

Bibliothèque numérique

medic@

Scultet, Jean / Scultetus, Johannes.
Armamentarium chirurgicum XLIII
tabulis... exornatum. Opus
posthumum

Ulmae Suevorum : B. Kuhnen, 1655.
Cote : 8762

ΧΕΙΡΟΠΛΟΘΗΚΗ,

Seu

D. JOANNIS SCULTETI,

*Physici & Chirurghi apud Ulmenses
olim felicissimi,*

ARMAMENTARIUM
CHIRURGICUM XLIII. TA-
BVLIS ÆRI ELEGANTISSIME INCISIS,
nec ante hac visis, exornatum.

OPUS POSTHUMUM,

*Medicinæ pariter ac Chirurgiæ Studiosis perutile
& necessarium,*

IN QUO TOT, TAM VETERUM
AC RECENTIORVM INSTRVMENTA AB AU-
thore correcta, quàm noviter ab ipso inventa, quot ferè hodiè ad usitatas
operationes manuales feliciter peragendas requiruntur, julta & hactenus semper desiderata ma-
gnitudine & applicandi modo, depicta reperiuntur, cum annexa brevi Tabularum descriptione,
& sequentibus cautionibus ac curationibus Chirurgico-Medicis per omnes ferè
corporis humani partes externas observatis.

Nunc primum in lucem editum,

STUDIO ET OPERA

JOANNIS SCULTETI, Authoris ex fratre Nepotis,
Philosophiæ & Medicinæ Doctoris,

*Cum triplici Instrumentorum, Curationum, rerumque
memorabilium Indice.*

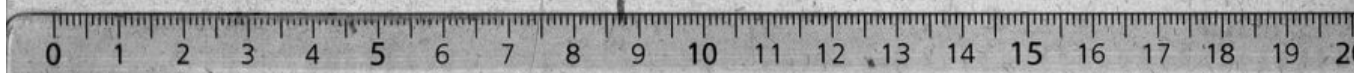

8.762

ULMÆ SUEVORVM,

Typis & impensis BALTHASARI Kühnen / Reipubl. Ulmenf. Typographi
& Bibliopolæ, ANNO M. DC. LV.

ARMAMENTARIUM

Tab.

CHIRURGICUM XLIII TABULIS

EXORNATUM. OPUS POSTHUMUM

JOHANNIS SCHEFFELII ANTHONII EXCISE NIDORUM
PHILOSOPHI & MEDICINI DOCTORIS

IN OLIO TOTI TAM VETERALI
AC REGENTIORUM INSTRUMENTA

HOIC CONECTA, QUAM NOVIT APPLICAVIT, QUOT SÆCULA AD HÆC
OPERATIONES MANUALES SÆCULÆ PERAGENDAS REPERTIT, JATA & HÆC TENUS TEMPORE
SINGULIS AC APPLICATI MODO, DEPTA EXPERIENTIA, COM ANTIQ. HÆC TIBI
DE QUORUMDAM CANONIBUS AC CURATIOBUS CHIRURGICIS, MEDICIS PER OMNES SÆCULA
CORPORA HUMANI PARTES EXISTENS OBSERVATA.

Medicine partier, & Chirurgie Geschichte
et necessarium

STUDIO ET OPERA
JOHANNIS SCHEFFELII ANTHONII EXCISE NIDORUM
PHILOSOPHI & MEDICINI DOCTORIS

Car. N. Scheffelii, Nidoriensis, Civitatis, rectoris
municipalis typicæ

OLIVÆ SUAVIORUM

Typo N. Scheffelii Balthasari Reipheni, Illumin. Typographi
& Bibliopoli, Anno M. DC. LXXV.

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,

Amplissimis, Consultissimis & Prudentissimis

DNN. DUUM-VIRIS, CON-
SVLIBVS, AC SENATORIBVS

Inclytæ Reipubl. Imperialis

ULMENSIS.

*Dnn. ac Fautoribus meis omni honoris cultu æternum
prosequendis, salutem & observantiam.*

Nusquisque, Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplif-
simi, Consultissimi, & Prudentissimi, qui æterni
rerum Moderatoris & Arbitri mira opera incon-
nivo mentis oculo intuetur, dulcissima contem-
platione oblectatur, & oblectatus magis magisq;
earimatur, & rimando indies plura addiscit, & discendo lubens
volensque publico usui consecrat, & experimenta sua auxilio
chalcographiæ seræ posteritati transmittit. Et licet plurima
Scriptores anteriores dixerint, tamen multo majora posteris
suis dicenda reliquerunt. Dominus meus Patruus p. m. pri-
mum, admirando Dei ductu, Studio Medico à juventute ani-
mum dedicavit, & cum in eo felicissimis Chirurgiæ operatio-
nibus non infimam gloriam, absit invidia dictis, consecutus fu-
erit, stupendum Dei miraculum, hominem scilicet, tanquam
objectum suum, suavissima oblectatione contemplans, cotidie
novas observationes didicit, quas foliis chartaceis inscripsit, ea
opinionem & eo animo, ut aliquando revisæ in vulgus exirent. Et
utinam fata mitiora vitæ ipsius diem in plures annos produxif-
sent, ut ipsius hunc suum ingenii foetū potuisset ad umbilicum
pertexere. Sed cum, Deo ita disponente, propter improvifum

EPISTOLA DEDICATORIA.

4

ejus ex vivis discessum, ego unus ex illius heredibus ab intestato veniens, ejusque voluntati à pueritia morem gerens parilem professionem nactus, nefas esse duxi, ut hunc mei educatoris laborem Cimmeriis quasi tenebris involverem, præprimis cum heres teneatur defuncti vota dissolvere. Quod ego hac mea qualicunque opella præstitisse, insuperque nonnullorum amicorum desideriiis, qui operis publicam editionem per literas instantè petierunt, satisfacisse spero, confido. Causa autem princeps hæc fuit, quæ me impulit, ut V. V. St. Str. Nobill. Magg. hoc opus inscriberem, quia inter opera Domini mei patruï posthuma scriptam hanc ejus voluntatem invenire licuit, illum ipsum, si diutius vitali fructus fuisset aura, sæpe laudatum suum laborem, V. V. St. Str. Nobill. Mag. consecraturum fore. Quare maximè reprehendendus & valdè incivilis essem, si vel tantum cineribus piis vellem reluctari.

Utrumque autem & Patruum & me in justam sui admirationem rapuit vester pulchrior pulchra Vrbe Vlma Senatorius ordo, & quidem is ordo, qui in trino statu, Ecclesiastico scilicet, Politico & Militari in sublimi honoris culmine floret, qui, quod in anima mens, in corpore oculus, & in oculo pupilla est, hoc in Vlma, oculo Sueviæ, vester Senatorius ordo, tanquam pupilla est. Libera est Laudatissima vestra Respublica à jugo imperioso conscientia, libera est curia ab assentatoribus, clementia favoreque intempestivo; libera sunt moenia ab externo milite, & libera est lingua in civitate libera. Quis igitur vos Patriæ Parentes non eadem amoris veneratione prosequatur, qua Patria vel ipsa maximè afficienda, colendaque est? Quis non scriptis & dictis submissum erga vos animum contestetur? Bellum tricenarium Germanicum, de cujus plagis etiam nunc penè tota gemit Germania, & quod Christianus contra Christianum

EPISTOLA DEDICATORIA.

num movit, Defensore Deo, vobisque Directoribus, moenia nostranonconquassavit, aras&templa non violavit, pudorem virgineum non constupravit, sed hæc omnia constantissima Vestra Tutela defendit, Summa Prudentia conservavit, & ingenuitas sedulitas protexit. Utrumque vos, & Patrum honesto salario conductum, & me (quem in primis ærarii vestri favor liberalissime complexus est, sine quo, Athenis præsertim Venetis ultra triennium degens, nec vivere, nec Studiis operam navare potuissem,) dignati estis in Concilium Medicorum recipere in eorum Collegio Collegam fieri jussistis. Hæc, aliorumque beneficiorum cumulum ille vivens gratissimus agnovit, ejus cineres quieti deprædicant, ego superstes grata pariter memoria nullo non tempore persequar. Ea propter, Patriæ Patres conscripti, vestra singularis naturæ benignitas, & incredibilis humanitas, quæ fronte totoque corporis habitu relucet, mihi tantum addidit fiduciæ, ut nec ipse dubitarim, vos hac Armamentarii Chirurgici dedicatione interpellare, vestroque patrocini-
nio, tanquam Ajacis clypeo, lucubrationes hæc Medicas præmunire.

Accipite igitur, Patriæ Proceres, hoc observantiæ erga vos, gratumque mentis levidense pignus serena fronte, quod vobis submisit offero, Deumque ter Optimum Maximum veneror, ut Divina sua protectione, vos Gubernatores inclytæ hujus Reipublicæ, una cum gubernaculis & puppi tota, in nostrum omnium & posteritatis commodum, quam diutissime pios, felices & fortunatos conservet, protegat & defendat. Vlmæ III. Iduum Martii, Anno M. DC. LV.

V. V. St. Str. Nobill. Magg.

Observantissimus

JOANN. SCULTETUS, D.

PRÆ-

PRÆFATIO AVTHORIS.

SUmmo à Numine, parentes nostros primos corporis perfectione insignes, æqualitate temperamentorum beatos, oleaginosi humidi purissimæque vitæ flammula imprægnatos, ossium robore decoratos, atque omnibus numeris absolutos, conditos & creatos fuisse, vel infallibile hoc argumentum pressè proponit, quoniam in Statu innocentia, illis licuisset, hanc sui corporis molem, sine ullo mortis periculo gubernare, & calore consumptum humidum illud radicale, eadem bonitate, eademque copia restaurare, imò ad immortalitatem perducere, nisi Serpentis astutia decepti, de vitæ gustassent arbore, & ita & ipsi morti obnoxii, & posteris sibi similes progenerassent.

Verum & hi, ante diluvium, ortui suo propinquiore, vitæ sanctimonia, & esculentorum è vegetabilibus petitorum innocentia simplicitatèque: alii eorum ad millesimum fermè annum; alii ad secula aliquot, præfixum vitæ terminum (respectu secundarum causarum, quibus Deus cursum suum relinquit, mutatque prout ipsi visum fuerit,) protraxerunt, & distulerunt. Subsequentibus autem temporibus, cum mortales gulæ incontinentia ad varia ferculorum genera invitaret, illicitusque veneris usus illorum pedetentim corpora debilitaret, exhauriretque, miro modo vitæ periodus abbreviata, & dies centum & viginti annorū fuerunt. Ut enim densa nubes solares radios excipit & obscurat: ita vitiosa corporis dispositio vitæ nostræ lucernam, tanquam corporis lumen, obnubilat. Hæc ergo quotidiana necessitas, Therapeuticæ Medicinæ initium præbuit, & Euporista sanitatis, atque domestica, auxilia, sibi suisque circumspectos patres familias comparare coëgit, ut lethi festinam inclementiam retardarent.

Quantumvis autem solius naturæ robore, & sex rerum non naturalium convenienti observatione, vel alterantium atque purgantium medicamentorum debita administratione, tanquam per duo humanæ salutis præsidia, plures morbi expugnentur: dantur tamen alii, qui hæc spernentes nullo alio modo, nullaque ratione, corrigi & emendari possunt, nisi manuali aut chirurgica operatione (continuum videlicet dividendo, disjunctum uniendo, & p. n. superfluum extirpando,) juxta verissimum nostri Senis effatum, sect. 8. aph. 6. Quæcunque non sanant medicamenta, ea ferrum sanat: quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat; quæ ignis non sanat, ea incurabilia putare oportet.

In quibus Chirurgicis operationibus, & olim & nunc, passim verè infiniti & industrii Medicinæ cultores, Ægyptii, Græci, Arabes, Latini cum Italis, Galli, & omnium fermè nationum, ob inevitabilem necessitatem, & generis humani commodum,

per

per integrum vitæ suæ cursum, ita sedulo sudarunt, ut nihil non intentatum reliquerint, usque dum & huic Medicinæ parti majorem perfectionem adjecerint, eandemque scriptis aureisque lucubrationibus, posteritati sacrarint. Præsentes igitur XLIII. Tabulæ chirurgicæ, ob accuratam instrumentorum, (& formæ & magnitudinis ratione) delineationem, commonstratum operandi modum fidelem, & superadditas utiles observationes, luce fortassis publica non indignæ, in publicum mortaliū commodum (in iis enim traduntur meis aut manibus aut oculis crebro feliciter experta & comprobata.) à me congestæ sunt, ut & ego pro tenuitate ingenii & modulo à Patre luminum accepti talenti studiosæ posteritati in lectione præsertim Hieronymi Fabritii (cujus verba hic, & vestigia secutus sum in praxi,) inservirem, & alii, succedentibus annis, magis ardua aggredierentur, deficientia supplerent, hisque perfectiora in lucem ederent: procul enim à me cum absit omnis invidiæ stimulus, patet factam & liberam arenam, omnibus ingenuis lubens relinquo, & animus precor, ut vel elaboratiora tradere, vel feliciter his interim frui dignentur.

I.
In Armamentarium Chirurgicum

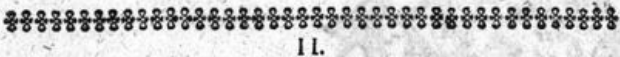
D. JOHANNIS SCULTETI,

Reip. Ulmenfis Med Ordin. Collegæ fui honorandi,

Non aliter quam si Zeuxes, nova symbola pin-
gens,
Grassa quidem primum lineamenta facit,
Et sensim gnarvo studio nascentia fingit,
Quo vulgi culpet lima sinistra nihil,
Et quo naturam dubia vel provocet arte,
Vel fallat sensus ingeniosa manus:
Gracis sic Arabesque simul ratione probata
Primum struxerunt artis opus Medica;
Addidit inventis horum vigilante labore
Italia Medicans, orbe stupente, chorus,
Qui claris operas manuales dotibus auxit,
Fæto digna loquens experimenta cedro.
Sic Collega meus non inferiora secutus
Ornavit Spartam quam bene nactus erat.
Id quod scripta docent jam primum publica facta,
Es quorum laudes vivida fama canit.

L. M. Q. apposuit

Johannes Georgius Gockelius, Phil.
& Med. D. Phÿf. Ord.

II.

TU, quò ab interitu immunes, SCULTETE, tabel-
Cognati à blattis à tineisque cupis, (las,
Quas Tibi quas grates ager ac feret ordo Medentum,
quam statuet laudi digna trophæa tuæ?
Hoc ipsum in primis laudem meruisse putatur,
justaque quò referat præmia quisque cliens.
Quin Tibi pro meritis princeps Heliconidos umbra
Cingit Apollo Tuas Delide fronde Comas:
Atque aeterna tui vivent monumenta laboris,
Tum tua laus pariter, tum Patruique senis.

Excellentissimo Viro, Medico Experimentissimo,
& Chirurgo Exercitatisimo vera ami-
citiæ ergò l. m. adposuit

Johan. Georg. Volckamer, Reip.
Noribergensis Medicus.

III.

EGREGIIS LABORIBUS,

Excellentissimi Viri

D. JOANNIS SCULTETI, qui Obser-
vationes Chirurgicas, publicæ saluti à se destinatas,
in lucem emittere satagebat, at morte heu! improvisa præven-
ventus, Cognato suo desideratissimo, Viro Præclarissimo D. IOANNI
SCULTETO, Medico exercitatisimo, curam istam
gloriosam reliquit.

Honorifica memoria ergò ponitbat

Lucas Gricht/D.

Est sapientis opus liber hic, quem conspicis Hospes
Et superis gratum, terrigenisque simul.
Hic varia & scita, & methodo comprehensa decenti
Plurima pervigili parva labore nitenti:
Authorem hinc operis sua gloria digna manebit
Posteritas famam & tollet ad astra suam.
Nam Medicis etiam multis Chirurgia rara
Ipsius Genium cepit & Ingenium,
Is dum nec lectu, visu quoque nota nec ulli
Instrumenta suis multa videnda dedit.
Ergo dum studio stabunt exculta frequenti,
Florida SCULTETI & famæ perennis erit.

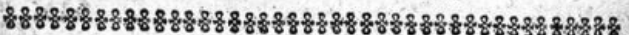

IV.

Ulmica terra tibi, niveum Decus inter Olores,
A teneris, HENISI, dulcis origo fuit.
HORSTIADEM scriptis eadem te prædicat Ulma,
Plaudit THONERO Nobilis Ulma Sene,
(Plures Ulma dedit, Medica qui laude canendi,
Quos tamen obscuros fama non vercapremis.)
Ambos his jungit SCULTETOS Ulma Melampis
Ambos perpetuo charta loquetur anus.

Bona exclam. ergo scripsit

Ernestus Gockelius, Ulm.
ICI.

V.

Ad Lectorem de libro,

ARNA cupis, Danaos Podaliri atque Machaon
Quis juvère suos? En! tibi Lector habes.
At non hac tantum: sed plurima præcipuorum,
Tollere qui morbos nos docuère manu.
Quæ correctæ leges partim, partimque videbis
Ingenium Medici prorsus olere novum.
SCULTETUM dico, qui rectos edocet usus,
Effectusq; observans, quos habuère, notat.
Ille suâ vivus Patriam olim sedulus arte
Juvit; nunc alios mortuus hisce juvat.

In honorem Dn. Autoris p.m. Imq;
apposuit

Jean, Pfautz, Phil. & Med. D.

VI.

Quam præstans fuerit Patruus tuus arte medendi
Hic, SCULTETE, liber monstrat abunde satis.
Cui tu nunc par es, rumpantur ut Ilia Momo,
Consiliis nec non dexteritate manus.

Non

Non opus ergo Senem procul huc arcessere Coum,
Istud enim per te Suevia Numen habet.

Fecit vere amicitia ergo

Tobias Wagner, Med. D.

VI.

Armorum formas varias fabricare modosque,
Mortis ut effigies sic quoque mille vias:
Id jam grande, tenet quos publica cura salutis
Quo fruimur Pacis tempore, crimen habet.
Armorum veropringendo docere figuras,
Membra quibus nostri corporis arte vigent;
Artificis solius opus Iugisque laboris,
Non nisi condigna nomina laudis habet.
Ergo SCULTEUM, qui talia gnauiter ausus,
Fama vel æternum post sua fata manet.
Observant. affect. monum. pol.

Vitus Hiedlin/ Ulm, M. D.

VIII.

Non petit sanus Medici iuvenem,
nec bibit sanctum medicamen ejus
temperatus mas; ait IPSUM, nostra

Vita, Salusque:

Ergo non sanus; dubiique prenfus
impetu morbi, Medicum vocabat,
tumque, opem ferret sibi, præmiante
votero gabat;

Temporis sed nunc neque sanus ullus
consultit planè, neque sanitatis
indigus nostros Medicos, ut ipsi
sæpe queruntur.

Imperitos nam vocat hoc adustus
quilibet rasor, cinislo, coquentes
unguen, oblitus fidei in medendi
arte ministri,

Hinc anus mussans, gravicors sacerdos,
Martha nasutans, monachusque tristis,
histrion, Judas, idiota, miles

Phy! medicantur,

Unici restant Jatrum vocantes
Eruditum, qui temerante turbâ
cognitâ serò sapiunt in imâ
mortis agone;

Hi Sacerdoti patrio remissi
atque Prætori, (det ut hic sepulcrum,)
execrantur Phymedicos avaros
per-que-feroces:

Execrantur sed quoque Præitorem
civium, sic & Parochum supinum l
Pastor & Prætor bonus estne, ubi tot
Phymedici sunt?

Istius verum generis querelæ
execrandæ ne pariant furorem,
turba nec mulo-medicans ruinam
augeat Orbis:

Ecce SCULTEUS Vir Apollinaris,
efficax arte, experienciâque,
inter Ulmanos, specimen dietim
exhibet auctum,
Quale sincerus perhibere debet
DOCTOR ægotis, ratione rectâ
trutinans utrum levis aut acutus
morbus onustet;
Pharmacum non vult dare, si diætama
ritè correxisse sat est, & urit
neminem solo medicamine unquam
restituendum.

Alterum si quod Medici probati
expetis signum, reperis legendo:
Arma Chirurgum Bona, Quanta, Quando,
Qui-que ferantur.

Prætor huc ergo venias requirens,
cui potestatem dare sit necessum,
Urbe in Urbanâ, medicationem
perficiendi:

Pastor hic adfiss, ovium querelas
morbidarum qui reputare gestis,
disce noscascarnifices, amulos
circuitores;

Advolate omnes refici volentes
tempori, usuri Sapiente Jatro,
atque SCULTEO Medico absoluto
plaudico cuncti.

Lucius Julius Philus inuicior

*Justus Joh. Guittenbaum/
Brunsvigas, D.*

IX.

Qua præclara petunt circumdata menia vallo
Hostiles technas, & flocci pendere ructus;
Quaque petunt salvam sub tecto degere vitam,
Armorum flagrans ornatus splendet eorum,
Sique modò cupiant Martis prosternere turbam
Possunt, sic valide pacem servare beatam.
Sic qui mundicola mortis vitare pericla
Optant, qui cupiunt luxata reducere in artus,
Aut qui desudant curabile peltare vulnus,
Auxilium hic querant, licet hinc decerpere fructus,
Quaque fugent morbos, liber hic monstrabit apertus,
Invenies facili studio medicamina salva:
Laudem cantabit numerosam Teutonaproles
SCULTEI, dum Sol radius illuminat auras.

Debite observantia ergo longè, accivere voluit

Eberhardus Gockelius, M. C.

INDEX

INDEX INSTRUMENTORUM.

- A.**
Acus *Καυτὰ* *Coloni Pauli*, Tab. 4. Fig. 1.
Acus pro inurendo setaceo, Tab. 7. Fig. 4.
Acus, quibus deponuntur cataractæ, Tab. 8. Fig. 2. & 4.
Acus, quibus perforatur hydropticorum scrotum atque abdomen, Tab. 12. Fig. 17. & 20.
Acuum Manubrium, Tab. 8. Fig. 3.
Annulus aeneus ad confirmandum oculum, Tab. 8. Fig. 5.
Acus, qua trajicitur mamma, Tab. 12. Fig. 8.
Acus, qua castratores perforant scrotum, & aperiuntur sinus decliviores, Tab. 14. Fig. 5.
Ambi Hippocr. Tab. 21. Fig. 1.
- B.**
Bracherium adultis adhibendum, Tab. 39. Fig. 6.
Bracherium pueris applicandum, 39. Fig. 7.
- C.**
Cannula ad fonticulos in artubus conficiendos, Tab. 1. Fig. 1.
Cannula ad fonticulos sutura coronali inurendos, Tab. 1. Fig. 3.
Cannula varia naribus immittenda, Tab. 9. Fig. 3. 4. & 5.
Cannula faucibus immittenda, Tab. 10. Fig. 2.
Cannula alata in vulneribus thoracis & paracentesi abdominis utilissima, Tab. 12. Fig. 12. 13. 14. & 15.
Cannula ad curandas hemorrhoides, & exiccanda ani ulcera, Tab. 16. Fig. 1. 2. & 3.
Canalis ad extrahendam empyematis materiam, Tab. 12. Fig. 9. & 10.
Canalis, in quo reponitur pes fractus vel luxatus, Tab. 21. Fig. 6.
Cannula ad mitigandum urinae ardorem, Tab. 12. Fig. 16.
Capsula Iulii Casserii Placentini, Tab. 1. Fig. 7. & c. Tab. ultima, Litt. G.
Candela cereæ ad carunculas in meatu urinario enarras, Tab. 13. Fig. 9. & 10.
Crinale, Tab. 8. Fig. 1.
Catheter, Tab. 14. Fig. 5.
Culter rasorius, Tab. 2. Fig. 2.
Culter falcatus, quo inciditur caro ante amputationem membri, Tab. 20. Fig. 3.
Cataphracta Galeni, Tab. ultima, Litt. S.
Cauteria ad inurendum occipitium, Tab. 7. Fig. 6. 7. 8. & 9.
Cauteria ad alias partes fabrefacta, Tab. 19.
Cochlear vulve relaxate admovendum, Tab. 9. Fig. 8.
Cochlear, quo eximitur calculus è meatu urinario, Tab. 14. Fig. 8.
Circuli uterini, Tab. 17. Fig. 6. 7. & c.
- D.**
Dilatatorium oris, Tab. 9. Fig. 9.
- Decussorium*, Tab. 2. Fig. 10.
Dentiscalpium, Tab. 10. Fig. 10.
Dioptra ani, Tab. 17. Fig. 3.
Dioptra matricis, Tab. 17. Fig. 4.
- E.**
Enterenchyta, Tab. 13. Fig. 5.
- F.**
Fascia umbilicalis, Tab. 38. Fig. 8.
Fascia cancer, Tab. 31. Fig. 9.
Fascia ad fonticulos in sutura coronali inustos, Tab. 33. Fig. 6.
Fascia, Sostrati vinculum dicta, Tab. 38. Fig. 6.
Fascia, cataphracta nominata, Tab. ult. S.
Fascia uteri, Tab. 41. Fig. 3.
Fascie ad membra fracta & luxata, Tab. 29. Lit. E. F. G.
Fascia funda, Tab. ult. A.
Fascie ad deliganda membra mutilata, Tab. 27. Fig. 14.
Fascia ani, Tab. 41. Fig. 7.
Ferula, Tab. 29. Litt. K.
Ferramentum solidum, quo candefacto paratur fonticulus in bregmate, Tab. 1. Fig. 2.
Forceps cum rostro psittaceo, Tab. 4. Fig. 2. Tab. 11. Fig. 1.
Forcipes ad inurendum setaceum in nucha, Tab. 7. Fig. 1. 2. & 3.
Forceps ad secandum setaceum, Tab. 7. Fig. 10.
Forceps ad polypum recta (qua abscinditur etiam clitoris) & curva, Tab. 9. Fig. 1. & 2.
Forceps Pelicanus dicta, Tab. 10. Fig. 3.
Forcipes dentaria, Tab. 10. Fig. 6. & 7.
Forceps rostrum corvinum dicta, Tab. 10. Fig. 5.
Forceps dentaria communis, Tab. 10. Fig. 4.
Forceps cum rostro gruino recta, Tab. 11. Fig. 6.
Forceps cum rostro gruino curva, Tab. 9. Fig. 10.
Forceps anserina cum cochlea, Tab. 15. Fig. 5.
Forceps anserina sine cochlea, Tab. 15. Fig. 6.
Forceps deceptoria, Tab. 17. Fig. 9.
Forceps ad incidendas cartilagineas, Tab. 20. Fig. 2.
Forfex ad varios usus comparata, Tab. 20. Fig. 1.
- G.**
Glossocomum Galeni, Tab. 21. Fig. 4.
Glossocomum Hippocratis, Tab. 21. Fig. 11.
- H.**
Hamulus acutus ad elevandam palpebram & unguem oculi, Tab. 8. Fig. 9. In aliis locis adhibendus hamulus duos habet uncos, ut Tab. 34. Fig. 5. & Tab. 30. Fig. 8. videre licet.
Hamulus ferreus ad educendas glandas è vulneribus sclopetorum, Tab. 15. Fig. 5.

I.

- Instrumentum simpliciter cavum & incidens cannula pro fonticulis in sutura coronali parandis exacte respondens, Tab. 1. Fig. 4.*
Instrumentum Stellatum, Tab. 1. Fig. 4.
Instrumentum dentatum, Tab. 1. Fig. 6.
Instrumentum lenticulare, quod Græci Φακωτόν appellant, Tab. 2. Fig. 8.
Instrumentum decussorium, Tab. 2. Fig. 10.
Instrumentum triploides, Tab. 3. Fig. 3.
Instrumentum crinale pro agilope, Tab. 8. Fig. 1.
Instrumentum, quo abscinditur uvula corrupta, Tab. 9. Fig. 7.
Instrumentum dilatatorium oris, Tab. 9. Fig. 9.
Instrumentum, quo extrahitur calculus in meatu urinario, Tab. 14. Fig. 8.
Instrumentum, quo Asciticorum abdomen pertunditur, & scrotum eorum, qui hernia aquosa laborant, Tab. 12. Fig. 17.
Instrumenta varia, quibus glandes è vulneribus sclopetorum trahuntur, Tab. 14. Fig. 9. & 11. Tab. 15. Figur. omnes.
Instrumentum Alphonsinum, Tab. 15. Fig. 1. 2. & 3.
Instrumentum, quo crus contractum sensim extenditur, Tab. 18. Fig. 1.
Instrumentum, quo cubitus rigidus paulatim flectitur, Tab. 18. Fig. 5.
Instrumentum, quo arteria carpi vulnerata, vel arte incisa comprimitur, Tab. 13. Fig. 4.
Instrumentum Hieron. Fabrit. ab Aquapendente, ad curandas carunculas in meatu urinario, Tab. 40. Fig. 5.
Itinerarium, Tab. 14. Fig. 7.
Infundibulum, Tab. 10. Fig. 11.

L.

- Lanceola, quatuordecim inciduntur vasa ad emittendum sanguinem, loca imperforata pertunduntur, & secantur fonticuli, Tab. 19. Fig. ult.*

M.

- Μαχαίρης σθησεϊδής, Tab. 2. Fig. 1.*
Modiolus mas, Tab. 2. Fig. 3.
Modioli Famina, Tab. 2. Fig. 4. & 5.
Membrana Custos, seu μηνηγοφυλάξ, Tab. 2. Fig. 9.
Malleus plumbeus, Tab. 2. Fig. 11.
Malleus ligneus, Tab. 20. Fig. 5.
Machina tractoria Virruvii, Tab. 22. Fig. 7.
Metrenchyta, Tab. 13. Fig. 3.

N.

- Nilei Plintheum, Tab. 21. Fig. 5.*

O.

- Orenchyta, Tab. 13. Fig. 4.*
Oris dilatatorium, Tab. 9. Fig. 9.
Oris speculum, Tab. 11. Fig. 4.

P.

- Pelicanus, Tab. 10. Fig. 3.*

Pileus argenteus, Tab. 13. Fig. 7.

R.

- Rostrum gruinum, in angulum obtusum directum, Tab. 9. Fig. 10.*
Rostrum gruinum rectum, Tab. 11. Fig. 6.
Rostrum Corvinum, Tab. 10. Fig. 4. Tab. 11. Fig. 2.
Rostrum Psittaceum, Tab. 11. Fig. 1. Tab. 4. Fig. 2.
Rostrum anserinum, Tab. 15. Fig. 19.
Remora Hildani, Tab. 22. Fig. 3.

S.

- Spatha Celsi, Tab. 2. Fig. 1.*
Scalpellus rectus, Tab. 2. Fig. 2.
Scodeghino Itatorum, Tab. 2. Fig. 2.
Serrula Versatilis, Tab. 5. Fig. 1.
Serrula recta, Tab. 6. Fig. 1. & 2.
Scalprarasoria, Tab. 6. Fig. 3. & c.
Specillum latum, Tab. 8. Fig. 6.
Specillum rotundum, Tab. 8. Fig. 6.
Specillum cochleatum, Tab. 8. Fig. 7.
Scalpellus falcatus ad separandas à se invicem palpebras, Tab. 8. Fig. 8.
Stylus cannularium immittendus, Tab. 9. Fig. 6.
Stylus cannulis ani accommodatus, Tab. 16. Fig. 4.
Scolopomacharia, Tab. 12. Fig. 1. 2. 3. & 5.
Syringotomi, quibus inciduntur fistulae, Tab. 14. Fig. 1. 2. & 3.
Scalpellus falcatus, quem Itali gamma ut appellant, Tab. 12. Fig. 4.
Scalpellus, quo dilatantur vulnera abdominis angusta, Tab. 14. Fig. 4.
Scalpellus, quo peragitur paracentesis in abdomine & thorace, Tab. 12. Fig. 1.
Scalpellus, quo dilatantur vulnera thoracis, Tab. 12. Fig. 1.
Scalpelli ancipites, formam filiorum myrti referentse, Tab. 12. Fig. 6. & 7.
Scalpellus annulo inclusus, cujus maximus usus est in suppuratis mulierum mammis aperiendis, Tab. 12. Fig. 11.
Modus cooperandi videntur, Tab. 37. Fig. 5. in thorace.
Siphon communis, Tab. 13. Fig. 1.
Siphon auricularis, Tab. 13. Fig. 4.
Siphon intestinalis, Tab. 13. Fig. 5.
Speculum ani, Tab. 17. Fig. 2. & 3.
Speculum matricis, Tab. 17. Fig. 3.
Scalpellus, quo setaceum nucha inciditur, Tab. 18. Fig. 6.
Scalper, quo amputantur digiti, vel manus extrema corrupta, Tab. 20. Fig. 4.
Scala, Tab. 21. Fig. 3.
Scamnum Hippocratis, Tab. 22. Fig. 4.
Sostrati vinculum, Tab. 38. Fig. 6.

T.

- Trypanum Hier. Fabr. Tab. 2. Fig. 6.*
Terebra triformis, Tab. 3. Fig. 1.
Terebra triploidis, Tab. 3. Fig. 3. A.
Terebellum acutissimum, quo educuntur affixi sclopetorum globuli, Tab. 15. Fig. 7.
Truncus ligneus, in quo collocantur membra scalpro auferenda, Tab. 20. Fig. 6.

INDEX INSTRUMENTORUM.

V.

Vertibulum modiolorum, Tab. 2. Fig. 6.
Vectis debilissimus, Tab. 2. Fig. 7.
Vectis validior, Tab. 3. Fig. 2.
Vectis instrumenti triploidis, Tab. 3. Fig. 3. B.
Vectis Parai, Tab. 3. Fig. 4.
Volsella recta Celsi, Tab. 4. Fig. 1.
Vasculum oculare Aquap. Tab. 8. Fig. 10.

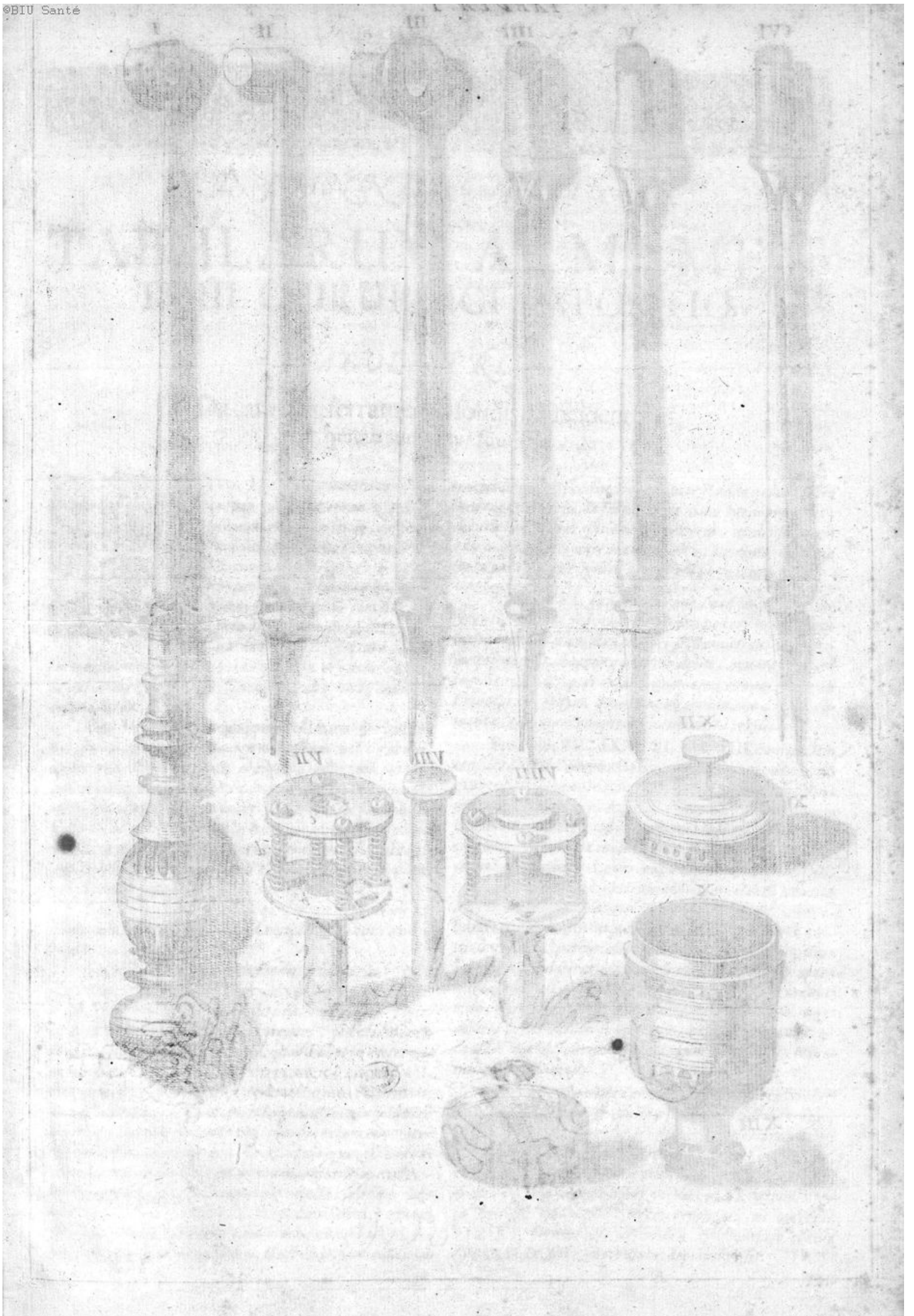
Volsella in semicirculum recurvata, Tab. 10. Fig. 1.
Vectes trifidi, Tab. 10. Fig. 8. & 9.
Virum, quo extrahuntur papilla occulta, Tab. 16.
Fig. 5.
Vncus, quo extrahitur fetus mortuus, Tab. 17. Fig. 1.

Z.

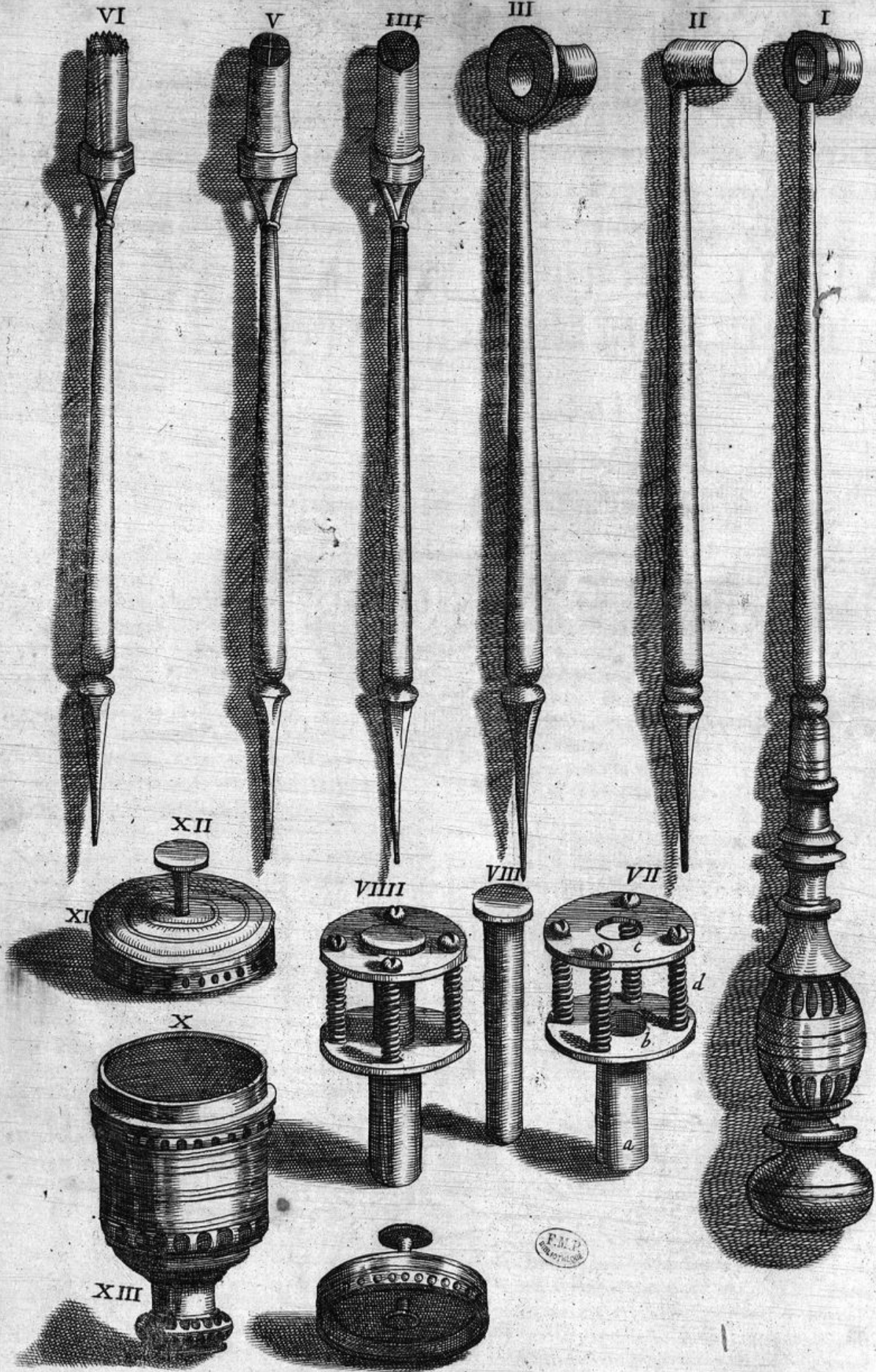
Zonula Hildani, Tab. 22. Fig. 2.

D. JOAN.

TABVLA. I.

D. JOANNIS SCULTETI, &c.

TABULARUM ARMAMENTARIII CHIRURGICI EXPOSITIO.

TABULA PRIMA.

De cannulis, ferramentis solidis & incidentibus, quibus inuruntur fonticuli.

FIG. I. est instrumentum ferreum, quod Hieron. Fabricius ab Aquapendente, de fonticulo in sutura coronali, cannulam vocat, & invento notatoque atramento fonticuli loco, sinistra manu fortiter imprimit, ut ea impressione & innata cannula frigiditate, calor ferri candentis (Fig. II. subsequens.) & dolor exinde subortus mitigetur, partesque vicina ab ignis offendiculo defendantur.

FIG. II. est ferramentum solidum & uniforme, sine manubrio (ei tamen vel osseum vel ligneum, quale precedens cannula obtinet, adaptari potest.) quod bene ignitum, dextraque manu superiori cannula intrusum, fontanellam inurit. Duobus hisce ferramentis fonticuli parantur in solis humani corporis artubus, videlicet quando aegri ferrum ignitum non formidant, aut Chirurgus capsulam Iulii Casserii Placentini, qui ceterum actuale abscondit, non habet.

FIG. III. est cannula quoque ferrea, superiore tamen paululum profundior, ad recipiendum instrumentum proximè sequens.

FIG. IV. est instrumentum simpliciter cavum & incidens, quo candefacto, & antecedenti cannula immisso, fonticulum efficitur in sutura coronalis & sagittalis concursu, non tantum adurentes, sed etiam incidentes, ob instrumenti acumen, quod habet in extremitate. Hoc quando calvariam attingit, circumvolvendum est, ut cranio aliquod vestigium imprimat. Hujus instrumenti usum improbant multi, non solum ob dolorem, quem inferre dicunt, verum etiam ob periculose inflammationis metum in pericranio, qua postmodum dura matri subjecta, per suturarum conjunctionem facillimè communicari possit; unde hoc rejecto, solidum ei & uniforme (Fig. II. hujus Tabulae depictum.) recentiores substituunt; cavum tamen meo iudicio huic preferendum est, quoniam solidum illud enarrata modo in-

commoda multò facilius inferre potest; addo quod in suturarum cum solido ferramento nimis tardè procedat, obcutis in capite crassitiem, duritiem, ac densitatem; administrationes autem chirurgicae, in primis ea, quae ferro peraguntur ignito, citissime perficienda sunt.

FIG. V. & VI. sunt ferramenta non simpliciter incidentia & cava; sed prius stellatum, posterius vero dentatum est: quorum illud propter stellam circumvolvi omnino nequit: hoc vero propter dentes non ita promptè incidit. Quapropter chirurgi moderni, & inter eos ferè Princeps Hieronym. Fabricius ab Aquap. hac duo instrumenta, tanquam ad operationem inepta, rejiciunt.

FIG. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. conjunctim consideratae constituunt Capsulam, instrumentum ad inurendos fonticulos, in partibus extra caput collocatis, omnium optimum, omnibusque numeris perfectissimum, quod excogitavit Iulius Casserius Placentinus, ut tria illa incommoda (quae masculi timidiore animi, feminae, ac pueri expavescunt.) calorem scilicet, dolorem, & ignis aspectum evitaret. Hoc Placentini inventum occultat cauterium actuale, quod (cum escharam promptissimè inducat, ita ut aegri vix animadvertant.) potentialibus si non preferendum, optimo saltem jure substituendum esse sentio. Nec enim propter vaginae extremitatem, graviores ex depressione incubitum, & miram operationis celeritatem, vel quicquam doloris, vel etiam subustionis, percipitur; quam ob causam nec vicinarum offendiculum partium, in minimis metuendum est.

FIG. VII. est lamina cannulata ferrea, circularis & immobilis (a. b.) huic & lamina superiori itidem ferrea, circulari, in medio perforata & versus inferiora mobili (c.) quatuor rotulae filo aeneo circumducta (d.) insiguntur, ut Stylus (Fig. VIII.) ex cupro solidus, candefactus, praedictisq. laminae immisus (veluti Fig. IX. ostendit.) & in Fig. X. capsulam ligneam repositus, ut operculo Fig. XI. foraminato abscondi, & beneficio clavis (Fig. XII. & XIII.) umbellata, deprimi possit.

A

TA

ARMAMENTARIUM CHIRURGICUM,

TABULA SECUNDA.

De Spatha Celli, cultro rasorio, modiolorum mare, foeminis, & vertibulo; instrumento lenticulari, veete debilissimo, membranæ custode, instrumento decussorio: quibus Chirurgus opus est ad curandas fracturas Cranii.

FIG. I. est instrumentum, quod ab Hipp. lib. 2. de morb. cap. de suppurata peripneumonia, μαχαίρης ενβοειδής, à Celso autem & Paulo passim Spatha appellatur: Scalpellus nimirum anceps, utrinque acutus, & in superiore parte paululum latus, qui in extremitate sua in unam cuspidem coit. Hoc vulnera capitis in cruce vel triangulum dilatantur, & paracentesis in thorace tuto peragitur.

FIG. II. est culter rasorius, sive scalpellus rectus, ex una tantum parte incidens, ex altera vero retusus, quo utuntur, quando partium subjectarum non est habenda ratio, videlicet in cute capitis incidenda usque ad cranium, & gummatibus Gallicis, in tibia praesertim vel alibi, aperiendis: deinde ubi utraque acies aliquid ledere potest, ut in fetu mortuo intra uterum in plures portiones dissectando, & vulva carunculis incidendis. Italis vocatur Scodeghino.

FIG. III. est Modiolus mas, seu instrumentum ex optimo chalybe paratum, cavum, teres, imis oris serratum & quatuor alis praeditum: illa scilicet pars Trypani, quæ circa os circumvolvenda est, & dicitur Græcis τροχίσκος, Celso vero l. 8. c. 3. modiolus: qui in medio clavum habet, ut, in principio circumvolutionis, calvaria à pericranio denudata, firmiter insistat, & partes circumpositæ, labia nempe vulneris & pericranium, ut maxime sensibiles, ab offensione tutiores reddantur. Quod si modiolus in principio adhibendus clavum non haberet, summo cum periculo, & vehementi dolore fieret perforatio calvaria.

FIG. IV. & V. sunt Modioli foeminae, ejusdem magnitudinis cum precedenti masculo, neque aliter differunt hi & ille, nisi quod clavo careant, unde foeminae nuncupantur. Antequam his foeminis utimur, beneficio masculi cranio aliquod vestigium imprimendum, ut ei foeminae firmiter insistere possint. Pro perforatione autem Cranii administrator ad minimum tres, sed exactissime æquales modiolos in promptu habeat, unum nimirum masculum & duas foeminas, ut aliquoties mutari, & in aquam frigidam, aut oleum rosaceum immergi queant, ne vel scobe pleni operationem retardent, vel ex crebra circumrotatione calefacti, cranium ipsique subjectas membranas inflamment.

Inventio alarum, quæ modiolos in cerebri membranas, vel propriam substantiam immergi prohibent, summum Hieronym. Fabricii ab Aquap. ingenium arguit: nam quamvis ex recentioribus nonnulli, ut Vid. Vid. lib. Chir. 4. c. 10. & Ioan. Andr. à Cruce l. 7. de instrum. etiam alarum in modiolis mentionem faciant, eas tamen nullus eorum tam exactè & accuratè fabrefieri curavit, quam Fabricius. His modiolis nunquam non felici successu sum usus, utunturque hodierna tempestate (omnibus veterum instrumentis, quæ olim ad perforandam

calvariam excogitaverunt, & quorum schemata apud citatos modo Autores & Paracum. l. 9. c. 18. inveniuntur, rejectis.) chirurgi, praecipue Patavini, Fabriciique in praxi & professione chirurgica successores; inter quos superstes est celeberrimus ille Medicus, Chirurgus & Professor Patavinus, Petrus de Marchettis, Eques Divi Marci Venetorum, meus olim in Anatomia & Chirurgia, per plures annos, respectivè condiscipulus, cujus mirificam operandi dexteritatem (qua ferè omnibus Italis palmam praripit.) tota non tantum Italia, & undique concurrens studiosorum cohors stupet, sed ea innumeri felicissime restituti quasi ad caelos usq. extollunt.

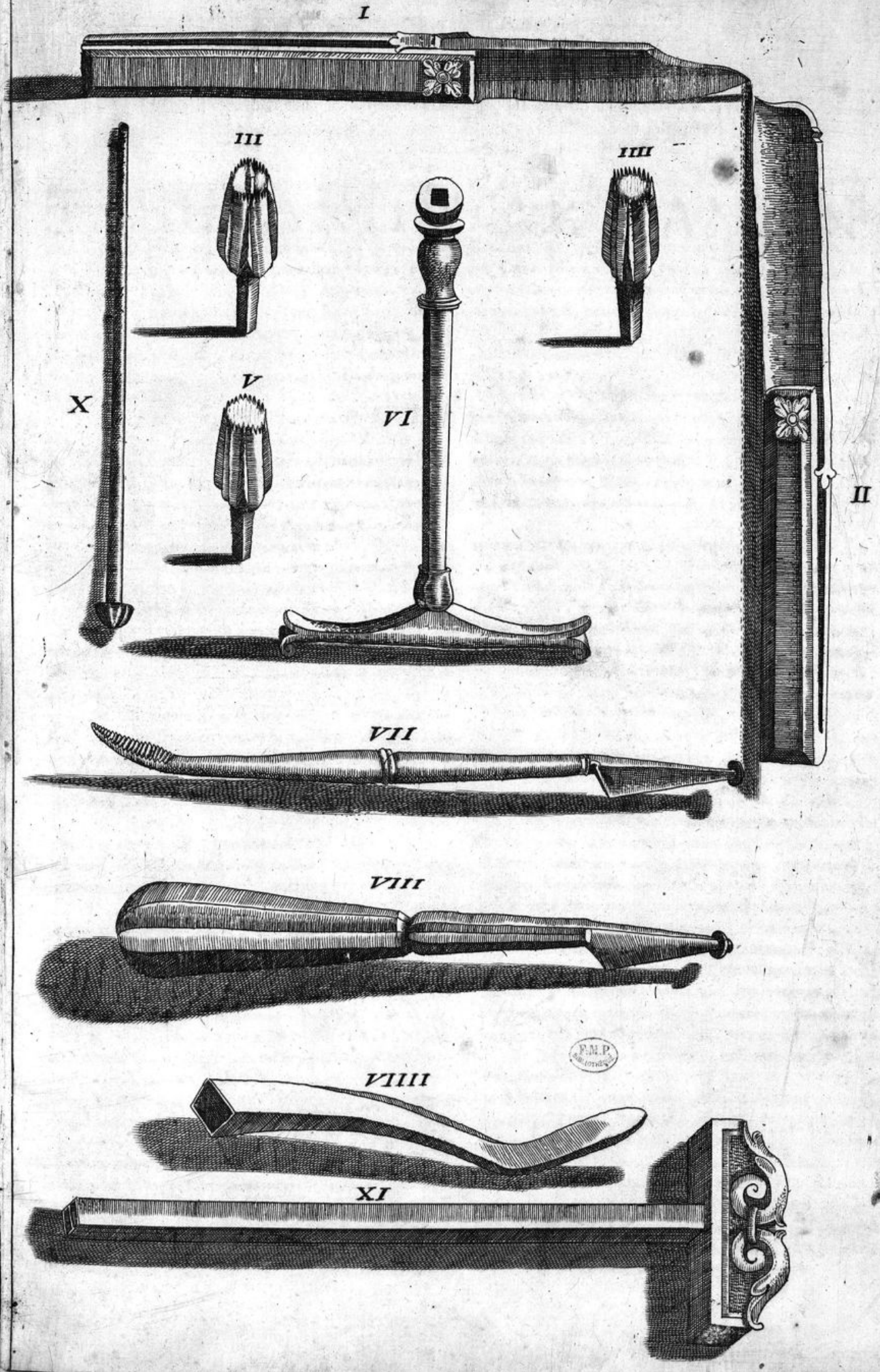
FIG. VI. est Trypani altera pars, quæ manubrium seu vertibulum appellatur, & excisum habet foramen, quo mediante modiolorum apex gossipio involutus promptè excipitur & extrahitur, quotiescunque commutatio τῶν τροχίσκων fuerit necessaria. Hac ratione ex modio & vertibulo componitur Trypanum, quo cito, tuto & jucunde perforatur cranium.

FIG. VII. est instrumentum compositum ex scalpro (ob lenticulam in extremitate.) lenticulari dicto, & veete. In fine perforationis cranii, hic Vectis inter labia excisi ossis immittitur, ad ossiculum hinc inde movendum, ut vacillet, & volsella (Tabul. IV. Fig. I.) parte dentata auferri possit: Confert quoque ad modicas cranii depressiones elevandas, firmitatem suam in manu sola chirurgi obtinens. Lenticula inservit ad asperitates (quæ post terebrationem, & ossis excili remotionem relinquuntur.) abradendas & levigandas, ne cerebri membrana, ob continuum earum motum, illis allisa offendantur.

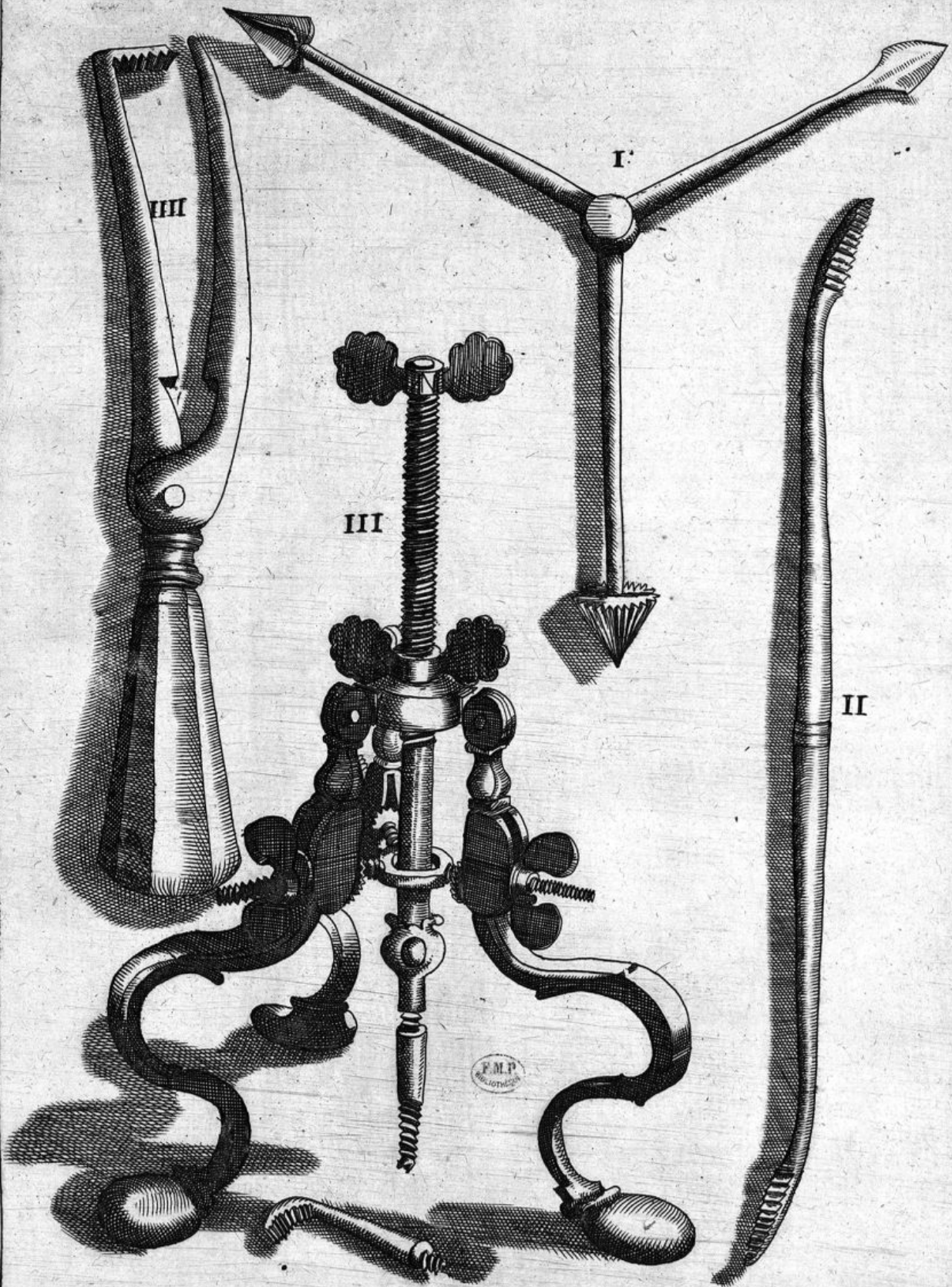
FIG. VIII. est instrumentum Lenticulare solum, quod oras facti foraminis, veluti modo dictum, levigat, ne membranas pungendo, dolorem & inflammationem inferant.

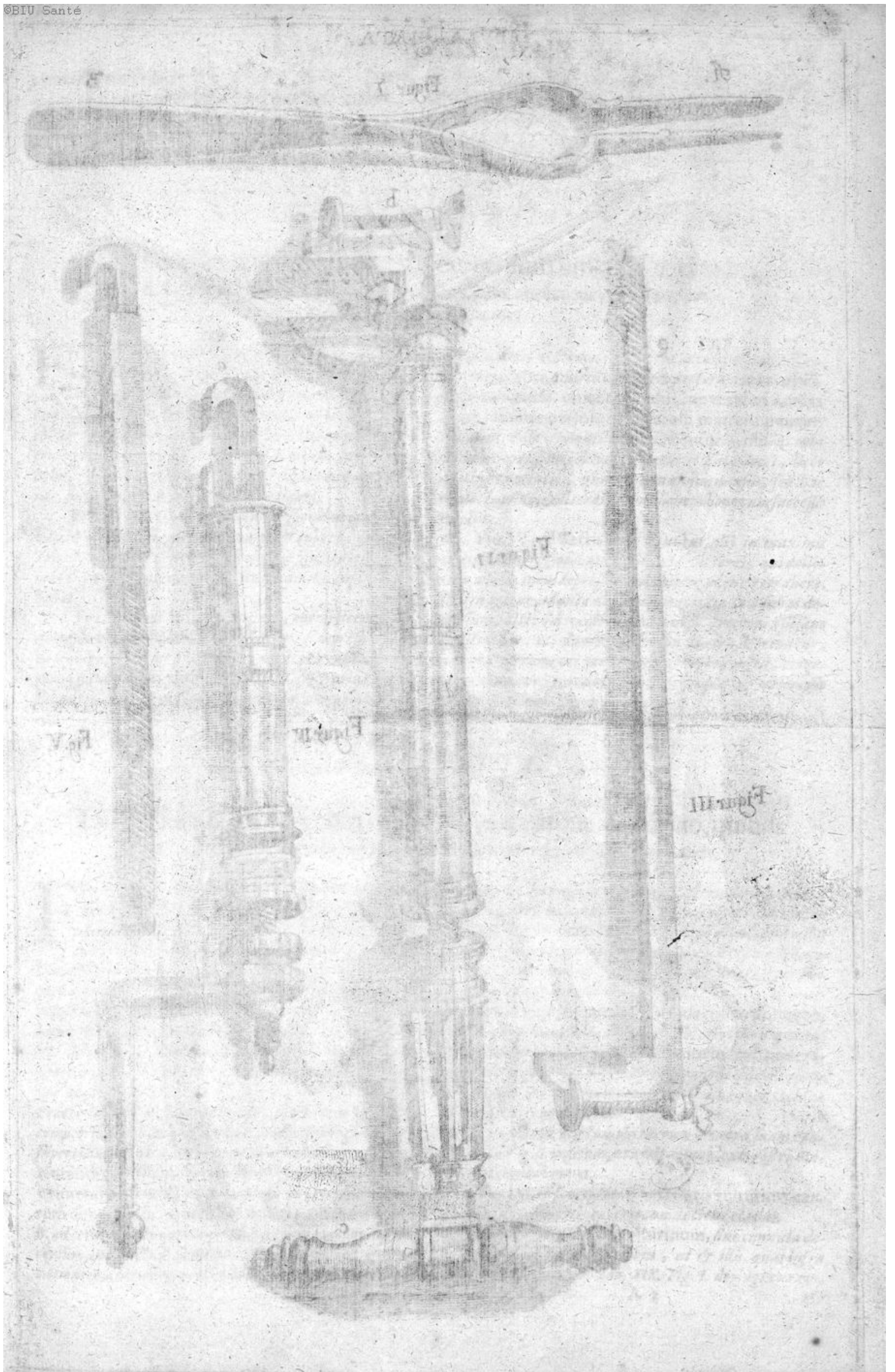
FIG. IX. est lamina argentea (ex ferro n. nunquam parari debet, ob ipsi ingenitam frigiditatem, quæ tam crassa quam tenui membranæ cerebri nocet.) firma, paulum resima, & ab exteriori parte levis, qua utimur in magnis cranii depressionibus, & fracturis, ubi ter, quaterve, cranium os trypano perforare, atq. foraminum interstitia excidere necessarium est: tunc enim lamina inter calvariam & duram matrem demittitur, ut ejus pars exterior cerebro propior sit, ne acumine forcipum & ferrularum (quarum delineationes videantur infra Tab. V. & VI.) membrana cerebri vel pungatur, vel incautè incidantur: hinc Celso, qui in describendis ferramentis Chirurgicis instrumentis, admodum sedulus fuit, l. 8. c. 3. Membranæ custos dicitur, Græcis μνηστροφόρος.

FIG. X. est instrumentum decussorium, quo dura mater modicè depressa, cranio exactè applicatur, ut purulenta

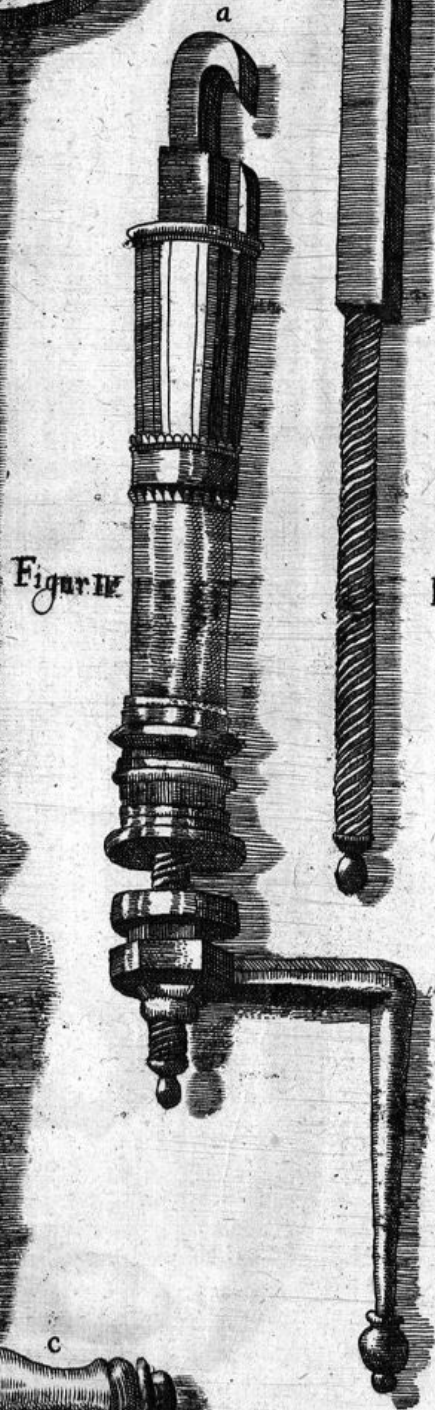
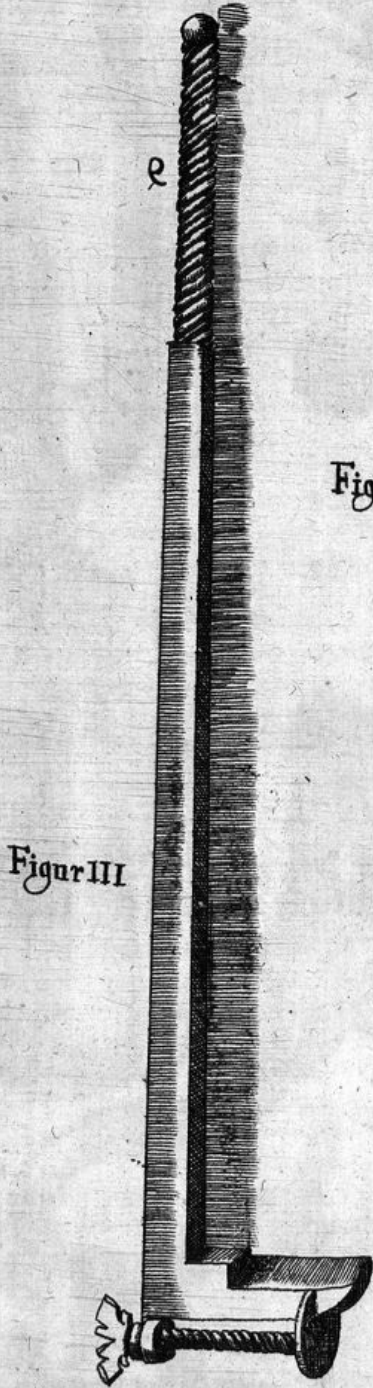
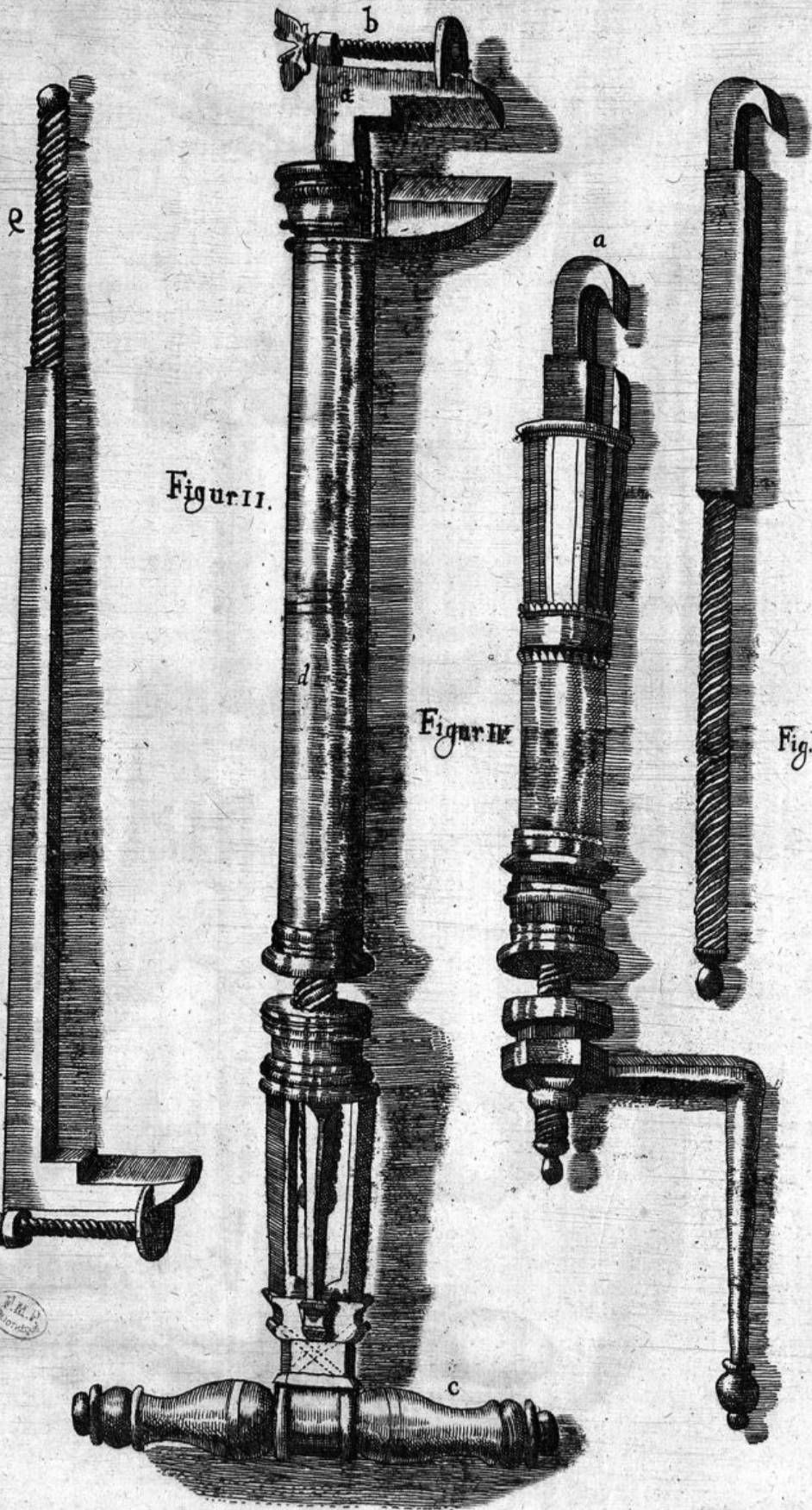
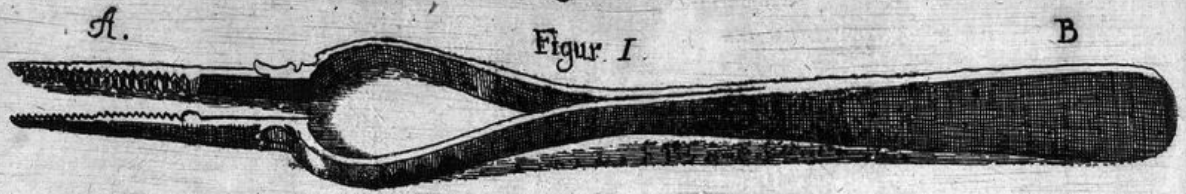

TAB. III.

TABVLA QVARTA.

J.M.P.
Amsterdam

TABULÆ II, DECLARATIO.

3

parulenta materia, inter cranium & membranas collecta, per foramen modiolis factum, facile egrediatur.

FIG. XI. est malleus plumbeus, quem olim usurparunt, quando scalpris incisoriis (quorum imagines variae reperiuntur apud Paræum lib. 9, c. 5.) particu-

lam cranii separare voluerunt, ad evitandum strepitum, & prohibendam cerebri commotionem. Recentiores, & hac ætate cautiore chirurgi utuntur ad hanc operationem forcipibus & ferrulis, de quibus paulo infra, Tabul. IV. & VII.

TABULA TERTIA.

De Terebra triformi, vecte validiore, Instrumento triploide, & elevatorio Paræi, quibus cranii puncturæ abolentur, ejusdemque depressiones eriguntur.

FIG. I. est Terebra triformis, instrumentum scilicet merè ferream, tribus isque diversis terebris constans, quorum usus in punctura cranii, quæ ambas laminas non penetrat, est necessarius, ut in eis vestigium calvaria impressum deleatur. Hujus instrumenti pars triangularis etiam substitui potest terebello, quo Guilhelm. Fabricius Hildanus primam ferè laminam perforat, antequam triploidis torcular adhibet.

FIG. II. est vectis, quem in depressionibus cranii elevandis usurpo: hic valentiore attollit robore, quam ille Tab. II. Fig. VII. delineatus, quoniam firmitatem non in manu tantum elevatoris, sed etiam in capite suam habet.

FIG. III. est instrumentum, ob triplicem basin, quam habet, Triploides appellatum: si depressio cranii tam magna est, ut precedenti vectes ob infirmitatem non sufficiant, Triploidis vectem B. (si spatium adest) submitto, & os depressum perpendiculariter attollo. Si au-

tem locus huic vecti non conceditur, media depressio. Triploidis terebra A. ultra diploidem perforari debet, & dilecto vari modo, unice cavendo, ne terebra ambas cranii laminas perforet, & duram matrem pungat. Vid. Guil. Fabricium Hildanum, centur. 2. obs. 4. ubi modum depressiones elevandi accuratissime docet, licet aliis instrumentis, quibus ego nunquam usus, sed hac triploide unam & alteram depressionem bono cum successu reposui.

FIG. IV. est Vectis, quo utuntur alii in maximis calvaria impressionibus, imitando virores, qui doliorum assulas intus depressas simili vecte solent retrahere. Indita igitur adunca vectis extremitate (a.) sub os depressum, alterum vectis brachium (b.) rectum, offisano inniti debet, ut, dum manubrium dextra deprimitur, adunca instrumenti parte id, quod depressum est, erigatur. Hunc vectem adumbravit quoque & descripsit Ambros. Paræus l. 9. c. 5.

TABULA QUARTA.

De Volsella & forcipe cum rostro psittaceo, atque vulturino, quibus officula cerebri membranas pungentia abrumpuntur, & eximuntur.

FIG. I. est instrumentum, ad operationes manuales valde necessarium, quod Paulus Aegin. lib. 6. c. 32. ἀξὺς & Φόλον, & C. Cels. lib. 7. c. 30. volsellam vocat. Hujus parte duplicata & dentata A. frustum ossis corruptum ac mobile, spicula itidem & globuli, eorumque fragmenta, turunda atque pili, & quæ id genus alia in vulneribus extranea reperiuntur, extrahunt. Idem par agit instrumentis, Tab. XI. Fig. III. & VI. delineatis, quorum alterutrum pro opportunitate usurpandum. Singulariter etiam hæc volsella pars inservit ad pilos è palpebris evellendos, qui oculos irritant. Præter dictos usus, quos præstat, famulatur medicina comptoria, eam namque famina, præsertim regie, pilos in superciliis, & aliis corporis partibus radicitus extirpant. Notandum, si officulum, aut aliud è faucibus extraneum eximendum, hanc instrumenti partem altero tanto majorem debere confici, quam fuit depicta. Latiore sui parte B. ad ceratorum conducit extensionem, supra linteamina vel corium, in defectu spatula, ad rursus pericranii ab ossis separationem, antequam modiolus & scalprum cranio admove-

atur, in defectu unguium manus digiti indicis & pollicis paulo longiorum, aut manubrii illius scalpelli, qui infra Tab. XII. Fig. IV. adumbratus est. Unguibus tamen illis longioribus, multo securius pericranium à cranio deducitur, quam manubrio scalpelli citati, aut vultro separatorio Paræi, aut hæc volsella parte lata.

FIG. II. est forceps excisoria, cum rostro psittaceo, (a) cui superius cochlea umbellata (b) affigitur, quæ rostrum ad duram matrem (utor enim in fracturis cranii) immergi vetat, unde non incommode ἀδρακίς appellari posset: inferius habet manubrium (c.) quod cochlea (d) Fig. III. circumvolvitur.

FIG. III. est rostrum psittaceum, extra suam cannulam (d. Fig. II.) positum, ut artifex cochleam rostri evidentius cernere queat.

FIG. IV. est forceps alia cum rostro vulturino, cannulata, ad cuius cochleam circumducitur clavus.

FIG. V. est rostrum vulturinum, sine cannula depictum. His duabus forcipibus, ut & illis, quas infra Tab. XI. Fig. I. & II. & Tab. XIX. Fig. I. de pingi curavi,

osis aliquod frustulum, in curatione vulnerum capitis, partim rumpendo, partim incidendo, auferitur: quae o-

mnes magnitudine saltem & formâ differunt, pro varietate ossium, quae removenda sunt.

TABVLA QVINTA.

De Serrula versatili, quâ duorum foraminum interstitium exciditur.

FIG. I. est serrula versatilis, tympanis duobus, iisque dentatis praedita, utilis maxime ad interciden- dum vel trium foraminum, modiolis factorum, interstitia: ubi enim vectes supra delineati & descripti, ob rime (quae impressionibus in adultorum craniis ferè semper jungitur) angustiam spacium non habent, interdum opus est, ut in cranio duo vel plura foramina modiolis conficiantur, quorum interstitium hac serrula, citra ullum laesionis periculum exciditur, quo vetibus ad elevandum commodus submitti, & ossis frustulum, quod non raro membranas pungit, eximi possit. Hujus instrumenti, quod ego excogitavi, partes conjuncte literis minusculis, separata verò majusculis notantur.

FIG. II. est lamina ferrea A. in medio secundum longitudinem excisa, quae superius manubrium B. habet, & foramen C. in flexura laminae, inferius autem utrinque aciem acuminatam D. quibus firmiter cranium nudatum infistit.

FIG. III. est claviculus umbellatus, qui asterismo notatur, & per foramen C. Fig. II. transiens, capsula E. infigitur. Haec Capsula E. lamina ferrea foramini A. Fig. II. beneficio orichalcae lamellae Fig. IV. regulariter

annectitur, per duas cochleas, quas capsula in parte aversa obtinet, correspondentes orichalcae lamellae, totidemque nodulos, ut Chirurgus beneficio claviculi capsulam, in ipso operandi actu, sursum & deorsum, pro libitu movere valeat. Foramini H. axis rotulae imponitur, ut ex Fig. V. & rotula centro appareat. Lamella I. superius dentata est, & ibi excipit rotulam; inferius L. utrinque aequalis, ut serrula K. in capsula, & Fig. V. fissuris M. beneficio rotulae & capuli, regulariter dextrorsum & sinistrorsum moveri apta sit. Lamina Orichalcae N. in medio cava est, & duas habet cochleas O. hujus laminae beneficio serrula, cum instrumentum planè fuerit compositum, equaliter hinc inde ducitur.

FIG. IV. est Lamella orichalcea, cum duabus materculis, quas supra nodulos vocavi.

FIG. V. est rotula femidentata P. & dimidia capsula Q. una cum tribus foraminibus R. quibus tres cochleas Fig. III. recipit, cum nodis seu materculis tribus S. firmatas.

FIG. VI. est clavis, qua instrumentum in suas partes dividitur, & iterum ex iis componitur.

Lit. T. axin notat, quae capsulam & rotulam in parte aversa perforat: V. verò manubrium indicat.

TABVLA SEXTA.

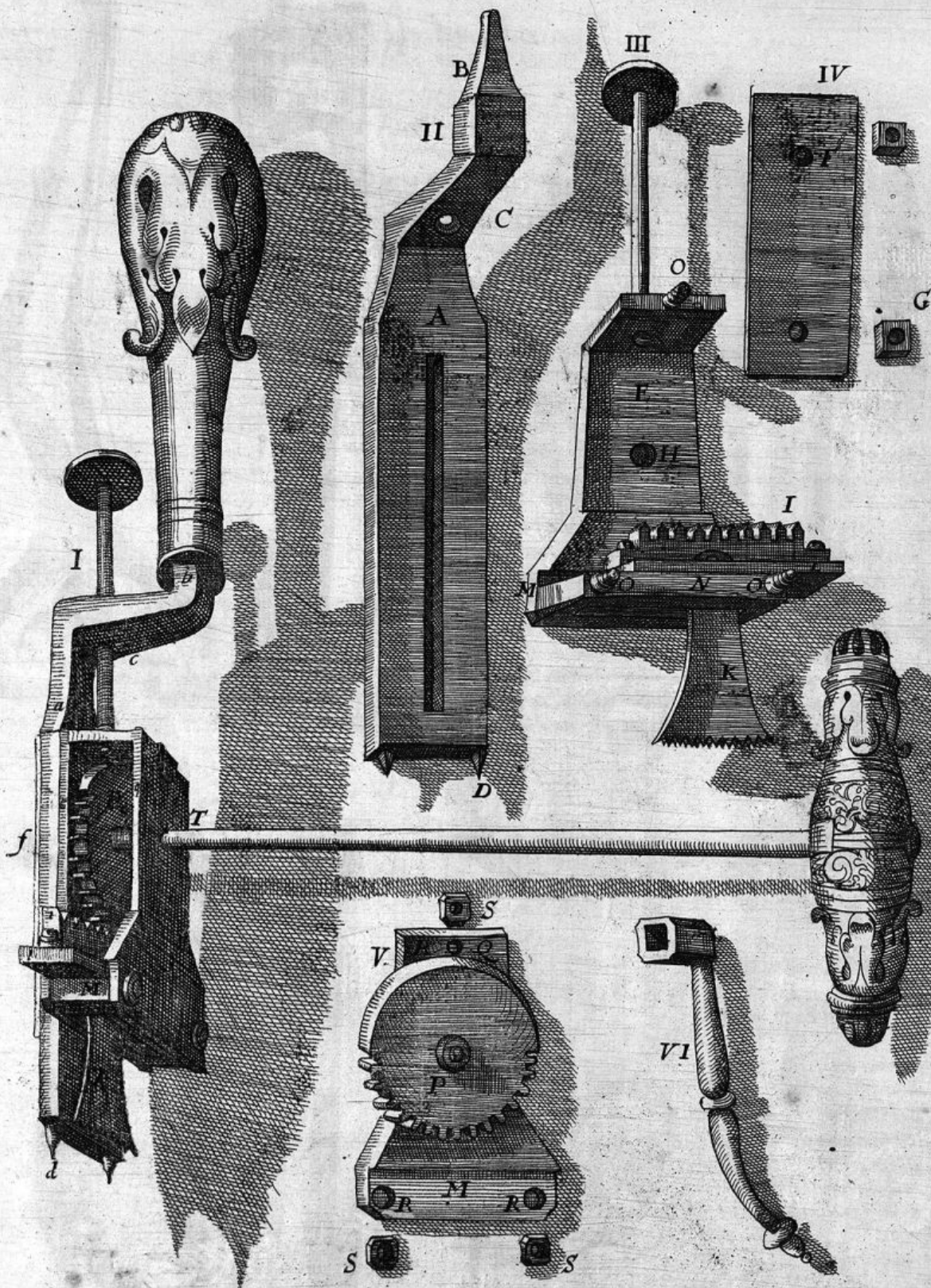
De Serrulis rectis, & variis scalpris, quibus cranium vel cariosum vel fissum abraditur.

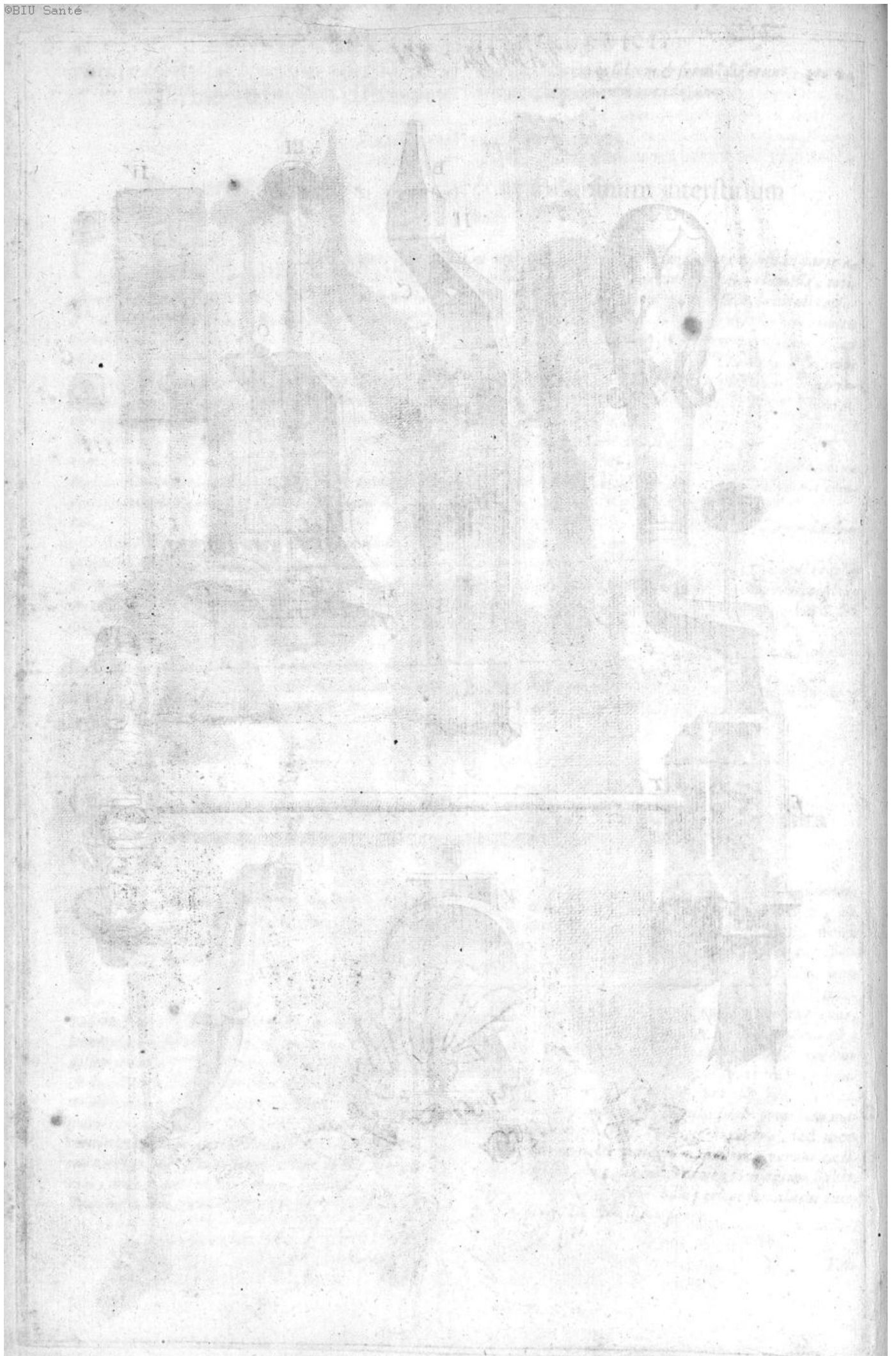
FIG. I. & II. sunt serrulae rectae, quibus alii interstitia foraminum modiolis in cranio factorum excidunt, scissuras capillares ac non penetrantes abolent, & cariem cranii abradunt.

FIG. III. Galen. l. 6. meth. med. c. 6. tria scalprorum genera describit, primum cavum, *καυτικόν* seu scalprum excisorium appellat, cujus delineationem supra Tab. II. Fig. IX. vidimus: alterum, quod in ima sui parte lenticulam refert, quod *φαλλικόν* vocat: Cujus usum & delineationem, Tabula modo citata Fig. VIII. descriptam & depictam habemus: tertium radendo idoneum, quod Graeci *ἐπιπέρα*, Latini scalprum rasorium, & Barbari rasperatorium nuncupant. Hoc tertio scalprorum genere recentiores utuntur, in tentandis & abradendis fissuris cranii capillaribus, seu de penetratione dubiis, ejusque varias, pro ratione sedis aut rime, formas excogitarunt. Cavam scilicet, ut Fig. III. IV. V. & VI. semilunarem, ut

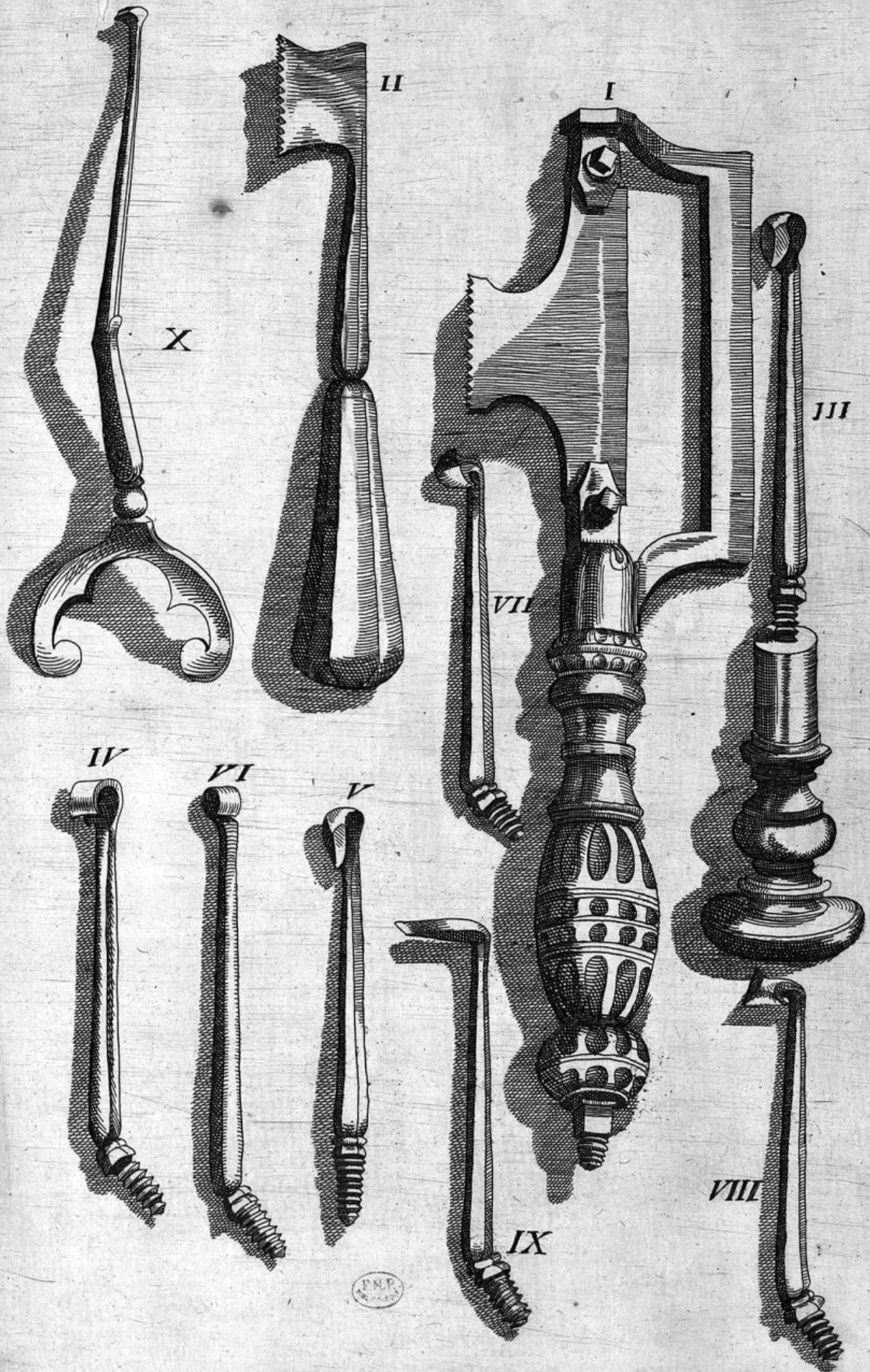
Fig. VII. acuminatam, ut Fig. VIII. & denique planam, Fig. IX. & X. Chirurgus scalpra, cujusvis formae, ad minimum quatuor, semper parata habeat, ne ex indigentia aliunde ea petere cogatur, aut occasionem operandi, quam praecipitem esse nemo non ignorat, cum patientis periculo, & famae suae naufragio perdat. Cum os cariosum in partibus extremis, femore, tibia, humero & cubito, deradendum est, scalpra his majora & validiora parari debent. Conficitur autem unumquodque scalprum ex Chalybe optime depurata, ut aciem acquirat, quae promptissime abradat. Scalpris veteres omnibus & singulis suum proprium manubrium adaptarunt: recentiores contra, sed meo judicio minus recte, unicum manubrium parant, ex ligno vel ossibus, in cujus imo foramen cochleatum habet, quo omnium scalprorum caudas pariter torculatas excipit, ut ex Fig. III. & reliquis patet.

TABVLA. V.

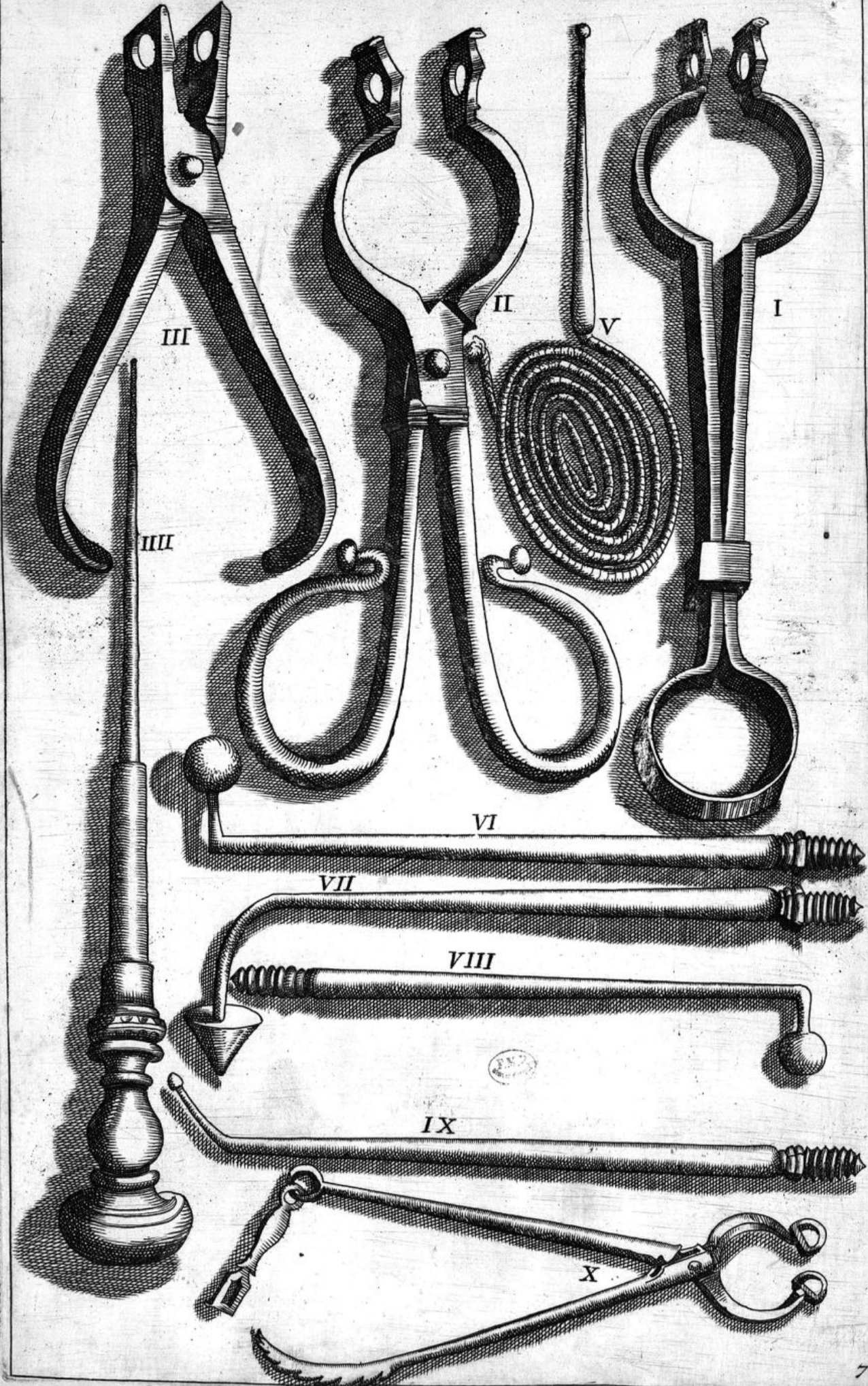

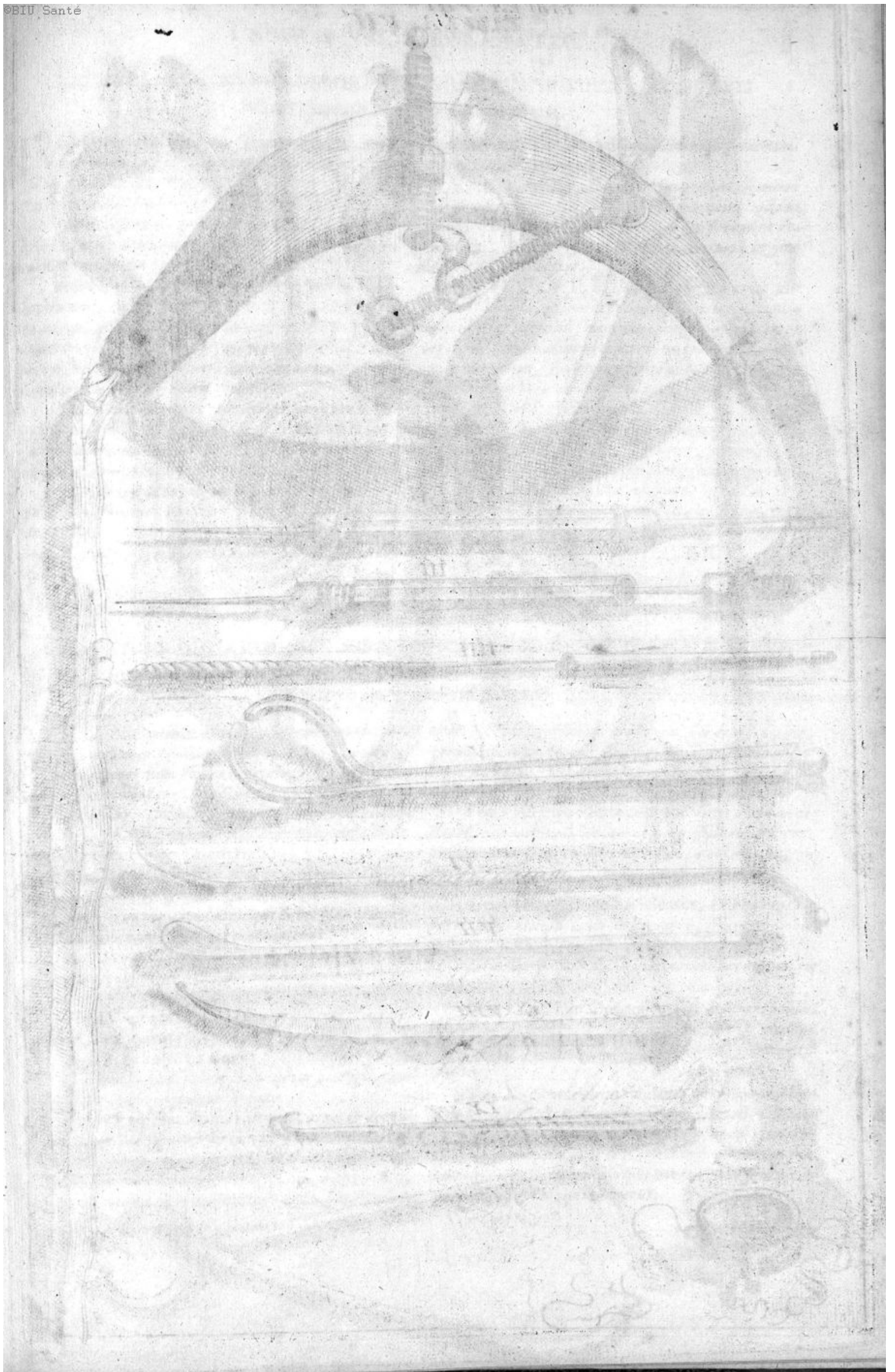
TABVL. VI.

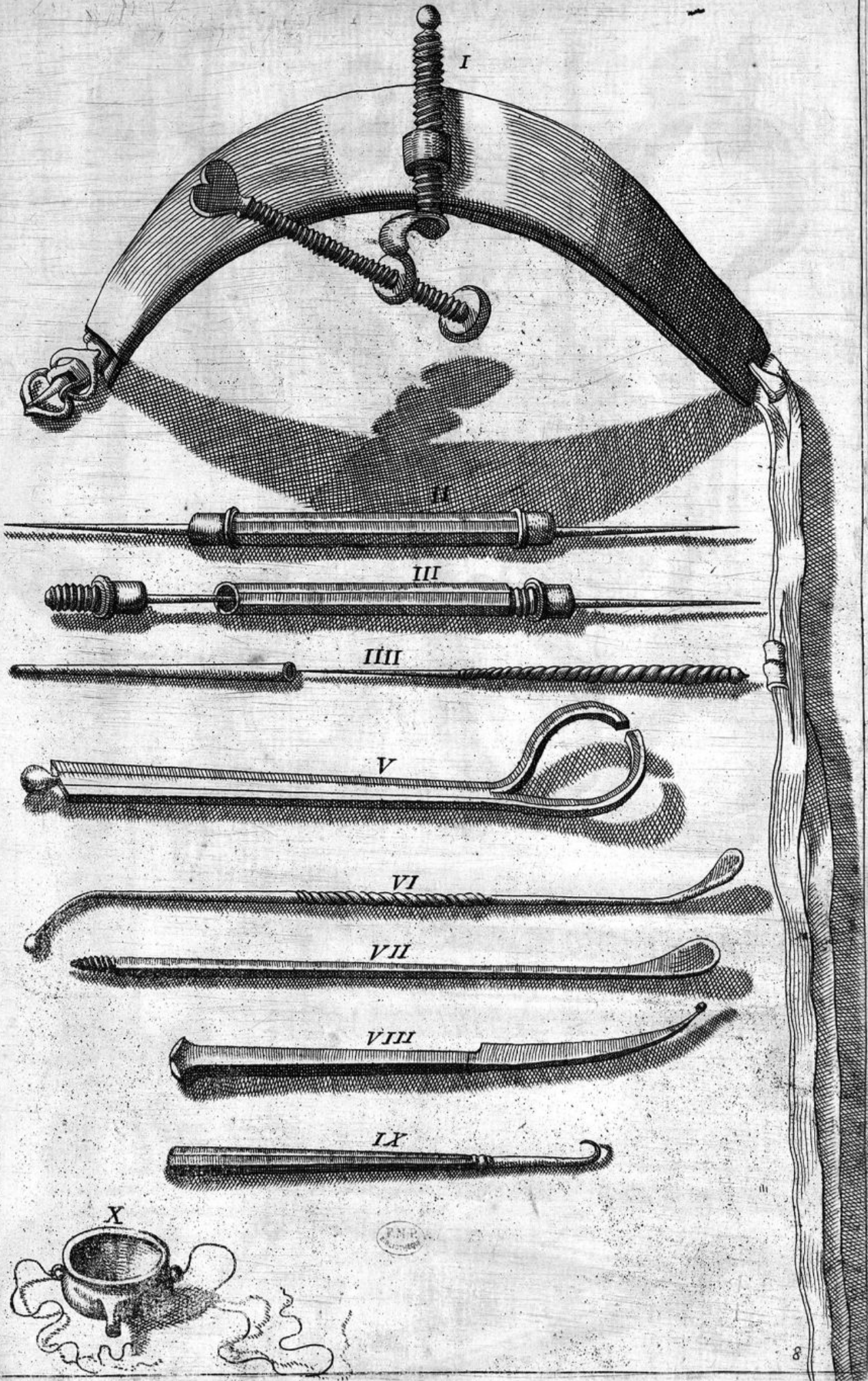

VI

TABVLA VII.

De variis ad parandum in nucha fetaceum instrumentis, forcipibus scilicet quatuor, acu, & setone armato,

FIG. I. est forceps, quæ prope foramen superius, quod neque nimis latum, neque nimis angustum est, cavitatem habet amplam & circula rem, annulumque ferreum, qui instrumentum seu forcipem ex se stringit, tum necessarius, quando Chirurgus famulum non habet, qui sibi acum optime ignitam, ad parandum in nucha fetaceum, porrigit.

FIG. II. est forceps, quæ superius similem habet cavitatem, at ob defectum annuli, non ex se, sed à Chirurgo, quantum satis est, stringitur. His forcipibus utuntur, quando occiput perforandum venit valde carnosum & pingue: quibus cutis apprehensa, cum crassa sit, circum ingreditur, ut non elabatur.

FIG. III. est forceps, quæ neque cavitatem, ut Fig. I. & II. neque annulum ut Fig. II. habet: eâ Chirurgus macilentorum nucham apprehendit, donec acucandefacta, & à ministro porrecta, cutim perforarit.

FIG. IV. est acus pro fetaceo, quæ neque nimis longa, ne cuspis foramen oppositum fallat, sed palmam æquat, neque nimis tenuis, neque nimis plena, sed foraminibus prædictarum forcipum paulò minus respondet: unde bene

ignita & candens quam citissime pertransit, fetaceumque fere citra dolorem perficit.

FIG. V. est puntale longum & angustum, setonem seu funiculum rotundum, ex serico purpureo adstrictum habens, qui ad medietatem traductus, in foramine relinquitur. Puntali affixus est globulus cereus, ut sine mora & dolore transeat.

FIG. VI. VII. VIII. & IX. sunt ferramenta sine manubriis varia, quibus bene candentibus occipitium in infantibus & puerulis, (in quibus epilepsia, apoplexia, & vertiginis signum aliquod apparet) in Italia frequentissime comburitur. Eadem inustio quandoque auxiliatur adultis, cum huiusmodi affectibus corripiantur.

FIG. X. est forceps ex se stringens, qua apprehenditur cutis, si fetaceum sectione parandum est: hoc instrumentum dimidia parte majus sit oportet, quam hic depictum cernitur: scalpellus autem forcipi huic respondens, & juxta magnitudinem depictus, videatur infra Tab. XVII. Figur. IV. & apud Guilhelm. Fabricium Hildan. cent. 1. obs. 40.

TABULA OCTAVA.

De Instrumento crinali, acubus argenteis ad depositionem cataractæ idoneis, annulo oculum firmante, specillis, scalpello falcato, hamulo acuto, & vasculo vitreo oculis imponendo.

FIG. I. est instrumentum crinale, curvum & interius gossipio & syndone nigra obductum, quod exterius propter duas fibulas & ligulas annexam habet claviculam umbellatam, qua sinus in oculi majore angulo comprimitur. Hoc instrumentum excogitavit Hieronym. Fabr. ab Aquapendente, cujus mentionem facit, de ægylope per chirurgiam curanda.

FIG. II. duas monstrat acus argenteas, ad suffusionem deponendam factas, quæ manubrio argenteo & octogono inferuntur, quod utrinque habet glandem perforatam, per quam acus argenteæ transeunt.

FIG. III. est manubrium illud apertum, cujus acus ex una parte inseritur, ex altera cochlea non nihil conspicitur.

FIG. IV. est acus ad curationem cataractæ accommodata, cum manubrio & vagina argenteis.

FIG. V. est annulus æneus (alii laudant plumbeum) ad firmandum oculum pro excisione pterygii, aliisque operationibus in oculo peragendis.

FIG. VI. est specillum oblongum, teres & argenteum, ut pro necessitate possit inflecti: cujus alterum extremum latius est, alterum verò globulum habet rotundum & politum. Lata specilli parte, quam Celsus l. 7. c. 7. de ancyloblepharo oculorum vicio, specillum ad-

versum vocat, non solum curatur palpebrarum coalitus, verum etiam pulveres & plagula unguentis illis a ulceribus applicantur: globosam partem Chirurgi adhibent ad perscrutandum vulnere & fistularum statum.

FIG. VII. est specillum compositum ex lato ad dictos usus, & cochlea acuminata, quæ gossipio obvolvitur, pro deterfione sordium, in vulnerebus, ulceribus, ac præsertim fistulis.

FIG. VIII. est scalpellus falcatus, ex una tantum parte incidens, cujus mucroni argenteus affixus est globulus. Hoc scalpello utitur Eraclides Tarentinus & Celsus pro separatione palpebrarum, quæ corverant cum tunicis oculi.

FIG. IX. est hamulus acutus, & mucrone paululum intus recurvatus, qui tam ad palpebram attollendam, quam oculorum unguem levandum, maxime est idoneus.

FIG. X. est vasculum oculare, vitreum, oblongum & ex crystallo conficiendum, ita ut exacte orbitæ oculi respondeat, & medicamenta per infundibulum immissa contineat, ne destuant. Hoc instrumentum oculare invenit, & fusius descripsit Hieron. Fabricius ab Aquap. de suffusione, qui videatur.

TABULA NONA.

De Forcipe ad polypum recta, & curva; cannulis, quæ naribus immittuntur, cum suo stylo; instrumento, quo abscinditur uvula: cochleari uvulæ relaxatæ admovento; dilatatorio oris, & rostro gruiño obtuso.

FIG. I. est instrumentum Hieronym. Fabritii ab Aquapendente pro polypo extrahendo rectum, ex chalybe confectum, extrinsecus convexum & intrinsecus concavum, quod aciem habet introrsum recurvatam, qua nihil aliud valemus incidere, quam polypum jam apprehensum.

FIG. II. est instrumentum incurvatum, quo inciditur & extrahitur polypus, qui per narium foramina in palato ad fauces tendit, & suffocationem minatur.

FIG. III. est cannula ex ferro solida, qua naribus tam altè immittitur, ut ulceris, quod ozanam vocant, adequet longitudinem; postea cannula huic omnino integra, nullibique perforata, inditur stylus ferreus & benè ignitus, quo cannula calescit, & ulcus exiccatur.

FIG. IV. est cannula ad latus perforata, pro callo per duro ulceris in narium latere existentis, per cauterium actuale consumendo; aut osse corrupto maxime exiccando, idonea.

FIG. V. est cannula in summitate foramen habens, qua naribus inditur, quando post incisionem, & extractionem polypi sanguis nimium profluens chirurgiâ per incisionem sistendus est: præterea usurpatur, cum summitas narium pro ossis corrupti remotione, aduri debet.

FIG. VI. est Scylus ferreus, qui benè candens dictis cannulis immittitur, statimque retrahitur: qua immisso & retractio toties repetenda est, quoties necessarium fuerit. Ad operationem hanc citò perficiendam, Chirurgus ad minimum duos in promptu stylos habeat, quos alternatim candefactos cannulae immittat. Notandum verò, quod vasculum oculare Tab. VIII. Fig. X. atque haec cannula naribus immittenda, in justa magnitudine de-

pingi nequeant, quoniam pro ratione ætatis ægrorum & magnitudine locorum affectorum debent confici.

FIG. VII. est instrumentum, quo abscinditur uvula, orichalceum, quod in parte superiore circum habet nonnihil excavatum A. in inferiore fistulam B. per quam fili (. postquam in seminodum circumvolutum E. & in concavum annuli, ne hinc inde vacillet, repositum fuerit.) extremum C. mediante stylo superius perforato D. trahitur: alterum fili extremum, per duos circuli annexos annulos ducitur, & inferiori fistulæ annulo alligatur. Hoc instrumentum primus invenit & descripsit Guilhelm. Fabritius Hildanus cent. 2. observ. 21. quo correcto uvulam militis Casariani, à Lue Gallica infectam & corruptam, absque negotio ligavi, & bono cum successu abscidi, Ulmæ die 8. Junij anno 1637.

FIG. VIII. est instrumentum uvulæ relaxatæ admoventum, pariter orichalceum, cochlear nempe parvum (. dimidio autem majus debet parari, quam delineatum est.) cujus manubrium fistulosum, & novem pollices longum, inferiori cochlearis parti annectitur. Hoc cochlear pulveribus adstringentibus & digerentibus mixtis repletur, & uvula relaxata submittitur: deinde Chirurgus ore arripit fistulæ basin, & inflando pulveres columellæ & palato undiq; aspergit.

FIG. IX. est instrumentum oris dilatatorium cum cochlea, ex Parail. 9. c. 25. delineatum, quo dentes contracti, valideque commissi diducuntur, ut cibus præberi possit, ne fame pereat æger.

FIG. X. est rostrum gruium, dentatum, & in angulum obtusum directum, globulis, & peregrinis corporibus, arripendis, & è vulneribus extrahendis idoneum.

TABULA DECIMA.

De Instrumento volsellæ simili, cannula faucibus immittenda, forcipe pellicano, rostro corvino, vectibus trifidis, & infundibulo,

FIG. I. est instrumentum Acantabolo (. Tab. IV. Fig. I.) simile, forceps nimirum in semicirculum recurvata, dentata, & in apice nodulo donata, qua ossicula, spina, aliæque res extraneæ, in faucibus infixæ solent eximi. Quando Clariss. Hieron. Fabritius ab Aquap. in faucium Chirurgia acantaboli mentionem facit, intelligit instrumentum aliquod oblongum & tenue, quod duplex, alterum rectum Tab. IX. Fig. X. adumbratum; alterum recurvum, quale hoc est: utrumque tamen ob arripienti & extrahendi facultatem volsellæ nomen meretur.

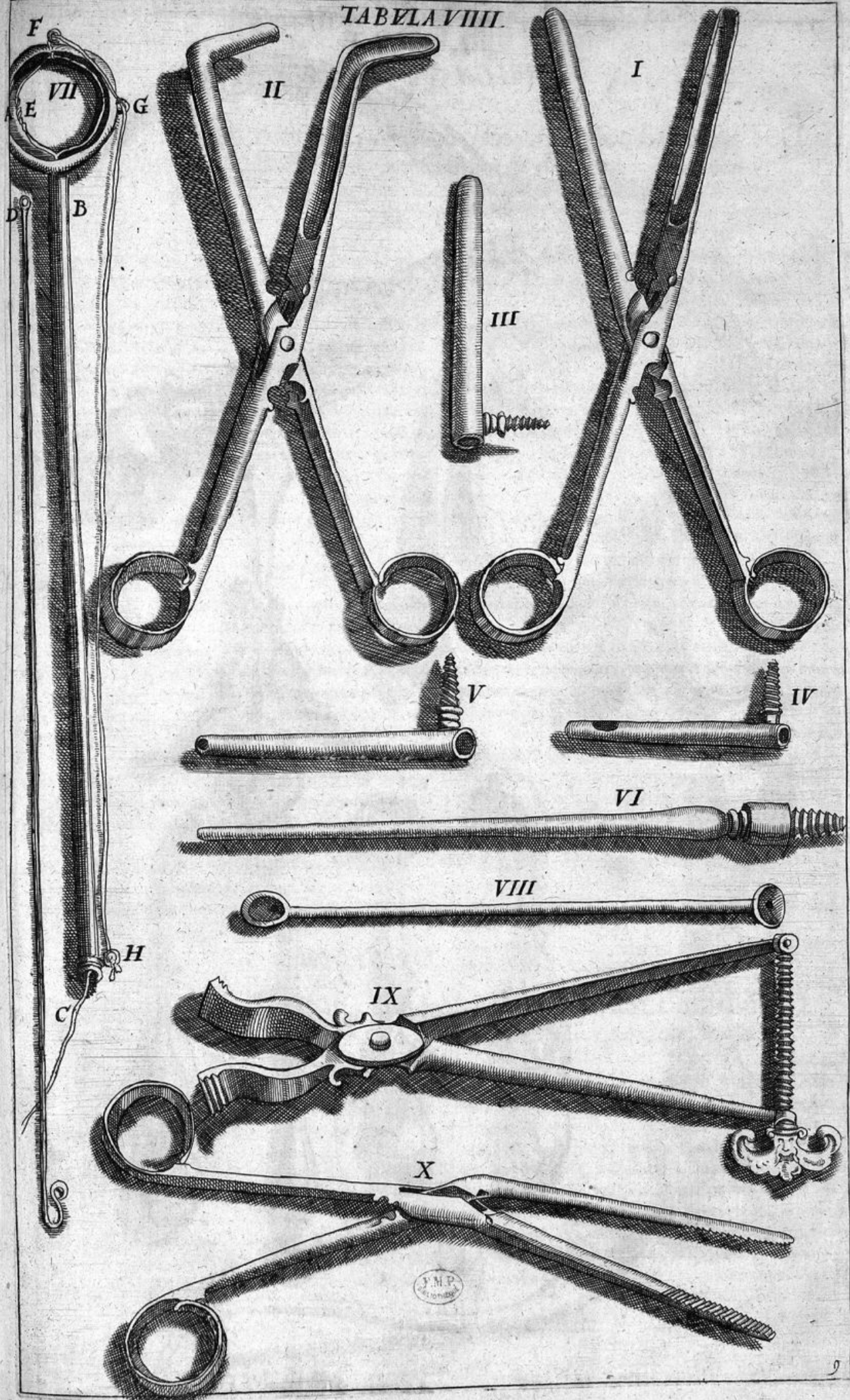
FIG. II. est cannula argentea ut faucibus immitti

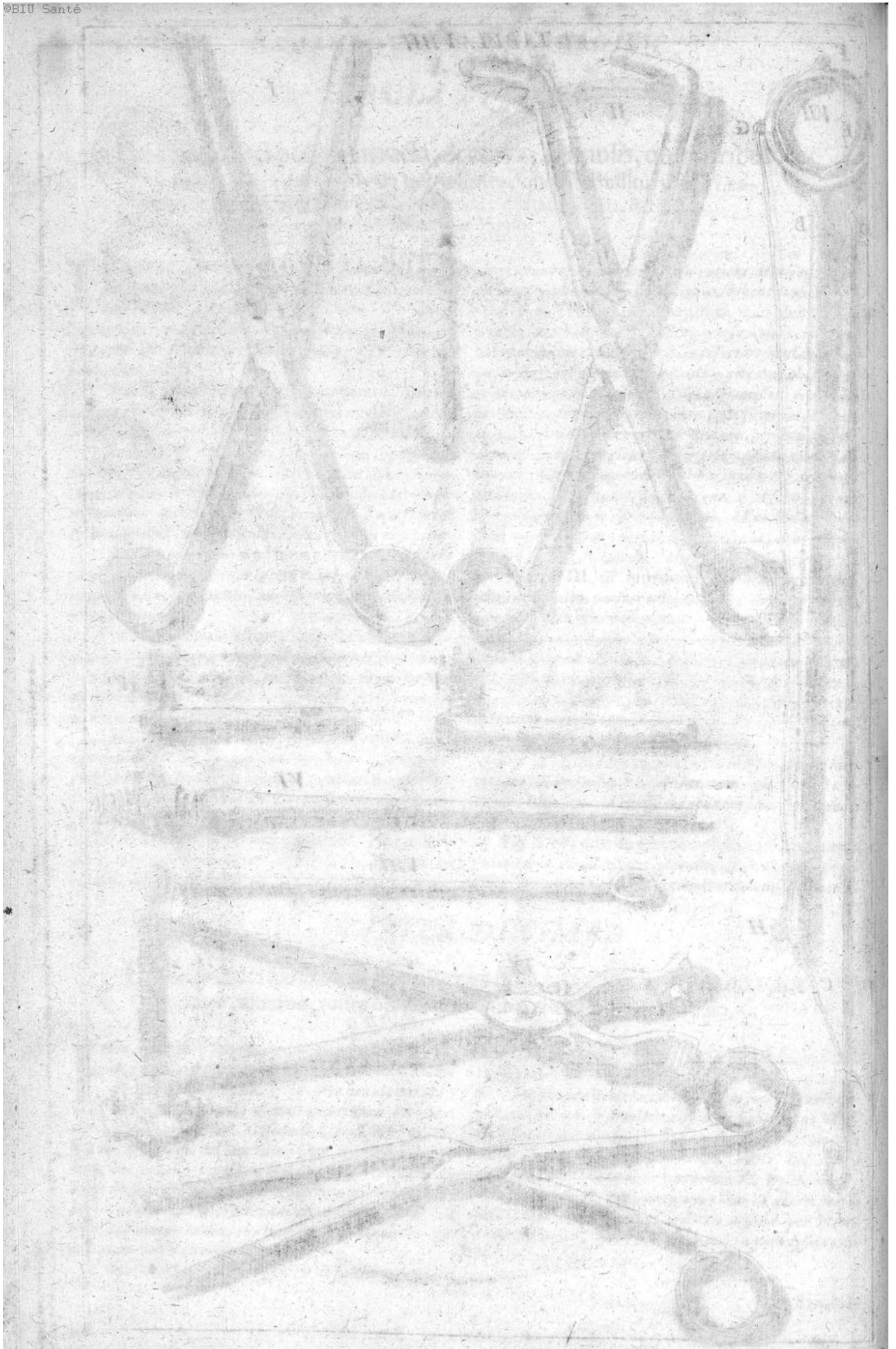
queat, incurvata, crassitie penna oris, & longitudine unius pedis, cum dimidio vel circiter. Est undique perforata, & in sua extremitate spongiam, magnitudine avellana, novam & firmiter alligatam habet, qua ad spinas è faucibus & medio œsophago trahendas felici successu utitur Guilhelm. Fabritius Hildan. Cent. 1. Obs. 26. ubi docet operandi modum per cannulam hinc depictam.

Sequentia ferramenta usurpantur ad dentes perforatos, aut mobiles, aut vehementissime per intervalla dolentes, sub acerbissimo doloris paroxysmo eximendos: unde

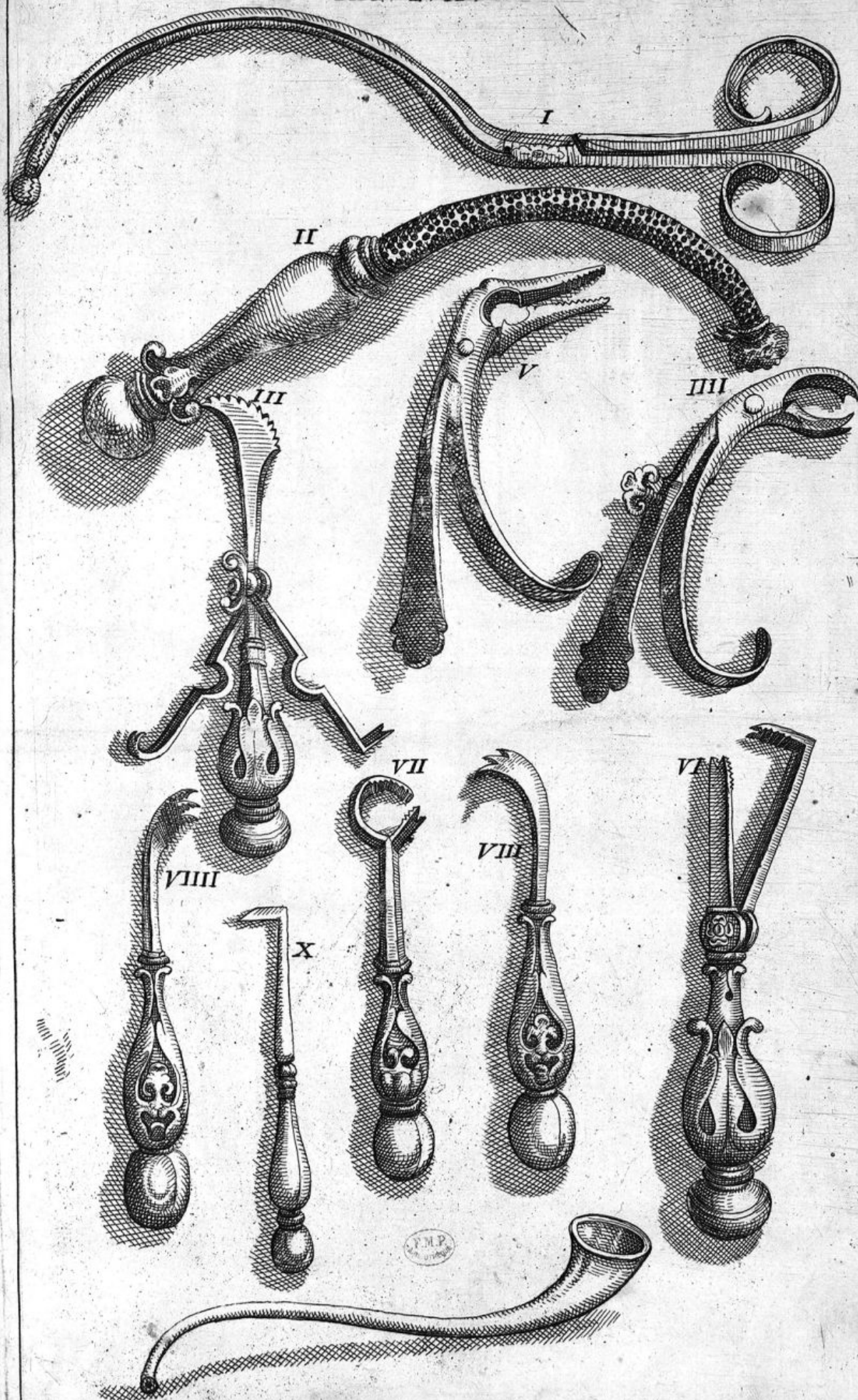
FIG. III.

TABELA VIII.

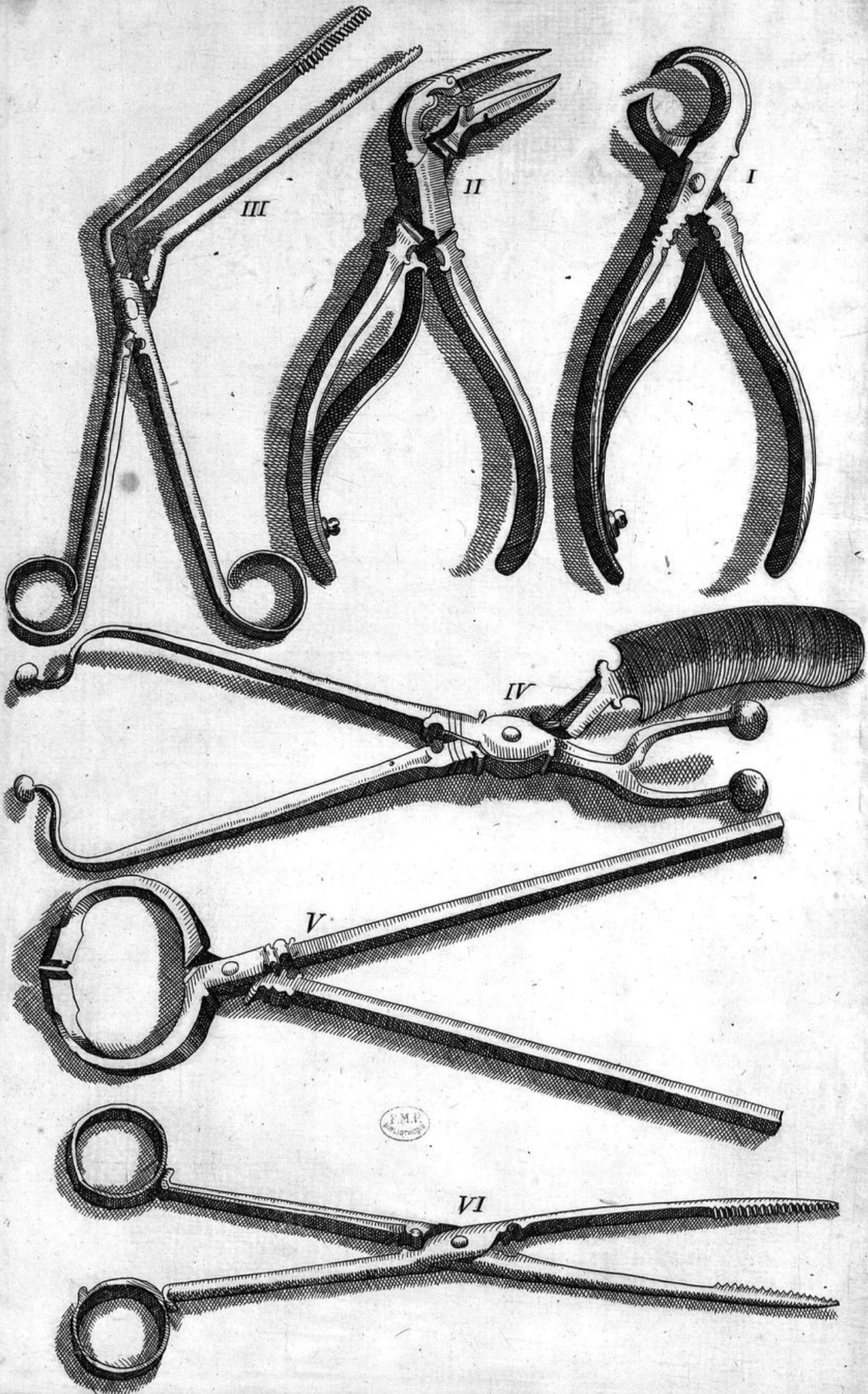

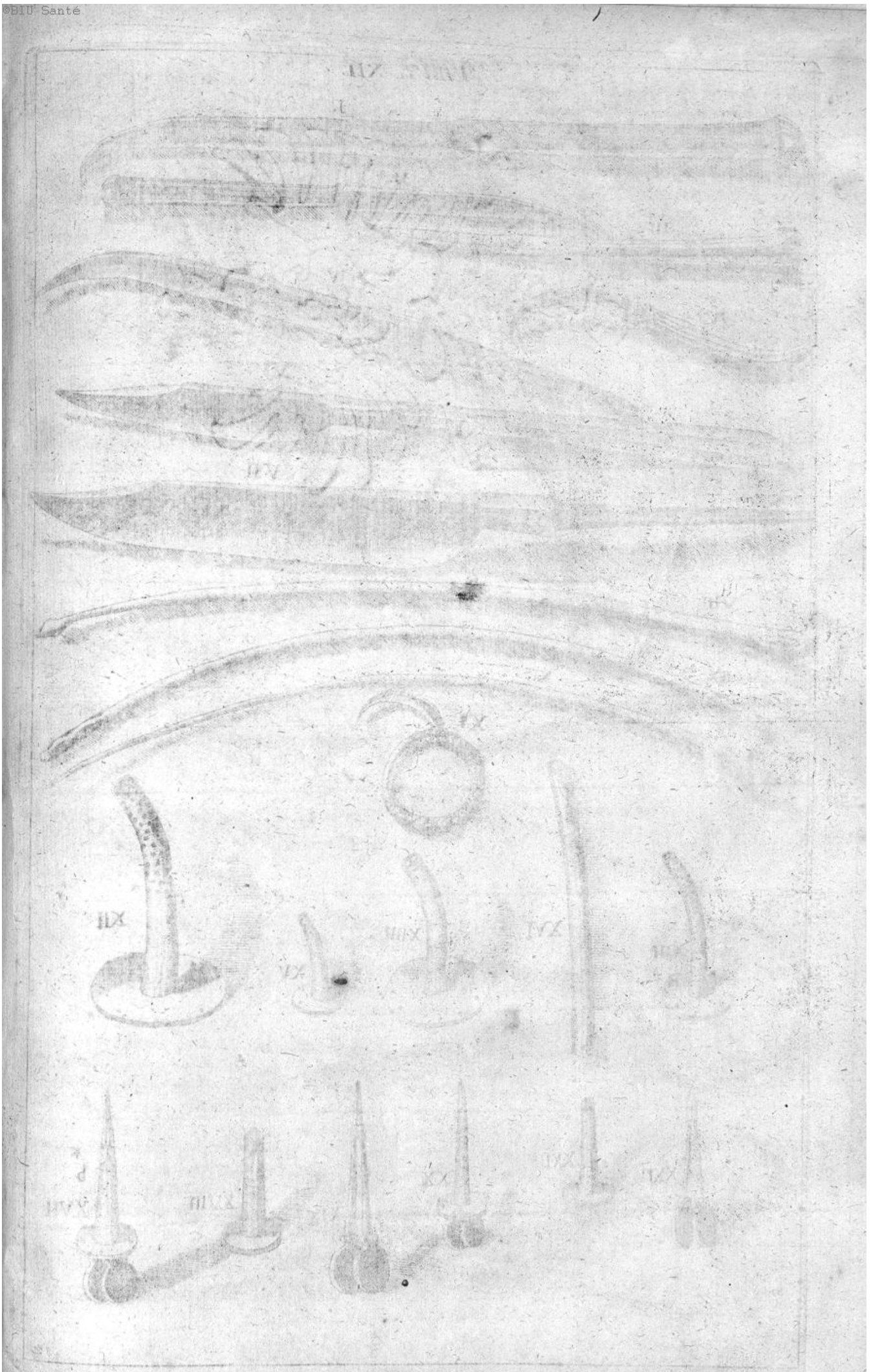
TABVL. X.

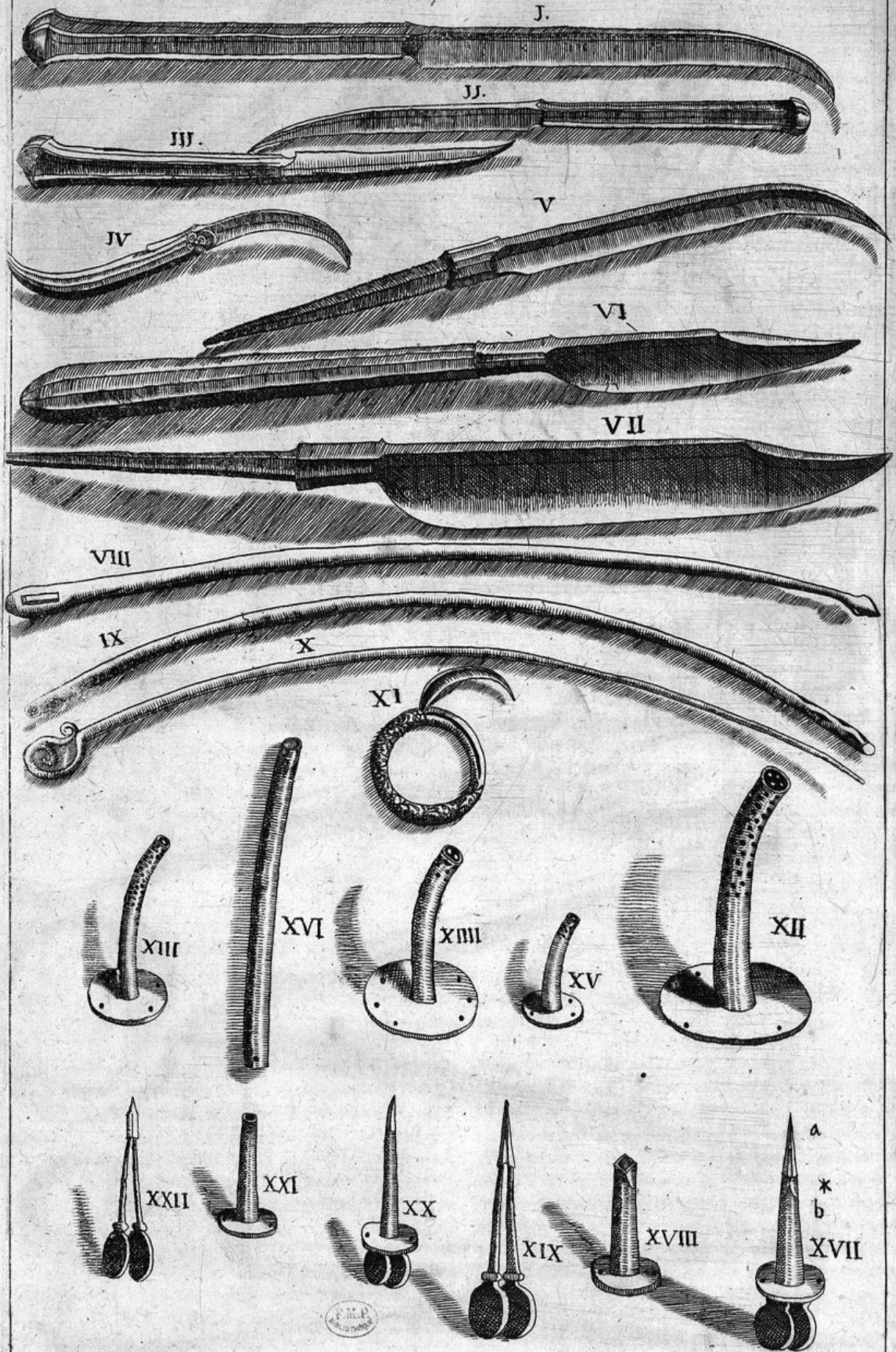
F.M.P.

TABVL. XI.

TABVL. XII.

P. M. P.

TABULÆ X. DECLARATIO.

7

FIG. III. est forceps, pelicanus dicta, quoniam rostro pelicani volucris assimilatur: eo autem utuntur ad extrahendos dentes molares.

FIG. IV. est forceps dentaria communis, Italica cognolo appellata, quod firmum canis morsum imitetur.

FIG. V. est forceps rostrum corvini referens; qua dentium radices extrahuntur: de qua Cornel. Celsus (quem veluti in omnibus Chirurgiis mirabilem, nocturna versare manu versare diurna consulit Fabric. ab Aquap.) l. 7. c. 12. de dentibus ita scribit: quotiescunque dente exempto radix relicta est, protinusea quoque ad id facta forcipe, quam Græci *πίστρον* vocant, eximenda.

FIG. VI. & VII. sunt forcipum dentariorum effigies, quæ valent ad dentes evellendos, quibus neque pelicani, neque forcipis communis opera potest opitulari.

FIG. VIII. & IX. sunt vectes trifidi appellati, quod tres cuspides habeant ad protrudendos & excutiendos dentes incisivos, & caninos, qui maxillarum abveolis simpliciter radice insiguntur.

FIG. X. est deatiscalpium, quo separatur gingiva

à dentibus, ut minori cum molestia & periculo evellatur. Vigetur dentis evulsio feliciter succedat, observatis observandis, humili in loco collocetur ager, capite inter Chirurgi crura inclinato: tunc Chirurgus dentem extrahendum altius circumradat, separando gingivam dentiscalpio: qui si à gingiva liberatus vacillet, concutiendus, & submisso vecte protrudendus est. At si tenacius hereat, neque post concussionem moveatur, forcipibus dentariis (nunc hac, nunc illa, prout dentis magnitudo, figura & situs, postulare videbitur.) excipiendus & evellendus. In horum forcipum dentariorum usu, inquit Ambros. Paræus l. 16. c. 27.) exercitatum & industrium dentiscalpicem desiderem, his enim nisi qui solerter uti noverit, committere vix poterit, quin res unica concussionem dentes excutiat, eo sæpe inconcusso & relicto, qui dolorem movet.

FIG. XI. est infundibulum seu fistula argentea, cuius pars angustior inter gingivas aeri, qui arcte confictos habet dentes, extremas ponitur; latior verò cibum liquidum & potum excipit, atque ad esophagum demittit.

TABULA UNDECIMA.

De alia forcipe cum rostro psittacino & corvino speculo oris, instrumento ad incidendas carunculas oris & rostro gruino recto.

FIG. I. est forceps alia cum rostro psittacino, qua utimur in fracturis cranii, quando frustulum ossis, quod membranas cerebri vel pungit, vel deprimit, auferendum.

FIG. II. est instrumentum cum rostro corvino in eundem finem affabre factum: notandum verò, quod amba hæ forcipes, tertia parte majores, quam depicta sunt, debeant confici.

FIG. III. quid sit, ex Tab. IX. Fig. X. constat.

FIG. IV. est speculum oris, quo deprimitur lingua

& maxilla inferior, ut oris vitia exactè perspici, & idoneis tam instrumentis quam medicamentis tractari possint. In primis autem factum est, ut eo furiosorum & attonitorum dentes diducti serventur, donec cibus & potus sufficiens fuerit deglutitus.

FIG. V. est instrumentum incisivum instar forcipis, quo excinduntur tumores & carunculae oris.

FIG. VI. est forceps cum rostro gruino, dentata & recta, quæ vasa vices agere potest.

TABULA DODECIMA.

De *Σκολοπιμαχαιρίοις* seu scalpellis falcatis, cultro ancipite, acu longissima, Siphone aureo, scalpello annulari, cannulis alatis ac perforatis, fistula aurea meatui urinario immittenda, & instrumentis, quibus hydropicorum venter & scrotum aperitur.

FIG. I. est scalpellus, *Σκολοπιμαχαιρίον* à Græcis nominatus, ob rostrum illius avis, quæ Latinis Gallinago, & Græcis *Σκολοπαζ* dicitur, nempe longus, & ad cuspidem paululum incurvatus veluti rostrum scolopacis. Hoc scalpello dilatantur vulnera thoracis nimis angusta, & aperiuntur abscessus magni. Eundem laudat Fabric. ab Aquap. pro apertione abdominis hydropicorum infra umbilicum ad aquam emittendam. Nota, hic scalpellus pro dilatatione vulneris in thorace requirit globulum (qualem ex argento scalpellus Tab. VIII. Fig. VIII. habet.) ferreum in mucrone, ne pulmones cuspidem scalpelli offendantur.

FIG. II. & III. sunt scalpelli ad mucronem recur-

vati, & scolopomacherii Græcorum formam referentes, quibus fistule in habitu corporis mediocres commodè inciduntur, unde etiam *σφύγγιοι* appellari solent.

FIG. IV. est scalpellus falcatus, qui Italica vocatur *gamman*, & incidit ex parte cava, retusus in parte gibba est. Hoc frequentissime utor ad omnem incisionem, quæ passim sit in omni apostemate, præcipuè verò in parvis incisionibus. Hic scalpellus habet manubrium osseum, quod commodum est, ad dividendum ac separandum aliquid ab aliquo: unde Celsus l. 7. c. 16. de tumoribus tunicae dicit: tum scalpelli manubrio tunica (quæ post incisionem cutis protinus alba & intenta se ostendit) diducenda à cute & carne est, ejiciendaque cum so-

quod intus

intus tenet: hoc diducitur quoque pericranium à cranio, & unguis ab oculo.

FIG. V. est Iscolomacherium sine manubrio.

FIG. VI. & VII. sunt scalpelli ancipites, quia ad extremitatem referunt formam foliorum myrti: ut utimur ad mammas mulierum cancro affectas abscindendas.

FIG. VIII. est acus acutissima, longa & anceps, qua mamma auferenda trahuntur in basi.

FIG. IX. est canalis ex auro Ungarico paratus, & plurimis foraminibus perforatus.

FIG. X. est stylus ex eadem materia confectus, qui cannula priori immittitur, ut ex duabus figuris unicum fiat instrumentum, quod in vulneribus thoracis pro Siphone utiliter applicatur, & sanguinem ex thorace non concretum, aut pus tenue, trahit. Instrumentum hoc tractorium in angulum rectum vel obliquum flecti, & thoraci per vulnus, casu vel studio factum, immitti potest, ut sanguinem nondum concretum vel saniem contingat. Chirurgus extrahat stylum ex canali, & statim profluet de canali materia in thorace contenta. Hic trahendi modus ex thorace materiam tenuem, ubi sectio inter s. & o. juxta Paulum, vel inter tertiam & quartam costam juxta Hipp. propter virium debilitatem vel aliud prohibens non conceditur, optime succedit.

FIG. XI. est scalpellus ille recurvus, qui annulo aureo potest abscondi: inciduntur hoc apostemata in facie aut gena puerorum & in mammis feminarum timidarum,

ne conspicientes scalpellum perterresiant, & ita incisio nem abscessus prohibeant.

FIG. XII. XIII. XIV. & XV. sunt cannulae magnitudine differentes, alatae, & pluribus foraminibus perforatae, ut vulnus thoracis teneant apertum. Sane alata, ne vulnere immissa, dum ager spirat, thoracem ingrediantur: tot vero foramina habent, ut ea ex omnibus, prout opus erit, possit exire colluvies.

FIG. XVI. est fistula ex auro Ungarico fabrefacta, quae ante excretionem urinae meatus urinario immittitur, ut per eam exeat urina, atque ita leniatur & visissimus ille dolor & ardor, quem sentiunt agri, quando urinam sine cannula reddunt, ob ulcus ex Gonorrhoea virulenta subortum in meatu urinario.

FIG. XVII. est instrumentum acu tricuspide (a.) & cannula alata (b.) constans, quo hydropicorum umbilicus, & in hernia aquosa scrotorum perforatur, ad emittendam aquam. Hoc instrumentum intruditur usque ad cannulae sterisimum, postea acus retrahitur, & cannula sola ad alam intrusa in abdomine relinquitur, absque omni periculi metu.

FIG. XVIII. est cannula sola, & sine acu depicta.

FIG. XIX. est acus sola extra cannulam posita.

FIG. XX. est acus rotunda cum suo tubulo, qua, in defectu acus tricuspidae, pari securitate perforatur hydropicorum umbilicus, & herniosorum scrotorum aqua repletum.

FIG. XXI. est solus acus rotunda tubulus.

FIG. XXII. est sola acus rotunda.

TABULA DECIMA TERTIA.

De Siphone cum tubo recto, & incurvato; matriculari, & auriculari: fistula enematum, pileolo argenteo, & candelis cereis.

FIG. I. est Siphon ad extrahendum & infundendum aliquid, saepe necessarius, qui hic tubum curvum habet annexum, rectum vero FIG. II. potest recipere, quando curvus ad extrahendum aut infundendum non est aptus.

Huic Siphoni interdum accommodatur tubus FIG. III. plurimis foraminibus perforatus, quem Graeci & Galenus l. 9. de compos. med. sec. loc. c. 8. & l. 5. met. med. c. 5. Metrenchyctam nominant. Hoc femina, qua negotium immitrendi clysterem in uterum aliis praepudore non facile concedunt, sibi ipsis liquores pro curatione variorum affectuum uteri, & ejus vaginae, varios, commodè applicant.

FIG. IV. est siphon auricularis Otrenchycta dictus, quo liquores in auditus organa, pro ulcerum deterfione & consolidatione, infunduntur.

FIG. V. est Enterenchycta, canalis nempe orichalceus in forma nabalis & recurvatus, quem parari curent illi, qui sibi ipsis clysterem applicare malunt, quam ab alio quovis accipere, praesertim, si ob intestinorum, praecipue vero recti, vitia, creber enematum usus requiritur.

FIG. VI. est dicti canalis seu fistula incurvata clavis B. FIG. V. cuius beneficio liquor Enematis in vesica, quae circa lit. A. FIG. V. vulgari modo alliganda, ad libitum egrotantis retinetur, prout canalem claudit & aperit.

FIG. VII. est claviculus umbellatus, c. FIG. V. qui

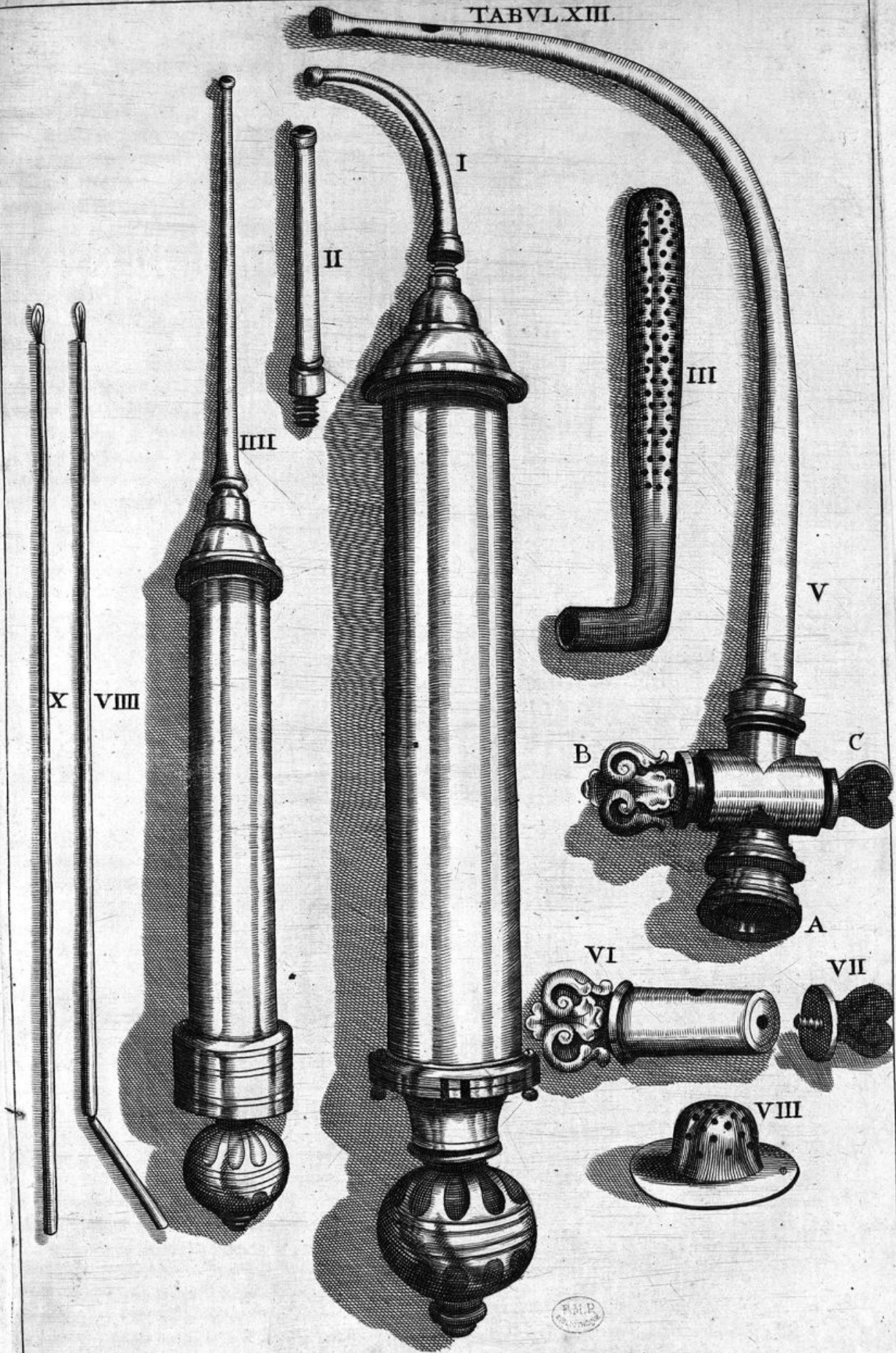
clavi B. FIG. V. intorquetur, ne aliquid de clystere, in circumrotatione clavis, possit clabi, quod lintheamina inquinat. Hoc instrumentum, ut cuilibet appareat, multum differt ab eo, quod Iohann. Heurn. in sua method. ad praxin medicam cap. de Clysteribus, & Guilhelm. Fabricii. Hildanus centur. 1. observat. 78. depingi curarunt, ad clysteres in abrum injiciendos.

FIG. VIII. est pileus argenteus, & ubique perforatus, qui exulceratis mammarum papillis applicatur, ut infantem nutrices absque molestia lactare possint. Usurpatur insuper hic pileus in vulneribus thoracis; postquam enim cannularum praedictarum aliqua thoraci fuerit immissa, & particula Spongia officio cannulae prope alam indita, superponitur pileus, ut materia, omni quasi momento, per ejus foramina paulatim, & sine virium jactura, transudet.

FIG. IX. & X. sunt candelae ex filo forti duplicato & cera alba (cui modicum terebenthina additum sit, ne tam facile frangantur.) parandae, quae usurpantur ad suppressionem urinae ex caruncula in meatu urinario existente, curandam. Candela fig. IX. fracta est, ne in extractione candelae frustulum cerae, quae non nunquam in medio filum non habet, in meatu relinquatur, & ischuria augeatur: quare portionem fractam ad elychnyj extremitatem chirurgus forcipe abscindat, deinde meatus urinario, quantum opus erit, immittat candelam, oleo amygdalarum dulcium illitam.

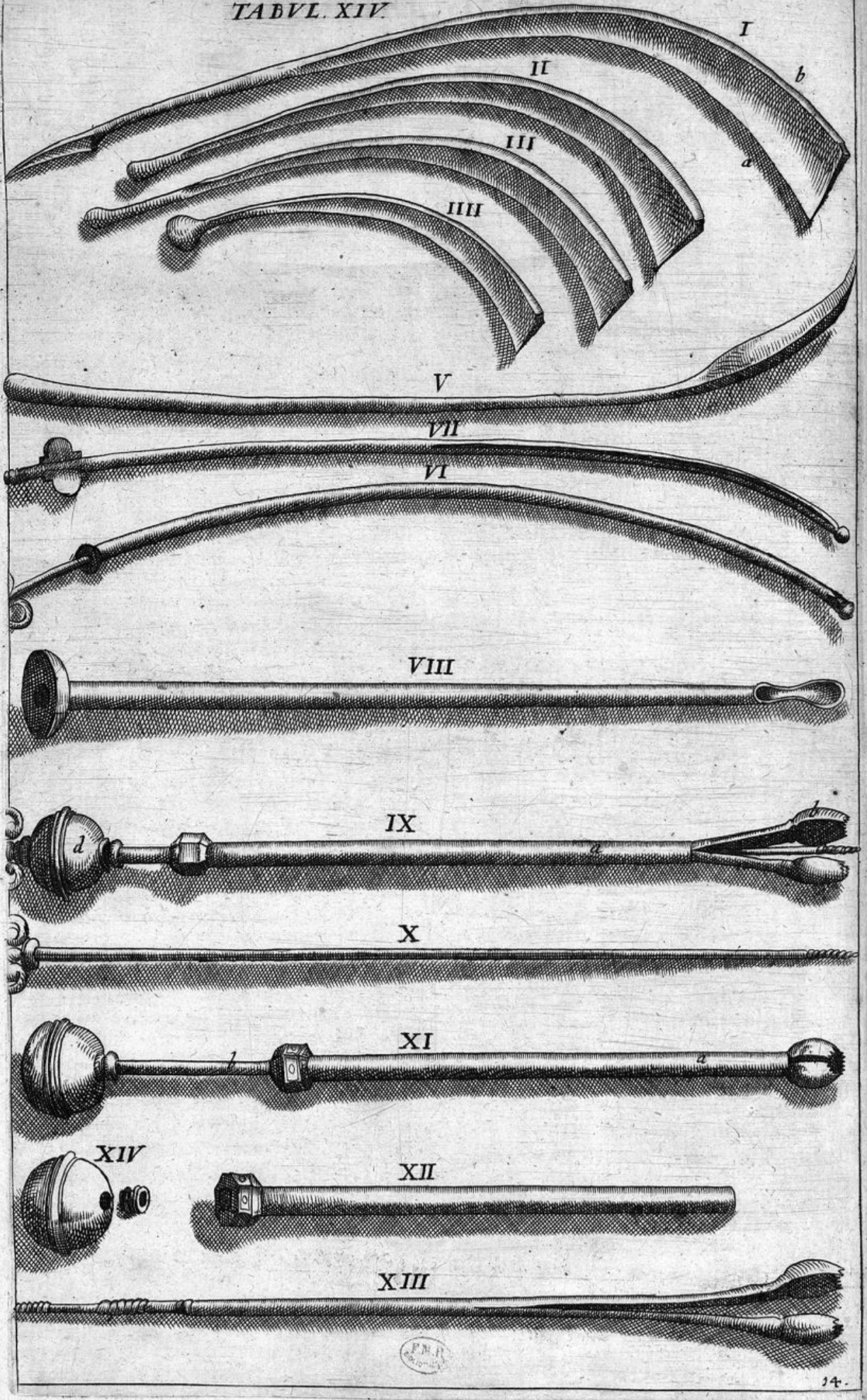
T.A.

TABVL XIII.

R.M.P.
1770

TABVL. XIV.

TABULA DECIMA QUARTA.

De syringotomis, acu qua pertunditur scrotum post sectionem herniæ, & fundus fistulæ declivioris: cathetere, itinerario & duobus instrumentis, quibus glandes è sclopetorum vulneribus trahuntur.

FIG. I. est scalpellus recurvus, qui parte interna (a) aciem habet, & externa (b) est retusus, Syringotomus scilicet, ex altera extremitate (c) pungens & incidens, quo utimur in fistula quavis unum foramen habente, ut finis fistulæ perforetur, & postea ab uno ad alterum foramen incidatur interstitium: ad hujus cuspidem infigere oportet globulum ex cera alba formatum, quo fistulam immittitur scalpellus, sine omni obstaculo, dolore & noxa, ad fundum perveniat.

FIG. II. & III. sunt scalpelli syringotomi, quorum uterque ex altera extremitate obtusus est, & globulum ex ferro levigatum obrinet: His inciditur fistularum penetrantium rotus ductus.

FIG. IV. est scalpellus Syringotomus, quo dilatantur vulnera abdominis, ut intestina prolapsa & statibus turgida commodè reponi possint. Globum habet in altero extremo multo majorem, quam scalpelli duo priores, ne vulnere intrusus intestina ledat.

FIG. V. est acus, seu instrumentum ferreum, aciem ancipitem habens, quod Nursini meo tempore in Italia hac in Chirurgia (quæ hernias curat cum excisione testiculi) maximè exercitati, eoque nomine celeberrimi castratores, per inguinis vulnus ad scrotum fundum demiserunt, quem instrumenti cuspidem (cui perpendiculae albæ exiguum globulum annexere oportet, ob rationem supra allatam) perforant, quo purulenta materia, quæ per inguinis vulnus ad scrotum descendit, expurgetur. Hac operatio, quoniam satis est horribilis, & maximo vite periculo non vacat, (quod illius auctores optimè norunt, unde curandos suscipiunt ut mortuos) chirurgi studiosi alium eumque tutum hujus instrumenti usum aperiam. Inciduntur eo feliciter fines sinuum declives, quorum causa fistulæ expurgari nequeunt, nisi eger ita situetur, ut pedes sursum & caput deorsum convertat, ac materia dein proprio motu emanet. Notum enim est, sinus illos, qui callum nondum contraxerunt, de quibus etiam hic sermo est medicamentis solum agglutinantibus, & fasciâ convenienti posse curari, modo materia in sinu collecta exitum quotidie habeat. Cum autem situs iste sursum conversis pedibus & capite deorsum, satis sit importunus, hoc instrumento, cujus cuspidi globulus ex cera debet annexi, sinuum fundus perforatur (intactò foraminum interstitio) ut pus per inferius foramen egredi possit, & sinuum parietes agglutinari.

FIG. V. est catheter seu Syringa tentativa, quæ in canalem virgæ & vesicæ positâ exploramus intimos vesicæ anfractus, in quibus latitare solet lapillus, quo humana natura sæpè numero cruciatur: Græcis appellatur καθετήρ, & usurpatur ad urinam suppressam reddendam. Est argentea, ut infecti possit, omni asperitate vacat, ne pars exquisitissimo sensu prædita in transitu catheteris afficiatur, & ut sine dolore vesicam ingrediatur. Pluri-

bus in extremo foraminibus perforata est, ut retracto stylo, urina in vesicâ contenta, per fistulam liberè, & sine difficultate, exeat. Notandū, quod stylus fistulæ non immittitur, ut quasi vacuum urinam suppressam secum trahat, sed ne urina statim effluat, dum Lithotomus vel Medicus lapillum expiscatur occultum. Magnitudinem catheteris describit Celsus l. 7. c. 26. vid. Tab. XXXIX. Fig. IX.

FIG. VII. est stylus argenteus, qui infecti debet, ut fissuram, quam in medio sui usque ad extremum obrinet, in dorso vel gibba parte habeat: Latinis vocatur Itinerarium, eo quod virgæ immittitur fidelissimè collum vesicæ monstrat, & super ipsum incisio faciendâ sit, pro extractione calculi vesicæ.

FIG. VIII. est instrumentum orichalceum, quo extrahitur calculus, qui in meatu urinario resedit; specillum scilicet, quod parte, qua ad cochlearis auricularis similitudinem excavatum est, in canalem colicæ demittitur, ita ut lapillum prætereat & superet, ipsumque suo labro & cavo comprehendat; quo factò, per stylum specilli cannulatum & lato orificio donatum, uretra, ut lubrica fiat, immittitur oleum amygdalarum dulcium, postea specillum sensim extrahitur, & canalis post lapillum digito comprimitur, donec è meatu urinario foras deducatur.

FIG. IX. est instrumentum globulis ex vulnere trahendis maximè idoneum, ex optimo chalybe fabricatum, & tribus constans partibus, duabus nempe cannulis & terebello. Cannula externa (a) cannulam internam, quæ altera in extremitate in duo divisa est cochlearia (b) ferrata, claudere potest, ut globulum firmet, ne cum terebello, quod ipsi insigendum est, circumvolvatur. Terebellum (c) acutissimum est, & duabus suis cannulis paulò longius, quod per foramen capuli (d) cannule immittitur cernitur.

FIG. X. est terebellum extra suas cannulas depictum.

FIG. XI. est instrumentum idem campriore (nisi quod terebello careat) quo extrahuntur globuli, duabus constans partibus, cannula (a) & stylo (b) solido, qui in altera extremitate in duo cochlearia desinit, quæ globulum in se recipere possunt. Hoc instrumentum idem præstat quod Alphonsinum Tabulæ sequentis.

FIG. XII. est instrumenti præcedentis cannula sola.

FIG. XIII. est instrumenti stylus, ad dimidium solidus, in extremitate altera cochlearium dentatorum effigiem referens, in altera cochleas, capulo & nodulo, distentas.

FIG. XIV. est styli capulus cum matercula, rotundus & cavus.

FIG. IX. X. XI. XII. XIII. & XIV. hujus Tabulæ tertia parte majores fieri debent, quam hic depictæ videntur.

ARMAMENTARII CHIRURGICI, TABVLA DECIMA QVINTA.

De aliis ferramentis ad globulos sclopetorum eximendos idoneis, instru-
mento nempe Alphonfino, forcipe anserina cum & sine cochlea, hamulo, tere-
bello cannulato, & spatula, quæ rostrum anserinum refert.

FIG. I. II. & III. est instrumentum Alphonfinum dictum, ad extrahendas è vulneribus sclopetorum glandes accommodatum, quod Alphonfus Ferrus, Medic. Neapolitanus l. 2. de vulnerib. sclopetor. c. 3. his verbis describit. Non involvendum tamen silentio est, gruinum rostrum (ut vocant) utpote, quod & ipsum ad extrahendum instrumentum est excellentissimum, atque ab omnibus, cum veteribus tum recentioribus, commendatum: quo non solum pilula è difficilissimis locis, sed & alia, ut armorum, & ceterarum rerum frustula, extrahuntur. Huic nos, ut commodius manu ac valentius teneri possit, atque ita pila, ac cetera extranea, in vulnere certius explorari, annulos forcipularum adjicimus hoc pacto: Figura prima annulo A. ad anteriorem partem missus, instrumentum claudit. Figura secunda annulo B. ad manubrium retracto instrumentum aperitur. Figura tertia est instrumentum, quod globulum jam apprehendit.

Sequentium instrumentorum imagines desumptæ sunt ex Barthol. Maggi tractatu de curatione vulnere à bombardarum & sclopetorum globulis illatorum.

FIG. IV. est forceps anserina, quæ circa manubrium cochleam habet, ut globulum firmiter comprehendat.

FIG. V. est hamulus ferreus, educendus glandibus inserviens.

FIG. VI. est forceps anserina, quæ si cochleam haberet, prioris similis esset.

FIG. VII. est cerebellum acutissimum, cannula munitum, quo educuntur globuli sclopetorum.

FIG. VIII. est cerebellum extra cannulam positum.

FIG. IX. est spatula rostro anserino prædita, ad excipiendos & trahendos globulos parata. Instrumentum Alphonfinum & forcipes anserinæ, tertia parte majores conficiantur, cannula verò cum cerebello altero tanto major sit.

Plura quidem, sed propositis haud præstantiora ad vivum delineavit Ambros. Paræus in sua Chirurgia, ubi de sclopetorum vulneribus agit, & Guilhelm. Fabricius Hildan. Cent. I. Obs. LXXXIIX. Instrumentorum igitur, quæ ad globulos è vulneratis partibus trahendos valent, pro varietate vulneris, & forma corporis educendi, varia sunt genera, quorum alia apprehendunt & foras trahunt, vel quatenus acuta globulis solum insuntur (Figur VIII.) vel quatenus serrata sunt in extremitate, & alia figuram rectam (Tab. IV. Fig. I. Tab. IX. Fig. VI. & hæc Tabulâ Fig. 1.) atque alia recurvam habent (Tab. IX. Fig. X.) prout iter globuli vel rectè vel obliquè processit; Quædam in se globulum recipiunt, quatenus latiora & cava in extremo sunt (Fig. IV. V. VI. & IX.) Alia apprehendunt & recipiunt simul. (Tab. XIV. Fig. IX.)

Quod si globulus, specillo inventus, debet tenacula educi, summopere cavendum est, ne labia vulneris, partesque ipsius interiores, (arterias puto, venas, nervos & tendines.) laedantur & apprehendantur. Hoc enim si fiat, præter enorme sanguinis profluvium, gravissimi dolores, & insignes inflammationes, cum magno vitæ periculo, excitantur. Ad ea igitur præcavenda symptomata, nunquam dilatetur tenacula, nisi ejus extremitate sentiat globulus: tunc enim aperienda est tenacula, globulusque ea comprehensus educendus est.

TABVLA DECIMA SEXTA.

De cannula omninò solida, & tubulis ad latera perforatis, eorumque
stylo, quibus ano immixtis exiccantur & comburuntur hæmorrhoides & ulcera
intestini recti: de vitro etiam, quo extrahuntur papillæ in mammis occultatæ.

FIG. I. est instrumentum ad resiccandas hæmorrhoides internas, quæ vel tument, vel superficialiter intestinum exulcerant, idoneum, cannula nimirum ferrea, quæ ano inditur, alata, & infundo occlusa, ne ferramentum candens Fig. IV. quod cannulae cavitati frequenter immittitur, & eximitur, alius quam oportet, perveniat.

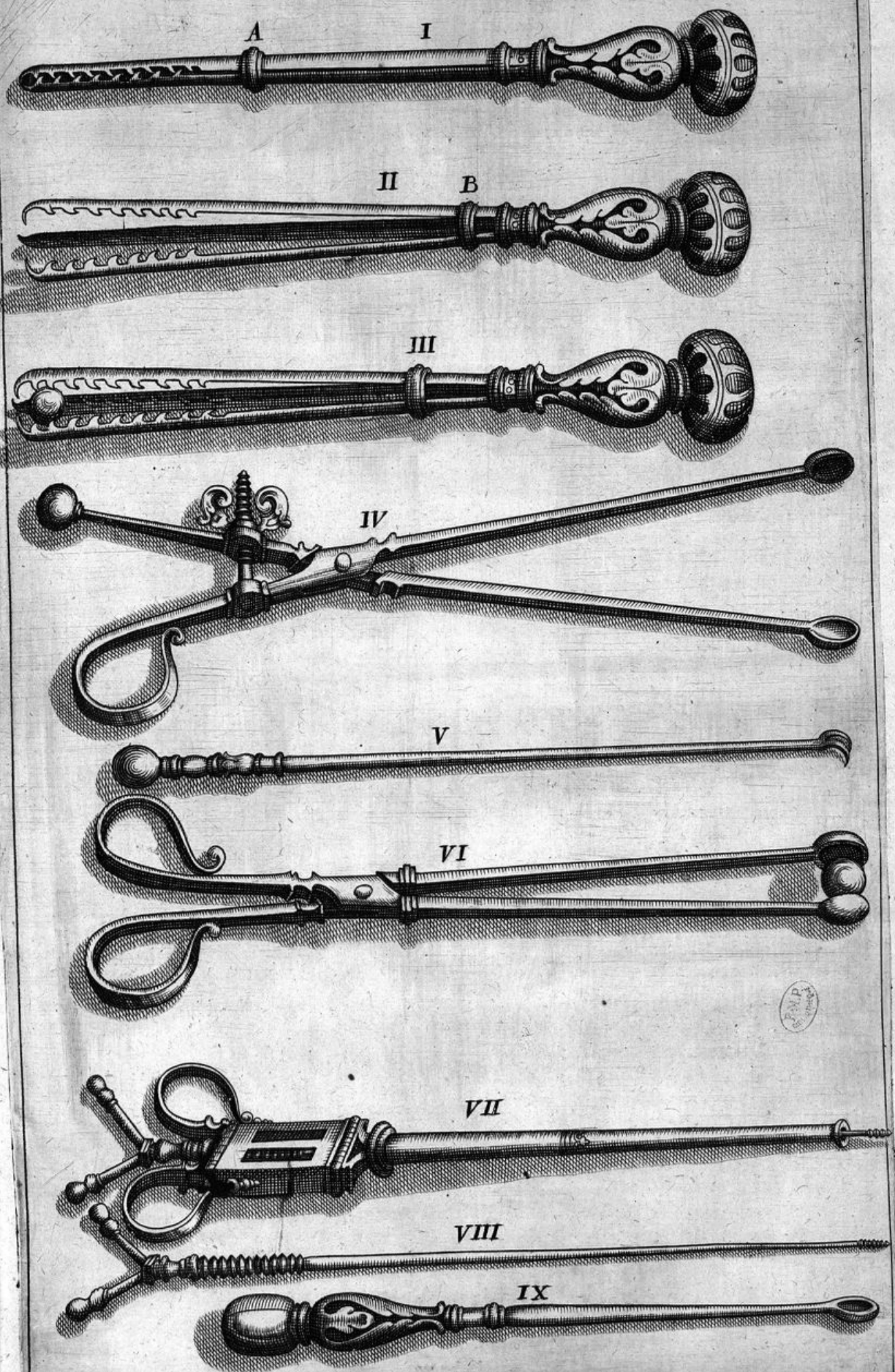
FIG. II. & III. sunt tubuli pariter ano immittendi, sed in latere (pro situ ulceris callosi aut profundi, quod medicamentis non cedit topicis.) perforati, quibus immittitur ferramentum ignitum Fig. IV. His tubulis partes sanæ ab immediato ignis contactu defenduntur, quo so-

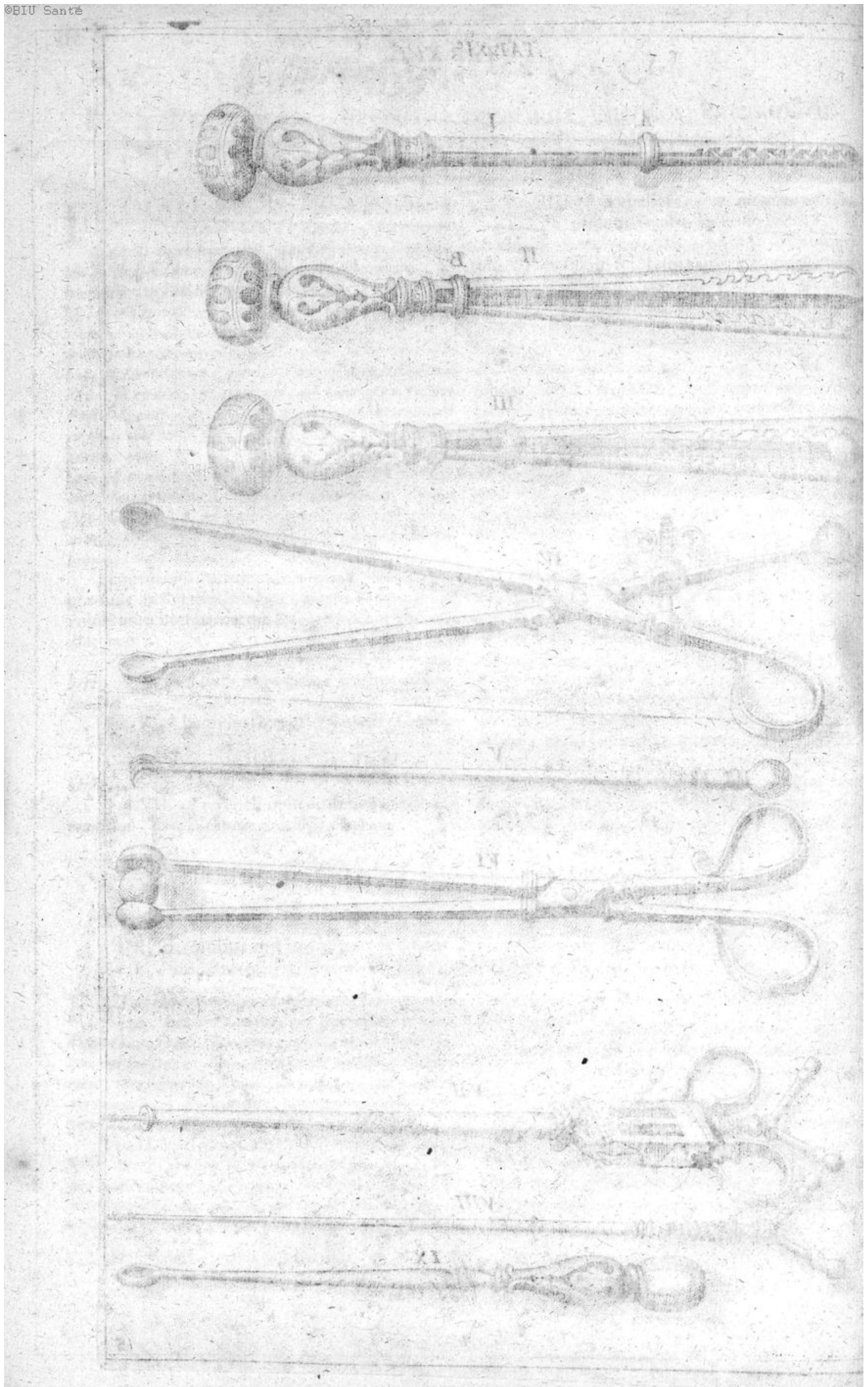
lum ulcus tutissime, bis vel ter, ferro ignito tangi possit.

FIG. IV. est stylus, qui ignitus redditur, & cannulis perforatis ac solida immittitur ad exiccandas hæmorrhoides internas & tumentes, sanandaque ulcera intestini recti, superficialia & profundiora.

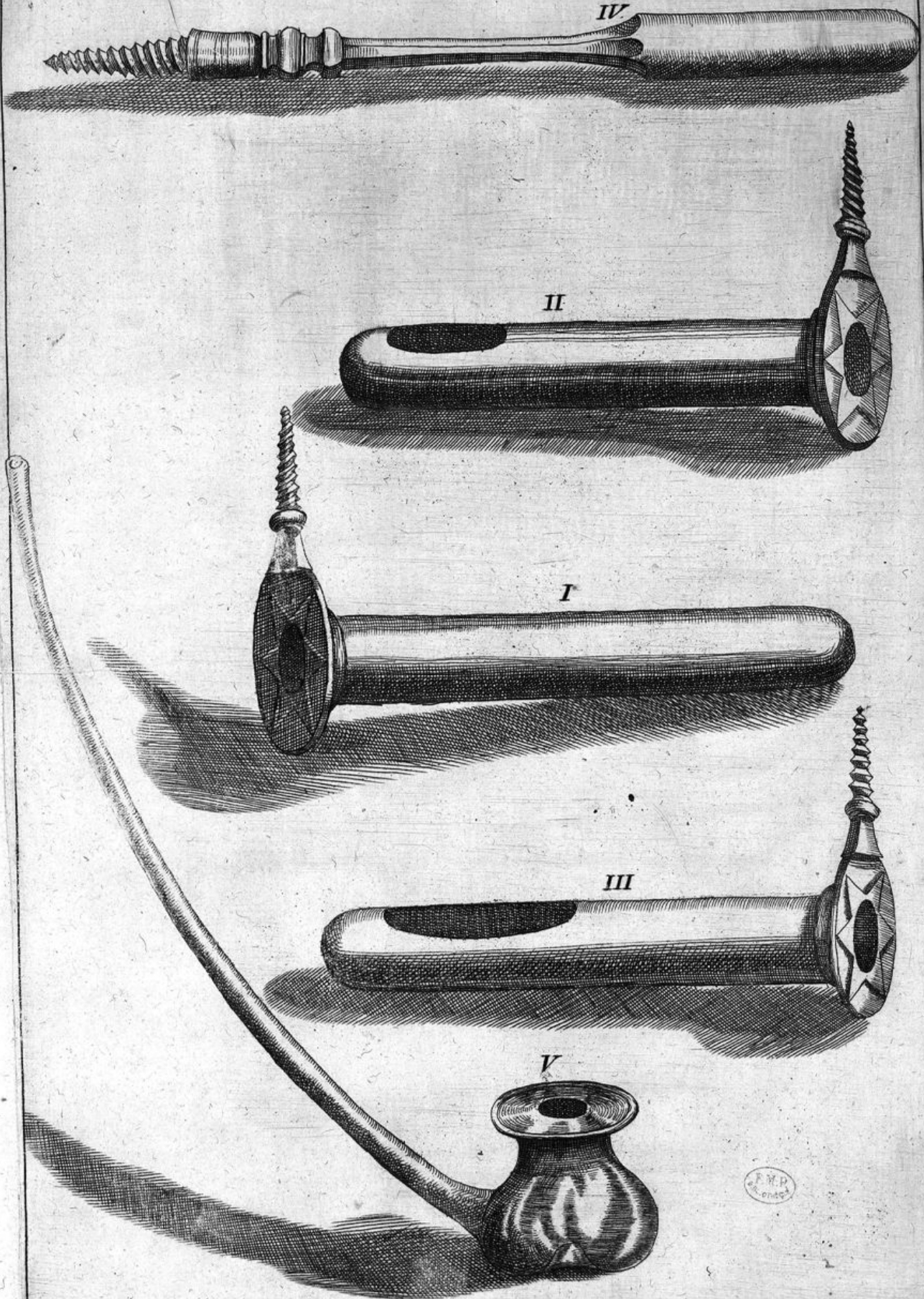
FIG. V. est vitrum vacuum, longum & angustum, ex altera extremitate os habens, magnitudini papillæ respondens, ex altera verò foramen parvum cum fistula longa, per quam patiens ipsa suctu foras trahit papillam occultam, ut ipsam in ansore apprehendere, & lac maternum sugere queat.

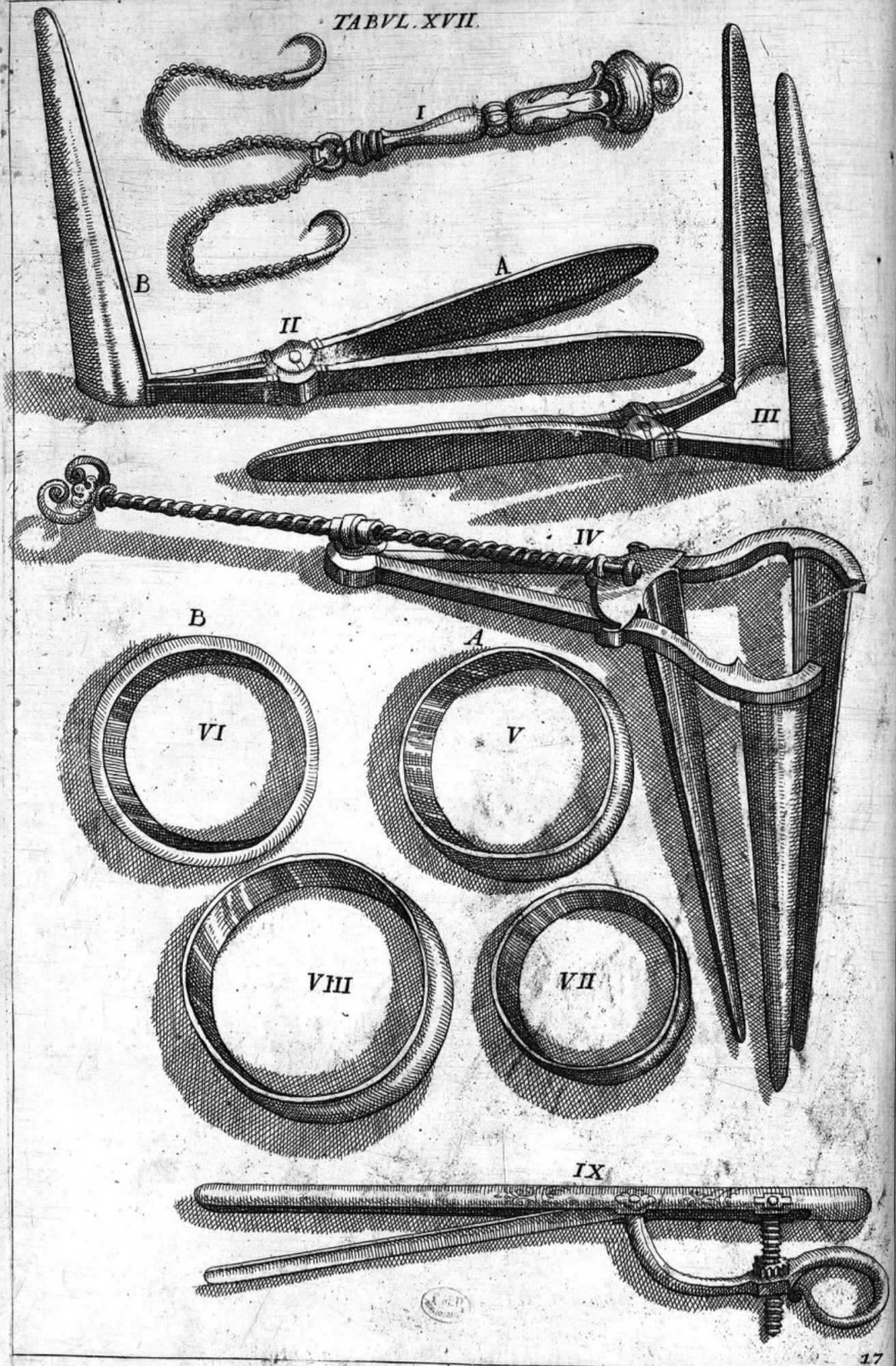
TAB. XV.

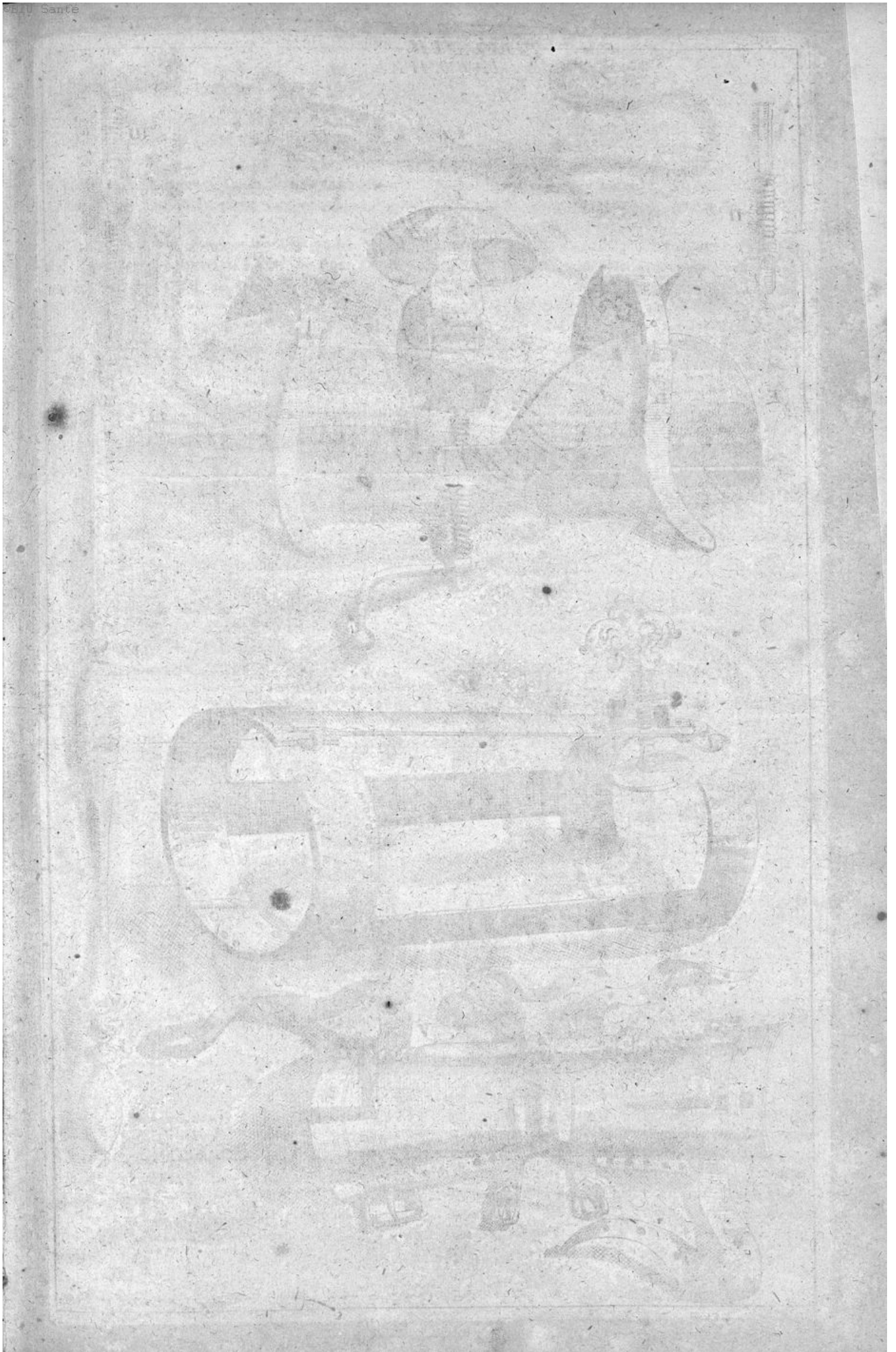

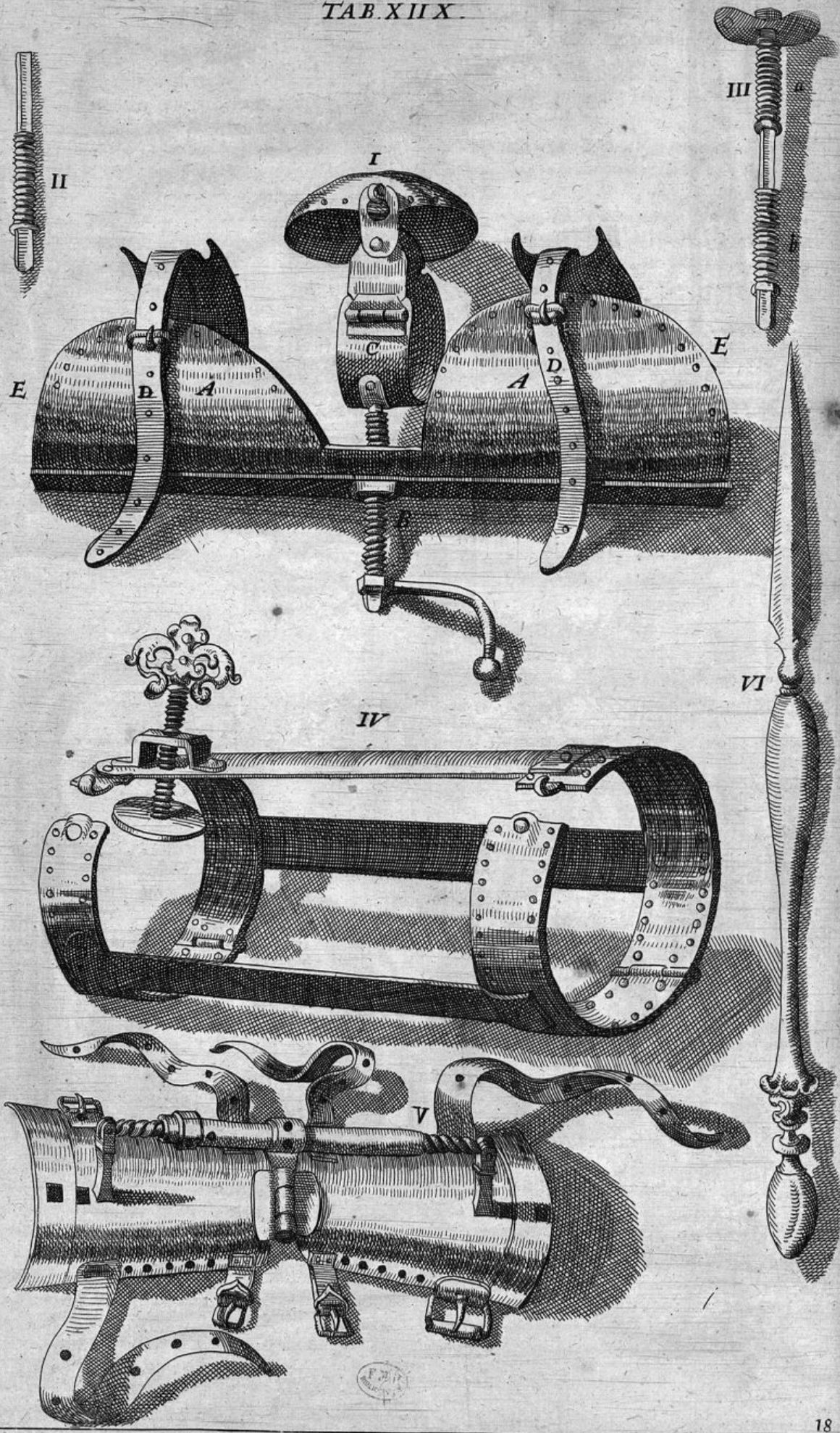
TAB XVI.

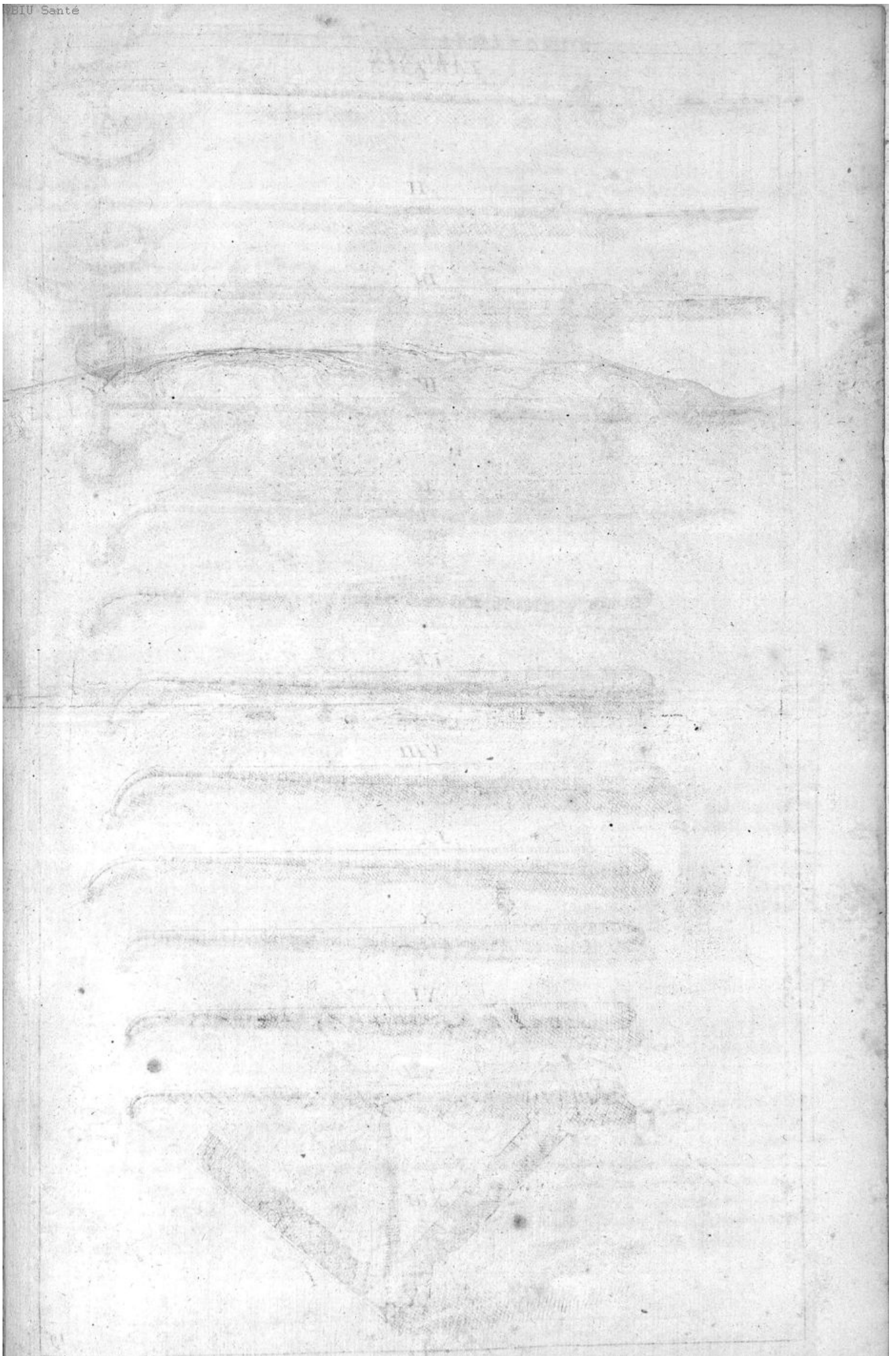

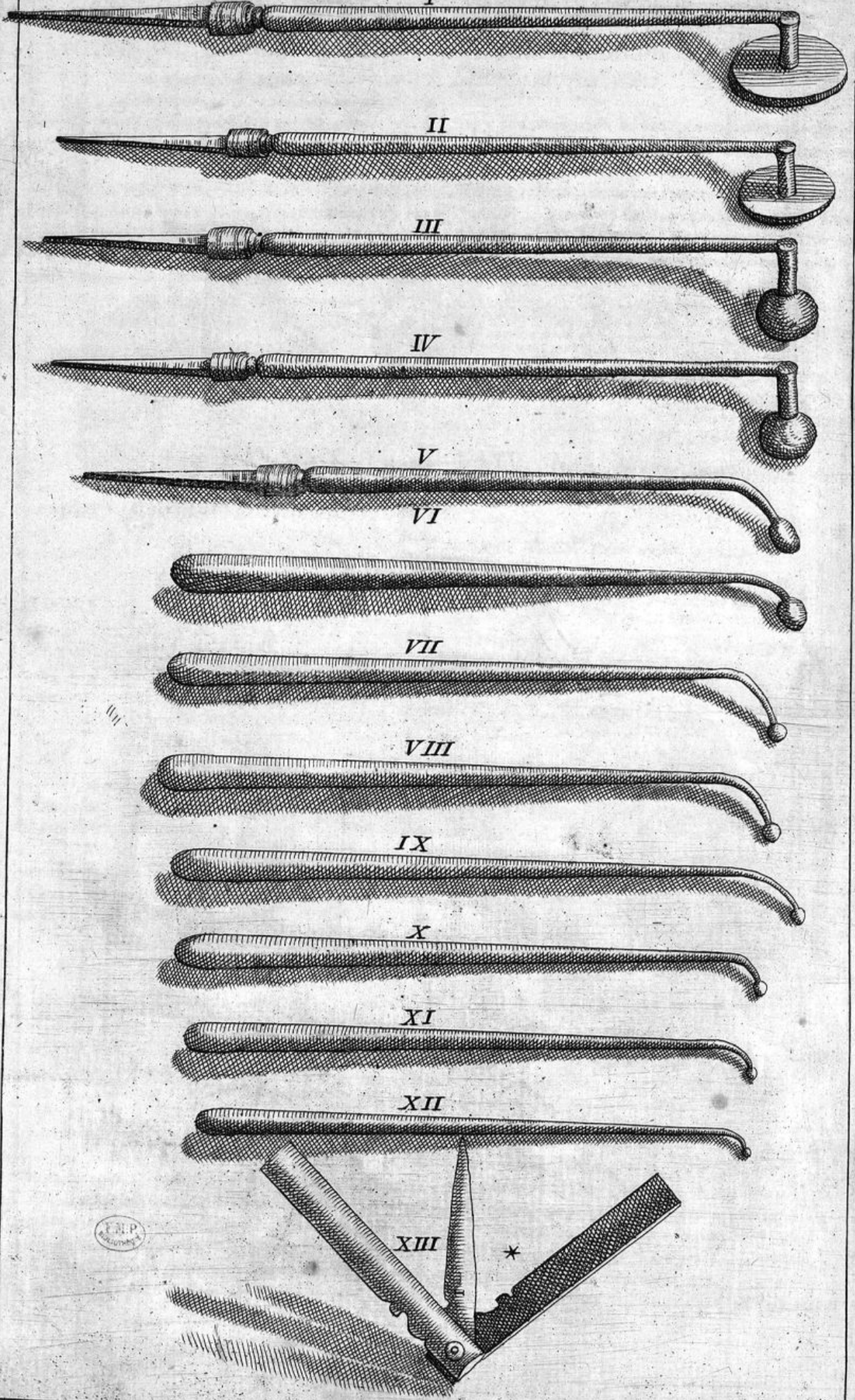

TAB. XIII.

TAB. XIX.

TABULA DECIMA SEPTIMA.

De unco ad extrahendum foetum mortuum, speculis ani, dioptrâ matricis, circulis uterinis, & forcipe deceptorâ.

FIG. I. est instrumentum duobus uncis donatum, quo extrahitur foetus mortuus, integer, vel in frustra incisus, ex utero.

FIG. II. est instrumentum, quod speculum ani, & vaginæ uteri appellant, eò quod hujus beneficio speculentur ulcera intestini recti, & vaginæ uteri, ad quantitatem & eorum qualitatem perquirendam. pars speculi A. notata, aperta, & masculus dicta, maribus applicatur: pars vero clausa & B. signata, feminis adhibetur, unde femina appellatur.

FIG. III. monstrat idè speculum, quod maribus convenit, clausum; quod vero feminis applicari solet, apertum.

FIG. IV. est speculum matricis magnum, quod mulieribus adhibetur solum, quando incidendus est foetus

mortuus, aut inspicienda matricis exulceratio. Hæ dioptræ tertia parte majores conficiantur, quam extant depictæ.

FIG. V. VI. VII. & VIII. sunt circuli uterini ex ligno buxæ fabricati, qui post repositionem uteri prolapsi, vaginæ induuntur, ne uterus iterum procidat. Bx una parte A. qua intus spectant nonnihil acuminati, ex altera vero B. obtusi. Chirurgus vel Medicus ad minimum tres vel quatuor annulos uterinos, qui magnitudine saltem differant, semper in promptu habeat, ut iis, pro cervicis amplitudine & angustia, uti possit.

FIG. IX. est forcipe deceptorâ, eo quod, si non agrotum, Chirurgum tamen decipiat, in dilatandis sinibus, juxta antiquorum sententiam.

TABULA DECIMA OCTAVA.

De instrumentis, quibus pes contractus paulatim extenditur; cubitus rigidus sensim & sensim flectitur, arteria carpi vulnerata comprimitur, & setaceum in nucha inciditur.

FIG. I. est instrumentum ex ferro fabricatum, incurvato & convulso genu adaptandum, quod constat ex diversis partibus, nimirum capsula A. ferrea, quam transit cochlea B. & affigitur annulo ex lamina ferrea in latitudinem, ut genu totum complectatur, fabricato C. fibulis D. ut claudi & aperiri possit: foraminibus in extremitate E. ut gossipio & linteo subducatur: & tandem clavicula ferrea F. cujus beneficio attrahitur annulus, & crus in rectitudinem tendit.

FIG. II. est dimidia & inferior pars cochleæ B. Fig. I. depictæ.

FIG. III. est cochlea B. Fig. I. extra locum, duabus constans partibus, quarum superior (a) post attractionem annulo affixarelinquitur, altera (b) extrahitur. Hoc instrumentum non parùm differt ab eo, quod Guilhelmo, Fabricio Hildano in libello suo de combustionibus c. 15. se invenisse scribit.

FIG. IV. est instrumentum ex variis è ferro laminis confectum, plurimisq; foraminibus perforatum, ut gossipio & linteo induci, ac cubito instar manicæ adaptari, claudi atque aperiri possit. Cochleâ umbellatâ, quam bet instrumentum, comprimitur arteria carpi, consilio aut fortuito aperta, ne vitam cum sanguine profundat.

FIG. V. est instrumentum ferreum, quo utimur, quando cubitus inflecti nequit: Hoc instrumento paulatim, mediante cochleâ, flectitur. Hujus tabulæ instrumenta Fig. I. IV. & V. ad proportionem membri affecti debent parari.

FIG. VI. est scalpellus anceps & folii myrtini formam referens, quo secatur setaceum in nucha: hujus scalpelli forcipe delineatur & describitur supra Tab. VII. Figur. X.

TABULA DECIMA NONA.

De ferramentis diversis, quibus candefactis variæ corporis partes variis de causis comburuntur; & lanceola, ad incidenda vasa, aperiendos abscessus cutaneos, & perforandos meatus ani, & præputii oclusos.

FIG. I. & II. sunt ferramenta, in summa parte reflexa & lata, quibus candentibus non solum compescitur sanguinis fluxus enormis, post abscissionem mammae, aut membri sphacelati, verùm etiam pars relicta roboratur, ne novum accipiat humorum affluxum. Annò 1655. tempore pestis, Patricius quidam Ulmenis, adhuc superstes, circa anum torquebatur anthrace pestilenti, magno & nigro, qui interiora petens

omininò evanuit, & mortem certissimam minatus est. Pro anthracis retractione, instrumenta Fig. I. & II. optime ignita alternatim, propè anum, admovi, ut non irritaretur eorum contactu, sed tantùm vim ignis persentiret, ad bonam laborantis tolerantiam, quo carbunculus retraheretur. Retracto Escharam induxi ferramento Fig. III. sequentis, ad Escharam casum applicui cataplasma, quod bidui spatium eam separavit.

R. Salis commun. ℥. ʒ. ʒ.

piperis. ℥j.

Caricar. ping. n. iij.

Fol. rut. virid. ℥j.

Ferment. veter. acid. ℥j.

Misce omnia in mortario quam diligentissime, in formam cataplasmati, quod bis in die renovetur.

Hoc cataplasma descripsit Sennertus, & Spigelii majores in Belgio habuerunt pro secreto, eò quod escharam omnem optime tollat. Eschara sublata ulceri imposui super filamenta carpta unguentum citrinum, quod vim habet digerendi, attrahendi, carnem generandi, & venenis resistendi: Circa ulcus adhibui emplastrum album coctum: tandem ad cicatricem duxi emplastro diapalma.

FIG. III. & IV. sunt cauteria actualia rotunda, quibus tangitur os corruptum, ut à sano separetur.

FIG. VI. & VII. ovalem referunt in extremitate formam, quibus haemorrhoides nimium fluentes sigillatim comburuntur.

FIG. VIII. IX. X. & XI. sunt cauteria in extremo rotunda, qua dentium cavitatibus immittuntur, ad eorum cariem prohibendam. Figura asterismo notata est scalpelli rectus, & ex utraque parte incidens, lanceolo dictus: Hoc felicissime Galli & Itali venas incidunt, pro emittendo sanguine: Hoc puerorum recens natorum anus & penis non perforatus aperitur: Hoc, in Germania, fonticuli artuum secantur.

TABULA VIGESIMA.

De forcice maxima, forcipe cartilagine incidente, cultro falcato, scalpro, & malleo ligneo, quibus, præter forcipem, ad amputationem membri sphacelo correpti, indigemus.

FIG. I. est forfex, qua absciuntur non solum ossa, qua in fracturis cum vulneribus eminent, & reponi non possunt: verum etiam ea, qua suo acumine cerebrum pungunt: hæc forcice etiam absciuntur digiti manuum & pedum, superflui, sphacelo & carcinomate affecti: qua altero tanto major pareretur, quam hic delineata cernitur. vid. inf. Tabul. XXVI. Fig. I. & VI.

FIG. II. est forceps incisoria, ad partes cartilagineas & callosas facta.

FIG. III. est cultellus falcatus, quo caro usque ad

os ferra refecandum inciditur, ante amputationem cruris & brachii necessarius.

FIG. IV. est scalprum, quo non tantum digitorum, verum etiam cubiti & radii capita amputantur.

FIG. V. est malleus ex ligno durissimo fabrefactus.

FIG. VI. est truncus ligneus rotundus & altus, in quo partes scalpro auferenda collocari debent.

TABULA VIGESIMA PRIMA.

De instrumento ἵπποκράτης Hippocraticæ Scala, Nilei Plinteo, canali, & Glossocomo Galeni.

FIG. I. monstrat instrumenti, quod Hipp. ἵπποκράτης nuncupat, effigiem, cum suis additamentis.

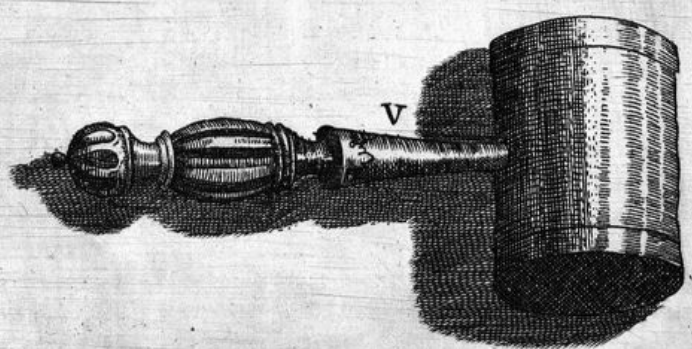
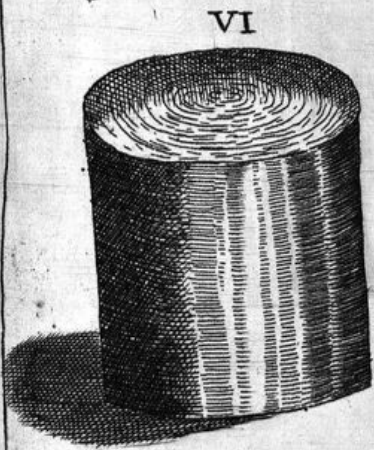
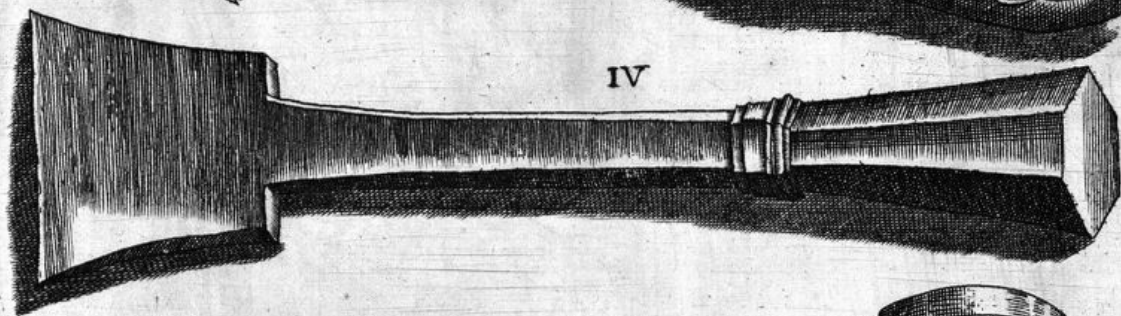
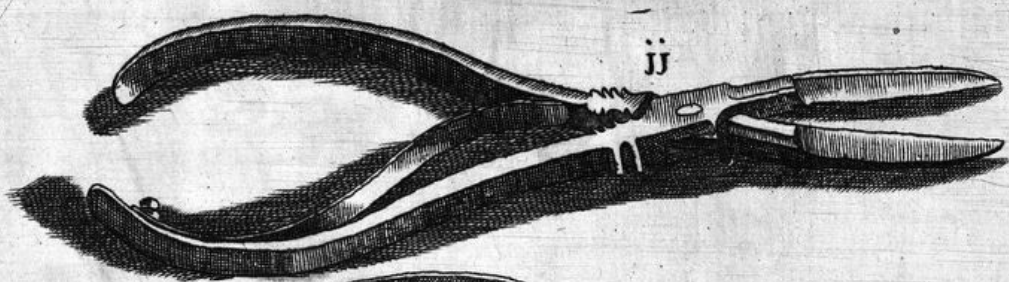
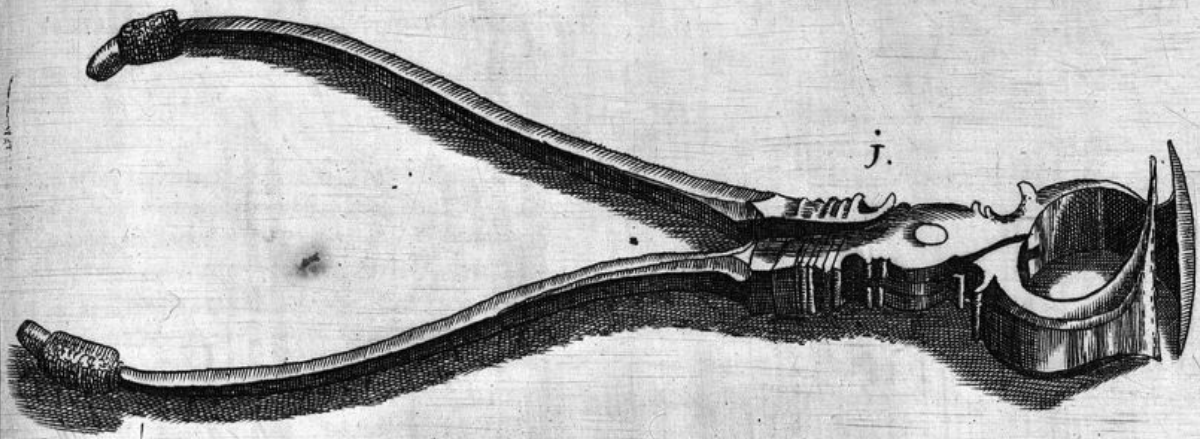
FIG. II. est instrumentum ambi dictum in suas partes (columnam scilicet A. Spatham ligneam seu ἵπποκράτης proprie dictam B. & clavum C. qui continet ἵπποκράτης versatilem B. in sua columna, A.) divisum. Ambi Hippocratices sēt. 6. de articulis, ita describitur:

Lignum B. esto latitudinis ferè quidem quing, aut quatuor digitorum, crassitudinis verò duorum, aut etiam tenuius, longitudinis autem bicubitalis, aut paulò minus. Cujus alterum extremum D. rotundum sit & angustissimum e parte, maximeque tenue. Superciliosam autem habeat eminentiam, in summa rotunditatis parte paulum extantem, qua non latus, sed brachii caput attingit, ut huic supposita ala ad costas adaptetur. Addo, quod lignum hoc tria debeat habere foramina, per qua trajiciantur lora, quibus brachium ligno firmiter alligandum.

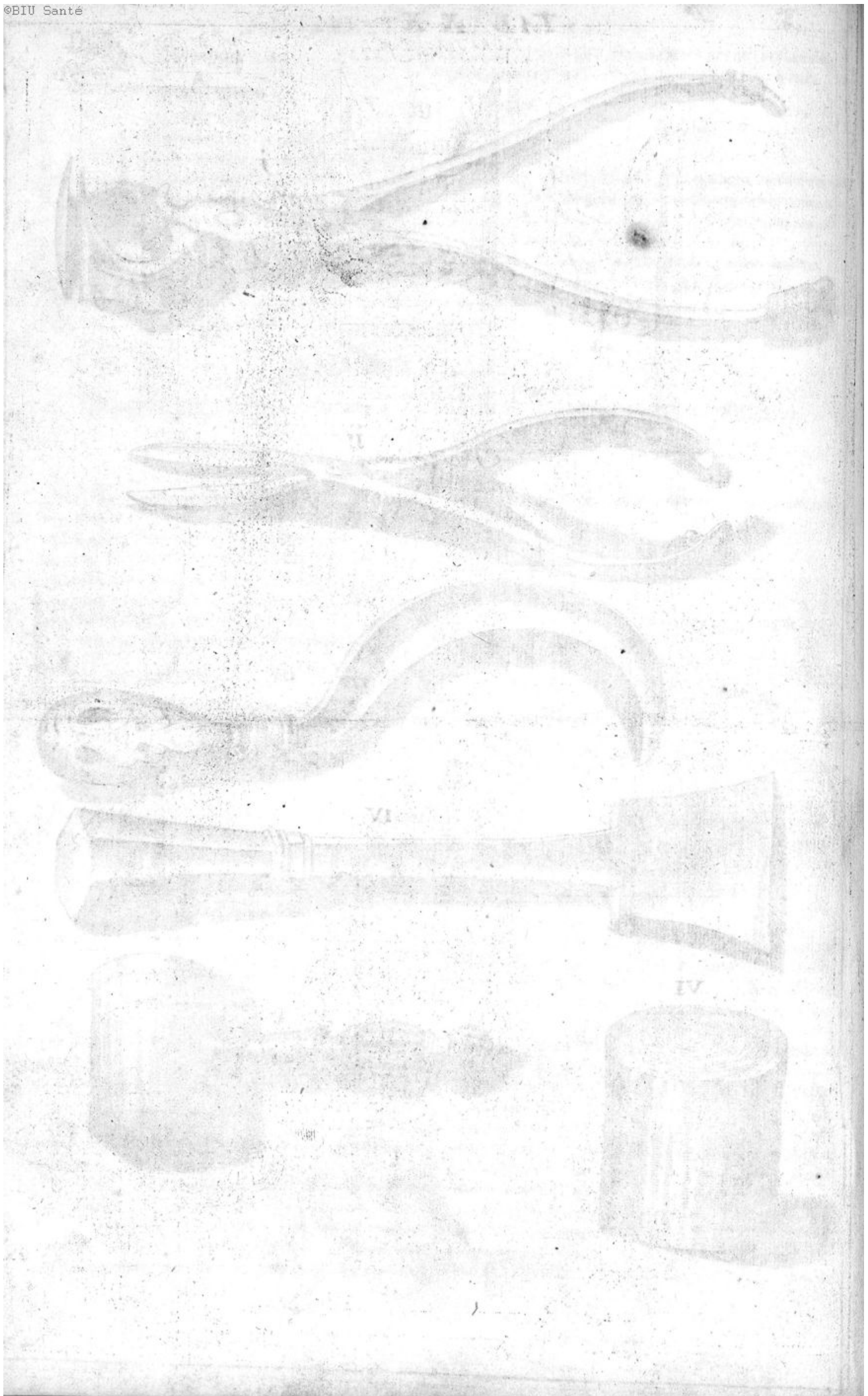
FIG. III. est scala, cujus gradus superior habet corpus quoddam E. rotundum, quod sub alam ponitur inter costas & humeri caput: postea Chirurgus brachium luxatum (sed spatha non alligatum) deorsum trahit, alius minister apprehensa cervice & summo humero, similiter

trahet ex aliaparte: tertius apprehendit totum corpus, trahetque deorsum ex aliaparte scala. Hujus operationis idea videatur apud Galenum Comm. in libr. Hippocraticis de articulis: habet etiam hæc scala quatuor sibi annexas trochleas, pro usu Nilei Plinteï, quod infra Figur. V. explicabitur.

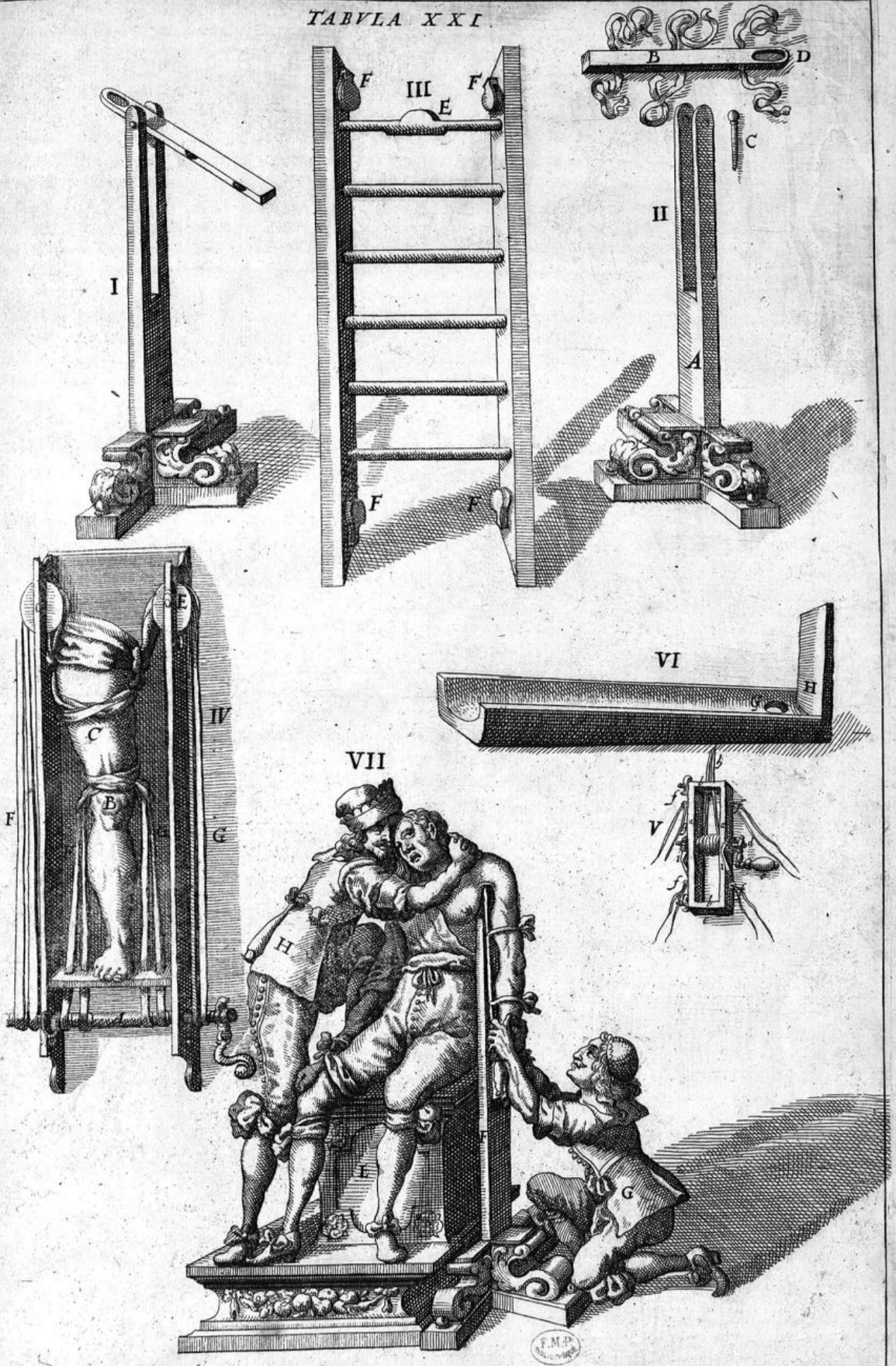
FIG. IV. est formula instrumenti glossocomi, ad fracturas femoris & cruris (quando patiens ex suo lecto, in quo jacet, ut sternatur, transfertur in alium) firmiter continendas, maxime idoneum. Glossocomi hujus descriptio apud Galenum comm. in libr. Hipp. de fracturis talis est: Ad continendum autem firmiter, Glossocomum instrumentum à junioribus Medicis inventum est, seu femur seu crus fractum sit, cujus structuram usumq. subjiciam. Id autem non abs re mihi videtur fuisse excogitatum: & tam si femur, quam si crus comminatum sit, ubi callus circumdatur, commodissime adhibetur. Habeat ab imaparte axem A. ad quem extremi laquei in diversa extendentes deligantur, injiciantur laquei extremis partibus ossis, quod curatur, sicutque ex duabus habenis B. & C. sic, ut quatuor uterque capita habeat, bina à dextra parte F. rotidemque à sinistra G. Ex iis capitibus, qua inferioris laquei B. sunt, per foramina facta in in.

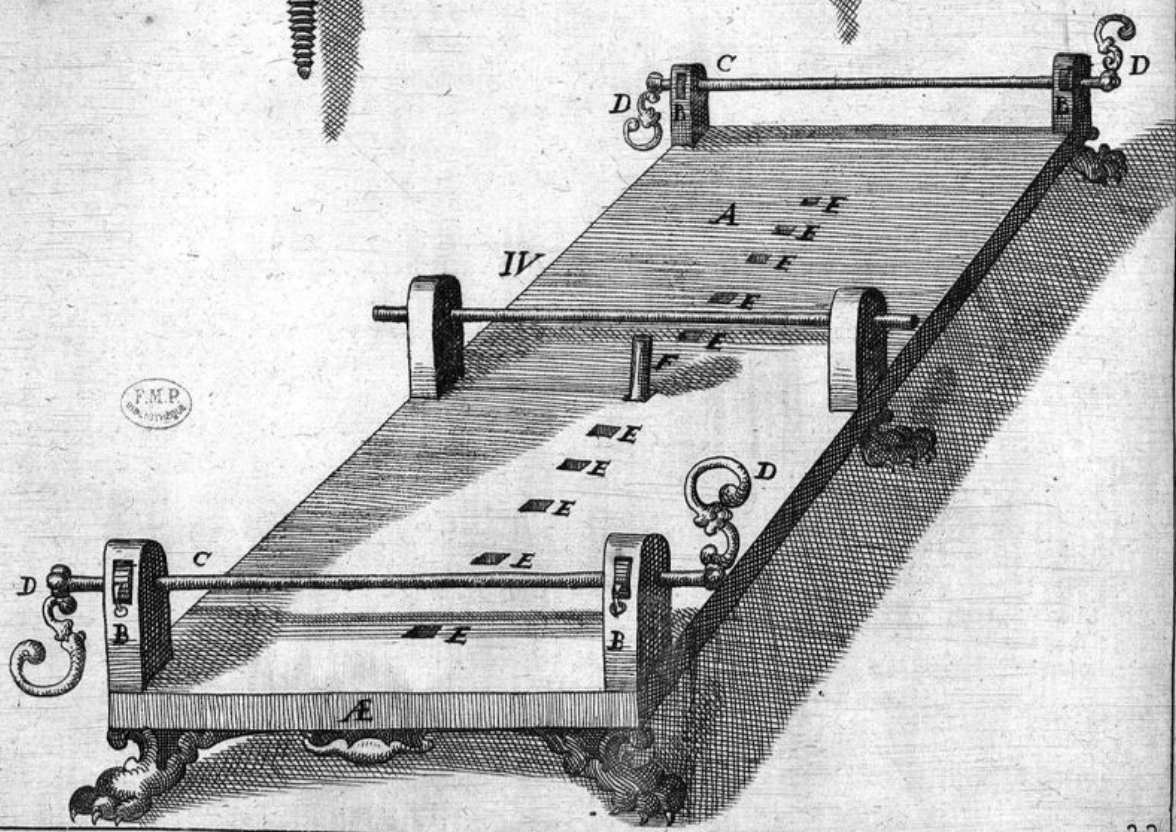
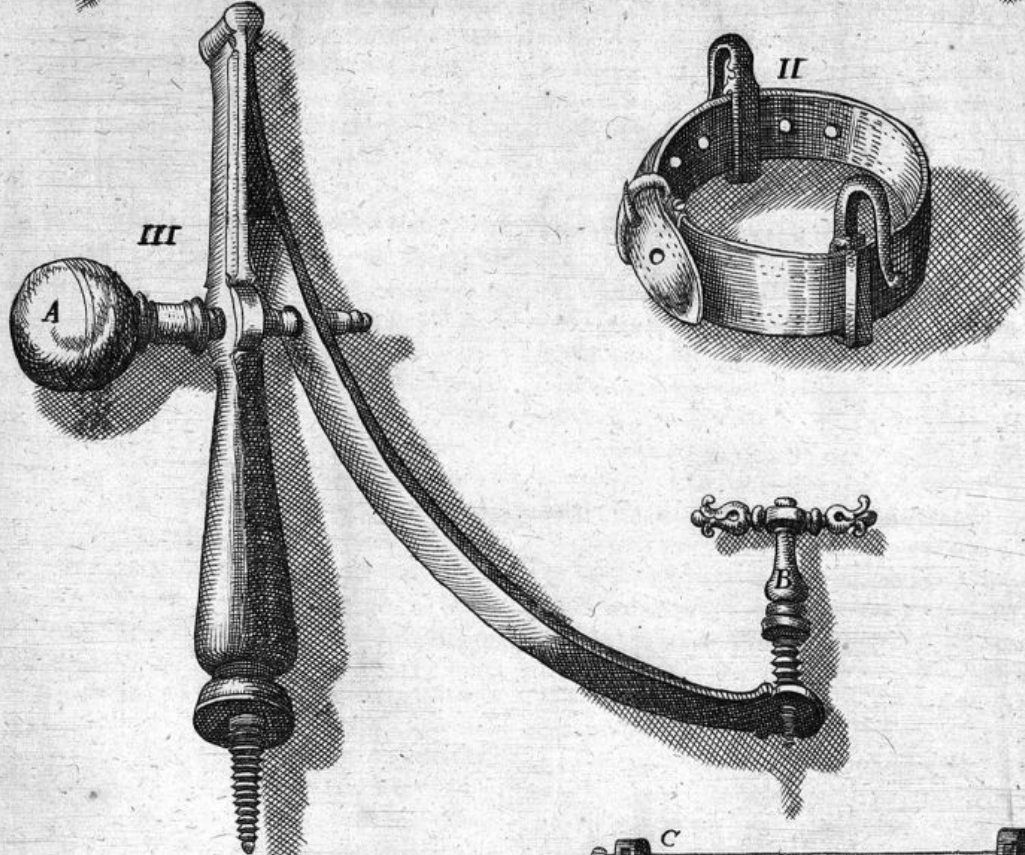
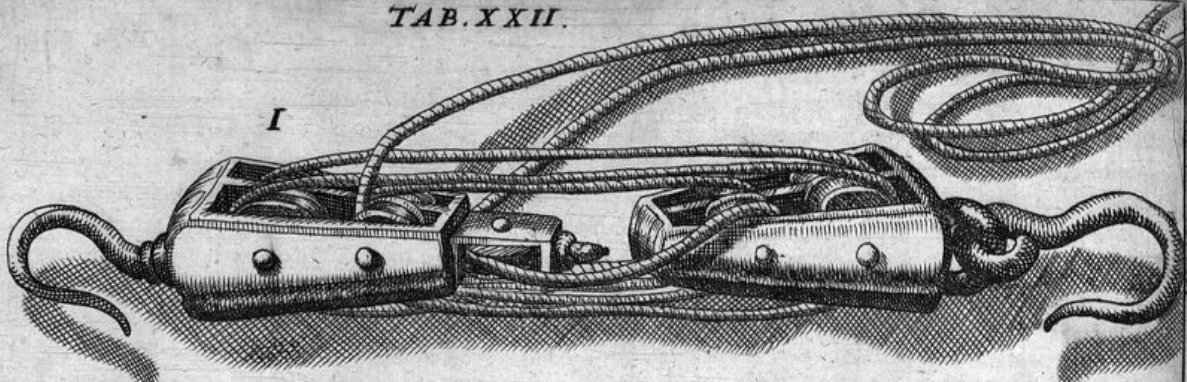

F.M.P.

TABVLA XXI

in inferiore parte D. glossoconi ad axem duci debent, quæ superioris, primo procedere ad superiora, deinde ipsa quoque per latera glossoconi perforata trajici, quibus foraminibus Cochleæ F. inclusa sunt; utrinque autem ab exteriori parte glossoconi F. & G. superioris laquei C. capita ferenda sunt ad axem. His enim ita constitutis, una axis conversio pariter ambos laqueos extendit, deorsum versus illum, qui ad inferiora fracti ossis alligatur, sursum verò alterum sic, ut ubi crus jacet, liceat in posterum quotidie hanc laqueorum in diversas partes intentionem corrigere, valentius vel lenius extendendo. Laqueum B. igitur, qui in inferiori parte est, directæ ad ductionem axis extendit, cum vero C. qui in superiori parte intercedente alio motu extendit, Græci δὲ τῆς μετὰ τὴν ἄνω κῆρας λέγουσι dicunt. Schema ostendit extensionem femoris diminuti; Si autem sit crus diminutum, laqueus superior C. infra genu, inferior vero supra malleos alligandus est, atque ita crus in diversa extentum conservandum.

FIG. V. est organum tractorium Nilei Plintheum nuncupatum, factumque adeorum exemplum, quæ tractoria oblonga & quadrata dicuntur. Hoc instrumentum duo habet latera (a.) quatuor palmas longa, & digitum transversum crassa, quæ extremis partibus transversariis duobus (.b.) in medio foramen (.c.) per quod laquei (.h.) trajiciuntur, habentibus, inter se compacta sunt. Est autem transversariorum crassitudo & latitudo, quanta laterum, sed longitudo palmam implet. Merito igitur talis compactio fit, ut latera (a.) quatuor palmas, transversaria verò (.b.) unam longa sint. Totius organi structura oblonga confecta est. Licebit autem, si quis voluerit, latera breviora, quàm dictum est, efficere, quandoquidem organum per unicum axim præstat effectum. In Medio itaque latera pertusa sint rotundis & perviis foraminibus, per quæ axis (.d.) trajicitur, cujus caput sinistrum, quo latus excedit, manubrium ligneum habet (.e.) In hoc quoque organo quatuor sunt anuli ferrei (f.) cum rotidem loris pendulis, lateribus affixi, bini ab inferiore parte, totidemque à superiore, ut scilicet Fig. III. alligari possit. Axis extremitatibus ambabus addite sunt rotule (.g.) & his remora (.i.) ut axim manubriolo circumductum firmiter contineant. Quod

sineque per fasciam ala subjectam (Tab. XXIII. Fig. II.) neque per linteam glomeratam (Tab. XXIV. Fig. I.) cubitus luxatus reponi potest, hoc organum scilicet alligandum, cubitusque extendendus ea ratione & modo, ut in Schemate apud Oribas. lib. de machinament. c. 14. reperitur.

FIG. VI. est canalis longus, in quo reponitur vel crus vel femur fractum & luxatum, stuppis replendus, canalem enim toti potius parti quàm dimidia injicere oportet. Hipp. de offic. Medic. Hæc capsula in fundo habet foramen G. quo recipit calcaneum, & ad extremitatem lignum oblongum, quo innititur planta pedis.

FIG. VII. ostendit omnium optimam per instrumenta humeri sub axillam prolapsi restitutionem, quam Fabricius ab Aquap. ita describit: Spathæ extremitas inferenda est sub alam humeri luxati, inter costas & caput humeri: reliqua verò tabula per longitudinem brachii interni collocata ligari debet, primum quidem statim sub capite humeri luxati, deinde supra cubitum, postea ad carpum. Hoc facto, eger collocetur supra sedile E. & brachium tabule alligatum, trabi seu columnæ (Fig. II. A.) beneficio clavi (Fig. II. C.) adaptetur, ita ut columna sit inter costas & tabulam brachio alligatam (Fig. VII. F.) Sic collocato egro & columnâ, Chirurgus (G.) ex una parte brachium deorsum; ex altera vero minister (H.) cervicem & summum humerum amplexus, egrum similiter deorsum trahat. Dum enim Chirurgus brachium deorsum trahit, tabula etiam cum brachio ad costas trahitur: ubi verò inferior tabulæ extremitas ad costas adducitur, superior rotunda pars facit motum contrarium, & ita movet caput luxatum ad partem anteriorem, qua motione facta facile postmodum muscoli trahunt, aut ipse Chirurgus impulsu faciens, reponit hoc modo caput ossis humeri. Hic tabulæ utendi modus differt ab eo, quem Paræus lib. 15. c. 27. depingit. Quomodo humerus, per scalam & spatham simul, reponatur, iconem habet Paræus lib. cit. c. 26. Reliqui modi humerum luxatum restituendi, nempe per sedile Thessalicum januam biforem, trabem transversam & pistillum, inveniuntur depicti apud Galenum, in Comm. Hipp. de articulis.

TABULA VIGESIMA SECVNDA.

De machina tractoria Vitruvii, zonula & remora Hildani, & Scamno Hippocratis.

FIG. I. est machina tractoria cum funiculo, qua utimur ad extendendas artuum luxationes & fracturas, ex Vitruvii libr. 10 cap. 4. desumpta.

FIG. II. est zonula (qua brachium supra carpum, femur supra genu, & crus supra malleolos cingitur) cum duobus hamulis.

FIG. III. est instrumentum remora dictum, quod in luxationibus humeri ad inferiora, ala subicitur, ut nodus humeri capiti respondeat & remoram clavus B. firmet. Quamvis hoc instrumentum, quod Guilhelm. Fabricius Hildanus cent. 5. obs. 26. cum utendi modo de-

pingit & describit, à recentioribus summo per e commendetur: humeri tamen luxationes (spatha Hippocratis, multò feliciter restituuntur, si manibus reponi nequeunt, quàm remora, & reliquis instrumentis.

FIG. IV. est scamnum Hippocratis, ad luxata & fracta membra restituenda & componenda, maxime idoneum. Paratur lignum A. sex cubitos longum, & duos latum: crassitudine E. novem digitos obtinet transversos resupinandum. Hoc lignum habet quatuor alia ligna in superioribus partibus rotunda, duo scilicet, & iterum duo in utraque sui extremitate B. Hujusmodi li-

gna qua Hippocrates $\Phi\lambda\iota\alpha\varsigma$ vocat, in latitudine foraminibus pertunduntur per vias, quibus continentur axes C. penetrantes, qui in suis capitibus manubria ductoria D. habent, quibus circumvolvuntur. Totum lignum, à medio usque ad extremum, cavitates obtinet E. quatuor digitos transversos inter se distantes, quarum latitudo & altitudo pariter tres digitos transversos aequat, quibus scalmus seu priapiscus F. recipitur. Foramina haec impervia Hippocrates $\kappa\alpha\tau\alpha\epsilon\lambda\iota\varsigma$ appellavit. Scamnum hoc praeter quatuor $\Phi\lambda\iota\alpha\varsigma$ G. extremas, duas alias in medio habet, qualignum transversum H. in supremo foramine continent, ad restituendum femur in posteriorem & anteriorem partem prolapsum: de quo vid. Oribasi.

libr. de Machin. cap. 37. & 38. scamnum sex pedibus insistit, ut manibus elevari, & de loco in locum moveri possit. Rotuli scamni, remora possunt adaptari, quae axes extremos contineant immotos. Usus huius scamni Hippocratici infra Tabul. XXV. declarabo, ne tyronibus accidat, quod meo tempore Patavii Medico & Chirurgo aliis celeberrimò evenisse scio. Hic, cum ad fracturam cruris extendendam scamno opus haberet, sed mutuo accepto uri nesciret, magna cum sui nominis infamia, modum utendi scamno erubescens didicit ab eo, qui scamnum, quasi coactus, mutuo dedit.

TABULA VIGESIMA TERTIA.

De humeri fracti compositione, & luxati onum cubiti, humeri, ac femoris restitutione,

FIG. I. docet humeri fracti extensionem & compositionem, quam Hippocrat. lect. 6. de fract. text. 9. pulcherrimè describit. Brachii igitur aequissima distantia haec est. Lignum cubitale A. aut paulo brevius, cuiusmodi sunt lignorum manubria, ab utraque parte fune B. deligatum & suspensum esse oportet. Homo autem alto quodam sedili collocatus, manus super incumbat sic, ut manubrium sub ala ita statuatur, vix ut ille considerare possit, sed prope suspensus maneat. Tum supposito firmo aliquo & superdatopulvino uno C. aut pluribus, ea altitudine, qua oblique collocato cubito ad rectum angulum respondeat: praestiterit quidem ex coriolato & molli, vel fascia lata super injecta D. grave aliquod pondus E, quod modicè intendat, suspendere. Aut alius vir sic collocatum cubitum ad cubiti flexuram vi quadam deorsum deducat robustus. Fig. II. Medicus verò erectus, altero pede altiore loco collocato, adgrediatur curationem, & manu palmis os componat. Quod certè facile fiet, haec enim extendendi ratio laudabilis est, si quis ea probe utatur. Alti laudant Celsi humerum intendendi modum, quem lib. 8. c. 10. verbis valde obscuris describit: cuius clarum & integrum sensum apposuit Foësius commento in superiora Hippocratis verba, quibus & ego subscribendum esse censeo.

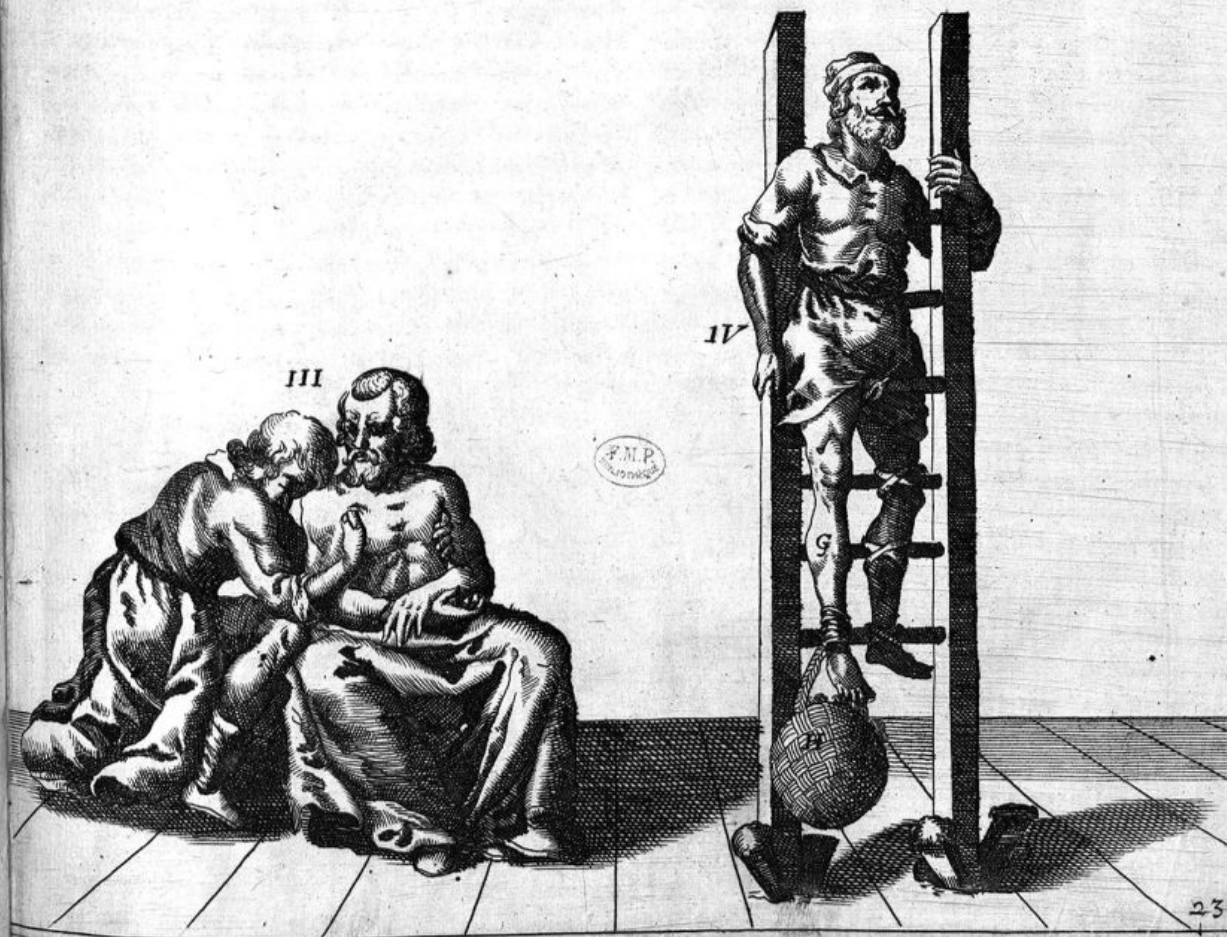
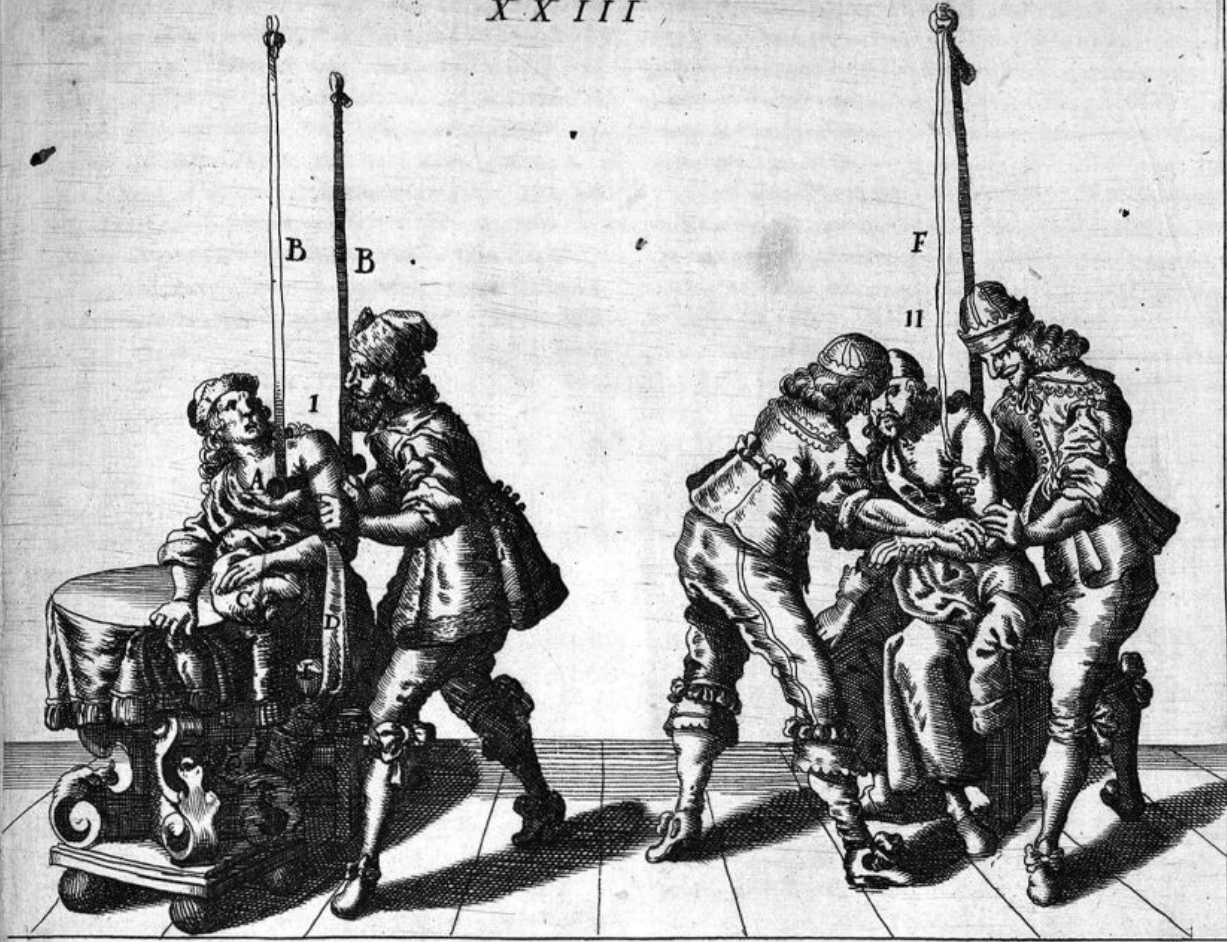
FIG. II. est restitutio luxationis cubiti ad mentem Hippocratis. Ubi cubitus in anteriorem vel posteriorem partem prolabitur, distentio ita adhibenda est, ut cubitus ad rectum angulum cum humero collocetur. Attollere autem alam oportet fascia F. subjecta, & cubitum super rem aliquam collocare, ac iuxta articulum grave aliquid appendere, Fig. I. aut manibus ministri deorsum urgere, ut in hac Figura. Suspenso autem articulo, necesse est prominentioribus palmarum partibus ad urgere. Haec figura convenit, dum deligatur, dum suspenditur, & collocatur cubitus. Ubi is in posteriorem par-

tem prolabitur; subito extendere oportet, & prominentioribus palmarum partibus in suam sedem compellere, quod similiter servandum est, in aliis reponendis. Ubi in anteriorem partem prolabitur, imposito linteoinpila speciem involuto flectere simul & reponere necesse est Tabul. XXIV. Fig. I. Quod si in alteram seu posteriorem partem vergat, cum reponitur, etiam utrumq; fieri debet, vid. Tab. XXIV. Fig. I.

FIG. III. ostendit restitutionem humeri sub axillam luxati Hippocraticam. Quamvis enim optimus restituendi modus sit ille, qui paulo supra Tab. XXI. Fig. VI. fuit commendatus: huic tamen sequens proximè accedit bonitate sua, quem Senex noster his verbis laudare videtur. Quibus igitur humerus frequenter elabitur. ii per se ut plurimum in suam sedem reponere possunt. Immissis enim sub alam alterius manus digitorum nodulis, articulum sursum propellunt, cubiti verò gibbum ad pectus adducunt. Ad hunc quoque modum Medicus in suum locum compellet, si in anteriore articuli prolapsa parte, sub alam immissis digitis, ipse quidem capite ad summum humerum obsirmato, à costis reducat, genibus verò ad cubiti flexum brachio ad motis, ad costas repellat. At qui reponit, manus eum habere robustas convenit, aut ipse quidem manibus & capite id praestet, alius verò quidam minister gibberum ad pectus adducat.

FIG. IV. est repositio femoris luxati, quam Hippocrates describit ut sequitur. Reponitur autem hoc modo femoris articulus, sive in anteriorem, sive in posteriorem partem eruperit. Scala defoditur, cui homo insidet integro & sano crure leniter extento, & qua commodè poterit alligato: vitiatò verò cruri G. Calathus H, in quem coniecti lapides fuerint, vel vas fictile appenditur aqua plenum, cuius effigies videatur apud Galen. comm. 4. in Hipp. de artic. text. l. 4.

XXIII

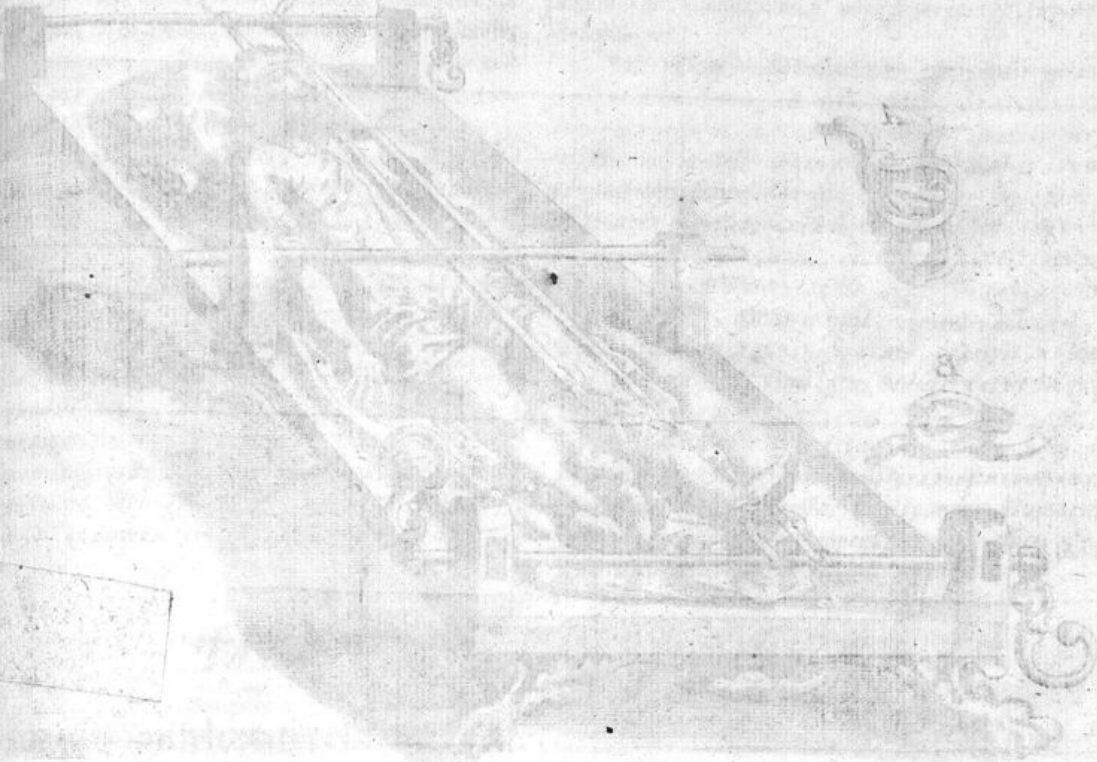

TABVL XXIV.

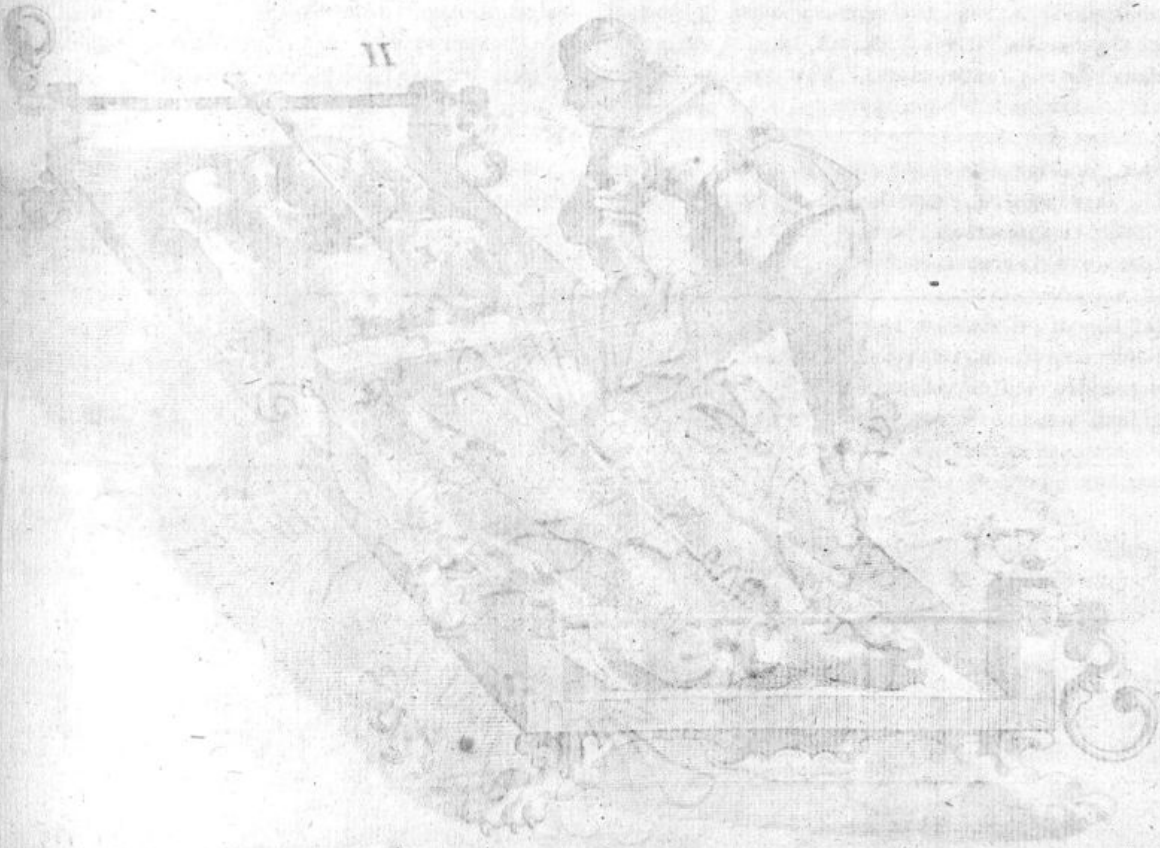

TABULA XXV

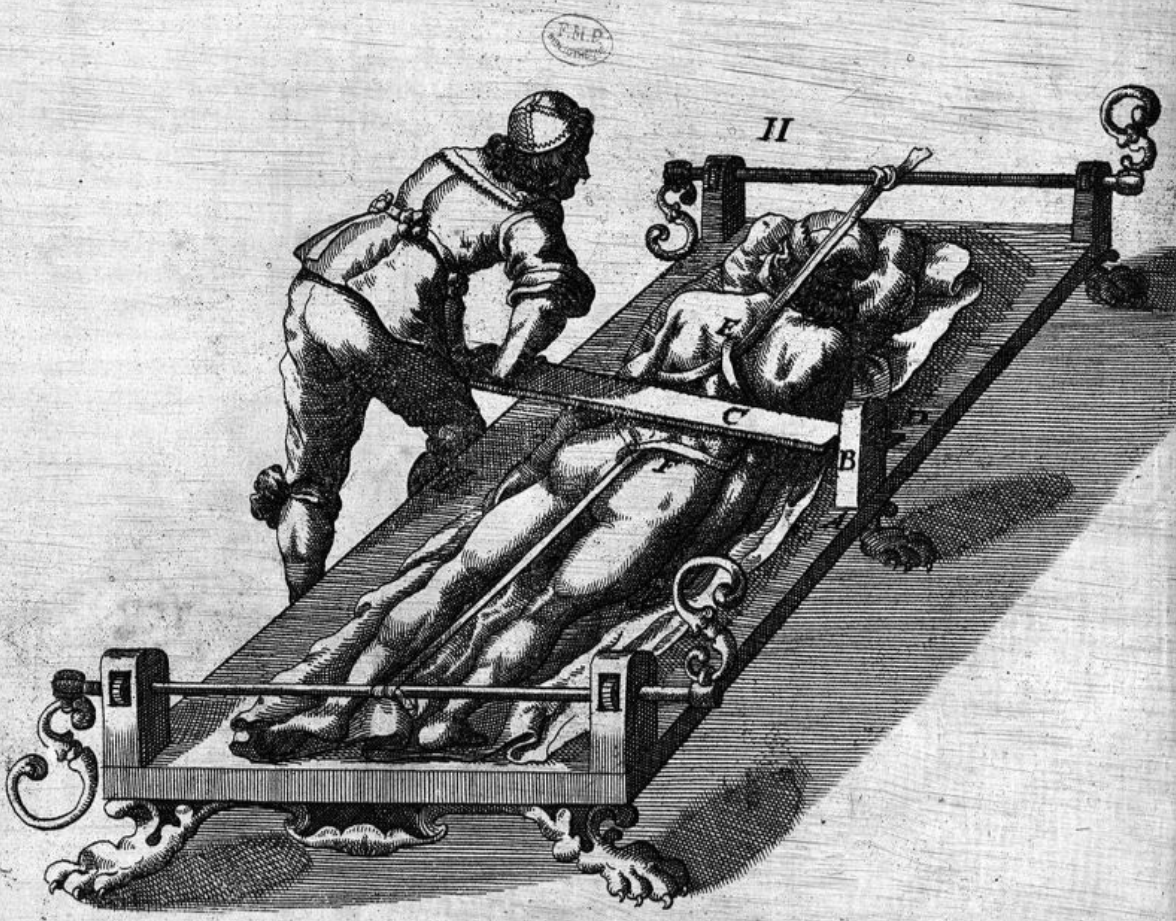
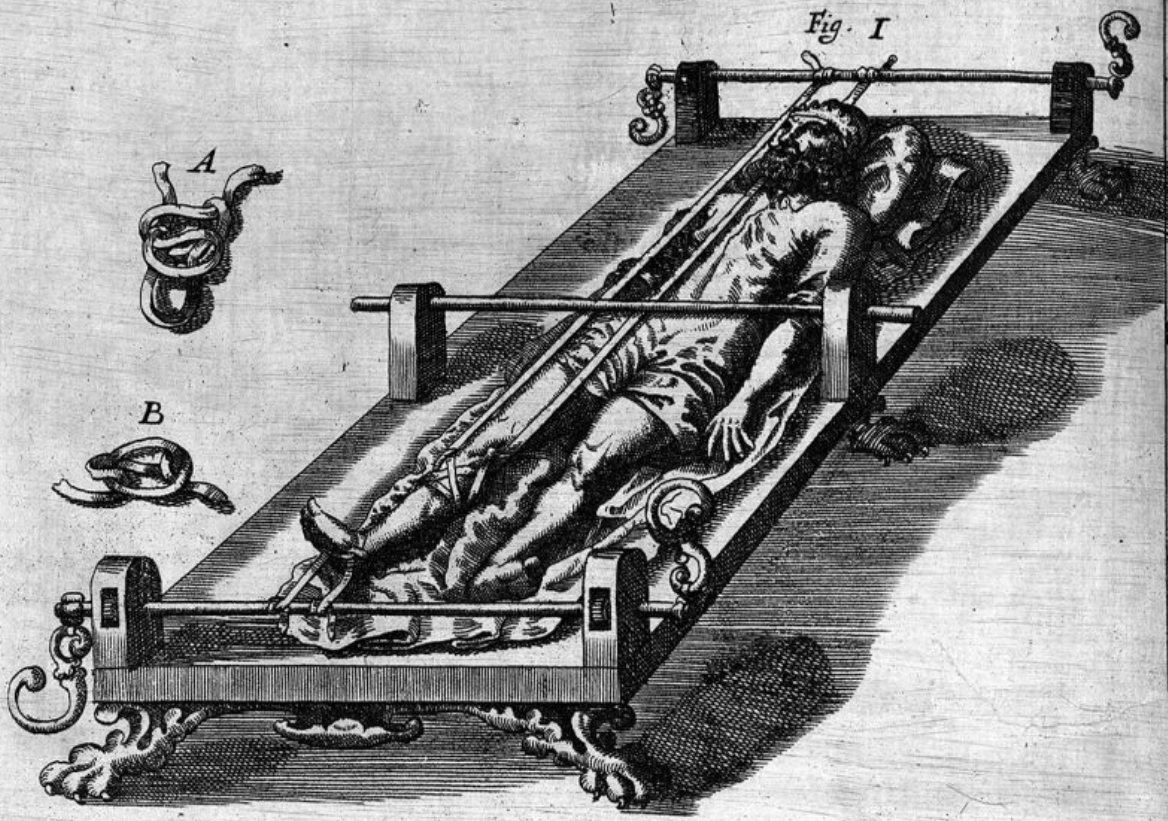
Fig. I

II

TABVLA. XXV.

TABULA VIGESIMA QUARTA.

De luxationum cubiti, manus & juguli curatione.

FIG. I. ostendit aliam restitutionem cubiti luxati secundum Hipp. sententiam. Expedi autem fasciam glomeratam, seu linteum durum implicitum, non magnum, quaparte cubitus curvatur, transversum injicere, tum repente cubitum flectere, & quantum maxime potest, manum ad humeri caput porripere: hac enim reponendi ratio iis, que sic in priorem & posteriorem partem luxata sunt, abunde est.

FIG. II. manus luxata restituitur. Manus autem vel in interiorem vel exteriorem partem promovetur, sed maxima ex parte in interiorem. Manifestum indicium, ubi in interiorem, quod curvari, ubi in exteriorem, quod digiti porrigi non possint. In restituendo collocentur digiti super scamnum vel mensam, & in diversa a duobus ministris distendantur. Quod extat ex osse, vel prominentiore chirurgi palme parte, vel calce simul repellatur, & in anteriorem & inferiorem partem urgeatur: sed ab inferiori juxta alteram os pila aliqua mollis

subjiciatur, manu prona, ubi a superiori est, supina, ubi ab inferiori.

FIG. III. ostendit restitutionem juguli, quam describit Galen. comm. 2. in libr. Hipp. de artic. text. 73. Si e pars juguli, qua cum pectoris osse committitur, vel in latus vel in inferiorem partem prorumpat, tunc ait Hippocrates, commodè restitui, si homo resupinetur, subjecto inter scapulas juxta spinam pulvino, seu cervicali, seu tali quopiam, ut hac via thorax rotus recurvetur. Hoc autem expressit vocabulo *παρρηδης*, quod Poeta etiam usurpavit, quum inquit: *παρρηδης δε spatειν καρτεωρε*. Homine itaque ita figurato, precipit, ut Medicus altera manu humeri ad latus deducti caput in exteriorem partem repellat: sic enim deductæ juguli partes, plurimum inter se recedent, recurvato pectoris habitu multum ad eam rem conferente: altera manu componat, atq; in unum adducat diductas juguli partes. Humerum vero juxta latus sursum compelli interdum satis esse in sequentibus adscribi.

TABULA VIGESIMA QUINTA.

De astraguli luxati restitutione, cruris fracti extensione, & spinæ ad exteriora prolapsæ directione.

FIG. I. docet tali seu astraguli restitutionem, quam Oribasius libr. de machinamentis cap. 40. describit. Talus modo in interiorem partem procidit, interdum in posteriorem quoque convertitur, in quas partes ubi venerit æque (super scamnum Hippocratis) resupinare hominem convenit crure viriato extento: ac cruri (statim infra genu) carchesium laqueum A. æqualiter extendentem circumponere, ejusque capita a posteriori parte ad axem, qui supra caput est, adducere. Talus autem draconem seu sandalium B. injicere, ejusque capita ad inferiorem axem allegare, tumque membrum vel in diversa diducere, vel continere, & ab inferiori parte extendere: nervis quantum res postulat diductis convenienter impellere, ubi in interiorem vel exteriorem partem eruperit, retro cogendo: ubi in posteriorem extrahendo, nunc siquidem ob eum habitum impulsus extrahendo aptatur.

Quod si in fractura vel tibia, vel fibula, vel ossis utriusque simul, crus manibus extendi nequit, collocetur eger super scamnum Hippocratis, ac cruri infra genu carchesium laqueus A. circumponatur sandalium vero B. supra

malleolos alligetur: postea crus laqueis in diversa diductis extendatur, fracturaque componatur.

FIG. II. spinæ dorsii ad exteriora luxatæ extensionem & impulsus monstrat, qui facile comparatur, si ex Hipp. scamno Tab. XXII. Fig. IV. adumbrato medicæ *Φλιας* G. cum priapisco F. remonentur, & in foramentis *Φλιας* dextra A. lignum aliquod B. dimittitur excavatum, quod recipiat spatham C. clavo D. firmandam, ne excidat. Hoc factò, collocetur patiens pronus super scamnum: deinde duo laquei corpori circumdantur, unus supra E, alter infra F. gibbum, quorum capita è regione ad axem ferantur, ut spinam circumvoluta æqualiter extendant. Lignum illud, quod spatham recipit, ad minimum tria foramina quadrata habeat, ut ipsis spatha, pro magnitudine gibbi in supremo, medio vel infimo loco, accommodari possit. Ultimo spatha super gibbum conjecta, & magna vi Medici depressa, luxatio impellitur. Hic impellendi modus multum differt ab eo, quem Oribasius libr. de machin. c. 35. figura & verbis nimium obscuris descripsit.

ARMAMENTARII CHIRURGICI, TABULA VIGESIMA SEXTA.

De femoris fracti in diversa extensione & coaptatione; genu luxati repositione; & totius brachii ac pedis in figura media depositione.

FIG. I. ostendit fracturam femoris per habenas extensam. Quum manibus extensio fieri nequit, & scamnum Hippocratis ad manus non est, collocetur aeger super scamnum commune supinus, habena alligetur sub axillis, aliaque ponatur in spatio illo, quod interjacet genitalia & anum: alia denique habena alliganda est supra genu & talum. Haec habena a ministris robustis attrahantur, superiores sursum, A inferior deorsum, donec medicus fracturam composuerit. In repositione genu lu-

xati, quando manibus extensio fieri nequit, superiores habena similiter alligentur, inferior supra malleolos.

FIG. II. & III. ostendit figuram mediam membrorum & musculorum, brachii & pedis totius, qua est necessaria in membri aut fracti aut luxati extensione, coaptatione, deligatione & depositione. Schema autem hujus configurationis ideo ad pingi curavi, ut eam, cum infra sepius indicetur, Chirurgi atque tyrones uno quasi intuitu ad discere, & in praxi imitari possint.

TABULA VIGESIMA SEPTIMA.

De ossium tibiae & cubiti ad medullam usque corruptione: de tibia cum vulnere & prominentiis fracta, fasciis in circulum adductis obligata: deque manus aut pedis extremi resectione.

FIG. I. ostendit corruptionem ossis & medullae tibiae dextrae Domini Augustini Merken | quam sequenti modo curavi. Primo die trium digitorum transversorum spatio infra patellam, ubi scilicet terminatur musculus rectus tibiae extendens, crus secundum longitudinem, usque ad inferius tibiae caput, scalpello recto (Tab. II. Fig. II. delineato.) incidi, os callosa & mobili substantia obductum inveni. & vulnus medicamentis sanguinem sistentibus obligavi. Secundo, subsistente sanguine, callum seu cartilaginem, quae ossi tibiae supercrevit, modiolis (Tab. III. Fig. III. IV. & V. depictis) perforavi tribus in locis, statimque trium foraminum interstitia forcipis (Tab. XX. Fig. II. descriptae) opera intercidi, & os tibiae cariosum & integrè putrefactum inveni, quod a genu usque ad inferius caput a sano separatum, vossella extraxi, deinde crus fasciis tredecim in cruce deligatum, in capsula seu canalem stappa repletum reposui, veluti Fig. X. hujus Tabula ostendit. Paravi autem fascias tredecim, longitudine quidem diversas (tenuior enim & inferior cruris pars breviores, crassior vero longiores exposcit fascias.) sed tres digitos transversos latas, quas capsula cruris supponenda apposui, ita ut cujuslibet inferioris fasciae portio medietatem, quasi superioris contegat. Hoc facto crus obligandum in capsulam fasciis coopertam reposui, deinde infima fasciae extremitates sursum versus in cruce flexi, postea capita fasciae, quae proxima infima est, & sic deinceps, donec ascendendo ad supremam devenire, cujus extremitates nodo gemino adduxi. vid. Tabul. XXIX. Fig. I. Hujus modi fasciis opus habemus, quando pars affecta crebram requirit inspectionem, & ab humorum incursum defensionem.

FIG. II. monstrat tibiae integrè putrefactam & cariosam, sicut erat post excisionem calli, quo contegebatur.

FIG. III. exhibet locum, in quo situm habuit os corruptum, & vossellam jam extractam: monstrat in super-

foramen, in quo videtur caput fibulae magis corruptum quam tibia, quod modiolis excidi.

FIG. IV. est os illud tibiae corruptum, quod patiens memoria causa reposuit.

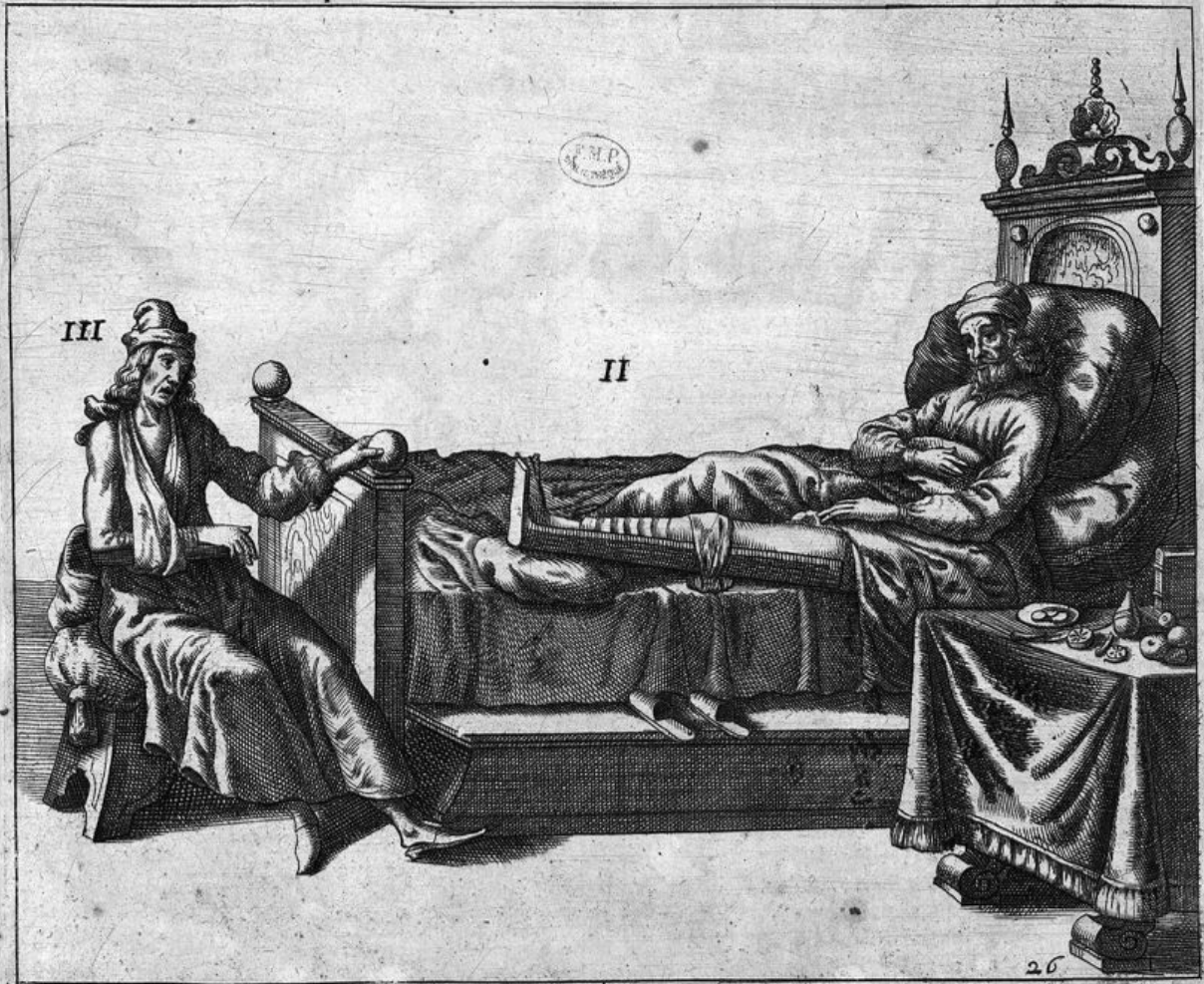
FIG. V. ostendit in tibia modo curata aliam fracturam, de qua infra integram historiam annotavi.

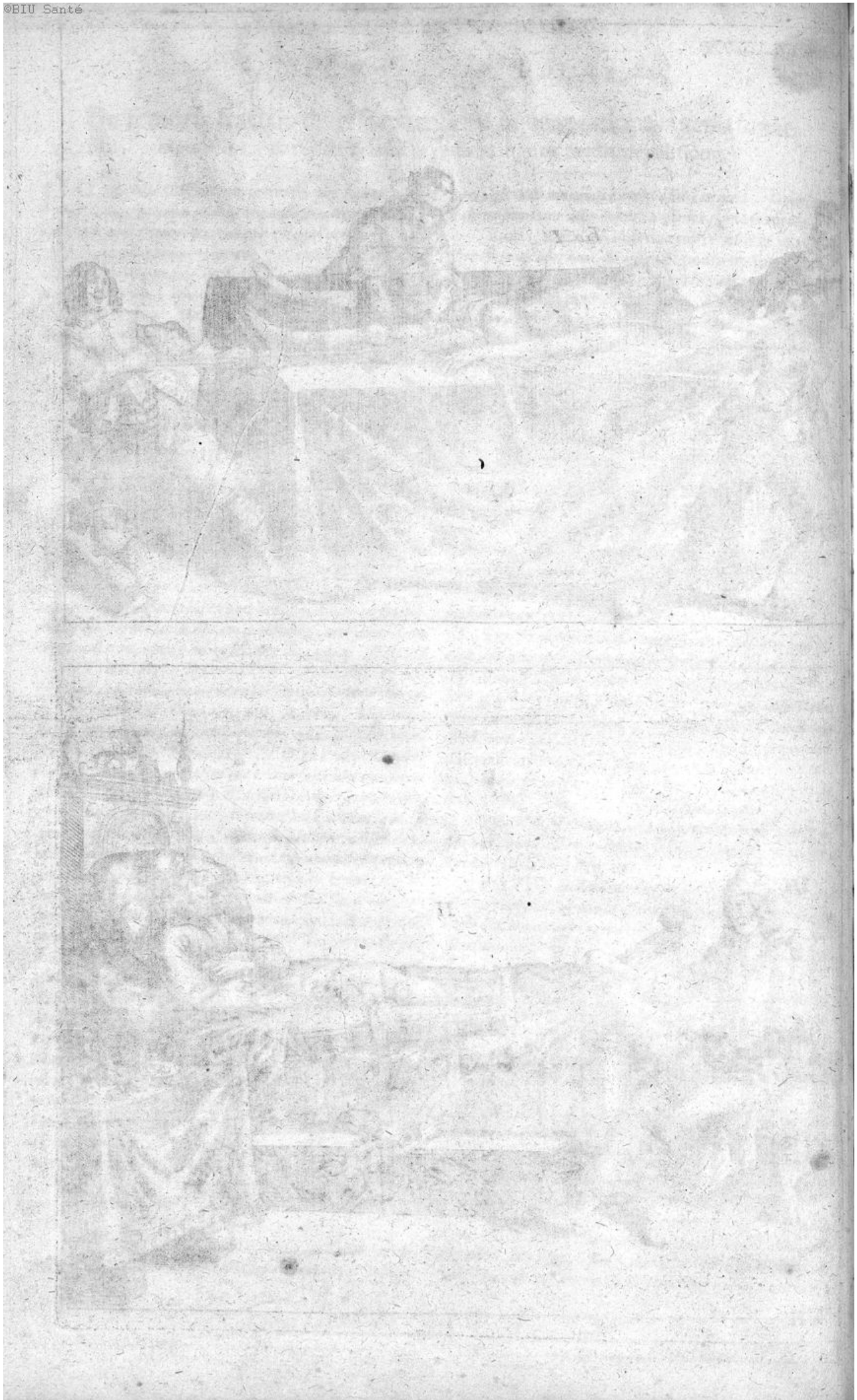
FIG. VI. est dextrae cubiti os corruptum, ac (veluti praecedens tibia.) cartilagine quadam obductum. Hinc cutem externi cubiti, a carpo usque ad humerum similiter scalpello incidi, vulnusque impostis stegnoticis dilatavi. Altero die, callum seu cartilaginem bis trepano Aquapend. perforavi, interstitia foraminum forcipe Tab. XX. Fig. II. excidi, & os subiectum detexi.

FIG. VII. ostendit os cubiti omninò corruptum & asperum, quod etiam vossella, sed frustra, detraxi, sine omni dolore & strepitu.

FIG. VIII. indicat locum (in quo reponeretur os cubiti corruptum, & modo detractum) quem natura callo replevit, ita ut aeger operationes rusticanas absque impedimento exequi posset. Aeger fuit rusticus Pappalavien- sis, cui anno 1636. miles quidam cubitum quatuor in locis sine vulnere fregit. Haec cubiti fractura, per me & Nicolaum Reitten | quantum fieri potuit, fuit composita, nostroque etiam iudicio bene curata. Sed nobis nihil mali cogitantibus, cubitus de novo intumescit, vehementer dolet, tandem exulceratur parum, cum totius corporis consumptione, ita ut de ossis toties fracti corruptione suspicari caperimus, quam etiam post sectionem cutis, & calli cum modiolis excisionem, invenimus, fasciis decussatis demum cubitum obligavimus, & remediis quae Domino Augustino Merken fuerunt adhibita, curavimus.

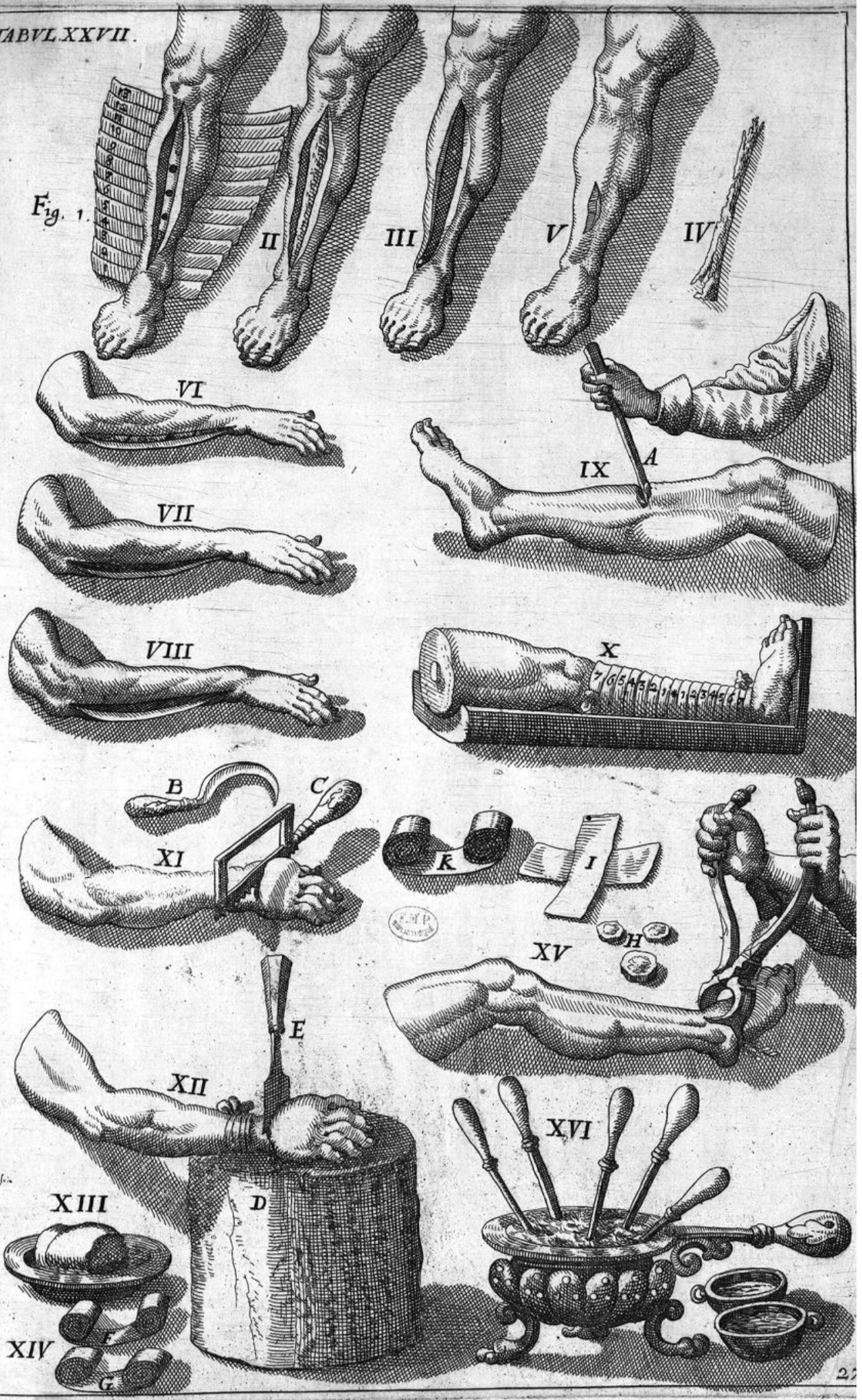
FIG. IX. est fractura tibiae cum vulnere & denudatione ossis, adeo, ut ejus extremitates extra cutim proruperint, quasi longa sunt, sola extensione ob doloris, convolutionis, & inflammationis, qua imminet, metum, reponi

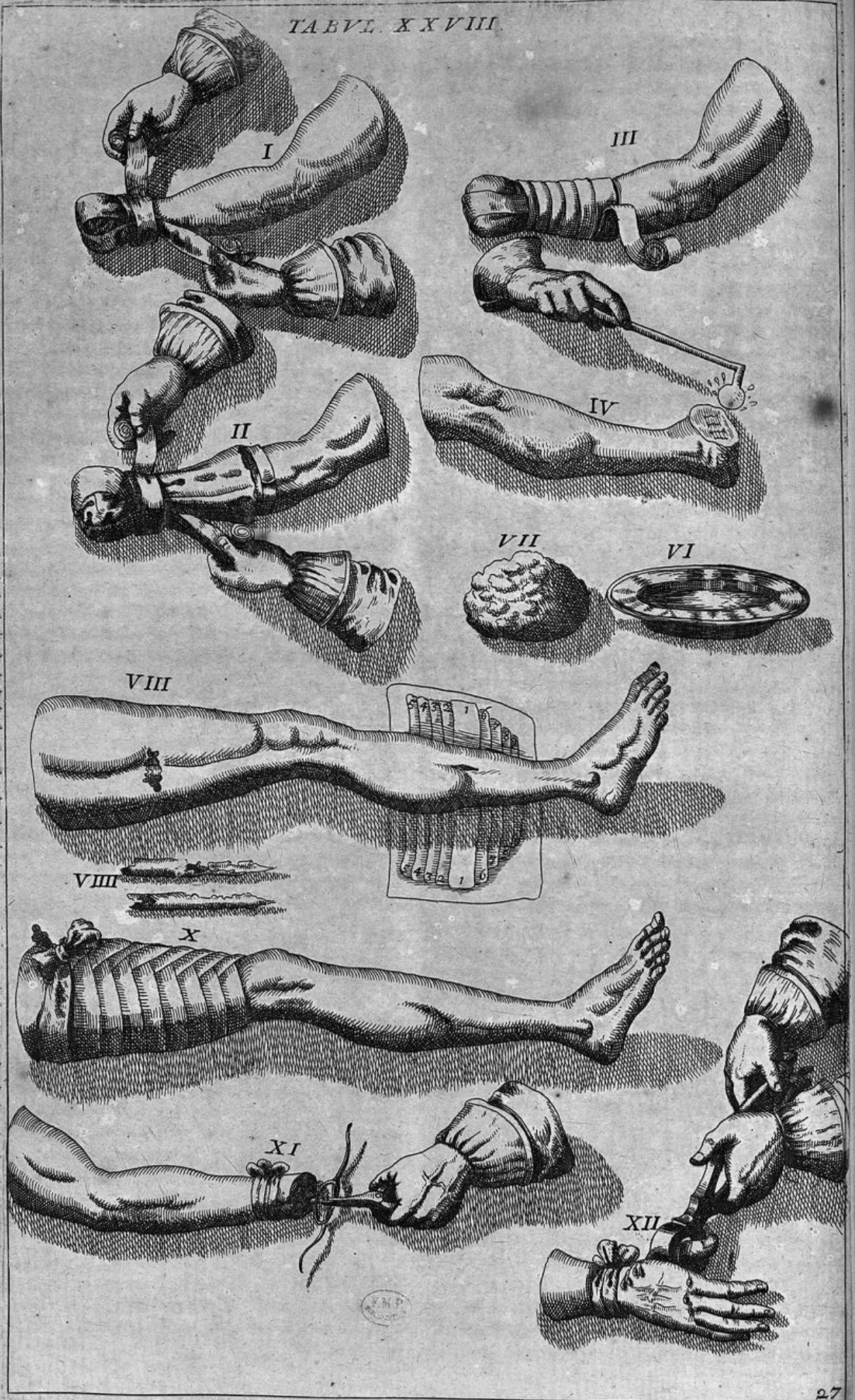

TABVL XXVII.

Fig. 1.

TABVL. XXVIII.

reponi nec possunt nec debent, sed vel immisso (sifiteri potest) inter extremitates ossis instrumento, quod scalprum sua figura incisorium refert, dum crus sine violentia extenditur, compellantur; vel si prominentiarum aliqua ita promineat, ut neque per scalprum incisorium A. reponi possit, sed potius vicina corpora dilaceret, doloremque inferat, juxta Hippocratem tertio de fracturis, forfice (Tab. XX. Fig. I.) abscindatur. & fracta postmodum ossa in locum compellantur. Cum extantia rescatur, ita ut os brevius fiat, prædicendum volunt agro, crus vel alias partes fractas futuras esse breviores: quæ prædictio ex Galeno & Hipp. vera est, quando femur vel humerus fractus particulam ossis amisit: cum verò tibia vel cubito (ossib. sociis nihil patientibus.) portio quadam abscinditur, brevitatis membri semper timenda non est: os enim sanum membrum conservat distentum, donec natura defectum portionis abscisse callo quodam compensarit.

FIG. X. est tibiæ os cum vulnere & prominentiis fractum, fasciis non in cruce, sed in circulum adductis obligatum, & intra capsulam debite repositum. Ligatura hæc ascialis, quæ Hippocrati adscribitur, infra in curatione fracturæ cum vulnere clarissimis verbis explicabitur.

FIG. XI. est manus, cancro occulto affecta, quæ abscinditur in parte sana, ad capita scilicet radii & cubiti. Inciditur autem substantia carnosæ scalpello falcato B. usque ad ossa, quæ postmodum unico seræ C. acutissima ductu rescantur. Nota, quod supra incisionis locum fascia cubitus non ligatur, ut sanguis infectus ex vasis effluat, ne retentus cubitum distendat.

FIG. XII. est manus sphacelo tentata, quæ su-

per lignum D. posita, in radii & cubiti capitibus sanis scalpro E. contra Hildan. bono cum successu, amputatur: cubitus supra carpum fascia stringitur, non solum ut sensus minuat, verum etiam ut arteriæ, post amputationem partis demortuæ, constringi queant, citra magnam sanguinis profusionem.

FIG. XIII. est pelvis oxycrato repleta, cui innatat vesica, quæ mædefacta parti mutilata adhibenda.

FIG. XIV. sunt duæ fasciæ glomeratæ F. & G. quarum quælibet duobus donata est capitibus, ad obligandum brachium, cui manus extrema fuit abscissa.

FIG. XV. notat pedem sphacelo corruptum, qui in parte mortua (juxta Hieronym. Fabricium ab Aquapendente, libr. I. pentateuch. cap. 19. & libr. oper. chirurg. titul. de sphaceli chirurgia) propè sanam forcipe Tab. XX. Fig. I. aufertur. Remota parte mortua, putredinis reliquum ferramenti candentibus (Tab. XXVIII. Fig. IV.) absumitur, donec patiens vim ignis percipiat. Postea plagule H. unguento Ægyptiaco Hildani illinuntur, quæ escharæ applicantur. Spleniis tandem superpositis I. pes mutilatus fasciâ K. madidâ ad genu usque obligatur, veluti manus (Tab. XXVIII. Fig. II. & III.) usque ad medium cubitum.

FIG. XVI. sunt ferramenta varia (Tab. XIX.) & ignita, tam ad putridæ partis reliquias absumendas, quam ad sanguinis fluxum sistendum, idonea.

FIG. XVII. sunt vascula duo medicamentis repellentibus, vino nimirum rubro, albumine ovi & oleo rosarum repleta, quibus fasciæ (sive in sano sive in mortuo pars amputetur loco) imbuantur, ad prohibendam inflammationem.

TABULA VIGESIMA OCTAVA.

De ratione deligandi membra mutilata, & cum vulnere fracta; canali pedis, & generali luxationum atque fracturarum curatione.

FIG. I. docet Deligationem cubitorum post abscissionem manus, seu quomodo fascia (F. Fig. XIV. Tab. XXVII.) cubitis (Fig. XI. & XII. Tabul. XXVII.) in vivo truncatis adhibeatur. Postquam arteria sanguinem fundentes, vel forcipe extracta, filoque constricta, vel ferramenti candentibus tacta fuerint, vulnere cum Plagulis medicamentum stegnoticum, & super hæc splenia oxycrato expressa applicentur, deinde fasciæ bis vel ter in cruce adductis capitibus, uno, usque ad dimidium cubiti-brachium involvatur.

FIG. II. monstrat primò vesicam oxycrato mædefactam, & priori fasciâ superpositam; secundò alteram fasciâ (G. Fig. XIV. Tab. XXVII.) quæ ut prior in cruce sæpius adducta, uno capite ad flexuram cubiti ascendat, ad prohibendum humorum affluxum.

FIG. III. est brachium, cui manus extrema fuit resecta, medicamento sub plagulis stegnotico curatum, spleniis cruciatim appositis, primâ fasciâ, vesica oxycrato mædefacta, & secundâ fasciâ obligatum. Hæc deligatio observanda est in quocunque membro mutilato, sive in confinio vivi, sive in loco vivo fiat operatio.

FIG. IV. est pes ob sphacelum in parte demortua truncatus, in quo putredinis reliquum ferramenti optime ignitis, usque ad patientis sensum, absumitur.

FIG. VI. est pelvis postcâ repleta, quæ imbuuntur splenia, fasciâ primâ, & spongia nova Fig. VII. qua irrigatur totum quasi brachium, ad præcavendum sanguinis accursum.

FIG. VIII. est fractura dextræ femoris cum vulnere in parte sylvestri, quam passa est Catharina Bôfini Giengensis, de qua infra singularis reperitur observatio; monstrat insuper, quomodo cruri cum vulnere fracto fascia ascialis (Tab. XXIV. Fig. X. in circulum adducta & de qua plura dicentur in fracturæ cura) subjiciatur.

FIG. IX. est frustum femoris de vulnere extractum, & dextra sinistraque parte depictum, ut ejus caries melius videri ac considerari queat.

FIG. X. est femur fractum fascia asciali & in cruce adductâ obligatum, canaliq. Tab. XXI. Fig. VI. longo imponendum. Nam si quis canalè femori subjiciat, qui poplitem non excedat, is potius ledit, quam prodest. Neg. enim corpus, neque tibiam sine femore moveri prohibebit: quin popliti

popliti adhibitus molestiam afferet, & ad id, quod minimè opus est, impellet. Genu namque flecti minime opus est. Si quis enim aut femore devincto, aut tibia, genu inflectat, is vinculorum rationem totam perturbabit, tum necesse erit, ut musculi alio atque alio habitu collocentur, & ossa fracta dimoveantur. Imprimis igitur conandum, ut poples extendatur. Canalis ergo erit usui, qui à coxa ad pedem suppositus similiter contineat, præcipueque, si ad poplitem cum canali fascia laxa circumjiciatur, velut infantes in cunis fasciari solent. Ubi enim femur in superiorem partem, aut ad latus distorquetur (vel per somnum, vel dum æger ad desidendum progreditur, aut ipsi stratum subternitur) ita cum canali melius continebitur. Canalis igitur à summo ad imum usque, aut nullus adhibendus. Cæterum imo calci magna cura adhibenda, ut tum in tibia tum in femoris fracturis aptè collocetur. Etenim spes dependeat, tibia reliqua obfirmata, ossa in anteriore tibia parte gibba apparere necesse est, idque eo magis, si hominis calx suapte natura grandior fuerit. Hipp. de fract. femoris. vid. Tabul. XXVI. Fig. II.

FIG. XI. est brachium mutilatum, in quo arteria instrumento extrahitur, ad ligandū, ne sanguinē fundat.

FIG. XII. est pollex dextræ manus, qui carpoproli us fascia compresso, propter sphacelum forscit Tab. XX. Fig. I. in vivo abscinditur.

Guilhelm. Fabricius Hildanus tractatum doctissimum conscripsit de cura gangræne & sphaceli, quem tyrones attente legant, sæpiusque magna diligentia perlegant, in quo (præter modum fascia ligandi partes mutilatas, quem in ipsorum gratiam hic apposui.) omnia ad resectionem membri necessaria inveniunt. Is pluribus quidè probare nititur rationibus, partem demortuam cito, tuto, & jucundè abscindi non posse, si putredinis aliquid relinquatur ferramentis candentibus absumendum: ille tamen meo iudicio non evincunt, amputationem membri affecti, juxta Hieronymum Fabricium ab Aquapendente institutam, nunquam benè succedere; multò minus demonstrant, hanc illi, quæ peragitur in vivo, postponendam esse; considerando, amputationem in parte sana institutam, jucundè fieri non posse, si ve novacula, si ve cauterio cultellari incidantur partes molliores: neque etiam tutò, quoniam viva pars fascia constricta facili negotio emoritur, immo sectio etiam in parte sana semper accuratè institui nequit, quin aliquando partes profundiores altius, quàm exteriores, corruptæ relinquuntur; quod si fiet, vel nova sectio tentanda, quæ esset horribilis, vel reliquia ferramenti juxta recentiores comburenda. Non citò, quia majus temporis spatium requiritur, ad extrahendas instrumento arterias, filog, constringendas (& si fascia remouetur, nonnunquam tale sanguinis profluvium sequitur, quod nisi vasa

cauteriis actualibus tangantur, mortis causa fit.) quàm ad vulnus statim ferris ignitis inurendum: ne dicam, magis protrahi operationem, si post resectionem ab Hildano & veteribus præscriptam, aliquid putredinis remanet. Unde rationibus & felici experientia fretus, Hieron. Fabric. ab Aquapend. operandi modum, resectioni veterum præferendum esse statuo.

Quod si vires ægri, ob vapores putridos, & antecedentem sanguinis fluxum, adeò debiles sint, ut certissimum eum in ipsa operatione defecturum; in eo casu abstinendum à sectione, quoniam magis excusabile est, ægrotantem relinquere, quàm ipsum scienter occidere. Cum autem nulla spes vita sit reliqua, nisi pars abscindatur, quid Chirurgus incumbit? partem demortuam manè & vesperi ferramentis optimè candentibus quotidie tangat, ad imbibendos humores putridos, ne sursum versus repat sphacelus, patienti etiam medicamenta alexipharmaca, quæ vapores à corde depellant, spiritusque rescicendo vires instaurent, per os exhibeat, & etiam externa regioni cordis adhibeat. Viribus parumper refocillatis (pristinæ enim cum certo vita periculo expectantur) cum prædictione periculi, operationem petitam aggrediatur, nam satius est viribus ita se habentibus, anceps & miserrimum hoc auxilii genus experiri, quàm nullum. Dum Patavii studio medico operam dedi, Comes quidam Vicentinus ambo cruris dextri ossa in medio fregit, cum profusione sanguinis usque ad syncopen, & superveniente sphacelo. Pedem sphacelatum Excellent. Petr. de Marchettis, ob virium, ex sanguinis fluxu, debilitatem rescicare noluit, sed ferramentis candentibus sæpius adhibitis prohibuit, ne serperet putredo, & medicamentis internis & externis corroboravit, & spiritus, quantum possibile, rescicuit: Tandem, in scio patiente, partem demortuam novacula circumcum circa incidit, quæ decedente, reliquum putredinis cauteriis actualibus absumpsit, ad removendam escharam unguentum Ægyptiacum simplex adponens. Tertia (post abscissionem pedis extremi usque ad fracturam) die, patienti coquerenti de insigni dolore digiti maximi pedis dextri, Chirurgus subridens respondit, semirari querelam de dolore digiti, qui ante triduum fuerit sepultus: quibus eger ita fuit perterritus, ut statim in gravissimum animi deliquium inciderit. Ablata eschara, musculisque, ut solent, sursum retractis, ossa quatuor digitos transversos prominebant, quæ filamentis aridis & pulveribus quotidie siccantibus cooperita, duorum mensium spatio a sanis separabantur. Ut præcedentes tabulæ, & proximè sequens, quæ de curatione fracturarum & luxationum tractant, melius intelligantur, curam eorum generalem ex Hieron. Fabricio ejusque Præceptore Fallopio, (hos enim qui habet, omnes habet) paucissimis perstringam.

Curatio Luxationis Simplicis.

Fit quinque scopis, 1. Extensione, 2. Repositione, 3. deligatione, 4. depositione partis luxatae, & 5. religatione partis. Extensio autem facile fiet, si quatuor observantur, primò tempus, secundo organa apta, tertio modus, & quarto extensionis quantitas. Tempus ab Hippocrat. de art. 64. proponitur, ut scilicet statim post luxationem fiat, dum pars adhuc calet. Quod si extensio ob absentiam Medici vel Chi-

rurgistatim fieri non possit, faciamus id die etiam secunda vel tertia, nisi cogamur ob inflammationem, quæ prius supervenit, desistere, in quarta vero propter exacerbationes nihil tentandum: observatum enim, quod, si tentetur extensio, restitutio feliciter non succedat, sed eam multa sequantur incommoda. Unde Fallopius de luxationibus cap. 3. Mo-

neo vos, inquit, ut habeatis semper rationem temporis, ad summum non excedentis diem tertium, & si dies tertia esset jam præterita, expectandus est terminus inflammationis, & tempus, usque quo periculum non sit de inflammatione, estque Hippocrat. 4. de artic. 6s. movente dies septimus, ad quem usque ager (inedia seu vitæ potius tenui) extenuandus est. Ergo si primis tribus diebus fieri non possit extensio, expectare usque ad septimam. Tempus in quo potestis restituere est prima, secunda & tertia, vel saltem 7. 8. & 9. in decima verò, undecima, duodecima & reliquis, non est tutum, quia tum generatur callus. Sed antequam deveniamus ad extensionem, preparandus est articulus ad indolentiam, & facilitatem restitutionis, calefaciendo, emolliendo, & laxando partes articuli, scilicet musculos, tendines & ligamenta, si enim mollita sunt, facilius trahentur & sine dolore. Calefactio autem & emollio articuli fit, aut per frictiones, aut per affusionem plurima aqua calida, vel hydrælei, vel decoctionis malvæ, alth. &c. Frictione commodè urimur in locis, ubi aqua non facile potest affundi; debet autem fieri manu inuncta materia aliqua oleosa vel pingui, ut oleo communi aut axungia porci minime salita. Spigelius in publicis lectionibus narrabat, ad curationem luxationis tantum posse balneum aqua dulcis, ut eo nihil sit præstantius.

Organa extensionis sunt manus, vincula & instrumenta, Manus adhibentur, si luxatio sit levis, vincula, si medicocris, instrumenta si magna. Manus ergo sint vel Medici, vel ministrorum, prout extensione opus est levi, vel paululum majore: vincula vero, ubi requiritur, ob contractionem musculorum majorem, extensio validior, in quibus observanda 1. figura, quomodo scilicet obvolvenda, de qua (quoniam verbis exprimi non potest) videatur Orbis, liber de laqueis: 2. materia, qua sit valida, mollis & tractabilis. Talis est corium cervinum, molle & præparatum, ex quo conficiuntur thoraces. Inunguntur deinde unguento pomato, ut tractabiles fiant. Nonnulli utuntur, in defectu corii, linteis parâ detritis: 3. ubi injicienda; in loco nimirum remotiore articuli luxati, ne muscoli constringantur, aut in validiore extensione dilacerentur. Ubi infra luxationem duo adhuc sunt articuli, Hippocrates utrique articulo adhibet vinculum. vid. Tab. XXVI. Fig. I. Instrumenta mechanica, qua præcipuè necessaria sunt in antiquatis, vel primis tribus diebus non repositis luxationibus, sunt 1. scala (Tabul. XXI. Fig. III.) 2. Glos. socomum seu Ambi Hippocrat. (Tabul. XXI. Fig. I.) & 3. scamnum Hippocraticum (Tabul. XXII. Fig. IV.) dictum.

Modum extensionis indicat Hippocrat. 1. de fract. 1. dum dicit, quod Medicus luxationum & fracturarum extensiones (quæ per tractationem in diversas sunt partes) quam rectissimas facere debet. Oportet igitur servare rectitudinem, tum ratione ossium, tum ligamentorum & musculorum, propter fibras. Nam servata harum partium rectitudine, extensio sine dolore & difficultate succedet.

Quantitatem extensionis optimè sciet Medicus, quando non ignorat, ex quo loco exciderit, per quam

viam egressum, & ad quem locum sit progressum, in quo quiescat. Extensionem prope factam animi deliquium ægri vel adstantium non impediatur.

Reponitur os in suum locum manibus, vel Medicis vel ministris, modice inunctis cerato aliquo molli, vel oleo rosarum. Fit autem repositio vel per circumgyrationem, vel per impulsum in oppositam partem illi, ad quam prolapsus est. Hi motus non semper necessarii, nam interdum, ubi extensio facta, si musculus prius contractus tantum remittatur, facile sua sponte articulus in locum naturalem redit.

Signa autem bene repositi membri sunt; primò figura membri naturalis, quando nulla cavitas, nullusque circa articulum tumor apparet, quemadmodum ante restitutionem, sed in omnibus similis sit sanæ parti, aut parum admodum absit, propter influxos humores. Secundò doloris remissio, qua signum est inseparabile, semper enim dolore sedato, signum est restitutum esse os, non autem contra sequitur, restitutum est os, ergo dolor cessat: potest enim interdum dolor remanere, quod prius valde lasi sint muscoli. Tertiò juxta nonnullos strepitus, qui sentitur ab ægris & adstantibus, dum os in cavitatem suam redit, sed signum hoc fallax est, & nunquam exoptandum, siquidem strepitus iste interdum fit, cum extenduntur articuli, & nimis trahuntur, sæpe etiam strepitus fit, cum ossis supercilia rumpuntur, ex collisione mutua ossium, quam sequitur motus difficilis.

In deligatione primà observanda sunt duo (figura scilicet partis affecta, & deligatura ipsa,) quæ conservabunt articulum in suo sinu, & imminuentem inflammationem prohibebunt.

In figura oportet observare figurationem articuli, non solum restituti, sed etiam totius membri, nam sicut figura quadam naturales, & indolentes: ita quadam non naturales & dolentes sunt: Figura indolens brachii est flexa, sicuti pedis in rectum extensa Tabul. XXVI. Figur. II. & III. sed notandum, quod dicta figura articulo vel toti membro ante deligaturam tribuenda est, ne scilicet fasciæ vel laxentur, vel nimis constringantur.

Deligatura fit fasciis lineis, quia melius constringunt, quam illa quæ ex lana conficiuntur, mollibus; ne dolores inferant; aequalibus, ut equaliter ubique constringant; & mundis, ut ex colore cognoscantur humores, qui ex articulo resudant. Latitudo fasciarum secundum partes deligandas variat: partes enim crassiores requirunt fascias latiores; tenuiores verò angustiores. In crassis (femore scilicet & genu.) sint quatuor, in tenuioribus (ut tibia, humero; cubito & manu) trium, in tenuissimis (ut digitis) duorum saltem lata digitorum transversorum ægrotantis. Fasciæ distinguuntur à Galeno in interiores, quæ sub splenis ligant articulum, & dicuntur sub ligamina: Et in exteriores, quæ splenis imponuntur: Hippocrates utitur duabus interioribus, rotidemque exterioribus: quamvis interdum una sufficiat fascia, quando scilicet articulus non est facilis ad prolapsum.

Longitudo fasciarum ob varietatem partium deligandarum varia est: in cubito longitudo fasciarum debet esse trium cubitorum (per cubitum intelligo spatium ab apice digiti medii, usque ad articulum cubiti) egrotantis: in cruribus quatuor, in humero novem: in femore duodecim: & in digitis minus duorum digitorum. Fasciæ ut præter constrictionem etiam inflammationem arceant, ex mixtura vini austeri, & oleo rosarum madesiant, quoniam sicca multo tempore inter se non coherent. Alii fascias moderate oblinunt, felici successu, cerato Hipp. humido, quod describit Galen. l. 6. de compos. med. per. gen. c. 4. dicitur ceratum à cera quam recipit, & humidum, quia ob oleum est molle. Proportio autem cera & olei est, ut sumatur una pars cera, & dua olei v. gr. ℥j. cera alba, & ℥ij. olei. rosacei. Vitanda sunt hic illa medicamenta, quæ sunt ex pulveribus adstringentibus, & albumine ovi, quoniam articulum, vel nimis refrigerant & exsiccant, ut flexura impediatur, vel humoribus influxus excludunt exitum. Deligatiolaxati articuli communis est fractura, quo pacto autem factenda sit, infra docebitur, in curatione fracturæ simplicis, & Tabul. XXIX.

Depositiō membri est triplex. Alligatio, suspensio, & collocatio. Alligatio, cum juxta Paulum thoraci alligatur brachium in luxatione & fractura humeri aut cubiti. Suspendio, si suspenditur brachium de collo apposita vitta. Collocatio, quando collocamus membrum affectum supra aliquam partem corporis, ut brachium supra thoracem, vel supra stragulum aliquod capsule inditum. Alligatione & suspensione utimur in partibus superioribus, collocatione verò in inferioribus. Depositiō autem debet esse in figura partis media, mollis (unde canalis stuppa repletur, ne eger molestiam patiat) equalis (maximum enim incommodum ex parva inæqualitate oriri potest) & sursum vergens, ne fluant humores ad partem affectam, & inflammationem efficiant, Tab. XXVI. Fig. II. & III. Post bonam deligationem, & membri depositionem requiritur etiam quies, ita ut Antiquiores in luxatione & fractura femoris perforarint lectum & stragula, ut agri per illud foramen excernant, ne moveri cogantur.

Religatio indicatur 1. si membrum non rectè fuerit deligatum, quod apparet, si nimis arctè constringitur, unde in extremis membri luxati partibus exoritur tumor durus; vel nimis laxè, quod indicatur, cum neque bonus, neque malus, id est, neque moderatus, neque magnus aut durus, apparet tumor. 2. si pruritus aut dolor adsit. Pruritus ille fit vel à rebus secundum naturam ut temperamento calidiore, vel à rebus præter naturam. Solutis dictam ob causam fasciis, affundatur membro aqua tepida pura, non solum ut mitigetur ille pruritus, & discutiatur humor ferrosus, qui remansit impressus ex ligatura, verum etiam ut roborentur ligamenta. dum aqua siccat humiditates collectas. Nisi ergò deligatio sit

malè facta, nec pruritus infestet, solutio protrahatur usque ad septimum diem. Si autem nimis arctè, secundo; si nimis laxè, tertio; ob pruritus vero tertio vel quarto ad summum die ligaturam dissolvere oportet. Septima die, quæ est terminus transactæ inflammationis, deligatio iterum solvatur, & affundatur aqua tepida (non nimis calida, quæ ligamenta laxaret.) sed non amplius fasciæ supra dicto liquore madesacienda, nec cerato rosaceo oblinenda, quoniam inflammationi jam satisfactum est, sed septima dies indicat corroborationem & consolidationem articuli, & ideò medicamento opus est siccante valde & adstringente. Si tamen septimo die adhuc suspicio esset inflammationis, tunc usque ad undecimam diem protrahatur roborantium medicamentorum appositio. Talia sunt 1. Medicamentum catagmaticum Moschionis, cujus descriptionem habet Galen. l. 3. de comp. med. sec. genera c. 9. 2. ceratum diapalma. 3. ceratum Barbarum, quod optimum est hyemis tempore. 4. emplastrum catagmaticum. Renodæi. Hac medicamenta antequam apponantur, emolliantur vel cerato rosarum humido, vel myrrino, pro molli frictione partis affectæ. Facta molli frictione, articulus leniter movendus ad hanc aut illam partem, ut humor in articulo genitus exprimatur sine dolore. Medicamenta (non dissoluta) postmodum super linteam extensa apponantur, & deligatio prioribus paulò arctior sit oportet. Post hanc deligationem membrum solvendum non est, usque ad finem curationis. Ut cognoscatur tempus, quo sanantur luxationes, sciendum est, quod tres dentur gradus articulorum; alii enim sunt parvi, & ad restitutionem faciles: quidam mediocres & majoris momenti: nonnulli magni & ad restitutionem difficiles. Primorum (articulorum digiti cujusvis) cura terminus est dies decimus quartus: secundorum (articulorum, ossium pedis & manus extremæ) vigesimus: Tertiorum (reliquorum) quadragesimus. Articuli ergò digitorum inter quatuordecim dies glutinantur, & propterea in luxatione talium articulorum à septima vel nona die, usque ad decimum quartum non oportet unquam fascias solvere: in reliquis expectandus est terminus sanationis, nisi aut pruritus, aut ulcuscula, aut humor inter caput articuli & sinum collectus, laxarum fasciarum solutionem inducent, tertio quoque die reperendam. Hoc modo procedendum, donec membrum satis videatur robustum: quo tempore solvenda est ligatura, & pars luxata decocto fovenda, quod eam roboret. R. Flor. Chamomil. ros. rubr. anth. stechad. Fol. saliv. Beton. salic. chamedr. irvæ arthet. centaur. min. absynth. ana m℔. vini rubr. mediocriter austeri ℔. vj. lixiv. dulc. Barbitonforum ℔. iij. bulliant ad consumptionem quarta partis: postea, apposito cerato, per aliquot dies absque deligatione, in media figura Tabul. XXVI. Fig. II. & III. membrum restitutum est conservandum; dein agrotanti præcipiendum, ut operationes consuetas moderate exercere incipiat.

Curatio Luxationis cum inflammatione, ante vel post restitutionem, exorta,

Si inflammatio urgeat ante repositionem, aderunt duæ indicationes, altera luxationis, & altera inflammationis: sed quia magis urget inflammatio, illi prius est incumbendum: nam si prius tentaretur restitutio articuli luxati, fieret convulsio, vel gangrena partis, quam sequitur sphacelus: Omittenda igitur in hoc casu restitutio articuli, & ponenda pars in medio, minimeque doloroso situ. Tab. XXVI. Fig. II. & III. Universalibus præmissis, rebus non naturalibus bene dispositis, & alvo laxâ clysteribus conservata, parti affectæ apponatur lana succida, & cōtinuò super affundatur hydræleum calidum, quod recipit copiosam aquam calidam, & copiosum oleum rosatum. Aqua calida enim discutiet humores, laxabit partes, doloremque sedabit: Oleum rosarum mitigabit dolorem, & repellendo impediet inflammationis augmentum. Lana succidâ etiam mitigabitur dolor, & prohibebitur inflammatio, sed quia dum cessat inflammatio, humores collecti paulum incrassantur, ideo subsinem inflammationis debemus membrum leniter fricare manibus inunctis oleo amygdal. dulcium, vel communi, deinde imponere malagma vel Nili vel Nilei, quæ Galen. l. 8. de comp. med. sec. loc. cap. 5. describit, & præstantissima sunt in declinatione inflammationis, propter ceram, ammoniacum,

oleum, crocum & acetum, quibus ad emolliendum, evocandum, & discutendum nihil est præstantius: sed cum hæc non ubique habeantur in officinis, adhibeatur, Emplastrum oxycroceum Nicolai, quod pariter emollit, discutit, & ex alto trahit, quare optimo eventu potest substitui: superata inflammatione, extendatur, reponatur, deligetur, & deponatur membrum, eo modo, quem in luxatione simplici didicimus.

Si inflammatio post repositionem succedat, quod crebrò fit, tum ratione extensionis violenta, tum doloris perpetui, instituentur vitæ tenuis, secanda est vena, & purgatio instituenta, statimque dissolvenda est deligatio (etiam si sit in prima vel secunda die) & similiter hydræleum tepidissimum affundendum, donec eger ex hoc juvamen aliquod percipiat. Postea deligetur membrum laxius, paucioribus fasciis hydræleo imbutis. Hoc singulis diebus faciendum est, usque ad inflammationis declinationem, quæ fit die ut plurimum quinta; declinante inflammatione, apponenda sunt vel malagmata dicta, vel oxycroceum Nicolai, pro resolvendis inflammationis reliquiis, cum ligatura adhuc laxiore. Ablata vero inflammatione, observetur curandi modus in simplici luxatione dictus.

Curatio luxationis cum vulnere, & offe, vel tantum detecto, vel parum etiam prominente extra cutim.

Si articulus luxetur, ita ut sit vel detectus, vel extra pellem parum protrusus, affectus est lethalis, & majoris periculi, si restituaatur, quam si non restituaatur. Si enim non restituaatur, superveniet inflammatio, convulsio, & interdum mors. 2. aderit turpitudine ipsius membri. 3. ulcus insanabile, quod se forte cicatrice aliqua obducatur, ob mollitiem facile etiam solvitur. Si vero reponatur, maximum adducit convulsionis, gangrenæ & mortis periculum. Sed nonnulli hujusmodi pericula timent solummodo in articulis magnis (Carpo videlicet, cubito, humero, talo, genu & femore, quæ ob tendinum robur, ligamentorum & vasorum magnitudinem, restitutionem prohibent, nisi eam eger & adstantes, audita prædictione periculi, urgeant, quam Medicus die vel primo, vel secundo, vel octavo, vel nonno censare debet, ne artem Medicam ignorare videatur)

non autem in articulis minoribus, digitorum nempe pedis, & manus extrema, quos Celsus cum prædictione periculi pariter reponit, rationem habens primò inflammationis & convulsionis, deinde vulneris & luxationis. Ubi ergo articulus major reponi nequit, primùm habenda est ratio universalium & vitæ, membrumque sine omni extensione & deligatione, in media figura, vel de collo suspendatur, vel in capsulam leniter collocetur, ut immobile maneat, & dolorem non sentiat. Impedienda quoque inflammatio & convulsio imminens, mediamento dolorem mitigante, concoquente, refrigerante & repellente, quale est, ex mente Hipp. 4. de artic. 6. Ceratum picatum, quod super splenium, vino austero, nigro, ac tepido expressum extenditur, & tepidè articulo imponitur.

Curatio Convulsionis, post articuli restitutionem subortæ.

Si, offe restituto, supervenit convulsio, statim articulus iterum luxandus, copiosaque aqua, vel oleo tepido, optimè ac diu abluendus: Calefaciendum quoque totum corpus, ita ut sudor excitetur, & omnes ar-

ticuli calefiant, quoniam inter se omnes consentiunt: Inungenda sunt præterea nervorum principia, nucha scilicet, spina dorsæ, inguina & axilla, oleis & unguentis, ad convulsionem facientibus.

Curatio luxationis cum callo, qui impedit restitutionem & motum articuli.

In articulis, ante vel post restitutionem, male tractatis, facile crescit callus, præcipue vero in iis, qui non multa carnesunt circumvallati, ut cubitus, genu & pes: reliqui articuli quandoque, sed non ita facile patiuntur callum, quoniam carnosiores sunt, & humorem sanguineum, qui pro alimento & faciliori articulorum motu illabitur, facile discutiunt. Callus autem vel est durus, ut lapidis naturam acquirat, vel non ita durus, uti lapidosus. Signa calli lapidosi sunt quatuor, 1. articulus gracilissimus & siccissimus conspicitur. 2. articulus ab egro moveri non potest, neque etiam violenta manu Medici. 3. extenuatio & gracilitas membri est diuturna. 4. adhibita fuerunt medicamenta nimium refrigerantia, vehementer adstringentia & exiccantia, quibus humor supradictus in lapidosam abiit materiam. Signa lapidis simpliciter duri sunt itidem quatuor. 1. Si recens est affectus, dum enim antiquatur, fit lapidosus. 2. quamvis membrum ab egro moveri nequeat, potest tamen à Medico. 3. si medicamenta idonea articulo fuerint apposta. 4. aderit tumor aliquis in parte quidem durus, non tamen offensus.

Callus lapidosus curationem Celsi sine periculo non admittit, quare ita relinquendus. Curatio vero calli mollis, seu minus duri, talis est: Primo evacuetur corpus purgatione & venæ sectione. 2. instituaturs bona victus cæterarumque rerum non naturalium regula. 3. emolliatur pars oleo, vel sequenti medicamento.

℞. Radic. alth. ℥iij.
cucum. asinin. ℥ij.

Fol. Malv.
Bismalv. ana. mij.
Semin. lini.
fenugr.
Caricar. ping. ana. ℥iij.
Capit. veruec. n. j.

Coq. in s. q. aq. simpl. donec caro capit ab ossibus separetur, cuius vapore per aliquot dies articulus callosus foveatur, forum excipiant frictiones per tertiam horæ partem durantes, manibus inunctis ex oleo amygd. dulc. & pinguedine anserina recentimixtis. Facta frictione imponatur Malagma Nilei, supra allegati, vel oxycroceum Nicolai, pinguedine anserina malaxatum. Post tres vel quatuor dies pro emolitione & discussione calli, laudatur fumus aceti. Unde Galenus accipit lapidem pyritem, (vel in huius defectu molarem) quem ignitum facit, postea aceto perfundit, in quo macerata sit portio quadam gummi Ammoniaci, ut vapor inde sublatus, & per 3. horæ partem susceptus, non solum attenuet callum, sed etiam emolliat: attenuatione facta, cataplasma imponendum est vel sequens, vel fortius. ℞. Furfurum hordei & oxym. simpl. q. s. pro form. cataplasmat. Notandum, ut æger (si articulus est restitutus) inter usum emollientium & discutientium, articulum, quantum possibile, moveat, quo motu callus digeritur. Si articulus nondum restitutus, & callus oboritur, hic prius curetur, dein articulus reponatur: ut in luxatione simplici dictum.

Curatio luxationis articuli, qui de sua sede, post restitutionem, spontè recidit.

Articulus recidit tribus de causis. 1. quando post violentam luxationem male reponitur articulus, & ligamenta non bene exiccantur. 2. quando tumor aliquis, ex inflammatione circa articulum oborta & male curata, prohibet, ne articulus in sua sede possit contineri. 3. cum humor ad articulum fluit, qui ligamenta laxat. Prima causamajora exiccantia requirit: Secunda vero emollientia & discutientia indicat, de quibus supra: Tertia omnium est pessima, quæ (post expurgationem corporis per pharmaca, venæ sectionem & bonam victus rationem) postulat adustionem, quæ nihil est præstantius. Nam hæc absument primò humiditates illas per crustam, quæ cavum facit ulcusculum, quod cicatrice

obductum partem relaxatam contrahit: per inustionem nim calefacimus, siccamus, & humores digerimus. Sed animadvertendum est, 1. ut uratur locus, ad quem cadit os, ut si humerus sub alam cadat, sub axilla ustio fieri debet, si caput femoris ad anteriorem partem luxetur, anteriora pluribus in locis urenda. 2. ne urantur partes nervosæ, ligamenta, vena, arteria & glandula, quibus ignis est inimicus, exoritur enim, ob siccitatem, convulsio mirabilis. 3. ut ustio fiat ferramentis, quæ non magnas faciant escharas, unde eligantur ferramenta parva, olivaria, acuminata, & optimè ignita. 4. ut post inustionem articulus quiescat per multos dies, si enim iterum luxetur, affectus erit immedicabilis.

Curatio Elongationis articuli.

In articuli elongatione ligamenta laxiora debent constringi medicamentis non frigidis (hæc enim articulum rigidum & ad motum ineptum reddunt) sed calidis. Cum autem non detur simplex, quod vim habeat calefaciendi & simul constringendi, apponendum est compositum,

veluti est emplastrum ex pelle arietina. Si autem medicamentis non succedat curatio, unicum superest remedium; nempe ut cutis externa ex utraque parte (cavendo tunc partes prædictas) inuratur ferramentis parvis, & optimè ignitis, deinæ pars fasciis aptis deligetur.

Cura

Curatio Fracturæ Simplicis

Transversa & obliqua quatuor absolvitur, 1. Repositione, 2. Repositi conservatione, 3. Calli generatione, & 4. Accidentium fracturæ supervenientium correctione. Repositio duobus expletur, extensione nimirum & conformatione, vel per impulsus, vel per coaptationem.

In Extensione etiam considerandum, 1. ubi, 2. tempus, 3. modus, 4. instrumenta, 5. qualitas & 6. quantitas.

Ubi, extensione opus est, quando ossis fracti partes nondum directe jacent, sed una alteri adhuc superimponitur.

Tempus optimum est; si statim cognita fracturâ instituaturs extensio; nam si id non fiat, magnus, ob dolorem vehementem, fit humorum affluxus, & muscoli versus sua principia trahuntur, hinc extensio difficilis evadit, & si instituaturs, ossa fracta adjacentes partes carnosas pungunt, & consequuntur convulsiones, inflammationes, aliaque mala accidentia. Potest tamen ante inflammationem, die scilicet secundo vel tertio, extensio tentari: in quarta & sequentibus (donec timor inflammationis præterit.) extensionem Hippocrates prohibuit. Verum recentiores, ut inflammationem imminuant, dolorem mitigent, & musculos versus sua principia contractos emolliant, aquâ calidâ perfundunt partem fractam. Alii sumunt hydraleum, vel decoctum malvæ, alth. &c. horumq. vapore membrum, per integrum hor. spatium, fovent. Ubi notandum, ab initio hujus fomenti, partem affectam quidem intumescere vehementer, sed ubi paululum fomentatio perseverarit, non modo tumorem vapore excitatû, verum etiam priorem, qui extensionem prohibuit, evanescere. Optimum quoque remedium est pellis recens macerata vituli, vel alterius animalis, adhuc calens circumligata, & per horas aliquot supra membrum fractum detenta; habet enim insignem vim digerentem, emollientem, & anodynam.

Modus. Membrum fractum in media figura, supra & infra fracturam, instrumentis ad extensionem necessariis, comprehenditur, & in diversa, sursum scilicet & deorsum, quàm rectissimè trahitur.

Instrumenta, interdum sunt sole manus duorum ministrorum robustæ, ubi mitius Tab. XXIX. Fig. 1, interdum habent ex linteo vel corio, ubi valentius Tab. XXVI. Fig. 1, interdum machinamenta, ubi vehementissimè extendendum, Tab. XXV. Fig. 1.

Qualitas pro varietate, & præsertim magnitudine ossium & musculorum variat. Hinc minimam ex postulat extensionem radius, majorem ossa, quæ in summa manu & summo pede sunt, adhuc majorem cubitus & fibula; validiorem humerus & tibia; validissimam femur. Præterea in unoquoque osse validiorem extensionem tolerat, 1. Corpus molle, quàm durum, 2. primus dies, quàm reliqui, quibus durat timor inflammationis, 3. fracturæ vetusta, quàm recens.

Quantitas. Membrum in directum extenditur, usq. quo ossa ponantur è regione invicem, at se mutuo non contingant.

Conformatio probè fiet, si, dum organa extenden-

tia sensim & sensim remittuntur, & membrum in media figura conservatur, partes ossis fracti, quæ è directo nondum exactè jacent, in directum ex amissis ponantur, earumque eminentia in proprias cavitates, citra omnem violentiam, suaviter & blandè, manibus chirurgi recondantur. Tab. XXVI. Fig. 1. Hæc operatio optime succedit, quando membrum conformatum sano in figura erit simile, tactu nulla sentietur inæqualitas, & dolor vehemens sedabitur, vel mitescet.

Conservatio fracturæ, jam coaptatæ, continet deligationem, & inflammationis, per topica, prohibitionem. Deligatio fit fasciis, spleniis, & ferulis.

Fasciæ Tab. XXIX. E. F. G. autem parantur ex lineis vetustis, aliisque usibus ex parte attritis, ut sint tractabiliores, validis tamen, ne extenta lacerentur; nullas consutiones aut extantias habeant, ut equaliter, ac sine dolore, constringant. Latitudo autem fasciarum magnitudine partis innotescit; pars enim crassior latiores, tenuior angustiores requirit.

Longitudo tanta sit, quanta requiritur, ut scilicet deligatio, & supra fracturam & infra, comprehendat non parum de parte sana, facta debitis circumvolutionibus, quæ tot sint, quot requiruntur ad firmamentum partis fractæ.

Splenia Tab. XXIX. Lit. I. sunt panni linei (antiqui parabant ex stuppæ pæxa) sæpius complicati, sicque dicuntur, quoniam imitantur splenes brutorum, qui solent esse oblongi & angusti. Alii hos pannos vocant plagulas: veteres appellarunt plumaceolos aut pulvillos, quoniam ex plumis, inter duos pannos consutis, pararunt. Hæc splenia adeo longa sint, ut totam deligationem comprehendant; breviora enim omnes fasciæ circumvolutiones non tuerentur: Latitudo autem ipsorum sit trium aut quatuor digitorum, ejus qui deligandus est. Quod verò ad crassitatem attinet, sint triplicia & quadruplicia etiam, ubi majori opus est firmitate: & cum debeant totam partem circumdare, tot accipienda sunt, quot possunt partem in orbem complecti. Unde Hipp. libro de offic. Medic. Spleniorum longitudo, latitudo, crassitudo & multitudo talis esto: Longitudine deligationem æquent, latitudine trium finit aut quatuor digitorum, crassitudine triplicia aut quadruplicia, multitudine, ut in orbem convoluta, neque plura sint, neque pauciora. Et Galen. in comm. hujus loci: in hoc, quem nunc de fracturis Hippocrates instituit, sermone primum plagulas commemorat, splenia quoque à splenis similitudine, quem imitantur, appellata: quæ præcipit longitudine æquare deligationem, ut potè quæ in ejus gratiam adhibeantur, videlicet, ut eam firmam & immotam servent. Latitudinem vero habere trium aut quatuor digitorum hominis, nempe deligandi. Crassitudo ea sit, ut triplicia vel quadruplicia sint: Quadruplicia quidem, ubi deligatio majore eget custodia. Verum ubi minore, triplicia possè satisfacere arbitratur. Eam autem plagularum multitudinem adhiberi consulit, ut in orbem deligatum membrum comprehendant.

Ferula Tab. XXIX. K. sunt assule leves (quæ ossibus fractis & luxatis apponuntur, postquam transferit inflamma-

inflammationis tempus, ut fracturam magis stabiliant) plagulis non admodum dissimiles. Veteres, inter quos primus fuit Hippocrates, paraverunt ferulas ex ligno ferula fruticis cortice, aut ex ipsis ramis per medium divisas, unde & nomen habent ferulae. Est enim hoc lignum aptissimum ad hunc usum, cum & durissimum, unde antiqui ex eo scipiones parabant, quibus innitebantur. Nos in defectu hujus fruticis (quandoquidem in Germania locisque frigidioribus haberi nequit) optimo cum successu paramus ferulas ex operculo capsularum, quibus utuntur Pharmacopaei & Mercatores ad merces recondendas. Si nec dicta opercula haberi possunt, ferulae optimè conficiuntur ex vaginis ensium antiquis, quae quoniam corio obducuntur, sunt durae, sed simul laeves. Hippocrates libr. de offic. Med. text. 9. bonas ferularum conditiones exposuit, dum scribit: Ferulae porro laeves, (λείαι) aequales, circa extrema refimae sint oportet, & ab utraque parte deligationis, paulò breviores, crassissimae vero qua parte fractura erupit. Non asperas, sed laeves vult, ut possint nunc sursum nunc deorsum, nunc in rectum nunc in obliquum prout opus requirit, trahi. Non distortas, quae deligationem & membrum distorquent, sed aequales, ut aequaliter cingant. Simas juxta extremitates, hoc est, ex inferiore extremitate, leviter derasas, ut magis adstringant in loco fracturae, quam ad partes sanas, quae compressae dolent, deinde inflammantur. Ab utraque parte deligatione facta breviores, eadem causa, ne prement partes in extremo sanas, atque adeo dolorem ac inflammationem inferant. Galenus comm. 3. de Chirurg. Offic. text. 11. scribit: Fracturae vero maxime conducit, ut ferulae neque asperae, neque distortae sint, quippe quod utroque modo comprimant, sed quae distortae sunt, id insuper habent, ut deligationem distorqueant, quae distorta, contra fracta etiam pars distorquetur. Consultit praeterea, ut ille eligantur, quae ab ipsis capitibus sunt firmas, quae enim eandem semper usque ad extremum crassitudinem servant, aequalem ea parte deligationem, caeteris omnibus praestant: quod fieri minimè expedit, cum ipse velit, ut ferulae in media deligatione magis adstringant, inde vero usque ad extremas partes sint magis laxae, ubi & laxissima esse debent. Vult etiam ut longitudine sint breviores, quam sit deligatio, ne cutim ultra deligationem attingant, quae, ex eo quod humores à vinctulis expressos plerumque recipit, tumidior redditur. Vult etiam crassiores esse ferulas, ubi fracturae insident, quod locus insuper ceteris earum compressione indigeat.

Inflammatio imminens prohibetur, medicamentis anodynis & repellentibus, parti extrinsecus appostitis. Ego felici semper successu utor medicamento, quod componitur ex vino austero, oleo rosarum & albumine ovarum spatula agitato, debita proportione mixtis. Si dolor urget, albuminibus omisissis, vino oleum in majore quantitate immiscere soleo. In hoc medicamento fascias Tabul. XXIX. E. & F. quae dicuntur subligamina, imbuo & exprimo Tab. XXIX. H. juxta admonitionem Avicennae, qui libr. 4. Fen. 5. tract. 1. c. 5. de curatione dislocationis precipit, ut simus solliciti, ne imponantur calidae & siccae. Calidae enim calefaciunt, & calefaciendo humores attrahunt: siccae vero non coherent inter se.

Facta igitur extensione, fractura composita, omni-

busque ad ligandum necessariis preparatis, membrum adhuc diversa extentum, est immediatè fasciis sursum & deorsum ductis involvendum. Initio autem, fasciæ primæ tres circumvolutiones supra fracturam facere oportet, & tantam facere compressionem, quanta sufficiens sit ad firmandam ossa: hinc versus superiorem partem, ad sanam scilicet ducenda est deligatio, paulatim compressionem minuendo Tab. XXIX. Fig. I.

Ubi satis de sana parte fuerit comprehensum, ibi deligationem terminare oportet. Dein alia fascia (prima longior, ut ad eum locum pervenire possit, ubi prima desit) accipienda est, atque una vel altera circumvolutione (contrario modo, si prior versus dextram, hæc versus sinistram) facienda est supra fracturam, atque ex ea versus inferiorem partem, ducenda est deligatio, similiter paulatim compressionem minuendo. Sed circumvolutiones hujus fasciæ non sint adeo frequentes, quoniam non adeo timemus ab extremis partibus, & ubi satis de sana parte fuerit comprehensum, finem circumvolutionis ad inferiora facere oportet, Tab. XXIX. Figur. II. & reliqua fasciæ, rarioribus circumvolutionibus, redire per ipsam fracturam, usque tandem ventum sit ad finem fasciæ primæ. Quoniam verò hæc duæ fasciæ, jam circumvoluta, ad fracturam continendam debiliores sunt, splenia circa fracturam, & totum membrum, per ejus scilicet longitudinem adhibenda, ut unum alteri non superponatur, sed inter unum & alterum unius digiti transversi, hominis scilicet deligandi spatium intercedat, quæ firmentur fasciæ tertiæ ex duplici capite, ita ut prima circumvolutio fiat super fracturam, deinde alterum caput ducatur versus superiora crebrioribus circumvolutionibus, rarioribus verò alterum versus inferiora, deinde ab inferioribus sursum, usque in eum locum, in quo desit alterum caput hujus fasciæ, utrumque tamen caput toties circumvolvendum, ut plagularum extremitates utrinque parum prominant, Tabul. XXIX. Figur. III. Signum congruæ deligationis erit, quando patiens se firmatum esse refert, non compressum, & magis super partem lesam, quam super sanas, minimè versus extremas.

Congruæ deligationi succedit bona membri Depositio, quæ est in media figura, mollis, aequalis & sursum vergens. Pars igitur deligata intra capsulam liguleam stupæ pæxa, & linteo involuta, repletam deponatur, atque ita usque in tertium diem relinquatur, si patiens eo, quo deligatus est die, & sequenti nocte, sibi videtur magis compressus, secundo minus, ad hoc etiam in extrema parte tumor aderit mollis & parvus: major enim & durus, pravam & nimis arctam indicat ligaturam, & imminens inflammationis ac gangranae periculum, unde eger incunctanter solvendus, atque denuo, sed moderatè, deligandus est.

Si tertio, post primam deligationem, die, laxiores videntur fasciæ, resolvantur (animadvertendum autem, ubi solvenda deligatio, antequam ossa sint aliquantulum firmata, circumvolutas spiras non esse paulatim solvendas, sed pars cubet, atque linteæ & fasciæ secuntur, donec, detecta superiori parte, possis omnia detrahere, parte à proprio loco non elevata, sic enim non est opus, ad solvendam deligationem, partem elevare, atque

susten-

suspendere & contrectare, ex quibus nulla potest utilitas exoriri contingere, quousque medicamenta adhibenda, membrumq; denuo fasciis involvendum) parsque pruriens aqua tepida sapius perfundenda, ut fuligines detenta evaporent: postea membrum ligatura, qua moderatâ paulo arctior sit, constringatur, in capsulamque deponatur usque in septimum diem, quo fasciæ iterum solvenda, membrum aqua perfundendum. & deligandum, fasciis adhuc arctius adductis, ita tamen ut vitam & alimentum permittant transire ad membrum extremum. Parti igitur fracta applicetur ceratum diapalma, vel emplastrum catagmaticum Renodæi, aut unilato linteo aut pluribus angustioribus inductū, supra hoc fasciæ unum caput habentes, vino, austero expressa, & supra has plagula, prius in vino expressa, deinde albumine ovi subacta imbuta, denique fasciæ ex duobus capitibus, eodem vino insuccata.

His ritè peractis, quoniam hoc tempore plerumque cessat inflammationis timor, ad fracturam magis stabilendam ferula (quæ, nisi transecta septima, ob inflammationis periculum, tutò non alligantur, ut deligationem conferrent) circumquaque plagulis in utroque superfasciationis extremo prominentibus, per longitudinem membri, circumcirca vinculis L. maxime laxis apponenda, hoc ordine, ut primo ligentur in superiore parte, secundo in inferiore, tertio verò supra fracturam, ne validior fiat supra fracturam constrictio, & dolor exciretur. Tab. XXIX. Fig. IV. In appositione præterea ferularum, cavenda sunt ossa prominentia & excarnia, namq; illis apposita dolorem inferrent, & exulcerarent: Unde aut ad latera apponantur, aut sint breviores. Membrum ita deligatum, detineatur immotum in capsula, usq; ad vigesimum, nisi pruritus, excoriatio, dolor, aliq; accidentia, fasciarum resolutionem, & convenientem remedium applicationem, desiderent. Nihilominus tamen Medicus interim agrorum, de tertio in tertium diem, visitet, & ferulas laxas, leviter admodum, supra fracturam constringat, id semper præ oculis habens, quod ferula circumponantur, non ut compriment, sed ut subjectam deligationem tueantur, ac firmant.

Cum autè terminus hic præterii ferula ac fasciæ religanda, & pars affecta, pro generatione aut nutritione calli, aqua calida (donec intumescat, nec ultra) fovenda, deinde apposito catagmatico, fasciæ & ferula laxius adstringenda (ut humores calli generantes & nutrientes concrevant) inq; capsulam pars deposita per biduū relinquenda, ad explorandam calli quantitatem & qualitatem de murem religanda. Quinto quoque post hac die, fasciæ solvenda, & membrum aqua calida perfusū, certo, fasciis, ferulisq; laxioribus, tractandū, usq; dum fractura a callo mediocri confirmetur, quod in cubiti ossibus, in triginta plerumq; diebus, in humeri & tibia quadraginta ferè, in femore verò quinquaginta fieri solet: Nihil tamen est perpetuum; nã & natura à natura, & ætas ab ætate plurimū distat.

Callus autem generatur ex sanguine, qui ante septimam attrahi non debet, hinc Emplastrum oxycroceum primis diebus periculosum, ob imminetentem vel præsentem inflammationem. Ad calli generationem alii exhibent juscula, in qua bullierint folia agrimonie, & radices consolidæ majoris. Nonnulli viscidiores cibos præbent. Recentiores, ante 60. annos, invenerunt lapidem, qui in Palati-

natu crescit, & ad calli generationem, ab incolis istius loci, miris commendatur laudibus, unde οστεοδον vocatur: de quo legantur Guilb. Fabr. Hild. cent. 1. obs. 90. 91. & 92. & Sennertus l. 5. Inst. part. 2. sect. 1. c. 7. Extrinsicè tutissimè applicatur non modo ceratum Barbarum, & diapalma Galeni, verum etiam Emplastrum oxycroceum Nicolai, & catagmaticum Renodæi. Barbarum & oxycroceum apponantur hyeme, diapalma tempore æstatis, Emplastrum Renodæi mediis temporibus.

Fracturas quandoq; nonnulla sequuntur symptomata, utpote pruritus, excoriatio, callus major vel minor, dolor, gracilitas membri, & distorsio, quæ omnia Medici operam requirunt.

Pruritus cessabit, si aqua tepida pars religata foveatur, donec rubescat, & paulo amplius, ut attracta materia iterum digeratur. Quando locus affectus tepida affusionem commode non admittit, aqua vapori factis utiliter apponitur. Sculptura ob pruritus ægris prohibenda, eò quod pessima, & præter excoriationem, humores attrahat, & dolores graves excitet.

Excoriatio, quæ oritur non raro, quando fasciarum resolutio diutius quam par est prorahitur, deinde quando patientes ex impatientia scalpunt, sanatur affusione tepida, ut in pruritus cura dictum, & adhibitione unguenti de ceruff, quod refrigerat & exsiccat.

Dolor mitigatur fomento hydrelæi, vel decoctionis capitis castrati cum floribus chamomilla.

Callus justo major generatur, quando æger plenior, quam decet, victu utitur, vel Medicus negligentior est in curatione, si manu ejus qualitatem non explorat, & fasciæ nimis laxè circumvolvitur. Præcaverit, si vitæ detrahatur, qualitas calli aliquoties exploratur, & fasciæ paulo arctius constringuntur. Minuitur primo medicamentis emollientibus, postea emollientibus & discutientibus simul (in curatione luxationis cum callo proposito) donec ad mediocritatem veniat. Callus minor habet causas contrarias, unde præservantur etiam contrariis. Augetur crassiore victu ratione, alimenti ad partem affectam attractione, per affusionem aqua calida (ea moderatione, ut, dum pars adhuc artollitur, priusquam concidat, desistamus) & fasciarum laxiore ligatura.

Extenuatio partis fit, vel propter fasciarum nimiam stricturam, vel inopiam alimenti viscosi. Si strictura extenuationem efficiat, fasciæ magis remissè ligentur, si alimenti inopia gracilitatis causa est, alimentum attrahatur fove aqua calida, donec rubescat, cui deinde Emplastrum aliquod picatum, linteo lato inductum, apponatur, multotiesque velociter detrahatur, cavendo postmodum stricturam fasciarum circumductionem, quæ alimentum attractum iterum revelleret.

Distorsionis membri, vel in læa conformationis ossium est causa, vel Medici incuria dum ante extensionem, aut coaptationem, aut deligationem minorem, quam par est, facit; vel agrorum vitium, quando membrum fractum ante calli confirmationem movet, aut ipso inmittitur, vel fracturæ culpa, quando præsertim femur rumpitur. Nam ossa femoris, neque, si diducta per vim extensionis deligaris, sic diducta vinculo contineri poterunt, sed cum primo intentio remiserit, inter se concurrent. Hic enim carnes crassæ ac validè deligationem iupe-

D

rant,

rant, non ab ea superantur. Hippoc. de fract. Quod confirmare videtur Celsus, dum lib. 8. c. 10. de crurum femorumque curatione scribit: neque enim ignorari oportet, si femur fractum est, fieri brevius, quia nunquam in antiquum statum revertitur; & Avicenna lib. 4. Fen. 5. tradit, raram admodum esse femoris fracti integram curationem. Quorum verbis nos admonent, ut integram curationem femoris nunquam promittamus, sed omnem potius diligentiam adhibebimus claudicationem dubiam praedicemus, ne ex fractura natura, aut, quod sapissime contingit, ex ægrotantium impatientia, superueniens, nostro adscribi errori, & pramii loco famam minuere possit. Fit etiam mala conformatio fractura culpa, quando frustulum ossis inter ambo ossa fracta continetur, quod eorum mutuam contactum impediat. Ossa Medici & ægrotantis vitio distorta nunquam rumpantur (nisi aliter fieri nequeat, ob magnam membri in operationibus suis lesionem) si patiens senex, & debilis, callus vetustus & induratus, & os magnum, quale est femoris & humeri. At si lasio magna, patiens juvenis &

robustus, callus recens, qui sex menses non excefferit, emolliatur callus per quindecim dies, per fusionibus, balneis & emplastris: deinde membrum ab utraque parte, vel manibus, vel habenis, vel machinis, prout necesse fuerit, in diversa extendatur, usque dum callus frangatur, & ossis fracti partes manuum palmis coaptari possint: postea fractura curetur, ut supra dictum. Si ossis frustulum membrum totum distorqueat, scalpello Tab. II. Figur. II. sectio fiat usque ad os fractum, & volsella ossis portio glutinationem impediens, extrahatur, dein fractura per extensionem coaptetur, deligetur & deponatur, eodem modo quo fractura recens. In dicta femoris distorsione os minime rumpendum, magis enim conductibile est vivere cum claudicatione, quam periculosam operationem, non sine torminibus & recidivam eru sustinere. Femoris autem distorsio praecavetur, si membrum in, ante, & post deligationem instrumento glossocomo Tab. XXI. Fig. IV. quod huic usui secundo destinato est, conservetur extentum, usque ad perfectam fractura confirmationem.

Curatio Fracturae asseralis.

IN fractura asserali, seu per longitudinem ossis facta, fasciae arctius stringende sunt, quam in reliquis, ut ossa fracta, quae per latitudinē a se invicem recesserunt, ad mutuam contactum & actum ducantur, & recidere nequeant, Galen. l. 6. m. m. c. 5. Ceterum ea omnia agenda, quae in curatione fracturae transversae & obliquae dicta sunt. Atque ista quidem de fracturarum curatione sim-

plicium, in quibus neque ossa eminent, neque aliqui vulnus accessit, sufficient: nunc paucissima tradam, quomodo fractura cum vulnere curanda sit. Fracturarum cum vulnere variae sunt species, velenimos a periostio & carne denudatum est, vel iis adhuc tectum: in utraque iterum vel ossis portionem aut parvam aut magnam expectamus abscessuram, vel nullam.

Fractura cum vulnere simplici.

IN quā necos a suis tegumentis denudatum est, neque aliqua ossis portio abscessura, curatur ut fractura sine vulnere, nimirum, 1. congrua extensione, 2. debita coaptatione (quam sequitur labiorum vulneris ad mutuam contactum adductio, adductorumque conservatio, per linteola emplastica cruciatim imposita & fasciam) 3. deligatione, & deniq. 4. depositione.

Hic tamen circa curationem notandum, primò, ut extensio fiat a chirurgo statim vocato, prima aut ad summum secunda die, priusquam scilicet parvi gravis superveniat inflammatio. Si chirurgus opportunè non fuerit accersitus, sed tertia, quarta aut quinta die, in quibus inflammatio vel imminet, vel capit, tunc tentanda non est extensio, donec septem vel paulò plures dies praeterierint: totis interea viribus contra inflammationem pugnet Medicus, tam removendo causam antecedentem, per dietam, chirurgiam, & pharmaciam, quam respiciendo ad partem affectam anodynis, repellentibus, & congruè, quantum licet, membri depositione, & vulnus suppurantibus contegendo. Praeterito inflammationis periculo, vel per extensionem solam, vel etiam vectis operam, fractura coaptanda, deinde tribus fasciis, & sufficiente plagularum numero, deliganda, molliterque deponenda.

Secundò, ut extensio non sit adeo valida, ut in fractura simplici, propterea, quia substantia carnosae, musculoſa, & nervosa, jam lacerata, confusa & attrita

est: alioqui insignes dolores & convulsiones excitarentur, cum maximo vita discrimine.

Tertiò, ut fascia prima paulò latior sit, quam vulnus ipsum, praecipue circa principium, a quo incipienda est circumvolutio, ut ora vulneris utrinque comprehendat: Si enim fascia angustior esset, tunc ulcus cinctum teneret, & dolorem inferret.

Quartò, Fasciae etiam minus stringantur, quam in fractura sine vulnere, ne compresso vulnere, dolor & inflammatio oriatur: ob eandem causam sint magis etiam molles, quam in fractura simplici. Pars, tertio post extensionem & directionem die, solvatur, iterumque deligetur, ita tamen, ut deligatio aliquantum magis comprimat (ad membrum gracilius reddendum) quam diu timor durat inflammationis, nisi dolor aliter suadeat. In secunda verò solutione, non arctior fiat deligatio, sed potius laxior, ut deus exitus sanguini futuro materia calli.

Quintò Ferula non apponantur ad vulnus, sed si apponenda, adhibeantur ad vulneris latera & partem oppositam, donec sit sanatum vulnus. Raro autem contingit, vulnus in tali fractura simplex, secundo vel tertio apparatu, cicatrice non obduci, vel saltem carne non repleti. Sanato vulnere, si os nondum est confirmatum, eadem agantur, quae in fractura simplici.

Si autem interea (neque enim ossis separatio, nisi fractura conformatione frustrata, aut ossis diutius detecto semper

semper ab initio potest presentiri) die scilicet 18. vel 20. vel alio vulnus in crudeat, & fractura ossis abscessum minetur, (quem indicat sanies multa, quæ vulneris magnitudini non respondeat, labia vulneris inversa, & caro hebes in vulnere generata) considerandum ossis frustulum sit magnum, aut parvum? si magnum, signa proposita erunt intensiora, sin parvum,

remissiora. 2. an abscessum à reliquo esse sit separatum, vel adhuc cum eo contineatur? Illud cognoscitur, quando ager vel ad eam rem intentus, tacitam quandam motionem, vel minime attentus, dolorem pungitivum percipit; Hoc, quando patiens, neque latentem, neque manifestum sentit motum.

Fractura cum Vulnere, ubi os nudatum non est, ossis tamen frustulum parvum recessurum expectatur.

Modus curandi, in fractura simplici adhibitus, nequaquam formidandus, sed, omissis ferulis, continuandus, laxiori saltem deligatione, & crebriore (de tertio scilicet in tertium) resolutione, opusque natura medicamentis quam citissime juvandum, donec ossiculum omnino separatum vossella ar-

ripi, ac citra violentiam extrahi possit. Ossiculo extracto, ferula adhibeantur ad latera vulneris, donec consolidetur. Si vulnere ad cicatricem ducto, fractura nondum fuerit confirmata, ferula undique erunt apponende, sicut in fractura simplici dictum.

Fractura cum vulnere, in qua os nudatum non est, magna tamen ossis portio, vel plures (ut in vulneribus sclopetorum) recessuræ, vel statim, vel postea cognoscuntur.

Si statim, aliam & a superiore longè diversam, proscitissima ossis separatione ligaturam exposcit, ut membrum quotidie deligari & solvi queat, absque eo quod fracturamoveatur. Probatissimus autem deligandi modus est Hippocraticus, quo pus non intercluditur, fracturastabilitur, inflammatio arceatur, dolor non excitatur, & citissima ossis recessi procuratur. Ad hec omnia prestanda, ex panno lineo parentur plagule duplicatae, non angustiores, quam ut labia vulneris sufficienter apprehendant, quoad longitudinem paulo longiores, quam ut semel membrum circummeant, totq; numero sint, quot ad faciendam fasciam fascialem Tab. XXVII. Fig. X. opuserit. Hæ ænelæo, ex vino nimirum austero & oleo rosarum composito, ut dolorem sedent, & inflammationem prohibeant, insuccate, apponuntur latiori linteo, eo ordine, ut media plagula sibi proximas, & hæremotiorum medietatem contegant. His preparatis, fracturacoaptata, vulnerique appposito supparatorio, tetrapharmacoscilicet Galeni, linteum illud, una cum dispositis plagulis, membro deligando subjiçiat, ita ut media plagula sub fracturam veniat: Tabul. XXVIII. Fig. VIII. Deinde minister alterum mediæ plagule caput tentum derincat, alterum Medicus, quæ adducuntur, ut longè ab extremitatibus sese circulari modo intersecent, & arctè, quantum in fracturis cum vulnere & particula ossis abscessura, licitum potius, quam necesse est, partem læsam firmant. Mediæ in circulum adducta adducatur etiam superiorum prima, deinde secunda, postmodum tertia, & sic deinceps, donec ad partem illam pervenimus sit, ad quam fascia prima Tab. XXIX. Fig. I. si vulnus non adesset, ascendere deberet. His superioribus apposis, similiter inferiorum prima, deinceps, tertia & quarta, & sic deinceps, descendendo etiam usq; ad partem sanam. Tab. XXIX. Fig. II. Hæc medicamenta, cum sua ligatura, (quotidie fascias cum œnelæo solùm irrigando) applicentur, quousque tempus inflammationis

præterierit, dein omni industriâ cointendendum est, ut os recedens, quam citissime feripotes, foras extrudatur, naturam adjuvando injectione decocti divini, & appositione cerati sacri Galeni, supra vulnus, (ut ejus tantum oras comprehendat) & diachalciteos circapartem affectam. Nota, inducatur ceratum diapalma splenis septem (pluribus vel paucioribus) simplicibus, & in circulum eorum capita adducantur, à medio incipiendo, ac postmodum ascendendo & descendendo, ut cum plagulis duplicatis fieri solet. Splenis ex cerato adhibitus, plagula ex linteo duplicato confecta, & vino saltem austero imbuta, ut melius inter se cohereant, apponantur.

Osse in conspectum detruso, eoque vossellâ, si citra violentiam fieri possit, extracto, vulnus cerato divino consolidandum. Vulnere autem ad cicatricem ducto, membrum in quiete conservandum, donec fractura confirmetur, appositis undique ferulis. Observandum præterea, si fascias, ob earum duritiem vel immunditiem, removeri necesse est, ut membrum elevetur quidem, sed statim iterum deponatur supra latius linteum, cui ordinatim linteola ista duplicata jam fuerint apposita Tabul. XXIX. Fig. VIII.

Si non statim, sed æmum postea, os abscessurum appareat, deligatio (quæ tribus peragitur fasciis & splenis) mutetur in fascialem, modo descriptam, donec os abscesserit. Osse satis magno (qualia sunt illa Tab. XXVII. Fig. IV. & Tabul. XXIX. Fig. IX, depicta.) recesso, spleniorum circularis apparatus (Tabul. XXVIII. Fig. VIII. in crure) in cruciformem (Tab. XXVII. Fig. I.) mutandus, deligatioq; ab infima plagula incipienda, & suprema finienda, (Tab. XXVII. Fig. X.) ut humiditates in cavitate ossis separati collectæ (quæ plagulis descendentes deorsum truse sinum magnum efficerent) è vulnere exprimantur. Vulnere ad cicatricem ducto, pro confirmatione fractura, ferula apponi possunt.

Fractura cum vulnere , in qua os à periostio denudatum est, extra vulnus tamen non eminent,

Curatur primò moderata membri extensione , secundò convenienti coaptatione , tertio labiorum vulneris ad mutuum contactum adductione : quarto apta deligatione , & quinto congrua depositione . In deligatione considerandum , an aliqua ossis portio sit recessura , vel nulla ? Nulla abscedet , si os nudatum statim cutis operculo fuerit reiectum : Aliqua recedit , si os

diutius aëri fuerit expositum . Si nullum aut parvum os est abscessurum , deligatio tribus fasciis , & splenis , est peragenda , velut in fractura cum vulnere simplici , & in qua ossis parvi expectatur separatio : si magnum est abscessurum , deligatione fasciali pars affecta vincienda est , ut modò dictum in fractura cum osse magno abscessuro .

Fractura cum vulnere , in qua os extra vulnus eminent.

An tequam reponatur , considerandum est , an os eminentens in propriam cavitatem , beneficio debita extensionis , citra violentiam , & convulsionis periculum , restitui possit , nec ne ? Unde , si potest citra periculum restitui , restituatur , sin minus , non restituatur . Periculosè in restitutionem indicant , prominentia magna , inflammatio , & pars , ob muscutorum contractionem , dura : Facilem , os eminentis parvum , absentia tumoris phlegmonosi , & partis mollities . Quod si ergo restitui nequit , è duobus malis minus eligendum , os (cum prædictione futura membri brevitatis , ne ea chirurgi adscribatur error) eminentis & nudum , forfice Tab. XX. Fig. I. præcidendum , & postea fractura , per modicam factam extensionem , coaptanda . Melius enim est membrum aliquantum brevius reddere , quàm ossa non coaptata relinquere , vel violenter extendere , quorum utrumque egrotanti convulsionem , & mortem afferret . Si os imminutum modica manus extensione adhuc reponi nequeat , illa adjuvanda est extensio , juxta Hippocratem , vecte seu quodam scalpulo pro incisore , inter ossa fracta immisso , Tab. XXVII. Fig. IX. Fractura coaptata , membrum deligetur , ut in fractura cum vulnere simplici dictum . sed fasciis & Emplastris foramen supra vulnus incidatur , ad medicamenta vulnere magno quotidie applicanda . Ratio perforationis fasciarum hæc est : quia vulnus magnum , & ideo per secundam inventionem curandum , copiosam generat saniem , indeque crebram inspectionem requirit ; os autem comminutum ob metum novæ muscutorum contractionis , frequentioremem membri elevationem , fasciarumque resolutionem prohibet , unde media via , ut vulnere & fractura satisfiat , incedendum .

Hoc deligandi modo per plures curavi ; inter præcipuos superstes vivit juvenis quidam , qui circa vigesimum ætatis annum , tempore nocturno ab alto cecidit , pedisque sinistri fistulam & tibiam in medio crure cum eminentia ossis fibula magnè fregit quam nisi forfice Tab. XX. Fig. I. abscidissem , fracta ossa minimè componere potuissem . Hic patiens spatio 4. mensium , beneficio scipio-

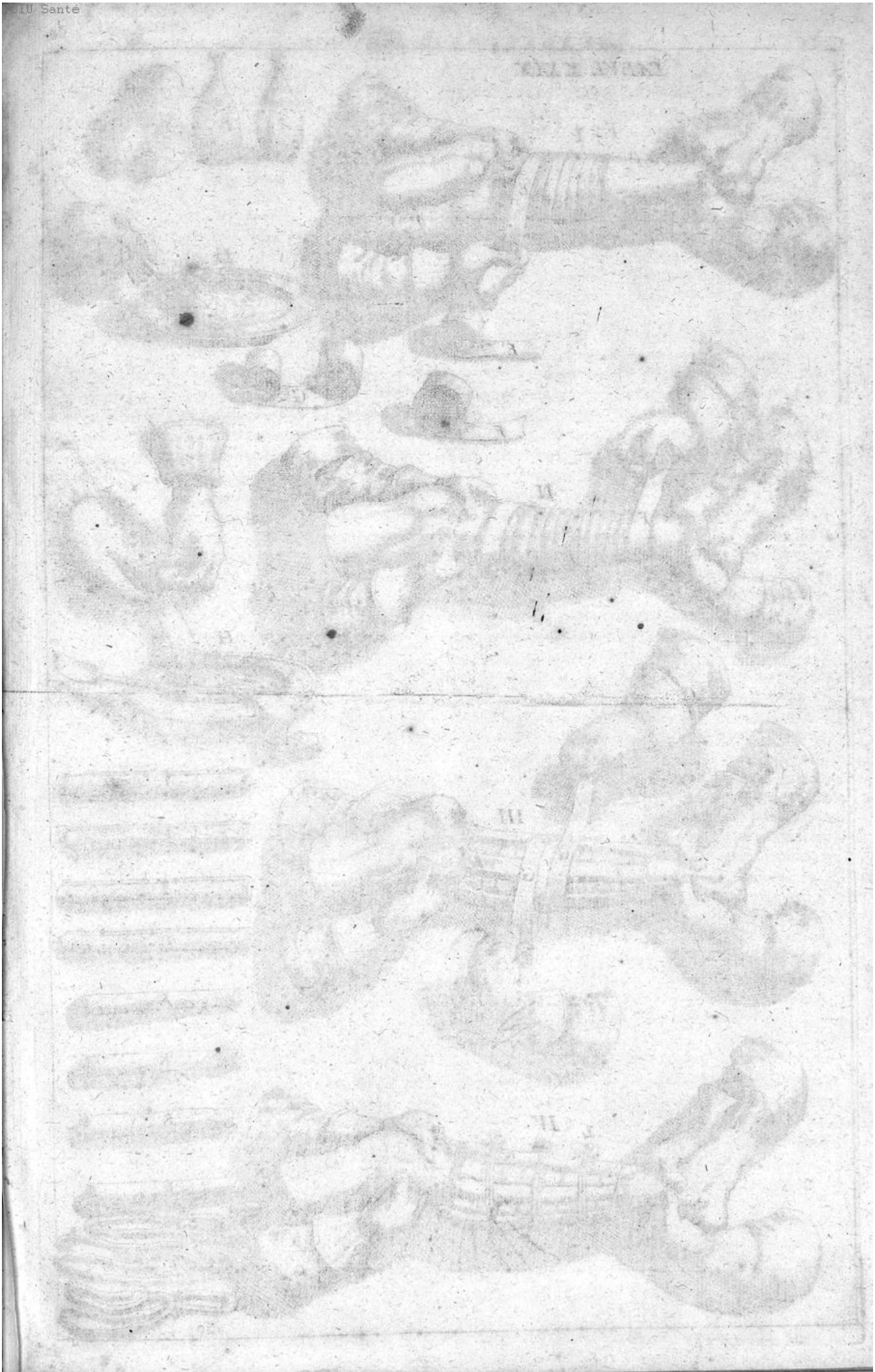
nis ambulare capit , reliquo tempore ita incedens , quasi crus nunquam fregisset , aut nullam ossis portionem amisisset , quod probe observandum , quia raro contingit , ut eger , ex duplici fractura cum vulnere & deperditione ossis , restitutus non claudicet . Hæc ligandi ratio , quamvis magnam requirat diligentiam chirurgi , tamen non raro ingratos se exhibent curati : quare non semper vitio verti debet Medicis circumforaneis , qui quandoque curationem juxta Hipp. dictam , à mercede exordiantur , illamque exigunt , dum dolor est , cum

-- postquam pæna recessit,
Audeat & sanus dicere , multa dedi.

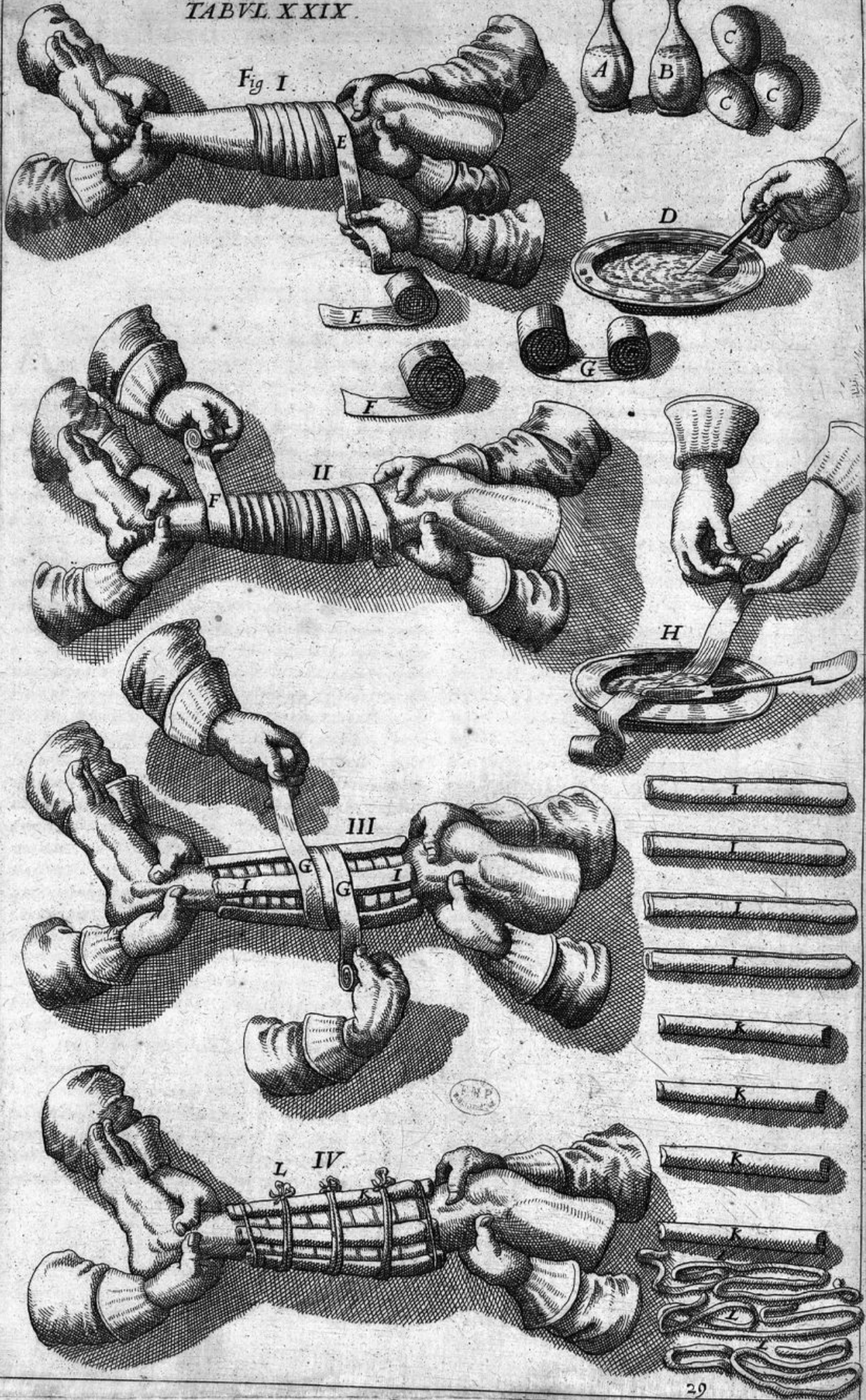
Cum os eminentis parvum , citra violentiam & periculum convulsionis reponi possit , primò membrum tendatur moderatè , deinde fractura componatur : quod si ossa sola extensione difficulter coaptari queant , ob timorem magni doloris & periculosa convulsionis , validior ne fiat extensio , sed inter ossis divisi partes extensas latius vectis extremum & tenuius imponatur , ut depressiori ossis parti subjectum , & eminentiori innixum , extensionem juret , donec ossa è directo collocata videantur : deinde paulatim extensio relaxetur , & vectis extrahatur .

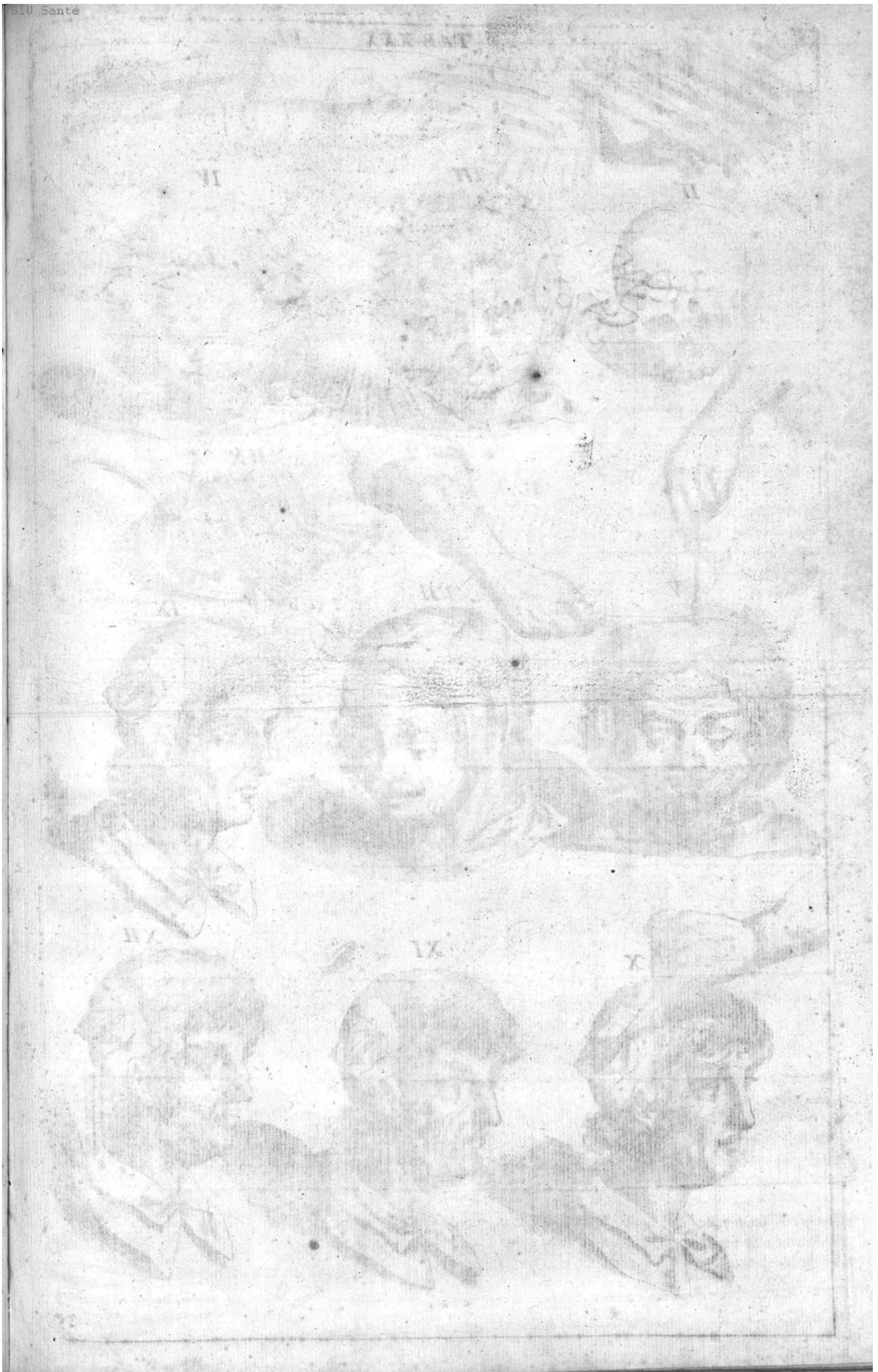
Si , forè fortuna , os , quo innititur vectis idoneus , in superiore parte multa comminuta , vel aliquod acutum , habeat , ut vecti non detur commodus locus , illa scalpulo pro rasorio , Tabul. VI. Fig. III. auferenda , hoc autem forfice , Tab. XX. Fig. I. præcidendum , ut vecti tuta sedes comparetur . Osse reposito , considerandum est , an aliquid de osse recessurum sit , nec ne ? si statim facta erit repositio , nihil recedet ; si vero non statim , aliquid recedere potest . Si nihil est recessurum , pars affecta (vulnere appposito prius suppuratorio) deligetur , ut in fractura cum vulnere simplici dictum : Si vero aliquid recessurum expectatur , deligatio instituenda erit , juxta modum in fractura cum magni ossis separatione adhibitum .

ARMAMENTARIUM

TABVL XXIX.

TABULA VIGESIMA NONA.

De apparatu ad deligandum crus fractum, & ipsa ratione deligandi Hippocratica in luxationibus & fracturis observanda,

LIT. A. ostendit vitrum vino austero,
B. oleo rosato repletum.
C. tria ova.
D. agitationem albuminum ovorum.
E. F. duas fascias, de quibus Hippocrates de offic. Med. text. 3°. Linteorum autem subligationes duæ cum sint, una E. ex loco in superiorem partem desinit, altera F. ex parte affecta in inferiorem vergit.
G. Fasciam cum duobus capitibus.
H. Fasciarum madefactionem: lintea enim non arida, sed succo accommodato madentia sint oportet, Hipp. de offic. Med. text. 16.
I. Plagulas quadruplicatas, & succo expressas.
K. ferulas in utraque extremitate simas.
L. habemas, quibus alligantur ferule.

FIG. I. monstrat, quomodo Hippocrates, dum membrum à duobus ministris tenetur extentum, fasciam E. versus dextram ter volvat circa partem affectam, deinde sursum ducat, usque dum ad bonam membri partem, quatuor, quinque, vel pluribus circumvolutionibus perveniat.

FIG. II. quomodo docet fasciam secundam F. quæ prior duplo longior est, contrariomodo involvat, (prior enim versus dextram, & sursum, hæc versus sinistram, & deorsum) semel scilicet circa fracturam, deinde ter, quater aut sapius, infra fracturam, usque ad aliquam membri partem: fasciæ reliquum, quod Chirurgus in sinistra manu habet, sursum versus circumvolvendum, quousque perveniat ad finem primæ fasciæ.

FIG. III. explicat, quomodo plagulas I. insuccatas per longitudinem apponat circa fracturam (ita ut inter unam & alteram, unius digiti transversæ spatium non excedat) & fasciâ, duobus capitibus donata, G. firmet: caput G. sursumvolvendo, alterum vero G. deorsum, po-

stea sursum, quousque pervenerit, ubi illud terminatur.

FIG. IV. docet, quomodo post septimam, qua plerumque timor inflammationis cessat, ferulas plagulis, & superligamini per fasciam G. facta, imponat, lorisque tribus alliget. Hipp. enim de fract. text. 23. his verbis fracturæ curam describit: Tum demum (præparatis prius necessariis, fractura coaptata, membroque adhuc in media figura extento) linteo deligare oportet, initio primæ fasciæ ad fracturam injecto, sic ut firmet quidem fracturam, non tamen vehementer comprimat. Ubi circa eundem locum, iterum atque tertiâ fasciam primam involveris, sursum feratur, quo sanguinis affluxus retineatur, ibique desinat, eamque respectu secundæ minimè longam esse oportet.

Text. 27. Altera fasciâ initio quidem supra fracturam injecta, ac semel circa eandem voluta, tum demum deorsum feratur, minusque comprimendo longiora spatia transcurrat, quo possit ad eum locum, in quo prior finit, recurrere.

Text. 32. Post hæc splenia, modico cerato (vel alio convenienti medicamento) illita, superinjicienda, sic enim levius & firmitus hærebunt. Quæ ita deinde fasciis (fasciâ autem duobus capitibus prædita, trium fasciarum officia absoluit) alligare oportet, permutato ordine inter se, modo quidem in dextra, modo etiam in sinistra ferantur, ac plurimum sanè ab inferiore parte sursum, interdum vero à superiore deorsum ducantur.

Text. 41. Ubi vero (post timorem inflammationis) fasciâ deligaris, ferulæ sunt apponendæ, & quàm maximè laxis vinculis comprehendendæ, ita ut quiescant, neque quicquam ferularum appositio, ad membri compressionem addat.

Et hæc de curatione fracturæ & luxationis in genere dicta sufficiant.

TABULA TRIGESIMA.

De apparatu & modo fonticulum supra suturam coronalem inurendi & deligandi; vulnera capitis in crucem dilatandi, & rimulas cranii dubias abradendi.

HIC quidem declarandum esset, an cauterii actus supra coronalem cranii commissuram usus sit opportunus? quia tamen hanc questionem Iulius Caesar Claudinus 3. Responzione Medicinali, Thomas Fiennus l. 3. de cauteriis c. 22. & Marcus Aurelius Severinus pyrotechn. Chirurg. l. 2. p. 2. c. 11. ventilant, actum non agam, sed explicationem figurarum hujus tabulæ aggrediar.

FIG. I. & VII. monstrat apparatus eorum, quæ ante, in & post operationem requiruntur; instrumenta

scilicet varia, folium brassicæ) butyro recentis illitum, linteum triplicatum, & fasciam quatuor capitibus præditam.

FIG. II. asterismus designat suturæ coronalis & sagittalis concursum, quem capillitio, cute crassa, & membrana tectum, Chirurgus difficulter invenit. Adhuc accuratissimam inventionem, tam veteres, quàm recentiores Chirurghi, variis utentur modis, quos omnes recenset Fabricius ab Aquapend. de operationibus Chir. fol. 6. Ego modos Arabum Principis Avicennæ, & Lati-

norum Celsi in unum reducens, suturarum conjunctionem inquiri, ut sequitur. Ducto filum ab una media aure ad alteram mediam, deinde aliud ab apice narium ad verticem (Fig. III.) usque, ubi fila cruce efficiunt, ibi fonticulorum locus, qui, de aphis capillis, atramento scriptorio signandus, sicuti Fig. IV. ostendit.

FIG. V. docet modum operandi, ubi Chirurgus sinistra tenet instrumentum (a) minimè ignitum, quo cutim atramento notat amfortiter comprimit, obrationes, quas supra Tab. I. Fig. I. adduxi: dextra vero manu instrumentum (b) optimè candens cannula (a) immittit, quod, cum simul vim incisoriā habeat, si ad cranium pervenerit, circumvolvendum est. Circumvolvitur autem non solum, ut per poros ossis materia detur exitus, verum etiam ne pericranium inflammationem concipiat, quæ facilis est, si instrumentum non circumvolvitur.

FIG. VI. est fascia quatuor capitibus, cujus anteriora (h. i.) sub mento connectuntur: posteriora vero (k. l.) ad occiput filo consueunda, ne nodus, dum eger supinus jacet, compressione vigilias excitet, quæ sepius inflammationem pericranii lethalem inducunt.

FIG. VII. cernitur conveniens fasciæ usus & deligatio, pro retentione medicamentorum, quæ fonticulis supra suturarum concursum in usum applicantur.

Sed ad quid apparatus iste figura prima, si duo tantum instrumenta ad operandum sufficiunt? servit ad fallendum patientem. Cursu afferri sellam humilem & articulatam, ut Barbitonsores in tonstrinis habent, vertendo alterutrum latus, sive dextrum sive sinistrum, versus lumen atque fenestras, dorsum vero versus januam, idque ob hanc rationem, ne eger in hac desidens, ferrum candens ex culina afferendum videre queat. Aegro rectè collocato, depromo supra discum ligneam, & in mensa depositum instrumenta (c. d. e.) ferramentum verò (a.) in sacco absconditum servo: instrumentum (b.) famulus clam ancilla patientis tradit, & mandat ipsi, ut illud benè ignitum reddat, nec afferat, donec carbonem vivos apportare iussa fuerit. His peractis, famulus pro necessitate capillos abradit. Figur. IV. ego autem fasciam Fig. VI. linteum duplicatum

(f. Figur. I.) & reliqua post operationem necessaria præparatio, logens interea cum patiente, de huiusmodi Chirurgiæ præstantia, & (si discendi cupidus, ut non raro fieri solet) de instrumentorum qualitatibus, & aliis, quæ animam ab ignis timore præservare possint. His præparatis famulo clarè præcipio, ut ambabus manibus temporè firmiter teneat (vid. Tab. XXX. Fig. I.) ut à tergopatientsis me sistens, suturarum juncturam filis (Fig. III.) invenire, inventamque (Fig. IV.) atramento notare possim. Dum locus signatur, voco ancillam, ut ignitabulum afferat, mensa illud apponat, & unum ex ferramentis (c. d. e.) moderatè tantum calefaciat, & à prætereunte, adque mensam pergente ancilla clam recipio instrumentum (b) optimè candens, & ita ægro vix animadvertente (credidit enim nondum calefactum esse ferramentum ad urendum necessarium) iuturæ fonticulum coronalis pato. Hic decipiendi modus etiam observandus in reliquis fonticulis, ad occultandum cauterrium, & minuendum ignis timorem.

FIG. VIII. est apparatus ad dilatanda capitis vulnera, & abradendas rimas, quæ utramque laminam non penetrant.

FIG. IX. In vulneribus capitis cum lesione cranii aure omnia capilli removeantur, & caput abradatur, illud cum oleo rosarum humectando, cum tali tamen cautela, ne pili aut oleum, quod vulneribus capitis non convenit, vulnus ingrediatur: deinde dilaterur vulnus in formam crucis, nisi suturæ prohibeant: altera post dilatationem die, sedes instrumenti atramento scriptorio denigretur.

FIG. X. tertia post incisionem die nigredo ex atramento contracta, scalpris rasorii abradatur. Nota, quod in abrasione labia vulneris muniri debeant linteolis, velut in trepanatione Tab. XXX. Fig. V.

FIG. XI. ostendit rimulam, in medio sedis abrase, adhuc scalpris delendam. Si Chirurgus certus est, rimulam non penetrare, de rasonem non repetit, sed natura opus relinquit, quæ interdum squamam cum rimula (n.) separare solet: Si autem suspicio est, rimulam hanc penetrare, illam abradat, ut omnino evanescat, & cranium ubi vis æquale appareat; Figur. XII.

TABULA TRIGESIMA PRIMA.

De apparatu & modo vulnera capitis in triangulum secandi, cranium modiolis perforandi, & caput fasciâ cancro dicta deligandi.

FIG. I. est apparatus instrumentorum, ad capitis vulnera dilatanda, craniumque fractum perforandum, necessarius.

FIG. II. ostendit dilatationem vulneris in triangulum, scalpello Fig. I. (a.) Cruciformem enim hic loci instituere sectionem prohibet futura coronalis, & musculus temporalis: sectio incipit à fronte, secus enim instituta, incidere musculus temporalis fibre transverse. Triangulus quaritur in latere fissura cranii dextro, quo modiolus, quem sutura coronalis la-

teris sinistri non admitteret, adhiberi possit: caput manibus tenetur, & pulvinari suffulcitur, ut firmum permaneat.

FIG. III. videtur vulnus in triangulum dilatatum, & cranium cum rima detectum angusta, per quam materia, quæ ad membranas descendit, evacuari nequit: ad rimam igitur asterismo notatum latus, cranium trypano excidendum est, pro materia exitu.

Perforaturus cranium accedat patientem instrumentis Figur. I. huius Tabule depictis, cerebello scilicet, modolo

TABVL. XXXI.

Fig. I

modiolo mare (b.) feminis duabus (c. d.) specillis (e. f.) vellella (h.) & instrumento lenticulari cum vecte (i.) instructus, deinde preparat, qua disco Fig. IV. sunt apposita, & fasciam Fig. X.

FIG. IV. monstrat vitrum aqua rosarum plenum (a) qua imbuuntur linteola labiis vulnerum apponenda; (b.) linteolum sericum rubrum, oleo rosarum imbutum, & filo appensum (c.) globulum (d.) ex filamentis siccis, ad obturandum foramen modiolo faciendum, ne materia vulneris ad membranas cerebri descendat; globulos cranio denudato adhibendos (e. e.) siccis enim conveniunt sicca; globulos item (f. f.) digestivo (g.) illitos, ad digerenda vulneris labia, linimentum simplex linteo inductum (h.) & linteum triplex vel quadruplex: (i) officulum (k) stylo ferreo (l) truditur ex modiolo femina.

FIG. V. preparatis preparandis, suffulso capite, & labiis per linteola munitis, Chirurgus modiolum clavo praditum & asterismo Fig. III. notatum adhibeat, quo perforationem incipiat, quam foeminis finire debet. Hic Chirurgi tyrones Porralius admonet; cum secundum Hipp. Aph. 1. sect. 1. experientia sit periculosa, ut frequenter sese exercent in perforandis demortuo-

rum cranii, supponentes, loco duræ matris, cranio chartam papyraceam.

FIG. VI. ostendit cranium ad rimam latus modiolis excisum.

FIG. VII. Ora foraminis levigantur scalpro lenticulari.

FIG. VIII. monstrat linteolum oleo imbutum, quomodo supra membranam demittatur filo alligatum, ut extrahi possit: extracto substituatur novum quotidie.

FIG. IX. est fascia qua cancer dicitur, in vulneribus capitis ad continendum omnium optima & accommodatissima, in medio lata A. & in utroque latere quatuor habens capita, quorum duo incipiunt à temporibus, & desinunt in occipite consuenda D. duo oriuntur ab occipite, & combinantur in syncipite B. duo post C. & totidem ante aures E. deflectuntur, & sub mento colligantur.

FIG. X. est caput fascia cancro obligatum: combinantur 1. capita D. in occipite, 2. C. sub mento, 3. D. in syncipite supra frontem, & 4. E. sub mento: ligetur tamen caput delicate, ita ut fascia quidem contineat, sed non comprimat.

TABULA TRIGESIMA SECUNDA.

De ratione elevandi vectibus cranium depressum, abrumpendi forcipibus officulæ membranas cerebri pungentia, excidendi ferrâ versatili foraminum modiolis fractorum interstitia, & generali vulnerum capitis medela.

FIG. I. Depressiones cranii quando ob rimam angustiam elevari nequeunt vectibus, Tab. II. Fig. VII. & Tabul. III. Fig. II. III. B & IV. tunc ad rimam latus sanum calvariæ bis vel quoties necessarium erit, modiolo perforatur, deinde foraminum interstitia ferrâ Tab. V. versatili exciduntur, ut vectus necessarium genus cranio submitti possit.

FIG. II. Attollitur depressio cranii, triplodis (Tabul. III. Fig. III. A.) terebrâ.

FIG. III. IV. & V. monstratur usus forcipum, quibus absciuntur partim, & partim abrumpuntur officula, quæ cerebri membranas pungere possunt. Vid. infra observ. Martini Kunzii & Michaelis Schneideri.

FIG. VI. officulo forcipibus absciendendo membranæ custos submittitur, ne iis ladanentur membrana cerebri investientes.

FIG. VII. elevatur cranium depressum vecte Paræi submitto.

FIG. VIII. Quod si forcipes superiores ad manum Chirurgus non habet, officulum etiam hac ruto apprehenditur, & absconditur forscice, submitto prius membranarum custode, ut Fig. V. cernitur.

FIG. IX. ferrâ versatili nondum instructus, duorum foraminum interstitium hæc ferrulâ intercideret & eximere solitus sum.

FIG. X. Interstitio foraminum exciso, omne vectis genus cranio elevando submitti potest: eligitur autem illud, quod magis est idoneum. Ad hanc tabulam pertinet etiam fig. I. tabulæ sequentis, quæ indicat usum terebelli, quo deletur punctura cranium non penetrans, vel adhuc dubia.

Ut autem, huius & precedenti tabulæ figura, quæ de vulneribus capitis agunt, melius intelligantur, earum usum breviter ordine recolligam, morbos solute unitatis in cranio, membranæ & cerebro percurrens.

De vulnere capitis simplicissimo.

Vulnera capitis ex sola & simplici cutis incisione ad pericranium, absque tamen huius detrimento, deducta, omnique symptomate destituta, vel uniantur, unitaque conservantur, aut sutura, aut me-

dicamento agglutinante, vel per carnis repletionem curantur; Posterior curandi modus priori tutior esse videtur, quoniam cute per integrum incisa, ferè impossibile est, quin etiam ladanentur pericranium.

De

De vulnere capitis cum offensione pericranii, altera.
tione cranii, & sede instrumenti.

Reliqua vulnera cum lesione pericranii, aut sede instrumenti, per carnis generationem curari debent: illa non consuntur, nec agglutinantur tunc, ob tres causas, quas Hieron. Fabric. ab Aquap. l. 2. pentateuch. c. 16. adducit; non hæc, ut operationes manuarie, si forte fuerint necessariae, absque dolore institui possint. Cum igitur, prima lesionis hora, ad vulneratum, ex sola pericranii incisione, vocatus fuerit Medicus, vulnus statim, globulis ex stuppâ cannabinâ confectis & albumine ovorum conquassato imbutis, dilatat, quo sanguinis fluxus comprimatur, vulnerisque labia disjuncta teneantur; inungat etiam partes vicinas cum oleis adstringentibus calefactis, ad præcauendam inflammationem, applicetque convenientem fasciam (quæ cancer dicitur Tab. XXXI. Figur. IX. & X.) cum linteo triplici, ne partes læsæ ab aëre ambiente, qui vulneribus capitis est adversus, magis lædantur; aut medicamenta vulnere apposita decidant: Defascia hic notandum, quod ejus capita D. in occipite colliganda debent conlui, quoniam nodus aliàs multum lædit, & cum vigiliis dolores excitat.

Secunda post offensionem die, stuppam omniaque extranea removeat, & constrictio sanguine, capillisque in aream abrasis, vulnus linteamentis carptis, in globulos formatis, & digestivo illitis, tractet, de super applicando ceratum diapalmæ forcipe perforatum, & unguento linimenti simplicis obductum, plagulam ex linteo triplici, & fasciam, non neglectis etiam inunctionibus prædictis: atque ita pergendum, donec pus appareat bonum, quod est album, & non foetidum,

Eo apparente, pro vulneris mundificatione digestivo aliquid detergentis quæ traditè immisceat, donec omnino mundum fuerit, continuando usum lintei triplicis, & fasciæ, cum inunctionibus.

Vulnere a sordibus detereso, carnis generationi studeat; quæ propter super labia unguentum sarcoliticum (non oleum rotarum, quo quidam imperiti barbitiones utuntur) filamentis aridis inductum apponat, de super ceratum diapalmæ solum, dein linteum triplex, in vino rubro, vel decoctionis adstringentium expressum, & fasciam. His utendum usque ad perfectam carnis generationem.

Vulnus capitis cum denudatione cranii, & rima capillari non penetrante.

Quod si Medicus prudens ad curandum vulnus capitis breve, cum denudatione cranii, vocatus fuerit, quàm primum capillos abradat oleo communi humectatos, & ossis statum quam diligentissime perquirat, vel stylo exploratorio, vel oculis, vel utrisque simul, & si fracturam seu rimam invenerit, aut ex antecedentibus & presentibus symptomatis, fracturæ suspicionem habuerit, aut saltem de fracturâ dubitarit, vulnus statim, contra vulgarem Barbitonorum consuetudinem, scalpello recto (Tab. II. Fig. II.) in cru-

Quod si os detectum ab aëre ambiente, vel alteretur tantum, (si per duas ei horas modò exponatur) vel etiam nigrescat, (si diutius ei expositum fuerit) tunc demum undique abradendum, vel ad mutationem coloris, vel donec sanguis ex eo dimanet, quando icilicet appareat pus bonum, & vulnus deteresum. Hoc tempus si observet Chirurgus, unica vice de rasum pulveribusque cephalicis inspersum, & filamentis aridis tractatum os, altera post derasionem die, carne obrectum inveniet. Neque enim audiendus est Jacob. Berengarius Carpensis, qui lib. de fracturâ cranii. c. 42. singulis diebus os superficiè alteratum, raspatorio abradere præcipit: quoniam derasio dicto tempore peracta est sufficiens; ante tempus verò debitum instituta sæpius repeti debet, non sine ægri periculo; quia hac ratione ferè ad diploidem paulatim devenit raspatorium. Timidiore, desquamationem ossis alterati naturâ negotio relinquunt, sed curationem prostrahunt.

Vulnus carne repletum tandem cicatrice est obducendum, aut linamentis aridis solum, aut etiam superimposito cerato divino. Hoc curandi modo turissimè pariter accuratissimo, præmissis tamen universalibus, & regimine rerum non naturalium bene observato, innumeros felicissimè restituit. Ex quorum ordine adhuc in vivis sunt. Iohannes Petrus Wils Ulmensis, qui Anno 1643. die 13. Martyr præter aliquot fracturas cranii, tria pericranii vulnera ex fustibus accepit; Dn. Ioh. Rudolph. Straus à Kafenburg. Generosis. Comitibus à VVainstein Oeconomus, cuius pericranium propè suturâ coronalè transversim incisum reperi, Anno 1645. die 13. Augusti. Melch. Frick Fullo Ulmensis, eodem anno & die vulneratus; Ioh. Bucher Rusticus Achstetensis, qui propè musculum temporalem anno 1642. die 13. Martyr vulnus pericranii accepit. & Erhardus Vlsker Bambergensis, Oeconomus Domini Præfecti. N. Sals, qui anno 1645. Mense Junio in capite læsus, à me apud Lætrunculatorem lmensem tandem curatus, administrante Matthæo Stælzlino.

Apparens instrumenti sedes statim post vulneris dilatationem, quæ scalpello fit, abradatur: deinde vulnus dilatatum & cranium scalpelli derasum medicamentis idoneis tractetur.

cem (Tab. XXXIX. Fig. IX.) aut formam trianguli (Tab. XXX. Fig. II. ubi scilicet suturæ & musculi, temporales præterit, sectionem cruciformem prohibent) dilatat, ut os nudatum operationes manuarie necessarias (tutò, & citra partium sensibilibus lesionem) per scalpella aut rebram, admittat. Si tamen abrasio cranii aut perforatio necessaria, sine vulnere per ferrum dilatatione institui poterit, à sectione tunc planè abstinendum erit.

Vulnere artificiosè dilatato, Medicus quamprimum

num ejus labia & pericranium simul, ungue pollicis & indicis digiti manus dextræ, à calvaria substantia separet, super os filamenta arida ponat, vulnusque reliquum globulis ex stippa cannabina confectis, ovi albumine madidis, & pulvere stegnotico aspersis impleat, non solum ut sanguinē sistat, verum etiam ne vulnus concidat, sed in proximam diem nullo negotio optimè pateat. Desuper mittat linimentum simplex parvolinteo inductum (ut vulneris labia tantum comprehendat) supra hoc Emplastrum seu cataplasma Hippocratis, cum decenti per cancrum deligatura, & partium vicinarum ex oleis adstringentibus inunctione, ad præcavendam inflammationem.

Alter die, remota stippa, constricto sanguine, & expurgato vulnere ab omnibus extraneis, super rimam penna atramentum scriptorium ducat, cranium filamentis aridis tractet, labiis verò digestivo quodam illitis, desuper applicito linimento simplici, Emplastro Hippocratis, & fascia cancer dicta, cum prædicta inunctione.

Tertia visitatione, religato vulnere, auribus acri, juxta quosdam, lana oppilatis, ejusque capite bene collocato, & pulvinari fulcito, rimam, qua atramentum scriptorium, aut potius typographorum (quod Iul. Cesar Arantius comm. in Hipp. de vulnerib. capitis, scriptorio, propter calcanthum, quod mordax est, præfert.) absorpsit, scalpris raspatoriis abradat Tab. XXX. Fig. X. secundum longitudinem, à latiori scalpro incipiendo, ac per gradus ad strictius, inde ad angustius procedendo, donec rimam penitus abditasit, & os sub ea album

& sanum appareat, quod certissimum & demonstrativum signum est, rimam derafam non penetrasse. Inter operandum scobem sæpius detrahat à scalpris, & cautus sit, ne uscutim aut pericranium lædat: quod evitabit, si caput patientis sub operatione quietum persistiterit, labiaque vulneris per lintæola parva undique munita fuerint, Tab. XXX. Fig. V. Alii raspatoria sæpius oleo rosarum imbuunt, quo facilius currant: at quia hujusmodi inunctio scalprorum aciem retundit, illa mutare soleo.

Ossi decenter & sufficienter derafo filamenta arida apponenda (cranium enim nudato & derafo non convenit digestivum, nec unguentum aut pingue quicquam) labiisque digestivum linamentis carptis illitum admoventum, desuper linimentum simplex, cataplasma Hipp. & fascia cancer dicta, cum solita inunctione ex oleis, fluxionem arcentibus.

Apparente pure laudabili, digestivo aliquod detergentis immiscendum, donec omnino purum evadat vulnus. Vulnere deterfo, tunc ossi derafo pulveres cephalici inspergendi, filamentaque arida adhibenda, labiis verò unguentū sarcoliticū cum cerato diapalma, linteo triplici in vino decoctionis roborantiū expresso & fascia, omissis oleis. Vulnus carne repletū, per epulotica nota, cicatrice obducendum. Hòc modo tractatus & curatus fuit Iohan. Rudolphus Straus à Kafenburg, & Casparus Wirthl molitor Xenodochii Ulmensis, qui rimam capillarem non penetrantem passi sunt, prope futuram coronalem.

Vulnus capitis cum fractura Calvariæ capillari penetrante.

Cum autem dum tentativè sic scalpris operatur Medicus, inveniat rimam, que secundam laminam penetret, eam nequaquam raspatoriis delere tentet (quoniam iis membranæ cerebrum inestientes facile offendi possint) sed relicta omni Chirurgia, procedat exiccantibus, quibus solis sapissimè agrotantes curantur, nec enim si maturè instituitur derafo, rimendum est, quin natura materiam, que per rimulam ad crassam cerebri membranam (dubio procul in parva quantitate.) descendit, possit resolvere, neque etiam post derafionem, dura mater per rimulam in secunda lamina remanentem quidquam recipit, quoniam excrementa vulneris ad defluxum apta, filamentis aridis quotidie exiccantur.

Interdum os scalpris derafum, & exiccantibus tra-

ctatum squamam separet, ut via, pro materia supra membranam collecta exitu, sit sufficiens. Hanc separationem observavi in Georgio Stürzel qui Anno 1639. in dextro sincipite rimam capillarem, que tamen utramque craniū tabulam penetravit, perpejus, post derafionem rime ad internam usque laminam, & spontaneam desquamationem, felicissimè curatus fuit, in Nosocomio patrio.

Quod si symptomata gravia rimam in secunda lamina comitantur, que materiam copiosam inter crassam membranam & cranium collectam arguunt, remotis scalpris, cranium incunctanter trypano perforandum est, juxta Hippoc. dictum text. 2. de vulnerib. capitis; postquam scalpro bis deraferis, si tibi exigere sectionem videretur, secare debes, neque pati, ut res tertium diem excedat, priusquam seces, sed intra id spatium secabis.

Vulnus capitis cum evidente, sed angusta craniū rima.

Quando igitur ratione, ex instrumenti qualitate, & accidentibus supervenientibus, certum est fissuram penetrare, tunc magna sanè diligentia exploret Chirurgus & consideret, an rima sit satis lata pro evacuatione materia, que per ipsam ad membranam cerebri crassam defluxit, nec ne? non satis lata Chirurgiam trypano instituendam expetit. Medicus igitur ante omnia prædicat periculum, ut sermones stolidorum vitentur; angustiores enim craniū fracture majus habent periculum

quam latiores; nam rima stricta materiæ exitum prohibet. Deinde statim vulnus ad operationem in cranium peragendam, nimis angustum scalpello in formam crucis, aut trianguli (eam scilicet quam locus affectus permittet) dilatat, labia vulneris, panniculūque craniū unguibus ab offe divellat, quo factò, ossi linamenta sicca, labiis verò stegnotico imbuta apponat, & in reliquis procedat, veluti in curatione vulneris pericranii.

Secunda, vel ad summum tertia post læsionem die, in pun-

in punctura præsertim duræ matris ab officulo) cranium modiolis, dum vires adhuc constant, perforandum: post triduum enim, & quamdiu adest aut imminet inflammatio, modiolorum usus est periculosus; neq; audiendi sunt, qui juxta sententiam Pauli l. 60. cap. 90. estate diem septimam, & hyeme decimam quartam expectant, quoniam eo tempore instituta perforatio serum præbet auxilium, vires enim tunc debiles, & suspicari licet, cerebri panniculos à materia jam infectos. Quare Chirurgus in principio vocatus acceleret (fugiendo saltem juxta quosdam plenilunium, quoniam in eo cerebrum augmentatur, & cranio appropinquat, ita ut Chirurgus modiolis ἀβάρησις non instructus, illud cum membranis facile ledere possit) operationem (maximè verò in compressione & punctione panniculorum; quia ad ista citissimè sequuntur apostemata, & accidentia mala, monente Guidone de Cauli ac de vulnerib. cap.) remotis è vulnere removendus, capite immobili reddito, labiisque per linteola artificiosè contactis Tab. XXX. Figur. V. (ne vel ab ambiente aëre refrigerentur, vel ab instrumentorum contactu offendantur.) cranium aperiendum, & terebra apò rimam Tab. XXXI. Fig. III. in loco decliviore (nisi eum prohibeat sutura, quæ certis de causis, quantum fieri poterit fugienda est.) pro faciliore exitu materia supra crassam membranam collecta. Primò autem adhibendus modiolorum mas, in cujus medio clavus est, & debite circumvolvendus, donec tale cranio imprefferit vestigium, ut ei modiolus fæmina firmiter insistere possit. Dein remoto mære, trypani vertibulo modiolus femina dictus est adaptandus, qui fortiter & aequaliter, ut masculus circumvolvendus (donec ad laminam vitream devenit) & per intervalla commutandus, ne circumductione nimium incalescat. Immersionem modiolorum in oleo antiquam recentiores reprehendunt, eo quod oleosa ossibus sint inimica, & instrumentorum aciem obrundant. Cum ad vitream pervenerit, non solum cautiùs & mitiùs terebra comprimatur, verum etiam sæpius eximatur ad conjectandum, quantum ossis perforandum adhuc supersit. Nec imitandus Glandorpheus, qui perforando pergit, donec excisa pars cranii trypano adhæreat: sed si os ferè excisum vacillare incipit, Chirurgus rectè omnium minimo, & debilissimo Tab. II. Fig. VII. (inter os vacillans & firmum misto.) illud hinc inde moveat, & vòsella parte dentata extrahat.

Nota, propter sanguinem inter operandum ex diploide promanantem, operatio non est differenda, sed cautè acceleranda. Sanguis enim post perforationem & ossi-

culi detractionem, supra membranam delapsus gossipio specilli cochleæ circumvoluto leviter abstergendus, foramenq; modiolis factum globulo ex filamentis aridis obstruendum, & statim fluxus iste sistetur.

Finita perforatione, & sanguine firmiter subsistente, asperitas foraminis instrumento lenticulari leviganda Tab. XXXI. Fig. VII. Si unum foramen modioloparatum nondum videtur sufficiens, & alterum erit faciendum: ut ex Historia Happelii; Hebichii & Schneideri infra patebit. His ritè peractis, supra membranam duram per foramen demittatur linteolum ex serico rubro, vel lineo albo, instar orbis rotundum, filo alligatum (ut extrahi possit) oleoque rosarum completo & calefacto immersum Tab. XXXI. Figur. IX. ut materiam descendantem in pus convertat, & membranas ob motum, ab illusione ossis defendat. Linteolo immisso, foramini globulus ex filamentis siccis indendus, ne pus in vulnere genitum ad membranam cerebri descendat: ossi detecto linamenta arida, labiis digestivo quodam illita adhibenda; de super linimentum simplex (ne pus includat) perforatum cataplasma & fascia, cum inunctione parvum vulnere proximarum, ex oleis repellentibus, ad arcendum phlegmonem; Hic medendi modus strictè observandus, donec periculum inflammationis desierit; & admonendus æger, ut quotidie, religato vulnere, materia ad membranas cerebri defluxa egressum, expiratione per nares, ore clauso, promoveat.

Apparente pure laudabili, supra membranam crassam, loco olei rosati, mel rosaceum colatum, cum linteolo, quod filo alligatur, est demittendum, ossi filamenta siccis, & labiis digestivo quodam detergente imbuta apponenda, pro mundificatione membrana crassa & vulnere: externe continuandus etiam usus linimenti simplicis, emplastri Hippocratici, fascia & oleorum adstringentium.

Si vulnus mundum, & membrana à sordibus deterfa, conspicitur, omisso serico, vel lineo linteolo & melle rosaceo, foramini globulus ex filamentis aridis indendus, os detectum pulvere cephalico aspergendum; ossi præterea filamenta arida, & labiis unguento quodam sarcotico illita admovenda, atque de super ceratum diapalma cum linteo triplici, ex vino decoctionis capitulum rubro expresso, & convenienti ligaturæ apponenda sunt. His pergendum, donec os carne bona tectum, & vulnus ea repletum fuerit. Tandem epuloticis cicatrix inducenda est; Hanc medendi rationem optimam inveni in Georgio Seitz Rustico delhusano: de quo vide Gregor. Horstii observationem Chirurgicam XX.

Vulnus capitis cum fissura cranii penetrante, & satis hiante.

Si fissura hiat, ut pus per eam liberè possit expurgari, neque perforatione cranii, neque dilatatione vulnere per scalpellum, (quæ propterea unicè instituitur) opus est: Unde eos animadvertione & reprehensione dignos rectè judicat Chalmers, qui nò tantum in parva cranii fissura (tametsi nò penetret) verum etiam in ma-

xima rima satis audacter modiolum adhibent; quo errore non mediocri, curatio in longissimum tempus protrahitur, cum summo ærotantis damno, & famæ Medici naufragio: qua incommoda, an ignorantia, an avaritia medentium adscribi debeant, anceps hæreo. Cam

igitur

TABULÆ XXXII. DECLARATIO.

igitur fissura magna modiolum rejiciat, quid Medico cordato & prudenti, in simili casu, tentandum erit? sequatur strictè curationem fissuræ angustæ, post modiolorum usum necessariam & (omisso tamen trepano tanquam supervacaneo & noxio) supramembranam crassam demittat linteolum oblongum, magitudini fissuræ respondens, filo alligatum, & oleo rosaceo imbutum &c: Hunc curandi processum extollet, adhuc superstes

Johannes Anwander | Ratiarius Kirchdorferensis, in cuius sinistro sincipitis latere (anno 1633. Mense Januario) fissuram inveni (tam latam, ut digitum majorem proximum facillimè imponere potuissem) cum ingenti duræ matris inflammatione, quæ premissis universalibus, ex oleo rosati, cum linteolo serico tepide admori & cataplasmati Hippocratici diligentissimo usu, post triiduum evanuit.

Vulnus capitis, cum læsione duræ matris.

Supra vulnus dura matris, cum rima cranii satis hiante, demittitur pariter linteum sericum, oblongum, filo alligatum, & oleo rosarum imbutum: apparente pure bono, linteum novum melle illinendum rosaceo, & supra membranam demittendum, quæ deterisa, vulnus ejus unguento de betonica liquefacto, & perforamen tepide infuso incarnandum. Cæterum os &

vulnus externum tractetur, uti supra in fissuræ cranii penetrantis, & satis hiantis cura indicabamur. Cum verò fissura fuerit angusta, ut soluta membrana crassa topica applicari nequeant, tunc vulnus scalpello debite dilateretur, calvaria modiolis perforetur, omniaq; observentur, quæ supra de curatione rimæ angustæ leguntur.

Vulnus capitis cum læsione piæ matris & substantiæ cerebri.

Vulnera piæ matri vix infliguntur, absq; offensione sibi subjecti cerebri, quare abstinendū ab omnibus oleosis & pinguibus medicamentis, propter quæ substantiam cerebri facillè putrescere verè scribunt: quidam etiam mel rosaceum, ob suam acrimoniam & calorem, rejiciunt, & ipsi syrupum ex rosis substituunt: in hujusmodi tamen vulneribus, & syrupo & melle rosaceo sæpius, & nunquam cum no-

xa aliqua usus sum. Præ reliquis tamen remediis non satis laudare possum illud unguentum, quod Hieron. Fabricius ab Aquap. l. 2. sui Pentateuchi cap. 20. describit, & felici successu sæpius adhibuit: cuius & ego virtutem expertus sum in Michæle Schneidero, de quo infra singularis extat observatio. Vulneri & rimæ prospiciendum, sicut in vulnere duræ matris monitum.

Vulnus musculi temporalis, cum læsione pericranii & vasorum.

Vulnerum capitis periculosissima sunt ea, quæ musculi temporales patiuntur: velantur enim externa sui parte pericranio, quod super ipsos vehitur & involvit: in interna verò parte nudi sunt & nudo immèditate accumbunt ossi: Undè probè observandum si pericranium (quod dictos musculos involvit, ab interna cerebri crassa membrana, per suturas cranij ortum) velleviter saltem inflammabitur, quod statim in consensum trahit membranam crassam & tenuem, ipsisque subjectum cerebrum; periculosa etiam sunt musculorum temporalium vulnera, ob sanguinis profluvium, ex arteriis incisis, quod seletissima nonnunquam vix sistunt stegnotica. In simili casu nihil præstantius inveni emplastro Galeni (cujus encomium videatur apud Zacutum Lusitanum Prax. Med. admirand. l. 1. observ. 85.) ex aloë, thure, pilis leporinis exactissimè trituratis, & cum ovi candido mixtis, quo vulnus impletur, ad obturandas arterias: quo pretiosissimo remedio si sanguis non supprimeretur, ob crapulam aut furorem, valde ebulliens, optimo successu exhibentur gr. iij. spernioli compositi Crollii, & circa collum applicatur emplastrum (cujus mentionem facit Jonstonus in sua Idea

Medicinæ, c. de Hæmorrhag. narium) ex argilla furnacea, cum aceto rosarum acerrimo compositum, & fascia quatuor digitos transversos late inductum, & quoties exiccatur renovatum, donec sanguinis fluxus, serè post horam dimidiam, vel etiam citius, mirabiliter consistat. Hec tria autem remedia hic obiter annotare placuit, quoniam non solum in sistendo temporum sanguinis fluxum miram vim exerunt, verum etiam deploratam narium, vel gingivarum hæmorrhagiam, quæ extractionem dentis violentam sequitur, infallibiliter compescit, ut testabitur Johann. Iacobus Mæyer | textor Ulmensis, & Gallus Breitinger | Rusticus & caupo Dorwestertensis. Pulvis ore assumptus sanguinis ebullitionem refrenat, Emplastrum vulnere impositum, vasorum incisões conglutinat, & illud collo applicitum sanguinis ad caput fluxum intercipit. Hoc vulnus (ut & profundiores plagæ absq; tamen læsione cranii) consistente sanguine per primam intentionem curari minime debet, sed, contra Vesalium, carne impleri, & dein cicatrice obduci, summopere cavendo, ne ipsi inflammatio superveniat, quæ emplastro Hippocrati arcenda & depellenda.

Vulnus Musculi temporalis superficiale.

Primò sanguis sistendus stuppis ovi albumine imbutis, & pulvere Galeni adstringente aspersis: altera die ablatis stuppis, Labia vulneris admutuum contactum unienda linteolis, cerato diapalmæ, obductis, & in cruce applicitis, & partes circumcirca inungenda o-

leo rosarum, ad arcendum phlegmone: supra linteola emplastica etiam, ne decidant, ponendum est medicamentum, quod facultatem habet reprimendi humores (quale est, linimentum simplex, vel album coctum) & fascia cancer dicta.

Vulnus musculi temporalis, cum crânii rima angusta,

Cum autem cranium sub musculo temporali rimam conceperit, non statim convenit carnem producere, sed rimæ quantitas expendenda, an sit lata, vel angusta, aut capillaris? Si capillaris est rima, & vulnus angustum, tunc illud globulis ex spongia paratis, si modo possibile, prout opus, dilatetur: si minus possibile, cutis scalpello usque ad os crânii incidenda est, cautè tamen, ne aut vala aut musculi fibræ per transversum incidantur. Si igitur Chirurgus vulnus in tempore dilatandum, cum rimâ crânii capillari, occurrat, statim prædicat inflammationem & convulsionem

paris opposita, dein illud (frustra prius tentatâ dilatione per spongiam) secundum fibrarum seriem incidat, ne accidentia prædicta, si fortè supervenerint, artificiali vulneris dilatationi adscribantur: quæ prognosis, in Germania præsertim, ubi Chirurgica operationes, non sunt adeo consuetæ, sicut in Italia & Gallia, diligentissimè observanda. Vulnere itaque secundum fibrarum ductus dilatato, carne musculosa ab offe separata, rimæque diligenter derasa, in reliquis procedat Chirurgus, uti supra in curatione vulneris, cum rimâ capillari & angustâ, didicit.

Vulnus musculi temporalis, cum rima crânii satis patente.

Cum sub musculo temporali rima crânii satis hiat, ut materia, quæ ad duram membranam delapsa, sufficienter possit expurgari, tunc neque vulnus scalpello dilatandum, neq; rima scalpri deradenda,

neq; cranium ad latus rimæ modiolis perforandum, Recensitæ enim operationes (ob rationes supra, in cura fissuræ magnæ, allatas) in rimâ magna reprobantur.

Contusio capitis sine laceratione cutis, introcessione crânii, & suspitione alicujus fissuræ,

Mirabili successu curatur recens mactatorum animalium pellibus, præsertim vero canis vel muris, quæ contusiones, dum adhuc calent, adhibita, & per viginti vel plures horas relicta, egregiè dissolvunt. Si contusio unica pelle in totum non discutiatur, altera ipsi admovenda. Cum verò non cuiusvis sit canem excoriare, semper elegi pellem agninam, quæ omnibus ferè horis potest acquiri, & reliquis parem digerendi facultatem obtinet.

Hoc unico, & experitissimo (nunquam enim me fefellit) remedio, præter multos pueros & adultos, curavi puellam fabri lignarii 4. annorum, quæ ob casum ab alto, magnam supra bregma contusionem passa est, quam

Medicus quidam novacula aperuisset, nisi ego ipsi adjuvatus apertionem dissuasisset ex Hippocratus sect. 8. Aph. 7. quo implicite docet, nullum affectum requirere chirurgiam, nisi medicamenta ipsi frustra fuerint applicita. Cum igitur symptomata sectionem urgentia abfuissent, nec ullum remedium topicum adhuc frustra applicitum; ille, spreta Chirurgia, pellem agninam apposuit, ejusque miram efficaciam (non solum in hac puella, verum etiam posthac in adultis non raro) expertus, mihi sæpissimè gratias retulit maximas, pro dato consilio & auxilio. Quapropter adhortor chirurgiæ tyrones, ut nunquam contusiones, aliosve tumores, scalpellis aperiant, nisi eos topicis rebelles inveniant.

Depressio crânii simplex, sub integra cute, in pueris.

Ob contusiones cranium, integro sub corio, patitur nonnunquam depressionem simplicem, & citra rimam; interdum fissuram solam; quandoque fissuram & depressionem simul. Depressio citra fracturam in solis contingit pueris; rima vero tam simplex, quam cum introcessione, in adultis sæpissimè evenit.

Cranium in pueris sub illæis integumentis, & citra divisionem depressum, ita, ut tangentibus vel intuentibus fovea mediocris (& quam nulla præva sequuntur symptomata) appareat, Paræus l. 9, c. 3. cucurbita

communi in suum situm naturalem optimè reducit. Ingeniosissimus noster Hildanus, in eundem finem, excogitavit duo præsidia, cucurbitam nimirum corneam, & Emplastrum, quibus nihil conferentibus, ad sectionem cutis, & elevationem ossis, per suam triploidis cerebram, veniendum esse censet cent. 2. obs. 5. quæ duæ tamen operationes mihi neque necessaria, neq; fructuose, videntur. Non sunt necessaria, quoniam depressiones in pueris tales, quæ cerebrum ejusque ventriculos comprimunt, quo minus spiritus animales elaborari, elaboratique in totum

rorum corpus distribui possint, sunt incurabiles. Non fructifera sunt; quoniam primo, teste Hippocrate, vulnera capitis simplicia, & ex sola cutis incisione, Medico negotium, & ægrotis periculum, afferunt: absque autem dubio negotium illud, & periculum augebitur, quando, præter cutim, etiam pericranium & os, ex instituto, inciditur. Quia secundo, dum elevatorium centro depressionis insigitur, foræa cranij facile increfcit: Quia tertio, cum torcular cranio adhuc tenero & molli, ad diploidem usque vi quoddam debeat insigi, certè timendum erit (quoniam elevatorii triploidis torcular αβγδ non est) ne internam cranii tabulam perforet, & cuspidè membranam crassam ladat: Quia quartò, os tenerum aëri exponitur, unde nigredinem concipit, quæ corruptionis nota est: quæ corruptio sanatur a separanda relinquitur, non raro interiora versus serpit, ita ut de rasionem per scalpura vel excisionem cum modiolis periculosam exoptulet: neglecta autem Chirurgiâ vulneris curatio, cum periculo patientis, producit. Qui autem os cranii puerilis superficialiter corruptum scalpura abrasere sibi proponunt, incrementum foræa expectent; Hinc sapientis est medici, omnem potius operam manualet omittete, quum nihil prodesse possit, quàm rationales Medicæ artis administrationes aliqua infamiæ nota afficere.

His ego rationibus motus, in depressionibus puerorum, sine rima & sævis accidentibus, ab omni Chirurgia abstineo, & crebra experientia suffultus, circa depressionem capillos abradi curo, & pellem agni calidam, cū decenti fascia cancer dictæ ligatura, adhibeo, inunctis partibus vicinis, collo & temporibus præferim, cum oleis adstringentibus, ad impediendum humorum influxum, & præcauendam inflammationem. Si prima vice pellis tumorem non consumserit, aliam applico, relinquendo eam per diem iterum naturalem; Discussio tumore, si foræa tactu parua deprehenditur, nullaque symptomata, graua adfunt, quæ partium sub cranio noxam portendant, pelli agnina ceratum diapalmæ Galeni linæo latiori inductum substituo, pro corroboratione partis affectæ. Hanc medendirationem tutissimam esse, pluries mecum obseruauit chirurgi illi, qui mihi in eiusmodi casibus sæpissimè adfiterunt, inter præcipuos Ulma sunt, peritissimi præ cæteris Chirurgi Georg. Riedlin & Nicolaus Reutte, quos testimoniis causa nominare placuit. Modum quoque medicamentis tuto, nec magno quidem negotio, graues collisiones puerorum feliciter ad sanitatem restituendi, inuenient Chirurgia Tyrone apud Italium Casarem Arantium, ad calcem doctissimi sui commentarii in Hipp. librum de vulneribus capitis &c.

Contusio capitis cum depressione, sed sine rima cranii, sub integra cute, in adultis.

IN adultioribus ejusmodi foræa sub integra cute, rarissimè (in iis nimirum, quibus natura molle dedit cranium) vel certè nunquam sine rima, in cranio reperiuntur: si enim post dissectionem cutis rima in externa cranii lamina non apparet, timendum erit, ne interior tabula fissuram patiat, per quam materia ad cerebrum quidem descendere, sed iterum per eam euacuari minimè potest. Hujusmodi fracturam obseruavi Anno 1632. Ulma in milite Suecico, qui ob depressionem cranii, secundo decubitus die, mortuus est. Ego sciendi cupidus, quæ tam citæ mortis causa extiterit, cranium ferrâ diuisi, & inueni ejus internam laminam non solum fissam, sed etiam ossiculum (quod absque dubio cerebri matres assidue pupugit) de se remittentè, integra existente externa cranii lamina. Quoties igitur in adultorum capitibus talis apparet foræa, certissimum est calvariam esse diuisam: Nisi enim fissum esset cranium, inquit Hipp. medium desiderare nequiret. Sed posito, nondum tamen simpliciter concessio, dari introcessionem cranii siccoris sine rima, illa solinatur a negotio (ut Felix Würtzius præcipit) committenda non est, sed cutis statim scalpello in triangulum, vel cruciformam,

incidenda, pericranium à cranio separandum, vulnusq; hians globulis conservandum, non solum ut Medicus certior fiat, an cranium sit fissum, verum etiam, ut si depressionem comitetur rima (quod maxime timendum) vectis convenientis instrumentum adhibere possit.

Altera, post incisionem cutis usque ad cranium, die (si rima nulla in externa lamina oculis conspicitur, nulloque specilli globulo deprehenditur, nec aliquam, ob symptomata suspicari licet, hac integra existente, internam calvarie tabulam esse fractam) sumatur Terebelli (Tab. III. Fig. I.) pars triangularis, asterismo notata, quæ cranium, in centro depressionis, modo non ultra laminam externam leniter perforatur. Facto per terebellum foramine, terebra triploidis est insigenda, beneficioque superioris cochleæ tam diu circumuoluenta, donec insigatur parum interna lamina. Deinde cranium depressum, inferiorem triploidis instrumenti cochleam deorsum uoluento, perpendiculariter erigendum. Cranio, quod erat depressum, elevato, instrumentum triploidis removendum, vulnusq; tractandum, ut supra de cura vulnerum capitis, cum denudatione cranii & sede instrumenti legitur.

Contusio capitis in adultis, cum depressione cranii & fractura laminae internæ, citra vulnus cutis & rimam laminae externæ.

Cum, cute capitis artificiosè incisa, exterior lamina apparet integra, & depressionem mala comitantur accidentia, dubitandum non est, quin tabula interior aliquam patiat noxam: quare cranium

in medio depressionis terebra triploidis affixum non erigatur, sed ad latus depressionis trepano perforetur, ut materia, quæ, per fissuram laminae internæ occultam, ad cerebri crassam membranam defluxit, exitum habeat,

& cranium, quod introcessit, necessarii vectis operâ elevatori possit.

In contusionibus capitis, cum fovea, in homine adulto, cutis integra in cruce, vel triangulum, incidatur, aut ejus vulnus, pro trepano & vecte adhibendo non satis latum, scalpello dilatetur. In contusionibus

verò sine fovea, neque scalpello, neque trypano, neque vectibus quidquam est tentandum, sed sola pellicula agnina contusioni apponenda, nisi symptomata superveniant, quæ fracturam cranii indicant, scalpello vel modiolis opus habentem.

Introcessio cranii, cum rimâ in medio depressionis latâ.

Si depressioni calvaria jungitur rima (quæ, nisi sit satis hians, cranii denudationem à pericranio requirit) evidens, ea vel est in medio depressionis, vel ad latus. Quæ in medio depressionis, ea vel est lata, vel angusta. Si rima est lata, & depressio modica, cranium elevetur vecte, Tab. II. Fig. VII. quando rima la-

ta, & depressio modicâ major apparet, submitatur vectis robustior Tab. III. Fig. II. Quod si, cum rimâ latâ, multum introcessit calvaria, tunc allegati vectes parum valent, quare triploidis elevatorio Tab. III. Fig. III. B. erigenda est.

Introcessio cranii, cum rima in medio depressionis angusta.

Ad depressionis terminos, cranium modiolis excidatur, dein duorum foraminum interstitium serrula mea versatili Tabul. V. sine omni læsionis metu, auferatur, non solum, ut prædictorum vectium

aliquis cranio submitti, verum etiam, ut ossicula, quæ interdum ab interna cranii lamina separantur, & instar aculei crassam, vel etiam tenuem, cerebrum, & branam pungunt, vossella eximi queant.

Introcessio cranii cum rima, ad latus depressionis lata, & angusta.

Rima in medio depressionis vel est lata, vel angusta. Si lata, tunc vectis conveniens cranio submitatur. Si angusta, similiter ad rimam latus sanum & detectum calvaria modiolis perforetur, & vectium beneficio erigatur. Si vectis, per unum foramen submissus, cra-

nium attollere nequit, paratur etiam foramen secundum, dein foraminum interstitium serrula versatili separatur, ut in quocunque fissura dilatata loco necessarium vectis instrumentum applicari, eoque cranium reduci possit.

Vulnus capitis, cum dedolatione cranii.

Nullam operationem manualement exposcit, sed carne obducenda, ut calvaria scalpri recens derasa: vid.

infra observation. Alphons. Schadei. Patricij Ulmenfis.

Contrafissura.

Quam Hippocrates calamitatem appellat, inventa curatur, ut contusio cranii cum fractura, sub integra cute, incisione nimirum cutis per scalpellum, separa-

tione pericranii ab osse, & (si rima penetrans fuerit angusta.) cranii perforatione, per modiolos, &c.

Punctura cranii non penetrans, & penetrans.

Terebellis deleatur Tab. XXXIII. Fig. I. punctura quæ non penetrat. Cum verò utramque perforat laminam, cranium modiolis aperiat, adhibendo ipsi puncto clavum modiolis maris, donec vestigium aderit, cuius faminæ possint insistere: quæ duæ operationes, ut citò, tutò & jucundè peragantur, pericranium ab osse separandum est.

Traditus curandi modus, fracturas & vulnera capitis, certè præstantior est eo, quem Felix Würtzius lib.

de curat. varior. vulnerum cap. 7. 8. & 9. commendat, nostrique passim in Germania barbitonfores, tanquam Apollinis oraculum sequuntur, non raro tamen cum magno ægrotantium vitæ periculo. Neque miror, quod curatio votis sæpius non respondeat, cum citatus Würtzii locus multos errores contineat, quos tyrones animadvertent, si brevem, & Hippocraticam operandi & curandi rationem, cum Würtziana, vel obiter saltem, contulerint.

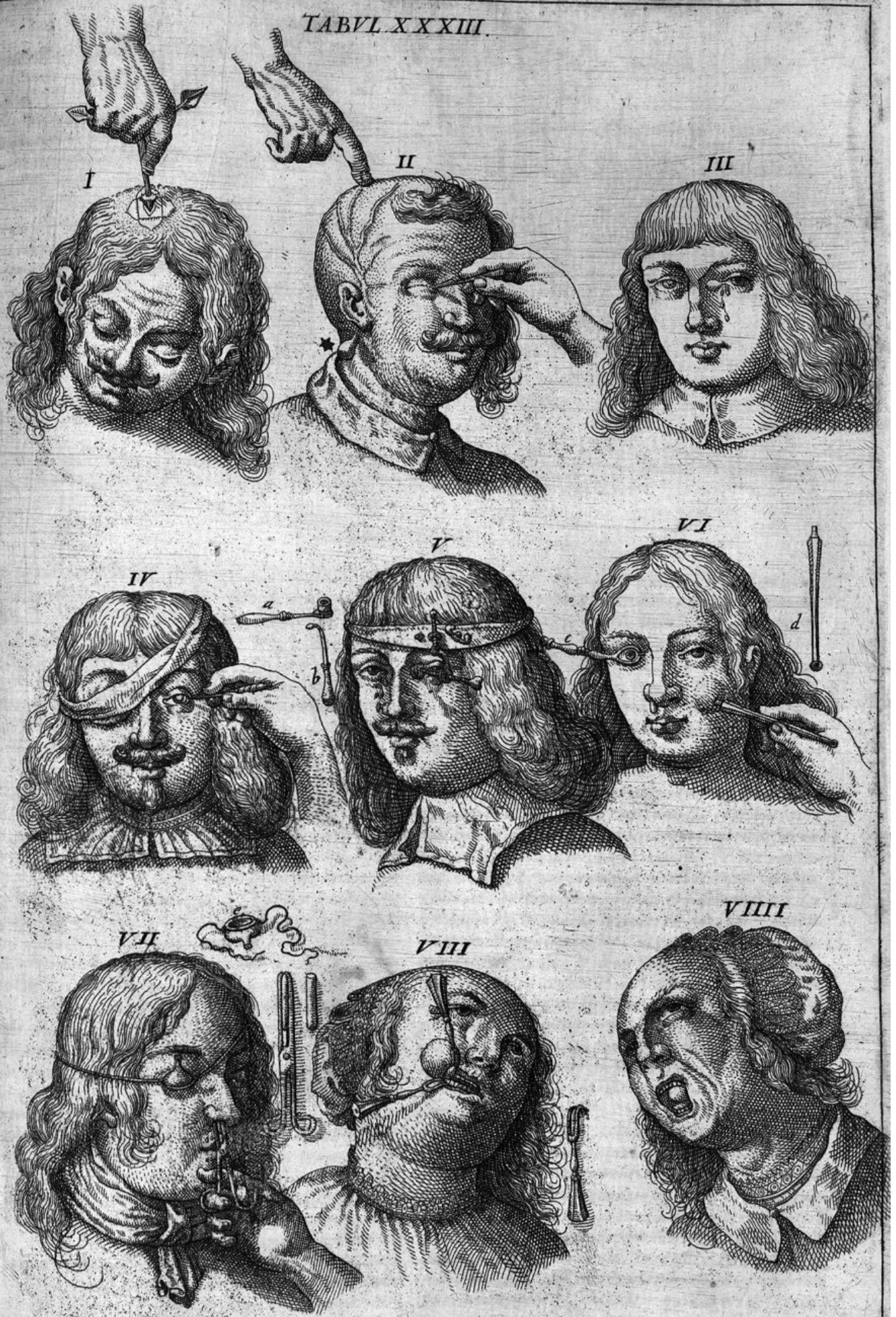
TABULA TRIGESIMA TERTIA.

De abrasione puncturæ cranii, sectione vasorum temporalium, curatione ancyloblephari, suffusionis perfectæ, & egilopis; ratione firmandi oculum.

Fig. I. ostendit, quomodo punctura cranium non penetrans, post sectionem cutis & detectionem ossis, Terebello, Tab. III. Fig. I. deleatur.

FIG. II. digitus, pilis derasis, locum sectionis, va-

sorum temporalium, quæ sit inter verticem, musculum temporalem & frontis, inquirat: explorat etiam, an vas ipsi subiectum sit vena, vel arteria. Si maxilla inferiore motâ, digito per sentitur musculorum tempo-

temporalium motus, in altiore loco vena vel arteria quaerenda est: vas est arteria, si percipitur pulsus, vena, si nullus.

Alteram manu curatur, ancyloblepharon. Palpebra autem vel inter se, vel cum alba, aut cornea, et utraque oculi tunica, coalescunt. Palpebrarum coalitus inter se curatio, peragitur scalpelli falcati (Tab. VIII. Fig. VIII. cuius apici annexus est pusillus & acutus ex argento globulus) operâ, qui immittitur ab interiore angulo, ubi nunquam ferè cohærent, inter oculum & palpebras (ut partem retusam oculo, & secantem palpebrarum commissuram opponat) usque ad exteriorem: deinde digito locus incidendus pertinetur, antequam secatur, quo percepto palpebrarum commissura incidatur. Sectione factâ, inter utramque palpebram linamentum interponatur, ne denuò coalescant.

Ubi palpebræ tunicis oculorum adherent, adversus scalpellus (qui nihil aliud est, quam latior specilli pars Tab. VIII. Fig. VI.) magna moderatione inter palpebram & tunicam oculi immittatur, quo separentur ea, quæ cohærent, sine læsione, si fieri potest, utriusque par-

tis. Si tamen aliquam ledere fuerit necesse, potius palpebra adnata, quam oculus incisionem patiatur. Post liberationem verò oculi a palpebra, interponatur etiam linteam mundum, ne iterum invicem glutinentur.

FIG. III. in dextro oculo exhibet suffusionem in Figur. IV. acu deponendam; insuper tuberculum tunica-tum, inter nasum & sinistri oculi majorem angulum, subortum, & ad interiora ruptum (quod ægyptem vocant) curari medicamentis nequit, unde tuberculum volfelle dentibus apprehenditur, & in fundo circumciditur scalpello (Tab. II. Fig. 1.) ita tamen, ut aliquid de caruncula spongiosa relinquantur, secus enim perpetuum sequeretur lachrymarum profluvium per genas.

FIG. IV. docet, quomodo ante depositionem suffusionis perfectæ, oculus sanus gossipio & fascia claudatur; locum quoque, ubi apponitur acus, (Tabul. VIII. Fig. IV.) quem describit Albucasis l. 2. c. 23. seqq. verbis: pone acus extremitatem propè tunicam corneam, per crassitiam radii (seu specilli obtusi) in ipsa albedine oculi, quæ respicit minorem seu externum angulum.

De suffusione.

Cataractâ perfectâ, matura & consummatâ, quæ in pelliculam, ut vocant, concrevit, hanc ab ambitu pupille, cui accrevit, discernere, immissa acu per tunicam corneam, ultimum est remedium: quod si feliciter succedat, eo momento, quo detractio facta est, visus restituitur. Antequam verò incipiatur operatio, Oculista consideret, an unus, vel uterque oculus, patiatur. Quod si utroque oculo obducto patientes cæci penitus existant, facilius sit ad operandum, quoniam peius metuumdum non est, licet non bene succedat operatio. Unico vero tantum læso, cum sanus ad visionem sufficiat, minus temerè opus tentandum, præsertim si pellicula seu tela non omninò concreta, quæ interdum trium, quatuor, quinque aut plurium annorum spatio vix perficitur. Neque tamen materia pelliculam efficiens, ullo modo incrassanda, veluti hanc questionem Iohan. Baptista Silvaticus Controv. 56. elegantissimè docet. Et licet plerique Autores requirant mediocrem humoris concretionem, experientia tamen constat, cataractam facilius deponi, quando perfectè concreverit. Nam quæ immatura est, mollis & mucosa adhuc, apici acus non resistit, nec integra removeri potest, sed scissatur sum concrevit, vel callosior facta, vel a quo humore perfusa facit, ut agri non tantum nihil videant, sed & omnis spes sanationis, per reiteratam operationem (quæ si bis instituat certè frustra fit) ipsis adempta; quod etiam accidere solet, si instrumenti acumine, humor vel crystallinus vel vitreus, eorumque tunica, offendantur, vel solum ut vea in ambitu pupille laceretur. Ex quibus patet, quod hoc remedii genus valde anceps sit & dubium, & ob ejusdem summam difficultatem, facile error irremediabilis committi possit: unde sanitas temerè, ut consueverunt circumforanei (qui pudore, licet promissa non præstent, minimè erubescunt, dum modo eos spes alacruerit), nunquam est promittenda patienti,

sed diligentia. Ego, ut rem farear, hanc chirurgiam nunquam tentavi, quamvis instrumenta parata habuerim, sed eam vidi bis ab Italo, bono successu administrari, in uno oculo Nobilis cujusdam Patavini, & Monachi Veronensis. Operator autem, qui erat Patavinus. Chirurgiam sequenti instituit modo. Preparato corpore, & implorato Numinis Divini auxilio, elegit conclave aliquod mediocri lumine perfusum, & die sereno ac tranquillo, tribus horis ante prandium, ægrum adhuc jejuum, in sella propè lectum collocavit (à cuius tergo erat aliquod fulcimen & pulvinar) ita ut versus lucem spectaret; ex opposito sedili Chirurgus ægrum, diductis cruribus, cum sella exceptis, illiusque manus utrinque femoribus suis innite nactus sustinuit: à tergo agri, minister (caput patientis erectum & firmum ambabus manibus tenens) oculum dextrum, qui sanus erat, gossipio & fascia obvolvitur Tabul. hujus Fig. IV. Quo factò, inter Chirurgum & patientem pulvillos posuit minister, ut operantis brachium firmiter sustineri possit. Vid. apud Guilhelm. Fabricium Hildan. cent. 4. obs. XVI. instrumentum, quo cubitus Chirurgi, veluti basi aut columnæ, firmissimè incumbit. Hoc pariter peracto, Chirurgus pollice dextro fricuit oculum affectum (palpebras claudendo, moxque recludendo) & masticato prius semine feniculi, halitu ejus fovit: Postea sumpsit acum auream (quoniam suffusio deponenda fuit alba, argenteum verò instrumentum requiritur, cum humor concretus fuerit niger, vel alterius coloris) quæ longa, manubrio striato & intorto, ad firmiorem apprehensionem, versusque cuspidem acutissima, & sensim attenuata sit. Tab. IX. Fig. IV. Hanc itaque manu sinistra, propè oculi sedem, innixa in latere oculi externo, in albo parùm ab iride distante, paulò altiore sede quam in medio, impressit, & quidem non violenter, sed sensim eam contorquendo, donec corneam tunicam penetraret, intrusit: quod æger facile tulit;

cum

cum minimo doloris sensu : sic intrusam acum mox versus pupille foramen, ubi tela crevit, direxit, & usque ad pellicula interiori sedem paulatim propulit, quod commodius fiebat, cum per corneam acus aurea videri potuisset. Eoblandè adacta, & ut telam ab ambitu foraminis removeret, aliquoties sursum & deorsum ducta (cum prima vice non semper succedat.) depressit, & alicubi liberatam pelliculam, acupenitus, ubi adhuc adharebat, separavit, ac deorsum, in infimam scilicet, & obscuram oculi sedem, deposuit : Cum pellicula infra pupillaregionem devenisset, Chirurgus oculum clausit, & acum per quadrantem horareliquit, ut tela in parte inferiore, in quam decussa est, permaneret, quod cognoscitur, si ex oculi commotione pellicula non redeat. Interim cavendum, ne in depositione cataractæ, illa in plures partes scindatur : portiones enim illa licet depresso fuerint, facile tamen rursus in pupilla sedem deferuntur, & illic fluitando visum obscurant. His omnibus rite peractis, etiam benè successit depositio, pupilla iterum nigra apparuit, & ager mox videre capit. Tandem palpebrâ depresso, oculoque clauso, acum sensim rursus extraxit, ne materia, suffusionem qua fecit, in pristinam sedem reflueret, aut humor vitreus, seu crystallinus, laderetur. Nec est aquei humoris effluxus metuendus, cum foramen in crassa hæc tunica factum, statim post acus exemptionem, rursus collabatur.

Operatione sic finita, oculo restituto & sano, attamen utroque clauso per 8. dierum spatium, quotidie, ter aut quater, apposuit gossypium ex una parte imbutum aquâ rosarum & feniculi, cui modicum croci & pulveris feniculi addidit, pro corroboratione : ad præcavendam verò inflammationem, fronti applicuit lintheum unguento illitum ex ovi albumine conquassato, & pulveribus Galeni adstringentibus, supra gossypium & defensivum modò dictum, aliud lintheum, & fasciam alligavit. Ab eo tempore, ægri victus ratio non fuit libera, sed tenuis solum concessa. Et ne visus, luce multâ nondum assuetus, obruatur, ut in tenebris, obseratis undique fenestris ligneis, aliquandiu moram traheret ager, & sensim luci assuesceret, præcepit. Ut etiam spiritus nulla vi ad oculos ferrentur, præcavit omnem vehementem motum, utpote tussim, sternutationem, clamorem, conatumque magnum in reddendis excrementis alvi & vesica. Supinus cibum & potum sumpsit, neque surrexit ad alvum deonerandam, sed vas ex ligno recipiens ano submisit : atque ita ager pristinam lucem adeptus, diligentiprohylacticorum usu, & gestatione fonticuli, brachio inusti, per plures annos incolumis vixit. In utroque oculo suffusionem juxta Celsum, me presente, felici quoque successu deposuit Vlma 1037. Mensè Decembr. Domino Tobia Neubronnero, & Domina Katzenbæckin Ophthalmiater insignis. N. Marianus, Origine Romanus. Atque hæc de suffusione, feliciter deposita, dicta sufficiant : quæ ex observatoricina mea ideo transtuli, ut Medicina studiosi, si circumforanei, quibus hodiè ut plurimum curandi concreduntur, ipsis presentibus non rite procedant, haberent quod corrigere possint. Et cum suffusionis Chirurgia omnium subtilissima sit, eam Cels. l. 7. c. 7. de natura oculorum & eorum suffusione luculentissimè proposuit, quem consulat le-

ctor, & qui plura desiderat, adeat Platerum, vel Georgium Bartisch Oculistam Dresdensem. Pro discussione cataractarum incipientium, multa reperiuntur apud Auctores collyriorum descriptiones, quibus præstantissimi effectus ab eis tribuuntur : ego expertum habeo Fel. Lucii piscis modico sacchari mistum, quod post purgationem tarii, & adhibitum vesicatorium retro aures, sinistro oculo ex fratre nepotis instillatum, septimana spatio suffusionem, in principio existentem, resolvit : quod remedium sæpius feliciter usurpavit Adrianus Spigelius, qui præter hoc mihi valde commendavit oleum hepatis mustele sturviatilis, de quo vid. Forestus l. 11. observ. 35. & aquam Marzin. Rulandi Ophthalmicam, & illam socialem, utpotè valde utilem & Neapoli in magno usu. Hanc descripsit Joh. Anglicus in Practica sua, quam Rosam Anglicam appellat, ejusque mentionem facit Sennertus Pr. l. 1. p. 7. sect. 2. omisâ tamen descriptione, quæ talis est : R. Panicul. Rut. Euphras. Verben. Tormentill. Beton. Rosar. Endivia sylvestr. Callitrich. Anagall. Pimpinell. Chelidon. Papyri, pæon. Fol. vitis, Apii, Agrimon. Caprifol. ana p. æq. Terantur & prid. potantur trita in vino albo : Secunda die in urina pueri venerem non experti : Tertia, in lacte mulieris : & quarta in melle optimo, quo tempore destillentur, & ad usum referrentur. Ambas has aq. in usum nunquam revocavi, easdem tamen juventuti studiosa, præter institutum, proponere volui, ut effectus earum, quæ mihi à celeberrimo Medico summo perè commendatæ fuerunt, datâ occasione, explorarent.

FIG. V. monstrat foramen post excisionem tumoris in angulo majore tunicati : supra hoc foramen ponitur cannula (a. Tab. I. Fig. I.) ut oculum defendat, & compressione cutis vicina sensum obtundat, dum os nudatum vel cariosum, ferramento olivari (b. Tab. XIX. Fig. VI.) candente, & per cannulam immisso, aduritur. Ossis adusto filamenta carpta apponantur, donec squama ossis abscedat, dein sinus fistulosus spongiolâ, vino aluminoso expressâ, & instrumento umbellato compressis, agglutinatur, quo agglutinato, ulcus sarcoiticis, & ultimo epuloticis, tractandum.

FIG. VI. monstrat oculum dextrum annulo (c. Tabul. VIII. Figur. V.) firmatum, polypum de nare dextro proponentem, & sectionem tumoris sub cute tunicati in maxilla superiore exorti : cujus folliculum imprudenter adamante (d.) ruptum, & evacuatâ materia specillo lato a. cure, & subjectis musculis, separavi usque ad radicem, quem scalpello (Tab. XII. Fig. II.) præcidi, & ostiolum canterio actuali (Tab. XIX. Fig. VII.) optime candente tetigi : quo factò, vulnus lintheolis emplasticis ad mutuum contactum adduxi.

FIG. VII. exhibet vasculum vitreum (e. Tabul. VIII. Fig. X) oculo alligatum, per cæcus infundibulum ocula affecto collyria guttarim instillantur : dein modum extrahendi è naribus polypum instrumento ab Hieron. Fabricii. ab Aquap. invento : polypum in super forcipe comprehensum, & extra forcipem collocatum. Matth. Cæcus Glandorpius elegantissimum tractatum conscripsit de natura & curatione polypi, quem ejus curatores surmo cæcus fructu perlegent.

FIG. VIII. ostendit, quomodo inter excisionem tu-

TABVL XXIV.

moris tunicati, qui inter musculos superioris labii, ad magnitudinem ovi gallinacei, subortus, honestissimam & pulcherrimam matronam, non sine dolore, plane deformem reddiderit, labia pro excisione tumoris à se invicem, hamulis duobus, fuerint diducta, vid. infra sing. Histor.

FIG. VIII. *Monstrat excrescentiam carnis instar fungi, in anteriore palati parte, retro dentes incisivos, exortiam, qua magnitudine nucem juglandem superavit, & quoties digito, vel etiam lingua, leuiter saltem, rangebatur, magnam sanguinis copiam profudit: de quo cas. vid. infr. singul. obs.*

TABULA TRIGESIMA QUARTA.

De abscissione uvulæ corruptæ, perforatione asperæ arteriæ, inustione occipitis, & modo parandi acu ignita setaceum in nucha, & auriculæ lobo.

FIG. I. *ostendit medietatem uvulæ sphacelo tentatam, qua, antequam corruptio serpat, & integram uvulam, cum vicinis partibus, afficiat, filo per annulum (a. Tabul. IX. Figur. VII.) admoto & constricto præcidentia est.*

FIG. II. *preparato annulo (a. Tab. IX. Fig. VII.) minister speculo oris (Tab. XI. Fig. IV.) linguam deprimat (Tab. XXXVI. Fig. VII.) Chirurgus verò partem uvulæ corruptam, annulo apprehendat, dextraque sive sinistra filum (b.) notatum vehementer attrahat, & sic uvulam arctissime constringat. Facto ad uvulam nodo, filum (c.) forcipe abscindat, & extracto instrumento, utrumque filum extra os propendere relinquat, donec uvula, secundo vel tertio die, decidat.*

Si uvula ob influxum pituitam relaxabitur, optimo successu pulvis, ex alumine crudo & pipere albo mistus, inflatur. Modus autem ejusmodi pulverem inflandi talis est: Lingua, speculo oris (quod Chirurgus sinistra teneat) depressa, max. dextra cochlear (d) pulvere repletum uvula admoveat, deinde fistula basin (e) ore arripiat, & inflando pulverem in cochleari admotum uvula undique aspergat. vid. Guillh. Fabrit. Hildan. cent. 2. observ. 21. de uvulæ relaxatæ curatione.

FIG. III. *Aspera arteria in affectibus laryngis, qui suffocationem minantur, à Chirurgo Anatomia non ignaro tutissime perforatur, modo sequenti; Inclinato agrotantis capite retrorsum, non solum ut aspera arteria reddatur conspicua, verum etiam ut longior fiat, & ejus interstitia membranosa magis appareant, atramento ducenda est linea, per mediam & anteriorem colli longitudinem, ferè usque ad juguli cavitatem. Deinde digitus tangendum est caput asperæ arteriæ, hinc ex anteriori parte exactè digito finis laryngis inquirendus, quo invento descendere oportet, usque quo tres aut quatuor asperæ arteriæ annuli præteriti sint (tres quidem in brevi, quatuor in collo longopræditis, quem terminum cognoscimus vel sensu vel ratione: sensu in collo excarni; ratione verò, imaginantes conjicientesque latitudinem trium circularum, quo in casu contulerit, asperam arteriam alicujus sani videre.) ut ibi sectio fiat, non autem statim sub larynge, ne inflammatio, sectioni facile superveniens, laryngi communicetur, antea plusquam satis occlusa. Inventus ita locus membranæ, inter duos circulos cartilagineos medius, atramento signandus est secundum latitudinem colli: postea cutis cum subjecta membrana carnosâ, hinc inde digitis ministri, pol-*

lice scilicet & indice utriusque manus, apprehensa per longitudinem lineæ à larynge ad jugulum factæ (sic enim nullum periculum est, ut vasa, nervus aut musculus, lædatur.) scalpello falcato (f.) secanda, ita ut transversa lineæ in medio sectionis sit, & ipsa sectio tam longa faciendâ, ut dilatata pollicis transversa latitudinem contineat, & scalpelli occipitis (g) usum admittat.

FIG. IV. *Sectione factâ, digitis labia vulneris diducenda, & sanguis spongiâ (i.) abstergendus, ut musculi duo, qui asperæ arteriæ immediate incumbunt, & sternohyoidei appellantur, appareant. Tum musculi, quos abba quædam distinguit lineâ, per longitudinem manubrio scalpelli (h) ut asperæ arteriæ corpus in conspectum veniat, diducendi sunt.*

FIG. V. *arteria apparente, spatium retuso hinc inde hamado conservandum, donec sectio per aciem spathe dimidia g. inter unam & alteram cartilagineam fiat transversa. Scalpellus autem tam alte immittendus, ut ad cavitatem asperæ arteriæ penetraret: cujus penetrationis indicium erit, si spiritus cum murmure per vulnus exibit. Hinc cannula (k) argentea, foraminata, incurvata, magitudine vulnere arteriæ exactè respondens, brevis, ne interna arteria latera attingat, alata, ne a spiritu introrahatur, filisque duobus alligata, ut extrahi & firmari possit, vulnere arteriæ factò immittenda, in eoque tam diu relinquenda, donec metus inflammationis præterierit. Postea extrahatur cannula, & renovato, si opus fuerit, cutis & membrana carnosæ vulnere per scarificationem, labia adducantur suturâ, adductaque conserventur linteolis emplasticis, & decenti ligatura.*

FIG. VI. *ostendit setaceum auriculæ sinistrae lobo inustum, pro interceptione materia, qua illinc per venam, acu nunc perforatam & adustam, quotidie fluxit, ad nutriendum & augendum tumorem, qui ex crassiore basi de collo propendens, ob venas jugulares, & arteria carotidis internum ramum, neque amputari, neq. à cute separari potuit. Escharâ butyro zblatâ, setaceo immisi annulum primò plumbeum, donec illud undique consolidaretur: quo factò, plumbeo substitui aureum & margarita pulcherrimâ adornatum, qualem hodie mulieres Arabum in utroq. aurium lobo gestare decorum existimant. Hæc annellatione non modo fuit impedium tumoris incrementum, verum etiam per accidens in tantum decrevit, ut patiens nobilis, thorace induto, ipsum facili negotio occultare potuerit: De excisione & amputatione tumorum cum folliculo vid. Tab. XXXV. Fig. II.*

F

FIG. II.

FIG. II. monstrat inuersionem occipitii adultorum ferramento candente & rotundo, ubi apoplexia, aliorumque soporosorum affectuam, est periculum. Solet autem occipitis cavitas ferramento candente aduri, potissimum in infantibus nuperrime natis, & pueris latentibus, quos gravissimus ille morbus, quem comitialem vocant, frequentissime infestat, ob eorum cerebri temperiem frigidam & humidam. Pro huius morbi, tam curatione quam preservatione, Medicina presentaneum invenit auxilium, nempe occipitis inuersionem, qua ut tutissima est, ita etiam humores pituitosos, qui caput aggravant; saepe numero, cum manifesta utilitate, revellit, derivat, & evacuat. Hinc etiam occipitis inuersione, in quibusdam locis, tam frequens est, ut Florentia nulli, vel certe paucissimi, inveniantur pueri, qui eam non statim post baptismum sustinuerint. Abrasis igitur capillis ferramentum occipitis cavitati, qua est inter primam & secundam colli vertebrae, respondens, ovale & oblongum (Tab. VII.) candescat, quo cavitas in exiguo periculo tenella aetate, & extra paroxysmum, semel & leviter saltem tangatur. In majori vero periculo, proveciore aetate, ipso paroxysmo, & ubi per multos dies locus apertus conservandus est, ferramentum, bis vel ter, alius adigatur. Postea loco adusto applicetur, vel butyrum cum diapalma, vel tripharmacum, ut eschara decidat, qua ablata, ulcus per necessarium tempus detineatur apertum, & fluens cerato sacro aut diachylon; ultimo cicatrice obducatur cerato de cerussa, vel alio epulotico.

In eodem loco setaceum tribus instrumentis, forcipe nimirum, acu ignita, & setone paratum, evacuat humores, qui caput replent, revellendo ab oculis ad cervicem; derivat, qui ad partes oris & pectus defluunt, & intercipit, qui ad spinalem medullam artuumque juncturas destillant. Cum autem tanta sit setacei utilitas, visum est ejus inducendirationem & modum, in studioforum gratiam, verbis & figuris aliquot subicere.

Aeger scabello humili insideat, & Medicus digito indice locum pro setaceo aptum, seu cavitate illam, qua est inter primam & secundam colli vertebrae, inquirat. Quae percepta, capilli statim deradantur, & locus perforandus atramento scriptorio per longitudinem notetur, ita ut linea in media cavitate fiat: ne autem medius ille locus fallat, aeger rectam cervicem chirurgus offerat. Mox chirurgus ambo foramina adhuc facienda, tum a dextris, tum a sinistris, similiter atramento scriptorio signet, ut utriusque signi interstitium sit unius & dimidi transversi

digiti, plus minusve, prout aegri cutis crassa, aut tenuis fuerit.

FIG. VIII. Loco signato, atramentoque exiccato, aeger caput rectorsum ita incliniet, ut cutis panniculusque carnosus laxentur: hinc chirurgus cutem, & membranam carnosam, digito primo a musculus subjectis abducatur, dictorumque integumentorum, quam plurimum fieri potest (intactis tamen cervicis musculis, ob convulsionis, aliorumque accidentium malorum, timorem) tenaculam (l. vel m. Tab. VIII. Fig. I. II. & III.) idoneam comprehendat, ad se trahat, & arte confringat, ad bonam laborantis tolerantiam, vel potius ad dolorem, ut sic constrictis nervis pars perforanda quasi obtupefcat & patiens sensum pyrotici, alias satis dolorifici, minus percipiat. Ea autem ratione, cutem & membranam, forcipe apprehendat, ut anterius linea per longitudinem cavitate ducta, & utringue foraminum faciendorum nota, per forcipis foramina oculis objiciantur. Deinde acum (n. Tab. VII. Fig. IV.) optime ignitam, ut facilius & citius penetraret, per utrumque forcipis foramen, ictu quasi oculi trajiciat, iterumque extrahat.

FIG. IX. Postea immota forcipe, puntale, quod in una extremitate globulum obtinet ceram, in altera sericum funiculum habet adnexum (Tab. VII. Fig. V.) transmittat, funiculumque, orbi albumine imbutum, trahat usque ad medietatem, butyro recenti illitum, ibique immotum relinquat.

FIG. X. His factis utrumque serici extremum ad anteriora colli & pectus ducat, & partem linteo quadruplici aqua rosarum & albo ovi, ad prohibendam inflammationem, expresso, atque convenienti fasciâ, deliget. Sequentibus, plerumque usque ad sextam, diebus, antequam funiculum, nunc ad dextram, nunc ad sinistram, paululum ducit, eam funiculi partem, qua cuti submittenda, aliquo digestivo oblinat, & extra diplomam quadruplex, dicto medicamento expressum, apponat, quousque ulcus bonum generet pus, & timor inflammationis praeteriit. Tunc funiculum submittendum sequenti, vel simili, unguento illinat:

℞. Terebinth. Venet. in aq. malv. lot. ʒi.

Syrup. ros. ʒss.

Pulv. turbeth. & Rhab. ana. ʒss. M. pro Ung.

& desuper emplastrum ad fonticulos Tab. ultima Litt. E. descriptum, applicet, quam diu ulcus apertum tenere est animus. Ultimo funiculum, sensim & sensim, extrahat, & cutim musculis subjectis adglutinet, imposito cerato divino, plumaceolo quadruplici & ligatur a compressiva.

TABULA TRIGESIMA QUINTA.

De sectione setacei, evulsione pilorum oculos irritantium, excisione tumorum cum folliculo, curatione palpebrae superioris, quando nimirum vel relaxatur, vel contrahitur, staphylomatis, & prerygii, vulneris labiorum in gena medianibus plagulis emplasticis ad mutuum contactum adductione, & oris leporini correctione.

FIG. I. est modus parandi setaceum cum forcipe, Tab. VII. Fig. X. & scabello, Tab. XVIII. Fig. VI. depicto, quem Guil. Fabr. Hild. cent. 1. obs. 40. describit & priori, qui sit ferro candente, praeferendum censet, propterea quod ignis cum partem desiccet & roborat, tum etiam

agrotantibus dolorem, & horrorem, inferat. Quoniam vero siccatas illa butyro recenti corrigetur, dein calor & dolor mediocris, ad attrahendos peccantes humores, multum valent, aegrique a sectione aequè abhor-

rent,

Fig. I

TABVL. XXXV.

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

F.M.P.

33

reant, quam ob inustione, neglectis Hildani rationibus, quam plurimis fetaceum in ussi optimo etiam successu, ratione decipiendi egram observans, quem Tabul. XXX. Figur. VII. tradidi.

Fig. II. monstrat 1. evulsionem pilorum, in palpebris Paulinam; Palpebra digiti invertatur, pili oculum pungentes & irritantes vossellâ extrahantur, cutisque globulospecilli candente comburatur, ut condensetur, ne pili in eâ iterum renascantur. 2. Excisionem Atheromatosis, quod in medio frontis enatum, magnitudine nucem juglandem superavit. Inciditur in hac figura cutis, qua atheromatis folliculû tegit, per transversum, scalpello aliâ falcato, in quarta verò figura per longitudinem, ut integer abscessus cum sua tunica, separari possit. Incisionem frontis transversam considerabiles sequuntur affectus. Incisis namque per transversum fibris musculorum frontis, supercilia dependent, & palpebrarum apertionem impediunt: succedit etiam paralysis palpebrarum incurabilis, ob incisionem nervorû: quod expertus est Adrianus Spigelius, in levi tantum vulnere nervi frontis, ut annotavit in Fabr. corp. hum. l. 7. c. 2. Quia tamen hujusmodi tumor in medio musculorum frontis oriebatur, sectioque transversa paucissimas musculorum fibras ledebat, eam nullâ sequebatur aut paralysis, aut aliud vitium, quod palpebrarum elevationem impediret. Ut autem atheromatis hujus excisio melius intelligatur, tumorum tunicatorum curam hic brevissimis describam verbis.

Tumores tunicati, ut meliceris, atheromata, & steatomata, aut velut ex tenui pedunculo ficus propendunt Tab. XXXIII. Fig. II. aut latiore basi partibus quibusvis inhaerent. Propenduli non exciduntur, sed amputantur adimur in pusillanimitis, filo ad stuporem partis constricto, & relicto, donec tumor decidat; in cordatis scalpello. Quod si, post tumoris propenduli abscissionem, sanguis copiose profluat, aut solum aliquid de radice relinquat, tunc, ne recidiva sit metuenda, locus ferro candente leviter tangatur, escharâque ablata, cicatrice obducatur. Hic chirurgie modus expeditissimus est, & ob ulcus parvum ac aequale, curatio compendio transigetur. Qui latiore basi partibus incumbunt, vel sunt exigui, vel mediocres, vel majores, vel maximi: exigui nucem avellanam, mediocres juglandem, majores ovum gallinaceum, & maximi peponem magnitudine aequant. Maximi, ob venas & arterias, separari nequeunt, hinc amputandi sunt. Amputatio autem, seu abscissio, juxta Hier. Fabrit. ab Aquap. fit forcipe, qui recipit & constringit totum abscessum, ad ejus radices, qui postmodum, ad evitandum sanguinis profluvium, scalpellis incidentibus ignitis, praefecatur totus supra forcipem (qualem depingit Guilh. Fabr. Hild. cent. 1. obs. 2.) absque eo, quod cutis a folliculo diducatur. Locus deinde concoquentibus, mundificantibus, sarcoticis, & epuloticis tractetur. Reliqui exciduntur, non amputantur. Excisio autem fit hoc modo.

Primopatiens, tum ad lumen illustre, tum ad chirurgum, quam commodissime vel in sella, vel in lecto, collocandus est; & si timidus sit, sive puer, sive femina, sive alius pusillanimitis, manibus ad dorsum retractis religandus, ne vel doloris impatiens sectorem in agendo variè manibus impediatur, aut pavens quodquo versum a-

gitetur, ut ex Hipp. de offic. Medic. Marcus Aurel. Severin. l. de abscessib. anom. c. 23. monet. Collocato ergo, capilli (si tumor est in capite, alias opus non est) deradantur, atramentoque signetur sectionis longitudo, qua tanta sit, quanta est tumoris rotunditas. Interdum tumor postulat duplicem & cruciformem cutis incisionem, & tunc incisio prima longior sit, quam secunda. Fit unica incisio supra tumorem exiguum & mediocrem, praesertim cum musculo frontis, vel temporali inhaeret, ne transversim ledantur eorum fibrae, aut vasa. Cruciformem sectionem requirit mediocri proximis & major: eam etiam admittit tumor capillis tectus. In simplici & cruciformi tamen incisione cavendum, ne folliculus subjectus incidatur, in meliceride praesertim, evacuatur enim humor, & concidit tumor, ut folliculus difficulter separari possit. Neceesse enim est, tunicam, qua materiam melli vel pultricula similem continet, integram auferri: nam si vel minima illius portio relinquatur, renascendi illius occasionem praebeat. In steatmate autem, cum ad ipsa illa pinguedo, vel solidior sevis substantia, difficulter effluat, in folliculi lesione usque adeo urgens periculum non est; quod si non concidat abscessus, levi occasione tunica potest diduci. Debet igitur scalpellus falcatus, quo sola incidatur cutis, acie exterius recurvata habere Fig. II. Facta sectione, vel unaper longitudinè, vel duplici per cruce, latior specilli pars Tab. VIII. Fig. VI. inter cutim & folliculum, qui diversum acute habet colorem, immittatur, quâ sensim folliculus apprehensus a cute diducatur, quod facile fiet, quoniam folliculus cuti non valde adhaeret. Quod si folliculus in circuitu cuti magis adhaereat scalpelli obliqua manu detenti acie (Tab. II. Fig. I.) & subter manubriolum scalpelli Tab. XII. Fig. IV. separetur. Inter separandum sanguis effluens sepius in spongia abstergendus, ne sectorem turbet. Si chirurgus ad fundum folliculi pervenerit, venam, tumori nutrimentum afferentem, scalpelli acie, per transversum oportet incidere, ne vel minima relinquatur folliculi portio, & tumor regeneretur. Hoc peracto & folliculo ad unguem extracto, vulneris labia (si laxiora, prius cutim redundantem refecerit, deinde) conjungat (dimissa ob patientes multis doloribus jam pertasos futura) lincolis emplasticis in cruce appositis. Hac ratione duo atheromata, ad magnitudinem ovi anserini accedentia, in genis religiosi cujusdam felicissime curavi.

Quod si folliculus jam sit ruptus, vel per se, vel per chirurgi incuriam, tum necesse est, ut vel tumor revertatur, vel remaneat ulcus fadum, & ferme incurabile. Ubi considerandum tempus ruptionis. Si modò sit ruptus, immittatur, inter cutem & folliculum, latior specilli pars, vel scalpelli manubriolum, donec membrana tumoris in totum fuerit separata. Quod si multo ante sit ruptus, is vel septicus consumendus in timidioribus, vel ferramentis candentibus in fortioribus: quo consumpto vulnus concoquendum, mundificandum, carne replendum, & cicatrice obducendum. vid. Aetium Tetrab. 4. serm. 3. cap. 7. & 8. & Celsum l. 7. c. 6. de cura meliceridis; steatomatis, & atheromatis manuali, quam his verbis describit. Omnia derasa ante, si capillis conteguntur, per medium in longitudinem, vel cruce oportet incidere: sed steatomatis tunica quoque secunda est, ut ef-

fundatur quicquid intus coit, quia non facile à cute, & subjecta musculorum carne, ea tunica separatur. In ceteris, ut meliceride, & atheromate, ipsa tunica inviolata servanda est. Protinus autem cute incisa, tunica alba & intenta se ostendit. Tum, scalpelli manubriolo, tunica diducenda à cute & carne est, ejiciendaq; cum eo, quod intus continet. Si quando tamen ab inferiore parte tunica musculus firmiter inhaeret, ne is ledatur, superior pars illius tunicae forficula decidenda, alia, vel reliqua portio, ibi relinquenda. Ubi tota tunica exempta est, ora vulneris committenda, fibulaque seu sutura, (modò eam admittat æger) his injicienda, & desuper medicamentum glutinans dandum est. Ubi vel tota tunica, vel dimidia, quæ musculo firmiter inhaeret; vel aliquid ex ea relicta est, post erodentia, vel leviculum ignem, pus morventia adhibenda sunt.

FIG. III. ostendit, in dextro oculo, palpebrae superioris relaxationem, & in sinistro ejusdem curationem: quam Hier. Fabricius ab Aquap. crudeli & obsoleta Celsi chirurgi præferre, & sequentibus verbis commendare videtur: Ego autem, quando oculum superior palpebra operit, pono unum glutinum (seu linteam glutino meo imbutum.

R. Sang. Dracon.

Thuris.

Sarcocoll.

Mastich. ana ʒ. F. Pulvis, & cum ovi albumine agitato fiat mixtura, instar mellis, crassa.)

cum duabus vel tribus habenis supra totam superiorem palpebram; alterum verò simile priori linteo, quoad habenas, supra supercilium in frontem, tum ambas, vel omnes tres habenulas superiores attractas inferioribus habenulis alligo. Et ita aperitur oculus, fit quoque, ut spatio temporis congruo, curetur palpebra relaxata, beneficio dicti glutinis adstringentis & siccantis, & palpebram ac frontem contrahentis. Hac curandi ratio optimè succedit, quia non tantum exiccat quod influxit, verum etiam novum humoris affluxum prohibet, quam expertus sum, in nobili quadam femina, teste Iohann. Georgio Baulero, qui huic fidem adhibere noluit, donec ipse effectum, cum admiratione, viderit.

FIG. IV. ostendit in fronte sectionem cutis cruciformem supra atheromatis folliculum, de quo supra Fig. II. Sectione per scalpellum falcatum, cutis facta, eam, si specillo separari nequit, Chirurgus à folliculo diducere incipiat scalpello Tab. II. Fig. I. quod ut rectè assequatur, caute incedat, cultrumque transversim potius quam rectum adhibeat: rectus enim nimis velociter incidit, & folliculum necessariò lædit.

In dextro oculo vitium τὸ λαγωφτάλιον (quod est, quando palpebra superior oculum contegere nescit.) exhibet, in sinistro curationem, ab Aquap. inventam & propositam, quæ mitissima est, & si continuatur, felicissima. Applicetur linteam glutino imbutum, tribusque habenulis appensum superiori palpebrae (1) & aliud gena, ita ut superiori linteo ex adverso, cum suis habenulis, respondeat (2) Glutino exiccato linteisque cuti firmiter

adherentibus, eorum habenula invicem alligentur valenterque subindè adstringantur. Quod si hæc duo lintea non sufficiant, tertium, cum suis habenulis, applicetur fronti supra supercilium (3) & quartum gena infra secundum, & tertio ex adverso respondens (4) apponatur, quibus similiter agglutinatis, habenula colligantur, nodog, duplici adstringantur, sic fiet, ut palpebra superior distendatur, adque inferiorem perducatur palpebram, & oculum tegat. Hunc curandi modum ipse nunquam sum expertus, sed administrare sæpius vidi.

FIG. V. docet staphylomatis (quod interdum latiore habet basin (b) quam sit ejus corpus reliquum, quandoque angustiore (a) reliquo.) curationem, quæ fit per constrictionem appellatam. Si staphyloma fuerit in dextro oculo, commodissimè æger ad pedes Chirurgi collocatur, capiteque reflexo ipsius genibus innititur: Si vitium in sinistro, patiens selle chirurgi adverse insidet.

Staphylomatis, quod angustum obtinet fundum, constrictionem Celsus lib. 7. c. 7. describit. Diductis palpebris ad ipsas radices, per medium staphylomatis fundum transversè (ab eo angulo, qui manui dextræ est commodus, ad alterum) acu duolina, seu filum duplicatum, ducente; deinde medio fili duplicati inciso, acueque remotà, unius lini, seu fili simplicis, duo capita ex superiore parte, alterius ex inferiore strenuè adstringere inter se oportet, quæ paulatim secando excidunt. Chirurgia autem hæc, & sequens, adhibetur, non ut visus jam deperditus revocetur, (hoc enim impossibile est) sed ut moderatus decor egrotanti reparetur.

Staphylomatis, quod latiore habet basin, curationem Paulus Ægineta lib. 6. de re Med. c. 19. tradit: Acum igitur sine filo, ab infernis sursum, per staphylomatis fundum trajicere, & alteram acum, duplex filum ducentem, ab oculi angulo, qui ad manum est dextram, ad alterum, per staphylomatis fundum transigere, & manente priore acu, quæ trajecta fuit sine filo, fili ansam seu medium secare & ablatà acu, alteram staphylomatis partem ad superna, alteram ad inferna, per fila deligare oportet. Hieronym. Fabric. ab Aquapente, in utroque staphylomate, utitur filo serico, simplici & non torto, atque etiam rubro, quoniam tinctura etiam strictionem atque sectionem adjuvat. Filis in utroque vitio constrictis album ovi concutiat, lanaque exceptum oculo imponatur, ad arcendam inflammationem. Altera die, post solutionem fasciæ, oculus lenibus medicamentis tractetur, donec fila, unà cum staphylomate decidant.

FIG. VI. ostendit curationem pterygii, quod ab interno oculi angulo obortum, ultra pupillam se extendit, & visum impediens, operam requirit Chirurgicam, quæ quinque manibus peracta optimè succedit, si eo, qui indicabitur, modo instituat. Egro, ut in staphylomatis remotione dictum, rectè collocato, Chirurgus palpebra, tum superiori tum inferiori, linteam applicet glutinatorium, quorum utrumque habenulam longè, quam ministri manus ab oculo longè distans apprehendat, adque se trahat, ut palpebra diducantur, & absque incommodo Chirurgi operantis, diducta conserventur. Alius minister oculum annulo Tab. VIII. Fig. V. firmet applicito.

Fig. I.

III

IV

V

VII

VI

IX

VIII

plicito. Palpebris hac ratione diductis, oculoque per annulum firmato, Chirurgus hamulum, mucrone suo modice incurvatum Tab. VIII. Figur. IX. pterygio elevando circa medium pupilla cantus submittat, ne corneam oculi tunicam ledat, deinde acum modice inflexam, que silum ex serico simplex, & rubro colore tinctum habet transmissum, sub pterygio, per hamulum submissum, elevato trajiciat, sibi ambo capita manu sinistra apprehendat, & pterygium, filo distentum, manubrio scalpelli Tab. XII. Fig. IV. in dextra detento, à medio usque ad extremum, sensim & sensim separet. Quo factò, silum removeat, & partem unguis separatam hamulo apprehendat, apprehensam distendat, & separationem pterygii manubriolo scalpelli continuet, donec ad majorem oculi pervenerit angulum, ubi unguis scalpello Tab. XII. Fig. II. tam accurate excidendus, ut neque ex eo aliquid relinquatur, quod ulceratus vix ullam recipiat curationem; neque ex caruncula aliquid detrahatur, ne affectus, quem quædam vocant, excitetur. Hæc expletâ Chirurgiâ, appo-

nantur oculo exiccantia, de quibus vid. Sennert. Fabrit. ab Aquap. & Celsus.

FIG. VII. ostendit vulnus gena dextra casim inflatum, & labium superius in medio ad dentes incisivos, instar ossis leporini, fissum.

FIG. VIII. monstrat dictorum affectuum curationem. Vulneris labia ad mutuam contactum ducuntur, & appositis linteis Emplastice adducta conservantur, donec consolidentur. Os vero leporinum sequenti modo corrigatur: Labiū fissum in utraq. parte hamulis apprehendatur, & à gingivis scalpello idoneo Tab. II. Fig. I. separetur deinde linteum inter gingivas & labium, ne rursus vicem agglutinentur, immittatur, & glutinum utrinque, cum habenulis applicetur: quo factò, labia fissura forcice renoventur, & renovata ad mutuam contactum adducantur suturis, quæ, ne tam citò abrumpan-
tuntur, attractis glutini habenulis conserventur, donec labia in totum, beneficio Balsami Hispanici, coalescant.

TABULA TRIGESIMA SEXTA.

De dentis carioli adustione, buccam offendentis excisione, agrotantium, ore valide constricto, nutrione, foraminis in palato p. n. facti obstructione, liquoris in aures periculosa infusione, dentium constrictorum diductione, maxilla inferioris depressione, vinculi sub lingua incisione, faucibusque inhaerentium exemptione.

FIG. I. docet, quomodo dentes carioli & perforati, ad cariem sistendam, ferramentis candentibus (ex Tabul. XIX. petitis) & in foramen adactis adurantur.

FIG. II. monstrat, quomodo dens in alieno loco genitus, & buccam offendens, ferramento Tab. XI. Figur. II. excidatur.

FIG. III. exhibet applicationem infundibuli, Tabul. X. Fig. XI. delineati & descripti: cujus extremitas intra gingivas extremas immittitur angusta, latior cibum liquidum excipit, & per angustam ad œsophagum eorum, qui valde constrictos habent dentes, demittit.

FIG. IV. monstrat palatum ex lue Gallicâ erosum adeò, ut foramen illud in nasetiâ cavitate penetraret, & vocem articulatam pronunciarî prohiberet: quod instrumento aureo, cui spongiola fuit adnexa obturavi, ut patiens verba articulata & distinctè proferre potuerit. Post usum decocti, foramen illud ferramentis candentibus tetigi, quod natura, separatis prius aliquot officulis, carne replevit: ulcus carne repletum, collutionibus oris, & errhinis exiccantibus, cicatrice obduxi.

FIG. V. admonet Chirurgiæ tyrones, ut in curandis aurium affectibus liquores convenientes blandè potius instillent, quam per siphonem auricularem violenter immittant, ne membrana tympani rumpatur, & incurabilis auditus gravitas subsequatur.

FIG. VI. dentes constrictos valideque commissos diducit instrumento dilatatorio Tab. IX. Fig. IX. adumbrato, ne eger fame pereat: ubi dilatatorii usus non conceditur, felicissimo successu clysteres nutrientes in anum infunduntur, quod experius sum in Melchiorè Griffi qui ob

vulnus ventriculi per 14. dies solis clysterib. fuit nutritus.

FIG. VII. ostendit applicationem speculi oris, ad explorandos faucium affectus summe necessarii Tabul. XI. Fig. IV. deprimit enim prædictum instrumentum non solum linguam, sed etiam maxillam inferiorem depressam conservat, donec loco affecto penitus perspecto medicamentâ fuerint adhibita. Spatula * ad latus posita, pluribusque perforata foraminibus, sola plerumque deprimitur lingua, ut oris vitia innotescant: spatula annulo, qui acie præditus, absterguntur crassiora lingue excrementa, quæ ipsi, in febribus ardentioribus ut plurimum, tenaciter inhaerent.

FIG. VIII. docet modum incidendi vinculum sub lingua nimis strictum, & loquelam, ut putant, impediens: quod obstetrices passim ungue, & barbitonsores nostri imprudenter phlebotomo dilacerare solent, non raro cum magno sanguinis profluvio, & dolore, qui aliorum postea malorum causa existit, quæ Hier. Fabrit. ab Aquap. cum annexo Chirurgiam hanc debite administrandi modo, verbis sequentibus recenset. Præter linguæ depressionem, & detersionem, tertia lingua chirurgia est, ut administratur, quando subjectum linguæ vinculum inciditur, de qua antequam dico, vos admonitos velim, de obstetricum ubique locorum temeritate, quæ passim, & sine discrimine, in quocunque recens nato infante, digiti indicis ungue, quem paratum & acutum ad id perpetuò gestant, incidunt, sub eorum lingua ligamentum, quod incisionis opus nisi præstarent, posse in futurum loqui infantem nequaquam credere possunt: quasi verò natura (ô admirabilem & nondum satis deploratam obstetricum ferè om-

inanium incitiam) non possit loqui homo, qui locutionem, tanquam hominis propriam actionem, obtinet, sine alicujus fatua muliercula operâ, qua ipsi auxilietur, & praesidio sit. Et ego vidi infantem nuperrimè natum, qui dum diutius detinebatur, ut expectaret secundinas, neque plorabat, ne quicquam molestum per sentiebat, postquam verò obstetrix vinculum sub lingua imprudenter incidit ungue, statim ex dolore ploravit. Sed hoc minimum est, illud certè longè majoris momenti est, videlicet propter eam unguem Chirurgiam, inflammatione obortâ sæpe numero infantes papillam genetricis vel nutricis conductæ, apprehendere nequeunt, neque lac sugere, propter quam causam sæpissime moriuntur infantes, aut lactentibus intumescunt mamma, quod adhuc longè pessimum est, parentes etiam potius vel in partum immaturum ac difficilem: vel in simplicem impotentiam apprehendendi papillam, vel in quòdcunque aliud vitium, quam in veram obstetricis imperitæ culpam rejiciunt. Quæ cum verissima, miror valde, quod lege sancitum cautumque non sit, ut prohibeantur infantum neces, ab obstetricibus sæpissime illatæ. Vos igitur moneo, ut precipiatis, ne unquam obstetrices filios, prolemque vestram aut aliorum, unguibus ad linguam attingant. Quod si vinculum illud in lingua majus fuerit, poterit quocunque ætatis tempore excindi, quod ligamento tamen huic raro, imo rarissime, accidit, quia natura non hominem conderet ad loquendum idoneum, nisi etiam instrumenta ad id aptissima, construeret concederetque. Quod si ex centum millibus unus nascitur infans, cum ligamento majore, quod Chirurgiam exposulet, nihil interest, sive statim post partum, sive post lactationis tempus, sive postea, à Chirurgo exercitato, incidatur. Quod si hoc eveniat, solemus precipere, ut ager linguam extradentes exerat, quam Celsus quidem volsella dentatæ parte, sed nos forcipe apprehendimus. Interdum neque volsellâ, neque forcipe linguam apprehendere possumus, ut in infantibus aut pueris, qui linguam exerere aut nesciunt, aut nolunt. In his curandum ut plorent, deinde posito inter duos digitos, pollicem nimirum & indicem sinistrae manus, linteum quoddam tenui & aspero, quo lingua apprehendatur, foras trahatur, sursum revellatur & incurvetur, ut vinculum appa-

reat, quod dextra tandem manu excidimus. Sumpitque (non phlebotomo barbitonorum vulgari & inepto, sed) scalpello ad cuspidem modicè recurvato vinculum lingua, si majus, quam par sit, transversè secamus, semel, bis, iterumque, donec univèrsum sit dissectum, magna cura adhibita, ne subjecta vasa, (quorum incisionem sequitur sanguinis fluxus, huncque aut suffocatio, aut ad minimum virium, in tam tenerrima ætate, dispendium) violentur, quod sub perito Anatomie Chirurgo venire non potest, qui vasa sub lingua exactissime novit, & scalpello falcato evitat. Hucusque Hier. Fabric. ab Aquap.

FIG. IX. docet, quomodo spina piscis, vel ossiculum angulatum, vel aliud inter comedendum faucibus inhaerens, nec in ventriculum descendens, convenientibus instrumentis extrahatur, vel in ventriculum depellatur. Eximuntur hæc extranea variis modis. Si sint in conspectu, volsellâ Tab. IV. Fig. I. rectâ apprehenduntur, & e faucibus extrahuntur, adhibito interim oris speculo. Quod si spina, ossiculum, vel alia, hiante ore & lingua speculo oris depressâ, in conspectum non veniant, cum altius in guttur descenderint, tunc volsella recurvata Tab. X. Fig. I. apprehensa verò instrumento Tab. X. Fig. II. sæpius gula immisso, impacta educantur. Alii, à cibo, ventriculum digitis, vel pennis oleo amygdalarum dulcium inunctis, & in fauces demissis, ad vomendum irritant, ut una cum cibo spina, vel quòdcunque extraneum per os expellatur. Verum cum dictis modis & instrumentis, sæpe frustra spinarum & ossiculorum extractio tentatur, Hieron. Fab. ab Aquap. sumit candelam, ex cera alba ad crassitiem digiti minimi confectam, & non nihil incurvatam patienti tradit, ut ipse eam in fauces demittat, donec impulsus corpus extraneum in ventriculum descendat.

Nonnulli, in eundem finem, majores deglutire bolos jubent. Aliqui globulum plumbeum filo fortiter alligant, quo sæpius deglutito & retracto illud, quod gula firmiter inhaeret, in ventriculum detruditur. Cum res gula infixæ, nec instrumentis per as eximi, nec aliis modis in ventriculum descendere potest, Fabricius ab Aquap. ex Paulo & Leonide, totum negotium naturæ & tempori committit.

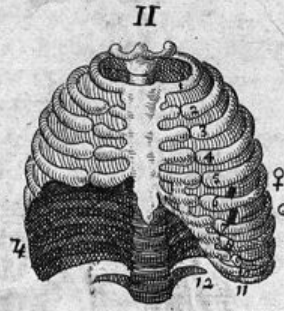
TABULA TRIGESIMA SEPTIMA.

De inustione narium in ozæna præsertim & post excisionem polypi, & ratione instituendi paracentesin thoracis Paulinam & Hippocraticam, dilatandi & curandi vulnera thoracis, pectoris & abdominis, atque provocandi papillas lactantium.

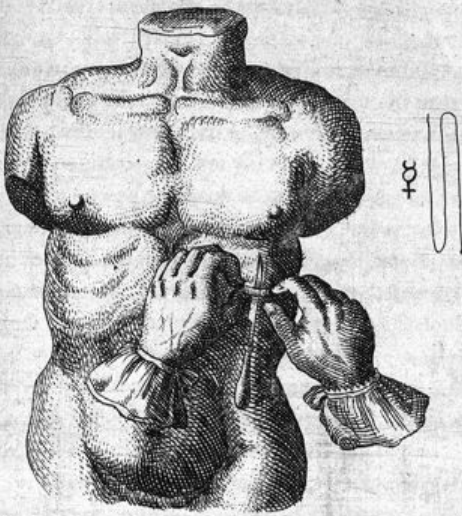
FIG. I. quomodo nares exulcerata solum, vel cum corruptione ossis, ferramentis cadentibus, & per cannulas immisissis, adurantur, docet. His adjunguntur ea, quæ supra Tab. IX. Fig. III. IV. V. & VI. dicta sunt. Curavi sartorem Paravinum ozæna Gallica domi detentum, quæ etiam, post internum decocti ex ligno guajacino usum, per duos annos continuos, à barbitonfore ejusdem loci primario, fuit tractata medicamentis ex antimonio & mercurio preparatis. His tamen nihil conferenti-

bus, patiens per chirurgum, D. D. Spigelii consilium & operam petiit. Spigelius autem eo tempore valetudinarius, domo exire, egrumque visitare non potuit, unde me Chirurgo illi ordinario adjunxit, mihi que præcepit, ut turandam ex linteo puro conficerem, eamque nari lesa immitterem, ibique per diem naturalem relinquerem, ut ozæna situs, quantitas & qualitas addisci possit. Mandatis obtemperavi, & turundam extraxi, quam ferè in apice, ac in dextro latere, velut in orbem maculatam, summeque fatentem

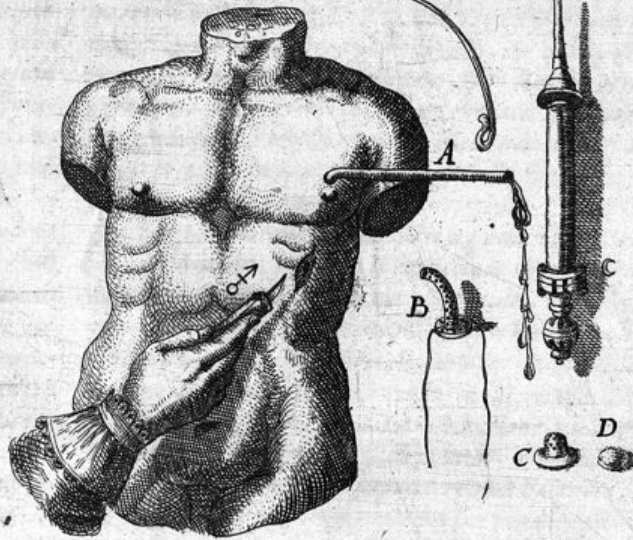
Fig. I

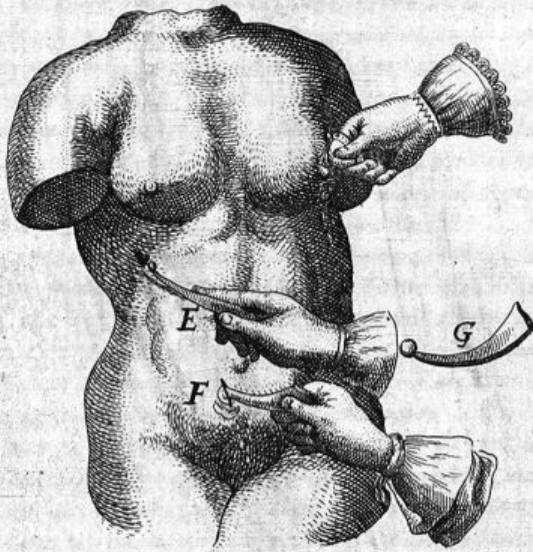
III

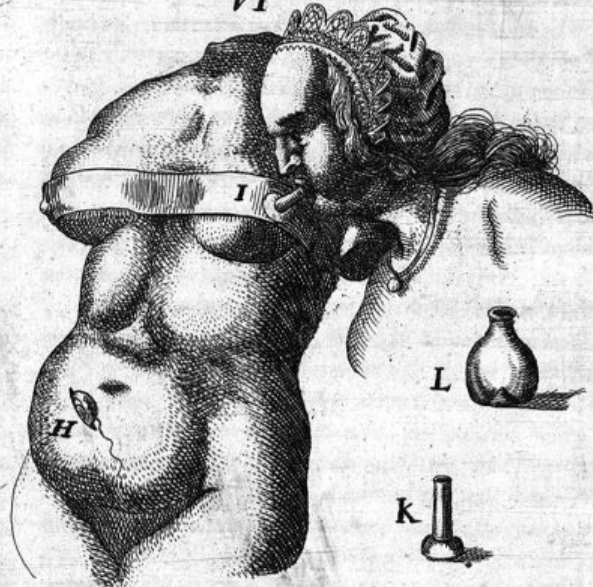
IV

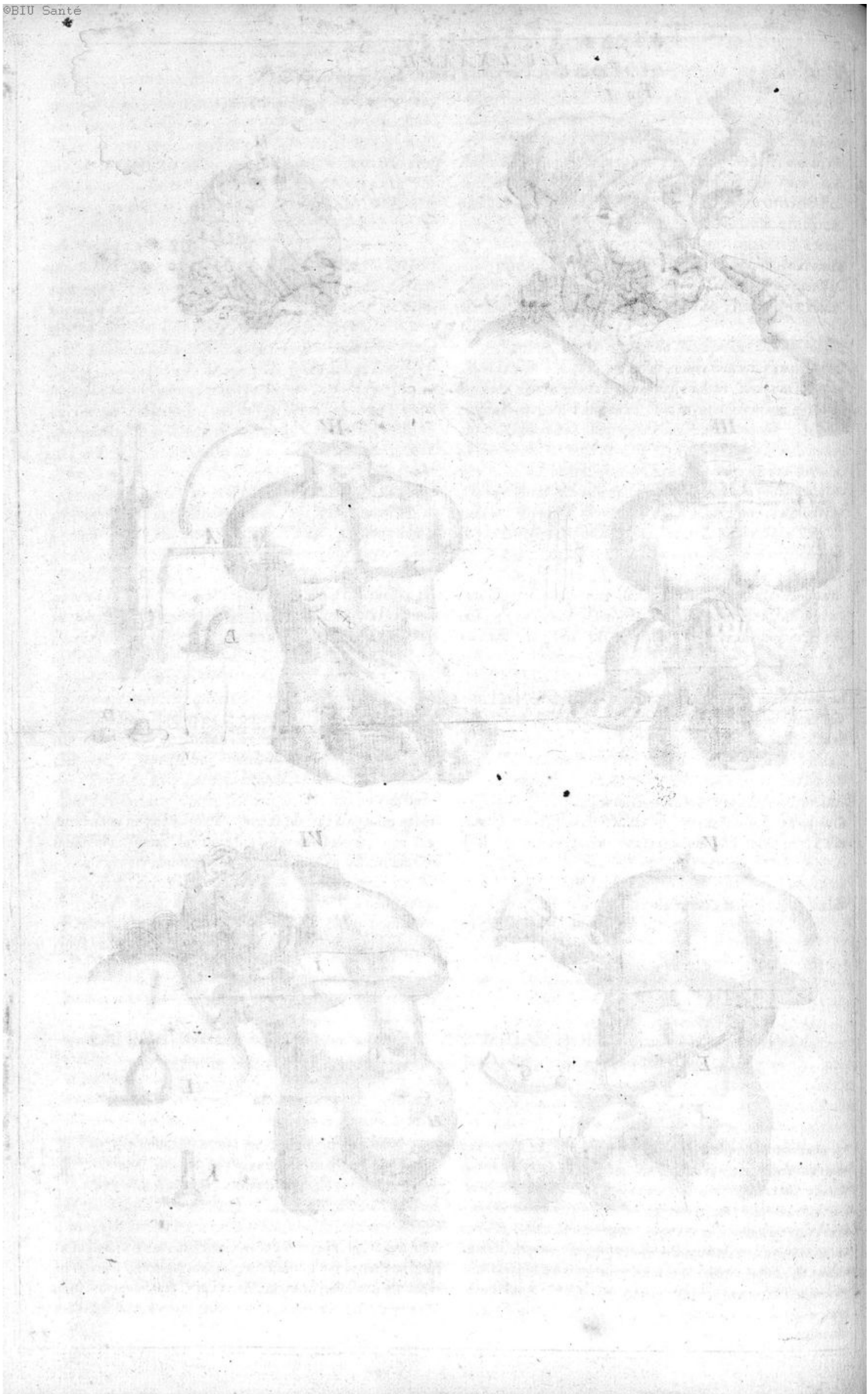
V

VI

F.M.P.
1717

ferentem invenit, & spigelio monstravit; qui, hanc subito atque vidit, dixit ulcus esse in summo ferè naris loco, supra scilicet partem cartilagineam, idque in latere dextro, non adeo quidem magnum, sed cum ossis corruptione conjunctum, quod inustionem postulet. Quærenti rationem dictorum, dedit sequentem: quia turunda ferè in apice est contaminata, ulcus situm habet in summitate naris: quia eadem exterius est solum commaculata, necessario sinistrum duntaxat latas afficitur; ulcere non adeo magno, quoniam macula est parva, cum osse tamen corrupto, quia turunda est nigra, & valde fetet; Chirurgia opus habet, quoniam huic affectui, usque in præsens tempus, medicamenta talia fuerunt incassum adhibita, quæ, si os corruptum non fuisset, ulcus jam pridem ad citatricem duxissent. Quam chirurgiam, seu inustionem naris, per cannulam mihi persiciendam reliquit, utpotè facilem, quæ mearum operationum prima fuit. Quare cannulam elegi (varias enim habebat Spigelius.) idoneam, (eam scilicet, quæ in latere foramen habuit, Tab. VII. Fig. IV. delineata) illamque linteæ, quod vino nigro austro eras expressum, pro ille sarum partium defensione, involvi, ac nari exulcerate immisi, ut foramen dictæ cannule ulcus æquaret: preparatâ & nari immisâ cannula, recepi ferrum, Tab. IX. Fig. VI. optimè candens, quod per cannulam immisi usque ad locum affectum, idemque statim retraxi, repetendo styli candentis immisionem & retractionem ad summum quater vel quinquies, quàm citissimè tamen, unde ad minimum duo ferramenta ignita, ut loco citato monui, requiruntur: Post inustionem natura (mitigato prius dolore, & eschara ablata,) medicamentis adjuncta, intra 14. dies particulam ossis separavit, & ulcus, applicitis exiccantibus, fuit cicatrice obductum.

Hanc chirurgiam posthac in pluribus feliciter cum successu expertus sum, (quamvis Germani, & præcipuè Utinenses, ab inustionibus quibusvis maxime abhorreant) utroque egrotantium oculo, ad evitandum, instrumenti igniti aspectum, gossipio, & fasciâ clauso.

Ozæna narium, cum vel sine vehere a luis suspitione, absque tamen ossis carie, si medicamentis curari nequit, exposcit cannulam omninò solidam Tab. IX. Fig. V. quam tamen nunquam, ut verum fatear, adhibui, neque unquam adhibere vidi. Mihi autem narravit studiosus quidam Mediolanensis, se inustionem per cannulam omninò solidam ab Excell. Hieron. Fabric. ab Aquapendent. adhibitam felicissimo successu admisisse.

Modus absque dubio fuit iste, quem Autor ipse describit. Immittenda cannula ferrea, (omninò solida. Tab. IX. Fig. V. nec linteæ involuta, sed albumine ovi probè agitato, oblinita) tam longa, ut ulceris longitudinem adæquet, nariumque cavitationem amuletur, & per ipsam ferramentum candens indendum, quod tamen non nisi cannulam attingat. Sic fiet, ut ferrum candens calefaciat cannulam, & hæc nares & ozænam: nolo autem, ut nares ex hoc calore doleant, sed locus exulceratus citra dolorem calefiat, ad bonam laborantis tolerantiâ, quæ perspecta, tunc cannula è nari usè vestigio eximenda, rursusque immittenda, totiesque ferramentum candens, quod tantum calefaciat, repetendum, quousque exiccata sufficienter pars exiiterit: ex pluri-

bus enim iteratis vicibus, & sine dolore iterata calefactio suppleat vicem adustionis partè scilicet exiccando & corroborando & tumores digerendo, atque ita ulcus sanando.

FIG. II. ostendit costas thoracis detectas, ut ea, quæ infra de perforatione thoracis dicentur, chirurgia tyrones melius intelligant: Qigitur locum Paulinum; ☉ Paulino inferiorem; & ♀ Hippocraticum. Locus enim assignatus thorax in quavis empyematis specie solet aperiri.

FIG. III. ☿. monstrat filum triplicatum, quo Paulinus ipsoque inferior locus invenitur: H. incisionem solius cutis supra musculos intercostales, quæ fit τριποτομαχαια.

FIG. IV. monstrat 1. quomodo in vulneribus in thoracis cavitationem penetrantibus, sanguis per canalem (A. Tab. XII. Fig. IX.) descriptam, extrahatur. 2. Qualis, post sectionem thoracis B. cannula (B. Tabul. XII. Fig. XII. &c.) pileolus argenteus (C. Tab. XIII. Fig. VIII.) spongia D. & siphon pro injiciendis in thoracem idoneis liquoribus necessarius (C. Tab. XIII. Fig. II.) sit adhibendus. 3. Quomodo thorax perforandus, & quid post thoracis apertionem, sive Paulinam, sive Hippocraticam, agendum. Ante apertionem verò thoracis quatuor consideranda sunt. 1. An Chirurgia sit facienda necne? 2. quò tempore. 3. quò in loco; 4. quò pacto. An sit facienda significabunt quatuor 1. morbus, 2. anni tempus, 3. vires aegri, & 4. magnitudo mali, seu quantitas humoris evacuandi.

I. Morbus, scilicet in capacitate thoracis, vel pùs ex vomica peripneumonia aut pleuritide, vel biliosus in thorace erysipelate pulmonū, vel aquosus humor ex hydrope thoracis, vel sanies cruenta, lotura carniū similis, vel sanguis ex vulnere in thoracem fluens. Hanc collectionem materia dignoscimus, primò ex respiratione, quæ tantum est difficilis in inspiratione, ob pulmones liberè, propter materiam collectam, sese expandere non valentes: non verò in expiratione, cum materia suo pondere pulmones comprimat. Secundo ex pulsibus celeribus vehementioribus, frequentibus, parvis, inæqualibus, & inordinatis. Tertio ex prægressa febre, cū accidentibus vehementioribus. Quarto, ex decubitu in sanum latus difficili, quod materia peccans pulmonibus incumbat, & eos gravet, ne liberè huc vel illuc moveri possint. Quinto ab inundatione in thoracis cavo percepta. Quibus sexto addi potest tussis, quæ tamen non est semper in omni empyemate, sed tunc saltem, quando materia in bronchiis pulmonum continetur, quæ interiori asperæ arteriæ tunica & ejus caput, partes exquisito præditas sensu, sua vel copiâ vel acrimoniâ, irritat, atque ita tussim excitat.

II. Anni tempus, Hippocrates solstitium hyemale & æstivum evitare jubet, quod his temporibus maxima & quasi repentina fiat æris permutatio: vel cum semper post sectionem aliquid æris thoracem ingrediatur, præsertim verò dum evacuatur materia per vulnus recens factum, temporâ dicta quantum possibile erunt fugienda.

III. Vires. Nisi enim vires bene aut mediocriter constant, intermittenda erit hæc manualis operatio, ne scilicet nobilissimum aliàs perforationis præsidium, ægra mortuo, diffametur. Vires autem metiuntur Medicipularumque à pulsibus, qui tamen illos in hoc casu decipere possunt, quod talis materia in thorace collecta pulsus faciat parvos, celeres, frequentes & inordinatos. Certissimum

simum autem earum, si constant, signum est, cum egri vel sedere, vel ambulare queunt, beneficio naturæ benevalentis, aut subsidio scipionis alicuius.

IV. Quantitas. Si enim pauca materia in thorace fuerit, non opus est apertione. Natura enim ipsam aut digeret, aut per urinarias vias, aliaque loca, seceruet: Si verò copiosa, sine mora & incunctanter instituenda est apertio, ne quantitate materia suffocetur ager, aut ejus qualitate prava corrumpantur pulmones.

Sed quo tempore? Id nobis insinuasse videtur Hippocrates l. 6. Epid. s. 7. text. 9. inquit: hydropicos in thorace βαρσοῦ secare oportet, tabescentes verò ἀρτεναιῶν. Interpretes utrumque vocabulum verterunt statim, sed βαρσοῦ hic minus significat, quasi Hippocrates dicit, hydropicos minus cito, tabescentes verò citissime & statim secandos esse, aut urendos. Ratio est, quia Hydropicus cum materia colligatur sensim in thorace, non opus est, ut ab initio statim fiat operatio: quia tum demum nocet collectio illa, ubi in magna quantitate fuerit. At tabescentes & Empyematici, materiam unico quasi tractu, ruptâ vomica, colligunt, undè statim thorax aperiendus. 1. ne patiens suffocetur propter dilatationem pulmonum, à materia parvitate quantitate, impeditam. 2. ne ab erodente pure, vel in pulmonibus, vel in alia thoracis parte, ulcus aliquod nascatur, quod aut difficilima, aut nullius postmodum sit curationis.

Quo loco? Debet esse locus talis, in quo tutissime apertio fieri potest. Loca autem sunt multiplicia, anterius, posterius, ad latus, inferius, & superius. Sed anterius & posterius neque bene neque tuto sit thoracis apertio, propter musculum pectoralem, & musculos dorsi admodum nervosos, qui valde periculose inciduntur. Ergo restat, ut apertio instituatur ad latus, & vel superius vel inferius, nam in hoc musculi pectori non ita adherent. Anterius tamen aliquando, in regione scilicet sterni, si materia inter mediastinum fuerit collecta, fieri solet apertio. Paulus ergo lib. 6. c. 44. in superiori lateris parte; Hippocrates verò lib. 2. de morbis in inferiore thoracem aperit. In superiore quidem inter 5. & 6. costam numerando à supernis. Tab. XXXVII. Fig. II. & in inferiore inter 3. & 4. numerando ab infernis Tab. XXXVII. Fig. II. A.

Paulus locum suum invenit, numeratis vertebrais thoracis, à supernis incipiendo, inter 5. & 6. vertebrae filum imponit in apice spine dorsæ, & ad medium sternum deducit: Deinde tertiam sili partem, eamque à sternum ad spinam demeritur & quo extremitas sili triplicati peringit, locum atramento signat: qui ita signatus retam & perpendiculararem cum papilla mammæ facit lineam Tab. XXXVII. Fig. III. Q.

Hippocrates inter 3. & 4. costam pectus aperit numerando ab infernis, & causa est, quia hæc ratio ne pus, aliaque in thorace contenta materia, melius effluit, & eligit locum, ubi est eminentia illa & flexura costarum, quibus musculi adnascuntur, non tamen super illam, aut retro versus dorsum, eò quod ibi musculi nervosi apertionem impediunt, sed paulò anterius versus sternum. Tab. XXXVII. Fig. II. A. Videtur quidem in hoc loco periculum esse propter diaphragma, ne ledatur, nullum tamen est, quia diaphragma, ubi costis adheret, tam altè non ascendit (copia enim materia deprimitur) ut ledi possit.

Ubi ergo materia collecta fuerit, ibi apertio molienda est. Si in parte sinistra, in latere sinistro aperiatur thorax: si in dextra in dextro, si in utraque utrobique. Ex his tamen recensitis locis, Hippocraticus eligendus, quod pus, vel aliena materia in thorace collecta, ob declivioris apertionis situm, melius evacuetur, quam in Paulino. Hic tamen non simpliciter contemnendus, si quidem si re paulò diligentius considerata, in latere dextro sit administranda apertio, locus Paulinus Hippocratico præferendus, quod in dextro latere hepar gibba sui parte diaphragma sursum pellat, in sinistro vel Hippocratico, quod diaphragma, ob humilioris lienis sedem, & copiam materiam, ad inferiora detruendi possit; Unde Hipp. lib. 2. de morb. inquit, optandum esset, ut in sinistra parte materia evacuada semper decumberet, vel Paulino inferior, scilicet inter cost. m. 6. & 7. Tab. XXXVII. Fig. II. In vivis namque non ita altè ascendit diaphragma, ut in mortuis. Hic igitur in locis thorax aperiatur sine offensione, pericardii, pulmonum, & septi transversæ.

Modus autem hic est. Thoracis apertio fit vel sectione, vel usione, vel perforatione. Sectionis & usionis mentionem facit Hipp. lect. 7. aph. 47. dum inquit quicumque suppurati uruntur vel secantur, &c. usionis vero l. 2. de morbis. In omnibus tribus modis consideranda sunt agri decubitus, respiratio, instrumenta & operatio. Quod decubitus attinet, agri corpus & brachium lateris aperiendi mediam habeant figuram, ne musculi nimium contrahantur: Unde in modo Pauli supinus jaceat ager, in Hippocratis autem pronus. Respirationem quod concernit, in modo Hippocratico ager debet expirare, ut pulmones concidant; in Paulino autem spiritum continere, ut diaphragma deprimatur. Instrumenta pro diverso operandi modo variant. In sectione Hippoc. utitur scalpello, Tab. XII. Fig. I. descripto, & stratha dicto. Paulus vero thoracem aperit quædam quædam gladioli scilicet longo, & ad cuspidem paulum recurvato, Tab. XII. Fig. I. Recentiores utroque scalpello. In usione vero Hippocrates usurpat ferrum oblongum, nec admodum crassum, quod post in usionem foramen majus fiat, quam instrumenti est crassities. Hippocrates etiam costam terebrâ curvâ, in cochleæ formam fabricatâ (non solida, qualem habent fuores, dum perforant calcæorum soleas ad filum trajiciendum) perforat. Hæ tres operationes, pro diversitate materia in thorace contentæ, sunt adhibenda, nam cum alia materia crassa sit, & alia tenuis: illa foramen majus, hæc vero minus requirit. In crassa itaque, ubi pus collectum est, debet fieri scellio in tenui vero & aquoso; veluti in hydrope thoracis, vel usione vel perforatione pectus aperiendum censet Paulus, & Hippocrates. Recentiores usioni & perforationi præferunt sectionem, quam minorem faciunt in hydrope thoracis, majorem in suppuratis, & maximam in materia pituitosa collectione.

Sectio thoracis ita peragitur; invento loco atramento notato, ager in medio collocatur situ: deinde scalpello (Tab. XII. Fig. I. & Tab. hujus Fig. III. B.) obliquè posteriori & superiori versus incidatur: hinc scalpellus (Tab. II. Fig. I.) panniculo albo obligatus (ita ut summa ipsius pars saltem ad unguis magni digiti mensuram expedita restet, ne altius, quam par est, introrsum aliqui

aliquid lædat) musculisque intercostalibus externis adhibitus, sensim & paulatim adigatur, donec in cavitatem thoracis penetret. Tab. hujus Fig. IV. F. Quod si vulnus hoc præter spem angustius fuerit, & materia crassior, tunc vel illud scalpello, Tab. XII. Fig. A. & Tab. hujus Fig. V. E, quod pulmones propter obstaculum in extremitate positum offendere nequit, dilatandum: vel ut materia liquidior reddatur, aqua mulsæ per siphonem, Tab. hujus Fig. IV. C. infundenda est in thoracem. Facta sectione, emittatur quidem materia in thorace contenta (non tamen tota unica vice, ne vires agro deficient, aut majus malum succedat. Si unica vice velimus evacuare, tunc natura, collecta materia quasi affueta, persentit aliquod vacuum, pro quo evitando, in subsidium mittit omnes in toto corpore contentos humores, unde majus empyema, quam fuit antea, orietur) quotidie ad ʒvj. vel quantum vires ferunt. Hac materia quantitate emissa, vulnus turunda, ex stuppa, vel lino crudo confecta, & filo alligata, singulis diebus obturetur usque in decimum diem: ubi materia ferè omnis evacuata est, per quinque dies vinum & oleum tepidum per fistulam (Tab. hujus Fig. IV. C.) infundatur, ne pulmones humectari soliti derepentè exsiccentur; deinde cannula argentea Tab. hujus Fig. IV. B. indatur, ut liquor manè vel vesperi infusus, emitti possit: quod enim mane in thoracem infunditur, ad vesperam evacuetur, quod verò vesperi, manè. Post decimum quintum sectionis diem, cannula argentea substituatür turunda ex linteocerâ albâ oblinito, cava, ne vulnus in fistulam immedicabilem degeneret, aut materia in thorace remaneat. Quando thorax omninò exsiccatus est, penicillus ex linteo incerato cavus, in crassitie & longitudine quotidie minuatur, donec vulnus carne repletum, cicatrice possit obduci. In materia tamen aquosa, vel pure tenui, statim post apertionem thoracis, foramini imponatur cannula exactè respondens, & cannula penicillus filo alligatus, ne aqua vel pus tenue universim effluat, & agri moriantur (monente Hipp. sect. 6. aphor. 27.) sed ut tantum materie, quantum virium ratio permittit, evacuetur. Quod si ob æris frigiditatem, aliamque causam, consultum non est, ut quotidie semel vel bis materia detur exitus, cannula spongiola Tab. hujus Fig. IV. D. imponatur, pileolusque Tab. hujus Fig. IV. C. addatur, ut materia omni quasi momento per ejus foramina, paulatim & citra virium jacturam, transfudet.

FIG. V. Vulnerum thoracis & abdominis dilatationem exhibet, quæ scalpellis peragitur.

Vulnus cuicumque thoracis loco insitum vel penetrat & pleuram perforat; vel non perforat, & eam minimè pertundit. Illud iterum vel est angustum vel latum, & utrumque vel cum partium internarum læsione, vel sine ea.

Vulnus thoracis infra 6. costam acceptum, in cavitate penetrans, & sine partium internarum læsione satis latum, nunquam consuatur, aut per primam intentionem curetur, ne materia, quæ in cavitate thoracis fluxit, cum agrotantis vitæ periculo, præcludatur exitus: sed immittatur primum turunda ex lino crudo parata, filo alligata (ne in inspiratione in thoracem ra-

piatur.) & sanguinem sistentibus imbuta, ut apertum maneat vulnus. Secundo, & reliquis diebus, vulnus turunda ex linteoparum detrimento confecta, & medicamento movente oblinita digeratur, & apertum conservetur, ut materia collecta liberè possit exire.

Quod si materia intra thoracem collecta fuerit crassa, atque ad exitum per vulnus inepta, illa attenuetur injectis per aliquot dies lavacris, ex decoctione hordei, passularum & melle rosato, & vulneri imponatur cannula argentea, Tab. hujus Fig. IV. B. digestivo oblinita, spongia ejusdem Tab. Fig. IV. D. obturata, & pileolo, ibidem C. cooperta, ut pus injectæque decoctio sensim & sensim expurgetur. Quando purulenta materia convenienter expurgata fuerit, loco cannula ex argento alata, vulneri immittatur turunda ex linteo incerato cava, sarcoticoque imbuta, quæ quotidie, ut supra dictum, minor & brevior fiat, ne carnis generationem impediatur: Quando prædictum vulnus fuerit angustum, statim scalpello, E. Fig. V. hujus Tab. dilatetur ad materiam expurgandam.

Vulnere supra quintam thoracis costam penetrante, si vel lato si ve angusto, turunda foramen, stegnotico imbuta, & filo alligata, apertum teneatur, ut eodem, vel sequente die, sanguis in thorace nondum concretus, per applicitum canalem, Tab. hujus Fig. IV. A. extrahi possit.

Quod si materia ob sui crassitiam, vel sublimiorem vulneris situm, per hunc canalem haud effluat, apertio thoracis maturè proponatur, eaq. ab agro vel adstantibus consanguineis concessa, peragatur, modo sub explicatione Fig. III. & IV. hujus Tab. fusius tradito. Hoc præsidio chirurgia præsentaneo non admissa, cum materia per vulneris orificium, vel ex se satis latum, vel scalpello frustro dilatatum, effluere nequeat, illa, prædicto vitæ agrotantis periculo, diureticis potius per os exhibitis tentetur evacuari, quam eclegmatibus expectorari.

In vulneribus thoracis cum parva pulmonum, vel diaphragmatis ad partem carnosam incisione, non solum procurretur materia vel per vulnus ex se latum, aut scalpello dilatatum, vel per foramen novum, vel per viam urinarias exclusio, verum etiam per siphonem in thoracem infundatur, primò decoctum venas sanguinem fundentes constringens, secundo materiam crassam attenuans, tertio vulnus internum detergens, & denique quarto illud consolidans.

Ex vulnere abdominis penetrante, vel prolabitur omentum, vel intestina. Si omentum prolapsum sit, considerandum erit, an sanum adhuc sit, vel putrefactum. Si sanum est, tunc statim, vino calido lotum, blandè manuum digitis intro pellendum; deinde vulneris labia admutuum contractum ducenda, adductaque futuris, Tab. XXXIX. Fig. V. delineatis, conservanda. Quod si omentum putrefactum sit, erit extrahendum, & filo, ex serico simplici & rubeo, fortissimè constringendum; tum verò portio corrupta supra filum adstrictum, scalpello amputanda, reliquum vero, quod sanum est, vino calido abluendum, blandèq. in abdomen reducendum. filo

longo extrorsum propendente: deinde vulnus futuris modo citatis coniungendum, sic tamen, ut aliquod spatium, ubi filum propendet, relinquatur. Quodsi intestina fuerint prolapsa, statim & antequam flatibus repleantur, digitis citra violentiam impulsis, in abdomen recondantur. Si foramen, seu vulnus abdominis sit angustum, & intestinum prolapsum, & ob longam extra ventrem moram, à frigidi aeris contactu, flatibus repletum, & adeo rigidum, ut manuum opera ipsum intrmittere impossibile sit, tunc diu soveatur spongia vino albo & calenti expressa, aut massa lini crudi in lixivio acri decocta ut flatus dissipentur, deinde reeducatur, & vulnus abdominis debite consuatur. Si hac ratione intestini prolapsi reductio non succedat, vulnus syringotomo G. & F. dilatetur, ut intestinum intronitti, & vulnus dilatatum, juxta Galeni regulam, consui queat.

FIG. VI. H. Quod si sub vulnere abdominis penetrante, intestina crassiora cæsim vulnerata sint, tunc blandè protrahantur, & consuantur, eo modo, quo pelliones pelles consuere solent, relicta portione sili ex lino contortii, ut extra vulnus abdominis propendeat; postea vino calenti abluantur, & sensim in suum locum reponan-

tur; Ultimo repositorum sutura inspergantur pulveres ex thure, mastiche, pyrethro, &c. vulnusq; abdominis fibulis uniuendum.

Papillæ lactentium I. non raro intra mammæ ita occultantur, ut ipsas infans recens natus neque ore apprehendere, neque ex iis lac sugere valeat. In simili casu vel nutrix infantis vitri, Tab. XVI. Fig. V. depicti, basin admoveat papilla occultata, & orificium fistula ore apprehendat, suctaque papillam extrahat: vel natu grandior vitrum oblongum K. papilla applicet, & fascia mamilla alliget, quo factò, angustiorum vitri partè labiis apprehendat, pariterque sugendo papillam evocet latentem. Amatus Lusitanus vitrum angustioris orificiis L. ferventi aqua implet, quam, eo impense calefacto, rursus effundit, vitriq; orificium statim papilla admoveat: hoc namque subito papilla firmiter adhæret, eamque tam validè extrahit, ut ore infantis facillimè apprehendi possit. Dicta instrumenta non solum papillas, verum etiam lac evocant. Quod si igitur necesse non est, ut simul cum papilla lac extrahatur, tutissimè papillis extrahendis applicatur digitale, ex ligno hederæ paratum.

TABVLA TRIGESIMA OCTAVA.

De abscissione mammæ carcinomate exulcerato affectæ, perforatione fundi fistularum subter costas reptantium, constrictione umbilici Celsina, & cingulo umbilicali.

FIG. I. ostendit mammæ dextræ carcinomate exulcerato affectæ. basin duabus acubus Tab. XII. Fig. VIII. qua filum ex lino contortum trahunt, trajectam.

FIG. II. monstrat, quomodo Chirurgus filorum transmitterum capita collecta, manu sinistra apprehendat, & dextrâ scalpellum Tab. XII. Fig. VII. adigat, eoque cancrum radicitus abscindat.

FIG. III. exhibet cancrum à pectore abscissum, qui sex libras Medicinales pependit.

FIG. IV. docet, quomodo Chirurgus post abscissionem mammæ exulceratæ, locum ferramento candente leniter adurat (vid. infr. singul. histor.) saltem pro corroboratione partis.

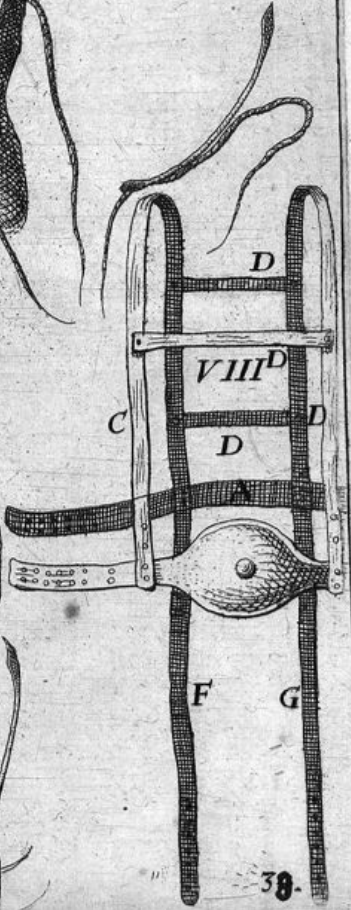
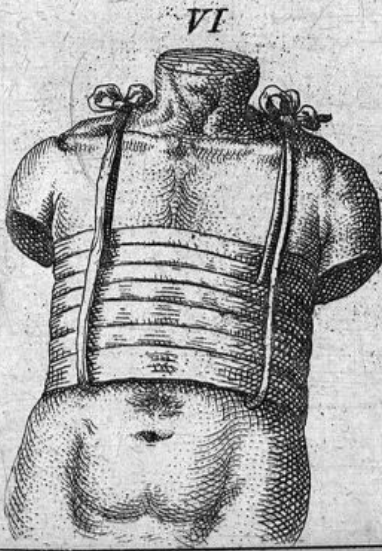
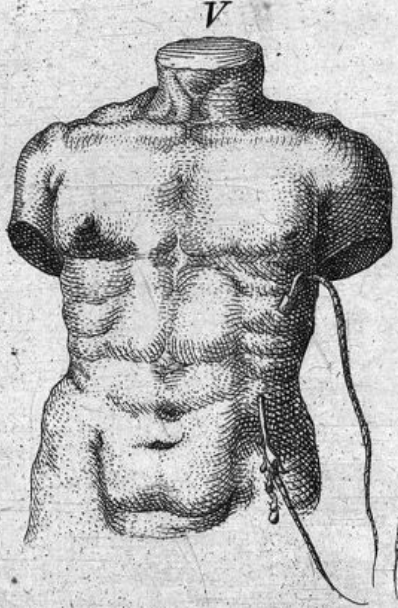
FIG. V. est instrumentum Hieron. Fabr. ab Aquapend. quo pertunditur fistula thoracis, qua à spatio intercostali superiore subter costam unam vel alteram, vel etiam plures, sese insinuat, videlicet inter pleuram & costas, donec in aliquod costarum subjectarum spatium terminetur. Immittitur cannula argentea & incurvata (a) extremitas, usque ad fistulæ fundum, ut exterius spectet: dein per cannulâ fistulæ immissam impellitur acus (b) longa (qua longè à cuspidè foramen habet, & filum ducit) ut fistulæ fundus perforetur, & filum per superiorem & inferiorem sinus portam exeat. Perforato fistulæ fundo, eximatur acus per novum sinus foramen, & sili extremitates colligantur, ut fistulæ foramina teneantur aperta, & materia purulenta per inferius effluat, donec sinus subtercostalis, vel carne repleatur, vel agglutine-

tur: de reliquis thoracis fistulis vid. infra Tab. XXXIX. Fig. IV.

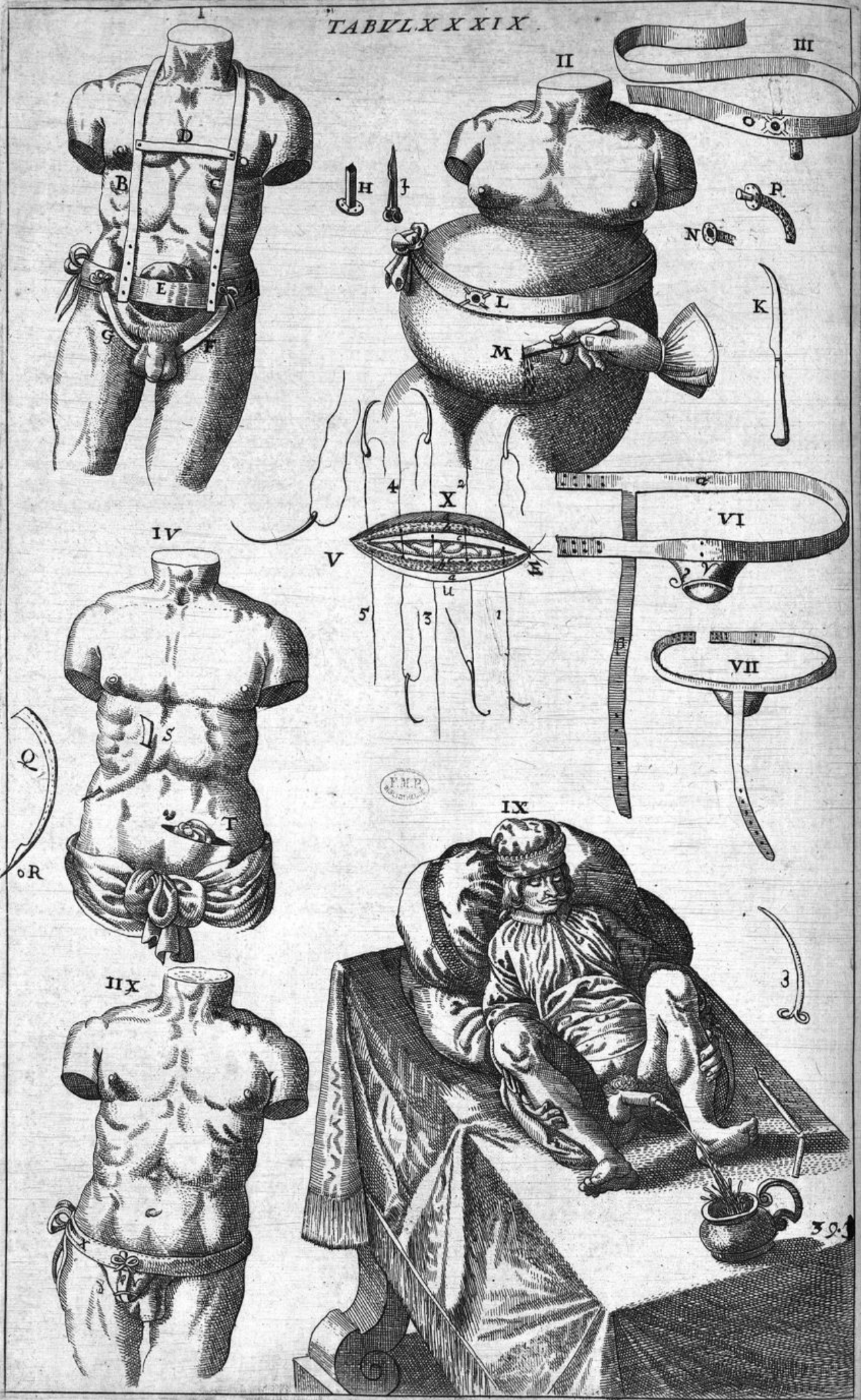
FIG. VI. est Sostrati vinculum, quod maximè convenit, ubi pectus morbo afficitur, qui deligationem requirit. Hanc Galen. l. de fasciis. c. 81. describit. Maximè convenit, ubi medium pectus, vel dorsum, aut latera seu thoracem, ob vulnus præcipuè thoracis, aut fracturam costæ volumus devincire: duas igitur fasciolas, tres digitos latas, juxta longitudinis, summis humerorum capitibus injicimus, earumque ambo capita recta sinibus dependere: deinde fascia glomerata, vel unius capitibus thoracem totum & latera, ut contendantur, extremamque fasciam nodo alligamus; capita verò, quæ & à priori & posteriori parte pendeant, fascia circuitibus assuimus, ac si longiora fuerint, sursum conversa, qua jugulum cum latè scapularum offe committitur, inter se colligimus.

FIG. VII. ostendit, quomodo Celsus prominentiam umbilici chirurgiâ curet. Resupinato corpore egrotantis (ut sive intestinum, sive omentum, sive utrumq; per umbilicum plerumque dilatatum prolabitur, recondatur) umbilicum forcipe apprehendit, ad se trahit, & ad basin acu (qua duo fila serica, simplicia & infecta, ducit) trajicit: postea filorum ansam scalpello incidit, & colligatis utriusq; sili extremitatibus umbilici exaltati basin validissimè constringit, ut id, quod supra vinculum est, emoriatur, & decidat. Quia tamen dictam Celsi chirurgiam tam facile non admittunt egri, mitiorè

TABVL XX XIV.

TABVL XXIX

Et à me sæpiſſimè expertam excogitavit Hieron. Fabric. ab Aquapendente, quam adminiſtrat medicamento & cingulo ſequentis Figure.

Occaſione huius materie, rariffimam in infante, umbilici relaxacionem, & inteſtinorum extra corpus propendentium p.n. prolapſum, ex matris repentinâ imaginationis impreſſione, mihi 14. Ianuarii 1643. à Clariffimo Domino Doctore Ioann. Georgio Gockelio, Reipub. noſtra Phyſico ordinario Medicog, aſſiduo, & collega meo plurimum honorando, acceptam, non immeritò hic inferere placuit. Villica (ita ſonabant verba) quedam Berenſtatenſis, Ulmana dittonis, Jacobi Hœckeri conjux, præcedenti meſſis tempore, ſed primis geſtationis meſibus, ſuburbanis ruſticisq. operationibus incumbens, & frumenti per agrum hinc inde ſarfos manipulos colligens, ſub eorundem uno, reptantium viperarum acervum ſubitò animadvertit, harumque & motum & figuram, umbilicali regioni ſuperimpoſitâ manu, ita ſtrenuè ſibi imaginata eſt, ut toto quidem quo utero gerebat tempore, utcumq. bene habuerit, at heri, circa crepuſculum veſperinum, filiam, ſacrâ mox undâ Barbaram initiatam, quoad reliqua vividam quidem peperit, ſed, ex radicatâ illa imaginatione, non bene formatam, adeò ut omnia nata huius inteſtina, aliàs, ſecundum naturam, in inferiore ventre occultanda, hic, præter naturam, per relaxa-

tum umbilicum, extra corpus, tanquam magna in enteo recondita, ſoloque peritoneo inveſtita, conſpicienda ſe præbuerint; qua etiam extrajam uterum poſita (materno videlicet & ſalutari calore deſtituta, à circumſtante in ſuper aëre frigidiore læſa, & coarctata.) nec hypocoſti calidioris beneficio, non tegumentis, non ullo Medico & artificio, & auxilio, in ſuo naturali ſtatu conſervari potuerunt: Hinc elapſo biduo, & ſequenti Dominico die, vix hunc ingreſſa Mundum, ad beatorum iterum ſedes migravit.

FIG. VIII. A. eſt cingulum umbilicale ex linteo duplici goſſipino paratum, quodea parte B. qua umbilicum contegit, ſcutum, veluti placentam, duriuſculum obtinet, in cujus centro globulus ex adſtricto linteo eſt, qui in umbilici dilatationem ſeſe inſinuet, ut inteſtinum, aut omentum, vel utrumque raruſ exire prohibeat; ſed prius ceratum conſtrictivũ ſuper alutam extenſum, debet apponi, poſtea, cingulo applicito, abdomen conſtringi. Aliqui cingulo umbilicali A. addunt faſcias ſcapulares B. C. qua tribus tranſverſis linteis D. colligantur & cingulum humeris annectunt, ne deſcendat, ſed firmiter regioni umbilicali inhereat. Sed ea neceſſaria non ſunt, quoniam oſſa ilij deſcenſionem cinguli, ſubligamina F. G. verò ejuſdem aſcenſionem prohibent.

TABULA TRIGESIMA NONA.

De cingulo prominentiæ umbilici applicito, & modo perforandi abdomen, incidendi fiſtulas thoracis externas, ſuendi vulnera abdominis, applicandi bracherium, & evocandi urinam ſuppreſſam.

FIG. I. oſtendit cingulum umbilicale, Tab. præced. Fig. VIII. viro applicitum: quo ſolo plurimis mediocres umbilici prominentias tam in viris quam feminis, cum in adultis tum pueris, curavi, & majores, ne creverint, prohibui.

FIG. II. & III. monſtrat locum, modum & instrumenta paracenteſeos, in abdomine hydropicorum peracta. Circa hanc operationem chirurgicam etiam quatuor conſideranda ſunt, primò an ſit facienda? ſecundo quo tempore? tertio quo in loco? quarto quo modo? An facienda, ſignificabunt morbus & ægri vires. Morbus eſt Aſcites tantum, aut cum reliquis hydropis ſpeciebus aqua permiſta eſt: ſi ſcilicet tumor abdominis, à copioſiſſimo præſertim aqua potu, brevi temporis ſpatio ad inſignem magnitudinem pervenit, & medicamenta per os exhibitâ non juvant, eo quod virtus eorum, calore naturali humoris copia oppreſſo, in actum deduci minimè poſſit. Vires conſtantes ſint oportet, quas cognoſcimus, quando æger adhuc erectus ſtare; aut ſedili ſine incommodo aſſidere

potest. In malo itaque inveterato, virtutumque debilitate (quam indicant ſenium, pueritia, tuſſis, ventris fluxus, cachexia, febris ardens prægreſſa, viſcerumque ſchirrhus & corruptela) operatio nullum habet locum. Tempus eſt ſtatim, antequam ſcilicet in abdomine concluſus humor; Viſceribus & cæteris interioribus partibus noxam notabilem inferat. Locus, in quo ſit paracenteſis, vel eſt in umbilico, vel ſub umbilico, tribus aut quatuor digitis ægri tranſverſis interpoſitis, idque vel in dextera, vel in ſiniſtra, nunquam media abdominis parte ad lineam albam. Ubi umbilicus ita laxatus eſt aut tumens, ut inter exteriorem partem, ac internam cavitatem & aquam, tenuiſſima tantum cutis intercedat, qua vel ipſo tactu, digitorumque compreſſione & perſpicuitate deprehenditur, commodiſſimè in umbilico aperitur abdomen. Verum ſi laxitas illa umbilici non appareat, tum abdominis pars umbilico inferior, & dextera perforetur cum lienis vitio, ſiniſtra, ſi hepatis culpa aſcites orta fuerit. Modus comprehendit ſitum patientis, instrumenta, & operandi rationem.

Ager, qui propter aquam abdomen valde tumidum & distentum habet, supinus in lecto collocetur, vel scabellum insideat. Instrumenta quibus hydropticorum venter commodissime aperitur, sunt duplicia, videlicet vel instrumentum ex cannula alata H. & acul. compositum, Tab. XII. Fig. XVII. pro perforatione umbilici; vel scalpellus K. ad cuspidem parumper recurvatus, & ex una tantum parte aciem habens Tab. XII. Fig. I. pro apertione abdominis infra umbilicum. Umbilicus tutissime perforatur, si instrumentum Tabul. XII. Fig. XVII. cannulatum fascia affuatur, illudque in medio ipsius adigatur L. usq. ad cannula asterismum, postea acus & cannula eximatur, & cannula usque ad alam abdomini immittatur, ibique relinquatur. Sectio infra umbilicum necessaria variat. Fallopius sectionem administrat hac ratione. Secat prius cutem per transversum abdominis ad pollicis magnitudinem, gladiolo falcato, & ex altera parte obtuso, qua incisa, reliquum caute perforat scalpello, quo Germani venas ad emittendum sanguinem incidunt, phlebotomo nimirum vulgari. Hieronym. Fabricius ab Aquap. eodem utitur gladiolo quo Fallopius, sed illud quadantenus oblique in cutem demittit, donec ad cavam usq. regionem penetraverit, & peritoneum etiam perforarit. Ad cavitatem scapellum penetrasse, non solum aqua exitus indicio est, verum etiam dignoscitur a chirurgo in sectione abscessuum exercitato, quando prementi nihil renititur. Sectione facta, gladiolum extrahit, & cannulam argenteam, tersam, alatam, a lateribus perforatam, longiore prima vice (in posterum breviorē N. quæ tantummodo in cavitatem pertingat) ad extremum obliquam, scalpello exactè respondentem, & fascia annexam, ne extra foramen labi possit. O. Per hanc cannulam humorem serosum non confertim, sed antumemittit, quantum vires, qui expulsi rectissime & certissime cognoscuntur, concedunt. Sero in debita quantitate evacuato, cannulam non extrahit, sed in abdomine relinquit, & turundam ex linteo claudit, P. postea aquam iterum educturus. Hydroptici perforati diligenter custodiantur, ne ipsi inscius solvatur fascia, procidat cannula, unica vice effundatur aqua, & cum patientis interitu, tanti morbi aliàs unicum ferme auxilium infametur. Ad imitationem Fabricii Anno 1625. die 7. Augusti aperui Ulmæ abdomen Nobilissima virginis, qua Ascite, Anasarca & tympanitide laboravit, & annum unum & dimidium a perforatione integerrime vixit, postea sincera tympanitide affecta obiit.

FIG. IV. ostendit incisionem fistulæ thoracis citissimam & quasi momentaneam, qua fit syringotomo, quod in altera extremitate habet aciem Q. Tab. XIV. Fig. 1. circa cuspidem globulo cereo R. obvolutam, quo minus in immisione carnes laceret. Hinc in fistulam immittitur, & ubi ad fundum ejus pertingit, per carnem & cutem super incumbentem dextrâ adigitur, ut globulo cereo in ulcere remanente cuspis syringotomiper foramen factum excat, qua digitus sinistra apprehensa, amborum

foraminam interstitium, uno quasi ictu, inciditur. Monstrat præterea vulnus abdominis pro repositione intestinorum dilatatum, quod in sequenti figura, juxta Galen. l. 6. meth. med. c. 4. sententiam, consuitur, peritoneum scilicet cum musculis, & musculi vicissim cum peritoneo.

FIG. V. docet modum, quo labia vulneris in abdomine ad mutuum contactum ducantur, adductaque suturis seu fibulis conserventur. Repositis intestinis Minister manibus apprehendat vulneris labia, & Chirurgus tantam vulneris partem porrigat, quanta ad consueudum est necessaria. Infigit autem (1) acum que filum trahit ex lino contortum ab internis & externis (u) introrsum per cutem (a) & musculos (b) subjectos, ad peritoneum (c) usq. postea in tacto peritoneo. (c) hujus partis, per alterius partis peritoneum, atque etiam per musculos, ab internis ad extra, acum transmittit, post, exempta acu, ambo filia capita constringit, facitque punctum. Hinc (2) interjecto spatio unius digiti transversi, per abdomen ejusdem partis, a supernis & externis (x) introrsum, in tacto peritoneo acum transigit, postea per peritoneum, musculos & cutem, ab internis ad extra, acum transmittit, facitque punctum, & ita deinceps pergit, modo perforando modo prætereundo peritoneum, donec tot fiant puncta, quot sunt necessaria ad perfectam abdominis suturam.

Hic modus suendi etiam observandus, quando abdomen, post partum cæcæ fibulis uniuendum est.

FIG. VI. est bracherium, seu retinaculum herniæ, inguini adultorum sinistro applicandum. Bracherium cingulum (a) & subligaculum (b) multis foraminibus pertusum, ut claudi rursusque aperiri possit, conficitur e corio levi aut linteo xylino duplicato. Scutum (p) pilis capreoli impletur, ut duriusculum fiat, & intestini, vel omenti prolapsum impediatur; habeat quoque pronexum, ne transmissum subligaculum ab eo vacillet.

FIG. VII. est bracherium pueris adhibendum, quod ex eadem materia concinnatum est, ex qua superius: differt tamen in eo, quod hujus cingulum non in latere, neque subligaculum anterius, sed utrumq. ad posteriora claudi debeat, ne tam facile aperiri possit pueris.

FIG. VIII. monstrat bracherium inguini sinistro applicitum. Repositis reponendis & adhibito cerato super locum affectum idoneo, scutum seu pulvillus pilis capreoli, aut lana, duorum vel trium digitorum altitudine infarctus apponitur, qui ut firmiter hæreat, nec loco facile moveri queat, cingulo anterius inguini per lumborum regionem cincto & constricto ad latus a, nec non subligaculo latiusculo b, (quod posterius cingulo annexum, deorsumque ductum, sub crurum divisione sursum denuo reflexum, per scuti medium permeans, & pronexum illum, qui scuto propterea adjungitur, ne subligaculum ab eo declinet, penetrans, cingulo anterius arctè alligatur) comprimitur.

Ratio curandi enterocalem, à me sapissimè experta.

HÆC consistit in tribus, 1. repositione intestini intra abdomen; 2. conservatione repositi, ne rursus per inguina ad scrotum descendat; & 3. peritonæi, vel relaxati constrictione, vel disrupti consolidatione.

Ante repositionem chirurgus exercitatus diligentissimè consideret, an hernia sit parva, vel magna? an recens, vel phlegmone correpta? an etiam intestinum adhuc flaccidum, vel materiâ aliqua repletum?

Si hernia parva sit, & recens, intestinumque vacuum, facillimè reducet, si ager supinus in lecto collocetur, capite paulum declivè, & pedibus elevatis, quoniam hæc ratione intestina ad septum transversum rudentia, secum trahunt id, quod ad scrotum descendit.

Si autem hernia magna sit & recens, chirurgum oportet intestinum nulla materia distentum digitis tractare, & illud, capite prius patientis declivius posito, sensim & sensim, tam diu molliter circumagere, donec paulatim rursus abdomen ingrediatur. Quod si chirurgus manu lassus fuerit, opus est, ut ministrum habeat cordatum, & in huiusmodi operatione optimè informatum, qui ipsum adjuvet, & intestinum digitis similiter tractet.

Herniæ cum associatur aut inflammatio, quam indicat dolor, calor, & febris; aut flatus, quorum indicium est rugitus, & dolor extendens sine gravitate; aut fæces, quæ cognoscuntur ex biduana vel triduana abvi suppressione, magna scroti duritie, & dolore gravissimo: tunc à reductione intestini desistendum est, tam diu, donec inflammatio abierit, fæces egressæ, & flatus dissipati fuerint.

Inflammationi confert seq. cataplasma,

- ℞. Farin. hord. ℥j.
- Furfur tritic. ℥. B.
- Ol. ros. compl. ℥iij.
- Vini rubr. q. s. Misc.

Quod calidè scroto & inguini impositum valde digerit, humores modicè repellit & partes efficacissimè roborat. Si post 24. horas non recesserit inflammatio, cataplasma toties renovetur, & applicetur, quoties ad curandum phlegmone opus videbitur. Cataplasmati, ob caloris vehementiam, nimis exiccato, atque ideo separatu difficili, affundatur Oenoleum calidum. Inflammatus quoque locus, pari utilitate ex Fallopio fovetur lixivio calido, in quo cineres ex ligno fagino ebullierint. Accipiatur igitur dua sili crudi (quod suam digerendi vim loturâ fullo-nium nondum amisit) massa, indantur cacabo, & coquantur cum manipulo dimidio seminum cymini in lixivio acri: deinde massarum una extrahatur, inter duos discos, exprimat, expansa calidè, quantum ferre potest ager, circa scrotum apponatur, repescens removeatur, & alia substituat, eaque repetatur, donec inflammatio omninò sublata fuerit. Cû dolor inflammationem comitatur ingens, tunc cataplasmati, vel fomento, aliqua vel major portio addatur olei rosati.

Si cum inflammatione concurrant fæces, quæ repositionem intestini impediunt, casus quidem est maxi-

mè desperatus: nihilominus tamen (omissis purgantibus per os exhibitis, quæ majorem aliàs humorum ad partem affectam affluxum causarent, & ut ipsa mors, teste Fallopio, ægrotantibus acceleretur.) facum tentetur eductio, balneis aut fomentis distensionem relaxantibus, & clysteribus lenientibus, moderata quantitate injectis. Vitetur facum interim generatio; exhibitis patienti cibis boni succi & pauci excrementi, quales sunt juscula carniùm tenuia, contrusa, ova sorbilia &c.

Flatus etiam sepissimè absque inflammatione intestinum replent, quo in casu nihil præstantius est fomento, quod ex decoctione lixivii acris, seminibus cymini & sila crudo, atque pauca additione vini malvatici potentis paratur. Inflammatione curatâ, facibus excretis, & flatibus dissipatis, reponatur intestinum in propriam sedem, digitis sensim ac sensim impellendo.

Post repositionem intestini, ob relaxationem peritonæi, in scrotum prolapsi, ceratum constrictivum ab Hieron. Fabric. ab Aquapend. commendatum, quod

- ℞. Boli Armen.
- Sanguin. Dracon.
- Mastich.
- Sarcocoll. ana. ℥j.
- Bisling.
- Tegul. pulv. ana. ℥iij.
- Resin. pin. ℥js.
- Ovi album.
- Ceræ. ana. q. s. M. f. Ceratum.

extendatur super corium tenue & molle, ad magnitudinem loci affecti, ut eum non multum excedat, ac, de ras prius inguini pilis, applicetur, nec renovetur, nisi amplius curi adhærescere nolit. Apposito cerato, bracherium Fig. VI. inguini arctè adalligetur Fig. XIX. ut foramen peritonæi, per quod intestina prorumpunt, comprimatur.

Si propter disruptionem peritonæi, intestina ad scrotum dilabuntur, adstringentibus glutinantia immisceantur, ut

- ℞. Cerat. constrict. Hier. Fab. ab. Aquap.
- Empl. Apostolicon. Nicol. ana. p. æq.
- M. & malax. cum ol. mastichin.

extendatur in corio, & cum bracherio inguini applicetur, pro conservatione intestini in suo loco & consolidatione aperturæ, per quam sibi viam ad scrotum parat intestinum. Præcipua enim cura consistit in remediis externis, & exquisito subtili aculo.

His non conferentibus, necessaria est universa corporis expurgatio, ab humoribus serosis præsertim, & pituitosis, qui peritonæi, vel rupti, vel dilatati, consolidationem ac constrictionem, ex se difficilem, impediunt: adde etiam, quod cum necessarium sit, non modò externis uti adstrictoriis, verùm etiam internis, si omiſsa universalium administratione corpus excrementitiis humoribus scateret, obstructionibus viscerum inde enatis, infebres, aut alia mala, incidere posset. Expurgatio autem

fiat blandis medicamentis. *Præmissis universalibus, confugiendum erit ad constringentia interna & externa. Inter assumenda expertissimum habeo sequens Electuarium*

℞. Conserv. Symp. ℥ij.
ros. antiq. ℥j.
Cortic. citr. cond.
arantior. cond. ana ℥℞.
Pulv. herb. perfol.
Herniar.
ling. serpent.
Rad. consol. maj. ana ℥ss.
Semin. plantag. ℥iiij.
Cichor.
fenicul. ana ℥j.
Corall. rubr. præp. ℥ss.
Marg. præp. ℥℞.
Lapid. chrysol. præp. ℥j.
Syrup. myrtin. vel corall. q. s.
M. F. Electuar.

De quo patiens, quatuor horis ante prandium, & tribus ante cenam, deglutiat quantitatem nucis juglandis, & superbibat scyphum vini rubri austeri, aut albi, in quo infusus sit sequens sacculus,

℞. Herb. Fragar.
Consol. med.
Vinc. per vinc.
Equiseti.
Ling. serpent.
Perfol. ana. Mj.
Rad. sigill. Salom. ℥is.
Consol. maj. ℥j.
Semin. plantag. ℥℞.
Cichor. ℥iiij.
fenicul. ℥j.
Cumin. ℥j.

Incis. & contus. Misc. ad sacculum, qui in tribus mens. vin. alb. infund.

Si febris ratione vinum non conceditur merum, aqua illud diluatur, & foliis alchimilla alteretur. In infantibus etiam præstantissimus est pulvis sequens.

℞. Radic. consol. maj.
Herb. ling. serpent.
perfoliat.
Herniar. ana. ℥j.
Semin. plantag. ℥iiij.
Fenicul.
Cichor. ana. ℥j.
Corall. rubr. præp. ℥ij.
Marg. præp. ℥j.
Lapid. Chrysol. præp. ℥℞.
Sacch. ros. tab. q. s. ad grat. sapor.
M. F. pulvis

de quo, mane & vesperi, exhibeatur cochlear parvum in pulmento. Assumpto pulvere infans bibat de hac mixtura, vel sequente decocto

℞. Aquæ plantag.
Fragariæ ana. ℥vj. M.
& si lubet, edulcor. saccharo. vel
℞. Radic. consol. maj.

Herb. vinc. pervinc.
consol. med.
femin. plantag. ana. ℥ij.
Incis. Misc. ad chartam
pro decocto.

Inter usum remedium internorum, ceratum etiam idoneum, sub bracherio accommodato, inguini applicetur, & quotiescunque renovandum, locus affectus, (dum patiens resupinus in lecto decumbit.) soveatur seq. decocto.

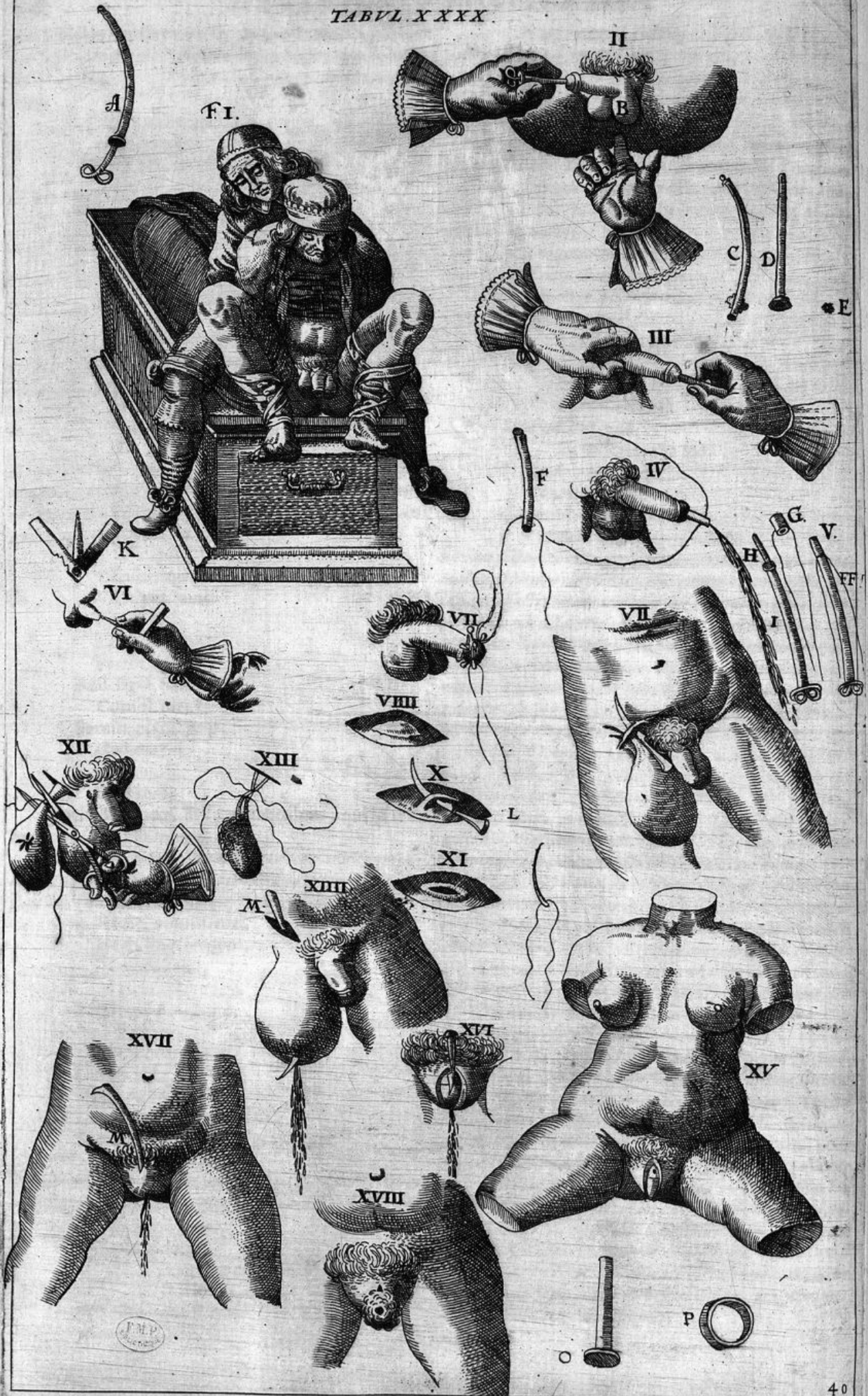
℞. Rad. consol. major.
Tormentill. ana. ℥jss.
Herb. vinc. pervinc.
Fragar.
Ling. serpentin.
Bising.
Herniar.
Perfol. ana. Mj.
Flor. ros. rub.
Balauftior. ana. M℞.
Cortic. granat.
Cupul. gland.
Semin. Sumach. ana. ℥ij.
Incis. decoq. in vin. rubr.

novum postea ceratum apponatur, & relinquatur, donec cuti amplius non adhaereat. Hac autem cerati mutatio, locique affecti fomentatio tam diu repetatur, quousque peritonæi vel dilatatio, vel ruptura constricta, aut adglutinata fuerit. Hæc etiam, tam interna quam externa remedia, minimè proderunt, nisi recta victus ratio observetur. Evitanda igitur edulia quæcunque dulcia, flarulenta, & pravi succi, è quorum numero sunt omnes herba cruda, legumina, fructus horarii, lactinia, & his similia. Utendum pane probe cocto, addito anisi vel cumini semine. Vescendum præterea carnibus siccis ad constringendum, & viscidis ad consolidandum: illas suspeditant tardi, merule & perdices; has vitulorum, ac anserum, anatamque pedes & ala, elixapotiis, quam assa subministrant. Potus ordinarius sit vinum minimè dulce, nec album, sed rubrum subadstringens, aut saltem mediisaporis. Sed cibus & potus, in parva quantitate assumptus, ad maturam sanitatis recuperationem plurimum conducit. Ager supinus, & capite & pedibus elevatus, in lecto se contineat ad minimum per quadraginta dies, & summam subligaculi curam habeat, nec unquam sine bracherio per brevissimum temporis spatium surgat, multò minus ventrem exoneret, ne in festina procidentia, id quod jam medicamentis constrictum vel consolidatum fuit, rursus aperiant. Operæ etiam danda est, ut quotidie alvus laxa sit, ne dum iadurata feces cum labore excernuntur, conatus ille plurimum obstet. Ad leniendam alvum strictiorem prosunt pruna laxativa Augustanorum, si eorum quatuor vel quinque hora ante cibum, assumantur. Nec obest, cum semel in septimana superfluitates primæ regionis expurgantur, pilulis Aloeticis Hieron. Fabric. scrupuli pondere hora ante cenam, assumptis vel clystere ad vesperam injecto, quisi componatur ex decocto emolliente & refrigerante, melle rosato, elect. lenitiva & oleo chamomilla, per plurimos dies alvum lubricam relinquet.

Elapsis

TABVL XXXX.

Elapsis quadraginta diebus, æger surgat quidem, sedceratum cum bracherio gestet, donec tutò removeri posse videantur. Esi nullus castratorum herniosos absq. periculossissima illa testiculorum excisione (Tabul. XL. Figur. IX. &c.) citra recidiva metum curari posse credat: innumeros tamen, quorum cognomina silentio lubens prætereo, longo temporis progressu, & magna adhibita cura, dictis remediis, victus ratione, atque bracherio, pristina sanitati tutissimè restitui: quos verò vel ob affectus magnitudinem, vel diuturnitatem integrè sanare non potui, eos saltem præservavi, ne morbus adauge-retur.

FIG. IX. *Ostendit, quomodo urina suppressa per catheterem educatur; quæ operatio chirurgica experto Medico est facilis, imperito è contra satis difficilis, & periculosa. Hanc describit Celsus l. 7. c. 26. Res verò interdum cogit emoliri manuali opera urinam, cum illa non redditur, aut quia senectute ejus iter collapsum est, aut quia calculus, vel concretum aliquid ex sanguine, intus se opposuit. At mediocris quoque inflammatio, aut caruncula meatum urinarium obitruens, sæpè eam reddi naturaliter prohibet. Idque non in viris tantummodo, sed in feminis quoque interdum, necessarium est. Ergo aneæ, vel potius argenteæ, quæ utædriq. appel-lant, fistule fiunt, quæ ut omni corpori graadiori mino-rique sufficiant, ad mares tres, ad feminas duæ, Medi-co habenda sunt. Ex virilibus maxima decem & quinq. sit digitorum, media duodecim, minima novem: Ex muliebribus major novem, minor sex. Incurvas verò esse eas, muliebres scilicet, paulum, sed magis viriles oportet, omnesque leves admodum: ac neq. nimis crassas neque nimis tenues. Homo æger, tum resupinus super subscel-lium, aut lectum, collocandus est. Medicus autem a de-*

xtro latere, sinistrâ quidem manu, colem masculi conti-nere, dextrâ vero fistulam argenteam oleo inunctam, E. leniter demittere in iter urine debet. Atque ubi ad cervicem vesicæ ventum est, simul cum colem fistulam inclinatum, in ipsam vesicam compellere, eamque urinâ redditâ, recipere. Huc utique Celsus. In hac chirurgia maximè animadvertendum, ne in immisione fistule ar-genteæ, valvula carnosâ, quæ vasorum seminalium ori-ficia in meatum urinarium desinentia claudit, viole-tur, quod cognoscitur ex intrusionis difficultate, dolore, & sanguine emanante. His enim signis apparentibus, re-trahenda paulum fistula est, rursusque leniter intruden-da, donec, valvulâ intactâ, vesicam ingrediatur, per eamque urina reddatur. Alii filo argenteo, fistula cavi-tati respondentem, gossipii floccum alligant, & in cathete-ris cavitatem immittunt, eumq. cum fistula in vesicam impellunt. Ubi fistula in vesicam pervenerit, filum cum lana alligata è fistula retrahunt, & ita quasi per siphonem eliciunt urinam. Sed neque gossipium, neque filum est necessarium. Non gossipium, quia per syringam ad late-ra perforatam libere exit urina. Non filum, quia propter dictam rationem, magis officit, quàm prodest; dum e-nim filum è cannula trahunt, non raro fistulam simul e-ducunt, cum majori difficultate iterum immittendam. Ubi urina supprimitur ob vesicæ inflammationem, ca-theteris immissio periculo non vacat, laceratâ enim cer-vicis inflammatio augetur, & ea cessante sequitur inemè-dabilis quasi urinae incontinentia. Sarius igitur est, parvâ Mandelâ cereâ. Tab. XIII. Fig. IX. modicè inflexâ, oleoq. communi illitâ, prius chirurgiam tentare, quàm cathe-teris usu malum exasperare. In Ischuria quoque renum virio subortâ, frustra adhibetur syringa & cereolum, cum urina in vesicâ non contineatur.

TABULA QUADRAGESIMA.

De collocatione ægri ad explorandum & eximendum calculum

è vesicâ & meatu urinario; mitigatione ardoris urine chirurgica, extirpa-tione carunculæ in uretra p. n. enatæ, perforatione penis, ligatura verrucarum in præputio venerearum, herniarum cum deperditione testiculi curatione, hymenis integri incisione, vulvæ clausæ apertione, uterique extra abdomen in suum locum prolapsi & repositi cōservatione.

FIG. I. *docet situm ægri calculo laborantis: in hac enim explorant calculum vesicæ cathetere A. per ure-tram immisso, & digito indice ano indiro.*

FIG. II. *præter rationem explorandi calculum, o-stendit incisionem perinæi B. supra itinerarium C. vesicæ immissum, scalpello Tab. II. Fig. II. factam. Sectione facta, lithotomus itinerarium retrahit, & per vulnus perinæi catheterem immittit, ut dilatatorium seu vesicæ specil-lum super syringam sine offensione in vesicam perveniat. Specillo applicito catheterem extrahit, cervicem dila-tat, instrumento idoneo calculum apprehensum edu-cit, &c. De extractione calculi legatur Ambros. Paræus l. 17. à cap. 35. usque ad 48. & absolutissimus tractatus Guil. Fabrit. Hildan. de lithotomia vesicæ.*

FIG. III. *calculus ex meatu urinario sine sectione educitur propterea, quod si ex angustiiori loco lapis exivit,*

puta ex vesicæ collo & orificio, multò magis ex latiore pro-trahetur, ut est canalis colu. Sumo specillum Aquapenden-tis quod in cochlearis similitudinem excavatû in extre-mo sit D. ut auricularis scalper, quod in canalem demitto, ita ut lapillum E. prætereat ac superet, ipsumque quad-tenus suo labro & cavo comprehendat: tum per specilli stylum cannulatum, uretræ oleum amygdal. rum dul-cium immitto, & specillum sensim ad me traho, ita enim deducitur sensim foras lapillus, tum ipsum digitis comprimendo, tum specillo cavo trahendo, vid. Tab. XIV. Fi-gur. VIII. Imò sæpius observavi, lapillos ejusmodi, qui in urinarium meatum prolapsi sunt, sine sectione, & citra specilli operam, exiisse: si patiens balneo emolliente frequenter insederit, & lithontripica moderata prius assumerit, aut in canalem urinarium stillari permi-serit.

FIG. IV.

FIG. IV. demulcet urinæ ardorem, qui in Gonorrhœa virulenta, dum redditur urina, tam vehemens est, ut patientes potius velint mori, quam mingere. Quando igitur talis inter mingendum percipitur ardor & dolor, qui nullis medicamentis, sive assumptis sive infusis, potest mitigari, patiens glandis meatui immittat fistulam argenteam politissimam, filisque alligatam F. quam manibus apprehendit, ne fistula, ab irruentis urinæ impetu, extra meatum colis pellatur, sed ut firmiter maneat, donec per ipsam urinam absque contactu meatus aut doloris sensu, profluat.

FIG. V. Non raro caruncula ex ulcere in meatu urinario oritur, atque ita interdum augetur, ut urinam supprimat. Hæc manuali operâ, & idoneis medicamentis extirpatur, quæ erodendi vim obtinent. Ne tamen aliæ partes, quam sola caruncula in meatu erodantur, urinæve medicamenta applicita profluens eluat, Hieron. Fabr. ab Aquapend. excogitavit instrumentum, cujus beneficio nihil nisi caruncula exeditur, prohibeturque ne medicamentum caruncula admotum ab urina, que sæpius excernitur, elui possit. Fit autem cannula G. ex linteo, cerâ albâ oblinita (longitudine digiti transversi, & latitudine ea, ut aquet argenteum catheterem I.) que filum longum habeat appensum. Hæc cannula, prius tamen extra idoneo medicamento oblita, v.g.

R. Mell. in ciner. ust.
Turicæ præp.
Butyr. recent. in aq. plant. lot.
Terebinth. similit. lot.
Ceræ flav. ana ʒʒ.
Alumin. usti. ʒʒ.
M. F. Linimentum

quod, crebra experientia teste, carunculas meatus urinarum absque dolore & sanarum partium excoaratione consumit. Quidam experimentum Rochi Cervieri summis laudibus extollunt.

R. Pulv. A. viv.
Merc. præcip.
virid. aris
Antimon. crud. ana. ʒiij.
Ceræ albæ ʒi.

Misc. f. a. in mortuo plumbeo ad formam unguenti cannula Medicamentorum uno oblinita, stylo extra fistulam argenteam prominente H. adpretur, atque una cum argentea fistula & stylo, in urinarium canalem immittatur, nec occurrat caruncula. Et cum jam est in loco caruncula, argentea fistula cum suo stylo retrahatur, cannula vero, ex linteo cerâ induceto parata & immissa, relinquatur in meatu, ut per eam urina excernatur, que simul prohibet, ne medicamentum carunculae admotum ab urina elui possit.

FIG. VI. Evenit interdum, ut infantes sine foramine in glande, per quod urinam reddant, nascantur, cui statim gladiolo acuto occurrendum, qui cuspidem habet angustiore. Ager supinus collocetur, & colis, prope glandem, sinistra apprehendatur, ac, gladiolo in dextrâ detento, foramen clausum aperiatur, quo factò, foramini immittatur penicillus ex plumbo, subtilis, solidus, & epulotico inunctus, qui dum ager mingit, debet

aufferri, postea iterum intrudi, idque per tres & quatuor dies, donec labia foraminis cicatrice obducantur. Quod si nascantur cum glandis foramine valde stricto, illud quam citissime ampliandum immissa parvaturunda (que conficitur ex medulla sambuci compressâ, & unguento rosaceo oblinita) ut imbibitâ humiditate intumescat, & humefacta foramen dilatat.

FIG. VII. ostendit excrecentias carnis, in glande & preputio, Gallicas, earundemque curandi modum; qui commodissime vinculis procedit. Nam cum hæc caruncula angustam habeant basin, filo serico simplici, tenui, & rubeo, constringuntur, ut bidui spatio decidant. Utilissime nonnunquam oleo antimonii, vel Logadorum, tanguntur: interdum, pari successu, verrucæ volfellæ apprehensæ scalpello abscinduntur, deinde locus ferro optime ignito aduritur, ne sanguis vicinas partes inficiat.

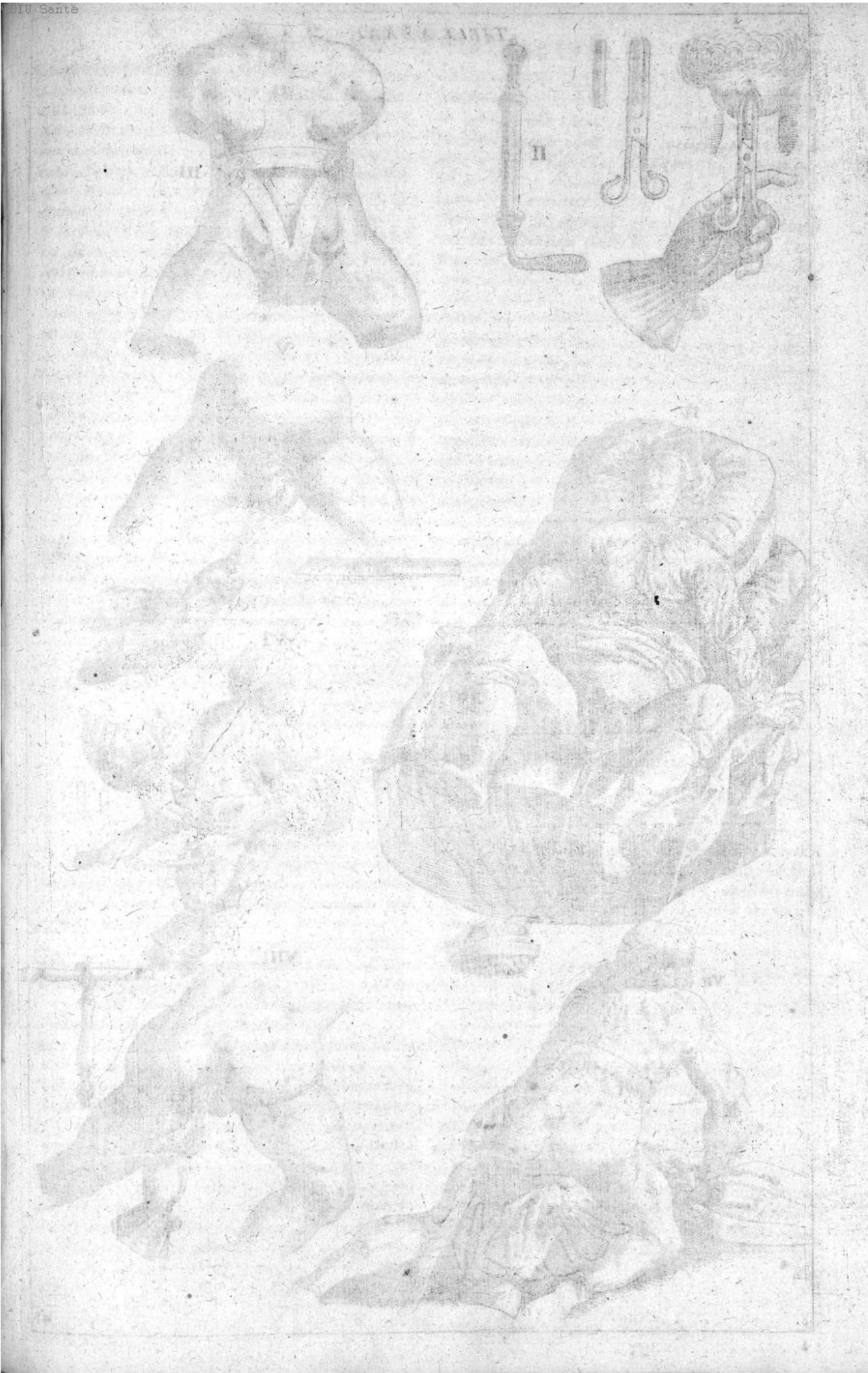
FIG. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. & XIV. monstrant chirurgiam horribilem, quæ Nursini, meo tempore in Italiâ celeberrimi castratores, hernias intestinales curarunt. Ager supinus in Tabula ligatur, tota deinde dilatatio in inguine oblique signatur aramento, minister in imo abdominis intestina comprimit, ne foras prorumpant: hinc chirurgus scalpello falcato, obliquâ facta sectione cutis, Fig. VIII. (ut peritonei processus conspici possit, Fig. VIII.) eodem gladiolo peritoneum incidit Fig. X. & per foramen Fig. XI. testem sursum expellit, postea indice omnes membranas avellit, & a scroto separat, in primis vaginalem dilatatam Fig. XII. testemque simul foras trahit: postea vasa spermatica, & tunicam vaginalem, forcipe accommodatâ, apprehendit, & suturâ simul jungit, inde supra suturam testiculum scalpello excidit, & abjicit (Alii, vasa spermatica & tunicam, duobus in locis constringunt, & apprehensis inferioris filii extremitatibus interstitium forcipe incidunt, testiculumque abjiciunt.) omnia vasa verò s'inguinem fundentia ferramento candente adurit, & intus reponit, filolongo exterius relicto, & ultimo, per foramen inguinis, immittit ferramentum L. Fig. XIV. ad cuspidem globulo cereo munitum, usque ad scroti fundum, ut perforetur ad expurgandam materiam, qua, ex inguinis vulnere quotidie in scrotum demittitur, perforatumque conservat turunda immissa, usque dum vulnus inguinis sanatum fuerit.

Tab. XV. ostendit membranam pudendo muliebri transversim inductam, quam veteres pro hymene habuerunt.

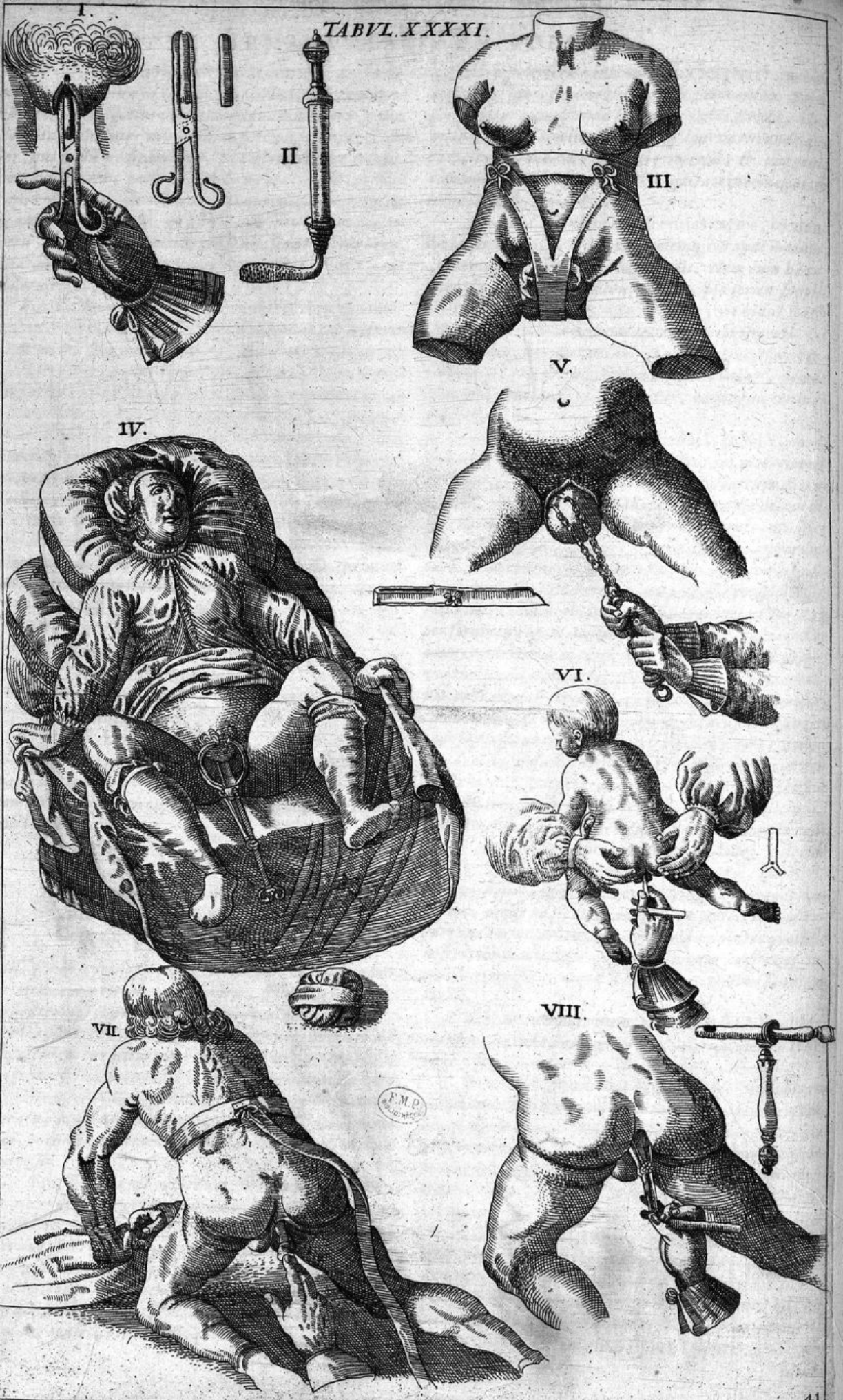
FIG. XVI. Membrana hymen dicta, concubitum prohibens, at propurgatione menstrui superius perforata, scalpello falcato (Tab. XII. Fig. II. cujus apici cereus affigatur globulus) inciditur, ut mulier viro aptissima reddatur. Quod si pellicula ista uteri vaginam protinus obstuat eam, spatia Celsi Tab. II. Fig. I. incidit Paulus l. 6. cap. 27.

FIG. XVII. docet, quomodo Hieron. Fabr. ab Aquapend. in agglutinatis vulva labris chirurgiam, juxta Paulum, administret. Feminam resupinat (in hac & præcedentis figuræ chirurgia) ita ut crura ad summum ventrem contracta habeat, femora vero inter se dispersa, subjicit autem ulnas ipsius ad poplites, & vinculis idoneis

ARMAMENTARIUM

TABVL. XXXXI.

idoneis ad cervicem deligat : deinde scalpello fistulis incidendis destinato, nempe vel syringotomo in altera extremitate acuro Tab. XIV. Fig. I. vel scolopomachario Tab. XII. Fig. I. II. III. & V. labra agglutinata, prius per longitudinem atramento signata incidit. Labris ab invicem separatis, & sanguinis fluxu sedato, fistula plumbea medicamento epulotico illinatur & vulva immittatur, ad perfectam usque curationem, ne labia rursus concrecant.

FIG. XVIII. agit de uteri extra abdomen procidentia, quam patiuntur femina, quando ipsis ligamenta uteri membranosa vel relaxantur, vel abrumpuntur. Hujus mali curatio tria requirit; repositionem uteri prolapsi; repositi in suo loco conservationem; & ligamentorum vel adstrictionem, vel consolidationem.

Ante repositionem considerandum est, an procidentia uteri sit simplex, vel ipsi adjungatur inflammatio aut tumor frigidus: His enim apperentibus, repositio non tentetur, donec morbi evanescent. Inflammationem sistet cataplasma vel massa lini cruda in lixivio acri decocta & expressa, de quibus videatur cura hernia intestinalis Tab. XXXIX. sub Fig. VIII. Tumorem frigidum discutiet fotus ex decoctione malva, althea, flor. chamomill. &c. Tumorem dictis curatis, evacuato per clysterem stercore, & excreta urina (ut undiquaque à compressione liber sit uterus) chirurgum vel expertam obstetricem oportet & grotantem supinam collocare, ita ut coxas altiores habeat & poplites incurvatos, cum cruribus diductis; deinde accipere candelam. O (qua habeat basin) ex cera & assa-

fatida confectam, suaque crassitie muliebri vagina respondentem, & ea citra violentiam totum protrudere id, quod procidit, donec tota moles ad finem reducat. Hoc facto, patiens candelam linteo triplicato in vino rubro expresso, & fasciâ Tab. XLI. Figur. III. firmet, per octo vel novem dies decumbat extentis & coaptatis inter se cruribus, ita ut alterum alteri incumbat: brachio lapidem aquila dictum alliget, & naribus suaveolentia, nisi uterine suffocationi fuerit obnoxia, admoveat. Reposito utero, qui ex relaxatione ligamentorum procidit, corpus à serosis & pituitosis humoribus expurgandum & (post cucurbitularum citra sacrificacionem cum magna flamma sub umbilico & renibus applicatione, & inter remedium adstringentium interiorum usum) regioni uterine & propè inguina ceratum constrictivum applicandum, circulusque P. buxeus vaginæ intrudendus, ibique ad perfectam usque curationem relinquendus. Mulier tertio vel quarto quovis die ceratum removeat & metrenchyta cannulam Tab. XIII. Fig. III. uteri vaginæ immittat: deinde per horæ sparium balneo ex moderate adstringentibus (validiora enim menses supprimunt) parato insideat, & ceratum renovet. Rerum non naturalium regimen observet, quod herniosis loco præclaro fuit præscriptum. Puerperis nondum probè purgatis adstringentium usus est maxime periculosus. Ligamenti uteri membranosis abruptis, cerato constrictivo immiscendum est Emplastrum Apostol. Nicolai, vel aliud consolidans.

TABULA QUADRAGESIMA PRIMA.

De clitoridis seu mentulæ mulierum inutiliter auctæ abbreviatione, metrenchyta, inspectione ani & matricis, extractione fatus mortui, & repositione intestini prolapsi.

FIG. I. docet, quomodo Hieron. Fabrit. ab Aquapend. instrumento ad polypum accommodato, clitoridis inutile incrementum (malum Ægyptiis & Arabibus endemium) abscindat. A. monstrat clitoridem forcipe comprehensam. B. exhibet corpus clitoridis excisum, & extra forcipem positum.

FIG. II. notat metrenchyta siphoni Tab. XIII. Figur. I. affixam, ut sinui muliebri immitti possit, ad infundendos idoneos liquores.

FIG. III. monstrat subligaculum, quod detinet medicamenta externo uteri orificio apposita.

FIG. IV. exhibet applicationem speculi uterini Tab. XVI. Figur. IV. depicti, quam Paulus l. 6. cap. 73. sequentibus verbis describit. Locetur femina supina in sella, ita ut crura ad summum ventrem contracta habeat, femora verò inter se disparata. Subjiciantur autem ulne ipsius ad poplites, & vinculis idoneis ad cervicem deligantur. Qui verò chirurgiam exercet, ex dextris paribus sedens, instrumento exploratorio, dioptra appellato, pro ætate convenienti exploret, & per specillum muliebri sinus profunditatem meriatur, ne si longior sit dioptra fistula, uterum comprimi contingat. Et si longior

sinu reperta fuerit dioptra fistula, lintea complicata pendendi alis imponantur, quo super ipsa locetur dioptra. Oportet autem fistulam calefactam, oleoque accommodato inunctam, blandè immittere, ut cochleam ad supernam partem habeat: & dioptra quidem ab operante teneatur, cochlea vero per ministrum citra violentiam obtorqueatur, quo fistulæ lamina diductis sinus muliebri disparatur, ad explorandum id, quod curam manualem expolcit.

FIG. V. extrahitur fatus mortuus uncis (quando nimirum fatus, ob situm præternaturalem, testiculis e quorum preparatis, quos nobis Horatius Augenius commendat, aut femina alterius lacte expelli nequit) Tab. XVII. Fig. V. ex Andr. à Cruce depictis, utrog. oculorum cavitati immixtis. Si integer hac ratione educi nequit, scalpello C. Tab. II. Fig. II. incidatur, & observatis observandis frustratim eximatur. vid. plura apud Hieron. Fabr. ab Aquap.

FIG. VI. anus recensatorum oclusus lanceola perforatur: post operationem loco affecto applicentur ea, que in perforatione penis & vulvæ dicta sunt.

FIG. VII. monstrat repositionem prolapsi intestini

H fini

Itini recti blandam, & digitis chirurgi (alii laudant digitos patientis) tentatam, cum linteo quadruplici D. & facia, ad retinendam medicamentam, & intestinum in suo loco conservandum.

FIG. VIII. anus inspicitur dioptra Tab. XVII. Figur. II. parum calefacta, & ut lubrica reddatur, oleo oblinita, ad explorandam hæmorrhoidum qualitatem: ulcerum vero statum exactissime etiam cognoscimus turunda ano immissa & per integrum diem reli-

ta, atque retracta. Ulcera intestini recti perspecta tutissime curantur, cannula (longo manubrio donata & ad latus perforata Tab. XIV. Fig. I.) linteo in vino austero expresso & perforato obducatur (solida enim cannula Tab. XVI. Figur. I. albumine ovi saltem illinitur) & ano immissa ter quaterque, stylū optime ignitū Tab. XVI. Fig. IV. Tab. XXXVII. recipiat, veluti supra Fig. I. in ozæne chirurgia dictū. Operatione finita, locus affectus medicamentis infusus & appositis tractetur, usq; ad perfectam curationem.

TABULA QUADRAGESIMA SECVNDA.

De incisione fistularum, curatione hæmorrhoidum, applicatione enterenchytæ, & duobus monstris.

Fistula ani sunt duplices; quædam excitantur ab ulcere intestini recti, quod varias habet causas, pituitam scilicet salsam, bilem acriorem, & morbum (in Regionibus præcipue calidioribus.) Gallicum, qua erodendo fistulas ani producit: alia ortum trahunt à tuberculo (ob equitationem vel casum) exterius circa anumenato & suppurato, cujus sanies, si exitum non habet, sinum efficit profundum.

Priores vel exedunt intestinum rectum, simulque perforant quatuor communia integumenta, ita ut purulenta materia, vel potius sanies, exterius, per cutim egrediatur; vel circa partes musculosas & cutaneas consistunt.

Posteriores itidem, vel intestinum perforant, vel ad intestini recti tunicam tantum exteriorem pertingunt.

Signa fistularum propositarum accuratè tractavit Aquapend. lib. 3. Pentateuch. c. 12. harum singulas, ab

Excellentissimo Medico & Chirurgo, Adriano Spigelio, Præceptore meo plurimum honorando (cujus per septennium, ab anno videlicet 1616. usque ad annum Christi 1623. in Antiquissima & celeberrima Universitate Patavinâ, quæ non modò per Italiam, sed per totam etiam Europam, & ubique gentium, ob clarissimorum Doctorum splendorem, vetustissimorum studiorum auctoritatem, & fyderea doctrinæ, ac virtutum omnium, monumenta, inter Academiæ ferè principatum obtinet, præparator Anatomicus fueram, & cui in peragendis operationibus chirurgicis per decennium adstiteram) ferramentis dextrè ancisus, & felicissimo successu curatas vidi: Nec mihi desunt magni nominis viri, animo forti militiam sequentes, ex lue Gallicâ etiam ani fistulis vexati, quos, præceptoris crebra experientia fretus, in Patria curavi, modo sequenti.

Fistularum ani penetrantium curatio.

Fistulam, sive ab ulcere intestini recti, sive à tuberculo in natibus exortam, perforantem, & medicamentis non cedentem, curaturus, specillum de promo argenteum (Fig. I. Lit. B.) in utraque extremitate capitibus rotundis (c. d.) praditum, illudque pro necessitate incurvo. Hujus extremitati (d) & syringotomi (Tab. XIV. Fig. III) globulo (e) filum ex lino duplicatum (f) alligo. His ritè peractis, fistule orificio (g) lentè intrudo specillum, illudque ut & filum duplicatum, & globosum scalpelli caput, per ani orificium A. traho, ut ex Fig. II. Lit. h. & i. ad umbrationem constat. Postea, manu sinistra arripio instrumen-

ti syringotomi incidentis partem (h), dextra verò ejus partem (i) atque sic instrumentum trahendo & impellendo fistulam uno ictu, ne diu ægri doloribus torqueantur, integrè incido. Qua incisa sanguis sistendus, inflammationi prohibenda, callus (medicamentorum Arsenici præp. 38. Mel. ros. 38. M.) absumendus, vulnus recens carne implendum, & cicatrix inducenda. Hæc ratione, absque cauterio actuali, quod ab aliis ad callos fistularum consumendos maxime laudatur, fistule penetrantes facillimè, & tutissimè, curantur.

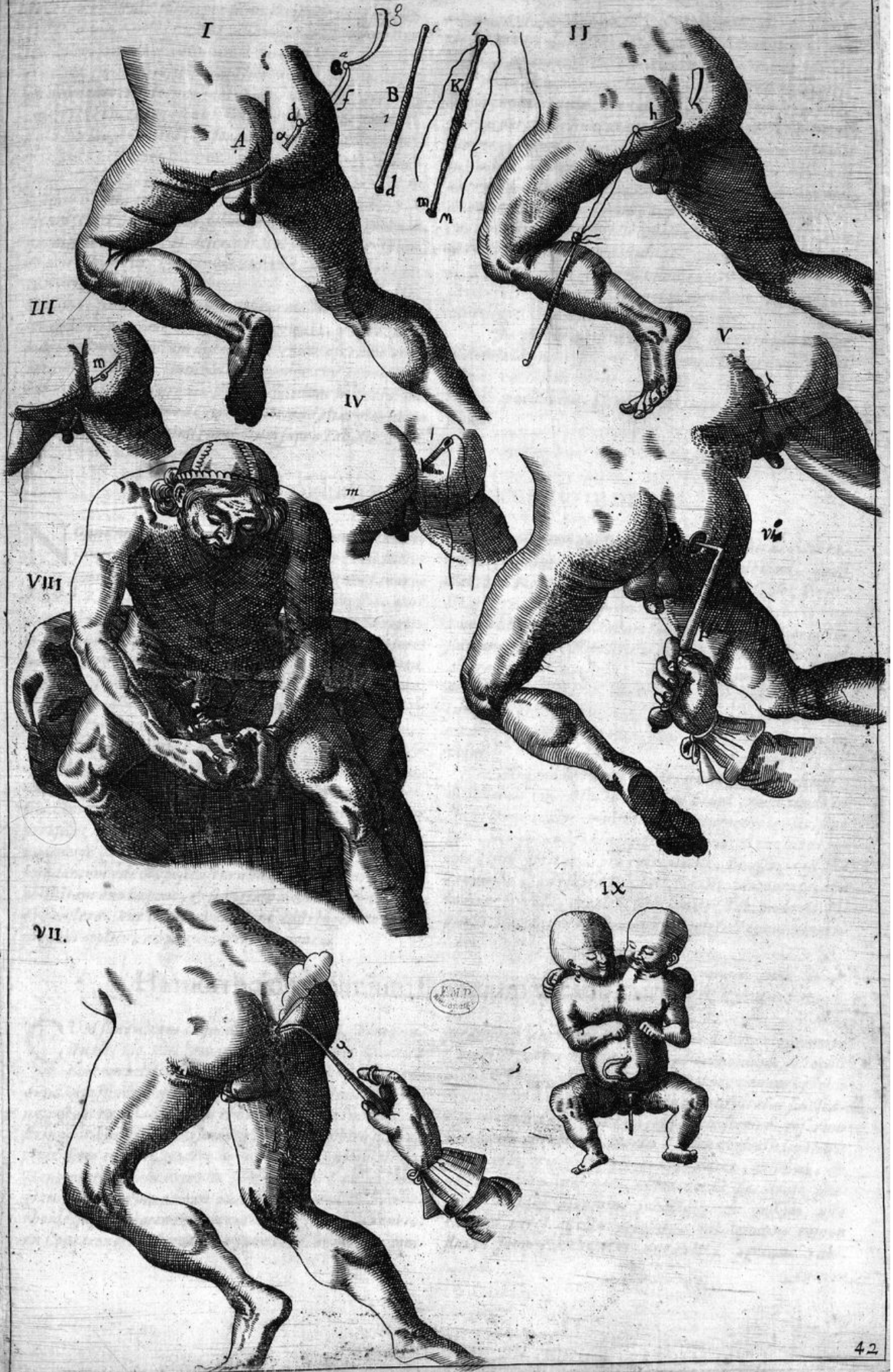
Fistularum ani non penetrantium curatio.

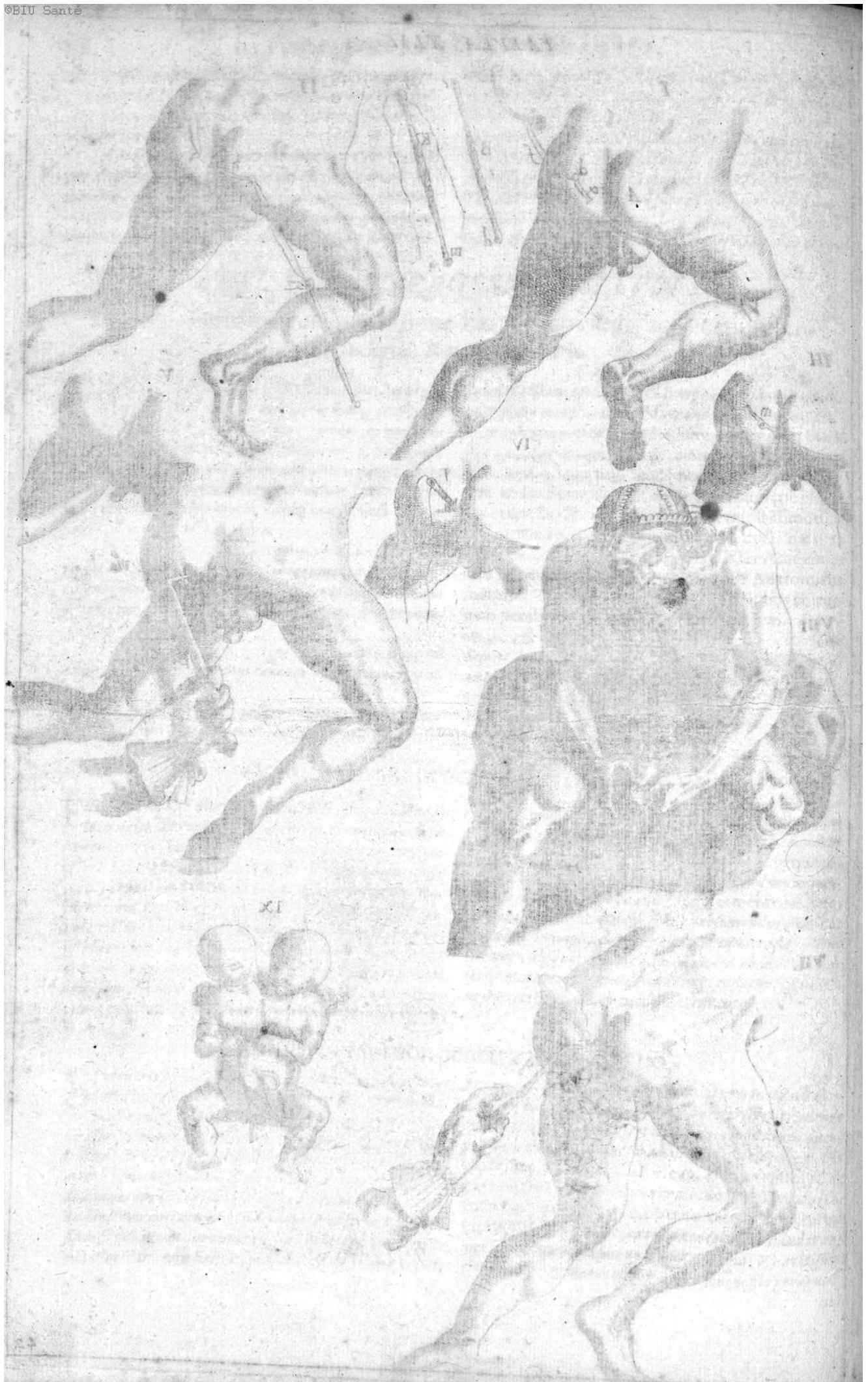
Si occurrit fistula ani, qua originem traxit ab ulcere intestini recti, nec tamen integumenta communia perforavit, ad manum sumo specillum (k) quod in una sui extremitate capitulum rotundum, & pro trajectione fili serici foramine aliquo donatum (l) habet; in altera, pro incisione fundi fistule instar acus tricuspis acuminatum est, cujus apici affigatur pilula cerea, (m) quæ instrumenti acumen liberiolem transitum habet ad sinus fundum, neque timor est, ut in latera ejus impingat, operationem hanc impediatur, & dolorem excitet.

Præparato itaque specillo in cerato, ulceris intestini fundum inquiri, eoque invento, specillum fortiter tradendo cutim perforo (Fig. III.) totum illudq; per fistulam duco, propendente ex utroque foramine filo serico (o) Fig. V. Per rupto sinu, Cornel. Celsus l. 7. cap. 4. de ani fistulis, & qui eum sequuntur, utrumque fili contorti (sericum tamen simplex & rubrum, ob tenuitatem & tincturam citius incidit & erodit.) extremum colligunt, illud transverso, & quodam parvo ligno (n. Figur. V.) arctissime stringunt, & universi filus incisionem filo peragunt:

quia

TABVLA. XLII.

quia tamen fistula totius per filum inciso & curatio, (Figur. V.) nimis tardè procedit, illamque assiduis comitatur dolor, (omnis autem operatio citò & jucundè fieri debet.) meritò rejicit eam Hieronym. Fabricius ab Aquapendente, nec locum habere ait, nisi in iis, qui meticulosè ferrum expavescent. Unde ego ita me gero. Fistulà specillo perforatà, & foraminibus (beneficio sericifescucà arctè per biduum constricti) pro usu syringotomi (Tab. XIV. Fig. II.) quod altero extremo capitulum crassius habet, sufficienter dilatatis, festucam (n.) & sericum (Fig. V.) removens, fistulam incido eum in modum, quem supra Fig. I. & II. descripsi. Hac posterior per filum, & aciem scalpelli, fistularum curatio, Celsi & recentiorum opiniones conjungit, & experientià teste fidsissimo, simplici per filum incisione melior existit, & tolerabilior, præcipuè verò, quando orificia, propter sinus longitudinem, nimium distant. Si & hac operatio a quo tardior videbitur, omnibus bonæ operationis conditionibus satisfaciatur chirurgus, fistulam incidit illo syringotomo, quod in ea extremitate, quæ alias globulum habet, incidit. Hoc instrumentum supra Tab. XIV. Fig. I.

adumbravi, & Tab. XXXII. Fig. III. applicuit. Si fistula tales à tuberculo externo & suppurato excitentur, curam requirunt eandem, procedendo ut Fig. IV. adumbrat.

Nota. Sphincter, ex Hippocr. de Hamorrh. tuto potest incidi, quovis modo, sine læsione sui officii, si saltem octava ejus pars relinquatur intacta, alias sequeretur involuntaria fecum excretio, & tandem ipsa mors. Fistula in senibus, ex antiqua fluxione, tuto non curantur, nisi ante consolidationem inuratur fonticulus, tribus vel quatuor digitis supra genu, in parte domestica, pro evacuatione materia quotidie collecta. Hamorrhoides, quæ manuum operationem postulant, vel sunt interne vel externe, quas primus doctissimè ex Anatomia demonstravit Hieron. Fabricius ab Aquapendente. in operat. chirurgic. titulo de Hamorrhoidibus.

Hæc primò intuitu apparent, illa verò non nisi per abdominis compressionem, spiritusq; retentionem, aut fecum excretionem in conspectum veniunt: si chirurgia opus habent, utraque aut tument, aut immodicè fluunt.

Hamorrhoidum tumentium curatio manualis.

Nonnunquam tumentibus, dolor aut inflammatio jungitur, & tunc curatio medicamentis potius internis & externis, unguento nimirum Linaria Horst. l. 4. obs. 42. vel aliis (pro quorum base constituat scrophularia, quæ sola à sordibus repurgata, collo appensa, & nudo corpore gestata, admiraculum usque dolores hamorrh. mitigat, vid. Tabern. l. 2. fol. 431. & Craton. conf. 207.) tentanda, quàm malum chirurgia qualicunq; exasperandum est. Si absque doloris sensu, & sine phlegmone in tumorem attollantur, & occultæ sint, accipio ferramentum, p. latum (ex Tab. XIX. petitum) & optimè ignitum, quo ita inuro hamorrhoides, ut illas tamen non attingam, hoc est, ut ignis tantum calorem persentiant, ad egrî bonam tolerantiam: si patiens, ut sepe fieri solet, chirurgiam expavescit, bono etiam eventu hirudines singulariter preparatas adhibeo, sanguinem abundantem educo, postea turundam linimento simplici oblinitam ano impono, & spongiam novam, ex vino nigro austero, aut in quo ebullierint adstringentia, expressam applico, ad partis corroboracionem.

Hippocrates quidem, ad prædictam chirurgiam requirit ferramentum capite rotundo, quale illud, quod Tab. XIX. Fig. V. ad vivum depictum, & in subseq. Figur. lit. q. signatum est, quo omnes sigillatim resiccat: latum tamen hic magis probandum judico, quoniam hoc citius finitur operatio; Hippocratis autem præstat, quando vel altera tumentium fluit: quoniam hoc sanguinem fundentes facile præterit, illud latum verò, omnes fluentes cum occacatis exiccat, non sine magno patientium detrimento; quod ex animadversionibus Spigelianis monere volui.

Aliquando hamorrhoides quidem intumescunt, ob altiorem tamen sui in intestino situm, nullo modo in conspectum venire. multò minus ferramento ignito, sive lato, sive rotundo, tangi possunt. Tunc, si ex chirurgia auxilium petitur, pro exiccatione, necessaria est illa cannula, quæ supra Tab. XVI. Fig. III. adumbrata, ano inditur frigida, & calefit stylo ignito (Tab. modo cit. Figur. IV.) sapius cannula immisso, ut calefacta paulatim exiccet hamorrhoides.

Hamorrhoidum nimium fluentium curatio chirurgica.

CUM sanguinem immodicè profundunt, ferro punctuali (Fig. VIII.) omnes sigillatim tangenda, unica tantum relicta, per quam sanguis in posterum redundans effluere possit. Earum fluxus interdum tam perna est, ut eum facta etiam revulsione medicamentis adstringentibus, tam ore assumptis, quàm adhibitis sistere, peritissimo etiam Medico nonnunquam impossibile sit. Hanc pertinaciam expertus sum Venetiis (ubi chirurgiam per integrum annum exercui, & Medicis hamorrhoides sapissimè occurrunt curanda.) in Nobili Veneto, ex Consarenorum stirpe nato juvene 26. annorum, tem-

peramenti sanguinei, tempore veris, laborante primùm (antehac enim nunquam.) hamorrhoidibus externis nimium fluentibus, ad quem vocatus, venam brachii dextri internam incidi, dorsoque cucurbitulas sine scarificatione siccas, applicari jussi, conservam rosarum antiquam cum croco Martis, (non neglectis ligaturis partium superiorum.) per os ut sumeret, exhibui, & medicamenta valenter adstringendi facultate prædita; oviq; albumine subacta, & gossipio usto excepta parti affecta apposui, nihilominus tamen fluxus semper vehemens duravit, aegerque rubi-

cundus alias, in pallidissimum fuit mutatus, ita ut de vita sua periclitaretur. Nobili, & adstantibus, ad inhibendum sanguinis fluxum, & conservandam vitam, venarum adustionem, juxta Hipp. l. 2. de hæmorrh. Aëtium Tetrab. 4. ferm. 2. c. 15. & Sennert. pr. l. 3. p. 2. c. 13. contra Hieron. Fabrit. ab Aquap. proposui, propositamque confirmavi Hipp. Aph. 6. sect. 1. ad extremum morbum extremum requiritur remedium: & Aph. 6. sect. 8. Quæcunque non sanant medicamenta, ea ferrum sanat; quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat: studio verba illa omittens, quæ ignis non curat, ea incurabilia judicare oportet; ne patiens ansam capiat dubitandi de restitutione sanitatis. Patiens autem, cum videret mortem non longè distare, senis nostri sententia fidem adhibuit, mihi quæ & adstantibus, quod Chirurgiam adurentem, sibi adhuc reliquam, admittere vellet, porrectâ manupromissit. Unde domum festinans, necessariis me instruxi instrumentis, punctalibus nimirum, (Tab. XIX. Fig. VII. VIII. & IX.) quæ retrocedens famulo Nobili patientis, ut ea ignita redderet, tradidi: quibus optime ignitis, omnium venarum hæmorrhoidalium, quæ fluxerunt, ostiola, sigillatim tetigi, crustamque induxi, à superioribus incipiendo, ne sanguis ex intactis defluens, ferramenta ignita extingueret. Videatur Ludov. Sepal. l. 7. Animadvers. 112. lectu dignissima.

Sanguine chirurgia suppresso, & optimâ victus in-

staurantis regulâ observatâ, Nobilis ille pristina sanitati restitutus fuit, cui consului, ut singulo trimestri cucurbitulas quatuor scapulis & dorso affixas & scarificatas, adhiberet, ne natura in futurum sanguinis abundantiam per venas ani expellere assuescat. His ritè observatis, ab hæmorrhoidum fluxu liber, per decennium, integerrimâ sanitate vixit.

Quod si natura prædicti Nobilis, hæmorrhoides antehac sæpius aperuisset, & quasi assueta, ad hanc solam partem superflua transmittere solita fuisset, unicam hæmorrhoidum ferro intactam reliquisset, postmodum pulvisculis emplasticis, & adstringentibus, occludendam, ita ut spontè, vel arte, facillimè reserari, & per eam sanguis, qui in corpore indies aggregatur, satique temporibus evacuari solet, purgari possit, ne affectus illi (quorum Hipp. mentionem facit sect. 6. Aphor. 12. A diuturnis morrhoidibus curato, nisi una quæpiam servetur, periculum est aquæ inter cutem, vel tabes impendet; Et Epidemior. l. 6. sect. 3. text. 33. & 34. qui sanguinem per ora venarum, quæ in ano sunt, profunderè solent, neq; inflammatione pulmonis, neque ulcere exedente, neq; furunculis corripiantur, neque tuberculis, quæ à cicurum similitudine terminthi dicuntur, ac fortassis, ne lepra quidem, forteque neq; aliis id genus. Intempestivè tamen curati, multi brevi hujusmodi morbis correpti sunt, eamque ob causam perniciosè habuerunt) producantur.

Hæmorrhoides exulceratæ,

Interna, ne in fistulas degenerent, exiccande: Quapropter ano inditur cannula ferrea, quæ in latere perforata, Tabul. XVI. Fig. II. aut III. & huic immittitur stylus optimè candens, Tab. XVI. Fig. IV. ac sæpius extrahitur, quo hæmorrhoidum ulcera adurantur, & partes vicina defendantur. Dolore mitigato, & escharâ ablata, ulcus incarnandum, & consolidandum, medicamentis sarcoticis & epuloticis.

FIG. VIII. monstrat applicationem enterenchyta seu instrumenti fistularis, Tab. XIII. Figur. V. ad infundendos clysteres in anum.

Annopost Christum natum MDCXXXIX. Die XVIII. Junij conjux Bartholomæi Abelini, Textoris Ulmani, sætum edidit mortuum, qui in partibus obscuris nullum signum habuit, ex quo cognosci potuisset, masculus ne an femina fuerit. Neq; etiam via apparuit ulla per quam fetus urinam, aut faces alvi, excernere valeret. In perineo dependit aliquid ad longitudinem digiti auricularis, quod, instar intestini cæci, perforatum non erat: Ab osse pubis usque ad calcem ambopedes artissimè cohærebant: in reliquis verò partibus fetus pulcherrimè fuit formatus.

FIG. IX. Annopost Christum natum 1651. dies Julij, hora ferè sexta post meridiem, in vico Winterbach Ducatus Württembergici, conjux Georgii Langii, bubulci, Anna, partum edidit monstruosum, atque ita conformatum, veluti in delineatione cernitur: nimirum duobus

capitibus, quatuor pedibus, totidemque brachiis præditum. Hoc, statim atque nascebatur, monstrum Vir Reverendus, Dominus M. Joann. Niepp parochus istius loci ordinarius, baptismo donavit, & subsequente 6. Julij in eade sacra, nomine Christiani & Christiane insignivit. Fetus hora 6. post meridiem ex hac vitâ discessit. Septimo Julij, cadaveris abdomen & pectus in præsentia Domini Christophori von Rueff | Schöndorffii Physico ordinario, Jacobi Guffelin | Pharmacopæ ibidem, proprij genitoris, (ô durum pectus!) & aliorum, secundum artem aperti, & inveni, primum duos ventriculos, quorum uni cuiq; annexa fuerant intestina tenuia, quæ tamen ad principium crassorum in unicum intestinum cæcum, colon & rectum desinebant. Extractis artificiosè intestinis, sub dextro hypochondrio, in conspectum venit unum solum parenchyma hepatis, in sinistro unicum lienis, in regione verò lumborum tres renes, totidemque ureteres magnitudine æquales, orificiis suis in unicam system urinariam hiantes. Generationis organa quod attinet, unicus aderat uterus cum partibus omnibus ad generandum necessariis; pendulum illud post annum non erat perforatum, sed instar intestini cæci occlusum. In capacitute thoracis duo reperi corda totidem capsulis inclusa, unicum mediastinum, quod corda sic ab invicem separavit, ut unum in sinistro, & alterum in dextro latere situm habuerit, cuius monstruosi partus externam imaginem operi posthumo adjunxit Autoris ex fratre nepos.

TABVL XXXXIII

TABULA ULTIMA.

De funda Galeni, cancro labiorum, arteriæ incisæ compressione, pedis contracti distensione, cubiti rigidi inflexione, sinus in femore magni apertione, locis & fasciis fonticulorum, glandium è vulneribus sclopetorum extractione, varicum sectione, labiorum vulneris per fibulas adductione, tibiæ cariosæ abrasione, & deligatura pectoris, quam Galenus Cataphractam vocat.

A est funda Galeni l. de fasc. c. 62. fascia scilicet in quatuor partes scissa, ad labrum inferius deligandum accommodata, cujus descriptionem in gratiam studiosorum chirurgiæ, imprimis verò barbitonsorum, quibus rarò iste liber de fasciis est ad manus, transcribere volui, ut hanc fasciam, ejusque applicandi modum, ad curandos labiorum affectus, præcipuè verò cancerum exulceratum, utilissimum pariter, ac chirurgiam exercentibus scitu summè necessarium, addiscerent. Medium, quod integrum est, injicito super labium inferius, superiores verò partes ad mentum adducito, atque inde ad occipitium, ibique in speciem literæ X altera super alteram excedente, ad summum caput, & inter ipsum & frontem attrahito, ministroque tradito, reliquas verò binas partes sub infimis auriculis ad occipitium porrigito, atque ad formam literæ X ad frontem attrahito, & has & quæ à ministro continebantur inter se devincito.

E. Indicat labium exulceratum, fascia funda ad mentem Galeni deligatum. Patienserat Gallus Sigman, Rusticus Langenaviensis, ex Territorio Ulmensi, cancro labiorum exulcerato affectus, qui postquam à multis chirurgiæ peritis dolens percepisset, se ab isto malo liberari non posse, nisi sectione radicatus extirpetur: patiens ob difficultatem domesticam, qua premebatur, ab Inclyto Reip. Patr. Senatu suppliciter impetravit, ut in Xenodochium reciperetur, & cancer ferro ac manu chirurgi exercitati Georgii Xidlini abscinderetur. Abscissione per forcipem facta, & ulcere ad cicatricem ferè ducto, malum repululavit. Senatus Inclytus hujus recidivæ certior factus, patientem meæ curæ tradidit. Hic ob dolores capitis & artuum nocturnos, mihi valdè suspectus, in Nosocomium Gallico morbo affectis destinatum translatus, decoctum ligni Guajaci sumpsit, unde dolores capitis & partium extremarum cessarunt. Cancer verò interim topicis tractatus nihilominus pauperculum vehementissimè cruciavit. Deinde corpus, per sudorifera nimis calefactum, usu seri caprini depurati refrigerandum, & ab atrabilariis humoribus per epicrasin purgandum existimavi, decocto Magistrali sequenti,

℞, Aq. fluvialis lib. XV.
Hord. integr. p. j.
Bulliant. in vase obturato ad crepaturam hordei, tunc adde,
Fol. Borragin,
Cichor.
Bethon.
Carduib.

Sonch. ana Mj. & iterum bulliant ad remanentiam ℞ xij. abjectis herbis, in colatura infund. p. 24. hor.

Rad. polypod. ℞ iij.

Pulv. colocynth. in petia ligat. ℞ ij.

Rad. hell. nigr. præp. ℞ s.

Ireos nostratis.

Aga ric. crud. ana. ℞ j.

Uvar. passar. ℞ vj.

Semen. anif. ℞ ß.

Misce omnia & ebulliant ad consumptionem medietatis, & in fine pro unica ebullitione adde

Cinamom. optim. ℞ ij.

Nuc Mosch. incis. ℞ j.

Fol. sen. s. stipit. ℞ s.

Colatura dividatur in ix. doses, ut una dosis sint ℞ vij. servabatur in phiola qualibet, super affuso oleo ad digiti latitudinem, & dabatur alternis diebus summo mane, à quæ patiens jacuit in lecto bene coopertus, donec madorem corporis sentiret, atque post horam jusculum sumpsit, & quia, ob colocynthidem decoctum amarum jusculum fuit, statim post assumptionem deglutivit aliquid de pomo asso, aut ℞ ß. passularum. Purgans hoc facile trahit non solum humorem, qui insuere potest, sed eum quoque, qui jam influxit. Et notandum, hujus solius decocti crebro usu, multos ab exulcerati carcinomatis doloribus liberatos, pluresque à nondum exulcerato fuisse curatos. Hæc obiter de decocto.

Preparato corpore, precibus pauperculi devictus labium forcice abscidi, primo intuitu bono cum successu. At sequenti die observavi tuberculum, quod forfex, utpote quæ ad talem chirurgiam valdè est incommoda, reliquit.

Hoc tuberculum pulvere illo caustico, quem ab Empirico acceptum Aquapend. describit lib. i. pentateush cap. de cancro, consumere frustra tentavi, indeque de certa curatione dubitare, & imminentem recidivam timere cæpi. Patiens autem, meo jussu, repetiit usum decocti purgantis, singulis quaternis diebus, & cum ulcus beneficio Ung. de Turia sequentis

℞, Ol. ros. complet.

myrt. ana ℞.

Sevi vitul. castr. ℞ vj.

Succus solat. hortens.

plantagin. ana. ℞ x.

Vini granatorum ℞ iij.

Bulliant. ad succ. consumptionem, facta, colatura.

H 3

℞. Ceruss.

℞. Ceruss. pulver. ʒx.
Lithargyr. præp. ʒiij.s.
Plumbi usti & loti
Antimon. præp. ana. ʒv.
Totiæ Alexandr. ʒʒ.
Camphor. ʒʒ.

Misce omnia in mortario plumbeo, &
F. Ung.

ferè ad cicatricem duceretur, remanebat enim solum illud tuberculum, bonâ victus regulâ, internis externisque remediis instructus, spe citissima restitutionis latissimus domum redire festinavit. At quod supra timui, elapsos semestri etiam evenit, recidiva scilicet altera, malum prioribus multo pejus. Has recidivas autem forficis, qua operatio peracta, unice adscribendas existimo. Hæc enim ad tentatam chirurgiam ineptissima fuit: Si igitur cancer totum labium occupat, Chirurghi, meo & Riedlini erroribus docti, eum forfice abscindere caveant, ferè enim impossibile, quin ea aliquod vestigium relinquat, ex quo malum recrudescere queat. Memini quod aliquando in publicis lectionibus, ab Excellentiss. Adriano Spigelio, hanc cautionem audiverim, quam tamen pro nihilo habui, usque dum in rustico hoc & alio expertus, eam non observatâ, patientes de vita, & de fama chirurgum periclitari. Eger secundam recidivam passus, etiam tertiam chirurgiam à me petiit, quam monetâ ex argento confectâ, acuta, & aqua forti intinctâ, juxta Aquapend. placitum, administrassem, absque dubio majori cum fructu, nisi vasa circumcirca maximè tumida, laborem frustraneum fore indicassent. B. est usus & applicatio illius instrumenti, quod supra Tab. XVII. Figur. III. descripsi, & depingi curavi. Hoc in vulneribus, vel potius puncturis, articularum carpi, quæ in duello facile contingunt, pro sistendo sanguine, utilissimum expertus sum, ut infra ex singulari observatione patebit. Alii sumunt monetam argenteam, quam vulnere superligant: quia tamen ligatura ista satis stricta esse debet (laxior enim sanguinis fluxum nequam cohibet) ob imminuentem manus extrema gangranam, & subsequentem sphacelum (comprimuntur enim vasa ut alimentum & spiritus vitales & animales influere nequeant.) valde periculosa videtur, unde hominum salutem melius prospectum judico, si omnes chirurgi simile instrumentum in promptu habeant, ut tempore necessitatis eo uti valeant. Patavii, ubi exercitium Anatomicum & Chirurgicum à plurimis seculis maximè floruit, meo tempore reperiebatur exercitissimus Arteriotomus, qui ad curandos capitis atrocissimos dolores suâ medicorum, arteriam carpi non raro incidit, factaque sanguinis evacuatione ordinata, vulnus prædicto instrumento ita compressit, ut ne gutta quidem sanguinis citra chirurgi voluntatem profundere- tur, neque ullum ex compressione alias metuendum symptoma superveniret. Sæpius Ulma accidit, ut ab imperitis balnearioribus, & chirurgi titulo certè indignis, pro vena basilica arteria comes aperiretur, unde plerumque vel nimia sanguinis profusio, vel aneurisma magnum, quod malè curatum mortem intulit. Si itaque in futurum præter spem talis error committatur, pro correctio-

ne hujus (præter remedium, quod Clariss. Colleg. DD. Gregor. Horstius observationum chirurgicarum prima, lectu certè dignissima proponit) simile instrumentum, quod arteriam comprimendo sanguinis fluxum sistit, ut artetia cubiti lasè adaptetur, meo judicio non erit alienum. In Helvetia, arterias temporum casu vel arte ruptas & incisas, parte corticis mediana nucis juglandis convexa feliciter comprimunt.

C. Indicat applicationem ferri (quod supra Tab. XVII. Fig. I. adumbrari curavi ex Guilhelmo Fabricii Hildan. libello de combustionibus.) in servientis ad genu contracti extensionem. Iacobus Würdel Jacobi Lanionis filius. s. annorum, in terram silicibus stratam patrem currendo insequens & cessitans cecidit, sine doloris querela usque in quartam diem ambulavit, quo claudicare, & de genu contuso conqueri cepit: Mater de puerosatis sollicita vocat barbitorforem, Johann. Andream, qui statim cataplasma contra cruorem Felicis Wirgen altera die (pro discussione ut reor) linteam triplex ex vino calido expressum applicuit. Puer ita tractatus corripitur febre acutissima, quæ remediis convenientibus à Medico ritè adhibitis, die quodam critico per abscessum pedis affecti, inflammationem scilicet erysipelatosam solvebatur, quæ totum crus & femur ad inguina usque occupavit, calore, rubore, & dolore puerum vehementer affligens. Curata inflammatione supererat in genu ante febre contuso tumor ingens, quem, cum omnia resolutiã explosisset, ad suppurationem ducere tentarunt, & genu tam in parte domestica quam externa medicamine caustico aperuerunt, materia nulla, vel certè paucissima effluente. Re ita se habente, Medicus ordinarius discessit, & totum curandi negotium Andrea Barbitorfori reliquit, hic pro arte & marte puerum tractavit, ulceraque caustico inusta consolidavit, & tumorem planè induravit. Mater magis quam unquam sollicita, & observans, bonum virum huic malo esse insufficientem, & propterea etiam anxium, me consilii causa vocavit. Hæc ex relatione. Accedens inveni tumorem in genu haud ab similem is, quos vulgò Glistschwâm appellant, puerumque contractum, genu enim extendere non potuit. Facto prognostico, affectum hanc esse ancipitis & quidem diuturnæ curationis, rem ita aggressus; pro emolliatione & discussione tumoris, quotidie per quadrantem horæ cum spongia adhibuit fomentationem ex sequentibus.

℞. Herbar. Malv.
Verbasci.
Bethon. ana. mjs.
Flor. malv. mj.
femin. lini. ʒi.
Rad. Alth. ʒij.
Incis. & contus. ad chartam.

Post fomentationem apposui ceratum diaphanum, quod Hieron. Fabric. ab Aquapend. cap. de melicerid. descripsit, & D. Spigelius ita correxit.

℞. Salis gemm.
Lithagryri aur.
Ceruss. ana. ʒiiij.
Cera & Terebinth. ana. ʒij.
Galbani.

Opopon.

- Opopon. ana ʒss.
 Sinapi pulv. ʒii.
 Ol. veter. ʒix.
 acet. acerr. q. s. F. l. a. ceratum molle.
Subpoplite & ad lasara in unxi genu seq.
 R. Unguent. E. n̄a ʒijs.
 Nervin. ʒvj.
 Cerati citrini. ʒj.
 Ol. lumbr. terr. ʒvj.
 vulpini. ʒij.
 M. pro Unguento.
 R. Ol. olivar. lb. j.
 medul. crur. bovis.
 ceræ flavæ.
 Resin. Pin. ana. ʒij.
 Butyr. rec. ʒiij.
 M. F. Ung. E. v̄a. seu Anodynum, quod Foscarianus ex Turcia secum attulit.
 R. Succ. Nicotian. ʒvj.
 Ceræ citrin. recentiss. ʒiij.
 Resin. ʒiij.
 Terebinth. ʒij.
 Ol. Myrtin. q. s. F. cerat. molle.

ejus descriptionem habeo ex l. 1. Pentateuch. chirurgic. Hier. Fabr. ab Aquapend. cap. de herpet. miliari.

Ufu fomentationis & cerati continuato, genu demisit: ex inunctione vero poplitis pro extensione nullum juvamen patiens percepit; quare instrumentum hoc applicui, quopaulatim crus extendi possit, ferreum: quod patiens (prius applicato genu corroborationis ergo, cerato barbaro, cum Magistrali diasinap. mixto, & facta inunctione poplitis, cum superposito sparadrappo seq.

- R. Cerati citrini mod. descr. ʒijs.
 Ceræ flavæ noviss. ʒij.
 Resin. Terebinthin.
 Pin. ana. ʒj.

Misce ad ignem & intingatur tela.)

Continuè, noctes dieisque portavit, singulis diebus rotuleam instrumenti parum attrahendo, donec crus in rectum duceretur, ut spatio unius anni patiens sine baculo ambularet. Causa contractionis erat mala pedis situatio, quam cavere debuissent capsula lignea, quam videre licet Tab. XXI. Fig. VI.

Anno 1636. die 10. octobris vocatus fui ad puerum Martinum Gravium Leipheimensem, qui mihi descendit crus ex ganglio in genu versus posteriora contractum, quod premisissis universalibus, eodem instrumento iisdemque topicis octo mensium spatio, in directum extendi.

D. Instrumenti Tab. XVIII. Fig. V. descripti usum ostendit: Nam sicut ad extensionem brachii nil melius, quam lapidis ponderosi in manu gestatio, ita ad flectendum illud paulatim nihil conducibilius sum expertus, quam hoc instrumentum: patiens erat puer militis, qui luxationem cubiti passus, ob malam situationem, eum flectere non potuit: hunc, ut pueros precedentes, in unxi quotidie, sparadrappum applicui, & instrumentum gestare jussi: hic duorum mensium spatio convalescit, & pro

necessitate cubitum, sine doloris sensu & impedimento, flexit. Observent igitur juniores chirurgi, ut membra fracta aut luxata commodè collocent: non raro enim prater membri contractionem, sequitur inflammatio malam figuram. vid. Tab. XXVI.

E. Anno 1626. die 19. Novembris me vocat frater meus Martinus, ad socerum suum Ioann. Wolventer Nautam Ulmensem, & in Danubio navigando versatissimum. Is ipse, quem Clariss. Collega, D. D. Greg. Horstius in suar. Observ. Chirurgic. IX. curavit, ostendit mihi sinum in femore sinistro (qui ex contusione ad suppurationem ducta, & negligenter tractata, originem duxit) perit que medelam. Ego sinus magnitudinem specillo explorans, superficiale tantum, at satis longum & latum inveni. Cum autem huiusmodi sinus declives, ut notum, raro agglutinentur, seq. die forfice deceptoria, supra Tab. VII. Fig. IX. (nondum eo tempore Syringotomis Tabul. XII. Fig. I. II. & III. ac Tab. XIV. Fig. I. descriptis instru. etus) in scio patiente eum incidere tentavi, postea carne replendum: sed cum nimis tarde per forficem istam fieret operatio, nautainstrumentum animadvertens, femur movit, manibusque mihi dextram repulit. Unde seposita curatione perferrum, sinum pariter (ut ex Figurapater) dilatatum, albumine oviconquassato & stuppâ pexâ, obligavi: subsistente sanguine tertio & quarto die per siphonem infundebam hydromel pro eluenda cavitate: quinto, sexto & septimo vinum nigrum austerum, in quo coquebantur Balaustia, cortices granator &c. injeci, & spongiam novam eodem liquore madefactam & expressam fasciâ longâ, & trium digitorum transversum latâ, (latior enim non ita stringit) superligavi, ligaturam ab inferioribus incipiens, & supra sinum in parte sinu finiens; his medicamentis, in quibus magna glutinandi virtus posita, & deligandi modo, intra septimanam, fratris socer felicissimè curatus fuit. Ab eo tempore nunquam ad Chirurgiam deveni, nisi remedia pharmaceutica frustra fuerint adhibita: Neque posthac amplius Forfice deceptoria (quia Chirurgum, non agrum decipit.) ad sinum dilatationem sum usus.

F. Indicat locum fonticulorum in brachio. Variis in locis conficiuntur fonticuli, hi tamen in brachii inuste reliquis utiliores, & accommodatiores esse videntur: Unde etiam à Medicis præ cæteris eliguntur, pro evacuatione scilicet, omnium eorum humorum, qui caput humanum offendere solent; cum inter partes inferiores superioresque exactè medium situm obtineant, humorum in caput ascensum impediunt, eosque influentes à capite, ob convenientem distantiam, commodissimè revellant, atque derivent. Nec solum in capitis, oculorum, aurium, narium, oris, faucium & gula vitis, verum etiam in thoracis, cordis, & pulmonum affectibus, magnum & mirandum præstant auxilium. Quanquam autem his fonticuli in prædictis morbis multum juvent, & ægris sint accommodatissimi, idque propterea, quod ipsos videre, propriisque manibus gubernare possint. Nihilominus tamen non pauci reperuntur, qui fonticulos in genere, ut qui diligentiam & laborem requirunt spernendo sanitatem, planè vituperant: alii ob fatorem detestantur: reliqui vero ob timorem ignis sibi inuri recusant. His respondeo, quod

quod neque vestimenta sine labore, mane & vesperi, induantur & extrahantur, neque excrementa absque fectore reddantur. Sicut autem hoc vel illud ad vitam humanam est necessarium; ita hi ad bene vivendum, & integrā sanitatem fruentium, summē utiles. Et quemadmodum nullum paenitet ullius laboris, quem induendo & exuendo impendit, ita nemo de his conqueritur, imò dum ipsos tractat, magnam voluptatem sentit, sive propter dulcedinem, quam expruritu percipit, sive quod de die in diem manifestè cognoscit illius materiae evacuationem, quae secundum errores commissos genita, & in corpore retenta grave malum attulisset: aut potius quod beneficio hujus sanitatem amissam adipiscatur. Unde sapius uno fonticulo non contentus, sibi facile duos, interdum etiam plures, prout opus erit, parari curat: adde quod Fonticuli, si arte regantur, non fateant, & facti in debito loco non doleant.

Locus fonticulorum quatuor conditiones requirit, 1. ut patiens ipsum videat 2. ut ad ligaturam sit idoneus 3. ut habeat venam 4. ut sit in musculorum duorum interstitio, ad prohibendum dolorem, quo impeditur facile morus.

Locus hic in brachio invenitur, si chirurgus cubitum patientis, vario modo, volvit, flectit, & extendit, usque dum debitam musculi deltoidei & bicipitis separationem invenit. Multi faciunt fonticulum in ipso deltoide, quidam in sine hujus, alii in parte posteriore ipsius. Ego tamen, ob dictas conditiones, locum lit. F. notatum eligo, interstitium scilicet musculi deltoidei & bicipitis, idque potius in parte superiore, quam minus sensibilis, quam inferiore, ad quam brevi temporis spatio decurrit.

Invento fonticuli loco, modus erit considerandus. Paratur fonticulus scalpello, caustico potenciali, & ferro ignito. Cum vero ferrum ignitum hujus chirurgiae in ventoribus magis usitatum, caustica potentialia non probo, utpote quae tardè, & ut plurimum cum dolore magno operantur; nec ita securè adhibentur, quoniam eorum agendi vis nobis non ita exactè est cognita, sed interdum prater expectationem nostram efficaciora, non rarò impotentiora inveniuntur. Missum quoque facio ferrum secans, sive scalpellum, propter rationes modo recensitas, quibus addo, quod sectio fonticuli sanguinem profundat, quem plures videre nequeunt. Magna dexteritate veteres utebantur ferro ignito, quod erat incurvatum, & longum habebat manubrium (Tabul. I. Fig. II. depictum.) sed cum vidissent, quod illud instrumentum non solum carnem a chirurgo signatam inurat, sed etiam partes vicinas calefaciat, prater hoc excogitarunt aliud instrumentum cannulatum, quod partes vicinas defendat: vid. Tab. I. Fig. I. Per cannulam hanc non ignitam, & cuti fortiter impressam, intrudunt solidum candens, ut penetret secundum Medici intentionem, nonnunquam magis & minus profunde. Iulius Casser. Placentinus invenit instrumentum supra Tab. I. descriptum, & hic Lit. G. signatum, quod ignem occultat, partes vicinas a lesione defendit, & praeter ceteris instrumentis ad omnes fonticulos extra ca-

put inurendos accommodatissimum, & securissimum est. Hoc me plus quam sexcentos fonticulos, cum admiratione adstantium, & risu patientis fecisse, testabuntur illi, qui adhuc vivunt, & fonticulos à me paratos gestant.

H. est fascia pro fonticulis in brachio ligandis commodissima, quia facillimè ab agro adaptatur; utilissima, quoniam conservat fonticulum in suo loco, & pulcherrima, eò quod ex tela alba parata potest lavari; neque haec, ut reliquae fasciae, tam facillè visus aut tactus sensu apprehenditur.

I. Locus fonticulorum in femore est (quatuor digitis transversis supra genu, inter musculum sartorium & vastum internum, quaerendus.) ad ligandum aptissimus, & comitem venam saphenam, ubi fonticulus in hysteriis affectionibus efficacissimus, revellendo & derivando. Curavi eo mulieres quorum nomini parco, quae ob suppressionem mensium, uterifurores, aliaque symptomata sunt passa: plures etiam quae ulcera in tibiis habuerunt dysepulotica; Illic revellendo, hic intercipiendo & derivando.

K. est fonticulus, quem mihi inter principia musculi gasterocnemii, contra dolorem Ischiadicum summo & felicissimo cum successu paravi. Laudat quidem Excellentiss. Adrian. Spigel. in hum. corp. fabric. l. 5. c. 9. ob transitum venae popliteae in usionem fonticuli in sura, seu musculi gasterocnemii principiorum coitu, quem Daniel Bucretius in Jul. Casser. Placentin. Tabul. Anatomic. (quos ego are emi Spigeliano ab Haredib. Casserii.) lib. 1. Tab. 2. lit. Grec. π. notavit. At quoniam locus ille ob suam declivitatem ad deligandum valde est incommodus, ego juxta Andr. Vesal. in corp. hum. fabric. l. 2. Tabul. 10. de musculis locum paulò superiorem elegi, eumque non sine ratione: habet enim hujus loci fonticulus omnes boni fonticuli, quas supra recensui conditiones: 1. venam popliteam, quam antiqui & recentiores in Ischiade, aliisque morbis pluribus, quos Aurelius Severinus lib. de angeologia cap. 26. collegit, magno certè cum successu aperiebant. 2. Interstitium principiorum gasterocnemii: neque enim metuendus ille nervus satis insignis, qui sub genu transcurrit, ut laedatur; nam ubi fonticulus conficitur, nervus progrediendo, jam jam profundiora petiit, ut ferro candente offendi nequeat. 3. deligaturam firmiter consistentem. 4. patiens ipse ipsum regere, & gubernare potest. Notissimum est, qui semel Ischiadicis doloribus vexatur, non facillè ab iis liberatur, ita ut sibi polliceri possit, se in posterum ab ejusmodi cruciatibus fore immunem. Sanctè tamen restari possum, me metipsum post usum balnei Thalfengensis, vulgo Gesundbrun in agro Ulmano siti, beneficio hujus fonticuli, per novennium, a paroxysmo prae servasse, & si vixero forsan ulterius, vena Ischiadica sectioni, omnibusque purgantibus, sudoriferis, & topicis medicamentis, quae per annum integrum, ex clarissimorum Medicorum consiliis, assumpsi & adhibui, valedicens. Quare si in futurum in tali cruciatu Ischiadis diuturno, tam interna quam externa remedia sine successu usurpata fuerint,

vint, meo consilio & bona spe salutis ad hanc chirurgiam, tanquam ad sacram anchoram confugiant, inustionem scilicet fonticuli in loco signato: non dubito enim, quin patiens sanitatem, Chirurgus vero maximam laudem deportaturus sit.

L. est falcia pro fonticulis in femore & sura deligandis, omnium optima.

Quomodo fonticuli jam parati conservari, recte gubernari debeant, ex scheda Aquapendentis, qui ejus mentionem facit in opere suo operationum chirurgicarum, & titulo de fonticulis, discere potuissimus, nisi illa incuria typographi, cui Autor schedam tradidit, ut typis in lucem daret, amissa fuisset. Hanc igitur destituti legant elegantissimum tractatum, quem scripsit Hieron. Capivacius, de reſta cauteriorum administratione, & Dominicus Galvanus Medicus Athesinus (cui acceptum refero sparadrapp. meum.

R. Cerati de ceruff. seu Albi cocti Aug. ʒij.

Pul. ceruff. ʒiij.

Thuris.

Tragacanthiana ʒvj.

Ireos. Flor.

Benz. ana ʒv.

Storac. liquid.

Ol. spic. odorati ana ʒij.

Saponis veneti ʒij.

ceræ q. l. vel ʒij.

Veronenses chirurgi, in viris usurpando addunt parum moschi, ad gratiorem odorem.

Misce s. art. & cum tela nova F. sparadrappum, quo per annos viginti & duos, plus quam fonticulos mille summâ cum utentium admiratione, ab omni symptomatum incurſu præſervavi) de fontanellis, lib. 2. cap. 13. 14. 15. 16. & 17. que ad mentem Aquapendentis, sui Præceptoris, accuratissime scripta esse certus scio, stylo tamen Italico, qui dignus esset, ut Latinitate donaretur.

Nonnulli miris laudibus depradicant Ceratum, quo Dux Hetruria fonticulos suos ab omni symptomatum incurſu præſervat.

R. Succu Hederæ, ℥iij.

Nicotian. ℥j.

Terebinthin.

Resin. pin.

Ung. ros. Mef.

Cer. citrin. ana ℥j.

Ol. N. Mosch. ʒij.

Pulv. cyper. odor. ʒj.

Ceruff. elect. ℥j.

M. F. Ceratum.

M. Forceps in vulneribus sclopetorum, pro extrahendis globulis in profundo sitis, affabre facta, quam supra Tab. XIV. Fig. IX. ad vivum delineavi.

N. dictæ forcipis usum, & applicandi modum ostendit, qui talis est: Extrahatur terebellum, & exterior cannula demittatur versus cochlearia, ita ut instrumentum claudatur, & formam referat instrumenti Tab. XIV. Fig. XI. depicti: hoc factò, exterior cannula oleo

rosato inungatur, & instrumentum dextra chirurgi vulnere clementer immittatur, usq. dum cochlearium extremitas denticulata globulum amplectatur: tunc, pollice atque indice sinistro, instrumentum chirurgus teneat, eoque quantum ager tolerare poterit, globulum premat, ne forcipi cedat: postea, digitis manus dextræ, terebellum, per foramen capuli rotundi immittat usque ad globulum, illudque circumvolvatur, & globulo paulatim insigat. Quamprimum verò Chirurgus terebellum globulo sufficienter inherere cognoverit, cannulam anteriorem sursum parumper & sensim trahat, eamque statim deorsum remittat, ut cochlearia divisa globulum recipiant, & receptum firmissime tenendo, terebelli operam adjuvent: quibus rite peractis, terebellum & amba cannula, adeoque totum instrumentum, cum affixo & recepto globulo, extrahatur eo modo, quem figura designat.

Notandum, à pluribus allegari & commendari instrumenta, quorum imagines inveniuntur supra Tabul. XV. depictæ, quibus, si globulus cedit, facile nervus, vena, & arteria leditur: quæ propter, qui duo ista instrumenta Tab. XIV. Fig. IX. & XI. (qua, durante bello Germanico, viginti annorum spatio, in pluribus feliciter usurpavi militibus) in promptu non habent, nec habere volunt, optime faciunt, qui & reliquis tenaculis rostrum grunnum rectum Tab. XI. Fig. VI. vel in angulum obitum recurvatum Tab. IX. Fig. X. substituunt, utpote quibus Chirurgi Patavini frequentissime sine noxâ, globulos è vulneribus trahunt. Leg. omnib. numer. absolutiss. tract. Franc. Plazzon. de vuln. sclopetor.

O. Indicat sectionem varicem, juxta Aquapendentiam, quæ tamen, ut nostris Germanis est horrenda, ita facile ex ea oriri possunt prava symptomata. Dum Patavii literis operam dedi vidi rusticum in Nosocomio D. Francisci sub Excellentiss. Spigelmannu, summa cum utilitate, chirurgiam delineato modo institutam, susstinere.

Ego, ad imitationem, hunc operandi modum in patria semel tentavi: sed errore patientis, motu scilicet nimio, qui nullus esse debuisset, sequebatur inflammatio agrum vehementer affligens, & prohibens, ut voto non potuerit respondere exitus: unde patiens cum suis parentibus, ea ut me corripere & torqueret inflammatio, optarunt. Hoc factum naufragium semel passus, varicibus in extremis affectis, deinceps solis topicis, subribialibus ex pelle canina confectis, tractavi.

P. ostendit vulnus acinace femori profunde inflatum, quatuor futuris seu fibulis unitum, & in decliviori loco foramen habens, cui tylanda immittitur, ut, pro materia exitu, apertum conservetur.

R. ostendit modum deradendi tibiam cariosam scalpris Tabulâ VI. depictis.

Martinus Schmidt Oellingensis, puer undecim annorum, conqueritur de vehementissimo dolore tibiæ dextræ, & duobus foraminibus materiam puris fatidam fundentibus, quorum unum erat circa malleolum internum, alterum circa externum. Hunc affectum Barbibitoris pagi illius ordinarius tractavit pro luxatione pedis.

dis. Anno 1640. Die 16. Decembris, aeger receptus est in Xenodochium Ulmense, quem jussu Inclyti senatus visitavi, & statim animadverti affectum non esse luxationem, sed corruptionem & erosionem totius tibiae, quam curare institui. Primis atque diebus, bonam victus rationem praescripsi, & sequentem potiunculam.

R. Syrup. ros. fol. ʒj.
Elect. lenitiv. ʒvj.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. F. Potio br.

à qua quinquies deiecit materiam valde ferofam. Die 22. Decembris, à tibia capite usque ad malleolum internum sine lesione venarum, arteriarum, nervorum & tendinum scalpello incidi crus, digitorum unguibus periosium à tibia sepe ravi, vulnusque stuppa cannabina medicamento stegnorico (ex albumine ovi, aqua rosarum agitato, & pulvere adstringente Galeni) & fascia duobus capitibus pradita obligavi. Die 23. subsistente sanguine, vulnus religatum inspexi & inveni, quod mea me opinio minimè sefellerit: nam non solum pars anterior tibiae in superficie, veram etiam posterior usque ad medullam corrupta fuit: mox etiam aliquot corrupta tibiae particulas

volsella exemi, & vulnus denovo, ob vehementem patientis clamorem, medicamentis & fascia obligavi. Die 24. os corruptum scalpello derasi, & caput tibiae inferius integre corruptum, & valde fetens inveni. Quapropter os tibiae decocto Divino purgavi, ipsique pulverem aristolochiae & Iridis Florentinae inspersi, & vulnus cerato diapalme contextum fascia obligavi. Die 25. & 26. propter magnam corruptionem os derasi, & multas corrupta tibiae partes volsella extraxi. Die 29. ab inferiore & interno tibiae capite magnam portionem corrupta forfice T. XX. Fig. I. abscidi. Die 30. fator ossis ab usu decocti divini non nihil remisit. Die 31. postquam dolor pedis & fator remisit, agrum glutinosa victus ratione nutriti ad generandum callum, & vulnere ceratum divinum applicui ad inducendam cicatricem. Ab hinc usque in diem 4. Ian. Anni 1641. ex inferiore tibiae capite, se in malleolo externo fluxit materia purulenta. Die 6. circa hoc foramen apparuit caro solida. Die 7. vulnus bene habuit, & natura os tibiae, à capite inferiore usque ad mediam partem erosum, integre separavit. Osse separato, vulnus mensis spatio consolidatum fuit.

De Gummate Gallico.

Gummate Gallica si medicamentis ex sarapariglia, (quatophos & omnia luis venerae accidentia multo facilius & breviori tempore mitigat & abolet, quam lignum sanctum) per os exhibitis non cedant, ceratum sequens optimo juvamento ipsis applicatur.

R. Mercur. viv. saliv. hominis jejun. extinct. ʒʒ.
Pulv. Tab. Ind. ʒʒ.
Empl. diachyl. c. gum.
Cerat. oxelæi.
citrin. ana ʒj.
Ol. lign. Guaj. d. ʒj. M. F. cerat.

Quod si sub remedii usu perpetuo doleant, nec dissipentur, certissimum signum est, os gummati subjectum, pati cariem: unde necessum est, ut gümma per longitudinem tibiae scalpello Tabul. II. Fig. II. incidatur, ac os detectum ac corruptum scalpello abratur. Tales tophi, uti in Germania rarissime occurrunt, ita eorum curatio chirurgica non, nisi efflagitantibus illam, in atrocissimis doloribus, admittitur. In Italia vero frequentissime & felicissime, manuali operatione, curantur. Quamvis igitur multos, nobiles & ignobiles, tophi gallicis cruciatos sub cura habuerim, manum tamen paucissimis adhibere fuit concessum. Quoniam vero Patavii, ubi ferè innumeri de perpetuis tibiæ doloribus conqueruntur, hanc operationem sepius vidi, non raro etiam ipsam ibidem administravi, modum operandi Patavinis usitatum, nostro opusculo paucissimis inserere volui, ut studiosi chirurgiae (in quorum gratiam hæc scribo) ægrotantibus, qui ad incitatas quasi redacti, & ab ipsis auxilium manuum summè expetunt, promptè succurrere scirent. Primo die gümma venerem, scalpello ci-

rato, secundum tibiae longitudinem usque ad os incidunt, dein vulnus stuppa cannabina, qua ovi albumine agitato fuerit imbuta, dilatant, tibiaeque convenienti fascia involvunt, ad arcendum humorum affluxum. Secundo, remonent stuppam & vulnere artificiosè exaltato, partibus vicinis & sanis prius defensivo, ne ledantur, optimè munitis, caustico quodam (malleum Holosericum, quod Ambr Pareus l. 25. cap. 32. describit) replent, postea emplastro super latum, & quod totam tibi non circumit linteum, extenso cooperiunt, pedemque iterum, secundum artis præcepta, fasciâ expressivâ deligant. Tertio, omnibus rejectis escharam separantia applicant, quâ ablata, cariem ad vivum usque deradunt, deinde pulveribus exiccantibus os carne obducunt. Gümma prius incidunt, ut causticum citius in actum ducatur: non tamen semper necessaria est incisio, nisi in iis, qui chirurgus cariem ossis indicanti fidem haud exhibent, priusquam ipsi aut videant, aut illam inagant.

S. monstrat deligaturam cataphractæ, quæ nomen habet à similitudine thoracis Romani, & prodest iis, quibus deligare juxta jugulum convenit latum scapularum os, pectus, dorsum, aut latera. Fascia autem unius capitibus ita obvolvitur. Alaprimò circumdatur (Galeni. l. de fasciis 79. tum oblique per pectus ducitur, propè illam regionem, ubi jugulum cum osse pectoris committitur, inde per cervices, ad latum scapularum os humeri contrarii, atque ad alam subjectam ab eaq. ad cervices super partem prius injectam, ita ut propè cervices similitudo X. literæ fiat, post hæc obliqua datur ad latum scapularum os ex altera parte, atque ad alam, ab ala ad cervices, ut in vertebra colli X. literæ figuram accipiat, deinceps sub ala, & oblique propè eam regionem,

ubi

ubi jugulum cum osse pectoris committitur, sic ut hic quoque similitudo X. litera fiat, & juxta cervices, & super lacum scapularum os, & sub ala, ut quater X. literam representet, nimirum semel à priore parte, semel à posteriore, bis propè jugulum. Ad eandem autem rationem, quoties opus est, circuit, deinde in orbem attrahitur circa pectus & latera sic, ut rota junctura thoracem referat.

Atque ita divinâ permissione in his 43. Tabulis instrumentorum meorum chirurgicorum & delineationem, & legitimum administrandi modum, ea, qua potui dexteritate, infallibili experientia duce, omnibus informationem requirentibus, ob oculos ponere, describere, & publici juris facere volui.

I 2

OBSER-

TABULAE XXXIII. DECLARATIO.

Atque ita divina provisione in his 33 Tabulis instrumentorum medico-
rum chirurgicorum & debeatentium, & legitimum adhibendum modum
et, quae potius dexterae, nihil in experientia dicitur, omnibus infor-
mationem continet, ut per oculos ponere, habere, &

OSSEER

13

OBSERVATIONUM CHIRURGICARUM CENTURIA,

Confirmans & dilucidans ea, quæ in superiorum Tabularum descriptione breviter dicta sunt,

OBSERVATIO PRIMA.

Vulnus capitis cum depressione & rima cranii magna.

ANNO 1637. die 9. Januarij, hora 7. pomeridiana, Johannes Happelius Ulmenfis, Metator equitum, temperamenti calidi & humidii, agens trigesimum secundum ætatis annum, in duello à rubicine quodam sauciatus fuit, & septem vulnera accepit, quorum unum in sinistri brachii radio externo propè carpum, reliqua verò sex in capite (primum scilicet post sinistram aurem; secundum circa suturam coronalem, tertium propè sagittalem; quartum & quintum ad frontem cruciforme: & hæc quidem omnia cuti superficialiter, mucrone saltæm gladii, inflicta fuerunt. Sextum vero vulnus, in mulculo temporalis dextri lateris circa suturæ coronalis principium, satis periculosum fuit: inversus namque gladius, ejusque manubrii minor globulus usq; ad majorem penetrans, cranium cum quadam fracturâ depressit.) Hæc omnia urbanus quidam Chirurgus tractavit, uti simplicia alias vulnera tractari solent.

Die 10. Dn. Consulis mandato, ægrotum demum, accessi, & omnia reliqua inspecta vulnera parvi feci, excepto illo quod erat in musculo temporalis: nec mea me sefellit opinio, quia specillo obruso & lato (Tab. II. Fig. VI.) cranium depressum deprehendi, unde statim vulnere, ut dilataretur, spongiæ novæ & contortæ particulam imposui, pulverem Iridis Florintina & Aristolochia ossi inspersi, labiis digestivum adhibui, de superque diapalma ac cataplasma idoneum applicavi.

Vulnere illa circa suturam coronalem & sagittalem nonnihil quoque inditis filamentis carptis & digestivo oblitis dilatavi, de super apponens ceratum diapalma, & fasciam Tab. XXXI. Fig. IX. & X. reliqua verò veluti simplicia tractavi. In victus ratione, cibus fuit panatella, cremor hordei, & pruna Damascena, Potus, aqua hordei Magistralis

℞. Hord. crud. ʒβ.
pass. min. ʒij.
Semin. anif. ʒjs.

coq. sensim, per duas horas, in trib. aq. fontan. mensuris. Decoct. antequam refrigeret, add. cinam. crassiusculè incis. ʒij. cum tinctura rosarum edulcorata, & vino granatorum attemperata. Vespere usus est sequente Clystere, ad laxandam alvum, per quinque dies valdè adstrictam.

℞. Herb. Malv.
Violar.
Beton.
Paristar. ana Mj.
Semin. Lini. ʒvj.
Fanicul.
citr. ana. ʒjs.

Rad. alch. ʒβ.
coq. in s. q. aq. ad ʒx,
colatur. adde
Mell. ros. sol. ʒjs.
Elect. lenit. ʒj.

Ol. violar.
chamomill. ana ʒjs.

M. c. a. F. Clyster levis admodum, ne commoveat agrum.

Die 12. hora 10. matutina propter inquietam noctem, majoremque tumorem atque dolorem circa vulnus, indicavi patienti & adstantibus opus esse, ut vulnus in musculo temporalis per scalpellum dilatetur: & vulnere dicta ratione obligato, patienti ob oris amarorem prescripsi & exhibui sequentem syrupum cholagogum:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Extract. Rhab. el. ʒjs.
Diacart. ʒjs.
Mag. Tartar. ʒj.
Aq. ceras. nigr. q. s.
Misc. pro syrup. liquido,

ex quo quinquies dejecit materiam biliosam. Die 13. aliquantulum melius habuit, quam die præterito, & vul-

nus modo consueto obligavi. Die 14. eger conquestus est de dolore vulneris temporalis. Ideo propter angustiam ego, & chirurgus prima lationis hora vocatus, delibera vimus, vulnus scalpello, secundum fibrarum musculi temporalis ductum, in formam trianguli, aut litere V. Tab. XXXI. Fig. II. esse dilatandum, ut cranium depressum prope fovream, modiolis trepani debite perforari & recte convenienti submisso elevari possit. Tabul. XXXII. Die 15. & 16. propter vulneris dolorem, & instans novilunium, vulnus obligavi, uti diebus antecedentibus. Die 17. eger ob dolorem, quem materia exitum non inveniens (vulnus enim nimis fuit angustum) induxit, usus est enemate suo lenitivo. Die 18. hora nona matutina, propter progressam inquietam noctem, vulnus musculi temporalis in formam lit. V. scalpello recto Tab. II. Fig. II. dilatavi, pericranium ab osse unguibus separavi, cavitate m. stappa cannabina in globulos formata, ovi albumine agitata humectata, & pulvere stegnoico aspersa, replevi, partes vicinas oleo rosato inunxi, & spleniam Tab. XXXI. Fig. I. ex vino rubro expressum, cum fascia modo citata, adhibui. Die 19. sanguine, post incisionem integumentorum cranij firmiter subsistente, monstravi adstantibus praevisam cranij depressionem, ejusque necessariam perforationem indicavi. Die 20. cranium, prope depressionem & principium suturae coronalis modiolis perforavi, oras foraminis, instrumento lenticulari Tabul. II. Fig. IIX. levigavi, submisso recte debillissimo Tab. XXXI. Fig. VII. cranij depressionem erexi, membrana crassa sericum circulare, rubrum, oleo rosarum tepido imbutum, filoque appensum Tab. XXXI. Fig. IIX. admovi, craniopulverem cephalicum, & filamenta sicca apposui, labiis aures digestivo oblitaz, desuper ceratum diapalma & cataplasma Hippocratis applicui. Die 21. vulnus & eger melius habuit, totaque nocte se dormisse confessus est, ideo membrana crassa cerebri iterum adhibui sericum rubrum, oleo rosato imbutum, & filo annexum; cranium pulvere ex Aristolochia rotunda & Iride Florentina conspersi, labiisque digestivum imposui, quod

℞. Resin. tereb. in aq. berthou. lot. ʒiʒs.
vitell. ovi. nō. j. Misc.

addendo desuper ceratum diapalma & cataplasma. A die 22. usque ad 26. patiens ratione vulneris optime habuit, Die 27. quatuor cranij particulas adhuc depressas, vectibusque Tab. II. depictis non cedentes, instrumento novo Tab. IV. Fig. II. excidi, & membrana crassa, ob conveptam putredinem, sericum linimento (quod constitit ex syrupode rosis siccis, guttulis aliquot spiritus vini, & terebinthina) imbutum applicui, excrescentiam carnis flaccidam pulvere aluminis usi excedens. Die 28. ad expurgandos humores biliosos & serosos, quibus abundabat corpus, praescripsi sequens infusum.

℞. Rhab. elect. ʒj.
Agaric. rec. troch. ʒjs.
Fol. fen. Alex. f. st. ʒʒ.
Gingib. optim.
Crem. Tartar. ana ʒʒ.
Flor. Borrage. p. s.

F. infus. per noct. in f. q. aq. ceras. nigr. adde expressioni Manne electae ʒiʒs.

M. F. Potio.

quod magnam serosorum humorum copiam eduxit. Die 29. & 30. vulnus & eger bene habuit, Die 3. Febr. ob inordinatam victus rationem, passus est dolores colicos ita insignes, ut spatio quatuor dierum nunquam dormire potuerit post usum tamen Enematis

℞. Decoct. Carmin. ʒx.

Mel. ros. iol.

Anthos. ana. ʒj.

Elect. lenitiv. ʒx.

Ol. amygd. dulc.

Rutac. ana ʒiʒs.

M. F. Clyst.

dolor remisit, usque ad vesperam, qua iterum usus est enemate praescripto. Vulnus habuit, ut diebus antecedentibus, bene, & carorubra, tam matri dura, quam cranij medulla, increvit. Die 9. Febr. post assumptam potiunculam ex olei amygdal. dulc. ʒiij, manne ʒij. & aq. chamomilla ʒj. paratam, dolores colici, qui ipsum valde cruciarunt, parum remiserunt: noctem namque totam vigiliis consumpsit. Quare die 10. usus est balneo ex

℞. Herb. malv.

Chamomill.

Parietar.

Veronic.

Semin. lini

carui

furfur. ana Mjʒ.

insuantur sacculo.

A quo eger bene habuit. Die 11. evomit magnam bilis copiam: vesper iterum injectus est clyster ordinarius, a cuius redditione vomitus, in vulneribus capitis non opportunus, & dolor circa praecordia cessavit: nihilominus tamen dormire non potuit, quare exhibui Laudani Opiati cum magisteris gr. iij. in conserva rosarum, a quibus per sex horarum spatium quietissime dormivit. Vulnus carne repletum optima, tractavi filamentis carptis, & cerato divino, ut cicatricem acquireret. Die 14. & 15. bene habuit, ob humoris tamen & pituitosi & biliosi in corpore abundantiam, sumpsit pulverem in vino absynthites purgantem.

℞. Pulv. Rhab. el. ʒij.

Mech. nigr. ʒiʒs.

Crem. Tartar. ʒʒ.

M. F. Pulv.

A quo septies dejecit materiam peccantem. Die 16. & 17. omnia recte habuerunt. Die 18. patiens in publicum prodiit sine data venia, ipsique aeris summa febricitas dolores colicos induxit, qui usu balnei superioris citissime cessarunt. Die 19. vulnere cicatrice totaliter tecto, patiens a frigoris noxa optime munus, citra doloris colici recidivam in publico ambulavit.

OBSERVATIO SECUNDA.

Vulnus capitis cum inflammatione pericranii, & fissura calvariae dubia,

ANno 1638. die 15. Octobris, mandato Dn. Consulis, me in aedes Johann. Jacobi Heckingi, civis & sutoris Ulmenfis, contuli, quem in lecto jacentem, quatuorque capitis vulneribus obnoxiam reperi: quorum unum fuit in syncephite sinistri lateris, cum magna pericranii, quod ad putredinem tetendit, inflammatione, & fractura cranii: reliqua autem tria fuerunt simplicia. Omnia quatuor balneator quidam statim curavit, ut simplicia aliis tractari solent. Die 16. (qui fuit secundus a lesione dies) ob majorem putredinem atque inflammationem pericranii, fissuramque cranii de penetratione adhuc dubiam, vulnus, in syncephite, scalpello in crucis formam dilatavi Tabul. XXX. Figur. IX. stegnoticisq. medicamentis obligavi. Tertio die subsistente sanguine, fissuram cranii usque ad secundam laminam scalpri derasi Tab. XXX. Fig. X. Quartorimam altius derasi, nihilominus tamen vestigium atramenti rima penam ducti relinquebatur, quod nullo scalprorum genere potui delere. Interea, ob alvi constipationem, & humorum adpectus defluxum, praescripsi potionem blandam, ne humores agitentur.

℞. Syrup. ros. fol. ʒij.

Elect. lenitiv. ʒj.

Aq. ceras. nigr. q. l.

M. F. Pot. brev.

aqua septies dejecit materiam biliosam. Quinto die inspecto vulnere, & spiritu patientis cohibito, serosa quaedam materia, cum aliquot sanguinis guttulis, & fissura scalpri altissime derasa promanavit. Rebus sic stantibus, in memoriam mihi revocavi, aurea Senis nostri effata, libr. de vulnerib. cap. text. 22. sic dicentis: Ubi rima altius descendit, neque radendo eximi potest, in hoc casu ad sectionem seu perforationem cranii deveniendum est. Et text. 28. Quum quis ossissimum, aut ruptum, aut contrusum, aut quocunque modo fractum intelligens, per errorem neq. raserit, neque perforaverit, veluti os non opus habeat &c. Inter recentiores Anatomicos & Chirurgos Hieronym. Fabric. ab Aquapend. ejusque Praeceptor Fallopius sentiunt, se a symptomata non esse expectanda, quae Barbitonfores nostri cum miseri patientis periculo saepissime imprudenter expectant. Fallopius contusiones in exteriori cranii lamina consistentes parvi facit; eam vero, quae ad medullium cranii pervenit, periculo minime vacare scribit, eo quod ibi colligatur sanies, quae descendens crassam cerebri membranam erodere possit. Unde die 6. ob praedictas causas cranium prope fissuram trepano perforavi, Ta-

bul. XXXI. Figur. V. & foramine per lenticulam levigato Tab. XXXI. Fig. VII. linteolum ex serico rotundum, oleo rosato imbutum, filoque alligatum Tabul. XXXI. Figur. VIII. membrana dura, pulverem & filamenta arida ossi, digestivo oblinita labiis, & desuper diapalma atque cataplasma imposui. Vespere ager melius habuit, quam mane: remisit enim dolor utriusque oculi ad tunicam adnatam, de quo ante perforationem cranii est valde conquestus.

Die 7. bene habuit, de nihiloque alio conquestus, nisi de tussicula, & levissima adhuc gravitate circa oculos. Religato vulnere, & inspecta crassiore cerebri membrana, tantus perforamen modiolis excisum fator exiit, ut praeter illo vulnus vix tractare potuerim. Detergo per lanam vulnere, membrana crassa in superficie erat aliquantulum viscosa, & semiputrida, velut pericranium, ob qualem putredinem oleum rosatum non videbatur sufficiens, sed medicamentum compositum, quod putredini membrana valde resisteret.

℞. Syrup. de ros. sic. ʒij.

Terebinth. lot. in aq. bet. hon. ʒj.

Spir. vini gutt. vj.

M. in form. linimenti,

quo linteolum circulare imbui, & tepide membrana praedicta imposui Tab. XXXI. Figur. IIX. ossi filamenta & pulverem ex Aristolochia rotunda & Iride Florentina adhibui, labiis unguentum conveniens admovi, desuper diapalma ceratum, & cataplasma (quod conficitur ex farina fabarum, hordei, mica panis, vino rubro & oleo rosato) fascia cancer dicta, Tab. XXXI. Fig. X. applicui. Die 8. bene habuit, & fator gravissimus membranae aliquantulum remisit.

Die 10. ager denuo sumisit potiunculam medicam, a qua sex sedes habuit. Die 12. membrana cerebri crassa, continuato linimenti usu, ad rubedinem tetendit. Die 13. ager bene habuit, & dura mater rubicundior facta apparuit, quam die praeterito, viscosam illam & semiputridam durae matris particulam undique separatam, vossella dentibus Tab. IV. Fig. I. arripui, & per foramen extraxi. Adie 14. usque ad vigesimum bene habuit. Die vigesimo Novembris cranium desquamavit ossiculum, quod, quia ab interna cranii lamina omnino separatum fuit, vossella extraxi, vulnusque beneficio cerati divini ad cicatricem deduxi. Die 27. ager pristinae sanitati restitutus, mihi gratias retulit pro habito labore maximas.

ARMAMENTARIUM CHIRURGICUM OBSERVATIO TERTIA.

Vulnus capitis in musculo temporali cum rima cranii latissima, & dura matris inflammatione.

Iohannes Anwander 1. Ratiarius Kirchdorffensis, Anno 1633 die 3. Ianuarij ad vesperam acinace quodam vulneratus fuit in sinistro tempore, cum fissura cranii adeo patente, ut digitorum facillimè ipsi indicem imponere potuissem: *Patiens secundo die lesionis delatus est in edes Chirurgi Johannis Georgii Bauleri, ubi dura matris inflammata statim imposui sericum oblongum & oleo rosaceo imbutum, ossi, cum filamentis aridis, pulverem cephalicum atque vulnere digestivum, ceratum diapalma (profuisset etiam linimentum simplex) cataplasma & fasciam cancer dictam. Digestivi & cataplasmati apppositi hac est descriptio.*

℞. Resin. Tereb. lot. in aq. ros. ℥ij.

Ol. ros. ℥j.

Vitell. ovi num. j.

M. F. digestivum.

℞. Farin. Hord.

Fabar. ana ℥vj.

Mic. pan. domest. ℥iiij

Pulv. rosar. ℥℞.

Ol. rosar. ℥ij.

Oxym. simpl. & vini rubr. ana q. f.

M. ad ignem in formam cataplasmati.

Vesperi patiens ad revellendos humores, coactus admisit sequens Enema:

℞. Decocti herb. emoll. ℥x.

Flor. cass. rec. extract. ℥j.

Mel. ros. sol. ℥js.

Olei viol. & chamom. ana ℥js. Misc.

Tertio secta fuit vena mediana sinistri brachii & emissus sanguis ad ℥v. Victus erat tenuis, panatella scilicet

& cremor hordei. Potus fuit aqua hordei Magistralis, cui ad levandam sitim interdum immiscuit cochlearia duo, vel tria sequentis syrupi.

℞. Syrup. Acetor. citr.

Granator. acid.

Tinctur. Ros. ana ℥iiij.

Misc. ad Ollam.

Religatum vulnus, ob remissorem membranae inflammationem, iisdem medicamentis & fascia obligavimus.

Quarto, propter amarorem oris, de quo valde conqueustus est ager, praescripsi potionem laxativam.

℞. Syrup. rol. sol. ℥ijs.

de mann. ℥j.

Elect. de succ. ros. ℥ij.

Aq. ceras. nigr. q. s.

M. F. Porio.

à cuius haustu patiens dejecit materiam biliosissimam. Quinto patiens melius habuit & inflammatio meningis crassa omnino evanuit. Sexto membrana linteum Syrupo de ros. sicco illitum adhibui, & digestivo, quod plaga labiis applicandū, mel rosaceū addidi, usq. vulnus & membranam quotidie tractavi donec ambo satis munda apparerent. Decimo vulnus & membrana omnino pulchra fuerunt: quare, omisso linteolo, plagam unguento de bethonica incarnavi, incarnatamq. cerato divino cicatrizavi. Die trigesimo sexto ager conqueri cepit de dolore pungitivo circa locum affectum, ob squamularem essis, quam natura separavit, & ego vossella arreptam extraxi. His paucissimis remediis patiens lethaliter vulneratus brevi temporis spatio, absque manuum opera, felicissimè restitutus fuit.

OBSERVATIO QUARTA.

Vulnus capitis os frontis dividens periculosum, & adhibito trepano curatum. Sequentem casum ex D. Gregor. Hortii lib. posteriorum observat. p. 357. transcribere non dubitavi.

ANNO 1626. die 11. Octobr. Georgius Ceis in vico Edelhauffen annor. 40. plus minus, nocturno tempore gladio graviter in capitis anteriori parte vulneratur, qui mox incidit in Empirium, qui pertusionem (ieurimam) Cranij non observans, adhibitis (pro more suo) sarcoticis vulnus externum consolidare nititur. Cum autem indies graviora fierent symptomata, suorum Ulmam sese confert, & 20. Octob. me, cum Clariss. Collega Domino Iohan. Scultero, in Chirurgicis operationibus exercitato, consilii causa vocat. Consideratis ergo Circumstantiis, anquem in herba latitare suspicabamur, quam ob causam ei quodammodo dilatato vulnere cranium ipsum per utramque laminam divisum deprehendimus, sub eodem materia purulenta collecta, cuius egressus, expiratione per nares ore clauso, pro-

movebatur. Prognostico facto, trepanum adhibendum esse diximus, quoniam ob causam, viribus constantibus adhuc, agrum bene sperare iussimus. 21. Octobris, cum Elect. Lenit. precedente die vacuatus esset, recta sectione cutim, ad rectitudinem fibrarum musculi frontis, vel supercillii potius dividendam esse statuimus, ne per crucem, ut alias fieri solet, divisione facta, laxis transversim praedicti musculi fibris palpebra superior postea deprimeretur, quod Anno 1614 7. Martij. Eisenbachii per lapsus ex alto, musculo hoc contuso, fame cuidam accidisse memini. Facta itaque sufficienti incisione, cutis a cranio digitis separabatur, & linteolis rasis, pulvere stegnorico conspersis, ac albumine oviparum per exterius humectatis, vulnus ligabatur. 22. sanguine firmiter subsistente, per collegam meum trepanum fuit adhibitum (Tab. XXXI.

Fig. V.

Fig. V.) cuius operatione peracta, dura mater etiam aliquantulum lasa & inflammata conspiciebatur, sanie tenui per foramen eius parvum ebulliente. Mox igitur inflammationem alterare, saniemque quotidie detergere conati sumus, non neglectis internis lenitivis evacuationibus reiteratis, tum etiam ordinata victus ratione

tenui, qua ratione post elapsas septimanas duas vel tres perfecte restitutus fuit aeger, haecenus in annum tertium pristina sanitate gaudens. Manifestum igitur non tantum in principio, sed etiam in progressu morbi, trepanum concedi posse, modo laborantis vires adhuc constent,

OBSERVATIO QUINTA.

Vulnus capitis cum depressione cranii maxima

ANNO 1634. Mense Aprili, Martinus Rums, Durhamisensis à Praefecto militum seu Capiteo in dextra occipitis parte, propè suturam coronalis & sagittalis concursam, vulnus accepit creffa compede, qua non tantum pericranium, verum etiam magnum cranij spatium deprimeret. Haec autem depressio, ob sanguinis concreti copiam, à Barbitorisore, in principio morbi non fuit observata sed vulnus tanti momenti, velut simplex, ulque ad 14. lationis diem ab ipso tractatum, cui seva symptomata supervenerunt. His rebus ita stantibus, egocum Clariss. meo Collega, Dn. D. Gregorio Horstio ad vulneratum vocatus sum, & inspecto vulnere, invenimus, circa suturam sagittalem & lambdoidem, maximam depressionem cranij, quam communicatis consiliis (ob febre continuam, dolorem capitis atque vertiginem) cute prius incisa & cranio aperto, curandam esse statueramus. Vesperis, ob, constipationem alvi, aeger usus est Clystere refrigerante & humectante: Die 16. ablata fascia, & inspecto vulnere, depressionem digito nonnihil tetigi, & aeger statim de punctorio dolore conquestus est. Itaque forream cutis atramento in cruce signavi, signaram scalpello recto Tabul. II. Fig. II. incidi, pericranium unguibus ab ossè separavi, & vulnus dilatatum stuppa cannabina & medicamento (expulvere stegnotico Galeni & albumine ovi agitato) imbuta obligavi. Die 27. Sanguinis fluxu restricto, stuppaque remota invenimus tam magnam cranij depressionem, ut coacti essemus cranium septies modiolis in depressionis circumferentia perforare, & foraminum interstitia forfice incisoria Tab. XX. Fig. I. excidere, quod adhuc in cranio Tab. XXXII. videre licet. Hisce peractis oras cranij instrumento lenticulari undique levigavi Tab. XXXI. Fig. VII. dura matri pannum ex serico rotundum, oleoq; rosarum madefactum, ossi pulverem ex radicibus Aristolochia rotunda & Irid Florentina & filamenta arida labii filamenta digestivo (ex ielina terebinthina in aqua plantaginis lota, vitello ovi, & oleo rosato) oblita, ac super haec diapalma impesui, omniaq; adhibito prius cataplasmate (quod constabat mica panis domestici, farina hordei & fabarum, floribus ros. & betonicae, oxymel. simplici & oleo rosato) fascia Galeno cancer dicta obligavi. Die 28. missus est sanguis è vena mediana sinistri brachii ad ʒiij. Victus ratio fuit panatella, & aqua hordei succo granatorum permixta. Die 30. propter amarorem oris, (de quo ferè omnes in capite vulnerati conqueruntur) usus est hoc syrupus:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Elect. Lenit. ʒi.
Semin. citr. ʒss.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. F. syrup. liquid.

à quo quinquies deiecit materiam biliosam & spumofam. Die 1. Mox aeger placide dormivit, & dura mater, circa suturam sagittalem, viscosa & semiputrida fuit, ideo ipsi linimentum ex syrupo de rolis siccis, spiritu vini & terebinthina, panno serico inductum imposui, atq; vulnus reliquis remediis tractavi. Die 2. magnam obstim aeger sequentem sumsit syrupum.

℞. Syrup. acetos. citr. ʒj.
acetosell.
Oxyfacch. simpl. ana ʒʒ.
Aq. cerasor. nigr.
Fragaf.
Borrag. ana ʒij.
M. F. Haustus.

Die 3. cohibito, naribus oclusis, spiritu, copiosa & flava materia ex vulnere dimanabat. postea deterfo vulnere, frustulum ossis nigrum propè suturam lambdoidem in conspectum venit. Die 4. sitis remisit, & frustulum ossis modo dicti volsella extraxi. Die 5. propter favorem ossis vulnus lavi decocto divina. Die 6. fator ossis remisit, & ad majorem vulneris exiccationem digestivum adhibui:

℞. Tereb. lot. in aq. scord. ʒij.
Pulv. myrrh.
Aristoloch. rot.
Irid. Florentin. anajj.
Mell. ros. colat. q. s.
M. in form. Linim.

Die 7. aeger rectè habuit, ac cum alvus non esset satis lubrica, usus est Enemate.

℞. Decoct. commun. ʒviii.
Elect. Diacathol. ʒi.
Olei violat.
chamom. ana ʒss.
M. f. a. pro Clystere.

à quo ter deiecit. Die 8. aeger placide dormivit. Die 9. dura mater fuit rubicundissima, ex qua, dum illam gossipio absterfi, aliquot sanguinis guttula effluerunt. A die 10. usque ad 14. bene habuit. Die 15. ob constipationem alvi deglutivit bolos ex elect. lenitivi ʒi. & sacch

Aa 3

s. 9.

s. q. formatos. à quibus quater deiecit. Die 20. membrana crasse, & interstitio laminarum cranij, caro increvit rubra. Die 24. bene habuit, at pro majore capitis roboratione, cataplasmati superiori vinum rubrum & parum furfurum tritici addidi. Die 30. Maj facta est magna desquamatio cranij, & vulnere carne solida

repleto ceratum divinum apposui, ad cicatricem comparandam. Die 10. Junij vulnus cicatrice obiectum, & 11. patiens in publicum prodiit. Die 20. aeger pristina sanitati restitutus, munus suum militare iterum cum laude obivit.

OBSERVATIO SEXTA.

Vulnus capitis aliud cum introcessione calvarie permagna.

ANNO 1636. die 18. Novemb. hora 9. antemeridiana, Rusticus quidam Idelbulanus, temperamenti calidi & humidii, circa 32. aetatis annum, à quodam fabro ferrario, nescio ob quas lites de finibus agrorum, coram judice & arbitro, marrà inversa, in dextram syncipitius partem adeò percussus fuit, ut non tantum retro in terram caderet, & sanguinem è naribus stillaret, verum etiam ibi sine sensu & motu jaceret instar mortui. Hora 10. lesi conjux vocavit quendam Ulmà chirurgum, qui vulnus pulvere adstringente Galeni & albumine ovi agitato obligavit: cum tamen statim, considerando causam, quæ fortis erat, illud in crucem dilatare debuisset. Die 19. hora 4. post meridiem, leſica delatus est Ulmam, & circa septimam ipsum inveni cum insigni capitis dolore, febre, animi deliquio, & tumore dextri oculi. Unde prescripsi aquam corroborantem, qua constabat sequentibus

- R. Aq. ceraf. nigr.
- Acetof.
- Borrag. ana ʒss.
- Spir. cephalic. Anhalt. ʒij.
- Marg. præp.
- Corall. rubr. præp. ana ʒj.
- Lapid. chrysol. præp. ʒʒ.
- Man. christ. perlat. ʒʒ. M.

de qua sapius cochlear unum atque alterum assumpsit. Obstrim & nauseam vesperi usus est dimidia parte hujus julepi.

- R. Syrup. è succo viol. ʒjs.
- Tinct. ros. cum julepo. ʒiiij.
- Aq. Endiv. ʒij.
- Vini granat. ʒiiij. M. pro 2. dosib.

Die 20. duabus horis ante meridiem, conqueſtus est de maximo capitis dolore: soluta fascia, detecto & inspecto vulnere, specilli globosa parte diligentissime exploravi vulneris latitudinem & profunditatem, & cranium valde depressum esse deprehendi.

Quamobrem, eodem die, vulnus spatha Celsi, Tabul II. Fig. I. in formam Litt. X. vel crucis dilatavi, & membranà unguibus à cranio diductà, ad sistendum sanguinis fluxum, & vulnus apertum conservandum, apposui stuppam canabinam, subactò ovi candido madefactam, & pulvere stegnotico aspersam: ad prohibendam inflammationem, totum caput & collum oleo rosato inunxi, spleniumque quadruplicatum, in vino rubro expressum, partibusque plagæ vicinis applicitum, fascia Tab. XXXI Fig. X. alligavi. Vesperi bibi syrupum refrigerantem, usque pro potu aqua hordei, pro cœna vero panatella.

Die 21. hora 10. ante meridiem, sanguine suppresso, solvi fasciam, & remotis removendis, inspexi vulnus, ac inveni non tantum depressionem in osse syncipitius latitudine unius pollicis transversè à sutura coronali, duorum vero transversorum à sagittali distantem, verum etiam duarum rimarum dispersionem vi contusionis subortam, quarum anterior à modo dicta depressione per suturam coronalem ad dextrum oculum; posterior vero ad sinistram aurem protendit. Rebus ita confusis, ossi pulverem Aristoloch. rotund. & Iridis Florentina, labiis unguentum digerens, & desuper ceratum diapalma applicui, ac propter tumorem insignem dextri oculi adhibui sequens cataplasma, quod constabat ex

- Farin. hordei.
- fabar. ana ʒij.
- Micapanis domestic. ʒijs.
- Pulv. ros.
- bethonic. ana ʒvj.
- Ol. rosat. ʒiiij.
- Oxymel. simpl. q. s. M.

Ante meridiem, horis duabus ante prandium, assumpsit bolos lenitives ex elect. lenitiv. ʒj. & sacch. albiss. s. q. formatos. Die 23. ob majorem capitis inflammationem, dolorem, vertiginem & que tumorem dextri oculi, coactus fui cranium depressum, propè suturam coronalem & sagittalem, modiolis trepani perforare. Perforato cranio, & foraminis asperitatibus per instrumentum lenticulare de rasas, vecte submisso os depressum reduxi Tabul. XXXII. Fig. II dura materi particulam serici oleo rosato imbutam, filoque firmiter annexam, imposui, & reliquum vulnus pulvere noto, filamentis aridis, & digestivo oblitis, cerato diapalma, & cataplasmate obligavi, non neglectis inunctionibus partium vulneri vicinarum, & colli. Vesperi aeger melius habuit, quam tempore matutino ante cranii perforationem, usque est suo syrupo refrigerante. Die 24. hora decima ante meridiem, patienti, qui multo melius habuit, quam diebus prateritis, revulsionis & refrigerationis gratia, incisa fuit vena mediana dextri brachii & emissus sanguis ad ʒiiij. Die 25. lenito dolore, exhaust aeger portionem, ob constipationem alvi in vulneribus capitis valde noxiam.

- R. Elect. lenit. ʒj.
- Syrup. ros. fol. ʒij.
- Aqu. Ceraf. nigr. q. f.
- M. F. Potio, omnis ferè caloris expers.

Vuln. 66

Vulnus mihi & oculus dexter optimè placuit : eger ad vesperam resumpsit syrupum suum refrigerantem. Die 26. dixit patiens se per totam noctem quietissimè dormivisse, nullumque aut capitis, aut oculi dextri dolorem percepisse. Die 27. iterum placidè dormivit, & nullam circa vulnus molestiam sensit. Ex dura cerebri membrana, guttula aliquot serosæ materia effluerunt. Ad majorem igitur exiccationem, linimentum ex syrupo rosarum, terebinthina & spiritu vini paratum, & panno serico inductum, membrana crasse apposuit. Cataplasmati, loco oxymellitidis simplicis, vinum rubrum austerrum immiscui, ad majus capitis robor. Die 28. eger tam benè habuit, quam die præterito; sed ego membranam cerebri ex contusione superficialiter denigratam conspexi. Die 29. ob ævi constipationem, patiens assumpsit potiunculam suam laxativam, à qua tres habuit sedes. Membrana vero, à linimento imposito, ad suppurationem tetendit, ut post detersionem gossipio tentatam macula illius nigra, & aliqualem sanguinis effusionem, rubra appareret. Die 30. iterum benè habuit, sed circa frontem & musculum temporalem conquestus est de dolore quodam pulsatorio. Die 2. Decembris dolor iste sponte cessavit, egerque dixit, se ratione virium absque baculo ambulare posse. Materia purulenta, quæ à dura matre perforamen modiolis factum eo die effluxit, fuit alba & benè cocta. Loco linimenti, & digestivi membranæ carnosæ & labii plagæ adhibui Unguentum de Bethonica, cerato cirrino pexmixtum.

℞. Succ. Betonic. ʒiij.
Pimpinell.
Matrisyl. ʒ.
Consol. maj. ana ʒʒ.
Vini malv. ʒʒ.
Bulliant. ad conf. vini, dein adde refin. Tereb. ʒij.
sevi castrat.
Ol. ros. ana ʒj.
Pulv. mastich.
myrrh.
mum. ana ʒjs.
virid. ær. ʒij.
Cer. q. l. M. pro Ung. de Bethon.

Die 3. & 4. eger benè habuit, & ego separatam duræ matris particulam vofelle dentibus extraxi, ea-

demque remedia, quæ diebus præteritis, imposui. Die 5. dura mater undique carne rubra fuit obiecta, quod optimum signum est Celfo, qui libr. 8. scribit: ubi beneres cedit, incipit ab ipsa membrana caro increlescere. Die 7. ad majorem exiccationem, duræ matri apposuit ceratum divinum. Die 8. 9. & 10. eger benè habuit: Die 11. nihil dormivit. Die 12. conquestus est de dolore capitis. Die 13. parum dormivit. Die 16. specillo nonnihil incurvato, inter primam & secundam cranij tabulam perveni, & ossis particulam lenticulâ undique separatam vofelle beneficio exemi. Die 16. aliud ossiculum circa frontem desquamatum ἀνασταβὰς extraxi. Die 19. 20. 21. & vicesimo secundo benè habuit. At 23. conquestus est de dolore frontis gravativo, propter quem assumpsit supra descriptam potiunculam, à qua quinquies deiecit: sed quia, post prandium, aquam frigidam copiosè bibit, de ventriculi dolore conqueri capit. Die natiuitatis Christi, carnibus multis vescebatur, unde novus ad plagam humorum affluxus, calor totius febrilis, & caro in vulnere nigra apparuit. Quapropter ipsi esus carni interdictus, & solapanatella pro cibo fuit concessa, sic purgato leniter corpore, & observata ratione victus tenuis, excrescentiam carnis nigram alumine ustis consumpsi, & spatium quinque dierum eger melius habuit. Mensè Ianuarij vulnus cerato Divino,

℞. Gummi, Ammon.

Galb.

Opopon.

Bdell.

Pulv. myrrh.

Thuris.

Mastich.

Aristol. long.

virid. æris

Lapid. calam. præp.

hæmatit. ana ʒj.

Lichargyr. aur.

Olei commun. ana ℥j.

Ceræ citrin.

Refin. Tereb. ana ʒvj.

M. F. ceratum, quod ulcera citissimè glutinat, neque in iis carnem inutilem gigni permittit, ad cicatricem duxi, & egrum dictis remediis pristina sanitati restitui.

OBSERVATIO SEPTIMA.

Contusio capitis ob intermissum trepani usum, centesimo die mortem inferens.

Rusticus, vir robustissimus, nunquam per dies vitæ suæ infirmus, quadragenarius, ab aliis pugnis exceptus, validè in nudo capite percussus fuit, crebrosque ac vehementes ictus sustinuit: factum hoc 11 Novemb. anni 1630. Eger non magni estimavit hoc, & per aliquot dies subsequentes consuetam unia obiit, quamvis dolores

non parvos ex percussione senserit. Decimo octavo ejusdem mensis die magis infirmari, doloresque majores sentire cepit. Maxilla inferioris motus difficilis accessit, ita ut vix os aperire, cibosque ingerere, tandem etiam os claudere, sine manus subsidio maxillam comprimere, non amplius potuerit. Barbisonfor villanus

tunc

tunc vocatus, capitis plagas, nescio quibus remediis curare cepit. Cum autem omnia ingravescerent, Chirurgus quidam exercitatus post quadriduum, nempe vigesimo secundo ejusdem mensis, ex vicino oppido accersitus fuit, qui caput sub tumidum ab ecchymosi reperit. Is variis externis adhibitis discutientibus tumores repressit quidem, ast dolores non submovit, qui totum caput & nuquam etiam indies magis occupare ceperunt, & ita invaluerunt, ut nec caput movere, nec oculos attollere posset; accesserunt vertigines, pervigilia, levia deliria, membrorum debilitates, ita ut pedibus vix stare, minus ambulare, interdum etiam brachia sustollere non potuerit. Medicus tandem vocatus septimo die Mensis Decembris adfuit, qui ex lecto adductum & scamno assidentem, ipsum conspexit, torvum vultum exhibentem, ita ut non parum terreretur, & vel convulsiones, vel alia graviora ac periculosiora accidentia jam jam imminencia metuere. In habita signorum ac symptomatum exploratione, caput etiam, ut qua parte magis doleret, scire posset, manibus contrectando perquisivit, & in posteriore ac suprema parte mollitiem quandam digito cedentem, ad cuius compressionem cavitas conspicua in cute manserat, deprehendit, adeoque sanguinis sub cute musculosam concretam & putrescentem effusionem, & congestionem animadvertit, quem per cutis incisionem, ne crani os ab eo corrumpatur, vel pericranium inflammetur, vel supra enumerata accidentia intendatur, & tandem necem adferant, evacuandum judicavit. Factum hoc à chirurgo presente, & crucis in modum cutis novacula aperta est, & incisio facta usque ad pericranium: & effluxit sanguis nigricans, concretus & serosus. Ab apertura hac symptomata illa utcumque mitigata sunt, & capitis dolores, magna ex parte, remiserunt. De hac re alii praesertim qui damnum agro intulerunt, male judicare ceperunt, ac si ista incisio non necessaria, sed frustranea; majorque noxa capiti illata fuisset. Inde motus praesens Medicus, qui ex symptomatum pravitate, non parvum periculum imminere censuit, & insuper in istam suspicionem venit, ac si cranium rimulam ex ictibus contraxerit (nondum enim tunc ipsi certum esse potuerat, an arma vel fustes praeter pugnos adhibita fuissent,) vel sanguis sub cute collectus putrescens cranium insicere ceperit, vel oborta inflammatione in externaparte, sutura sagittali vicina, portio saniosi humoris per suturam intus decesserit, vel venule quaedam, quae in cerebrum vel ejus membranas contingunt disrumpunt, à quibus sanguis effluens, inque saniem conversus symptomata illa excitaverit; proptereaque, ut etiam pericranium à cranio revelleretur, imo etiam cranium perforatio, si symptomata non recessissent, institueretur, suavit, alium etiam

Medicum in Chirurgicis exercitissimum adesse voluit, qui vocatus, cum omnes circumstantias probe examinasset, cum illo planè consensus, & ut pro abundantiori cautela pericranium solveretur consuluit, alioquin certam securitatem nunquam promitti posse, quod rationibus & exemplis confirmavit; sed in hanc rem Medicus tertius & chirurgus, qui ab adversa parte huc submissierant, consentire noluerunt: eo quod graviora symptomata nulla amplius adessent, nec signa lesi crani nulla apparerent, hinc ab omni periculo immunem esse pronunciarunt, quapropter ut vulnus, quod per aliquot dies apertum adhuc servari possit, iterum consolidetur, suaserunt; reliqui ne viderentur non necessariis afflictiones superaddere velle, consenserunt. Factum ergo ut vulnus consolidatum. Ab hoc autem tempore denuo affligi cepit ingentibus doloribus totius capitis, maxime ejus partis intima, quae inciso facta fuit, de quibus etiam nunc conqueritur, diesque noctesque accedunt iterum vertigines & magna debilitates, noctes totas insomnes ducit, cibos fastidit, horrores & frigus partium inferiorum, superiorum autem astus continuos, sustinet. Die 5. Februarii defluxionem gravem sensit per sinistram capitis partem, ac si aqua calida perfunderetur, humoribus per fauces delabentibus & in pectus irruentibus ubi insignem gravitatem, quae se suffocatum iri putabat, induxerunt; sed post paucas horas iterum discussi sunt. Medicus praesens denuo vulnus aperiendum & dilatandum existimavit: Alter autem in id consentire noluit, sed omni periculo vacare pronunciarit.

Infirmior autem quotidie fit aeger, corporeque suo indies consumitur & moritur.

Duplex hinc oritur quaestio. 1. an apertura vel incisio cutis in capite à praesente chirurgo instituta necessaria fuerit. 2. An per forationes in capite factae, periculum & ipsam necem afferre potuerint? Ad primam respondeatur, quod non solum à chirurgo tentata cutis in capite incisa, verum etiam ipsius pericranij dissectio, & crani per modiolos perforatio, summè fuisset necessaria, ob symptomatum urgentium praesentiam, quae aliquà sub cranio noxam indicant. Ad secundam, quod contusiones cum vel sine rima crani, nunquam spernenda, post centesimum lesionis diem ipsam mortem inferre possint, praesertim verò tunc, quando cranium fractum, ad expurgandam materiam illam, quae per rimam ad membranam crassam vel cerebrum paulatim descendit, modiolis non aperitur. Has quaestiones mihi proposuit Clariss. D. D. Jac. Eggoldus, Physicus Memmingens. & responsionem meam confirmabunt quatuor sequentes observationes: quarum duas priores ut communicatas hic inserere visum fuit.

OBSERVATIO OCTAVA.

Contusio cerebri nona septimana ex improvise necem inducens.

ANNO 1636. Mense Decembri, ex Clarissimi Domini mei Collegae, Iohannis Georgij Gockelij, Phil. & Med. Doct. & Reipubl. Ulmen. Ordinarii, fidelissima relatione accepi, funestissimi nostri Teutonici belli oc-

casione (in quo utrinque fortissimi sanguinis flumina effusa priorum proemeritis lacrymis ansam dederunt) Caesarianum quendam militem, Austriacum, in excursionibus illis, & imaginaria quadam pugna, in qua ad claudios

dius usque ventum erat, à Suecico quodam equite, cestrâ, duobus repetitis ictibus, in capitis occipite ita multatum fuisse, ut, expugnatus, humique prostratus, captivus in adversariorum suorum manus pervenerit, & receptui dato signo, cum aliis commilitonibus, semimortuus in Xenodochium Ulmense delatus fuerit.

Hos ergo omnes, Medicis, Amplissimi Senatus nostri in egros benignitate constitutus (ex quorum numero D. D. Cockelius alter aderat) & chirurgo suo traditus, alimentis necessariis nutritus, internis & externis medicamentis, ex arte ita tractatus fuisse, ut plures illorum ad suos incolumes salviq; pervenerint, hunc nostrum attamen (sed sine cruento vulnere, absque ulla cranij aut fissura, aut evidenti quadam depressione) percussus, elapsis circiter novem septimanis, cum & expedire loqui & ingredi valeret, nullosque amplius ex contusione dolores sentiret, & recreandi animigratia sepiusculè obambulando, genio suo indulgeret, de abitu, vel tandem etiam in patriam cogitare cepisset; verum dum proxima quavis data occasione, certo sibi navigio discessum decreverit, noctu salvus, ut quidem omnibus videbatur, somnum atque quietem capiens subito, in ipso sopore, extinctum & mortuum esse.

Ne ergo omninò in sperati huius, ex vita discessus causa lateret, præfatum Dominum meum Collegam à Nobilibus Xenodochii Ulmani præfectis humiliter petiisse, ut apertè per chirurgiam calvaria, ponderatis matribus, & inspecta ipsa cerebri substantia, liberam ipsi indulgentiam & potestatem concederent, infundamenta ulterius inquirere, & totam quasi rem, ab ovo, ut dicunt, repetere. Dn. Præfectis libentissimè annuentibus, se cruciformis incisione, per cranij ab ossè separatione, & ipsius cranij, juxta usitatum modum, ferra in orbem facta dis-

sectione, partiumque omnium diligentissima inspectione & consideratione, ne minimam in cranio rimulam, nec ullū etiam levissimam depressionis vestigium animadvertere potuisset, verum in percussa parti subjecta cerebri substantia, non secus ac in puridus pomis usu venire solet, ad digiti crassitiem, enormem & ad ventriculos fere anteriores penetrantem putredinem, & aliqualem pie matris corruptionem invenisse; reliqua autem cuncta omninò illaesa apparuisse.

Communicatis nostris super hunc casum opinionibus, de externa causa & violenta percussione dubitare nullo modo potuimus, cum illa & morbum & necem militi huic intulerit: sed hoc nobis serupulum injecit, & admirationi justè fuit; I. Quod ledens illa vis non proximas potius, sed interiores magis partes percutiendoleserit, quamvis experientia plura talia observavit exempla. II. Quomodo in cerebro temperati illi & pellucidi animales spiritus tam graviter turbari possint, ut & ipsis in momento quasi, cerebri considerationem admittant, partibus exterioribus salvus? Et III. Quare patredo illa insignis, in ipso cerebro suborta, & pie matri communicata, nullos unquam partium internarum dolores, nullamque vel externorum vel internorum sensuum depravationem induxerit, sed ex improvviso omnem sentiendi facultatem cum ipsa vita abstulerit? Hac igitur observatione chirurgi nocent, ut nullas capitis percussiones, etiam si partes cerebri continentis illeceas invenerint, leves judicent, in iis nunquam indubitatam salutem promittant, nullosq; in diætâ præsertim, errores concedant, sed potius arte cauta, & prudente diffidentia ægrotantes ita tractent, quo sacra nostra artis vera lumina existant.

OBSERVATIO NONA.

Introcessio cranij, & punctura duræ matris, quæ ob denegatum instrumentorum apparatus, interemit agrum.

Præfatus modo Dn. D. Cockelius mihi narravit, dum Anno 1633. die 23. Februarij ad Physicatum Biberacensem vocaretur, & ob bellicos ibidem tumultus, spem inter & metum versaretur, quod paganus quidam, ab invadente hoste, ob spem prædæ, in privatis suis adibus direptus, & ensis manubrio, sed sine cruento vulnere, ad verticem ita percussus fuerit, ut calvaria os, ad instar forvica, insigniter depressum, duram cum pia matre vellicarit, atque febrem, cum mentis ab alienatione, induxerit. Medicus iste salariatus ad egrum vocatus, dato pharmacolaxativo, adhibita venæ sectione in brachio, & præscriptis alterantibus, febrem cum symptomatibus mollire tentavit, ac insuper omnem lapidem movit,

quo communibus & presentibus instrumentis, depressionem elevaret atzolleretque, & ad statum naturalem reduceret; at omnia frustra. Nam ob trepani defectum, quod aliunde propter viarum insecuritytatem tam cito afferri non potuit, innocentissimus ille vir, altero mane vitam cum morte mutavit, adeo ut defectus necessariorum, supra depictorum & descriptorum instrumentorum, & debita manuali operationis denegata administratio, salutis spem huius ademerit. Hic notandum, si prima lesionis die cutis in crucem fuisset incisa, & consistente sanguine eodem die cranium modiolò perforatum, ut ossiculum membranas cerebri pungens exiti impotuisset, æger forsitan mortuus non esset.

ARMAMENTARIII CHIRURGICI OBSERVATIO DECIMA.

Vertigo cujusdam oviculæ, ex abscessu cerebri proveniens.

ANNO 1634. die 24. Decembris cum essem in tonstrina Nicolai Reutte / is mentionem fecit suarum ovicularum, quarum una laboravit vertigine, Germanis Wirbling appellata. Hoc malum, dixit pecoris magister, pulchrioribus ferè oviculis esse commune, ipsosque toto cerebro in aquam converso, tandem subitanea morte perire. Chirurgus igitur oviculam vertigine & circumgyratione debilitatam mactari jussit, mactatique caput in ades meas misit, ut illud aperirem, & in veram hujus symptomatis causam diligenter inquirerem. Unde detectum prius cranium, ambas meninges, cerebri substantiam, ejusque anteriores ventriculos perlustrans, ne

guttulam alicujus aquæ reperi. Hinc tertium quartum, & ventriculum inspexi, in quibus pariter nullum aquæ vestigium invenire licuit, sed tertius copioso sanguine repletus comparuit. Postea olfactus organa, manubrio scalpelli anatomici osseo elevavi & in sinistro latere inter cerebrum nempe & ejuspiam matrem inveni abscessum, instar vesicæ piscium, aqua limpidissima repletum, prope oculum sinistram, substantiam cerebri subnigram. Ego miratus fui, cum in hoc malo ipsissimum cerebrum afficeretur, cur ovicula non potius convulsionibus aut paralyse, quam vertigine laboraret.

OBSERVATIO UNDECIMA.

Contusio capitis, cui successit vertigo, & apoplexia.

ANNO 1645. die 25. January secui caput oviculæ meæ, aqua simili vertigine interiit. Ablato cranium, substantiam cerebri cum suis omnibus integumentis examinavi, statimque in sinistro, occipitis quasi, latere sub dura matre folliculum, instar piscium vesicæ crassum, aquaque & vermiculis, quales in caseis generantur, repletum; incipiebat enim ad fundum putrescere. Hic autem tumor tunicatus magnitudine ovum gallinæ superans, in cerebri substantiam ita se insinuavit, ut tertium ventriculum nonnihil comprimeret. Hac ovicula, opilione teste, tota sui interiit die in dextram sese partem circumgyravisset. Quod accidit superioribus oviculis, illud etiam hominibus potest evenire. Observavi namq; similem cerebri affectum cum Barbitonfore Johanne Durrauß & Chirurgo Georgio Riedlin / in Maria Schwarzmännenn / quæ post contusionem sincipitis à me curatam, per integrum annum de sola vertigine gravissimas querelas habuit, remediisque frustra usurpatis, ad cœnam ali-

quando sedens apoplexia fortissima subito obiit. Hujus parentes à me petierunt, ut cranium aperirem, ad levandam vel confirmandam illam veneni suspicionem, quam ex certo quodam facto conceperant. Aperta igitur calvaria, inspectoque cerebro, in sinistro latere reperi tumorem quoad folliculum & materiam contentam, superiori non ab similem, qui magnitudinem ovi gallinæ mediocris ad aquans tertium ventriculum ex parte compressit. Querentibus, quenam hujus tumoris tunicati causa extiterit, respondi, nec forsitan adeo malè, quod cerebrum ea parte vehementer percussum debilitatem quandam contraxerit, propter quam affluens alimentum non in cerebri, sed modo ostensam substantiam, fuit conversum. Ex his iterum patet omnes capitis percussiones esse magni faciendas, quoniam nullus tam perspicaci ingenio præditus, quin partes interiores ad interitum dispositæ illud aliquando effugiant.

OBSERVATIO DUODECIMA.

Vulnus capitis cum incisione falcis, membrana crassæ, & pia matris.

ANNO 1635. Michaël Schneider / Miles Ulmenis, & præsidiarius Elchingensis, à milite Casariano in vertice & occipite acinace vulneratus fuit: vulnus in occipite erat simplex, illud verò in vertice, non solum cum depressione & fissura cranij, verum etiam lesione membranae cerebri crassæ, & falcis, quæ ramos arteriarum & venarum jugularis admitit. Hac duo vulnera Barbitonfor imperitus more suo tractavit, & per primam intentionem curavit. Quid sit, miserrimus patiens ab hinc atrocissimos sustinet dolores, quos sequuta est phrenitis, convulso totius, & tandem Apoplexia. Hic ita se habentibus, sexta à lesione septimana, ad vesperam, conjuge ægri adhuc vivente, in consilium vocatus agrum apoplexia correptum inveni, cujus causa fuit obstructio

neravorum à copioso pure, quod per vulnus expurgari debuisse, dependens, imò tanta erat puris nigri & fatidi copia, ut etiam per nares & palatū exitum quaeserit, apoplexiam solverit, & mihi certissimam ossis fissuram & lesionem inter narum significavit. Locum verticis consolidatum digito tangens, inveni maximam fovæam, quæ depressionem cranij evidentiè significat. Facto prognostico, egrum in maximo versari periculo, clysterem laxativum injici, roque rejecto venam cephalicam aperiri curavi. Secundo die cutem & pericranium in crucis formam scalpello Tab. II. Fig. I. incidi, pericranium digitis ab osse vehementer depresso & multoties fisso diduxi, vulnusque medicamentis stegnoticis dilatavi, ut in peragendis operationi-

rationibus in hoc affectu maximè necessariis satis bier. Tertio die, sanguine firmiter subsistente, cranium quinquies ad depressionis circumferentiam trepano Aquapendentis perforavi, & per unumquodque foramen lintreolum oleorosaceo imbutum ad duram matrem demisi, ossi pulverem notum inspersi, vulnerisque labia digestivo, cerato diapalma, lintreo triplici vino austero calido expresso, & fascia commoda obtreci. Die 5. foraminum interstitia ferrula mea versatili Tab. XXXII. Fig. I. intercidi, cranium depressum, sed dicta ratione ab integro & sano liberatum, cujus interior lamina ad diploidem usq. fuit corrupta, vofella exemi eminentiasus submissoprius membrana custode abrui forpicipibus Tabul. XXXII. Figur. III. IV. & V. Hoc factò, instrumento decussorio Tabul. II. Figur. X. cerebrum modicè depressi, & materia purulenta in maxima copia, per datam viam, effluxit. Meningi deinde crassa, (cujus falx transversim incisa continuo stillabat sanguinem) atque tenui lintreum foraminirepondens, & unguento Hier. Fabrit. imbutum apposui, ossi pulverem & filamenta sicca, labii digestivum, & desuper ceratum diapalma, cataplasma & fasciam. Vesperipatiens melius habuit, & materia purulenta per nares & palatum expurgari desit. Die 6. iterum membranam, ejusq. falcè inspexi, & deprehendi sanguinis stillicidiū, quod ob vasi profundioris sitū compeisci non potuit. Vasa namq. incisa immediatū adstringentium & consolidantium contactū, & aliqualem compressionem re-

quirunt, quorum utrumq. hic non fuit concessum, ob nova hemorrhagia & apoplexia metum. Quapropter aegri consanguineis & conjugii indicavi, virum citra vitæ periculum integrè sanari non posse, quia vulnere ad cicatricem ducto, materia extillans iterum in pus mutatur, & exitum per superiora non inveniens, prædicta symptomata excitare, & mortis causa fieri potest. Præmissa hac prædictione membranam, os & labia pro more tractavi, & vulnus instar fonticuli in sutura coronalis & sagittalis cōcursu inusti apertū detinui, per quod materia sensim quoq. & paulatim exiit, & inde patiens suo functus est officio per dimidium anni spatium. Hic vino inebriatus ulcusculum neglexit, ut spatio 24. horarum consolidaretur, & ne guttula materiae amplius exiret. Symptomatibus prævisis non statim occurrentibus, eger cum conjuge deturissima sanitate non dubitavit, donec post trimestre isdem symptomatibus correptus subito obierit. Post obitum aegri, sicranium serra aperuisse (sed concessum non fuit) citra dubium materiam sub cranium invenissem. Ex hac historia luculenter patet, perforationem non primis saltem diebus, verum etiam non rarè longè post læsionis tempus, summo cum fructu institui posse. Constabit etiam ex sequente, symptomata prava quandoque comparere statim, quandoque post centesimum diem, quæ, si cranium à principio, veluti supra fol. 34. monui, fuisset apertum, nunquam, omni procul dubio, egros corripuissent.

OBSERVATIO DECIMA TERTIA

Vulnus capitis vigesima nona septimanà per trepanum curatum.

ANNO 1629. Mense Septemb. Domini N. Tschlers Magistri Equitum agnatus, Mediolani in capite accepit vulnus, quod Chirurgus ob symptomatum absentiam, per primam intentionem intra quatuordecim dierum spatium curavit. Anno 1630. Mense Martio curatus venit Ulmam, de summo totius capitis dolore, vertigine, oculorum caligine, & paralyti dextri brachii, conquereus. Huic ego ob suspicionem fissuræ cranij post vigesimam

octavam à læsione septimanam, curim & pericranium in triangulum incidi cranium modiolis Die 13. Martij, in x. dibus Nicolai Keutze ad latus rimæ angustissima, bis perforavi, foraminumque interstitium serra versatili excidi. Evacuata materia, quæ per rimam sub cranium paulatim descendit, dicta symptomata cessarunt, ita ut eger mensis spatio unius, pristina sanitate felicissimè restitutus fuerit.

OBSERVATIO DECIMA QUARTA

Rima & depressio cranij laminæ interioris, exteriorè salva.

ANNO 1626. Mense Julio, Nobiliss. Inclita Republicæ Ulmensis Duumviris scripto retuli, quod Bartholomæum Schaffer militem Casarianum, à rusticis Altenstattersibus in capite læsum visitare volens, jam mortuum invenerim, & præsentibus multis, in mortis, qua vigesimo occubuit, causam diligentissimè inquisiverim, cujus solitaria fuit occipitis circa futuram lambdiformem vulnus in dextra parte, cum læsione & introcessione interioris solum, exteriorè salva, cranij lamina, quæ cerebrum continuo compressit, à barbitoribus simpliciter curatum: cum enim in hac cranij noxa, materia, quæ per rimam occultam ad cerebrum delapsa, absq. chirurgia neglectæ auxilio, non potuerit expurgari, multo minus cranium, continuo cerebrum deprimens, sine idoneis instrumentis, elevari, orsus est abscessus sub calva-

ria, qui, introducta prius febre & phrenitide, ruptus dextrum cerebri ventriculum replevit, & subitaneis convulsionibus necem intulit ei, cujus vita in principio læsionis, debita cranij perforatione & elevatione (quæ duæ operationes in Italia citra ullum lædendi periculum ferè cotidie instituntur) procul omni dubio conservari potuisset.

Et quia in nostro territorio non hic solus, verum antehac plures ob neglectum vel potius incognitum in cranio operandi modum interierunt, Inclitus Senatus merito decrevit, ut barbitoribus quantum possibile informarentur, quomodo se in casibus tam periculosis gerere debeant, ne patientes, ob denegatum manus præsidium, vitam cum morte commutare cogantur.

ARMAMENTARIII CHIRURGICI,
OBSERVATIO DECIMA QUINTA.

Vulnus capitis, post apertionem cranii, ex potu vini interdito, lethale.

ANNO 1634. die 19. Maij. Henricus Hebich | à victoribus vulneratus fuit, in capite circa suturam coronalem & musculum temporalem, quam primis diebus tractavit Nicolaus Reutte | qui me tertia die ad egrum vocavit, è cuius vulnere statim frustulum cranij undique separatum volsellâ extraxi. Die 4. propter magnam vulneris inflammationem, idonea medicamenta adhibui, usque in diem à læsione nonum, quo patiens de punctorio & gravativo capitis dolore capit conqueri, qui certissimum signum fuit, quod materia purulenta sub cranio contineretur, & membrana cerebri ab osse pungerentur. Die 10. ægri parentes in consilium vocarunt Clariss. & Excellentiss. Dominum Gregorium Horstium, qui mecum consuluit, ut cranium modiolis aperiretur, quo materia, que sub cranio descendit, exitum habeat, & osciculum extrahi queat. Cranium diei. Iunij in præsentia Domini

D. Horstii perforavi, & statim membranas cerebri inflammatas observavi. Tertia post apertionem die, ob dure matris insignem inflammationem purulenta materia sufficienter expurgari non potuit, quapropter cum consensu & in præsentia Dominorum D. D. Gregorii Horstii, & Iohannis Reguli Villingeri, modiolis aliud foramen paravi, amborumque foraminum interstitia serula mea versatili intercedi. Post secundam perforationem, osciculum ab interna lamina separatum, quod cerebri & eius membranas assiduo pupugit, volsella excemi, quo exempto dolor ille punctorius per aliquot dies omnino remisit, donec à largissimo vini potu abscessus in ipsa cerebri substantia genitus, febrem symptomaticeam, delirium, & convulsiones totius excitavit, & interitus (nam die 20. Iunij patiens vitam cum morte mutavit) causa extiterit.

OBSERVATIO DECIMA SEXTA.

Contusio capitis, tribus mensibus, instante novilunio, convulsiones inferens.

MARCUS BÖCK | Ulmensis, Danielis filius, Anno 1629. die 15. Novembris delapsus est in caput, & statim parentibus ecchymosin, in dextra synicipitis parte prope suturam coronalem & sagittalem, monstravit, cui successit primo dolor capitis, deinde convulsiones totius. Vocatus exhibui interna, à quibus convulsiones cessarunt, & tumorem admodum recens macerati agni pelle ferè resolvui. Nihilominus tamen circa novilunium puer conquestus est de capitis dolore, quem sequebantur prædictæ convulsiones. Post duos menses tumor capitis indies major factus est, ita ut eadem symptomata, tertio & quarto mense circa novilunium, puerum infestarent. A parentibus denud accersitus, inspexi tumorem, & adstantibus indicavi, huiusmodi symptomata, meo iudicio, excitari à materia acri, erodente & vellicante pericra-

nium, neq. etiam mea me fefellit opinio. Siquidem facta per scalpellum Tab. II. Fig. II. cruciformi sectione Tab. XXX. Fig. X. usque ad cranium, & evacuata materia vulnus dilatavi. Die 2. subsistente sanguinis fluxu, reliqui vulnus, & reperi cranium subnigrum & asperum. Die 3. cranio ad medietullum prius deraso inasperum pulverem cephalicum, & filamenta sicca apposui, donec optima carne obsegeretur. Vulnus autem tractavi primo digerentibus, secundo mundificantibus, tertio incarnantibus, & denique quarto cicatrizantibus. Hac ratione puer septennis vigesimo post sectionem, vel centesimo & vigesimo post morbi principium die, pristine sanitati restitutus fuit, qui adhuc vivit, & vestigia incisionis monstrare potest.

OBSERVATIO DECIMA SEPTIMA.

Vulnus capitis cum dedolatione exterioris calvarie tabulæ.

ANNO 1631. die 4. Novembr. Nobiliss. Patricius Ulmenensis in vertice & occipite læsus fuit, cum dedolatione cutis & dedolatione cranij, ad magnitudinem illius moneta, quam Thalerum Imperialem vocant. Vulnus hoc Nicolaus Reutte | statim replevit stegnoticis, & ego patienti, injecto prius rejectoque clystere laxativo venam cephalicam incidi, & ʒvj. sanguinis educi curavi. Die 5. religato vulnere, osse ad medietullum usque resecto, inasperum pulverem cephalicum, ipsique

filamenta decerpta apposui, labiis plagæ adhibui digestivum, & desuper diapalma atque cataplasma ad præcavendam inflammationem. Die 3. vulneratus ob amaritudinem oris assumpsit medicamentum cholagogum, à quo sæpius deiecit materiam biliosam, que ventriculum, œsophagum & os amarum reddidit. Die 3. ager melius habuit. Die 8. ob constipationem alvi patiens conquestus est de dolore capitis circa vulnus, quare admisit clystere laxativum, quo rejecto, dolor etiam remisit. Die 9. Vulnus

Vulnus coxit pus album & aequale, unde digestivo aliquod detergens immiscui. Die 12. Cranio capit caro increvire: quomobrem labiis sarcoiticum ex unguento de bethonica & cerato citrino applicui, donec cranium, beneficio hujus sarcoitici & pulveris cephalici, carne solida obductum fuisset. Vulnus carne repletum tandem cicatrizavi cerato Divino, atque his le vibis remediis (quæ

tamen chirurgum rarissimè fallunt, si modo, præmissis universalibus, bonam vivendi regulam præscribat, diligenterque in id incumbat, ut patientes tenuore victu sint contenti, & vino & Venere abstineant, & alvum lubricam conservent) Nobiliss. virum adhuc superstitem, aliosque plurimos citra dexterasionem aut perforationem cranij felicissimè curavi.

OBSERVATIO DECIMA OCTAVA.

Punctura cranii utramque laminam penetrans.

ANNO 1631. Die 29. Augusti Miles quidam Cesarianus vulneravit instrumento quodam acuto Jacobum Wirth Aichensem in vertice, quem Barbitonfor istius loci obligavit, & intra septimanam curavit. Octavo post curationem die, eger conquestus est de insigni tumore & dolore capitis circa locum affectum. Nono delatus est Ulmam, cui decimo die cutim & pericranium scalpello Tabul. II. Fig. I. informam litteræ X. incidi, & cranium denudavi. Undecimo inveni puncturam cranij, quam, eodem die, terebello Tab. XXXIII. Fig. I. delere tentavi. Cum autem punctura ista usq; ad

secundam laminam pertingeret, atque de penetratione suspicio esset; cranium duodecimo (omisso terebello) modiolis perforavi, & materia, que sub membranam descendit, exitum paravi. Expurgata materia, membrane apposui linteam oleo rosato imbutum, ossi pulverem cephalicum, labiis digestivum, & desuper diapalma cum cataplasmate noto atque fascia cancer dicta. Die 13. dolor remisit, decimo quarto inflammatio declinavit. Die trigesimo cranium se desquamavit, quadragesimo vulnus cicatrice obductum fuit.

OBSERVATIO DECIMA NONA.

Vulnus capitis, cum duobus fungis, lethale.

Conradus Scheiffelen Ulmensis, miles Cesarianus, 27. annorum, temperamenti calidi & sicci, in cruento & acerrimo conflictu prope Wittenverveier die 9. Augusti. anno 1638. acinace sauciatus est, in parte posteriore capitis, cum latione ossis. Hoc vulnus a principio tractavit quidam empiricus, quasi simplex esset. Die 24. Decembris patiens Ulmam venit, & iterum in manus cujusdam imperiti balneatoris incidit, qui vulnus obligavit, velut primus, usque in 31. diem Ianuarij anno 1639. quo fuit receptus eger in Nosocomium patrii, ubi Balneator iste partim cicatrice, & partim ex crescentia carnis obductu vulnus, specillo obtuso & tenui exploravit, dictumq; modo specillum per tertiam suæ longitudinis partem recto tramite non tantam in fissuram cranij, utراسى, cerebri membranas, verum etiã in ipsissimam cerebri (heu quantus error!) substantiam, ex qua puris copia effluxit, immittens. Die 1. & 2. Febr. preparato & purgato corpore, patiens de oculorum gravitate conquestus est. Die 3. Balneator imprudens iussu patientis, me, ut & Clarissimum Collegam Dn. D. Moysen Heldium, & peritissimum præceteris chirurgum Georgium Niedim in consilium vocavit. Inspecto vulnere, & consideratis circumstantiis, ob intramissionem in primis specilli tam profundam, anguem in herba latitare suspicari sumus. Unde cutim scalpello Tab. XXXI. Fig. II. in trianguli formam statim incidi, vulnusque dilatatum stegnoticis obligavi. Die 4. subsistente sanguine, & inspecto vulnere, rimam cranij magnam & satis latam, cum duobus fungis invenimus. Rebus ita stantibus, cranio pulverem cephalicum & filamenta sicca, labiis digestivo quodam oblini:ta, & desuper diapalma apposui, cum cataplasmate

Hippoc. inflammationem prohibente, & fascia quatuor capitibus pradita Tab. XXXI. Figur. IX. & X. Die 6. eger conquestus est, de capitis vertigine, & dextri oculi dolore. Die 7. melius habuit, & sumsi bolos ex ʒvj. Elect. lenitiv. & ʒij. Elect. de succo rosarum, cum saccharo, a quibus quater dejecit biliosus. Die 8. egrotus iterum conquestus est de oculi dextri dolore, & fungis imposui unguentum Egyptiacum Hildani, pulvere aluminis ussi permixtum, quod tamen medicamentum prædictos duos fungos non consumpsit, sed ita optime saltem deterisit, ut specillum obtusum Tab. VIII. Fig. VI. inter utrumque fungum intramittere potuissem. Et cum rima facis longa & lata esset, & tot errores a barbitonfore commissi, ad trepanum, seu perforationem cranij pervenire nolui, ne operatio tam insignis, & que plurimis fuit salutaris, infamaretur: ex re latius enim constitit, non duxerat ambas cerebri membranas esse lasas, verum etiam ipsum pati cerebrum. Quare die 9. ob capitis dolorem patienti secta fuit vena mediana dextri cubiti, & emissus sanguis ad ʒiij. vesperi melius habuit. Die 14. parum dormivit ob frigidum hypocaustum, sicut enim vulnera capitis gaudent calore temperato, ita illius frigiditas aeris est adversa. Die 15. bene habuit, labia vulneris recenter facti fuerunt rubra citra dolorem: fungi autem majores visi. Pro exiccatione fungorum usus sum decoctio Divino.

℞. Vini Malvatic. ℥jss.
Rosar. rub. p. jss.
Bethonic.
Matris sylv.
Pimpinell.

Bb 3

Centaur.

centaur.
 Stoech. Arab. ana p. ij.
 Rad. arif. long.
 Ireos Flor.
 Cortic. thuris. ana ʒij.

bulliant omnia ad consumptionem duarum partium (sed rosæ bulliant ebullitione unica) & colentur. Colaturæ addantur mellis rosarum optimè despumati ʒij. M. absque ullo fructu, quod tamen in aliis fungis sæpius presentaneum fuit remedium, ob id particulam majoris fungi in superficie novacula abscidi. Die 16. æger quidem venè habuit, sed conquestus est de ratione victus admodum tenui. Die 17. conquestus est agrotus de totius dextri lateris stupore, ac uterque fungus major apparuit, quam diebus proximè præteritis. Die 18. patiens cibis à me præscriptis non fuit contentus, unde ejus soror dedit panatellam, è pomis aliisque rebus confectam, quam assumptam statim evomuit, & quam pessimè inde habuit. Die 19. magna puris copia per fungorum interstitium effluxit, & cranium non nihil ad flavedinem, cum depressis plagæ labiis, tetendit. Die 20. dextrum latus omninò fuit paralyticum, patiens tota nocte dormivit, & de nihilo conquestus. Die 21. fungus uterque planè albus, craniumque omnino lividum apparuit. Die 22. patiens loquelam amisit, cerebrum caro correptum, & brachium dextrum motibus convulsivis agitatam. Die 23. hora ante meridiem nona, patiens obiit. Die 24. Feb. inspexi vulnus, in quo punctus seu fungi adeò subsederunt, ut digitum annularem facillimo negotio potuerim fissura inserere. Aperto ferra cranium, superficies ossis lesi interna in tantum fuit corrupta, ut totum occipitis os usque ad suturam lamdoidem tenuius esset, quam os petrosum. Hic notandum,

quod ad fracturam cranii cognoscendam non opus sit, ut æger frangat nuces, vel ossicula alicujus fructus, quando non adest, depressio cranii, quæ possit cerebri velamina pungere, atque adeò dolorem inferre gravem: fregit enim hic nuces avellanas & juglandes, ossicula etiam ceraforum & persicorum, obiit officium militare & nunquam conquestus de minimo capitis dolore. Mox specillo obtuso intra fungo posito abscessum deprehendi magnum, qui in sinistro cerebri latere latitavit, proprio folliculo circumseptus. Remotis proximis cerebri integumentis, cerebrum ipsam cum abscessu tunicato monstravi, & processu durae matris, qui falx dicitur, elevavi, ut spatium, quod est inter dextram & sinistram cerebri partem, cum suis vasibus & spiribus inspicere possit. Cerebro transversim inciso, & magna ejus portione, citra lesionem ventriculi sinistri, ablata, abscessus in conspectum venit, ex quo pus fetidum in magna quantitate effluxit: detergo per gossypium abscessu, in circumferentia apparuit crassa aliqua membrana, que materiam purulentam continuit: in vicinis enim partibus nullum adfuit vel inflammationis vel corruptionis signum. His consideratis ventriculum sinistram aliquantulum compressum; dextrum verò minimè depressum, sed aqua limpida distentum ostendi. In sinistro plexus choroides pallidus, in dextro rubicundissimus apparuit.

Ex his causam paralyseos dextri lateris, vertiginis, doloris dextri oculi, & hesternæ convulsionis dextri brachii habemus. Ideoque ubi lesum & fissum cranium, & fungosa caro subcrevit, que supra cranium & carnem emineat, certissimum signum est, quod, si non substantia, saltem cerebri membrana contusa, vel lacerata sint.

OBSERVATIO VIGESIMA.

Vulnus oculi, cum infixio fusi aculeo.

ANNO 1644. Die 21. Martij Rosina Pfeifferia | filiola militis 4. annorum, cecidit in mucronem fusi, qui non solum palpebram superiorem oculi sinistri laesit, verum etiam fractus, in orbita oculi relictus, & ita intrusus fuit, ut videri minimè potuerit. Hoc vulnus barbisonfor obligavit, & tanquam simplex consolidavit: Inde oculus quotidie major factus est, & membrana palpebrae interna omninò adnata. Rebus ita stantibus, palpebras digitis non nihil deduxi, & membranam specillo lato ab oculo separavi. vid. Tab. XXXIII. Fig. I. quo factò, cataplasma, (quod ex pomo dulci, albumine ovi, & aqua sequenti erat confectum:

℞. Aq. Plantag.
 Rosar. ana ʒj.

Tut. præp. ʒj.
 Lapid. chrysol. præp. ʒj.
 Alumia. crud. ʒss. M.

oculo repide adhibui, & fascia ad oculum Galeni obligavi. Die 22. sumsi diacydon. lavativ. ʒiiss. à quo quinquies deiecit. Nucha applicari jussi vesicatorium. Abusu horum medicamentorum dolor & tumor inflammatorius remisit. Die 23. & 24. venè habuit. Die 25. puella conquesta est de magno oculi dolore. Ob id oculum ipse reli-gavi, palpebras digitis ab oculo diduxi, & mucronem fusi volsella extraxi, quo extracto, dolor omnis mox cessavit. Et hæc sunt medicamenta, quibus filiolum militis sanitati pristinae felicissimè restitui.

OBSERVATIO VIGESIMA PRIMA.

Convulsio oculi, ex concussionione cerebri.

A Nno 1639. die 5. Septembris, hora prima post meridiem, Georgius Wercken Miles Ulmenfis, a commilitone suo, jactu raphani libram pendentis, in dextro oculo adeo laesus fuit, ut illico humi prostratus, instar mortui jaceret. Sic attonitus aeger in Xenodochium delatus, cui sequentia fuerunt adhibita. Primo palpebras digitis diduxi, & oculum affectum inspexi, quem (ut etiam sanum) superiora versus omnino convulsam inveni. Rebus ita stantibus, mihi in mentem venit Hipp. Aphorismus 58. sect. 7. Quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, mutos protinus fieri est necesse: quod etiam in nostro percusso evenit. Unde revulsioni gratia praescripsi Enema sequens:

℞ Mell. ros. sol. ℥ij.
Anthofaci ℥j.
Elect. de succ. ros. ℥℥.
Diacathol. ℥vj.

Decoct. Carmin. ℥viii. M.

Post rejectum clysterem, secta fuit vena mediana utriusque brachii, & emissus sanguis ad ℥viii. Interim sapissime exhibita fuit Aqua confortativa, spiritum cephalico Anhaltinopermixta. Die 6. Septembris, qui secundus erat a lesione, apoplexia supervenerunt convulsiones totius corporis, per integram noctem durantes: pulsus aegri fuit aequalis. Ob id reiteratus est clyster, & spiritus cephalicus diligenter exhibitus.

Rejecto clystere aeger melius habuit, neque oculi amplius fuerunt convulsi, sed in suo naturalistatu, & quod majus est, me & adstantes denuo vidit & audivit, loquitur tamen non potuit, procul dubio propter compressio-

nem aut obstructionem nervorum recurrentium. Die 3. tota nocte dormivit, de nihiloque alio conquestus, quam de laryngis compressione. Quare sumpsit potionem purgantem:

℞ Syrup. ros. sol.
Mann. elect. ana ℥vj.
Extract. Rhab. ℥j.
Diacarth. ℥℥.
Aq. pimp. & veronic. ana q. s.
M. F. Syrup. liquid.

Post cujus operationem per intervalla usus est seq. lambivivo:

℞ Syrup. viol.
Oxymel. simpl. ana. ℥j.
Flor. Benz. ℥℥.
Aq. veron. ℥ij. M.

Die 4. aeger melius habuit quam die praeterito, digitisque monstravit, se velle comedere ovum. Die 5. iterum bene habuit, petiit eadem ratione mellicratum, sed ob loquelam nondum restitutam bibit potionem medicam, hora 8. ante meridiem.

℞ Syrup. ros. sol. ℥ij.
Elect. diacathol. ℥vj.
de succ. ros. ℥ij.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. & F. Potio.

Hora quarta a sumptione potionis Medica aeger expeditè loquutus est. Die 7. pulcherrimè vixit, & pristinae sanitati, citra topicorum auxilium, restitutus in publicum prodit.

OBSERVATIO VIGESIMA SECUNDA.

Vulnus & Fractura Nasi.

A NNO 1644. die 22. Aprilis Nobiliss. & Strenuus vir, Dominus Wolfgadus à Bartenheim Teutonicus Ulmenfis, rura sua visitans decidit ex equo, qui ipsi in anum calcaneo fregit, & adeo laceravit, ut vulneris labia propter insignem haemorrhagiam & nasi frigiditatem ad mutuuum contactum adduci vix potuerint. Ea nocte sanguinis fluxum chirurgus Johann. Jacob. Niedelin medicamentis stegnoticis sistit. Die 23. in subsidium vocatus, nasum omnino depressum, valdeque laceratum inveni. Rebus sic stantibus septum narium transversum, ossiculaque nasae depressi specillo nunc lato, nunc obtuso reposui, & naribus tubulum plumbeum, cerato diapalma ac linimento simplici obductum imposui, ut septum & narium ossa jam reposta in loco conservarentur. Vulneris labia sine sutura ad mutuuum contractum adduxi, adductaque lintecolis oblongis, ex medicamento sequenti imbutis.

℞ Album. ovi optim. agit. n.ºj.
Pulv. Tur. præp. ʒjss.

Lapid. chrysl. præp. ʒj.

Aq. plantag. ʒ℥. M.

& in cruce adhibitis conservari, atque sic membrum affectum fasciâ Galeni ad nasum obligavi. Ob vehementem capitis dolorem, fronti & temporibus applicui oxorrhodium.

℞ Albumin. ovorum. n.ºij.
Aceti Rosac. ʒ℥.
Aq. Rosac. ʒiiij.
Ol. Rosac. ʒij. M. Pro Oxyrrh.

stappacannabina exceptum. Collum ex oleis adstringentibus in unxi, eique splenium in vino rubro austero adhibui, ad impediendum humorum in caput affluxum. Ob animi deliquium praescripsi aquam cordialem:

℞ Aq. Ceras. nigr.
Pimpinell.
Fragar.
Rosar. ana ʒj.
Marg. præp. ʒjss.

Mag.

Mag. corall. rubr. ꝑj.
Pulv. Lapid. chryf. præp. ꝑß.
Man. Christ. perlat. ꝑß.
M. F. Aq. cordialis.

de qua sepius per intervalla sumpsit patiens. Hora nona ante meridiem usus est clystere refrigerante, alvum laxante, & per consequens humores a capite revellente.

℞. Herbar. Malv.
Pimpinell.
Violar.
Borrag.
Nymph.
Flor. chamomill. ana Mg.
Semin. Lini.
melon.
Fenicul.
citri ana ꝑj.

coq. in f. q. aq. font. & Colatur. ꝑviij.

Adde Mell. ros. sol. ꝑiiij.

Ol. Violar. ꝑij.

chamomill. ꝑj. M. F. Enem.

& inde bis deiecit materiam valde crassam & adustam. Hora decima Chirurgus incidit venam medianam dextri brachii, & uncias quinque eduxit sanguinis, qui biliosus & semiputridus fuit. Vesperi sumpsit haustum acidularum Oberkingensium vino granatorum permixtum, ad extinguendam sitim intolerabilem. Victum ordinavi renuem, pro cibo cremorem hordei, interdum panatellam, nonnunquam juscum carnis, in quo luteum ovi fuerit dissolutum; pro potu decoctum C. C. usti vinogranatorum correctum.

Die 24. Aprilis aeger quoad vires & dolorem capitis melius habuit, quam die præterito: vulnus linteolis emplasticis tractavi, & patienti ob nimias vigilias, & totius incendium præscripsi se quens pediluvium & Emulsionem.

℞. Herbar. Bethon.
Lactuc.
Violar.
Flor. Nymph.

Rosar.

Papav. ana Mj.

M. Pro decoct. pedum.

℞. Semin. melon. ꝑjs.

Papav. alb. ꝑß.

Aq. Nymph.

Fragar.

Cerast. nigr.

Acetof. ana ꝑiiij.

F. Emull. cui adde

Mag. corall. rubr. ꝑjs.

Perl. præp. ꝑij.

Syrup. violar. ꝑij.

Misce pro trib. dosib.

quarum qualibet sumatur post cenam & pediluvium. Die 25. patiens interrogatus respondit, se aliquantulum dormisse, & conquestus est de summo calore & rubore oculi dextri, quem post reiteratum clysterem, sequens cataplasma statim juvit.

℞. Pom. dulc. in lact. coct. & fort. expr. n^oij.

Album. ovi conquat. n^oj.

Pulv. Tut. præp. ꝑjs.

Aq. ros. parum. M. F. Cataplasma in oculorum inflammationibus, & epiphoris expertissimum.

A die 26. usque ad trigesimum Aprilis tubulos plumbeos unguento de Tutia Magist. obdixi, pulvereq. carnis excrescentiam prohibente.

℞. Pulv. Alum. usti ꝑß.

Tutia præp. ꝑij. M.

asperforibus indidi, exterius ceratum diuinum applicui: quibus medicamentis vulnus intra & extra nasum, consolidavi. Post vulneris curationem patiens ipse tubulos solo unguento de Tutia infectos naribus immisit, & fascia Galeni firmavit, donec etiam ossicula prius fracta & depressa, callo quodam fuerint colligata. Iisdem remediis externis curavi Dominum Christophorum Schlicherum, & Melchiorum Friedl qui præter vulnus in naso, & capite acceptum; passus est vulnus thoracis cum latione diaphragmatis & ventriculi, de quo infra singularis observatio.

OBSERVATIO VIGESIMA TERTIA.

Tumor cum folliculo excisus in maxilla superiore,

ANNO 1631. Rosina Etenglerin / Gieglingsensis, temperamenti melancholici mihi narravit, quod ipsi ante quadriennium caruncula in oris sede sinistra, circa superioris maxille dentes molares, enata fuisset, moles scilicet rubra, pendula, & magnitudine nucem moschatam adæquans, quam septima mensis istius loci Barbisonfor, ante ullam corporis preparationem, aut medicamentorum topicorum usum extraxit. Paucos post menses denudè excrevit dura, rubra, venis obsita, & maxime dolens, usque in quartum annum, quo magnitudinem ovi anserini superavit, ita ut non tantum prædicta maxille, & dentibus molaribus, sed etiam canino, & media palati parti adnata, deglutitionem & lo-

quelam impediret, quare ejus excisionem ad me instanter petiit. Hic tumor circa dentes molares, non ratione malignitatis, sed aceti acerrimi, quo sepius os obfectorum calluit, aliquantulum exulceratus fuit. Cum autem viderem, tumorem alia ratione tolli non posse, quem chirurgi, ad corpus præparandum præscripsi, die 4. Octobr. medicamentum, quod

℞. Hydromel. Tartarif. ꝑij.

Aqu. borrag. ꝑiiij.

Cordial. Saxon. ꝑj. M. pro dos. j.

Hoc syrupo patiens usa est per triduum, bis in die, nimirum mane ante prandium, & vesperi ante cenam.

Die 8.

Die 8. deglutivit quinque horis ante prandium sequentes pilulas.

℞. Mass. pilular. aurear.

sine quib.

Extract. coch. ana ʒj.

Mag. mech. nigr. gr. vij.

cum syrupo de bethonica form. pilul. parvæ, quæ deurentur.

à quibus decies dejecit materiam serosam, biliosam & adustam. Die 10. ad inspiciendum sanguinem ipsi secta fuit vena mediana sinistri brachij, & emissus sanguis ad ʒiiij. omnino serosus & adustus. Unde ordinavi sacculum medicatum.

℞. Radic. Fenicul. ʒiiij.

Polypod. ʒʒ.

Com. absynth. pontic. p. j.

Herb. Bertho.

veronic.

Agrimôn. anap. ʒ.

Flor. Borrac. p. j.

Fol. sen. Alex. f. stip. ʒjs.

Radic. mechoac. nigr. ʒij.

Rhab. elect. ʒiiij.

Hermod.

Turbeth. ana ʒjs.

Sem. cartham. excort. ʒvj.

Anis.

Fenicul. ana ʒjs.

Crem. Tartar. ʒiiij.

Gingib.

Cinam. ana ʒj.

Incisa & contusa dentur ad sacculum, in mensura vini Nicarini, per 24. horas infundendum, de quo alterius diebus duabus horis ante prandium hausit ʒiiij. Ab usu vini cathartici remisit frequens illa saliva exspuitio, quæ sanguinis inspectionem & expurgationem indicavit. Interim patiens non neglexit bonam victus rationem, & loco vini bibit decoctum sarsaparilla. Die 20. & 21. mane, vesperi, & post canam sumpsit de sequente mixtura tantum, quantum cuspis cultri latioris comprehendit.

℞. Conser. Borrac.

Rosar. ana ʒj.

Cortic. citr. cond. ʒij.

Nuc. moscb. cond. ʒj.

Mag. corall. rubr.

Marg. ana ʒj.

Lapid. Hæmatid. ʒʒ.

Syrup. acetof. citr. q. s.

M. F. conditum.

Die 23. cum ab usu conditipatiens bene haberet, ad conservationem virium sepius assumpsit cochlear unam atq. alterum de sequenti Aqua corroborante.

℞. Aq. ceras. nigr.

Borragin.

Rosarum ana ʒj.

Spir. Cephal. Anhalt. ʒj.

Marg. præp.

Magist. corall.

Lapid. Hæmatit.

Chrysolit. præp. ana ʒj.

Man. Christ. perlat. ʒʒ.

M. ad vitrum.

Et ne aliquid desit inter bene operandum, prescripsi aquam hanc odoriferam.

℞. Aquæ odorif. Fuchsi.

Rosar. ana ʒj.

Aceti ros. ʒvj. M.

His præparatis, ore patientis aperto, & ejus capite ab adstantibus firmiter detento, tumorem ante, retro & post molares dentes scalpello separavi, & in medio forcipe Tabul. XI. Fig. V. abscissum extraxi.

Post tumoris extractionem, patiens, ad sistendum sanguinis fluxum, os sepius colluit mixtura.

℞. Aq. plantaginis.

Prunella.

Rosarum ana ʒiiij.

Acet. ros. ʒj.

M. pro Collution. oris.

Cum autem, post repetitam oris collutionem, sanguis non substitisset, venulas & arterias ferramentis Tabul. XIX. candentibus tetigi, ipsisque spongiam ustam, & pulvere adstringente Galeni aspersam, atque splenium albumine ovi agitato & vino rubro expressum, imposui. Maxillam exterius linteo quadruplici expresso, & fascia duobus capitibus prædita obligavi. Vesperi patiens bene habuit, & subsistente sanguine, serosi humoris magna copia ex ore defluxit. Die 24. patiens de insigni capitis dolore conquesta est, sed medicamenta in ore relicta fuerunt, ob timorem novæ hæmorrhagiæ. Die 25. sanguine firmiter consistente, spongiolam adustam & splenium extraxi, & prescripsi gargarisma seq.

℞. Aq. Plantagin.

Prunell.

veronic.

Rosar.

Quinque fol. ana ʒiiij.

Mel. ros. col. ʒij.

Tinctur. ros. ʒjs. M.

Ore eloto, ulceri filamenta carpta unguento expulveribus Galeni adstringentibus, & albumine ovi agitato oblita imposui, fasciaque & linteo triplici maxillam exterius obligavi.

Vesperi ob ventris constipationem ægra admisit Enema laxativum.

℞. Decoct. carmin. ʒiiij.

Mell. ros. sol. ʒijs.

Elect. Diacath. ʒj.

Ol. chamomil. ʒʒ.

amygd. dulc. ʒj.

M. E. Enema, à quo sexies dejecit.

Cc

Die 26.

Die 26. per totam noctem se quietissime dormivisse dixit, & quoad fauces bene habuit. Die 27. extractis medicamentis, quae nudius tertius apposui, circa palatum & dentes molares apparuit quaedam particula viscosa, quam specillo, lana in spiritu vitrioli madefacta, involuto aliquoties tetigi, osque cum faucibus gargarismate ordinario lavari jussi. Die 28. extractis de novo medicamentis, omnia circa dentes molares atque palatum pulcherrime habuerunt. Die 29. Eschara, quam ignis induxit, ablata, saepius per diem lavit os medicamento hoc:

℞. Mell. ros. colat.

Tinct. rosar. ana ꝑss. M.

Die 30. ob capitis dolorem reperit usum pilularum cephalicarum, a quibus dolor omnino cessavit. Die 31. ulcers cicatrix induci, & patiens articulatè, citraque omnem hesitationem linguae, loqui capit. Die 1. Decembris agra bene quidem habuit, sed ad majorem oris excitationem bibit decoctum sarsaparilla. Die 2. omnes oris partes cicatrice ferè obductas vidi, & ad praevendam ulcers recidivam consului, ut usum vini medicari repeteret. Die 3. ulcus omnino consolidatum apparuit, & patiens exinde latissima in publicum prodit.

OBSERVATIO VIGESIMA QUARTA.

Excrecentia carnis in palato.

In palati anteriore parte, retro dentes incisivos, foramen est notatu dignissimum, per quod ex palato in narium amplitudinem, venula atque arteriola, una cum tunica paulatim succingente, transmittitur. Ex hoc foramine, ante tres menses, nascebatur Nobili Matrona, & conjugii Domini Alberti Schleichers, quaedam excrecentia carnis instar fungi, ex qua magna sanguinis copia effluxit, quotiescung. illa vel leviter lingua tetigit. Tandem cum ille fungus, seu excrecentia carnis, ad nucus juglandis magnitudinem, ita ut loquelam interciperet, pervenisset, usa est consilio sui Barbitonsoris, qui quaedam medicamenta, at sine fructu, adhibuit. Anno 1641. die 10. Martyr vocatus, locum affectum inspexit, specilloque excrecentiam circa basin tetigi, ex qua sta-

tim sanguis copiose effluxit. Hisce consideratis manifestum erat, malum hoc ex praedicto foramine originem traxisse; Quapropter aliquoties usi est pilulis Aquapendentis, quae caput optime purgarunt, & bona victus ratione. Excrecentiam medicamento, quod constabat spiritu vitrioli rectificato, succoporrulace, & tinctura rosarum tetigi, ac diminui: Denique instrumento, quo extrahere polypum soleo, residuum extraxi. Sic spatio 10. dierum, summa cum admiratione, sanitati restituta fuit. Ante hujus mali invasionem per biennium conquesta est de insigni dolore & gravitate auditus, jam verò, post sanguinis effusionem, absque dolore bene audit. Ideo arbitror per *μετάθεσιν* esse factam morbi translationem.

OBSERVATIO VIGESIMA QUINTA.

Sinus callosus & corruptio ossis palati.

Nobilissimus & Reverendissimus Decanus, Dn. N. à Cronburg | Anno 1626. conquestus est per clarissimum Medicum Augustanum, Johann Wolfgangum Beer | de periodico dentis dolore, & molestissimo quodam palati sinu, petiitque à me consilium & operam. Cum igitur hujusmodi affectus primam suam originem traxerint à consuetis hemorrhoidibus suppressis, consului, ut Reverendus admodum patiens, post sufficientem sanguinis à vena basilica sinistri brachii missionem, corpus vino medicato à superfluis & excrementitiis humoribus expurgaret, hemorrhoides dein hirudinibus aperiri, fonticulumque sinistro femori inuri concederet, quo humores è toto in caput ascendentes & sinum cum dolore dentis ferventes ad inferiora quasi revellatur, & per fonticulum educantur: Ad praevendendum doloris impetum, proposui chirurgiam in anethelice peragendam, quam praefatus Medicus, scolopomacherio meo candente, deterrime instituit. His omnibus factis, dentem cariosum

extrahi curavimus, quo injectiones ex decocto in curanda ossium carie divino, per cavitatem evulsi dentis ad sinum palati fistulosum pervenirent. Cum vero cavitates illa dentis, & callosus palati sinus non coirent, neque patiens citra ignis vim curari posset, quaesivi, utrum ignis efficaciam adhuc residuam, cum bona spe salutis, vellet experiri. Egro annuente, Domino Doctore Beer | illud instrumentum Tab. I. Fig. IV. Armamentarii adumbratum Augustam misi, quo optime ignis sinum callosum, & cariem palati obtegentem, citra guttule sanguinis profusionem incidit usq. ad dentis cavitatem, eoque in orbem circumvoluto notabile vestigium ossi impressit. Eschara ablata, in conspectum venit palati caries, quam ter quaterve ferramentis candentibus Tab. XIX. Fig. VIII. & IX. tactam, natura medicamentis exiccantibus assumptis & adhibitis adjuncta separavit, & ulcere consolidato patiens pristinam sanitatem acquirens fonticulum infemore per plures annos cum maxima fructu conservavit.

OBSERVATIO VIGESIMA SEXTA.

Tumor alius cum folliculo in maxilla superiore separatus.

EX consiliis Medicis & aurologia constat, mala, de quibus conqueritur Nobilis & honestissima Domina Maria Cordula Trappin / esse Hemicraniam, & steatoma, vel meliceridem superioris maxilla subcutaneam. Causa horum effectuum est materia pituitosa, tenuis & bile permixta. Quae admodum bilis originem habet a caliditate hepatis, & obstructione lienis: sic illa partim ex cute, partim ex ventriculo, & utero provenit. Pro curatione effectuum necesse est, ut humores pituitosi & biliosi evacuentur, hepar refrigeretur, lien ab obstructionibus liberetur, caput exiccetur, ventriculus & uterus corroboretur, ne hujusmodi humores in corpore generentur, colligantur, & postea in caput ruant. Hisce indicationibus, ut prognosticum attingam, credo nos satisfacere non posse, considerando talem capitis & inferiorum indispotionem, quae difficilis sit curatu. Nihilominus tamen (ne paucorum mensium spatium, malum pejus fiat, quod certe fiet, nisi primo quoque tempore idonea usurpentur remedia) proponam, qua in hoc casu fieri debeant. Aperienda igitur, meo iudicio, vena cephalica dextri brachij, & uncia sex vel septem sanguinis emittenda. His peractis revulsionis & derivationis gratia, Domina patiens sibi curet inurisetaceum, inter primam & secundam cervicis vertebrae, vel loco hujus, singulis tribus mensibus nucha adhibeat vesicatorium, & quatuor digitis supra genu Tab. XLIII. Lit. H. sinistrum, atque incommodo brachij dextri loco Tabul. XLIII. Lit. H. inuratur fonticulus. Tumori duro, ante usum acidularum, & decocti sarsaparilla, nullum topicum adhiberem. Corpus prepararetur & purgetur medicamentis blandis. Utatur igitur syrupo catharico.

℞. Syrup. de mann. lax. ʒj.

Extract. Rhab. ʒj.

Diacart. ʒijs.

Mag. Tartar. ʒj.

Aq. ceras. nigr. q. s.

Ol. macis, gutt. ij.

M. F. Syrup. liquid.

Postea sumat hydromel Tartarificatum, & denuo purgetur infusione Agarici, Rhabarb. foliorumque senna, syrapi ros. solutivo & manna. Hoc facto hepatis caliditas temperetur, lienque obstructus aperiatur usu acidularum. Deinde totum corpus, praecipue vero caput, propter hemicraniam, purgetur sequentibus pilulis:

℞. Mas pilul. aurear.

cochiar. ana ʒjs.

Mag. Gelapp. gr. viij.

Cum syrup. de bethon.

Form. pill. n^o. xxj. deaurentur.

Postea caput expurgetur errhinis & masticatoriis blandis, ne irrentur humores ad oculos & thoracē. Caput etiam roboretur spiritu cephalico, cujus gutt. xv. mane & vesperi, in aliquot cochlearibus aqua cerasorum nigrorum sumantur. Tempore autumnii, post totius expurgationem, hepatis attemperationem, obstructi lienis reserationem, & capitis corroboracionem, nihil praestantius est ad dissolvendum tumorem in maxilla superiore durum, quam decoctum sarsaparilla, quod habet hanc prerogativam, ut omnes tumores duros digerat & dissolvat: ita tamen exhibeatur, ne sanguinem calefaciat.

℞. Radic. Sarsapar. ʒij.

Lign. Guajac. pro corroboracione ventric. ʒʒ.

Aquæ fontan. lb. viij.

Fiat infusio per 24. horas, dein coquantur ad consumptionem medietatis, & colentur pro syrupo sudorifero, de quo sumat mane, quinque horis ante prandium, ʒv. & quatuor horis ante caenam, ʒiiij. & singulis diebus, mane tantum, hora una post assumptum syrupum, in lecto blandē & sine vi sudet per horulam. Pro potu ordinario fiat secundum decoctum, coquendo eandem materiam, primi decocti in lb. x. aqua ad consumptionem tertiæ partis, cui in fine ebullitionis addantur ʒijs. urvarum passarum & ita decoctorum usum per 30. dies continuet, renovando secundo quoque die decoctum secundum. Inter usum sudoriferi animadvertendum, ne alvus constipetur, ideoque alternis diebus utatur enemate, aut potione medica laxativa. Singulis quoque Septimanis sumat semel praescriptas pilulas, vel medicamentum aequivalens, & eo die, quo sive purgans sive laxans per os assumit, a decocto primo abstineat. Pro debilitate ventriculi recipiat semicochlear spiritus mastichini sequentis.

℞. Mastich. ʒiiij.

Galang. ʒj.

cinam. ʒj.

infund. in l. q. spir. vin. & destill.

Exteriori ventriculi regioni applicetur ceratum, ex Carranna & Tacamahaca, aut aliud simile. Si his medicamentis tumor iste non cedit, ad sectionē deveniendū est. Et haec sunt pauca illa remedia, quibus Nob. patiens tutissime potest uti: ea tamen omnia Clariss. & Excell. Medici praesentis iudicio relinquo Ulm. Suev. die 20. Aug. Anno 1642.

Curatio praedicti tumoris.

Tumor, cujus in praescripto consilio mentionem feci, fuit in dextra maxilla superiore, & magnitudinem ovi gallinæ superavit, albus, immobilis & durus. Præterito

autumno (preparato corpore, & educito sanguine) usa est patiens decocto sarsaparilla, quo tumor ferè discussus, ut ex epistolis Domine patientis ad me datus patet.

Extractum literarum die 7. Mart. Anno 1643. exarat arum Heilbrunnæ.

Tumor in mala dextra post usum decocti sarsaparilla minor factus est, ita ut ferè evanesceret. Sic Deus Opt.

maximus direxit curationem. Ego putavi perfecte curatum esse tumorem. Quid sit? Infelix post Bachanaliam,

in balneum ordinarium, consilio & consensu Medici, ingressa sum: & vix iterum egressa, animadverti alterationem atque augmentum tumoris. Hinc quotidie majorem compressionem, non absque dolore, sentio, veluti tempore praeterito. &c: ex his patet fructus & utilitas decocti sarsaparilla.

Sed post aliquot menses, cum uteretur balneo, caput calefactum est; & tumor propter mæiores & continuas lachrymarum effusiones ad priorem magnitudinem auctus. Rebus sic stantibus, patiens Heilbronnâ venit Ulmam, ut ibi tumor chirurgiâ curaretur. Communicatis, cum Excellentiss. Domino D. Christophoro Eisenmengero, Reip. Heilbrunnensis Physico, consiliis, datoque prognostico, nos optimam sperare sanitatem, si modo os illesum fuerit, praemisâ purgatione & venâ sectione, Dominam agram Anno 1643. die 2. Maij. in lectum, ligatis ad latera manibus, collocavi: deinde unus ex adstantibus hamulo labium superius nonnihil sursum traxit, ut commodè inter tumorem & musculum primum, qui labium attollit, cultello separatorio pervenire possem. Hoc cultello superius usque ad ossis jugalis suturam perveni, & tumorem à prædicto musculo separavi. Inferius au-

tem, prope dentes molares & gingivam, cartilagineam tumoris unicam, quam ab osse quarto maxilla superioris eodem scalpello diacutere frustra tentavi, inveni, ita ut coactus fuerim folliculum incidere, quo inciso effluxit materia quaedam crassa & flavâ, instar mellis, tumorque subsedit. Effluxa materia, & cartilagine per forcipem excisa, vulnus albumine ovi, pulvere chrysolii præpar. & adstringente Galeni obligavi. Die sequente, & subsistente sanguine, prope musculum secundum, qui labium abducit, inveni quoddam tuberculum, sub quo erat foramen, per quod specillo obtuso, citra negotium, in cavitatem osseam perveni. Die 12. in præsentia D. D. Eisenmengeri tuberculum illud incidi, & foramen illud dilatavi. Die 13. post abitum D. D. Eisenmengeri, prope dentem caninum aliud tuberculum instar ossis durum reperi; quod etiam forcipe Tab. XI. Fig. II. excidi. Interstitium extracti folliculi, ab ultimo dente molari usque ad caninum, ita consolidatum fuit, ut ne guttula puris exiret: foramen autem globulis apertum conservavi, donec officulum beneficio decocti sarsaparilla desquamaretur. Officulo oblato, vulnus cicatrice obdixi.

OBSERVATIO VIGESIMA SEPTIMA.

Vulnus sclopeti in maxilla inferiore.

ANNO 1634. die 27. Augusti Teserarius equitum Suecicus, in conflictu Nordlingensi, in maxilla inferiori paulum infra dextram aurem, duobus sclopeti globis sauciatus est, quorum uterque linguam laesit, & oppositam maxillam partem fregit, cum offensione ossillarum omnium dentium molarium, insigni fluxione sanguinis, animi deliquio & febre. Die 5. laesionis ob insignem sanguinis fluxum, animi deliquium & febrem adhibui sequentia:

- ℞. Syrup. Acetof. citri.
- Julap. ros. cum Tinct. ana ʒjs.
- Aq. Endivivæ.
- Plantaginis ana ʒijs. M. p. Syrup.
- Vesperi usus est portione cordialis:
- ℞. Margaritar. præp.
- Corall. rubr. præp. ana gr. vii.
- Lapid. Chrysol. præp. gr. vii.
- Aq. rosarum.
- Plantaginis.
- Ceras. nig. ana ʒj.
- Syrup. corall. ʒij.
- Acetositatis Citri ʒjs. M. F. potio.

His peractis, revulsionis gratia, præscripsi clysterem refrigerantem,

- ℞. Mell. ros. sol.
- Olei violat. ana ʒiij.
- Decocti emoll. ʒx Misc.

à quo ter deiecit materiam nigram, & sanguine mixtam. Post usum clysteris, & sanguinis fluxu compresso, religavi vulnus & non solum inferiorem maxillam in utraque reperi parte laesam, verum etiam linguam, cum insigni inflammatione faucium & amissione loquela. I-

deoq; illico adhibui pro lotionis oris gargarismum adstringentem. Elotis faucibus, tam interne quam externe imposui spongiolam combustam, albumine ovi agitato imbutam, atque pulvere stegnotico Gal. & lapid. chrysol. præp. aspersam, partibus vicinis oleo rosato innunctis fasciam adhibui: & hac ratione sistebatur enormis ille sanguinis fluxus. Die sequente aliquantulum melius habuit, nihilominus tamen de insigni dolore capitis, laterisque dextri pulsatorio conquestus est. Ob id sectâ fuit vena mediana ejusdem lateris ad emitendas ʒiij. sanguinis. Post horam sumsi jusculum hordei, per infundibulum Tabul. XXVI. Fig. III. injectum. Tertio quoque die monstravit digitis insignem dolorem muscoli temporalis. Quapropter adhibuit sequens cataplasma.

- ℞. Farinæ hordei.
- Fabar. ana ʒvj.
- Micæ panis domest. ʒiij.
- Olei ros. ʒiij.
- Vini rubr. ʒc
- Oxymel. l. ana q. s. M. ad ignem in formam cataplasmatiss.

Vesperi sumsi suam panatellam per siphonem, & parum aquae hordei. Media nocte sumsi haustum Syrupi Acetositatis citri, & vini Granator. ana ʒjs. cum Aq. ceras. nig. ʒij. Die quarto monstravit digitis & scripsit, se in faucibus, hoc est, circa colūmellam, seu plectrum vocis, insignem dolorem pati. Subsistente sanguine vulnus religavi, ex quo pus fluxit cum tanto fatore, quem ferre non porui: elotis faucibus sequenti Gargarismo.

- ℞. Aq. Plantaginis. ʒij.
- Prunellæ ʒj.
- Bol. Armeni. ʒj.

Salis

Salis Prunell. ℥ij.

Aluminis ℥j.

Syrup. Myrtini ℥j. M.

Vidi circa columellam, & specillo obtuso tetigi quandam duritiem vacillantem, seu frustulum ossis, quod partes circumstantes pungit, & dolorem circa fauces induxit. Hanc ossis particulam velle dentibus exemi. Vesperis, propter constipationem alvi, usus est prescripto clystere. Die 5. aliquantulum melius habuit, & religato vulnere, magna puris semicocti copia exivit. Die 6. sumisit positionem medicam.

℞. Syrup. ros. fol. ℥js.

Extract. Rhabarb. ℥j.

Aq. Plantaginis. q. s.

Lap. Chrysol. præp. gr. vi. M.

à quo quater deiecit materiam flavam, vulnus obligatum fuit digestivo.

℞. Terebinth. lot. in aq. scordii. ℥ij.

Pulv. iridis Florent.

Aristolochiæ rotund. ana ℥ss.

Syrup. de ros. siccis ℥ij.

M. p. digestivo.

Exterius applicata fuit turunda oleo violato, & lumbricorum terrestrium oblita, ad linguam nihilo usus est præter Aq. ros. & gargarismum. Die 7. cepit balbutire, dixit, monstravitque digitis fauces iterum dolere, inspexi & extraxi ossis particulam, vulnus dein obligans, ut die præterito. Die 8. conquestus est de dolore colico, sed post usum clysteris ordinarij, cui addita fuit portio, quadam amygdalarum dulcium, melius habuit.

OBSERVATIO VIGESIMA OCTAVA.

De dolore dentium periodico felicissimè curato.

QUAMVIS pilula D. D. Herlicij in ore detēta omnem dentium dolorem mirificè sedet, quæ conficitur ex seminibus apij, opio, hyoscyamo, & syrupo papav.

℞. Semin. apij, gr. ij.

hyosciam.

Opij, ana gr. iv.

Syrup. papav. q. s.

M. F. Pilula no. j.

Nihilominus tamen ad periodicam dentium exacerbationem, quæ præstantissima sæpè eludit remedia, cu-

randam & præcavendam, Dn. D. Spigelius, scelopomachario Tab. XII. Fig. I. &c. candente, eam antheleicis partem, quæ superiorem tragi immediate contingit, felicissimo semper successu incidit, vulnusque deinde iterum consolidavit. Hac nova chirurgia a ille ramulus arteriæ carotidis, qui ab auris antheleicæ ad dentes pergit, transversim inciditur, ita ut, intercepto humorum affluxu, dolor non amplius revertatur. Hujus præsidij chirurgici miram virtutem in se primum expertus est Author, postmodum, me presente, in non paucis aliis.

OBSERVATIO VIGESIMA NONA.

Apoplexia fortis ob dentitionem difficilem.

ANNO 1638. Die 27. Februarij Hora noctis 8. Illustris & Generosi Baronis Ferdinandi Geizkofleri filius Ordolphus, inter duodecimū & decimum tertium suæ ætatis Mensem, ob difficillimam dentitionem, apoplexia fortis mortuus. Quarto ante obitum die parentibus in unctionem occipitis, alias valdè proficua, mihi quæ pluries compertam, proposui, quam parentes recusarunt, unde alia adhibui remedia, quæ in hujusmodi magna intumescencia & gingivarum pruritu, febre & catarrho non sine fructu usurpari solent. Nihilominus

tamen sine manifesta membrorum convulsione, clamore & dentium stridore spes ultima totius familie universali apoplexia correpta è vita discessit. Quod autem hoc tempus dentiendi valde periculosum sit, præsertim, quando præteri caninos edunt dentes, hoc est inter 12. & 13. a natiuitate mensem, ex Hipp. Aphor. 25. Sect. 3. constat, & proverbio. Parentes de liberis suis gaudere non posse, donec dentes sub oculis, canini dicti, editi fuerint.

OBSERVATIO TRIGESIMA.

Vincula linguæ unguibus malè disrupta.

ANNO 1628. die 2. Martij conjux Jacobi Zimmermans peperit pulcherrimum filium, cui obstetrix, cujus fame parco, ligamentum unguibus more suo incidit, ut in futurum articulare loqui posset. Huic operationi successit dolor & inflammatio, quæ papillarum apprehensionem, vel lactis potius suctionem fetui prohibuit. Pa-

rentes lactendi impotentiam lingua vinculo adscribserunt, & existimantes quod obstetrix linguam non dū satis à vinculo liberavit, vocarunt chirurgum, qui parè imprudentia, ligamentum & vas lingue incidit, è quibus sanguis in asperam arteriam defluxit, & fetum tertia die suffocavit. Exincto infante, mater capite con-

queri de tumoribus mammarum à lacte concreto, quorum dexter male tractatus tandem degeneravit in cancerum exulceratum, & feminam, post perpeſſos graviffimos dolores, enecavit. Femella quedam recens nata, poſtquam ipſi chirurgus vinculum linguæ phlebotomo vulgari incidiffet, propter dolore linguæ parum lactis materni ſugere valuit. Lactē in mamma dextra concreſcente, mater ſetum admovit papillæ ſiniſtræ, qui, mitigato prius dolore, lac in utramque traxit mammam, ita ut tumor ex concreto lacte durus minimè emolliri, & reſolvi po-

tuerit, niſi femella ablactaretur. Quo factò mater inſiliola obſervavit vertebraſ dorſi verſus dextram diſtortas, cui diſtortioni vix emendabili anſam præbuit ſetus unica papilla admotio. Ex his duobus ſaltem exemplis factis apparet, quàm periculofè vinculum linguæ unguibus obſterricum, & chirurgorum phlebotomo non raro dilaceretur, & quanti faciendæ ſit legitima huius vinculi chirurgia, quàm multis cum animadverſionibus nobis propoſuit Hieron. Fabricius ab Aquapend. de qua vid. Tabul. XXXVI. Fig. VIII.

OBSERVATIO TRIGESIMA PRIMA.

Scrofulæ totum collum occupantes.

ANNO 1631. Menſe Ianuarij chariſſima conjux Joſeph. Königs | ſcrofulis totum collum occupantibus obnoxia, me in conſilium vocavit, cui præſcripſi pulverem mixtum ex partibus equalibus ſacchari è gingiberis & turpethi, qui pituitam, ſcrofularum conjunctam cauſam, ex profundioribus & vomitoribus locis peculiari-ter expurgat, teſte Avicenn. l. 4. Fen. 3. Tract. 2. c. 10. quia tamen honeſtiſſimæ huius femine natura ab uſu pulveris in vino exhibendi abhorruit, ſequentem mixturam tribus vicibus, citra nauſeam, aſſumſit.

℞. Pulv. Turpeth. ℥iij.

Gingib. Indic. cond. qſ.

M. in form. Elect.

Corpore ab humoribus craſſis ſufficienter expurgato, parti affecta appoſui ceratum oxelaum, oleo Logadorum ſeu de lacertis emollitum, cuius deſcriptio hæc eſt: Recipientur lacertæ virides vivæ, quantum placet, coquantur in oleo communi, donec lacertæ comburantur, & oleum fiat nigrum. Colatura indatur vitro, & reponatur ad ſolem, uſque dum fæces ſublideant, oleum clareſcat, & fuſcum colorem acquirat. & exhibui per triginta dies ſingulo mane ℥vj. de Electuario, quod Hercules Saxonia, & Ioannes Prævotius, tanquam longe certiffimum ad curandas ſcrofulas remedium, pro ſecreto habuerunt, & ita paraverunt.

℞. Lacertarum ſive communium, ſive virid. N^o. C. Abſciſſis capitibus & caudis, exemptisque interaneis infundantur in aceto vini albi per ſe accerrimo, & ſine pipere factò, per 4. dies: deinde exiccantur, & macerentur in alio aceto ficcenturq; iterum in umbra aut Sole, & in pulverem redigantur. Quo factò, pulveris ℥j. admifc. mell. ℥iij. Fiat mixtura. de qua per 30. vel 40. dies pueris dentur ℥ij. adultis verò ℥℥. 3vj. vel ℥j. ad ſummum

His remediis exhibitis & appoſitis noſtra patiens ſpatio mēſis curata eſt. Johan. Riol. l. 2. Anthropograph. c. 15. de menſenterio ſcribit, ſcrofulas in corpore nunquam erumpere, niſi menſenterium ſtrumofum fuerit, quod etiam teſtatur Guido & Ingraffias. Ejuſmodi menſenterium innumerabilibus glandulis repletum inveni in Nobiliſ. Domina Altesheimern cadavere, quod quoniam totus corporis habitus ſcrofulis erat quaſi reſertus, aperui, & in hydropis cauſam inquiſivi.

Mirificam unguenti, quod Fabricius ab Aquap. l. 1. pentateuch. c. 21. ad ſcrofulas apertas commendat, virtutem expertus ſum in quadam monacha & puella, quarum illa ſcrofulas habuit exulceratas in mammis, & hæc in collo.

OBSERVATIO TRIGESIMA SECUNDA.

Angina cum reſpiratione difficilima, & prohibita deglutitione.

Nobilis quedam femina Ulmenſis, Anno 1627. Die 7. Iulij, menſtruis fluentibus, circa veſperam periculofa angina fuit correpta, que reſpirationem valde difficilem reddebat, deglutitionemque cibi & potus denegabat. Huic vocatus ſubito clyſterem laxativum injeci, & eo rejecto ſanguinis ℥iij. ex vena brachij mediana educi curavi, Die 8. Iulij hora ſexta matutina Enema fortius fuit infuſum, quo reddito, patienti in lecto erecta barbitonſor venas ſub lingua incidit, & cucurbitulas ſiccas femorum parti domeſtica, veluti etiam heri, cum multa ſtamma affixit, non ſolum, ne purgatio menſtrualis impediretur, verum etiam ne maior ad partem affectam fieret attractio. Sanguine ſufficienter extracto, cu-

curbitulas removi, & patienti gargariffimum præſcripſi, qui in omnibus periculofis anginarum ſpeciebus, cum in principio augmenti fuerint, maximè commendatur, ſi eo fauces inflammata ſepius in die colluantur.

℞. Pulv. ſinap. ℥j.

Acet. vin. acerrim. ℥j.

Aq. plantag. ℥iij.

Sacch. albif. ℥ij. M. F. Gargariffimus.

qui ſpatio horarum quatuordecim, partim humores repellendo, partimq; eos reſolvendo, patientem morti proximam ab angina liberavit.

OBSERVATIO TRIGESIMA TERTIA.

Facies pulvere tormentario ambusta.

ANNO 1634. Mense Novembri, Aromatary cujusdam filius in taberna sua deposuit ollam viris carbonibus repletam propè scrinium, in quo recondita fuerant decem librae civiles pulveris tormentarij. Hinc Africanus violentior adspirans scintillam ex olla in scrinium nullo operculo contactum detulit, ex qua pulvis accensus pueri manus calefacturi faciem ita combussit, ut neque oculos palpebras attollere, neque cibum & potum vel manibus apprehendere, vel ore accipere potuisset. Parentes de pueri restitutione valde solliciti, meum consilium prima lesionis horaperierunt, quibus, ut pro

virili satisfacere, prescripsi singulare linimentum, quo solo chirurgus partes lesas quater in die inunxit, & septimana spatium ingeniem illam ambustionem, nulla remanente cicatrice, curavit.

℞. Butyri rec. novies, vel saepius liquefacti & in aqua spermat. tanar. destill. loti ʒvj.
Ol. de vitell. ovor. ʒij. M. F. Linim.

Quod in quibusvis ambustionibus empyreuma extinguit, inflammationem mitigat, pustulas prohibet, simulque dolorem lenit.

OBSERVATIO TRIGESIMA QUARTA.

Gutta serena fetaceo nuchæ inulto curata.

ANNO 1639. Maria Nöthin in Territorio Ulmenensi nata, circa vigesimum sextum suæ ætatis annum ob suppressos menses conquesta est de utriusque oculi vitio, quod vulgo gutta serena nominatur. Huic in Nosocomium suscepta circa novilunium venam saphenam dextræ pedis incidi, & sanguinis uncias sex educi curavi. Deinde pituitus uterino cephalicas:

℞. Mass. pill. de castoreo ʒij.
Extract. cochiar. ʒj.
Mag. Gialapp. gr. vj.
Aq. artemis. q. l.
Form. pill. n^o. xxj.

& vinum medicatum prescripsi ad expurgandum torum & caput. Post catharticonum usum fonticulum femori dextro quatuor digitis supra genu inussi. Elapsis quatuor septimanis, menses ceperunt fluere, sed admodum dimi-

nute: quapropter patienti exhibui dosim pilularum de ammoniaco correctarum, à quibus purgatio satis evidenter fuit promota.

Circa tertium novilunium menses apparuerunt, & fluxerunt, sed adhuc diminute: quamobrem patienti repetiit usum pilularum menses promoventium, à quibus ad nutum fluxere. Quarto mense purgatio justo tempore & quantitate respondit: nihilominus tamen, patienti tristissima, inde visum non recepit. Hinc, quia antehac in Iohann. Davidis Commerelly charissima conjuge, & Iohanne Chünrado Ehingero fetaceum nucha inustum ad hujusmodi nervorum obstructions præstantissimum inveni, cervicis fetonem applicui, ulceraque per viginti dies aperta detenui, donec agræ pristinum visum latissima receperit. Mensibus rite fluentibus, fonticulum in femore consolidavit, & ab eo tempore usque ad annum 1645. incolumi sanitate fruita est.

OBSERVATIO TRIGESIMA QUINTA.

Excrefcentia carnis in naribus gallica.

Rusticus quidam Iungingensis ozæna Gallica laboravit, cujus excrefcentia naris ita fuerant obstructa, ut patienti per eos aërem inspirare minime potuerit. Quapropter prescripsi curam ex ligno sudoriferam, eaque finita, excrefcentiam narium consumpsit sequenti unguento:

℞. Linim. fol. ʒ6. ad carunculas in meatu urinario auferendas, è Pre-totii medicina pauperum propof. ʒj.
Mercurii præcip. ʒj.
M. in formam unguenti.

quo illinantur turanda naribus immittenda. Carunculis exesis, naribus imposui canales plumbeos, & cerato divino obductos, donec consolidarentur ulcera. In eiusmodi ulceribus alij commendant mixturam ex decocto ligni saffras, melle rosato, pulvere præcipitati & aloes succorrina, qua saepius in die naves lavant, & felicissime curant.

Hoc unguento præstantissimo nuper quoque Ulmanum textorem, post præmissam curam sudoriferam, ab eodem malo citra omnem doloris sensum intra septimanæ spatium liberavi:

OB.

ARMAMENTARIUM CHIRURGICUM
OBSERVATIO TRIGESIMA SEXTA.

Gutta serena utriusque oculi incurabilis.

ANNO 1642. Johannes Hegelen Apparitor Ulmen-
sis, conquestus est de amaurosi, qua modernis gut-
ta serena vocatur: Hinc in Xenodochium delatus,
accepit repetitis vicibus pilulas ophthalmicas.

℞. Mast. pilul. Lucis.

sine quibus ana ꝑjs.

Magist. Gialapp. gr. vj.

Ol. fœnicul. dest. gutt. ij.

Aq. Euphrasæ q. s.

Form. pill. no. XXVII.

quibus nil quicquam conferentibus, cervici primum ves-
ficatoria imponi, & seraceum in nucha applicari iussi,
quod utrumque presidium, cum cæcus sine emolumenti
perceptione, admisset, revocavi in memoriam, qua
Anno 1620. observatoricina mea inserui. Cadaver pau-
perculæ cujusdam Patavina (qua per viginti annos amauro-
si pededentim invadente laboravit, & tandem cancro
mammillæ sinistra occulto, & medicamentis inpectoris
cavitatem detruso, miserrime obiit) delatum fuit in
Theatrum Anatomicum, ubi presentibus multis studio-

sis, in causam hujus cæcitatatis legitimam inquisivi. A-
perto igitur cranio, inveni duos anteriores cerebri ven-
triculos subsidentiam passos, & conglutinatos, per quos
spiritus animalis ad oculos deferri non potuit. Unde ner-
vis opticis sensim emarcescentibus (apparebant enim du-
plo minores, quam in aliis) amaurosis, illa so undiquaq;
oculo, inducta fuit, bene enim adhuc nutrebat venis
& arteriis rectè constitutis, nisi quod arteria ad oculi ra-
dicem ingressa turgebat, adeoq; inflammationem quan-
dam, mensuris nempe regurgitantibus insinuabat. Ad-
debât Excell. Spigelius in lectione Anatomica, quam su-
per pauperculæ caput habuit, vitio huic minimè occurri
potuisse, licet Pausanias aliquando ex vulnere frontis
talem guttam serenam sublata fuisse affirmet; inde
quoque satis elucescere, guttam serenam non semper, i-
mo rarissimè, ex obstructione nervorum opticorum oriri,
sed plerumq; ejusmodi dispositionem præsupponere. Hinc
etiam mirum non est, quando ejusmodi affectus om-
nem & multis expertam medendi operam elu-
dunt.

OBSERVATIO TRIGESIMA SEPTIMA.

Introcessio cranii mollioris in adulta minimè fissi.

In generali capitis contusionum curatione supra fol. 37.
annotavi, cranium in adultis rarissimè deprimi citra
rimam, sive interna, sive externa lamina, nisi in iis,
quibus à natura mollius est cranium. Hoc confirmavit
Ancilla Mich. Rictmans | qua trigesimo ætatis anno,
vas aquâ plenum supra caput ferens, de scalo decidit in
sinciput dextrum, cui tumefacto accersitus Nicolaus
Reutte | pellem agnina calidè applicuit. Altera die, re-
motâ pelle, & fovea digitis percepta, adstantibus depres-
sionem cranij, & necessariam cutis divisionem, indicavi:
quâ concessâ, integram cutim scalpello in cruce incidit,
statimque oculis, & specillo rotundo, deprehendi parvam

atque in exteriori lamina minimè fissam depressionem.
Obligato vulnere, de interiori lamina integritate ma-
ximè dubius, quoniam casus ab alto fuit vehemens, mo-
diolorum operam proposui, quam patiens admittere no-
luit. Facto itaque prognostico, quod vulnus hoc, vel po-
tius depressio, laminâ interiore fissâ, citra cranij perfo-
rationem tutò curari nequeat, ea verò integrâ existente
patiens minori cum periculo sanari, plagam per 12. dies
apertam tenui, quam, cum nec unicum apparetur acci-
dens, quod interioris laminam rimulam, vel aliqualem
cerebri noxam arguisset, per secundam intentionem cu-
ravi.

OBSERVATIO TRIGESIMA OCTAVA.

Fissura cranii capillaris & penetrans in puero & adulto curata.

ANNO 1644. biga quadam deonerata transit Davidem
Heilbronner | & sinciput sinistrum cum detectione os-
sis & rima cranij lesit, qua observata & parentibus mon-
strata, vulnus suppastegnotico imbuta dilatavit Chi-
rurgus Ezechiel Vogel | quo necessaria cranij derasio
tutissimè institui posset. Altero manè accersitus reperi
cranium à pericranio latè nudatum, & fissura dubia
fractum. Hinc rimam scalpello instructus statim derasi,
& ultra medietullium perveniens observavi interiorem
cranij tabulam rimâ tantummodo capillarissimam. Qua-

re, remotis scalpello, vulnus cum osse deraso medicamen-
tis solitis tractavi, puerumque viginti quatuor dierum
spatio felicissimè restitui, qui neglecto scalpello usu,
quod crebra testatur experientia, perire potuisset. Ra-
tiones, propter quas cranium haud perforavi, videan-
tur supra folio 33. de rima calvarie capillari & pene-
trante.

Eodem modo restitui Johan. Georgium Hornung/
qui Anno 1635. die 28. Decembr. in musculo temporali vul-
nus accepit cum rimâ cranij penetrante, sed capillari.

OBSERVATIO TRIGESIMA NONA.

Contusio occipitis scalpris derasa.

ANNO 1637. Mense Septembri, Maria Luken à militibus Bavaricis miserrimè tractata, conquesta est de vehementissimo occipitis dolore, cujus causa erat empiricus, qui medicamentis tumore statim suppurantibus maturavit, deinde resolventia, per quatuordecim dies, adhibuit, donec materia purulenta exitum, ob integumentorū crassitiem, non inveniens, per cranium (unde vehemens dolor) & cranium corroderet, musculorumq; (qui caput extendunt, & splenij rectique vocantur) insertiones ab osse diduceret. *Patiens in Xenodochium Ulmensis recepta, petiit auxilium manuale. Quare, præmissis universalibus, & ratione victus tenuioris instituta, occipitis exteriora, ut materia præcluse pararetur exitus, scalpello in triangulum, ne musculorum dictorum fibrae per transversum lederentur, incidi usque ad os, quod asperum, & à materia corrosum, reperi. Evacuata igitur materia, vulneris labia medicamento stegnorico, satis noto, replevi, & altera die os asperum scalpris*

undique derasi: Operatione peractâ, cranium pulverem Cephalicum inspersi, vulnereque digestivum adhibui, donec bidui spatio cranium scalpris derasum, carne solida obduceretur. Osse carnibus contexto, vulnus beneficio unguenti de bethonica incarnatum, cerato divino cicatrizavi. Post vigesimum à derasione diem, cranium aliquot squamulas protrudens, dolorem capitis renovavit, qui tamen, exemptis vossellâ officulis, statim cessavit. Hic obiter monendum, ne chirurgiæ tyrones (si contusiones in capite suppuratæ appositis medicamentis tam diu minimè cedunt) resolventium usum protrahant, sed potius, citra moram & periculi metum, cranii velamenta debite incidant, ne pus sub crassissima cute longius dimorans, pravam qualitatem acquirat, & cum pericranio subjectam calvariâ erodat. vid. Tab. XXXII. fol. 36. contusio capitis sine lesione cutis & cranij.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA.

Fistula thoracis, cum erosione claviculæ.

ANNO 1627. die 10. Novembris, ad me venit Johannis Majeri, civis & cupedinarj Ulmensis, Uxor, Sabina, monstrans tumorem cum fistula, supra claviculam sinistram, cujus fistula orificium fuit tam angustum, ut vix alicujus aciculæ cuspidem admitteret. Hujus causam quærenti respondit ægra, quod ante semestrem, febre acutissima laborasset, qua per abscessum in hanc partem judicata. Hunc abscessum Medicus alias exercitatus & Matthæus Memmingerus Barbiton sor adhibitis suppurantibus caustico medicamento, non jucunde (eo quod per 36. horas applicitum atrocissimos dolores, crebrumque animi deliquium excitavit) aperuerunt & escharam, qua magnitudinem thaleri adæquavit, phlebotomo violenter detraxerunt, qua ablata effluxit materia quadam fetida & flava, at in pauca quantitate, Ulcus hoc per quatuor hebdomadas apertum tenentes, tandem consolidarunt, remanente notabili tumore & duritie, quam nature negotio resolvendam reliquerunt. Post mensem & dimidium, relictus tumor in magnitudinem priore multo majorem excrevit, quem denuo matarantibus usurpatis emollitum cultro rasorio inciderunt, ut materia excluderetur, qua iterum pauca & biliosa fuit: qua exclusa, vulnus iterum per primam intentionem consolidarunt. Sic tertia & quarta vice ferramento abscessum inciderunt & conglutinarunt, ne minimum de lesione ossis suspicantes, quam tot recidivæ facilimè indicare potuissent, ita ut vel tandem abscessus in fistulam degeneraret, ob quam patiens, quotiescunque brachium sinistrum, vel etiam

quemcunque pedem parum movebat, atrocissimos cruciatus, & syncopen passa est. Cui ita narranti, & meum auxilium roganti, præscripsi medicamenta, quæ evacuarent biliosos humores, in toto corpore abundantes: horum enim copiam demonstrabant constitutio corporis calida & sicca, febris acutissima antecedens, flavus totius corporis color, & ipsa materia flava, qua per fistula orificium quasi transudavit. Corpore præparato & repetitis vicibus cholagogo optimè expurgato, fistulam angustissimam dilatavi, non ferramenti incisoriis (quibus non solum musculus pectoralis, ex præcedentibus incisionibus satis latus, magis offenderetur, verum etiam timor esset, ne iis sinistrè adhibitis vasa jugularia dissecta, vel parum lassa, vitam cum sanguine effunderent.) sed turunda ex radice Gentiane preparata (hoc est in turunda formam accommodata, supra fornacem exiccata, & in altera extremitate filo alligata.) quam foramini imposui, eam detinendo Emplastro diapalmæ ac deligatura cataphractæ Tab. Ultim. S. & relinquendo in fistula per diem naturalem: Sequenti die radicem ab ichore bilioso tumefactam, & imo apice denigratam, vossellâ exempti, & specillo rotundo sinus qualitatem, & coloris hujus causam investigans, os asperum reperi, & mobile. Quare pro majore foraminis dilatatione, radicem alterâ crassiore adhibui, cum Empl. diacalceos & dicta fascia, in unctis quoque partibus vicinis, ad detinendam radicem, & prohibendam inflammationem, quam dolor ex dilatatione subortus, licet vehemens non fuerit, facile attrahere potuisset. Tertia die gentianam adhuc

Dd majorem

majorem intrusi, & sic consequenter, quotidie auxi magnitudinem turunda, usque dum foramen pro remotione ossis, jam separati ferè, sufficiens visum fuerit.

Sexto die fistulam, globulis ex spongia paratis filoque alligatis, implevi, ut extrahi possint, propendentibus filis de foramine, & superimposito Emplastro cum fascia cataphracta, & inunctione partium vicinarum.

Preparatio globulorum est hæc: sumatur spongia nova, & aqua dulci nunquam madefacta, intingatur in cera & resina partibus aequalibus, commixtis & liquefactis, postea sub prelo fortiter exprimitur, & in umbra siccat: exiccata conscindatur in globulos rotundos, cum filo annexo. Septima die, remotis spongiolis, fistula fuit amplissima, per quam ossiculum, volsella arreptum absq; singulari dolore extraxi: octavo die, subsistente sanguine, ossisano & detecto pul. seq. inpersi:

℞. Radic. Irid. Flor.

Aristol.

Peuced. ana ʒjs.

Euphorb. ʒß.

Myrrh. ʒj. M. F. pulv.

quem filamentis carptis & siccis aspersum apposui, donec firmisima carne fuerit obductum: Ulcus vero sacchari al. bissimi pulvere (quod etiam bilis acrimoniam mitigat.) quotidie inperso deterse, & tandem Emplastro diapalmacatricem comparavi. Duritiei remanenti applicui Emplastrum Oxaleum, cum linteo triplici vino decoctionis expresso, & ligatura conveniente, ut reliquia discuterentur, & novus ad partem adhuc debilem fluxus humorum prohiberetur. Hæc ratione, intra quatuordecim dies, felicissime mulierem, ab affectu periculosissimo pariter ac molestissimo, liberavi, ut restabitur patiens adhuc superstes, quacum Georgio Hebachio Tinctorio, in altero conjugio, per decennium, integerrime vixit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA PRIMA.

Vulnus thoracis cum fractura costæ.

Iohannes Wandereisen i. Augustanus, sculptor ararius, & publicus factionis pennatae Pancratiafles, Anno 1628. Vlma, in diversorio ad Rosam, hora noctis undecima, vulnus accepit a pistore quodam, affectioni Martiatæ addicto, in sinistro hypochondrio, circa quartam costam spuriam (qua in parte cartilagosæ per transversum erat dissecta.) cum exitu omenti, & magna sanguinis profusione, quam varia sequebantur symptomata, animi videlicet deliquium, vomitus, dolor & tumor insignis circa septum transversum. Vocatus statim omentum adhuc integrum reposui, & vulneri turundam, ex stuppâ cannabina, albumine & vitello ovi concussis imbutam, pulvere steznotico inpersam, filoque alligatam indidi, superimposito cerato diapalmæ, cum decenti per Soffrati vinculum deligatura: reposito omento, & exhibito medicamento corroborante, Die quarto Ianuarij, circa horam sextam matutinam, agrum accessi, ut vulnus religarem & inspicerem; at quoniam, propter virium debilitatem, & hæmorrhagiæ metum, non licuit, illi exhibui jusculum gallinæ adstringentibus alteratum, & ob cruciatum colicum cataplasma abdomini applicui, quod constabat ex digerentibus, resolventibus, anodynis, pro virium restauratione & sistendo sanguinis fluxu, seq. Elect. præscripti.

℞. Conf. ros. antiq.

symph. ana ʒiiij.

Trochisc. de charab.

Terra sigill.

Corll. rubr. præp. ana ʒj.

Marg. præp. ʒß.

Syrup. Myrrhin. q. s. pro Electuar.

de quo sapius per diem sumpsit ʒj.

Obpectoris angustiam, & respirationis difficultatem, ordinavi Eclegma seq. cujus crebro usu crassam & viscidam materiam expuit.

℞. Syrup. capill. ʒ.

Liquirit ana. ʒvj.

farfar.

veron. ana ʒß.

Tab. diatrag. frig. ʒiiij.

aq. violar. q. s.

M. F. Eclegma.

Ob dolorem & tumorem, circa vulnus, inflammatorium, applicui cataplasma usitatum. Quinto mensis die, dolor & tumor aliquantulum remisit, unde subsistente sanguine, vulnus religavi, cui turundam, digestivo inunctam & filo alligatam, intrusi, superpositis cerato, cataplasmate, & fascia eadem. Eodem die exhibui juscula Herb. pimpinell. Tormentill. consolid. major. Saracen. Equiset. Veronica, Fragaria, & sem. melon. alterata, ut materia in abdomine contenta, per vias urinarias excerneretur: addita sunt adstringentia, ne diuretica sine his exhibita, novam hæmorrhagiam excitarent. Sub noctem conquestus est de pruritu in meatu urinario, qui præsagiebat, materiam in cavum abdominis fluxam, beneficio diureticorum, per urinam expelli.

Sexto mensis die dolor omnino remisit, tumorque circa vulnus evanuit: at patiens dixit, se majorem sensisse pruritum dum urinam redderet, quam insperavi, & copiosius permixtam inveni.

Septimo die, conquestus est ager de dolore circa humerum dextrum, sub vesperam de dolore hepatis cum febre & tussis sicca.

Cum

Cum igitur octavo predicti dolores cum calore febrili increverent, ex vena basilica dextri brachii misi sanguinem ad ℥iij. quo evacuato, dolores post unam & alteram horam cessarunt, & febris denuo remisit.

Nono, materia vulneris erat cocta, & patiens in reliquum bene habuit: unde vulnus consolidare capi, quotidie turundam minuendo, donec cicatrix inducenda veniret. Per noctem vero sentienti, circa os sacri & vesicæ regionem, dolores colicis similes, prescripsi die decimo potionem sequentem:

R. Ol. Amygdal. dulc. rec.
 expr. ℥iij.
 Mann. elect. ℥iij.
 Aq. chamomill. q. s.
 M. F. Potio.

Quæ assumpta magnam bilis copiam evomuit, vigesimæque per alvum excrevit materiam biliosissimam, quæ huiusmodi dolorum unica extitit causa. Hac evacuatione facta patiens melius habuit, remittentibus in totum doloribus usque in diem vigesimum tertium, quo ob errorem in victus regimine commissum, diarrhæa biliosa fuit

correctus, nam suavis muliercularum assumptis, & a vide comedit pruna sylvestria, à quibus insignis dolor colicus, cum tenesmo, oriebatur: quapropter die 24. exhibui Rhabarb. pulv. ad ℥j. in aqua cichorei, & duabus post Rhabarbarum assumptum elapsis horis, potionem sequentem.

R. Ol. amygdal. dulc. rec. extr.
 Decoct. chamomill. ana ℥iij.
 M. F. Haustus.

Bile sufficienter excreta, circa horam undecimam ante meridiem cruciatus colici, cum tenesmo, penitus cessarunt. Die vigesimo octavo vulnus cerato divino ad cicatricem fuit perductum, ita ut eger de nullo circa plagam dolore, de nullaque respirandi difficultate conquerens, vigesimo nono in publicum prodiret, & cum sociis ad mediam noctem perpotaret. Die quarto Februarii restitutus cum conjugè in patriam iter paravit & illam ante discessum sustibus egregie excepit, ob levissimam causam excandescens. Cujus facti certior factus, maritum admonui, ut sibi in posteram, quantum possibile, ab animi pathematis caveret.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA SECUNDA.

Vulnus thoracis periculosum.

ANNO 1633. Die 9. Mensis Februarii, Generosus Dominus Nicolaus Dietericus, dictus *Sprehrreiter* in monomachia sauciatus fuit à Generoso Domino *Hittroein* Prefecto vigilum Suecico & duo vulnera accepit, quorum prius infligebatur sinistro carpo cum latione venarum ac tendinum, ad manum extremam decurrentium, alterum dextra mamilla digito transverso infra papillam, quod in capacitatem thoracis penetrabat cum vasorum intercostalium læsione, & sputo sanguineo. Hic propter sævæ symptomata, & animi præsertim deliquium, quadriga delatus est in suum hospitium, ubi vulneri omnia necessaria fuerunt adhibita. Inter alia hoc notatu dignum esse iudico. Ante primam vulneris deligationem, nonnulli ex magna illa turba adstantium dixerunt, se posse exsugere sanguinem, qui in thoracem fluxit. Admissi suserunt quidem, at non sanguinem, sed potius aurum: unus enim inter sugendum vulnerato anulum adamantinum, mille florenis comparatum, clam detraxit, sed proditus iterum restituit. accersitus vulnus thoracis inspexit, & specillo obtuso per foramen in capacitatem thoracis misso, eam sanguine repletam inveni. Ex sputo sanguineo suspicatus sum læsionem pulmonum, unde per vulnus albumen ovi, pulvere adstringente Galeni, Lapid. Chrysoliti præparati & pauca aq. plantaginis conquassatum per siphonem (Tabul. XXXVII. Figur. IV. C.) injecti, immisi dein vulnere turundam ex struppa cannabina confectam, eodem liquore

imbutam, & filo alligatam: inunxi partes vicinas oleo rosato, desuper apposui ceratum diapalma, partemq. linteo triplici ex vino rubro expresso, substrati vinculo (Tab. XXXII. Fig. VI.) obligavi. Vulneri in carpo eadem remedia, ad fluxum sanguinis compescendum, fuerunt applicita. Pro roboratione virium & sistendo sanguinis fluxu in thoracem, sæpius recepit de seque uenti aqua.

R. Aquæ ceræf. nigr.
 Rosarum.
 Plantag.
 Pimpinell.
 Veronic. ana ℥jss.
 Cinamom. ʒjss.
 Spir. lilior. convall. ʒj.
 Pulv. lapid. chrysol. præp.
 Hæmatit.
 Corall. rubr. ana ʒjss.
 Bezoard. gr. vii.
 Marg. præp. ʒj.
 Man. Chryst. plat. ʒß. M.

Obstitim bibit aquam hordei, syrupo coralliorum & Tinctura rosarum permixtam, strictè observans tenuis rationem victus.

Propter sputum sanguinis & febrim, revulsionis scilicet & ventilationis gratia, curavi venam jecorariam affecti lateris aperiri, & quatuor uncias sanguinis educi. Hisce peractis, præter decoctum hordei tinctura de rosis alteratum, & p̄isanam hordei, pro cæna nihil assumsit. Secundo mane conquestus est, se præterita nocte nihil vel parum dormisse, unde hora octava matutina sequentem admisit clysterem.

℞. Rad. Acetof.
Althææ ana ꝑ̄ß.
Herbar. Pimpinell.
Agrimon.
Acetof.
Malv.
Violar.
Veronic. ana Mß.
Semin. Lini ꝑ̄iij.
Fanicul.
Citr. ana ꝑ̄j.
Coq. in f. q. aq. ad. ꝑ̄x. colat. add.
Mell. violat. solut. ꝑ̄iij.
Ol. violar. ꝑ̄ij.
Chamomill. ꝑ̄j. M.
F. Clyster.

à quo ter dejecit. Post rejectum clysterem religavi vulnus, ex quo parum sanguinis effluxit. Eodem tempore conquestus est Generosus patiens, de insigni dolore & calore lateris vulnerati, ob sanguinis fervorem in thorace collecti. Cum autem sanguis iste ob vulneris angustiam exitum nullum haberet (et si æger collocaretur in eadem figura, qua læsus fuerat) & febris nimium cresceret, necessarium planè fuit sanguini exitum parare, vel vulneris dilatatione per scapellum (Tab. XII. Fig. I. & Tabul. XXXVII. Fig. V. E) vel nova sectione inter tertiam (Tab. XXXVII. Fig. II. A.) & quartam ab ultima enumerata costam, secundum Hippocr. instituta. Hic enim abiter notandum, quod Hippocrates costas incipiat numerare ab infima seu duodecima numerata, eo quod digitis optimè tangi queat, atque idem sit, ac si dixisset, inter 9. & 10. costam instituendam esse sectionem à superioribus numerando. Dilatatio vulneris frustra fuisset tentata, quoniam major sanguinis in thorace contenti pars in regione diaphragmatis fuerat collecta. Parum etiam Paracentesi profecissem, siue in dextro, siue in sinistro latere facta fuisset. In sinistro non contulisset, quoniam in dextro colligebatur materia. Dextrum incidit prohibuit dorsi jecorisque insignis dolor & intumescencia: supererat expurgatio per urinam & sputum, quam tamen expectare nimis periculosum erat, ob materia copiam, qua nativi caloris suffocationem minabatur.

Quare obligavi vulnus, velut die præterito, & ad aliud auxilium deveniendum esse mecum concludens, mihi curavi fieri cannulam & obturatorem aureum (Tabul. XXXVII. Fig. IV. A.) ut facili negotio vel in triangulum, vel semicirculum inflecti possint. Hoc instrumento

in triangulum curvato, & in capacitatem thoracis lenitè imposto, styloque extracto, magna copia sanguinis (sine suctione que sit ore) per cannulam effluxit. Post sanguinis hanc evacuationem, vulnere imposui cannulam alatam & aurcam (Tab. XII. Fig. XII.) pulvere adstringente Galeni, chrysoliti præp. & albumine ovi illitam: de super applicui Emplastrum diapalma, spongiam novam in vino rubro expressam, & linteam duplex, cum Softrati vinculo. Ab hac evacuatione tota nocte melius quam præterita quiescere potuit vulneratus. Tertio post lesionem die instrumentum prædictum thoraci adhibui, & libram iterum unam & dimidiam, cum admiratione non solum assistentium, verum etiam cum bona virium tolerantia extraxi.

Sumpto prandio, quod erat p̄isana & decoctum hordei, accepit vesperi emulsionem:

℞. Semin. melon. ꝑ̄iij.
Papav. alb. ꝑ̄j.
Aq. fragaria.
Pimpinell.
Veronica.
Nymph. ana ꝑ̄ij. F. Emulso.
cui addatur.
Lapid. chryf. præparat.
Margaritar. præp.
Corall. rubr. præp. ana gr. viiij.
Syrup. violar. ꝑ̄j. M.

post cuius usum tota nocte quietè dormivit. Die quarto lesionis, mingens acerbissimum dolorem in meatu urinario sensit: inspexit igitur urinam, qua ominosè turbata & fetida mihi certissimum signum fuit, materiam in thorace contentam ad vias urinarias tendere.

Vesperi ob constipationem alvi usus est Enemate sequenti.

℞. Sequent. Decocti ꝑ̄x.
Mell. viol. sol. ꝑ̄ij.
Cass. rec. extr. ꝑ̄ß.
Ol. viol. ꝑ̄ij. M.

à quo bis dejecit.

℞. Herb. Veron.
Pimpinell.
Prunell.
Plantag.
Agrimon. ana M. ß.

Hord. integr. p. ß.

Coq. in f. q. aq. & vini oligophori ad ꝑ̄j. colaturæ adde Mell. ros. col. ꝑ̄ij. Misce pro injectione detergente & consolidante.

Hoc decocto per siphonem Tab. XXXIII. Fig. IV. C depictum injecto, & denuo evacuato, cannulam ex auro perforatam Tab. XII. Fig. XII. & digestivo oblinitam vulnere imposui, ac de super ceratum diapalma, ut & splenium quadruplicatum ex vinoque rubro expressum, adhibui. Interim non fuit neglectum vulnus carpi, sed alternis diebus suis remediis curatum & obligatum. Die

Sexto

Sexto ob amaritudinem oris exhibui potionem medicam sequentem.

℞. Syr. ros. sol. ꝑjss.
Extract. Rhab. ꝑj.
Diacarth. ꝑj.
Cremor. Tart. ꝑß.
Aq. Cichor. q. s. M. F. Potio.

Die Septimo potum ordinarium miscui sequenti decocto.

℞. Herb. Veronicæ.
Agrimon.
Vincæ per vinc.
Prunell.
Fragar. ana. M. j.
Cin. Astacor. fluviat. ꝑj.
coq. in s. q. vini oligophori ad ꝑj. s. col. adde mell. ros. col. ꝑij. M.

Die Octavo vulnus carpi & patiens benè habuerunt; ille tamen nihilominus pulvere usus est cordiali.

℞. Pulv. lap. chryf. præp.
Mag. marg.
coral. rub. ana gr. iꝑ.

M. cum s. q. syrup. viol. & corall.

Die Nono patiens optimè habuit, & de vulnere thoracis parum puris cocti exiit: unde, omisso injectionis decocto, solam cannulam digestivo oblitam vulneri imposui. Plaga carpi, loco diapalma, applicui ceratum divinum, ad inducendam cicatricem.

Die Decimo omnino nihil de vulnere thoracis effluxit, sed patiens conquestus est de tussicula, quæ ab usu trochiscorum pectoralium cum ambra, & moscho cessavit.

℞. spec. diair. s. ꝑij.
diamb. c.

Pulv. ireos Florent. ana ꝑj.
Trochif. Gall. mosch. ver. gr. xxii.
amyl. ꝑj.
Sacch. albiss. ꝑjss.
candi alb.
ponid. ana ꝑvj.
Ambr. gryf. ver. gr. vj.
mucilag. tragac. in aq. rosar.
diss. q. s. F. Trochisci.

Urina adhuc dum turbida & mictio dolorifica erat.

Die Undecimo cum patiens optimè valeret, nihilque de cavitate thoracis amplius exiret, ne vulnus degeneret in thoracis fistulam, ommissa cannula, turundam filo alligatam, & unguento de bethonica illitam, indidi, de super admoto cerato citrino.

Die 12. 13. & 14. æger sine querelis transegit & dixit, se ratione virium, citra scipionis beneficium, ambulare posse.

Cum die 15. 16. & 17. vulnus mundum & detersum appareret, ipsi turundam quotidie breviorè imposui, ut caro ab intra excrecere inciperet. Die 17. vulnus carpi, cerato divino adjunctum, cicatricè acquisivit.

Adie 18. usque ad 22. per optimè patiens strenuus valuit, unde extraxi turundam, & ejus loco plagulam ex filamentis carpiis confectam, & unguento de bethonica oblitam vulneri apposui, & partem affectam spongiâ novâ & ex vino rubro expressâ, ac fascia compressiva, quam cataphractam Tab. Ultim. S. vocant, obligavi.

Die 28. vulnus cerato divino cicatrice fuit obductum, & patiens pristina sanitati restitutus.

Die 34. conquestus est de vehementissimo sinistri pedis dolore, qui originem traxit ex animi commotionibus, sed repurgato corpore à biliosis humoribus, cessavit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA TERTIA.

Vulnus thoracis paracentesin requires.

ANNO 1622. Mense April. Antonius Auriga Patavii sauciatus est in dorso, ense ad sinistram mammam penetrante, atque adeo duo vulnere efficiente, quæ in sequebantur præceps in terram lapsus, animi grave deliquium, aponia, sudores in toto corpore frigidi, pulsus intermittentes, & vomitus sanguinis cum suspicionem cordis aut œsophagi vulnerati. Vulnus in utraque parte obligavi, sed prius foramen in mamma scalpello falcato Tab. XXXVII. Eig. V. E. dilatavi, & utriusque turundam, ex stappa cannabina, albumine ovi oblitam, filoque alligatam imposui, nihilq. omisi, quod in ejusmodi vulneribus fieri necesse est. Obligato vulnere ob summam virium debilitatem, patienti vinum fuit concessum, nullum tamen arteriarum in carpo pulsus per integrum diem digitis percipere potui.

Die sequente quamvis magna sanguinis copia ex vulnere fluxerit, nullus tamen pulsus deprehendi potuit, nisi vulneratus, de loco in locum, aut de latere in latus, mo-

veretur. Eodem die assumpsit panatellam, quam subito revomuit, unde œsophagum laceratum esse mecum conclusi.

Tertia die patiens difficulter respiravit, in latere affecto propè diaphragma insignem sensit dolorem, de vulnere vix guttula effluxit, & quod maximum fuit, pulsus omnino defecit. Hanc ob causam inter tertiam (Tab. XXXVII. Fig. II. A.) & quartam thoracis costam, secundum Hippocratem, pectus fuit apertum, hac intentione, ut evacuaretur materia in thorace contenta, ne calidum innatum suffocaretur, & substantia pulmonum putresceret. Facta perforatione, vix tres aut quatuor guttula sanguinis de vulnere effluerunt, quod ideò notandum esse censeo, quia nonnulli ajunt maximum fieri sanguinis fluxum, ob vasorum intercostalium incisionem: sed non eo inficias, aliquando, & præcipuè in biliosis corporibus, succedere ejusmodi in cavitatem sanguinis profluvium, quando inciditur vena aut arteria, quæ tamen scalpello Tab. II.

Dd 3

Fig. I.

Fig. I. facillimè evitari possunt. *Sit lasa vena aut arteria intercostalis, quid refert? parum, aut nihil: sanguis enim ob vulnus inter tertiam & quartam costam retentus factum, in cavitate thoracis retineri nequit, & si retineretur, sequenti die, dum obligabitur vulnus, iterum effluet. Aperto igitur thorace, de vulnere effluxit materialotura carnis similima, ad integram fere libram: qua evacuata manifestè percepi pulsum, & vulnere turundam medicamento ex albumine ovi & pulvere adstringente Galeni oblitam, immisi. Vespere denuò reli-gavi vulnus arte incisum, rursusque integram libram sanguinis cum tertia parte puris commixtam exemi: postea vulnere imposta fuit turunda ex linteo convuluro parata, & digestivo sequenti oblita:*

R. Olei Hyperic. ꝑj.
Terebinth. ꝑj.
Mell. ros. colat. ꝑj.
M. F. digestivum.

de super ceratum diapalma, linteum quadruplicatum ex vino rubro expressum, fasciaque coneniens.

Quarto die obligavi superiora vulnera, & ex laterali à me facto vitrum puris, quarta parte sanguinis, mixti extraxi. Circa labia vulneris novi apparuit inflammatio, propter quam egro interdixi vino, & prescripsi a-quam hordeaceam pro potu ordinario. Pulsus manifestissimus fuit, & ex superioribus vulneribus purulenta materia, in paucissima quantitate, effluxit: Unde patienti prescripsi sequentem syrupum, de quo singulis diebus, summo mane & vespere duabus horis ante cœnam, Uncias quatuor aut quinque per os assumeret.

R. Hordei decorticati, M. j.
folior. Fragar.
Vincæ per vinc. j.
Fol. Bugulæ.
Pimpinellæ.
Cichorei.
Farfaræ.
Pilosellæ.
Equiseti.
Verbenæ. ana M. ß.
Rad. Rub. Tinctor. ꝑj.
liquiritiæ ꝑj.
Aq. fontis lb. vj.

vini albi lb. ij. Bulliant, ad consumptionem mediæ dietatis, & in fine decoctionis addantur mellis colati ꝑj. M. pro syrup. vulnerario.

Quinto die, per hoc effluxit denuò vitrum puris non nihil fatidi, magisque ad flavedinem, quam ad albedinem tendentis. Ex utroque antiqui vulneris foramine exiit materia instar casei mucosa (ut in peripneumonicis sæpissime vidi) at in pauca quantitate. Labia novi vulneris fuerunt livida, plagule ob magnam corporis impuritatem denigrata, & febris solito major facta.

Sexto die, mane & vespere, effluxit vitrum dimidium puris, ob cuius maximum fatorem nemo in cubiculo manere potuit, sub plagulis quoque & splenis hu-

mor verè melancholicus visus fuit, hinc sequens decoctum prescripsi.

R. Scordi. M. j.
Mell. ros. colat. lb. j.

Aq. comm. lb. vj. coq. ad tertiæ partis consumptionem, & de colatura injiciatur integra libra per siphonem Tab. XIII. Fig. II. delineatum. Post injectionem immisi turundam prescripto digestivo oblitam. Specillum argenteum puri immisum, & illico extractum, si nigrum fiat, egrotum vix evasurum Hippocrates tradidit. Ego ad imitationem Hippoc. puri specillum immisi, quod cum nullam nigredinem contraxisset, sed albissimum permansisset, de restitutione bene speravi.

Septimo die, majorem febrem, quam diebus præteritis, habuit eger, pus etiam in magna quantitate effluxit, sed non adeo malum spirans odorem, ut die quinto & sexto.

Octavo die labia vulneris inter tertiam & quartam costam facti inflammationem conceperunt, cujus causa patiens majorem dolorem & febrem vehementiorem sensit.

Nono die, fator purulenta materia evidenter remisit: Vespere verò circa vulnus novum adfuit Erysipelas, cum dilatatione foraminis & costæ tertiæ denudatione.

Decimo die vulnus artificiosè incisum adhuc latius comparuit, quam die præterito, cujus dilatationis causa meo judicio fuit humor biliosus, qui acrimonia sua substantiam carnosam corrodit. Noctu circa costas spurias, insignem sensit dolorem propter erysipelas, atque nervum intercostalem, qui musculo abdominis descendenti inseritur.

Undecimo die melius habuit, & tota nocte dormivit; siphonem noluit admittere, ob dolorem membrana, qua succingit costas.

Duodecimo die tam magnum dolorem manè sustinuit, quam pridie, unde omissa turunda, vulnere tantummodo spongia particulam, decocto vulnerario expressam, imposui: nocte toto corpore bis sudavit.

Decimo tertio melius habuit, pus quoque album effluxit. In his casibus nullum præstantius remedium, quam non purgare corpus, quia si exhiberetur purgans, omnes humores concurrerent ad intestina, & extenuaretur corpus, cujus extenuationem mala sequerentur symptomata.

Die decimo quarto tota nocte bene dormivit, pus etiam, in pauca quantitate, per vulnus exiit; vespere verò illud in majori quantitate exiit, & pulsus vehementior solito fuit deprehensus.

Die decimo quinto majorem febrem habuit, quam die præterito: quia eger in sinistro & sano potius, quam dextro & laeso decubuit latere, unde pus in thorace contentum febrem auxit. Vespere vulnere laterali fuit imposta turunda, quia caro nimium crevit.

Decimo sexto patiens sumpsit, ob amaritudinem oris, quam per quatuor circiter dies sensit, Rhabarb. à quo medicamento quater biliosa egressa excrementa, deinde melius habuit.

Decimo

Decimo septimo praeberi decoctum ordinarium. Vesperis album, in paucissima quantitate, exivit, ob id decoctum per siphonem non fuit injectum, vulneratus etiam non amplius tussit. Nocte bene dormivit, febris vero non nihil major fuit die praeterito.

Decimo octavo neque injecti decoctum, neque vulneri turundam imposui, sed solummodo plagulas unguento de bethonica oblitus adhibui, de superque Ceratum Barbarum: pus ad viriditatem magis quam ad albedinem tetendit. Nocte dormivit, sed habuit trixas per somnum, quae significarunt praevorum humorum in corpore abundantiam.

Decimo nono tota nocte sudavit. Pus adhuc non nihil viride fuit: quatuor horis ante prandium sumpsit Cassiam rec. extr. ʒss. dissolutam in juscule decoctionis cichorei, borraginis, pimpinellae, & veronicae, quae ter ipsum purgavit; excrementa erant omnino biliosa.

Vigesimo die ʒs. puris exivit, ob id vulneri arte facta, & in turunda iterum dilatato imposui cannulam stanneam, cum spongia ex vino rubro expressa. Vigesimo die, tota nocte non potuit dormire, quia cannula premebat costas, & membranam pleuram.

Vigesimo primo. Nihil ex vulnere effluxit, nihilominus tamen cannula fuit vulneri imposita, ut heri.

Deinde sumpsit flores cassiae in praedicto juscule alterato dissolutas, una cum pulvere Rhab. Mechoaca nigra, & Cremoris Tartari. In posterum non sumpsit decoctum vulnerarium, sed juscule ex nonnullis herbis, Cichorii scilicet, Borraginis, Sonchi, Fragariae & Vincæ per, Vincæ alteratum: foramen in mamma consolidavit.

Vigesimo secundo sumpsit iterum praedictum juscule alteratum.

Die vigesimo tertio semel injectum fuit decoctum vulnerarium, & parum puris effluxit, quod quia adhuc non nihil viride fuit, paries denuo usus est pulvere suo purgante.

Die vigesimo sexto, septimo & octavo non amplius injecti decoctum vulnerarium, semel in die obligavimus vulnus, & febris post duos dies remisit.

Die vigesimo nono paries sumpsit juscule suum alteratum: pus fuit album, & paries quasi extra periculum.

Die trigesimo sexto cum reviserem vulnus, ex ea magna puris copia effluxit, cum tumore labiorum, quod signum fuit alicujus erroris, quem irvictus ratione commiserat: interrogatus respondit, quod comederit de prohibitis lacticiis, a quibus in posterum abstinuit, & brevi feliciter restitutus fuit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA QUARTA.

Fistula thoracis acu pertusa.

Officialis quidam Caesarianus Anno 1630. lethaliter sauciatus fuit tribus digitis transversis infra claviculam dextram, & Ulma in caupona aratro insignita ferè curatus, ob errorem in victus ratione commissos corripitur inflammatione, quae suppurata degeneravit in sinu sub cute latissimè, cujus fundus ad octavam usque costam descendit, ita ut neque Chirurgus, neq. Medicus materiam in sinu collectam expurgare potuerint, nisi agrum cotidie in caput, pedibus sursum spectantibus collocarent. Cum autem sinus consolidatio protraheretur, paries quotidiana corporis conversione multum perturbatus, me sibi ab hospite commendatum vocari iussit. Accedens, re percepta, proposui sinus incisionem, quae scolopomachario peracta felicissime solet succedere. Hac chirurgia non concessa, modum excogitavi, quo citra sinus incisionem materia facilem acquirat exitum. Quapropter immisso per sinus orificium, gentiana

dilatatum, instrumento Tab. XIV. Fig. V. cujus apici globulus cereus erat affixus, in sciopiente (credebat enim me sinus qualitatem explorare) fundum citissime perforavi, acumque detraxi. Evacuata per datam viam materiam, vulnere inferiori indidi turundam integro ovi imbutam, superiori unguento de bethonica infectam, appositoque emplastro diapalmae & linteo quadruplici, totum pectus Sostrati vinculo deligavi. Postea vulnus recens penicillo, ex tela incerata cavo, per aliquot dies apertum detinui, donec superius applicito cerato di vino consolidaretur, sinusque parietes mellicrato optimè deterse, spongia nova in vino rubro expressa, & fascia, quam Galenus cataphractam Tab. Ultima. S. appellat, arctè adhibita conglutinarentur. Sinu agglutinato, cannulam quotidie minui, tandem ulcus cicatrice obduxi. Hic modus curandi optimè succedit, quando sinus nullum contraxerit callum; secus, voto non respondet curatio.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA QUINTA.

Empyema thoracis apertione curatum.

ANNO 1625. Nicolao Rohler! Civi & nauta Ulmensi apertus fuit thorax in dorso inter quartam & quintam a supræma costam cultro panario, qui pulmones laesit adeo, ut paries statim, praeter sanguinis sputum, de magna respirandi difficultate conquireretur. Prima laesionis hora accersitus, in cavitatem thoracis siphone injecti mixturam stegnoticam, & turunda apertum conser-
servavi vulnus. Ad virium instaurationem, & sangui-

ni compressionem praescripsi electuarium (cujus ingrediètia videantur observat. 41.) & victum tenue. Discedens adstantibus indicavi, patientem certò periturum, nisi inferius scalpello novum vulnus quam primum pareretur. Adstantes recusarunt. Mane ipsi agroto proposui paracentesin Hippocraticam, qui statim in ipsam consensit, eaq. mediante, aliisque remediis non neglectis, felicissime restitutus per annos aliquot integerrimè vixit.

OB-

ARMAMENTARI CHIRURGICI,
OBSERVATIO QUADRAGESIMA SEXTA.

Materia Empyematis diureticis evacuata.

ANNO 1631. Valentinus Dettelbacher / Pistor Vlmensis, in diversorio ad Solem sibi ipsi cultrum sub papilla sinistra in thoxacis cavitate adegit, citra tamen lationem partium contentarum. Quapropter vulnere turundam stegnotico communi imbutam imposui, spleniumque in vinonigro austero expressum Sostrati fascia alligavi. Quo

facto clysterem laxativum injici, & sanguinem e dextro brachio educi curavi. Deinde materia partim per vulnus, partim per vias urinarias expurgata, plagam internis & externis medicamentis multoties propositis, injectionibus scilicet, unguentis, emulsionibus & decoctionibus vulnerariis consolidavi.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA SEPTIMA.

Vulnus thoracis penetrans per septum transversum in ventriculi fundum,

ANNO 1645. die 12. Augusti, Melchior Prick / Fullo Vlmensis, ab hortulano quodam vulneratus fuit, non solum in capite & naso, de quorum curatione supra Tab. XXXII. & Obs. 22. dictum, verum etiam in thorace, quinque digitis transversis infra sinistram papillam. Vulnus capiti & naso inflictum Chirurgus Elias Walther / statim stegnotico debite obligavit, & tertium in pectore inveniens me vocari iussit. Accedens, vulnere in thorace accepti qualitate specillo exploraturus, in cavitate per venire non potui: concidit enim vulnus, ob musculorum sicum mutatum, in quo patiens fuit latus. Inter explorandi actum vulneratus eromuit magnam sanguinis copiam, ita ut, gravi Syncope correptus, divinis potius, quam humanis auxiliis indigere omnibus visus fuerit. Hic vomitus mihi lationem ventriculi, & per consequens diaphragmatis in parte carnosa, atque perforationem pectoris indicavit. Quare, predicto adstantibus vite periculo, vulnere turundam stegnotico usitato imbutam imposui, & applicito linimento simplici thoracem Sostrati vinculo Tab. XXXVIII. Fig. VI. deligavi. Secunda die, hora quinta matutina, patiens denno vomuit duas mensuras sanguinis mero diluti, & posthac omne id, quod ore assumptum deglutivit. Quasitum igitur fuit, cum plaga nasi, non in narium cavitate penetraret, ita ut sanguis per palatum ad fauces, & ab iis in ventriculum defluere potuisset, unde sanguinis iste & ciborum vomitus proveniret? Quarentibus respondi, quamvis vulnus collapsum, specillo adhibito, introitum in thoracem non concedat, nec aliqua in abdomine plaga appareat, nihilominus tamen accidentia, lesioni thoracis supervenientia, satis probare, gladium per musculos intercostales, & diaphragmatis partem carnosam, (nervosa enim substantia si esset laesa, graviora symptomata egrum infestarent.) in ventriculum penetrasse. Perforatam pleuram significavit sanguinis in thoracis cavum fluxus, & multo magis indusii puritas: si namque thorax non fuisset apertus, sanguis ef-

fluens, procul dubio, indusium rubicundissimo colore tinxisset. Nec obstat, quod patiens de nulla unquam pectoris angustia aut tussi conquestus fuerit: sanguis enim dicta symptomata efficiens, per vulnus septi transversi defluxit in abdominis cavitate, in qua suppuratus per album tandem exiit. Ventriculi vulnus indicavit, sanguinis & assumptorum vomitus, dejectus appetitus & dolor circa praecordia. His rationibus ego permotus, ventriculi solius rationem habui, reliquis vulneribus non neglectis. Quare potum & medicamenta consolidantia, in paucissima quantitate crebro exhibui, (ne eorum copia vel distenderetur, vel ad vomitum irritaretur ventriculus) & vires injectis Clysteribus quotidie duobus, ex jusculonempe carniumpingui & vitello ovi paratis conservavi: Potus fuit vinum granatorum, medicamentum vero conserva rosarum antiqua pulvere mastichis permixta.

℞. Conf. ros. antiq. ꝑiij.
Mastich, elect. sub. pulv. ꝑb.
Syr. consol. major. q. s.
M. in form. elect.

de quo, mane & vespere, sumpsit quantitatem nucis juglandis. Externam ventriculi regionem in unxi oleis adstringentibus:

℞. Ol. rosati.
Mastich.
cydonior. ana ꝑb.
abfynth. ꝑiij.
M. ad ollam.

& vulnus sub papilla veluti simplex per secundam intentionem curavi. Septima decubitus die ager sedem habuit purulentam: Octava in pectore vulnus fuit consolidatum.

Decima quarta, & reliquis, ager ore assumpsit liquores consolidantes, eosque citra dolorem retinuit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA OCTAVA.

Fistula thoracis exedentibus curata.

ANNO 1643. Joannes Jacobus Wolfius, *Adolescens Heilbronnensis, passus est in dextro thoracis latere tumorem durum, qui ad suppurationem ductus, & malè curatus, in fistulam degeneravit, quam Chirurgi Heilbronnenses veluti desperatam naturæ reliquerunt. Pateriens Ulmam veniens, expetiit consilium & operam, quam etiam promissit. Pramissisque universalibus ad discendam fistulæ qualitatem, orificium angustissimum medullâ sambuci vehementer contorta dilatavi, donec specillum rotundum Tab. VIII. Fig. VI. admitteret, quos asperum tetigi. Ad consumendum callum fistulæ immisi penicillum sequenti unguento imbutum:*

*Rx. Pulv. semini. hyoscyam. ʒj.
Alum. ust.
vitriol. ust. ana ʒjs.*

*Butyr. in aq. plant. lot. q. s.
M. F. Ung.*

Extirpato callo, fistulæ turundam (cujus apicem decocto Divino madefactum, euphorbio pulverisato aspersi, reliquum vero unguento oblinivi:

*Rx. Ung. de Bethonic. ʒj.
Ægyptiac. simpl. ʒʒ.*

M. F. Ung. quod calli generationem prohibet.)

imposui, donec, post duos menses, costa squamulas aliquot protruserit: quibus exemptis, turundam cotidie minui, soloque bethonica unguento infectam applicui, donec ulcus carne repletum, beneficio cerati Divini, inducendam cicatricem requireret. His topicis æger, & vino medicato, pristinam sanitatem consecutus, Ulma discessit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA NONA.

Vulnus thoracis scalpello dilatatum.

ANNO 1631. Die 22. Novembris Johann. Georgius Kofniger Hippoporopaus Vlmensis in sinistro latere inter sextam & septimam thoracis costam accepit vulnus, quod sine partium internarum læsione penetrabat, angustissimum, ita, ut nullam turundam admitteret. Quapropter accersitus, illud statim dilatavi scalpello. Tab. XII. Fig. I. seu Tab. XXXVII. Fig. V. E. quo sanguis in cavitate prolapsus & pectoris angustiam efficiens convenienter possit evacuari. Evacuato tantum, per vulnus, sanguinis, quantum vires oppressæ concedebant, vulneri imposui turundam ex lino crudo confectam, remedio sanguinem

sistente infectam, filoque longo alligatam, & premisso clystere laxativo, sanguinem e vena mediana sinistri brachij Chirurgus eduxit. Sequentibus diebus, mane & vespere, vulnus religavi, illique, emissa prius convenienti sanguinis quantitate, turundam digestivo sæpe jam proposito, imbutam immisi, donec, evacuata omni materia vulnus bonum coqueret pus. Ultimo plagæ adhibui cannulam ex linteo incerato cavam, & medicamento sarcotico inunctam, quam cotidie tenuiorem & breviorē paravi, usque dum vulnus carne repletum cicatricem requireret, postmodum cerato divino inductam.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA.

Aliud vulnus thoracis scalpello dilatatum.

ANNO 1627. Die 5. Decembr. Barbitonfor Adam N. ad me venit, & mihi nunciavit, Reverendum Dominum Gallum Schniger Parochum in pago Einsingen heri post canatem pus, à milite quodam Casariano, gladio læsum esse, duo vulnera accepisse, quorum unum in dextra inferioris maxilla parte, alterum in dorso propè vertebra, inter tertiam & quartam thoracis costam (eo scilicet loco, quo Hipp. Paracentesin instituere solet.) lateris dextri in cavitate penetrans, usque ad supremam ejusdem lateris costam; paulo inferius, quam ubi clavícula summæ ossis sterni extremitati annectitur, cum læsione pulmonum & vasorum intercostalium, quam subsequuta hæc symptomata: Animi scilicet grave deliquium, magna respirationis difficultas, sudores frigidi, & dolores circa pectus maximi. Vulnus in dorso Barbitonfor obligavit, turunda albumine ovi oblita, saltemq; inter membranam carnosam & muscolum, aniscalptorem dictum, imposita, adhibitoq; desuper Emplastro stictico Crollij, vulgo Stictichypflaster. Vulnus erat simplex in maxilla inferiore, cui

adhibuit ceratum di. palma. Sequenti die inveni vulneratum cum magna respirationis difficultate, severissimis doloribus, tam in parte anteriore, quam posteriore, ob vasorum intercostalium læsionem. Vulnus, quod erat angustum, tentavi specillo obruso, quo perveni in thoracis cavitate, quod significavit, magnam sanguinis copiam in thorace fuisse collectam.

Quapropter statim ad sistendum sanguinis fluxum, siphone in capacitatem thoracis infudi sequentem mixturam:

*Rx. Pulv. adstring. Galen. ʒj.
chrysol. præp. ʒj.
Albumin. ovor. n°. iiij,
Aq. plantagin. q. s.
M. Pro injectione.*

& vulneri imposui turundam filo alligatam, & spissiore stegnotico oblinitam, ut apertum conservaretur: desuper applicui linteam in vino rubro expressum, & fasciâ, quam Sostrati vinculum Tab. XXXII. Fig. VI. appellant, ad detinendam turundam, & impediendam inflammationem.

Ee

Ad

Ad hamorrhagiam compescendam, & vires rescindendos usus est Conditio.

℞. Conferv. Symphit. ʒvj.
rosar. antiq. ʒj.

Troch. de terra figill.
Charab. ana ʒj.

Bol. armen. præp. ʒij.

Marg. præp. ʒß.

Sacch. ros. tab. &

Syrup. granat. ana q. s.

M. F. Conditum, de quo æger sæpius per diem
sumat aliquam portionem.

*Ad sitim levandam præscripsi julepum refrigerantem &
adstringentem.*

℞. Syrup. Granat.
Myrcin. ana ʒjs.

Aq. Veronic.

Plantag.

Prunell.

Cichor. ana ʒiij.

Species diamarg. frig. ʒjs. M.

Hora 5, post meridiem sumpsit grana aliquot laudani opiati cum Magisteriis, a quibus per quatuor horas placide dormivit: Die 3, ob infirmi ventris dolorem patiens admisit Enema anodynum, & laxativum:

℞. Rad. Alch.

Tormentill. ana ʒß.

Herb. Malv.

Agrimon.

Veronic.

violat.

Flor. chamomill. ana Mj.

Semin. lini.

fænuigr. ana ʒiiij.

Anis.

fænicul. ana ʒjs.

Uvar. passar. ʒß.

Coq. in f. q. aq. font. ad ʒxx.

colaluræ addé

Mell. ros. sol. ʒiij.

Ol. violat. ʒijs.

M. pro Enemate,

à quo bis deiecit materiam biliosam & serosam. Post Enematis rejectionem, incisa fuit vena jejoraria lateris laesi, & educus sanguis ad ʒiiij. Hora tertia post meridiem, extraxi turundam, sed nihil effluxit, ob vulneris angustiam, quod scalpello dilatavi Tab. XXX. Fig. V. E. ut materia in thorace collecta liberum haberet exitum. Post vulneris dilatationem ʒj. sanguis adeo calidi effluxit, ut profluens patientem magis ureret, quam candela accensa. Sanguinis libra evacuata, thoraci injeci iterum mixturam venas sanguinem fundentes, constringentem, & vulneri immisi turundam filo annexam, atque idoneo medicamento inquinatam. Ad dolorem pectoris mitigandum ordinavi unguentum.

℞. Ung. pectoral. ʒj.

Ol. amygdal. dulc.

Chamomill.

lumbricor. terr.

ana ʒjs.

M. ad ollam.

Die 4, ob sanguinem in thorace contentum, major fuit febris, quam diebus præteritis. Soluta Sostrati vinculo, & turunda extracta libra integra sanguinis, vesperi hora 7, iterum libra j. & semis effluxit. Circa 10. noctis horam sequentem assumpsit Emulsionem, à qua iterum tres horas dormivit.

℞. Semin. melon. excort. ʒß.
lactuc.

papa. v. alb. ana ʒj.

Aq. Frag.

Pimpinell.

Veronic. ana ʒiiij.

F. Emuls. cui adde

Spec. diamarg. frig. ʒjs.

Syrup. violat. ʒij.

M. Pro dof.

Ad difficultatem respirationis & dolorem pectoris (cujus causa erat magnus sanguinis effluxus) sæpiissime cochleare sumisit de sequenti mixtura.

℞. Aq. veronic. ʒiij.

Pimpinell.

Cichor.

Plantag.

Ceraf. nigr. ana ʒß.

Lapid. Bezoard. gr. viij.

Hæmatit. ʒß.

Terr. sigill. ʒj.

Corall. rubr.

Mag. Marg. ana ʒß.

Manus Christ. perl. ʒß.

M. ad vitrum.

Quinto die, religato vulnere, iterum ʒj. sanguinis effluxit; Respiratio facilior fuit quam diebus præteritis, ob id præscripsi decoctum vulnerarium.

℞. Hord. integr. p. ʒ.

Fol. Fragar.

Vincæ per vine.

Bugulæ.

Pimpinell.

Veronic.

Cichorei.

Farfar.

Pilosellæ.

Verbenæ.

Equiset. ana Mß.

Rad. rub. tinct.

Torment. ana ʒß.

Liquirit. ʒj.

Aq. fontis ʒvj.

Vini alb. ʒij.

coquantur ad consumptionem mediæ dietæ & in fine ebull. add mell. ros. colat. ʒijs. Misc. & col. pro syrupo, de quo quotidie mane hora 7. ʒiiij. & vesperi hora 4. ʒiij. sumsit. Potus erat aqua hordei cum herbis vulnerariis decocta. Die 7. aliquantulum melius habuit, & ʒj. sanguinis effluxit. Vesperi, ob dolorem circa regionem umbilici, injectus fuit clyster supra descriptus. Turundam vulneri immittendam oblini vi digestivo:

℞. Tereb.

℞. Tereb. lot. in aq. plant. ꝑjss.
Olei lumbr. terrest. ꝑj.
vitell. ovin^o. j.
M. in form. linim.

Septimo die pulsus fuit omnino aequalis, & ram mane quam vesperi ꝑviii. puris sanguine mixti effluerunt.

Die 8. iterum ꝑj. puris sinceri effluxit, patiens conquestus est de tussi, propter quam præscripsi Eccelegma:

℞. Lohoch. de pulm. vulp.
Sani & exp. ana ꝑvj.
Syrup. de farf.

de ros. sicc.
Veronic. ana ꝑj.
Hyslop. ꝑj.

Pulv. Hyslop. ꝑj.
Flor. Sulphur. ben. purg. ꝑij.
Trochisc. de spodio ꝑj.

M. & dentur cum baculo liq.

Interim, ob fatorem puris, non fuerunt neglecta injectiones ex decocto scordij, hordei, & mell. ros. colat. Die 10. ꝑj. puris cocti ex thoracis cavitate fluxit, & aeger melius habuit, quam die præterito. Die 11. per vulnus effluxit ꝑj. puris optimè cocti, cum pulmonum aliquot particulis, in quibus aspera arteria ramos evidentissimè inspicere licuit. Die 12. & 13. pus effluens fuit coctum. Patiens propter tussim & amaritudinem oris, duabus horis ante prandium sumpsit seq. bolus.

℞. Flor. Cass. rec. extr. ꝑj.
Spec. diamarg. frig. ꝑj.
Agaric. trochisc. ꝑij.
Rhab. elect. ꝑj.
cum sacch. f. bolus.

à quo ter quaterve deiecit. Die 14. melius habuit, quam diebus præteritis. Die 15. ꝑiij. puris fetidi effluerunt: quapropter cavitationem thoracis elui injectione prædicta. Die 16. in minore pus quantitate exiit, neque fator tam magnus fuit, ut die præterito. Die 17. urina non fuit amplius biliosa, ut alias, egro de tussi valdè conquerenti ordinavi lambitivum:

℞. Rad. Symph. decoct. contuf. & cribro traj. ꝑij.
Spec. diatrag. frig.
Succ. liquirit.
Sacch. penid. ana ꝑiij.
Syrup. liquirit.
viol. ana q. s. M.

Die 18. tussis, & fator remisit, ita ut tota injectio à calore non fuerit mutata. Die 19. aeger bene habuit, urina quoque planè naturalis fuit. Die 30. aeger conquestus est de dolore vulneris, quod inspexi, & inveni cannulam à carne optima extrusam: ob id, & quia nihil materia effluxit, removi cannulam, & imposuit turundam, unguento de bethonica oblitam: & quotidie bis de hoc decocto in cavitationem thoracis siphone injeci, ad consolidandas & corroborandas partes internas.

℞. Hord. integr. Mß.
Rad. conf. major.
Tormentill. ana ꝑiij.
Herb. Veronic.
Pimpinell.
Pilosell.
Achimill.
Consolid. Sarac.
Bugulæ.
Verben.
Equiset.
Vincæ per vinc.
Fragar.
Scord. ana M. ß.

Semin. cichor. ꝑj.
Aq. font. ꝑvj.
Vini alb. ꝑj.
coq. ad tert. part. consumptionem, in fin. add.
Mell. ros. col. ꝑjss.
M. Pro injectione.

Die 36. vulnus omnino consolidatum fuit, & patiens pristina sanitati restitutus, in publicum prodiit.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA PRIMA.

Empyematis per diuretica felix curatio.

ANNO 1638, die 24. Junij, Divi Iohannis Baptista, hora 7. vespertina, Dominus Johannes Maschque, Capitaneus bene potus, in monomachia vulneratus est a Domino de Orien | legato seu vicario militum, dextro musculo pectorali, duorum transversorum digitorum infra claviculam, vulnere penetrante (per venam cephalicam & thoracicam.) in capacitatem thoracis, cum insigni hemorrhagia, animi deliquio, convulsione, stertore, sudore frigido, à spūtia, & risu Sardónico. Et sic ultra dimidiam horam sine sensu & motu jacuit. In quo periculoso casu, ob prædicta symptomata, patientis, & conjugii & filia charissimis dixi, hæc esse præludia mortis. In mentem mihi venit Aphorif. Hippoc. 9. sect. 7. A sanguinis profluvio desipientia, aut etiam con-

vulsio, malum. Nihilominus tamen hæc medicamenta sunt adhibita.

℞. Aq. Ceras. nig. ꝑiij.
Spir. Cephal. Anh. ꝑj.
Lapid. Bez. ꝑj.
Corall. rub. præp. ꝑjss.
Lapid. Chrysol. præp. ꝑj.
Sacch. perlat. ꝑj.

revulsionis gratia ano inditum fuit acre suppositorum, naribus vero & pulsibus admodum aqua odorifera Fuchsi & acetum rutaceum. Vulnus turunda ex lino crudo confecta, ovi albumine imbuta, pulvereque stegnorico aspersa, linteo in vino rubro expresso & fascia ad claviculam Galeni obligavi. Et sic deligatus totam noctem quietè

Ec 2

transiit,

transiegit, & crapulam edormiuit. Secundo, ob angustiam dextrilateris, & dolorem circa diaphragmatis regionem, aperta fuit vena mediana ejusdem lateris, & emissus sanguis ad uncias quatuor. Vesperis, ob ardorem urinae, sumisit dimidiam partem emulsionis:

℞. Sem. Melon. ℥j.
Aq. Pimpinell.
Fragariæ.
Veronicæ ana ℥ijss.
Ceraf. nig. ℥ij.
Corall. rub. præp. ʒss.
Marg. præp. ʒj.
Lapid. Chryf. præp. ʒs.
Sacch. cand. & Syr. viol. simp. ana ℥j.
M. pro emulsione.

Plaga imposui turundam digestivo oblitam (quod constabat ex vitello ovi, Terebinthina lota in aqua rosarum.) & pulvere Lapid. Chryf. præp. aspersam: deinde appposito splenio in vino rubro calidè expresso fasciam dictam Galemi adhibui. Tertio die alvus mota est sequenti clystere:

℞. Herb. Malv.
Violariæ.
Parietariæ.
Veronicæ.
Flor. Chamom.
Malvæ ana M. s.
Sem. Lini ℥iiij.
Melon.
Citri ana ℥iij.
℞oq. in suffic. q. aque. f. ad ℥viiij. colaturæ adde.
Mellis. viol. fol. ℥ij.
Elect. Lenit. ℥j.
Olei violat.
Chamom. ana ℥js. M. F. Clyster.

A quo quater deiecit. Vulnus tractavi propter fluxum sanguinis medicamento stegnorico (quod ex albumine ovi, Lapid. Chryf. præp. & pulv. adstr. Gal. paratum erat) & eger ob animi deliquium, sepius per diem grana aliquot de confectione Alkermes sumisit, a qua melius habuit.

Vesperis, post emulsionis usum, conquestus de ardore urinae, inde vitro excepta, in cuius fundo purulenta materia apparuit. Dolor & gravitas circa diaphragmatis & hepatis regionem desit, & totam noctem placidè dormiuit. Die 4. propter absentiam febris, & quia materia in capacitatem thoracis ad urinarias vias tenderet, operæ pretium duxi prescribere decoctum vulnerarium:

℞. Cineris Astacor. flu. M. ss.
Herb. Pimpinell.
Vincç per vincç.
Veronicæ ana M. ij.
Aq. Fragariæ ℥j.
Vini Oligophor. ℥vij.

bulliant ad tertiam consumptionem, addend. in fine Mell. ros. col. ℥ij.

Hoc decoctum mane & vesperi mixtum fuit emulsioni, quod mirificè sanguinem in thorace contentum ad vias urinarias deduxit. Ex vulnere sanguis fluxit grumofus, quapropter cavitati thoracis decoctum adstringens & consolidans per siphonem injeci, quod describitur observatione 50.

Deinde vulnere cannulam, ex linteo & cera flava confectam, imposui. Desuper ceratum diapalma, & spongiam in vino rubro expressam cum fasciâ adhibui. Die 5. & 6. eger iterum melius habuit. Die 7. vero nihil dormiuit, & conquestus est de dolore vulnervis, & rotius lateris. Inspecto vulnere cannula sive turunda, ex linteo incerato cava, extra vulnus posita erat, unde materia in pectore contenta, & dolorem excitans, non habebat exitum. Evacuata materia remisit dolor, sed patiens conquestus est de oris amaritudine, propter quam prescripsi syrup.

℞. Mann. el. ℥js.
Extr. Rhab. ʒi.
Cremoris Tart. ʒij.
Aq. Veronicæ. q. s.
M. F. Syrup. liquid.

A quo ter deiecit materiam biliosam. Vesperis cum dolor in partibus pectoris superioribus & inferioribus, hoc est, circa vulnus, hepatis & diaphragmatis regionem remissus, inspeximus & tetigimus infimum ventrem, qui flatibus erat distentus. Quare usus est prescripto Enemate, quod ipsi optimè conduxit, & inde tota nocte ad nutum dormiuit. Die 8. urina erat turbida & catarrhosa, unde hefternus dolor a defluxione capitis potius, quam ab ipso vulnere originem traxisse videtur. Die 9. usus est Emulsione cum decocto vulnerario. Vulnus obligatum fuit uti prateritis diebus, nisi quod sola turunda perforata oblita erat digestivo antea prescripto, & aspersa pulvere ex Aloe, Thure, lap. Chrysolito, prius decocto vulnerario per siphonem injecto. Die 10. 11. 12. & 13. optimè valebat. Die 15. Urina fuit clara, & tota nocte optimè quieuit. Ex vulnere fluxit pus bonum & album: ideo cannulam, seu turundam ex linteo incerato cannulatam, extraxi, eamque unguento de bethonica oblitam imposui. Die 16. surrexit & paulisper ambulavit, & nonnihil puris albi & cocti ex vulnere fluxit. Vesperis usus est decocto vulnerario, & emulsione seminum Melonum. Die 17. & 18. iterum benè habuit, & ex vulnere, nihil, aut parum materia exiit. Quapropter extraxi turundam, & filamenta carpta & cerarum diapalma imposui, & spongiam novam ex vino rubro expressam superligavi. Die 20. & 22. vulnus cicatrice obdixi.

OBSERVATIO QVINQVAGESIMA SECUNDA.

Cancer mamillæ exulceratus scalpello abscissus.

Religiosissima Domina Anna Sibylla, Abbatissa Ursperingensis, 47. circiter annorum, temperamenti calidi & parum siccī, ante quinque annos, ex mensium suppressione laborare cepit, ex qua in mamma sinistra tuberculum ipsi ortum est durum, nigrum & dolorosum, ita ut barbitonforis opem implorare cogeret, qui tuberculi istius duritiem, non intellecta causa, emollientibus & humectantibus resolvere conatus est, sed hac ratione, non modo non opem tulit, verum potius miseram mulierem in majorem calamitatem precipitavit. Scimus enim ex nostro Sennerto, cancrum emollientibus tractatum exasperari. Dum his emollientibus tuberculum non cessit, Balneator illius excisionem proponit, & dum secat, ac mammam cruore manantem videt, lepore timidior aufugit, & cruentam fereq. mortuam Abbatissam dereliquit, ita, ut, propter balneatoris aufugium, sorores monasterii præ anxietate fuerint coactæ, sanguinem ex vulnere fluentem sistere, & agram aq. corroborantibus reficere. Ab hac incisione integræ mamma exulcerari cepit, & in horrendam magnitudinem excrevit, cum fatore, ac si acetum cum carne mixtum esset, febre propter viciniam cordis ingenti, & acutissimo dolore, quem in longius perferre non potuisset. Sefflingam venit, & meum & Clariss. viri D. D. Iohan. Reguli Villingeri, Affinis mei plurimum honorandi, consilium & auxilium imploravit. Nos primo intuitu & visitatione malum, ex odore, tumore, & ortu, judicavimus esse cancrum, cui cum aliter, nisi totius mamma abscissione, mederi non possit, de hac Abbatissam admonuimus, ut illam cum forti animo & spe certissima salutis, (cum radices profundas nondum habuerit, & tempus menstruum jam præterlapsum fuerit) sustineret.

Quægitur consentiente, mammam exulceratam, ob summum fátorem, putredinem & dolorem, lavi decocto divino, ipsi pulverem ex alumine usso, tutia præpar. lapide chrysolito, & scordio paratum inspersi, & desuper ceratum oxelaum linimento simplici mixtum:

℞. Cerati oxelæi.
Linimenti simpl. ana ꝑj.
Ol. myrrin. ꝑij. M. in mortario plumbeo.
Linimenti simplicis descriptio.

℞. Succ. Solatr. rec. exp.
Ol. ros. ana ꝑxx.

coq. secund. art. ad consumptionem succi; colaturæ adde

Licharg. aurei.
Ceruf. ana ℥ij.

Misc. fec. art. in formam Ung.
Ceratum verò oxelaum paratur è sequentibus.

℞. Ol. comm. vetust. ℥ij.
acer. vin. acerr.

Licharg. aur. ana ℥ss.

Misceantur ad ignem lentum, donec cerati consistentiam acquirant.)

applicui. Præscripsimus vinum laxativum ex hydragoris & melanagogis, quo corpus per Epicrasin à vitiosis humoribus expurgaretur. Dein Domina Abbatissa secta fuit vena mediana brachii sinistri, at emissus sanguis in paucissima quantitate, eum modo in fine, ut ejus substantiam & qualitates inspicere queamus; fuit autem sanguis adhuc serosus & semiputridus, absque omni ferè fibrarum concretionem. Quapropter usa est condito ex Trochisc. viperinis.

℞. Conservæ Boraginis. ꝑss.
Trochisc. de viperis. ꝑiij.
Syrup. corall. q. s. R. condit.

ut materia serosa & maligna à centro ad circumferentiam duceretur. A dictorum remedium diligentissimo usupatiens melius habuit, fatorque cum putredine omnino cessavit.

Sic preparato & purgato corpore, Domina Abbatissa, mamma abscissionem instanter rogavit: unde, ne longiore procrastinatione ulcus profundiora peteret, Anno 1641. die 25. Junij, omnia ad operationem necessaria præparavi, & sequenti die sectionem ita institui. Exhibita patienti potiuncula ex confect. Alkerm. aquis cordialibus & cinamomi, ad Chirurgiam perveni: Etsi in totius mamma abscissione accipienda sit acus oblonga, anceps, acutissima, duo fila trahens & trajicienda in infima mamilla basi: deinde fila utrinque alliganda & constringenda firmiter, ac si non sufficiat, transmittenda alia acus sit, & similiter fila liganda, ut ex Tab. XXXIX. Fig. I. patet; ad evitandum tamen maximum dolorem, qui ex duplici acus trajectione suboritur, ego (fretus cognitione anatomica. sine transmissione acuum mammam novo vinculo, variis capitibus donato, quod excogitavi, ligatam, in circumferentia tumoris trasi atramento scriptorionotavi, hinc unico tractu, mamillam, acutissimo scalpello, à musculo pectorali adicitus, (ne mihi accideret, quod posthac cuidam lithotomo evenisse sequens observatio docet.) abstuli, & hæmorrhagiam non statim stiti sed postquam omnis sanguis atrabilarius & adustus, ex venis proximis effluerit: quare venas & arterias, saltem corroborandi gratia, cauterio ignito leviter inussi, deinde loco affecto pulverem adstringentem Galeni, & lapidis Chrysoliti præparati albumine ovi conquassato exceptum, & filamentis carptis illinitum imposui, & deligatura, quam Galenus & alii Græci Autores cataphractam appellant, commodè firmavi. Die 27. Junii, sanguinis fluxu subsistente, mamma decurtata digestivum non adhibui, sed ceratum divinum, ob partis humiditatem. Die 28. nullus aderat dolor, nullumque inflammationis signum, nihilominus tamen 29. sum sit haustum vini laxativi, & 30. portionem de condito viperino, ad vitiosorum humorum reliquias educendas, & dissipandas. Trigesimo Junii, Ul-

Ec 3 mam

mam veta, usque ad 4. Augusti optimè patiens habuit, & nunquam conquesta est de ullo symptomate. Die sexto observavi aliquot carunculas albas in mamma, & interrogavi Dominam Abbatissim, an errorem in victus ratione commiserit? respondit, se jussu aconoma hausum vini, quod tamen interdictum fuit, bibisse. Die 8. fuit vox aspera, & statim mihi in mentem venit Hippocratis dictum, libr. de glandulis: Quibus per morbum aut aliam quandam calamitatem mamma aufertur, vox ferox efficitur. Die 9. iterum usa est vino laxativo cum manna permixto, ob constipationem alvi. Die 13. cum animi gratia, gossypinas chirothecas acu texeret, inferiorem mamma partem, ob continuum brachij motum, herpes miliaris corripuit: Quapropter hujusmodi exercitium interdiximus, & patienti prescripsimus vinum medicatum, ut materia biliosa & acris à circumferentia ad centrum, & ab hoc extra corpus moveretur. Die 14. Augusti, ne hujusmodi humores acres in principales corporis partes incurrerent, ipsi fonticulum paravi, revulsivus gratia, in sinistro pede supra genu, & brachio dextro. Die 16. ob summum aeris calorem maximumq, herpetis pruritus facta est excrecentia carnis, unde per os sumisit

Syrupum.

℞. Syrup. ros. fol. ℥ij.
 Extract. Rhab. ℥iijss.
 Diacarth. ℥ij.
 Mag. Tartar. ℥j.
 Aq. cichor. q. s. pro Syrup.
 liquido.

à quo per novem vices copiosissimam bilem egestit: Excrecentia carnis pulvisculum ex Tutia & lapid. chrysol. præp. ana ℥i. & alum. Roch. ℥iij. paratum, & filamentis carptis aspersum, applicui, & Herpete miliari ob insignem pruritus, post fomentum ex decocto malvæ & aq. fluxu- aliceratum citrinum apposui: à quorum remediorum usu excrecentia fuit consumpta, & herpes miliaris, cum suo pruritu, omnino evanuit. Die 7. Septembris uterque fonticulus suum officium fecit: à nono usq, ad is. pilulas Aloeticas Hieron. Fabrit. ab Aquap. usurpavit, propter dolorem Capitis & pigritiam alvi, & postea optimè valuit cicatrice parti affecta obducta. Die 28. Septembr. ipsi facta fuit vena pro exploratione sanguinis, qui bonus & rubicundus absq, omni putredine erat. Die 6. Octobris letissima & sanissima Ulmâ discessit.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA TERTIA,

Vulnus Sclopeti in inguine & pene curatum,

ANNO 1633. Mense Julio N. N. vexillifer equitum in duello vulneratus fuit, sclopeti globulo, in femore dextro propè inguen, meatu urinario & crure sinistro. Globulus namq, membri virilis radicem perforans, & per meatus urinarij longitudinem excurrrens, sinistrum etiam lesit crus. Tertio lésionis die vocatus, a gri (qui de insigni meatus urinarij laceratione, penisq, inflammatione, & priapismo conquestus est) alvum subduxi, propter gangrenæ metum, chlystere leniente: & ordinato tenui victo (qui in præcavendis & curandis quibuscunque inflammationibus plurimum valet) vulneribus inguinis dextri, penis, atque cruris sinistri oleum violatum aquis carduibenedicti & malvæ septies lotum, & parva quantitate mellis rosati colati permixtum, per siphonem injeci, & turundas eodem medicamento oblitatas imposui, desuper unguentum linimenti simplicis & cataplasma ex farina hordei & fabarum, mica panis, oxy-mellite simplicis, oleoque rosato & violato compositum adhibui, atq, partes lesas convenienti fascia deligavi.

Die 4. ob insignem inflammationem penis & febrim, barbitonsor incidit venam jecorariam dextri cubiti, & ℥vi sanguinis emisit. Post prandium ejusdem diei aperuit venam saphenam dextri pedis, & ℥v. sanguinis eduxit. Vespero ob insignem penis dolorem, & semi-suppressionem urina, usus est hac emulsione.

℞. Semip. Melon. ℥vj.

Lactuc.

Papa. v. alb. ana ℥j.

Agni casti ℥ij.

Aqu. Nymph.

Fragor.

Acetosa ana ℥iij.

℞. Emulsio, cui adde
 Syrup. viol. ℥js. M.

Die 5. conquestus est de maximo inter mingen- dum dolore, & eschara tam in meatu urinario, quam in reliquis vulneribus separari cepit, ob id per siphonem injeci sequentem mixturam.

℞. Aq. Rolar.

Malv.

Carduib. ana ℥ij.

Boli arm. præp.

C. c. ust. præp. ana ℥j.

Lapid. chryf. præp. (ob sanguinis fluxum) ℥js.

Olei violati ℥j. M.

Vulnèri meatus urinarij, loco turunda, immisi, per glandis orificium, catheterem aureum Tab. xij. Fig. xiv. linteo obductum, & linimento simplici oblitum: inguinibus oleo rosato inunctis adhibui lanam succidam, lumbosq, hoc unguento obliniri jussi.

℞. Ung. infrigid. Gal. ℥ij.

Comitisf. ℥ss.

Ol. ros. ℥ij. M.

Die 6 propter meatus urinarij obstructionem ab eschara particula patiens urinam per glandis orificium reddere nequit: quapropter ipsam vossella dentibus apprehendi, & foras extraxi. Die 7. dolor remisit, agerq, paulo melius habuit, quam diebus præteritis. Die 8. patiens bibit vinum, & lussit cum anillis. Vespero conquestus est de priapismo, & inflammatorio penis dolore. Propterea, & ob sanguinis profusionem, ager usus est suo Enemate & emulsione: Lumbos inunxi unguento adstringente, peniq, injeci mixturam, & meatu urinario imposui siphonem.

Iam modo citatam, linteo obductam & linimento simplici oblitam. Vulnericruris & inguinis, post injectionem, oleum violatum & rosatum adhibui. Die 9. propter inflammationem adhuc durantem, iterum secta est vena saphena sinistri pedis, omniaq; medicamenta fuerunt apposta, qua die preterito. Die 10. eger melius habuit, escharaq; ablata, meatui urinario per siphonem injecti liquorem sequentem:

- R. Aq. Plantag.
- Prunell.
- Rosar.
- Carduib. ana ʒj.
- Tutia præp. ʒij.
- Lapid. hæmatid. ʒj.
- Bol. armen. præp. ʒss. M.

Vulnus inguinis & cruris digerentibus, detergentibus, sarcoticis & epuloticis tractavi. Die 11. totam diem & noctem sine omni dolore & molestia transegit. Die 12. ob ventris constipationem assumpsit bolos

- R. Flor. cast. rec. extract. ʒj.
- Mann. elect. ʒij.
- Pulv. liquirit. ʒj.
- Sacch. albif. q. s. F. Bol.

à quibus quater deiecit. Die 13. ab Gonorrhæam non virulentam, præscripsi conditum:

- R. Conserv. Malv.
- Violar.
- Fl. cichor. ana ʒj.
- Semin. Agni cast. ʒss.
- Lactuc. ʒj.
- Papav. alb. ʒiij.
- Syrup. papav. q. s. Miscè.
- F. Cond.

De quo mane, & vesperi ante introitum lecti, & emulsionis usum, magnitudinem nucis castaneæ assumpsit. Die 14. viscida quadam materia penis meatum prope glandem ita obstruxit, ut urina per vulnus inguinis efflueret. Quapropter particulam viscidam volsellâ extraxi & fistulam linimento simplici obductam, post liquoris postremo præscripti injectionem, meatui immisi, & ne excidat filo alligavi. Die 15. 16. 17. 18. & 19. ab usu medicamentorum optime habuit; & pus album, leve, atque æquale, in paucissima quantitate, è vulnere effluxit, quibus incepit caro rubicundissima incrementum accipere. Die 21. & 23. loco canaliculi Tab. XII. Fig. XVI. candelam ceream cerato divino oblinivi, eaq; imposta meatui urinario consolidavi. Interea tamè semper usus est victu non admodum crasso, & refrigerante emulsionem. Die 27. meatus urinaris consolidatus, vulneraq; externa, cruris & inguinis, ad cicatricem ducta fuerunt.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA QUARTA.

Cancer mamillæ malè incisus.

ANNO 1643. Die 9. Decembris, Inclyti Senatûs decreto, cum chirurgus Georgio Niedlin & Ioann. Georgio Bauler visitavi Matthiæ N. charissimam conjugem, qua sinistro brachio maxime dolens nobis retulit, quod lithotomus N. N. ipsi tertia post partum septimana, cancerum mamillæ sinistrae occultum, in præsentia cuiusdam Medici Ulmani, citra antecedentis cause præparationem & evacuationem, novacula absciderit, duosq; tumores sub axilla insignes quidem, musculis tamen non adherentes, topicis resolvendos reliquerint. Elapsis duodecim diebus tumorum anteriori chirurgus apposuit causticum ex arsenico paratum, quod eum radicitus non exedit, sed tantos dolores excitavit, ut humores è toto adcurrentes brachium enormiter distenderent. Rebus ita habentibus, adstantibus & marito significavimus, miseram mulierem, neque ferro neque medicamentis restitui posse, sed ob relictos tumores certo perituram; quod et-

iam brevi evenit, vires enim doloribus exhausti nulla purgantia concesserunt, neque dolores ullo medicamento anodyno mitigari potuerunt. Malè itaque fecit tam Medicus, quam Lithotomus. I. quod canceri curam tempore puerperij, quo corpus ab atrabilariis humoribus expurgare non licuit, aggressi fuerint. II. quod in lumbis non radicitus ferro extirparint, (ignorantes Hipp. Aphorism. 13. sect. 12. quæ in morbis relinquuntur, recidivas facere consueverunt) sed præteritus arsenico periculofo retractisque uteri purgamentis exasperarint. III. quod petitam curationem Anatomia perit (qui præmissis universalibus, tumores haud profunde radicitos citra vasorum lationem aut recidivæ periculum excidere potuissent) non commiserint, excusantes se, Hipp. Aphor. 38. sect. 6. quibus occulti canceri sunt, non curare melius: curati enim citius intereunt, non curati verò longius vitam trahunt.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA QUINTA.

Cancer mammæ parvus & occultus medicamentis resolutus.

ANNO 1634. Mense Septembri, Barbara Henleren / villica Bermaringensis, mihi monstravit, in sinistra mamma tumorem, qui à suppressis mensibus subortus, nullis remediis, sed sola sectione extirpari posse videbatur: Habebat enim omnia canceri signa, duri-

riem scilicet, dolorem acutum, rotunditatem, inæqualitatem, lividitatem, calorem, vasorumque nigricantium protuberantiam. Propositam chirurgiam patiens recusavit, cancerumque medicamentis externis attingere prohibuit Amatus Lusitanus. Nihilominus tamen, quoniam

quonia. *rosdam novi, qui selectorum remediorum usu, a canceris occultis fuerunt liberati, patienti exhibui potionem melanagogam:*

℞. Confect. Hamech. ʒvj. •
 Extract. hell. nigr. ʒj.
 Crem. Tartar. ʒß.
 Decoct. fl. & fr. q. s. M.

Et doloribus in dorso ingruentibus ʒvj. sanguinis, e vena saphena sinistri pedis, eduxi. Hoc facto, corpus ab humoribus atrabilaris quasi tinctum, decocto Magistrali Tabul. Ultima sub. litte A. proposito expurgavi, deinde post exquisitam corporis expurgationem mamilla applicui ceratum Ioannis Prevotij.

℞. Farin. mil. ʒij.
 Ol. ros. compl. in mortar. plumb. duct. ʒj.
 Plumb. crud. pulv. ʒß.
 Pulv. virg. aureæ
 Sonch.

Solan. ana ʒij.

Ceræ nov. ʒxxij.

Resin. Pin. ʒx.

M. F. Ceratum.

quod, trimestri spatio, tumorem insensibiliter resolvit. Interim, cum menses per biennium suppressi, medicamentis exhibitis promoveri non potuissent, patienti in utraque femoris parte interna, inussi fonticulum, ea intentione, ut inter curandum materia peccans ad inferiora revelleretur, quos, tumore resoluta, per annum apertos detinuit, ne humores, in corpore denud collecti, aliam partem vel externam vel internam offenderent. Anno elapso, mulier infelix, qua sibi ipsi sanissima videbatur, fonticulos consolidavit, & exin de novo tumore in mamma dextra conqueri cepit, quo, per ferrum, radicitus extirpato, repetiit decocti usum, & fonticulos renovavit, quos ad vita terminum conservare iussi: quod nunc fecerit, nescio.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA SEXTA.

Dolores canceri mitigantur.

Charissima Petri Heilbronners conjux, in dextra mamma habuit cancerum parvum & occultum, in sinistra magnum & exulceratum. Occultus, finito decocti magistralis usu, ceratum oxaleum in mortario plumbeo circumductum minuit, exulcerati vero dolores atrocissimos prestantissimum canceri anodynum mixtura scilicet ex linimento simplici cerato oxaleo & oleo myrtino ad obitum usque mitigavit. Eadem patiens singulis annis conquesta est de molestissima intertrigine illius, qua causavit obesitas nimia. Huic enim inter deambulandum, presertim in estate, sudante corpore, partes modo dictæ sue-

runt collisæ, attrite, excoriatæ, & inflammatæ. Hanc excoriationem ipsa patiens crebra per diem lotionem aque dulcis, in qua decoctæ fuerat herba malva, & euporisti in dispersione pulveris, bidui spatio curavit.

℞. Flor. Balauft.

Rosar. rubr.

Santal. rubr. ana ʒiij.

camphor, ʒjs. M. F. Pulvis.

qui etiam infantum phlogosin & excoriationem, ab acriusculo lacte proveniente quam citissime sanat.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA SEPTIMA.

Exulceratio pectoris, ejusque dolor fonticulo in femore mitigatus.

Nauta quidam octagenarius, conquestus est de insigni angustia, vehementissimoque dolore, ac pustulis in dextro pectoris latere subortis, quibus exulceratis dolor & angustia recessit. Patiens accersivit chirurgum, ipsumque etiam atque etiam rogavit, ut ulcuscula illa sibi satis molesta consolidaret. Ulceribus cicatrice denuo obductis, rediit dolor & angustia circa pectus, ita ut ager multas septimanas infomes habuerit. Rebus ita stantibus, in consilium vocatus interrogavi senem, an ulcera in pedibus diuturna habuerit? Ad hæc respondit se, per integrum decennium, ulcus maximum in tibia dextra, sine motus impedimento, circumgestasse, & ab eo tempore, quo illud sanaretur, primo angustiam, secundo dolorem, tertio pustulas, & tandem pectoris ulcuscula percepisse. Ad humores igitur revellendos, in femore

tibia prius exulcerata fonticulum paravi instrumento Iulij Casserij Placentini, cui altera die successit aliqualis inflammatio, cujus ratione patientem de recuperanda salute sperare iussi. Eschara ablata, fonticuloque suum officium faciente, dolor pectoris & respirandi difficultas paulatim remisit, ita ut ager triginta dierum spatio a dictis symptomatibus liberrime evaserit, & per multos abhinc dies senili gavissus sanitate, citra ullum obstaculum negotia sua obierit. Ex his chirurgie tyrones ut discant volo, quanto cum periculo ulcera diuturna, in senibus presertim, consolidentur, & quanta cum utilitate fonticuli femoris partidomestica inurantur, si vel errore patientis aut chirurgi ejusmodi ulcera, qua totum corpus ab impuritatibus evacuant, cicatrice obducantur.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA OCTAVA.

Vulnus sclopeti in dorso,

ANNO 1644. die 27. Januarij, hora 3. post meridiem, Balchafarus Steiger rusticus Gegglingensis, cum uxorem suam Ulmā domum vehere voluisset, miles quidam, bene potus & remulentus, sclopetum ejaculavit, & unica vice non solum villanum, sed etiam ejus uxorem ita graviter laesit, ut Ulmā reduci fuerit coacti, ubi vulnere usque in sequentem diem obligavit chirurgus. Die 28. Januarij, propter insignem vulnere dolorem, a molitore patientis, in subsidium vocatus, villanum tribus globulis laesum inveni, quorum primus circa futuram occipitis lambdoidem oblique inhaesit. Secundus circa octavam thoracis costam fuit extractus: tertius vero, paulum supra os sacrum, ita fuit immersus, ut nullo modo extrahi potuisset. Ob id vulnus occipitis filamentis carptis non nihil dilata vimus; vulnus autem thoracis, cum ferē nullius esset momenti, tractavimus ut simplex. Vulnus propē os sacrum, vehementissime, dolens, inflammationem adeo insignem causavit, ut etiam partes obscenas corripere. Huic, propter sanguinis affluxum, per siphonem injecimus albumen ovi spathula agitatum, pulveremq. adstringentem Galeni, ac Lapid. Chrysolit. præp. cum aqua Plantaginis. Revulsioni gratia adhibitum fuit Enema refrigerans, & emissus sanguis ē vena brachii dextri mediana. Vespere ager sum. Sit non solum aliquot cochlearia de aqua cordiali:

- Rx. Aq. ceras. nigr.
- Pimpinell.
- Ros. ana ʒj.
- Cinam. ʒiij.
- Spirit. Cæphal. Anh. ʒiʒ.
- Corall. rub. præp. ʒss.
- Lapid. chryl. præp. ʒʒ.
- Manus Christ. per l. ʒiij.
- M. ad vitrum.

verum etiam syrupum refrigerantem:

- Rx. Syrup. acetos. simp. ʒj.
- Acetos. citr. ʒʒ.
- Aq. Endiv. ʒij.
- Nymph. ʒj.
- Pulv. Marg. præp. ʒʒ.
- M. pro dosib. j.

Villani conjux quinque globulis fuit laesa, quorum unus infra sinistram aurem intravit, & sub cute repens circa os inferioris maxilla exiit, secundus, tertius & quartus in dorso inter scapulas haesit, quintus vero intravit circa internam humeri partem, & exiit circa flexuram cubiti. Vulnere circa os maxilla, & inter scapulas, tractavimus ut simplicia, illud vero, quod erat in cubito, ut compositum. Itaque ob insignem totius brachij inflammationem, vulnere turundas sequenti digestivo:

- Rx. Resin. Tereb. lot. in aq. plantag. ʒj.
- Olei lumbric. terrest. ʒss.
- Vitell. ovi parum. M.
- Pro digestivo.

oblinitas imposuimus, injecto prius per siphonem oleo violarum & lumbricorum terrestriam, de super diapalma strictiori linteo inductum & linimento simplici obductum adhibuimus, & totum, appposito cataplasmate (quod constabat ex farina hordei & fabarum, Mica panis, oleo ros. Chamom. atq. lumb. terrest. & vino rubro.) brachium fascia obligavimus. His medicamentis usi sumus usque in septimum diem, quo decidit eschara; interim observata fuit optima victus ratio, una cum preparantibus & alterantibus medicamentis.

Die 8. agrā bene habuit, & dolor & inflammatio totius brachij cessavit. Hanc ob causam vulnerebus turundas linimento:

- Rx. Resin. Tereb. lot. in aq. plantag. ʒj.
- Pulv. myrrh.
- Aloes ana ʒj.
- Lapid. Chrysol. præp. ʒʒ.
- Mell. ros. col. ʒss.
- Bals. Peruvian. ʒss.
- Syrup. de ros. sic. q. s.
- M. pro Linimento.

oblitas immisimus, & ceratum diapalma apposuimus, spongiamque in vino rubro expressam fascia duobus capitibus praedita non nihil expressivē superligavimus. Vulnere simplicia jam ad cicatricem tetenderunt.

Die 14. tam vulnus brachij compositum, quam reliqua simplicia cicatricem habuerunt, & patientis feliciter restituta Geggling amproperavit.

Die 3. licet sinus agri in occipite major fuerit, quam die praeterito, illum tamen spongiola contorta magis dilata vimus; vulnus ob fetorem eluentes decocto divin o. Circa os sacrum inflammatio & dolor, beneficio cataplasmatum supra descripti, & repetito Enematis usu, remisit. Die 5. pus vulnere circa os sacrum insticti fuit album & coctum. Vulnus in occipite satis fuit profundum, & patientis conquestus est de insigni dolore capitis circa frontem. Die 7. tumor & dolor circa os sacrum omnino evanuit, & propter haemorrhagiam narium dolor circa frontem cessavit. Die octavo vulnere circa os sacrum turundam unguento, quod paratum fuit ex pulvere sequente:

- Rx. Lapid. Chrysol. præp.
- Hæmatit.
- Aloes.
- Bol. arm. præp. ana ʒss.
- M. F. Pulv.

Ff

& al.

& albumine ovi subactō imbutam imposuimus, & Emplastrum albi cocti superligavimus. Die 9. dolor omnis intermisit, & patiens tota nocte quiete dormivit: turundam breviorē vulneri circa os sacrum imposuimus, & ad latera spongiam vino rubro tepido expressam fasciā expressivē superligavimus: Vulnus occipitis adhuc sinuosum existens absque dolore serosam materiam emisit.

Die 10. vulneratus dixit, se nocte placide transigisse: vulnusque circa os sacrum bene habuit, pes enim album & coctum in paucissima quantitate generavit: Circa oculos ager sensit dolorem gravativum, quem post aliquot horas secuta est hæmorrhagia narium, à qua gravitas illa iterum remisit: patiensque hunc sanguinis fluxum sibi proprium esse dixit.

Die 11. vulnus circa os sacrum cicatrice fuit obdutum. Die 12. vulnus occipitis specillo obtuso exploravi, & oblique, inter cucularem & patientia musculum deorsum perveniens, prædixi Chirurgo & vulnerato: vulnus hoc, ob insignem contusionem, adhuc esse periculosum. Cum iterum tota nocte placide dormivisset, Die 13. propter milites in suis adibus hyemantes domum equitavit, sinu in in capite nondum consolidato. Interim Chirurgus singulis diebus ipsum visitavit, & sinum curavit. Post 10. dies Chirurgus à me, ut vulnerato præscriberem potionem medicam, petiit: præscripsi, à qua aliquot sedes habuit. Sequenti die Chirurgus iterum me accessit, dicens, cogi se sinum aperire, cuius operationis modum optime norit. His ita peractis, Die 28. Feb. sinum aperuit, sed quo scalpello nescio. Die 29. agrum invasit febris. Die 1. Martii. patiens sumsit syrupum purgantem.

℞. Syrup. ros. fol. ʒjss.
de mann. ʒvj.
Extract. Rhab.
diacarth. ana ʒjss.
Mag. Tart. ʒj.
Aq. ceras. nig.
q. s. M.
℞. Syrup. liquid.

à quo cum illum vomitu statim rejecerit, ne semel quidem fuit purgatus. Die 3. cum ager pejus haberet, Gugglingam vocatus inveni ipsum valde debilem, vulnus totum Erysipelate inflammatorio obsitam, sinumque in superficie vix ad tertiam partem à barbitonfore incisum, paulo enim inferius magnus sinus adhuc ipsum latuit, quem scalpello intactum reliquit: pericranium a deo putrefactum erat, ut facile specillo obtuso à craniopotuisse separari. Obligato idoneis vulnere & refectis viribus, incisa fuit ejus lateris vena cephalica, ex qua sanguis fluxit serosus & semiputridus. Cum res ita sese haberent, suasi ut patiens iterum in Civitatem lectica veheretur. Die 4. lectica in civitatem lati vulnus religavi, & inveni Erysipelas, quod non solum vulnus, verum etiam posteriorem & anteriorem capitis partem ita occupavit, ut patiens, de dolore capitis vehementius conquerens, oculos nullo modo aperire potuerit.

Die 5. ob insignem dolorem & calorem internum usus Enemate refrigerante;

℞. Radic. Acetof.
Alch. ana ʒʒ.
Herb. Nymph.
Violar.
Malv.
Bethon.
Flor. Cham. ana Mʒ.
Semin. lini ʒij.
Citri.
Fenicul. ana. ʒj.
Uvar. pass. ʒʒ.
Coq. in f. q. aq. font.
Colatur. addē
Mell. ros. fol. ʒiiij.
Ol. violar.
Chamomill. ana ʒjss.
M. pro Enemate.

Vesperis sumsit syrupum refrigerantem. Die 6. noctem quietam habuit, & conquestus est de cardialgia, & magna virium debilitate, idcirco præscripsi:

℞. Conf. ros. vitriol.
violar. ana ʒj.
Conf. Alkerm. compl. ʒj.
Cortic. citr. cond. ʒij.
Syrup. acetof. citr. q. s.
M. F. Condit.

de quo sæpius per diem paucillum sumsit. Vulnus fudit pus semicruentum, & pericranium apparuit semiputridum: quamvis autem vulnus hoc majorem dilatationem requisiverit, ratione sinus, propter virium tantam debilitatem illud dilatare non licuit. Interea ob angustiam pectoris & vigilias usus est emulsione:

℞. Sem. melon. ʒʒ.
papav. alb. ʒj.
Amygdal. dulc. ʒij.
Aq. ceras. nigr.
Nymph.
Frag. ana ʒiiij.
℞. Emuls. cui add.
Magist. Corall. rub. ʒjss.
Sacch. perlat. ʒʒ.
Misc. ad vitrum.

Die 7. ager melius habuit, totumque caput & facies detumuit; vulnus pus coctum fudit, & labia fuerunt sordida, quapropter ipsis adhibitum fuit unguentum Ægyptiacum compos. Cum pericranium adhuc esset semiputridum, imposuimus ipsi syrupum de rosis siccis, cum spiritu vini mixtum. Obsitum & capitis dolorem, patiens admisit Enema hesternum.

Die 8.

Die 8. calor febrilis non nihil remisit, at quia eger conquestus est de dolore & incendio vulneris, circa os sacrum, cicatrice jam jam obducti, usus est Enemate & Emulsione melonum ordinariis, vulnere adhuc sordido adhibuimus unguentum Ægyptiacum compositum, & pericranio semiputrido syrupum de rosis siccis, cum spiritu vini permixtum, atque decocto nostro divino. Die 9. dixit, se sex horas dormivisse: Ex vulnere pus ad viriditatem tendens, in pauca quantitate, effluxit. Vespere bene habuit, & calor totus omninò remisit.

Die 10. vesperi conquestus est de summo calore dorsi, & vehementi dolore capitis, dicens, se non posse dormire propter somnia, quae ipsum terrent. Quapropter usus est Enemate suo ordinario, à quo dejecit ter materiam biliosam. Die 11. bene habuit, & totam noctem placidè consumpsit. Die 12. 13. 14. & 15. rectè habuit, & sinus internus parumpuris cocti generavit. Die 16. bene habuit, sed ob bilis in corpore abundantiam, usus est syrupo sequenti:

℞. Syrup. ros. fol. ʒij.

Extr. Rhab. c. ʒiiij.

Diacarth. ʒj.

Magist. Tartar. ʒss.

Aq. ceras. nigr. q. l. M.

Die 23. cum sinus inferior propter foramen superius nullo modo consolidari potuisset, suasi apertionem sinus, ut materia haberet exitum. Ab hac sectione, propter antecedentem frustra adhibitam, valde abhorruit. Quapropter vesperi candulam ceream usque ad fundum sinus imposui, & per noctem reliqui: Mane extraxi candulam, & ejus loco acum (Tab. XII. Fig. VIII.) quae ex una parte trahat funiculum (seu setonem Fig. VII. Tab. VII. exarmatum.) & ex altera acuta affixum habeat globulum cereum sinus fundo apposui, & cutem ego inficio citissime perforavi, & funiculum in sinu, velut in se aereo reliqui. Die 30. purgato iterum corpore, & secta vena mediana dextri brachij, patiens rectè habuit, foramenque superius usque ad funiculum consolidatum fuit. Die 6. Aprilis optime habens, Ulmà discessit. Die octavo extractus est funiculus, & 10. vulnus cicatrice obductum.

OBSERVATIO QVINQUAGESIMA NONA

Vulnus pectoris ex neglecta paracentesi lethale.

ANNO 1645. Die 10. Martij, hora 8. post meridiem, Juvenis quidam vulnus accepit in dorso angustiissimum, duobus digitis transversis infra scapulam dextram, & quatuor à spina, in cavitate penetrans, quod Barbitonsor, aliàs non imperitus (quem primo lesionis quasi momento, accessit vulneratus) tractavit ac si vulnus simplex esset, & minimè penetraret. Hinc sanguis, & visis intercostalibus incisus, defluxit in thoracis cavitatem, qui tantam causavit pectoris angustiam, ut parentes egrietiam me vocari jusserint. Circa duodecimam noctis horam vulnus religavi, quod propter gladii qualitatem, situm thoracis mutatum, & apposita medicamenta constringentia, adeò angustum erat, ut neque specillo in cavitate pervenire, neque sanguinem sistentia, aut per siphonem injicere, aut sub turunda applicare, potuerim. Quapropter adstantibus patientis de vita periculum indicavi, & paracentesim in loco Hippocratico Tab. XXXVII. Fig. II. A. sine mora administrandam proposui, qua materia, certam suffocationem minanti, pararetur exitus. Cum autem hanc absque dubio salutiferam, in hoc subjecto, chirurgiam parentes concedere nolissent, & materia, exhibitis diureticis, per vias urinarias tam subito expurgari minimè valuisset, eger die sexta suffocatus obiit, qui forsitan dilatatione in principio non neglecta conservari potuisset, citra lesionem parium internarum decumbens. Illas namque fuerunt pulmones, quoniam eger nunquam expuit sanguinem. Non lesus esophagus, quia sine ulla difficultate cibum & porum deglu-

tivit. Non offensum cor: non vena cava aut arteria magna: quoniam eger tam diu post acceptum vulnus non supervixisset, sed citius obiisset. Integra cordis capsula, quoniam cor humido suo privatum citissime deficit. Non offensum diaphragma, ob absentiam eorum symptomatum, quae omnes chirurgiae Scriptores ejusmodi vulnus comitari tradunt: sed eger conquestus est de sola pectoris angustia, quam induxit copiosi collectio sanguinis. Hic admonitos volo chirurgiae tyrones, ut ad vulnus pectoris curandum vocati, diligentissime specillo inquirant (egroprius, si fieri potest, ea figura in qua lesus fuit collocato) an illud thoracis cavum penetret, nec ne? Si penetrat, periculosum pronuncient, & si angustum, consensu patientis & adstantium obtento, dilatent se a pello Tab. XXXVII. Fig. V. E. ut materia in thorace collecta, vel sponte effluere, vel imposito canali Tab. XXXVII. Fig. IV. A. educi possit. Si vero latum, turunda, ob rationes modo dictas, immissa apertum conservent. Cum autem materia collecta neque per vulnus, propter altiore affectus situm, sponte expurgari, neque ob sui crassitiem per applicitum canalim extrahi, neque, ratione copia, per vias urinarias expelli possit, statim (dum scilicet vires egri adhuc constant) perforationem thoracis adhuc reliquam cautè proponant, siue concedatur, siue recusetur, ne ipsis vel patientum, si ob affectus vehementiam moriantur, con sanguinei, vel ii ipsi qui vulnus inflixerunt, negligentiae, aut occisionis crimen inferendi causam habeant.

ARMAMENTARI CHIRURGICI, OBSERVATIO SEXAGESIMA.

Extirpatio Penis.

ANNO 1635, Mense Julio, civi cuidam Ulmano, penem sphacelo corruptam, in consinio viri, scalpello Tabul. XII. Fig. VI. abscondi, venas & arterias, ad mox sistendum sanguinem, ferramentis ignitis tetigi,isque putredinis reliquum absumsi, donec patiens vim ignis perciperet. Operatione finita, & Syringa Tab. XII. F. XVI. meatui urinario impōsita, loco adusto adhibui unguentū

Egyptiacū Mesue, cum filamentis carptis, ad removendam escharam, quā ablatā ulcus ceratum divinum brevi consolidavit, & eger salvus evasit. Novi seniculum, cui ordinarius Nosocomij Patavini Chirurgus, penem, lue Venerea corruptam, pariter amputavit, ulcusq, convenientibus medicamentis applicatis, cicatrice obduxit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA PRIMA.

Cancris ex obstructione Vesiculæ felleæ, & ductus bilarii incurabiles.

ANNO 1622. aperui cadaver Nobilis cujusdam Galli, qui atrocissimis intestini coli doloribus consumptus obiit, & inveni intestinum colon cancro occulto affectum, cujus causa, meo judicio fuit obstructio pori bilarij. Hic enim ea parte, quā duodeno inseritur, lapillo, pisum magnum adaquante, adeo obstructus fuit, ut ne tantillum bilis per eum expurgari potuerit: hanc tamen bilis copiam natura non ad universum corporis habitum, ut plerunque solet, sed ad colon deposuit. Anno 1624. Die 24. Jan. in cadavere Dn. Catharinæ N. Venetæ, quam cancer uteri exulceratus e medio sustulit, reperi vesiculam felleam calculo instar crystalli pellucido, repletam & distentam, ut nihil quicquam bilis recipere apta fuerit. Nihilominus tamen natura bilem quotidie genitam, non ad corporis circumferentiam expulit, sed ad uterum. Ex duabus hisce historiis etiam duo notanda videntur, 1. quod ad obstructum porum bilarium, & cysticum, non semper sequatur icteritia, sed bilis aliquando expellatur vel ad

intestina, vel uterum, vel aliam partem nobilem; 2. lectio, quam habuit Excellentiſs. Spigelius super hac. Si Venetæ & Gallo exortus fuisset cancer in mammis, aut artubus, ulcus, post radicalē ferro resectionem, vix cicatrice potuisset obduci; vel eo curato, ægrisque, post tres vel quatuor annos, mortem intulisset. Ratio est in promptu, quia non potuit tolli causa, quæ fuit obstructio vesiculæ felleæ pertinax. Lienis observavi obstructionem in quadam muliere incurabilem, quæ dum viveret, per aliquot annos passa est ulcus in pede dolorificum, quod, quotiescunque sanabatur, toties febrem quartanam induxit, donec humor, cujus collectio prohiberi non potuit, per inustum femori fonticulum quotidie evacuetur, atque hac ratione, febris quartana, ut & ulceris in pede valde dolentis exortus prohiberetur.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SECUNDA.

Ossis scapulæ sinistrae corruptio.

ANNO 1632, Mense Martio curavi scapulam sinistram valde corruptam, filij Prætoris Burlensingensis, injiciendo quotidie, per duo sinus foramina, turundis unguento de Bethonica illitis conservata, decoctum:

℞. Radic. Irid. Florent.
Aristoloch. rotund.
Consol. major. ana ʒj.
Herb. Veronic.
Pilosell.
Pimpinell.
Verben.
Viuc. per v.
Fragar. ana Mj.
Semin. plantag.

ʒiichor. ana ʒʒ.
Aq. Font. ℥vj.
Vm. alb. ℥ij.
coq. ad conf. tert. partis. colat.
adde Mell. ros. col. ʒiiij.
M. pro injectione.

donec scapula tam magnam ossis squamam separaret, quam mihi ob foraminum angustiam extrahere non licuit. Quapropter foraminum interstitium scalpello Tabul. XIV. Fig. II. vel III. intercidi, squamæ separata per volsellam exempta, sinus parietes apposita spongia nova, in vino rubro expressa, atque cataphracta Tab. ult. Litt. S. arctè adhibita, ossi scapula agglutinati.

OB-

OBSERVATIO SEXAGESIMA TERTIA.

Lapis citra meatus urinarii incisionem, vel specilli admotionem
exemptus.

ANNO 1639. Mense Februario, Juvenis quidam Leipheimensis receptus fuit in Nosocomium Vlmense, laborans urinae incontinentia ex laceratione cervicis vesicae, à calculo uncias sex pēdente, quem insignis Augustanorū Lithotomus Angelus Marian. forcipe extraxit: Quoniam verò affectus erat incurabilis, medicamentis, quae urinae acrimoniam mulcerent, & inter triginem partium prohiberent, instructus Vlmā discessit. Mense, ejusdem Anni, Majo, is ipse laboravit Ischuria ex calculo meatum urinarium obstruente, meumque consilium & quidem literis mandatū percipiens, manē & vesperi, sum-
sit dosin sequentis Iulapi:

℞. Syrup. de Alch. Fernel. ꝑ. iiii.
Aqua Mal. ꝑ. viii. M. pro duabus dosibus.

& saepius insedit balneo ductum relaxante, donec calculus rotundus, instar silicis durus, & tres ferè drachmas ponderans, ad colis orificium, ab urinā, protrusus, velsella dentibus arripi, atque sic citra uretra incisionem (quam Sennert. instit. l. 5. part. 1. sect. 2. c. 13. ex Fabrit. Hildan. Tractatu de lithotomia vesicae c. 27. proponit) aut specilli Tab. XIV. Fig. VIII. operam, eximi potuerit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA QUARTA.

Nervi punctim vulnerati,

IN nervis punctim & casim vulneratis, post universi corporis procurationem, Medicorum quidam prius incidunt cutim ad angulos rectos, ut sanies liberè exeat, & medicamenta topica ad puncturam usque nervi penetrent; Alij, facta cutis in angulos incisione, etiam nervum transversim dissectant bono successu, antequam remedia externè adhibent, ut humorum affluxus inhibeatur, qui dolorem auget, inflammationem efficit, ac convulsionis causafit. Quia tamen hanc cutis incisionem, vel etiam nervi punctim lasi dissectionem, egrotantes rarò vel nunquam concedunt, in Barbitonorum gratiam

(qui non rarò, dum venas phlebotomo incidunt, nervos vicinos, vel venis subiectos imprudenter laedunt.) topicum saepius expertum apponam.

℞. Euphorb. optim. ꝑj.
Resin. Tereb. ꝑ. iij.
Cer. par. M. F. Ung.

extendatur super linteam, & calidè applicetur. Hoc solo, statim adhibito, plures ejusmodi puncturas tutissimè curavi, ut testabitur Clariss. & Chariss. meus Affinis & Collega Dn. D. Johann. Sebastianus Blosius, & Chirurgus Nicolaus Reutte.

OBSERVATIO SEXAGESIMA QUINTA.

Gumma Gallicum chirurgia curatum,

Martinus Fischer conquestus est de Gallico sinistri pedis gummate, quod neque cura sudorifera, neque cerato, Tab. XLIII. sub Lit. R. commendato, cedere voluit. Quapropter tibiae cariem caustico detexi, ipsamque scalpris, ad vivum usque derasi. Operatione finita, ossi adposui pulverem mexicanum, & filamenta arida, donec carne obduceretur. Vlcus tandem incarnantibus & epuloticis tractavi notissimis. Hanc chirurgiā, hisque remediis egèr felicissimè restitutus, per plures annos optimè valuit, & postmodum violenta

morte vitam finiit. Nonnunquam tanta luis est virulentia, ut ossa tibiae ad medullam usque corrodat, hincque scalprorum usus sufficiens non sit, sed praeter hac etiam requirantur vel modioli, vel ferramenta ignita, ad eradicandum vel consumendum cariei reliquum, quod Euphorbii prius pulvere insperso separari nequivit. Hujusmodi virulentiam observavi Patavij in vetula quadam octogenaria, è cuius sinistra tibia sepe ossa ad indicis digiti magnitudinem accedentia Fabritius extraxit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SEXTA.

Meliceris in humero & genu.

ANNO 1629. Andreas Wöndschmayer / Bigarius Vlmensis, conquestus est de molesta meliceride in dextro humero, quam, praeparato & purgato prius corpore, resolvit

apposito cerato diastynapios Tab. Vltima sub Lit. C. descripto. Hujus quoque cerati peculiarem contra meliceridas efficaciam, nuper experta est Waldburga Hegelerin / qua
Ff 3 meo

meo consilio, meliceridi in dextro genu enata, & ovum anserinum sua magnitudine adæquanti applicuit idem eratam, quod mensis spatio tumorem, & quicquid pri-

mis diebus, ob neglecta Universalia, fuit attractum, in-
tegrè discussit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SEPTIMA.

Sterilitas ex male reposita hernia.

ANabaptista in Moravia herniam intestinale curans, post reductionem intestini prolapsi foramen peritonæi testiculo obturat. Hunc autem curandi modum peritiores chirurgi minimè laudant, tum quia testiculus, si eo majus fuerit foramen, facile excluditur, ut ager antiquum obtineat; vel quia testiculus, si major fuerit foramine, coarctatus dolore afficitur, à quo vel

inflammatio, vel sterilitas, vel ipsa mors. Probè igitur observent chirurgia tyrones, ut in repositione intestini testiculum in Scroto relinquunt, ne in foramen adactus doleat, & coitum prohibeat. Novè enim quosdam, qui ex hac unica causa sterile & rixosum habuerunt conjugium, ut & pistoris filium, qui quale habiturus sit conjugium, tempus edocebit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA OCTAVA.

Erysipelata.

USU linimenti simplicis, nondum rancidi, & frequenter immutati (cujus descriptio videatur supra Observatione 52.) innumera extremorū erysipelata felicissimè curavi, non neglectis tamen universilibus & refrigerantibus internis. In hujus linimenti

defectu nihil præstantius sum expertus, quam oleum amygd. dulcium recens, & ex aqua solatrii in phiola vitrea novies lotum, quo frigidè inungitur pars affecta, donec illius calor vehemens minuatur. Alij commendant Balsamū Saturni oleolini paratū, & sepius pluma illitum.

OBSERVATIO SEXAGESIMA NONA.

Vulnus sclopeti cum gangræna.

ANNO 1634. Johann. Philippus Schmid Praefectus Vigilum Vlmensis, in conflictu propè Nordlingam sauciatus fuit glande sclopetaria humerum perforante, Vlmamque veniens incidit in manus chirurgi parum exercitati, qui vulneris orificia, non turundis, sed trajecto setone, citra totius procurationem, aperta detinuit, eoque tantos dolores excitavit, ut inflammationi succederet gangræna, cui, fortuna superveniens, statim remoto prius setone, applicui cataplasma ex farina malvarum & aqua rosacea confectum, & alvaper clysterem lenitivum recluso, è sinistro brachio, revulsione gratia, eduxi 3 vii. sanguinis, qui biliosus valde, & serosus fuit. Quapropter, altera die, gangræna remittente, ager

sumsit potionem hydrocholagogam, à qua decies dejecit: R. Syrup. ros. fol. ʒij.
Extract. Rhab. ʒi.
Cnicoph. ʒij.
Mag. Tart. ʒʒ.
Aq. Borrage. q. s. M. F. Potio.

Die tertio gangræna omninò evanuit: Reliquis diebus carnes circa vulnus putrefactas unguento Egyptiaco Hildani separavi, vulnusque tandem per secundam intentionem, mensis spatio, feliciter curavi. Miras hujus cataplasmatum vires, restitutus adhuc superstes, satis laudare non potest, eique brachij conservationem unice adscribit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA.

Herpes miliaris & exedens.

ARida herpetis tam exedentis, quam miliaris ulcuscula, post totius corporis (per medicamèta cholagogi & refrigerantia repetitis vicibus assumpta) procurationem, & lotiorum partis affecta decocto, ex aqua dulci, malvarū, in plurimis, brevi temporis spatio, sanavi præstantissimo Nicotiana cerato, cujus descriptionem, ex Hier. Fabrit. ab Aquapend. pentateucho chirurgico, Tabula ultima sub littera C. inserui. Quodsi ulcuscula nimis in alrum

serpsere, ceratum modo allegatum redigatur in formam Unguenti:

R. Cerati Citrin. ʒj.
Oleimyrth. q. s.
M. F. Unguentum.

quod filamentis aridis inductum admoveatur, & appposito cerato de cerussa conservetur, ne decidat.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA PRIMA.

Erysipelas exulceratum.

ANNO 1645. Die 24. Augusti, Generosus Dn. Nicol. Joh. Chunrad. Dieterich vulgò Sperreiter dictus, conquestus est de erysipelate utriusque cruris exulcerato, summo pruritu, & acris materia per poros cutis effluxu. Cum autem affectus iste, ab effervescentia sanguinis, & abundantia bilis in toto dependeret, præmissis clystere laxativo & refrigerante:

℞. Specier. decoct. carm. ʒj.
Herb. violar. Mj.
coq. in f. q. aq. simpl.
Colatur. ʒix. adde
Mell. ros. fol. ʒijs.
Flor. cass. rec. extr. ʒj.
Ol. violat. ʒij. Misc.

per venam jecorariam ʒvj. sanguinis educi curavi, & ad temperandum calorem vesperie exhibui julepum.

℞. Brod. de rad. cich. condit. ʒviiiij.
Aq. cichor. q. s. M. pro duab. dosib.

Potus fuit aqua hordei Tinctura ros. permixta, & cibus refrigerans. Cruribus affectis chirurgus militaris sepius per noctem applicuit lineum triplex in decocto sequenti calidè expressum, ad mitigandum pruritum, & impediendum acris materiae affluxum:

℞. Herb. Malv. Mj.
Veronic. Mʒ.
Alum. crud. pulv. ʒj.
coq. in f. q. aq. fluvial.
colatur. ferv. in olla.

Die 25. pruritus & acris per poros effluxus cessavit. Quapropter tibiis exulceratis apposui Emplastrum de Saturno Myrsichti Linimento simplici permixtum, & linteora-

ro inductum. Eger verò ad expurgandos humores ferrosos & biliosos hausit portionem sequentem:

℞. Syrup. ros. fol. ʒijj.
Extract. Rhab.
Diacarth. ana ʒij.
Aq. Endiv. q. s.
M. F. Hauttus.

à qua decies dejecit. Die 26. ob nimias animi commotiones crura invasit inflammatio vehemens, qua certissimam gangranam minata est. Ad eam igitur præcavendam, expertissimum meum cataplasma (de quo observ. 69.) calidè adhibui, & quoties exiccabatur, aliud applicari jussi. Die 27. inflammatio remisit, & Die 28. cessavit: Quapropter, ulceribus iterum adhibui mixturam:

℞. Empl. de Saturno Myrs.
Linim. simpl. ana part. æq.
M.

donec 9. Septembr. consolidarentur, & eger de nullo amplius vel dolore, vel calore conquereretur.

Die 12. ad præcavendam recidivam, præscripsi vinum medicatum, à cuius usu felici, brachio dextro fonticulum inussi; & dentifricium Electuarium ordinavi, ad dentium radices obfirmandas, eorumque sordes detergendas:

℞. Pulv. Porzellan. ʒiiij.
Lign. aloes.
Santal. citrin. ana ʒj.
Mosch. ʒʒ.
Rad. Ireos ʒijs.
Alum. crud. ʒij.
Mellis ros. optim. desp. ʒij.
M. ad ignem in form. Electuar.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SECUNDA.

Tumores oedematosi.

Nobilissimam calcis aquam, per aliquot dies usurpata, multos tumores oedematosos jam consistentes discussi. Sumitur autem frustulum calcis viva, ad quantitatem nucis juglandis, & in aquam ferventem immittitur, donec dissolvatur, quo facto calx cum aqua agitatur, & postea sponte residere sinitur. Hinc clarior aqua, per inclinationem, in aliud vas transfunditur, in qua spongia nova, & qua nitrosa qualitaris adhuc participat

exprimitur, calideque parti affecta superligatur. Notandum verò, quod pars oleo amygdal. dulcium; vel axungia porcina veteri, debeat inungi: facile enim fieri potest, ut portio quadam calcis, qua est acerrima & corrosiva, in aquam transfusam abierit, qua cum spongia applicita, erodere, partemque mordicare posset. Idem encomium meretur spongia in oxycrato madefacta, si adema morbus vel in principio vel in augmento fuerit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA TERTIA.

Vomitus sanguinis lethalis.

VIR 40. annorum temperamenti calidi & sicci conquestus est, quod ante quatuor menses febricitans magnum habuerit sanguinis vomitum, qui adhibitis in ex-

tre mis frictionibus, & assumtis medicamentis, que respiciebant hepaticum calorem, cessavit. Nunc iterum, circa duodecimam noctis horam, evomit prius sanguinem, deinde

deinde canam. Huic exhibui pulverem in aqua plantaginis sequentem:

℞. Pulv. Radic. Pimpinell.
Consolid. major. ana ꝑij.
Misc. pro dosi.

Sequente die patienti cum iterum evomisset ℥. x. sanguinis, applicari jussi, artibus & vertici cucurbitulas sine scarificatione siccās, & clysterem domesticum infundi.

℞. Decoct. Mercurial. ℥x.
Mell. crud. ℥ij.
Elect. Lenitivi ℥j, M. F. Enema.

Tertio die conquestus est de oris amarore, & postea evomuit bilem in magna copia, & interrogatus, an nunquam ulcera in pedibus habuerit, respondit se in utraq;

tibia exulcerationes perpeffum, quae medicamentis potius externis, quam internis curatae fuerint. Post ulcerum consolidationem utrumque pedem infestavit Erysipelas, quod assumpti ligni decocto evanuit. Causa vomitus sanguinei procul omni dubio fuit ulcerum consolidatio, quare ad revellendos humores utroque femori quatuor digitis supra genu in ussi forticulum cauterio Placentini. In his enim meo iudicio consisibat conservatio vita patientis, alioquin breviperituri. His tamen fonticulis nulla supervenit febris, ut solet, nullaque inflammatio aut leve erysipelas, quae significare potuissent materiam à centro ad circumferentiam & extrema revelli. Si horum morborum fonticulum nullus comitatur, signum est certissimum, materiam in corpore esse fixam, & agrum interiturum. Quinto die iterum evomuit sanguinem copiosum. Sexto convulsus obiit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA QUARTA.

Hernia carnosa.

ANNO 1634. Mense Augusto, Generosus quidam Nobilis conquestus est de magna sinistri testiculi sarcocele, quam (praemissis universalibus & bona victus ratione) sequenti emplastro, & pulvere radicum ononidis, quem Petrus Mathiolus comm. in Dioscorid. l. 2. c. 18. nobis commendat, insensibiliter resolvi.

℞. Gummi. Ammoniac.
Galban.
Bdell. ana ℥ss.
dissolutis in aceto adde
Adip. Anat. liquat. & col. ℥jss.
Cerae citrin. ℥ij.
Ol. lilior. albor.
Medull. Crur. bovis ana ℥x.
M. in form. Empl.

quod linteum inductum scroto applicetur & quarto quoque die renovetur.

Ononidis pulverisata sumsi singulo mane ℥j. in haustu vini absynthites. Parti domestica dextri femoris, quatuor digitis supra genu, sibi inuri passus est fonticulum ad derivandos humores, dictorumque praesidiarum usum continuavit, ita ut quatuor mensium spatio pristinam sanitatem consecutus fuerit: Anno 1641. in Xenodochium Ulmense receptus fuit Georgius Klarey | Reichenbachensis, qui iisdem remediis in simili casu felicissime curatus fuit. Praeter hos & plures alij beneficio solius huius pulveris, sensim & sensim convalescerunt, quorum tamen nomina, cum reliquis, qui in obscenis partibus laboraverunt, quod eorum plurimi adhuc in vivis sint, lubens meritoque silentio involvo.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA QUINTA.

Fistula mammae dextrae.

Villana quadam puerpera, ex concretionem lactis in mamma dextra, passa est inflammationem, quae nimis solventibus indurata, adhibitis inconvenientibus remediis degeneravit primo in abscessum, & tandem in fistulam, cum callo, angusti orificij, profundam. Quapropter chirurgi patientis ordinario consului, ut, purgato per panchymagogen aliquod corpore, fistulae orificium turundis, ex gentiana paratis, sufficienter dilataret, postea callum semel imposita turunda linea, & medicamento sequenti imbuta, consumeret:

℞. Mercur. praecip.
Alumin. ust.
Virid. aëris,

Sal. Nitr. ana p. æqu.
Album. ovor. q. s.
M. F. Unguentum.

quod fistularum callos cito quidem, sed in partibus praecipue nervosis, & exquisito sensu praeditis non adeo jucunde & tuto extirpat. eoque consumpto ulcus Unguento Egypt. Mes. mundificaret, mundificatum unguento de Bethonica incarnaret, incarnatum cerato oleo consolidaret, tumoreque duri reliquias cerato oxelao resolveret. Chirurgus dato consilio obtemperavit, & patientis exinde sanitatem exoptatissimam brevi recuperavit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SEXTA.

Recidiva hæmorrhoidum ex scammoniatis.

Lanius Ulmenfis, adhuc superstes, à diuturnis hæmorrhoidibus cannula & stylo Tab. XVI. Fig. III. & IV. tandem liberatus, toties recidivam passus est, quoties medicamentum purgans, quod ingrederentur vel fobiasena, vel scammonium, ore assumfit. Qua-

propter ego, ut & Clariss. alij Medici, agrotanti interdiximus usum sennatorum & scammoniatorum, qui inde, acerbo ab hæmorrhoidum dolore per multos annos immunis, saluberrime vixit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SEPTIMA.

Anus non satis perforatus.

ANNO 1640. Jacobo Neubronneri Civis & Pannitionis Ulmani natus est filius cum ano non satis perforato, sed adeo angusto, ut vix acicula communis cuspidem admitteret. Vocatus proposui chirurgiam Tabul. XLI. Fig. VI. depictam, quam parentes noluerunt concedere. Quapropter necessariam ani strictissimi dilatationem tentavi penicillis ex radicibus gentianæ paratis, quos oleo prius imbutos ani orificio imposui, ibique

reliqui, donec tumefacti anum sufficienter dilatarent. Modus cum radicibus procedendi videatur supra observation. 40 & ratio deligandi ne turunda decidant, Tab. XLI. Fig. VII. Novi obstetricem Patavinam, quæ anum totaliter oclusum acicula communi perforare, factumque foramen impositis ex gentiana turundis ampliare solita est.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA OCTAVA.

Fœtus mortui eductio.

CUM fetus mortuus, remediis internè prius assumtis, quorum Tab. XLI. Fig. V. facta est mentio, expelli nequit, commendatur suffumigium ex urvis putridis vulva aliquoties in die susceptum, cujus efficaciam admiratus sum Ulmæ in honestissima quadam matrona adhuc superste, quatum temporis libentius mori, quam tutissimam aut manus Chirurgi, aut unci, aliorumve instrumentorum operam, mihi sæpius visam

(quam tamen ipse in vivis, ut fatear id quod res est, nunquam adhibui) concedere voluisset. Fatum tamen mortuum, ex cuius retentione parturientes occubuerunt, è tribus cada veribus uncis Tab. XVII. Fig. IV. depictis, citra tantillam uteri & vaginæ lacerationem, integrè detraxi, in iisque observavi, quod vera sit illorum sententia, qui ossa pubis in difficili partu à se invicem diduci scribunt.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA NONA.

Gonorrhœa virulenta.

Nobilis quidam Germanus, viginti annorum, temperamenti calidi & sicci, post tertium ab impuro concubitu diem, conqueri capit de gonorrhœa virulenta, pro cuius curatione corpus bolo, repetitis vicibus assumpto expurgavi:

℞. Terebinth. Venet. aq. mal. v. lot. ꝑiij.
Flor. cass. rec. extr. ʒvj.
Mercur. dulcif. gr. xiv.
M. c. sacch. & f. bolus.

Deinde, pro potu ordinario, prescripsi decoctum aliquod appropriatum:

℞. Hord. integr. ꝑ. j.
Semin. melon. par. contus. ʒj.
Pol. Equiset. Mß.
Aq. fontan. lbviiiij.
Bulliant ad consumptionem medietatis & in fine add. liquir. minut. incif. ʒj.

Pro lumborumque, ad vesperam, fervore mitigando, refrigerans seq. ordinavi:

℞. Cerat. Santal.
Ung. ros.
Comitiss. ana ʒvj.
Ol. nymph.
violar. ana ʒß.
Camph. pulv. ʒß. M. Pro Ung.

Et singulo mane tribus horis ante prandium, exhibui mixturam, quam Ioann. Petrus Faber commendat, ex succi limonum ʒj. & spiritus camphoræ ʒj. Quibus remediis ager sexto curationis die citra injectiones (quos alii miro successu ex plantaginis succo, melle rosato, mercurio dulcificato, aloëque succotrina conficiunt) felicissime restitutus fuit. Aquâ ad Gonorrhœam Quercetani, præmissâ per Mercurialia expurgatione, per aliquot dies exhibitâ quam plurimos curavi.

ARMAMENTARI CHIRURGICI
OBSERVATIO OCTOGESIMA.

Erosio ventriculi curata.

ANNO 1622, aperuit daver Monachi Patavini, qui doloribus colicis obiisse ferebatur, & in causam mortis investigans, reperi non modo ventriculi fundum phlegmone correptum, verum etiam ad mediam usque tunicam corrosam. In tali curanda ventriculi inflammatione & erosione, dixit Excell. Spigelius, quod nihil praestantius fuisset terra sigillata ore sapius assumpta, ut quae, ob visciditatem suam, ventriculi tunicis erosio-

tenaciter adhereat (non aliter, quam ceratum diachal-
citeos inflammato pedi applicitum) erosiones exiccet. Hujus effaridignitatem postea summa cum admiratione, bis expertus sum in enormibus ventriculi doloribus, qui neque assumptis, neque adhibitis ullis remediis, mitigari poterunt, nisi terra sigillata, syrupo consolidae majoris attemperata.

OBSERVATIO OCTOGESIMA PRIMA.

Tibia corrupta.

ANNO 1634, die 8. Junij, Dn. Augustinus Wersmer-
cator Ulmensis, conqueritur de insigni exulceratione, doloreque magno dextrae tibiae, ac totius corporis arthropia. Inspecto ulcere non solum os tibiae a superficie ad medullam usque corruptum, verum etiam inferius fibulae caput laesum invenimus, & communicatis consiliis clarissimor. & Excellentissimor virorum, Domini D. Gregorij Horstij, ac Domini D. Iohann. Reguli Villingeri statuimus, totum os tibiae removendum esse. Cum autem corporis ratione atrophicae esset exangue, de inducenda ultimo cicatrice dubitavimus. Quamvis, ad petitionem Domini aegroti, abrasione & ustione, ad removendam cariem, periculum fecerimus, ob defectum tamen alimenti, quod ossa ex sanguine & medulla habent, omnia frustrata vivimus: os enim derasum vel inustum, ob alimenti defectum nec carne tegi, neque squammas separare potest. Ob id unanimi consensu pro rato habuimus, ut totum tibiae os corruptum, frustra haecenus abrasum & inustum excideretur. Preparato igitur corpore die 6. Julij, secui cutim (crure prius secundum rectitudinem collocato, & ab adstantibus utrinque detento.) scalpello Tab. II. Fig. II. ferensq. ad inferiorem appendicem tibiae Tab. XXVII. Fig. I. & ostendi Dominis meis collegis & adstantibus tibiam valde corruptam, & dimidium caput fibulae putrefactum. Huic tibiae supercrevit cartilago quadam, ut os sub illa tanquam gladius in vagina (Tab. XXVII. Fig. I. Lit. A.) trahi posset; ob id vulnus filamentis conceptis, pulvere adstringente Galeni, & albumine ovi agitato obligavi. Die 7. Julij, subsistente sanguine vulnus religavi, & tibiam corruptam in sua vagina cartilaginea (quam modiolis Tab. II. Fig. III. & IV. bis vel ter ad corruptum usque os tibiae Tab. XXVII. Fig. I. Lit. B. perforavi, & postea foraminum interstitia forcipe Tab. IV. Fig. II. & Tabul. XX. Fig. I. excidi) monstravi. Hoc facto tibiam corruptam (Tab. XXVII. Fig. II.) extraxi, & caput fibulae magis corrosam (Tab. XXVII. Fig. III.) vidi, & modiolos quoque excidi, atq. hac ratione tibi m. a genu ferens usque ad inferius caput, abstuli. Hoc peracto, utriusque tibiae capiti pulverem (ex rad. Aristoloch. long. Irid. Flor. & Lapid. chrysoliti praep.) inspersi, deinde filamenta decerpta, ceratum diapalmiae, spleniumq. ex vino rubro, oleoque rosarum expressum adhibui, cruris fasciis decussatis (Tab. XXVII. Fig. I.) in cruce (Tab. XXIX. Fig. X.) obligavi & in suum canalem (Tab. XXVI. Fig. III.) deposui. Die tertio post sectionem do-

lor aliquantulum remisit, & patiens ob constipationem alvi usus est seq. Enemate refrigerante & humectante.

℞. Decoct. Acetof.

Mercurial.

Parietar.

Borrag. & Sonch. ℥viij.

Mell. ros. fol. ℥iij.

Ol. viol. ℥ij. M. F. Clyst.

Victus fuit tenuis & refrigerans, ex pitana hordeacea, panatella, prunis, aqua hordei, & vino granatorum. Die 4. ob putredinem carnis ab osse relicta, vulnus decocto divino laevi, eoque eloro filamenta carpta digestivo:

℞. Resin. Terebinth. loc. in aq. plantag.

& scordij. ℥β.

Pulv. rad. trid. Flor.

Arist. long.

Scord. ana ℥j.

Thuris.

Aloes. ana ℥j.

Syrup. de ros. sicc. q. s.

M. in form. digestiv.

Obliata apposui, de super ceratum diapalmiae, & fasciis decussatim adducendas.

Die quinto praescripsimus sacculum purgantem:

℞. Lign. Lentiscin.

Rad. Acetof. ana ℥iij.

Sarfapar. ℥vj.

• Fol. sen. Alex. i. st. ℥js.

Rad. mech. nigr. ℥β.

Turbith.

Hermod. ana ℥ij.

Semin. cartham. contus. ℥vj.

Anis.

Fenicul. ana ℥j.

Crem. Tart. ℥β.

Gingib.

Galang. ana ℥β.

Incis. & cont. ad sacculum infundantur in mensura i. aquae hordei, & fiat Claretum.

De hac infusione sumisit aeger alternis diebus tribus horis ante prandium, ℥iij. Die 6. ab haustu clareti melius habuit patiens, & pede religato pus ad lbedinem tetendit, ferorq. ossis omnino remisit: quare vulnus seu potius ulcus, quotidie modo dictis medicamentis obligavi, usq. ad die 12.

Expur-

Expurgato ab humoribus vitiosis corpore, die 13. præscripsi sequens decoctum:

℞. Rad. Sarsap. ꝑjss.
chin. ꝑj.
Lign. sans. rubr. ꝑss.
Cortic. Lign. Sanct. ꝑj.
inf. f. a. in f. q. aq. font. & coq. ad consumptionem
tertiæ partis, in fine decoctionis adde
Uvar. passar. ꝑj. col.

De hoc decocto mane & vesperi, quatuor horis ante cibum, ꝑiij. sumsit. In prandio & cana bibit secundum decoctum. Vulnus bene habuit, & in cavitate tibiae & capitis fibulae candelam ceream magnitudine unius digiti transmisimus: caro capit in extremitatibus tibiae tam inferius quam superius crescere rubra, & vulnus pus laudabile effundere. Die 15. 16. & 17. patiens pulchre habuit, & circa extremitatem cavitatis superiorem frustulum ossis nigrum & adhuc semipuridum vossella extraxi. Die 20. alvus cita est Enemate, vulnus fudit pus coctum: extremitatibus tibiae, ad majorem exiccationem, pulverem ex rad. Arist. long. Irid. Florent. Scordio, Thur. & sach. albiss. ana partib. equalib. adhibui. Capiti fibulae increvit caro rubra, & labiis ulceris, ad majorem exiccationem, impositum fuit ceratum divinum. A decoctionis usu supraprescripta patiens quidem bene habuit, & illa atrophiam totius corporis non nihil remisit, nihilominus tamen alternis diebus, a die 24. usque ad 30. usus est claretolaxativo, & decocto chinae prescripto.

Die 31. ab inferiore tibiae capite, nonnulla frustula ossis dentibus vossella extraxi, foramini fibulae, ob excrecentiam carnis & vulnere undique filamenta carpta imposui: labiis vulneris ceratum divinum adhibui, totum crus cerato diachalciteos, fasciis decussatis, religavi, & pedem canali suo imposui. Vulnus his medicamentis tractatum fuit usque ad diem quadragesimum primum. A die 42. usque ad 50. eger optime valuit, & tarsum, metatarsum, ac digitos pedis huc & illuc movit: nam musculi pedem flectentes, ut tibiae anticus, peroneus secundus, eumque extendentes, ut Gasterocnemius internus & externus in prima sectione illesi manserunt: ne tamen aliquis miretur, & sine fulcramento impossibile fuisse putet, sciat, spatio hujus temporis callum genitum & fibulam tibiae sustentaculum fuisse. Die 60. in quiete noctem transiit, & conquestus est de amaritudine oris, & pedis dolore, quapropter sumsi pulverem sequentem in jusculo cichorei alterato:

℞. Pulv. Rhab. el. ꝑiijss.
Cinam. ꝑss.
Crem. Tart. ꝑj.
Misc.

a quo quinquies deiecit materiam biliosam. Vulnere re-

ligato recte patiens habuisset, nisi officulum quod natura separavit, cutimpupugisset: sed extracto officulo, plus quam bene valuit. Die 70. natura ex foramine fibulae exiguum officulum expulit, rotumque foramen optima carne replevit. Capiti tam inferiori quam superiori tibiae caro rubicunda innascitur, & a lateribus inducitur cicatrix.

Die 80. rotum vulnus ad indicis digiti longitudinem cicatrice fuit obductum, & totus pes unacum digitis huc & illuc sine impedimento potuit moveri. Die 81. adhibitum fuit sequens unguentum:

℞. Olei lumbric. terrest.
Chamomil. ana ꝑss.
Unguent. nervin. & Evæ ana. ꝑj. M.

Die 84. curavimus fieri instrumentum ex lamina ferrea, quod superius spathe, inferius stapedis formam representavit. Hoc instrumento, quod gossipio & linteo fuit subductum, tibia applicito, patiens gralle incumbens prima vice capit ambulare. Die 94. optime valuit, & gralla deposita, sinistra manu nixus sine impedimento domum exiit, vulnere ad pollicis magnitudinem adhuc aperto, & cicatrice nondum obducto, nihilominus tamen ob eryspelas, cui erat obnoxius, singulis mensibus sumsi pulverem Rhabarb. in jusculo radicum cichorei alterato.

℞. Pulv. Rhab. el. ꝑj.
Gelapp. ꝑj.
Crem. Tart. ꝑss.
Misc.

Die 120. bene valuit, sed ob defatigationem pes Eryspelas contraxit: quod sumto pulvere Rhab. prescripto, & pedi Linimento simplici adhibito, quarto post die evanuit, & patiens iterum sine baculo ambulavit, & optime habuit usque in diem 200. quo cum forumpisces emptum peteret, nescio quo incessu callum tibiae fregit: inspecta fractura, vulnus adhuc apertum scalpello citra dolorem dilatavi, & inveni duas fissuras, inter quas particulam mediam, magnitudine unius digiti transversam (T. XXVII. Fig. V) fractam specillo huc & illuc movere potui. His rebus ita stantibus, cum nullus adesset dolor, & nulla inflammatio, modio fractam particulam perforavi, & interstitium instrumento (Tab. XX. Fig. I.) secui, & frustulatim extraxi: deinde utramque tibiae partem, tam inferiorem quam superiorem, scalpro derasi, & pulv. Arist. Irid. Flor. partibus callosis imposui, vulnus cerato diachalciteos & fasciis decussatis obligavi, & pedem in suum canalem collocaui, ita ut, observata optima victus ratione, & usu pulv. Rhab. iterum callus pedi inductus, & pristina sanitati restitutus fuerit, ut in Annum usq. 1645. quo hæc scripsi, sine baculo ambulare potuerit.

ARMAMENTARIII CHIRURGICI, OBSERVATIO OCTOGESIMA SECUNDA.

Excreſcentiæ carniũ,

Excreſcentias carnis in ulceribus digitorum manus & pedis, citò conſumuntur, pulvere cum filamentis carptis appoſito:

℞. Capit. Mort. Vitriol.

Spongiæ combuſt. ana ʒj.

M. F. Pulvis.

quibus conſumptis, ulcus cerati divini auxilio cicatricem acquirit. Adoleſcens octodecim annorum conqueſtus eſt de magna gingivæ ſuperioris excreſcentia, quam, poſt totius procuratiõnem, ſlotenni paulatim adſtrictò excidi. Ablata carne æger per octiduum ſingulo mane fricavit dentes pulvere Magiſtrali (cujus ʒj. addit & ſui ʒj. aluminis crudi.)

℞. Terræ porzell. ʒiiij.

Lign. aloes.

Santal. citrin. ana ʒj.

Mofch. ʒj.

Ireos. ʒj. M. F. P. dentific.

& lavit os ſeq. decreto:

℞. Alum Roche ʒij.

Balauſtior.

Rofar. rubr.

Myrtill. ana p. s.

Bugul. pj.

Bulliant in f. q. vini rubri ſcriptici ad ℥ʒs. & colentur pro collutione oris.

OBSERVATIO OCTOGESIMA TERTIA.

Perniones exulcerati,

Innumeros à pernionibus exulceratis curatos vidi, ipſiſque permultos curavi linimento ſequenti, quod Iohannes Prevotius, in ſua Medicina pauperum, merito commendat:

℞. Fol. Tabac.

Cortic. med. ſamb. ana Mj.

Rad. aſphod. alb. minut. incif. ʒj.

Ol. communis. ℥j.

Coquantur lento igne, ad conſumptionem totius humiditatis, & facta forti expreſſione, addæ:

℞. Thur. ſubtiliſſ. pulv. ʒß.

cera flav. ʒvj.

M. F. Linimentum

perniones narium, aurium, manuum & pedum exulceratos citiſſime ſanans.

OBSERVATIO OCTOGESIMA QUARTA.

Steatmata utriuſque manus,

ANNO 1628. Joanni, Fratris mei Martini filio, in externo ſinistra manus metacarpo, propè indicem exortum eſt tuberculum. cui primo, cum ganglij figuram referret, at ſine omni fructu, arctè ſuperligavi laminam plumbeam. Anno 1629. puer tempore Bacchanalium ſudavit in Balneo publico, & veſperi domum veniens correptus eſt ingenti manus totius inflammatione, quæ ſub calida agni pelle efficaciter alias reſolvente, ad ſuppurationem venit, & ſcalpelli Tab. XII. Fig. IV. operam requiſivit. Abſceſſu debite aperto, materiaq. purulenta & ſebacea expurgata, vulnus per carnis generatione curavi. Autumnoejuſdem anni, alius tumor comparuit in eadem quædam parte, ſed propè carpum, qui paulatim crevit, & reſolventibus tractatus, ſimiliter degeneravit in abſceſſum ferro incidendum, quo incifo, prodijt materia ex ſervo & pure pariter commixta, & vulnus medicamentis dein ſarcoticis & epuloticis appoſitis brevi curatum fuit. Anno 1630. circa æquinoctium vernale, in utriuſque manus metacarpo ſuborti ſunt tumores ſebacei, qui aſſumpto decocto ſudorifero, cujus baſis erat radix ſarſeparillæ, inſenſibilitèr, & citra topicum,

fuerunt reſoluti. Anno 1631. tumores exorti ſunt in carpi & metacarpi utriuſque lateris pluribus locis, qui in magnitudinem nucis juglandis excreſcentes, inflammationem cauſarunt, & abſceſſus, qui, ſcalpello facta via, materiam ſuperioribus ſimilem profuderunt. Anno 1632. tumores illi invaſerunt cubitum utrumque: quapropter demum ſua ſcuram ſudoriferam, à qua patiens ad ſudandum valde difficilis, plane abhorruit. Suppuratos igitur ferro incidi, materiaque ſenſibilitèr educta, vulnera per duos meſes aperta detinui, impoſitis turundis, lavando interim manus quotidie per horam in aqua, ex puteo villæ illius, propè Ulmam, Stribelinæ, calefacta easque ſpongiis madefactis involvendo, donec reliquiis diſcuſſis membra affecta priſtinum robur acquirerent. Hac aqua puer, in cujus manibus extremis viginti quatuor abſceſſus ſcalpello allegato incidi plurimaque offiſcula corrupta Acantabolo exemi, ab ulteriore recidiva præſervatus, omnes manuum functiones, citra ullum impedimentum, obiit, ſingulo trimeſtri pulvorem phlegmogogum aſſumens.

OBSERVATIO OCTOGESIMA QUINTA.

Fractura femoris cum vulnere.

ANNO 1642. Die 22. Octobris, Ulma saccus tritico repletus ex altissimis adibus viri Nobilissimi Dn. Erhardi Schadaei decidit, praterennis Catharinae Beckhin | Giengensis femur in medio fregit, ita ut inferior ossis pars per cutim prorumperet, & pateriens ob insignem, cum femoris tum dorsi, dolorem animo delinqueret. Agra in Xenodochium delata, viribus per medicamentum interna & externa:

℞. Aq. ceras. nigr. ℥ij.

Rosar.

Borrag. ana ℥j.

Cinam. ℥ij.

Spir. Cephal. Anhalt. ℥j.

Magist. corall. ℞ss.

Man. chrif. perlat. ℥ss.

M. ad vitrum, & sign.

Aqua corroborans.

℞. Aqua Odorif. Fuchsi ℥j.

ros. ℥ss.

Acet. rutac. ℥ij. M.

Pro aqua naribus & pulsibus admovenda.)

collectis, & facta femoris in diversa extensione T. XXVIII. Fig. II. X. partes fractas citra scalpri beneficium composui.

Fractura composita, ossi fracto admovi pulverem ex radicibus tridis Florentinae & Aristolochiae rotunda; vulnere imposui turundam ex stappa cannabina confectam & unguento stegnorico (quod paravi ex pulvere adstringente Galeni, & albumine ovi subacto) imbutam, ad sistendum sanguinis fluxum. Exterius femur obligavi tribus fasciis & sufficienti spleniorum numero (vid. supra Tab. XXIX.) munitum in canalem deposui. Tabul. XXVII. Membrum bene composito, propter dolorem totius pedis affecti ac dorsi, & imminens inflammationis periculum, Chirurgus Xenodochii patienti venam medianam sinistri brachii incidit, & ℥ij. sanguinis emisit. Die 2. & 3. conquesta est de dolore dorsi & ardore urinae. Die 4. & 5. pateriens sine querelis ad interrogata respondit, sed quia corpus fuit constipatum, Medicus Xenodochii ordinarius praescripsit aliquot bolos ex elect. Lenitiv. ℥j. qui dum formabantur, menses fluere ceperunt. Die 6. 7. 8. & 9. nihil quicquam circa fracturam sensit doloris, delevissima saltem tussicula, & maximo ad partes obscenas pruritu, conquerens. Quapropter usa est sapis de die mixtura ex syrupo violarum, de liquiritia, & tinctura rosarum. Dorso & partibus obscenis prurientibus, post fomentationem ex aqua dulci, adhibui album coctum & linimentum simplex. Die 10. religatum femur, cerato diapalmae perforato, tribus fasciis pertusis, & sufficienti spleniorum (fasciae prius ex vino rubro exprimebantur)

ac ferularum numero iterum involvi; ut hac ratione vulnus, citra fasciarum solutionem urgente necessitate quotidie inspicere potuissem. Venter infimus maxime fuit tumidus, & ab umbilico usque ad pubem valde durus, cui per triduum applicuic cataplasma ex pulvere malvae, mela panis, lacte & butyro non salito paratum. Die 14. tumor & durities infimi ventris decrevit & remisit. Pateriens, ob abscessum in clunibus suppuratum, conquesta est de stranguria & atrocissimo dolore circa os sacrum. Die 20. rupto abscessu, & detereso ulcere stranguria & dolor praedictus evanuit: sed quia ulcus clunium quotidianam requiebat medelam, membrum fractum in sua quiete permanere minime potuit, usque in diem 36. quo pateriens bene habuit, plane de nihilo conquerens. Die 40. novus suboriebatur abscessus sub poplite, qui ad suppurationem vergens maxime doluit, ruptusque fatidissimam materiam effudit. Qua de causa per siphonem injeci decoctum ex radicibus tridis Florentinae & Aristolochiae rotunda, Herba scordij, Veronica, carduibenedicti, & melle rosato despumato, a quo dolor vehemens, & febror gravissimus, omnino cessavit. Fracturam iterum tractavi medicamentis ossi & vulnere convenientibus, Cerato diapalmae, fenestratis fasciis, splenis oblongis, ac ferulis. Die 60. de tali tantoque circa vulnus dolore punctorio conquesta est, ut praelachrymarum effusione vix loqui potuerit, dixitque se spectrum, quod in Xenodochio versari falso creditur, non solum per plures noctes vidisse, atque hinc totum corpus cum lectica tremuisse, & dolorem originem traxisse. Sed ego existimo, ortum esse dolorem partim ex ulcere clunium, quod quotidie debuit expurgari, & ob hanc rationem membrum fractum & compositum in quiete non permansit: partim, ob portione ossis, quae in huiusmodi casibus, circa hoc tempus, solet abscedere. Die 18. Januarij. Anno 1643. conquesta est de acerbissimis doloribus circa vulnus femoris. Religato femore, inspecto quoque vulnere, specillo obruso inveni frustulum ossis acutum, quod carnem perpetuo pupugit, & dolores acutissimos excitavit. Ideo statim vulnus scalpello sufficienter dilatavi, & Die 19. separatam ossis partem volsella dentibus arripui, & apprehensam extraxi. Tab. XXIX. Fig. IX. Die 20. totam crurum minus erat, quam diebus praeteritis, & dolor pungitivus omnino intermisit. Post ossis abscessum femur ascia in cruce adducta Tabul. XXIX. Fig. X. deligavi usque ad perfectam vulneris sanationem. Mense Februario, ulcere poplitis nondum consolidato, pateriens mediante instrumento ferreo claudicans ambulare cepit. Die 18. Martij 1645. abscessit ossis portio ad magnitudinem digiti annularis. Die 30. ulcus cicatrice fuit obductum.

ARMAMENTARIII CHIRURGICI,
OBSERVATIO OCTOGESIMA SEXTA.

Spina ventosa,

Excellentissimus Spigelius Monacho cuidam Bononiensi, pollicem sinistrae manus, spina ventosa corruptum, forfice Tab. XX. Fig. I. & Tab. XXXII. Fig. VIII. abscidit, manuique mutilatae, ad sistendum sanguinem & prohibendam inflammationem, plagulas stegnotico

imbutas, & vesicam oxycrato expressam applicuit, cubitumque fasciis, ad flexuram usque involvit. Consistente sanguine, ulcus medicamento detergente mundificavit, & epulotico divino consolidavit.

OBSERVATIO OCTOGESIMA SEPTIMA.

Fractura cruris cum vulnere.

ANNO 1643. Die 5. Decembris hora septima, post meridiem, Matthaeus Ritter junior, Ulma cecidit ex hypethrapensili, & fregit tibiam sinistram, spatium 4. digitorum transversorum supra caput inferius, cum vulnere, ossisq. denudatione & prominentia in partem anteriorem. Reposita per solam extensionem fractura, dolor antea vehementissimus statim remisit. Crus itaque affectum & fractum tribus fasciis (Tabul. XXIX. E. F. G.) splenisq. (eiusdem Tabula H. deligavi, & in canalem (Tab. XXVI. Fig. II.) ritè deposui. Inter deligandum patiens, ob imminens animi deliquium, sapius cochlear aquae corroborantis, quod constabat ex sequentibus, assumsit:

R. Aq. Ceraf. nigr. ʒij.
Pimpinell.
Rosar. ana ʒj.
Cinam. ʒj.
Spir. Cephal. Anhalt. ʒʒ.
Pulv. Magist. Corall. rubr. ʒʒ.
Margar. præp. ʒj.
Lapid. Chrysol. præp. ʒʒ.
Manus Christ. perlat. ʒijj. misc. ad vitrum.

Die 6. Decemb. ob medicamentorum usum, dolor ex fractura omnino evanuit, & patiens usque in quartum decubitum diem bene habuit. Die 9. religato & inspecto vulnere nullum aderat inflammationis signum, nullusq. dolor: quapropter ossi tibiae filamenta arida, labiis plagae digestivum:

R. Resin. Therebint. lot. in aq. plantag. ʒʒ.
Pulv. rad. aristol. long.
irid. Florent. ana ʒij.
Syrup. de ros. sic. ʒij.
Vitell. ovi q. s. misc.

desuper ceratum diapalma, fascias & splenia adhibui. Die 10. aeger usus est Enemate laxativo, & abhinc usque in septimum decubitum diem pulchre habuit.

Die 13. in religato vulnere pus bonum & coctum apparuit, nullusque dolor aut inflammatio, quae alias huiusmodi fracturas concomitari solent, agrum affectit: unde fracturam eiusdem medicamenti curavi, atq. crus cerato dicto, fasciis, plagulis & ferulis (quia timor inflammationis jam praeerit.) Tab. XXIX. Fig. VI. deligatum, in canalem deposui. Die 16. iterum religato & inspecto

vulnere, omnia rectè habuerunt, nullus enim dolor adfuit, tumor nullibi apparuit, & ex vulnere pus laudabile in parva quantitate emanavit: quapropter ossi à membrana sua detecto inspersi pulverem ex radicibus Aristolochiae longae & Iridis Florentinae, vulnere sarcoiticum adhibui, & crus diapalma fasciis, splenis ferulisq. iterum involvi. Hoc die lusit chartis, canalem huc & illuc movit, atque totam tibiam in sinistram partem distorsit. Die 17. manè conquestus est de compressione canalibus sub genu in parte exteriori, infra caput fibulae. Inspecto crure extuberantiam aliquam animadverti, religato vulnere tuberculum tetigi, & obliquam fibulae fracturam inveni, quam procul dubio natura consolidasset, si tibiam semper immotam servasset aeger.

Die 20. adhibui laminam ferream, ut extuberantiam fibulae aliquantisper ad tibiam pelleret, quod etiam praestitit, sed frustulum ossis abscessurum esse praevidi. Fracturae tibiae, quae bene habuit, pulverem Iridis Florentinae cum filamentis carptis & aridis imposui, totumq. pedem cerato diapalmae fasciis, splenis ac ferulis obligatum in canalem deposui. Die 25. patiens conqueritur de fractura fibulae, quae inspecta inveni ossiculum, quod cuius non nihil pupugit, unde ceratum, splenia & fascias, aliquantulum in dextram partem abduxi, ut dolor ex ossiculo pungente remitteret. Die 6. Januar. Anno 1644. fractura tibiae confirmari cepit, & fibula ossiculum in conspectum venit, cui pulverem Iridis Florentinae & Aristolochiae longae, cum filamentis decerptis, adhibui, atq. crus cerato diachalciteos, splenis, lamella ferrea, & fasciis obligavi, ut pes pristinam rectitudinem acquireret; Die 16. Januar. vulnere tibiae applicui filamenta carpta, ceratum diapalmae, fascias, splenia & ferulas. Fracturae fibulae pus album & coctum fudit, asperum ossiculum forcipe abstuli, & crus velut diebus praeteritis obligavi. Die 26. fractura tibiae fuit confirmata. Die 5. Februar. natura fibulae separavit ossiculum, & substantiam carne jam obduxit, quapropter ulcus filamentis carptis, cerato divino, & fasciis laxè obligavi, partemq. affectam in canalem debite reposui. Die 25. ob excrecentiam carnis ulcers inspersi pulverem aluminis ussi, quae consumpta. Die 14. Martij aliud frustulum ossis extraxi, ulcus filamentis siccis & cerato divino tractavi, partemque integram, ut diebus praeteritis obligatam deposui. Die 24. ob inordinatam victus rationem pus fuit viride, & ulcus ser-

cus scripsit : unde sequens vinum laxativum ordina-
navi :

℞. Radic. Gramin.
Irid. Flor. ana ℥ss.
Herb. Beton.
Veron.
Cent. min.
Borrag.
Absynth. ana p. 8.
Fol. sen. Alexand. ℥. st. ʒj.
Rhab. elect. ʒiij.
Agaric. troch. ʒj.
Hermodactilor.
Turbich. ana ʒss.
Semin. carth. cont. ʒiijss.

Sem. anif.
fanicul. ana ʒss.
Crem. Tart. ʒiij.
Gingib.
Galang. ana ʒj.

Incisa & contusa indantur sacculo, qui in vini albi
Mensura j. infundatur : de hac infusione patiens al-
ternis diebus, duabus horis ante prandium, sumsit ʒiijss.
Ab usu hujus vini medicati eger bene habuit, & ulcus
pus coctum, album ac minime fatidum generavit.
Die 14. Aprilis patiens optime habuit, atque ob vul-
nus cicatrice obductum gr. illa opera subnixus ambulare
cepit. Die 4. Maii eger lætissimus grallam deposuit, &
minime claudicans incescit.

OBSERVATIO OCTOGESIMA OCTAVA.

Atheroma in femoris parte externa curatum.

Honestissima virgo Margaretha, cujus cognomen
honoris gratia silentio involvendum existimo, tri-
ginta annorum, temperamentum calidi & siccum, con-
gesta est undecim annos de tumore citra dolorem duro,
qui sua magnitudine ovum gallinaceum superavit, in fe-
moris dextris parte sylvestri inter musculum glutatum ap-
pellatum & cutim exortus. Hic autem cum esset tumor
tunicatus, neque internis neque externis medicamentis
cedere vellet, facto prognostico, quod hujusmodi tumor
non nisi chirurgia feliciter curari queat, preparatum
ante a corpus ab humoribus purgavi, & Anno 1641. die 26.
May, tumorem sequenti modo exemi. Primo cutim a-
tramento in cruce signavi, deinde atramento exicca-

to super lineam cutim in quatuor angulos rectos scalpello
Tab. II. Fig. I. donec folliculus in conspectum veniret. Sectio-
ne solius cutis in cruce facta, & sanguine spongia non-
nihil deerso, quatuor cutis angulos, a subjecta tunica
paulatim specillo separavi usque ad basin, ubi erat vena
quam absceidi. & tunicam tumoris integram volsella
extraxi: remoto citra lesionem folliculo vulneris labia
statim ad mutuuum contactum adduxi, & albumen ovi
agitatum cum pulv. adstringente Galeni apposui. Obligato
vulnere, folliculum dissectui, & in eo materiam
pulticula similem inveni. Die 28. Julij vulnus cica-
trice fuit obductum, & patiens pristina sanitate res-
tituta.

OBSERVATIO OCTOGESIMA NONA.

Vulnus carpi cum læsione arteriæ.

ANNO 1631. Mense Decemb. Johannes Moser | Sartor
(anno ætatis 24.) temperamentum calidi & humidum, circa
carpum & radium sinistrae manus, a discipulo suo adeo
vulneratus est cultro, ut non solum vena, sed etiam ar-
teriaper transversum incisa fuisset, quam magnus san-
guinis fluxus, & alia seorsum symptomata, subsequerentur.
Hoc vulnus statim Chirurgus Nicolaus Neutte juxta præ-
cepta chirurgica obligavit. Secundo die sanguis tam co-
piose effluxit, ut totum agroticum corpus, ob spirituum vita-
lium defectum, motibus convulsivis ageretur. Ad ve-
esperam ipsi subducta fuit alvus, injecto clystere leniente,
a quo ter deiecit. Tertio die incisa fuit vena jecoraria
dexteri brachij, & eductus sanguis ad ʒiv. Quarto dum
obligaretur vulnus, nihil sanguinis ex ipso manavit.
Quinto ob oris amaritudinem eger usus est sequenti syrupo
cathartico :

℞. Syrup. ros. fol. ʒiij.
Ext. Rhab. ʒj.
Diacarth. ʒss.
Mag. Tartar. ʒss.
Aq. Cichorii q. s. M. F. Syrup. liquid.

a quo duas sedes habuit. Sexto die conquerebatur de car-
dialgia & capitis vertigine, unde assumpsit Syr. Acetos. ci-
tri. & Gramat. dulcium vinogranatorum, & Aq. Pim-
piuell. accerasorum permixtum; in lipothymia magnum
habuit levamen, ab usu vini granatorum. Septimo die
noctem inquietam habuit, dixitque se tota nocte per som-
num cum puero, qui ipsam sauciavit, pugnasse: & quod
majus est, conquestus est de sompnibus, & propter illos tam
melancholicus fuit, ut huc & illac in hypocausto curre-
ret: a quo motu sanguis ebulliens ex arteria laesa, in om-
nem dimensionem exsiliit, ut nullo modo sisti queat. I-
taque digitis compressi arteria, in media radij parte, ex-
traxi magnam sanguinis concreti copiam ex vulnere.
Tandem arteria sauciata spongiolam combustam, & pul-
verem lapid. chrysol. præp. atq. adstring. Gal. aspersam, &
albumine ovi agitato oblitam imposui, conveniente
fascia vulnus obligavi, & instrumentum ex bractea con-
fectum Tab. XLIII. adhibui, quod obserari, & cochlea ar-
teriam comprimere citra incommodum metum possit.

Octavo & 9. die quia manus usque ad mediam cubiti
& radij partem inflammata erat, vesperi admisit Enema.

Deci-

Decimo die melius habuit, & pus flavum per fascias sudavit. Die 11. per totam noctem bene dormivit. Duodecimo die religato vulnere effluxit pus album, & vulnus latius apparuit, ob sanguinis concreti extractionem (ut in aneurismate fieri solet.) & impositam spongiam. Tendines quoque perforantes in conspectum venerunt inflammati, & summocum dolore adputredinem tendentes. Vulnere igitur, citra spongiola extractionem, detereso, arteria medicamenta predicta imposita, vulnusque fasciis obligatum iterum instrumenti clavo obturavi.

Interim non neglecti fuerunt Syrup. refriger. & humectantes. Emulsiones ex Aq. & seminibus appropriatis, Magist. Coral. rub. & Syrup. violar. parata.

Die 13. & 14. aeger melius habuit, inflammatio nam-

que & dolor manus lese aliquantulum remisit. Die 15. pus album de vulnere exiit, manus dolor remissior visus, & tumor ejusdem minor factus fuit, tendinesque calorem naturalem acquisiverunt. Die 16. Dimidiam spongiola, que arteria incisa orificio adhaesit, partem velle extraxi, alteram vero reliqui ad foramen arteria. Die 17. extraxi reliquam spongiola partem, vulnere applicui modo dicta medicamenta, & ceratam citrinum linimento simplici obductum, carpo fasciis convenientibus obligato adhibui etiam instrumentum. Die 18. orificium arteria conglutinatum, & tendines carne solida coopertos reperi. Die 24. & plaga per ceratum divinum consolidata, patiens pristina sanitati restitutus fuit.

OBSERVATIO NONAGESIMA.

Concussio cerebri.

ANNO 1627. Mense Novembri, Johannes Semlin Oppingensis ex agro Ulmensi, famulus cuiusdam rusticus, temperamenti calidi & humidus, ante mensem in aedibus Marci Sybels fuit, in quibus more loci juvenula, sive ancilla filium duxerunt, pensumque suum absolverunt. Hic vero noster Johannes, tum temporis in illo hypocauso cum aliqua illarum juvenularum lusit, quod ipsi a reliquis presentibus interdictum fuit, ut nugae relinqueret, sonst werde ihm der Baum gestelt werden / cuius processus hic est: Detinent aliquem corpore inverso, ut capite respiciat terram, pedibus vero suspendunt, & subito iterum remittunt, ut terra capite quatiatur: quod & perpetrarunt in hoc agro, usque dum sanguis e naribus & auribus destuxerit, atque humi prostratus mortui instar jacuit. Videntes predicta juvenula dubium hunc actum, ipsum illico aqua frigida asperferunt, quo revocentur illius spiritus. Hic aqua perfusus, quasi a morte revocatus, surrexit, magnoque sinistri brachij, ac totius capitis dolore discessit. Secundo die, presente hoc capitis ac brachij dolore, aeger nihilominus frumentum ventilavit. Tertio & quarto pejus habuit, ita ut propter febrem & motus convulsivos lecto decumbere coactus fuerit. Sexto morbi die, curru petijt Oppingam. Septimo mater accersivit Chirurgos. Decimo, 11. 12. 13. & 14. a predictis convulsivis motibus vexabatur. Die 15. mater decumbentis urinam transmisit Clariss. D. D. Klebsatrello, Medico Geislingensium indefesso, qui prescripsit pulverem contracasum, ad dissolvendum sanguinem grumosum, cum syrupo acetosa, acetositate citri & aqua pimpinella. Hinc mutus & surdus, usque ad vigesimum quartum diem, laboravit comate, de qua aphoniam ita vaticinatus est Hipp. sect. 7. aph. 58. quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, muros protinus fieri necesse est. Loquendi audiendique impotentia supervenit Diarrhaea, quae per triduum durabat, ubi denuo loquentes alios audivit, & ipse loquens conquestus est de dolore vehementissimo sinistri brachij circa musculum deltoideum. Die vero 29. Inchyta Reip. Ulmensis decreto contuli me Oppingam, ubi Johannem inveni valde conquerentem de magno capitis dolore circa suturam sagit-

ralem & coronalem, siti & febre insigni, ardore & nigredine linguae, totius brachij predicti paralyse & tumore oedematoso & scirrhuso, qui circa musculum deltoideum ad suppurationem tendens agrum maxime torfit. Qua de causa statim revulsione gratia prescripsi Enema sequens:

℞. Decoct. commun. pro clysterib. ℥i x.

Mell. ros. solut. ℥ijs.

Elect. Diacathol. ℥i.

Ol. chamomill. ℥ij. M. pro Clyst.

à quo aeger quinquies dejecit excrementa biliosa & pituitosa.

Capitis bregmati tumefacto applicui cataplasma digerens & roborans:

℞. Mic. panis domest. ℥iij.

Furf. Tritic.

Farin. hord. ana ℥ij.

Pulv. Flor. ros.

Beton. ana ℥β.

Ol. rosat. ℥iij.

Vini rubr. q. s.

Salis commun. ℥i.

M. ad ignem in form. cataplasma.

Scirrhus oedematosus brachij impositum fuit cataplasma, quod constabat ex

Pane domest.

Farin. sem. lin.

Herb. Malv.

Alth.

Lacte & Ol. chamom.

Profiti usus est:

Syrupo Acetositat. citri.

Acetosa simpl.

Granat. ana ℥ij.

cum aq. hord.

mane & vesperi scyphum seri caprini depurati exhausit. Cibus fuit cremor hordei & panarella, quae conficitur ex micapanis, jusculo carnis, & butyro. Porus ad cibum fuit Aqua hordei. Suppurata, post aliquot dies, materia in brachio, quae facile ex tactu deprehendi potuit, abscessum inter musculum bicipitem & deltoideum scapello aper-

ruu, ex

Fuit, ex quo magna purulenta materia quantitas effluxit. Foramini inciso, ad mitigandum dolorem, turundam ovi vitello & albumine oblinitam imposui, & de super Diachylon simplex adhibui, ad suppurandas reliquias. Sequenti die religato vulnere, spectilli globosa parte ulcus exploravi, & humeros corruptum inveni. Ideo foramen spongia contorta non nihil dilatavi, & dilatato turundam digestivo:

℞. Tereb. lot. in aq. scord. ꝑjss.

Ovi vitell. par.

Pulv. Arist. rot.

Irid. Flor. ana ꝑß.

Mell. ros. col. q. s. Misc.

oblinitam imposui. Interea corpus aliquoties purgatum fuit, sacculo sequenti:

℞. Rad. polypod, querc. ꝑij.

Irid. Flor.

Cichor. ana ꝑjss.

Herb. agrimon.

Beton.

Veron.

Prunell.

Absynth. ana p. ʒ.

Fol. fen. Alex. f. st. ꝑjss.

Rhab. elect. ʒß.

Agaric. rec. troch. ꝑij.

Sem. cartham. excort. ʒß.

anif.

fenicul. ana ꝑjss.

Crem. Tart. ꝑijß.

Cinam.

Gingib. ana ꝑjss.

Uvar. pass. ꝑij.

Incis. & confusa ad sacculum, qui in fund. in ℞iijss. aqua mulsæ, de qua alternis diebus sumpsit ꝑijij duabus horis ante prandium. Pro majore ossis exiccatione vulnere per siphonem injeci decoctum diuinum, pulverem aristolochie rotunda & Iridis Florentina. Exterius aliquoties brachio spongiam ex aqua salsa & vino rubro expressam superligavi:

Die vigesimo propter dolorem capitis usus est sequentibus catapotijs:

℞. Mass. pilul. aur. ꝑij.

Extract. coch. ʒj.

Mag. mech. nigr. gr. vij.

cum fyrup. de beton.

F. Pilul. parv.

de aurentur.

à quibus decies deiecit. Die 60. frustulum ossis protrusum, & volsella arreptum extraxi, ulcusq. postea cicatrice obduxi.

OBSERVATIO NONAGESIMA PRIMA.

Manus ob spinam ventosam amputata.

DUM Patavij studij Medicis operam dedi, & chirurgiam exercui, Nobilis quidam studiosus laboravit per aliquot Menses œdemate manus sinistra, quod, post universalium usum, sub præstantissimis topicis nunquam diminui, sed tandem in vola exulcerari cepit. Quapropter adhibuimus in consilium Excellentissimum Spigelium, qui, postquam ulceris qualitatem specillo explorasset, & os corruptum tetigisset, statim tumorem vocavi spinam ventosam, quæ malum est incurabile, & amputationem partis affectare requirit. Provenit autem spina ventosa ab humore, qui occulta & insensa sua qua-

litate ossa primum citra omnem periostij læsionem atque doloris sensum corrodit, deinde œdema efficit minime dolens, & post aliquot Menses partem exulcerat. Consensu ægri obtento, manum extremam supra radij & cubiti appendices scapello falcato ac serra resecui (Tab. XXVII. Fig. XI. XIII. & XIV.) cubitoque splenis, vesica & fasciis (Tab. XXVIII. Fig. I. II. III. IV. V. & VI.) obligato, in parte amputata reperi ossa metacarpi quidem corrupta, sed periostio undiq. (præterquam in illo loco, ubi ulcus) adhuc connecta.

OBSERVATIO NONAGESIMA SECUNDA

Vulnus cubiti periculosum.

ANNO 1638. Die 27. Jun. in Festo Divi Iohannis Baptiste, hora septima post meridiem, Nobilissimus Dn. Fridericus à Degenau vulneratus est in duello, à Nobiliss. Dn. N. de Detrendorff duorum digitorum transversorum infra cubiti dextri flexuram, totum brachium inter cubitum & radium perforante, atq. ledente venas & musculorum tendines cum insigni dolore, & sanguinis effluxu. Primo vulnus chirurgus nor. imperitus, Iohan. Georgius Bauler obligavit. Die secundo ante & post religationem fasciæ nobiliss. patiens conquestus est de vehementissimo dolore circa foramen vulnere tam internam, quam externam, sicut in omnibus articulo-

rum vulneribus fieri solet. Ob id revulsioni gratia usus est sequenti Enemate:

℞. Decoct. emoll. ʒviiiij.

Elect. lenitiv. ʒj.

de succ. ros. ʒij.

Ol. chamomill.

viol. ana ʒjss.

M. F. Clyster.

à quo duas sedes habuit. Tribus horis à rejecto clystere aperta fuit vena mediana brachij sinistri. Foraminibus vulnere exigua ex linteo turundam medicamento oblinitam, cuius descriptio hac est, imposui:

℞h

℞. Aloes

℞. Aloes succotr.
Thur.
Bol. Armen.
Lapid. Hæmatit.
Chryf. præp. ana ʒjs.
Terr. Lemniæ.
Tutiæ præp. ana ʒij.
Sanguin. dracon. ʒj.
Pulverifata miscantur cum albumine ovi sub-
acto in formam unguenti.

ac brachium oleo rosarum & lambricoram terrestrium
calidè inunctum, splenio in vino rabro expresso, fasciæq;
duobus capitibus obligavi. Denique unguentum defen-
sivum Fernely (quod omnium optimum est) summo hume-
ro applicui, & duabus elapsis horis integrum brachium
poscâ irrigari curavi. Potus fuit Aqua hordei, vino gra-
natorum gratior redditus, cibus autem cremor hordei,
& gelatina ex pedibus vitulinis. Terrio die melius ha-
buit ager, vulnusq; propter novum hamorrhagie me-
tum, non fuit religatum, sed totum membrum postea ir-
rigatum, oleisque predictis inunctum. Die quarto reli-
gavi fascias, turundam verò è vulnere non extraxi, sed
appositus filamentis carptis & unguento, quod constabat
ex albumine & vitello ovi, pulvereque supra præscripto
oblinitis, brachium inunxi, ipsique splenium in vi-
no austero expressum & fasciam adhibui. Vesperis be-
nè habuit ager, & pro cæna sumpsit cremorem hordei, &
Endiviam vino granatorum, oleoque communi condi-
tam. Dies, de nihilo conquestus est patiens, vulnus reli-
gavi & turundam extraxi. Sanguine subsistente aliam
turundam, eamque breviorè, vitello ovorum imbui
& pulvere predicto aspersam, foraminibus imposui, alæ
& summo humero defensivum applicui, brachiumque o-
leis inunctum, & splenio madefacto involutum fascia
duobus capitibus donata obligavi. Die 6. patiens, ob al-

vi consipationem, & dolorem circa flexuram cubiti as-
sumsit syrupum laxativum:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Flor. casl. rec. extract. ʒj.
Sem. citr. pulv. ʒʒ.
Aq. cich. q. s. M.
F. Syrup. liquid.

A quo quinquies dejecit materiam biliosam & serosam.
Vulnus fuit tractatum veluti die præterito. Die 7. parum
puris cocti circa vulnus apparuit: quapropter unguento
sanguinem sistenti addidi dimidiâ partem thuris pulve-
risati, ut vulnere caro incresetet.

℞. Pulv. supra præscript.
Thuris. ana ʒʒ.
Virell ovor. q. s.
M. F. Unguentum.

quo imbuatur turunda vulnere imponenda. A die 8. usq;
ad 10. ager perbelle habuit. Die 11. dixit se præteritâ no-
ctè nihil dormivisse, brachiumque propter insomnium
grave huc & illuc movisse, ita ut externum foramen a-
liquid sanguinis denuò effudisset. Subsistente autem fir-
miter sanguine, vulnus tractavi ut die præterito, pa-
tientique ordinavi sequentem syrup, purgantem:

℞. Syrup. ros. sol. ʒijs.
Extract. Rhab. ʒjs.
Mag. Tart. ʒj.
Aq. ceras. nigr. q. s.
M. F. Syrup. liquid.

Die 12. 13. & 14. ager optimè dormivit, de nulloque am-
plius circa flexuram dolore conquestus est, & foramen il-
lud externum, quod ob nimium brachij motum sangui-
nem funderet, generavit pus coctum. Die 16. loco turun-
da, foraminibus filamenta carpta & sicca apposui, spon-
giamq; novam & ex vino rubro calido expressam superli-
gavi fascia duobus capitibus prædita. Die 19. foramina
cicatrice obduxi.

OBSERVATIO NONAGESIMA TERTIA.

Excrecentia in femore magna.

Joanni Berber Hamburgensi, militi Suecico circa vi-
gesimum quartum sue ætatis annum, in dextris femo-
ris interna parte, exortum est tuberculum, quod
biennij spatio in tantum increvit, ut sua magnitudine fa-
cilime tria capita humana æquaret, & ægri ingressum
impediret. Hanc excrecentiam empiricus quidam cau-
sticocorrodit, ut materia exitum procuraret ulcus post-
modum epuloticis consolidaturus, sed cum nullam inve-
nisset materiam fluxilem, empiricus aufugit, & egrum
omni auxilio destitutum relinquit. Patiens Anno 1634. Ul-
mam venit ibique chirurgi Joh. Georgij Bauleri ope-
ram imploravit, qui cum nullis medicamentis ulcus fæ-
dum consolidare potuisset, meo Georgij Riedlini consilio,
natam exulceratam & valde dolentem forfice apprehen-
dit, & cauteriis cultellaribus abscidit, escharaque abla-
ta ulcus cerato divino ad cicatricem pulcherrimam per-
duxit. Vid. Tab. XXXV. Fig. II. fol. 43. Inspecta nata

refecta substantia, quæ omnino erat carnosâ suisque venis
& arteriis prædita, quæ solum ex patiente, an à naturâ
tam macilentus fuerit? hic respondit, se ante hujus nata
exortum & augmentum corpus habuisse mediocriter
crassum. Ex qua responsione fuimus edocti, quod excre-
centia omne ferè alimentum, quo totum nutrirî corpus
debisset, per venas & arterias observatas attraxerit.
Restituto jamjam Ulma discessuro consului, ut moderato
victu uteretur, singulisque mensibus dorso sex cucur-
bitulas scarificatas adhiberet, donec corporis habitus pau-
latim iterum assuesceret sanguinem sibi assimilare, quem
natura prius ad nutritionem tumoris transmittere con-
suevit. Hoc consilium juvenis per semestre diligenter ob-
servavit, & post hac incolumis vixit usq; ad Annum 1644.
quo sub exercitu Bavarico militans me visitavit, & pro
datis consiliis magnas retulit gratias.

OB-

OBSERVATIO NONAGESIMA QUARTA.

Vulnus sclopeti cum fractura tibiæ.

ANNO 1644. Die 31. Maj. hora 6. post meridiem Leonhardus Henseler / Bubulcus Ulmenfis, laesus est plumbea sclopeti glande, qua non solum sinistram tibiã paulo infragenu fregit, ut os extra vulnus prominere; verum etiam crus dextrum sine ossium læsione perforavit. Rebus ita habentibus, prima visitatione paribus affectis (ob medicamentorum aliorum defectum) sequentia fuerunt adhibita. Dextro cruris vulnere oleum violarum, albumine ovi mixtum, siphone injecti, turundasq. exiguas & eodem medicamento imbutas imposui, de super ceratum diapalma, cataplasma (ex farina hordei & malvarum, mica panis, & lacte paratum) & fasciam duobus capitibus præditam adhibui. Sinistram deinde tibiã, quantum possibile fuit, composui & albumen ovi oleo violato concussum infudi, & foraminibus turundam ex filamentis aridis contortam immisi, de super diapalma, atque prædictum cataplasma applicui, pedemque fasciis ferratis (Tab. XXVII. Fig. I. & Tab. XXVIII. Fig. X.) obligatum, in canalem rite deposui. Die 1. Junij, frustulum ossis, quod carnem & cutim pupugit, & ægrum tota nocte inquietum reddidit, forfice (T. XX. Fig. I.) abscidi Osse abscisso, foraminum interstitium cutaneum syringotomo (Tab. XIV. Fig. II.) incidi, vulnusq. hac ratione dilatatum digestivo replevi:

- ℞. Resin. Terebinth. lot. in aq. Plantag. ʒiij
- Olei lumbricor. terrest. ʒjs.
- vitell. ovi no. j.
- Mell. ros. col. q. s.
- M. pro digestivo.
- ℞. radic. Aristol. rotund.
- Iridis Florent. ana ʒi.
- M. F. Pulvis.

Ossibus aspersi pulverem, filamenta arida apposui; & carne vero digestivo oblita: deinde vulneris labia cerato diapalma obtexi, pedemque cataplasmate & fasciis ferratis obligatum, denud in suum canalem deposui. Interim patients ob animi deliquium per intervalla sumpsit cochlear unum vel alterum sequentis aqua cordialis:

- ℞. Aq. ceras, nig. ʒij.
- Borrag.
- Rosarum ana ʒj.
- Cinam. ʒij.
- Spir. Cephal. Anhalt. ʒjs.
- Mag. Corall. rubr. ʒij.
- Man. Christ. perlat. ʒʒ.
- Misc.

Ad extinguendam sitim præscripsi Syrupum refrigerantem:

- ℞. Syrup. Acetof. simpl. ʒij.
- Granat. acid.
- Acetofitat. citr. ana ʒjs.

quo miscuit aquam hordei pro potu ordinatam. Deinde propter presentem dolorem, atq. inflammationem imminentem, usus est Enemate refrigerante & humectante: quod rejecto, Barbiron for venam medianam dextri brachij incidit, & sex uncias sanguinis emisit. Die 2. Junij, æger aliquantulum melius habuit. Die 3. Junij, cum præterita nocte ob aliud ossis frustulum, quod carnosas partes maxime pupugit, inquiete dormivisset, illud modiolis excidi, ossis reliquopulverem præscriptum inspergens, & Labiis digestivum apponens. Eger eodem die, ob constipationem ventris, & maximum humorum ad partes læsas decursum assumpsit potionem medicam:

- ℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
- Elect. Lenuiv. ʒvj.
- de succ. ros. ʒjs.
- Decoct. fl. & fr. q. s.
- M. & F. sec. art. potio.

à qua quinquies deiecit biliosa & serosa materia. Die 4. melius habuit, quam die præterito. Die 5. conquestus est de doloribus colicis, quare ipse exhibui Ol. amygd. dulc. ʒijss. cum brodio florum chamomilla, à quo dolor cessavit. Die 6. cum alvus denud esset constipata, assumpsit potunculam nuper præscriptam, & ejus operatione patients optime dormivit. Die 7. post escharæ casum, vulnus obligavi digestivo sine oleo, & loco cataplasmatum, ferè integrum crus cerato diapalma perforato, & fasciis ferratis involvi. Die 8. vulnerebus imposui sequens digestivum:

- ℞. Resin. Tereb. lot. in Aq. scord. ʒiij.
- Pulv. radic. irid. Flor.
- Aristoloch. rotund. ana ʒj.
- Aloës.
- Myrrh.
- Thur. mascul.
- Bol. armen. præp. ana ʒjs.
- Balsam. Peruvian. ʒj.
- Syrup. de ros. ficc. &
- Mell. ros. col. ana q. s.
- M. in form. linimenti.

Die 9. patients, quod pedes attrinere, bene habuit, sed iterum conquestus est de dolore colico, qui, post spontaneam biliosam materiam per alvum evacuationem, cessavit.

Propter vulneris fetorem siphone decoctum divinum injecti. Die 10. æger bene habuit, & vulnus tibiæ sinistra sudis pus coctum, sub tibia fracta observavi particulam ossis putridam, quam decocto divino lavi, & pulvere appropriato obtexi: dein vulnus linimento præscripto, & cerato diapalma obligavi. Die 15. æger bene habuit usque ad trigesimum, quo sinistra tibiã os in superficie & externa sui parte sese desquamavit. Vulnus dextra tibiã ad os cruræ tendit. Die 7. Julij, frustulum ossis separatim vossella extraxi. Vulnus tibiã dextra cruce fuit obductum. Die 15. Propter inordinatam v.

zione conquestus est de insigni dolore sinistri pedis, duorum transversorum digitorum supra genū. Religato vulnere, deprehendi abcessum, qui digitis pressus magnam puris quantitatem effudit. Die 26: patiens sumsit pulverem, propter amaritudinem oris:

R. Rhab. elect. ʒi.
Mechoac. nigr. ʒj.
Crem. Tarr. ʒʒ.
M. F. Pulvis.

à quo saepius deiecit materiam biliosam, & inde melius ha-

buit. Die 25. Augusti extraxi frustulum ossis, quod longitudinem digiti minimi aequaret. Die 14. Septemb. sub genū & circa anteriorem patella partem alius apparuit sinus, quem, cum per foramen superius expurgari non potuisset, instrumenti Tab. XIV. Fig. V. cuspide incerato perforavi, & evacuat prius materia spongia in vino expressa, fasciaque duobus capitibus agglutinavi. Post agglutinationem sinus, vulnus paucissimis diebus cerati divini operà cicatrice obduxi, ita ut patiens die 4. Octobr. sine grallis ambulare, & mense Decembri suo citra impedimentum officio fungi ceperit.

OBSERVATIO NONAGESIMA QUINTA.

Fractura femoris.

ANNO 1644. Die 24. Decembris Joanni Kriessinger cauponi Grimmelsingeni, dum ligna ex sylvis veheret, plastrum lignis onustum femur sinistrum cum vulnere fregit. Aeger rheda delatus est Vlmam, ubi chirurgi Ioh. Meckenrud & Georgius Kiedlen femur vulneratum obligarunt. Die 27. ob maximum femoris dolorem atque inflammationem in subsidium vocatus, primo ad egrum ingressu quaesivi, utrum vulnus ab osse fracto, an vero à stipite proveniat. Patiens & chirurgi vulnus stipiti descripserunt. Cum autem indicassem, hoc plurimum ad curationem femoris facere, & ex femoralibus addisci posse: si enim perforata fuerint, vulnus proficisci ab extra; sin minus, ab intra. In femoralibus autem nullum foramen invenire potuerunt, ex quibus clarum fiebat, vulnus à fracto femore fuisse inflictum. Itaque femoris extensi fracturam composui, integrum femur tribus fasciis perforatis (at vulnus magnum quotidie expurgari possit) & medicamento idoneo (oleo scilicet rosarum, albumine ovi agitato, & aqua rosarum) ad inflammationem depellendam & dolorem nimium mitigandum insucatis obligavi, & in suum canalem deposui. Die 28. ob inquietam noctem, & amaritudinem oris aeger usus est syrpoliquido:

R. Syrup. ros. fol. ʒij.
Extract. Rhab. ʒi v.
Diacarth. ʒij.
Mag. Tarr. ʒj.
Aq. cichor. q. s.
M. F. P. brev.

à quo aliquoties deiecit materiam biliosam. Die 29. facta fuit vena mediana sinistri brachij & eductus sanguis ad ʒvii. Vesper patiens sumsit haustum emulsionis syrupo violaceo eductorata. Illam noctem quietissime patiens transiegit, & inflammatio cum dolore cessavit. Curata inflammatione, calli generationem ligaturis, medicamentis externis, & convenienti victus ratione, procuravi: patiens tamen claudicat in hunc usque diem, quoniam natura valde iratus pedem canali impostum in quiete nunquam detinuit, sed nunc huc nunc illuc movit. Nec mirum est, quoniam, ut in fracturarum cura monui, adultiore in femore fracti, etiam si obedientissimi fuerint, rarissime (& quidem tunc, quando femur beneficio instrumenti glossocomi Galeni Tab. XXI. Fig. IV. servatur extentum, si non per totum curationis tempus, saltem, dum excrementa alvi deponit aeger, aut ipsi sternitur lectus) citra claudicationem curantur.

OBSERVATIO NONAGESIMA SEXTA.

Tinea capitis, & cubitus convulsus.

Virgo quadam Vlmensis, anno suae aetatis duodecimo, ob consuetam narium haemorrhagiam suppressam, nimio mensum fluxu laboravit, eoque restricto de horrenda capitis tinea & molestissima sinistri cubiti convulsione (quem extendere minime potuit) valde conquesta est. Purgato igitur corpore per pitulas de nitro Traliani repetitis vicibus assumptas, & promolis iterum

menstruis, caput in unxi quotidie semel linimento de amiantho (quod ex historia lapidum & gemmarum Anselmi Boëtij l. 2. c. 204. ipsius paravi) cubitum vero bis unguento Evaesii polychresto Spigely, cuius descriptio videatur supra Tab. XLIII. fol. 63. quibus unguentis agra brevis felicissime curata fuit.

OBSERVATIO NONAGESIMA SEPTIMA.

Lepra Graecorum.

ANNO 1641. Die 17. Decembris ego & Clariss. D. D. Ioan. Regulus Villingen, charissimus meus affinis, nobilem quandam Vlmensem visitavimus, adeo miseram & aspe-

ctu horrendam, ut verbis sufficienter exprimi nequeat. Primo enim non potuit stare pedibus, nisi à duabus ancillis firmata: facie pallida, fronte rugosa & squamosa; oculi. con-

lis concavis, glabris superciliis, naribus internè à crustis totaliter obstructis, externè verò squamis obsitis, orè tumido & labiis lividis: inclinato capite, thorace incurvato, atrophiam laborante, & crassissimis crustis undique obrecto. Sub axillis non aderant pili. Sic quoque dispositum fuit abdomen, seu infimus venter. Artus etiam macilentissimi, squamis crustisque omninò cooperiti. Apices digitorum, tam manuum quam pedum, nullum habuerunt sensum, propter insignem erosionem & crustarum crassitiem. Ultimò totum corpus fatidissimum spiravit odorem. His symptomatibus omnibus, probè consideratis, affectum nobilis, non Elephantiasin, sed lepram Græcorum appellavimus, & de restitutione multum speravimus, propterea quod sumptus hic non deessent, neque etiam de obedientia patientis, qua sanitatem avidè expetijt, quicquam dubitaretur. Quare ad purificandum sanguinem præscriptissimus sequentem sacculum catharticum.

℞. Rad. Polyp. querc.

Enul. camp.

Cichor. ana ʒʒ.

Herb. Fumar.

Veronic.

Borrag.

Scolopend.

Dentis Leon.

Beton. ana p. j.

Fol. sen. Alex. s. ft. ʒj.

Rhab. elect. ʒʒ.

Agaric. troch. ʒiij.

Mechoac. nigr. ʒij.

Rad. Helleb. nigr. ʒjs.

Semin. Carth. ʒiij.

Gingib.

Cinam. acut. ana ʒj.

Incis. & contus. M. ad sacculum, qui per 24. horas infundatur in mensura majori Mellieratis, de quo postea sumat mane 2. horis ante prandium ʒvij. per biduum: tertio die abstineat à medicamento purgante, & quatuor horis ante prandium, tribusq; ante cenam sumat portionem conditi (quod

℞. Conserv. Borrage.

Enul. campan.

ana ʒvj.

Pulv. marg. præp.

corall. rubr. præp. ana ʒjs.

Trochisc. de vip. ʒʒ.

Syrup. corall. q. s. M. Pro Condit.)

& superbibat haustum seri lactis caprini optimè depurati. Post reiterationem sacculi purgantis, usa est balneo aqua dulcis (herbis alterato v. gr. Fumar. Malv. Veronic. Enule Campan.) per horam: postea, deter soprius corpore, se ipsam in unxit sequenti unguento:

℞. Ung. Pomat. ʒijs.

Balam. Peruv. ʒij.

Flor. sulphur. ʒijs.

Olei Tart. ʒij.

M. F. Ung.

Ab usu dictorum medicamentorum factor ille magnus & pruritus totius corporis continuus aliquantulum remisit; & crusta ab apicibus digitorum deciderunt. Ad carnis novæ generationem, quæ fuit erosâ in apicibus, admovi unguentum ex cerato citrino & oleo myrtino confectum. Dorsum ancilla inuxerunt pinguedine viperina.

Pro potu ordinario bibit decoctum China. Hic posset aliquis objicere, hæc patiens laboravit atrophiam totius corporis, cur usa est carne viperina. Respondemus, morbi totius substantiæ cum non curentur nisi medicamentis tota substantia seu occulta qualitate agentibus. Lepra Græcorum est talis morbus, Ergo non curabitur, nisi medicamentis occulta proprietate pugnantibus, inter quæ caro viperina non infimum obtinet locum. Die 6. Jan. 1642. aperta fuit vena communis sinistri brachij, & uncia quatuor emisse sanguinis, qui in superficie visus est albus, semivividus, & putridus, in fundo verò nigerrimus & minime concretus. Addebat Barbitonsor, qui venam incidit, se magnum fetorem percepisse, dum sanguinem emitteret. Hisce peractis, tertia vice usa est sacculi laxativo, & condito, in quo trochiscorum de viperina carne quantitatem adauxi:

℞. Conserv. Borrage. ʒx.

Trochiscor. de vip. ʒiij.

Corall. rubr. præp.

Marg. præp. ana ʒjs.

Syr. corall. q. s. pro Condit.

quod materiam malignam à centro ad circumferentiam corporis efficacissime expellit. Cum jam sitis remississet, & agra dormire incepisset, post assumptionem conditi non amplius bibit serum caprinum depuratum. Spatio quatuordecim dierum bis usa est sequentibus pilulis:

℞. Masf. pilul. aurear. ʒij.

Extract. cochiar. ʒʒ.

Mag. mech. nigr. gr. vij.

Extr. Helleb. nigr. ʒʒ.

cum syrup. de beton.

F. pill. n°. xxj. deurentur.

à quibus decies deiecit. Post repetitum pilularum usum, pili in superciliis, sub axillis, & in pube recrescere ceperunt. Rebus ita se habentibus, obinstans mensium tempus, patienti ulteriorem medicamentorum usum interdiximus, & consulimus, ut in posterum menses diminutè fluentes, vel præter spem retardantes ʒj. pilularum de Ammoniaco Magistratum promoveret.

℞. Extract. Aloes cum aq. End.

Gumm. Ammon. aceto.

squillit. dis.

Myrrh. præp. ana ʒj.

Mastich.

Spec. diatrion. santal. ana ʒj.

Sal. Absynth. ʒj.

Syrup. de succ. ros. q. s.

M. F. Massa.

His remediis agra nobilis pristinae sanitati fuit restituta.

OBSERVATIO NONAGESIMA OCTAVA.

Inflammationes Erysipelatosæ & œdematosæ.

IN Inflammationibus Erysipelatosi simul, quæ ut plurimum artus invadunt, & magnum sæpè tam Medicis quam Chirurgus negotium facessant, nihil præstantius unquam expertus sum sequenti remedio, quod Excellentissimo Spigelio Chirurgus quidam Germanus, prosummo secreto, ut certè est, communicavit:

℞. Lixiv. ex ciner. sarment. vit. mediocr. ℥j.
Nitr. ʒjss.

Salis commun. ʒj.
Aceti ex vino optim. ʒj.
F. Mixtura.

quæ, post universalem curam, splenio duplici tepidè excepta, locoque affecto, fasciis strictè superligata, spatium dierum, vel ad summum quatuor, insignes tumores, qui etiam periculosam minantur gangranam, mirè discutit, atque absorbet.

OBSERVATIO NONAGESIMA NONA.

Ostibiæ corruptum & scalpris derafum.

Miles quidam Gallus, laboravit gonorrhæa virulenta, eaque intempestivè per injectiones suppressa, aliquando ex equo decidit in silices, & crus superficialiter excoaravit. Ulcusculum remediis vulgaribus tractatum malignitatem acquirit, & os tibiæ corrodit. His perceptis curam sudoriferam proposui, eaque finita crus secundum longitudinem scalpello incidi, vul-

nus stegnoris dilatavi, os scalpro derafum pulveribus cephalicis obtexi, ulcus unguento citrino (quod in ulceribus phagedenicis præstantissimum est, & mirè operatur) incarnavi, & cerato notissimo ad cicatricem perduxi. vid. Tab. XLIII. sub Litt. R. Observat. Martini Schmid | qui ejusmodi quoque cruris & ossis tibiæ corrosionem atq. derafionem felici successu sustinuit.

OBSERVATIO CENTESIMA.

Lepra ex esu carniū leprosarum originem sumens.

ANNO 1637. tempore Autumnali, Vtmenfis Lanio, in medio ferme Viennensi itinere, a venefica quadam hospite, inque diversorio, demortui cujusdam leprosicarnibus coctis, mensaque appositis tractatus fuit, quarum esu tota ipsius sanguinea massa infecta, brevi temporis interstitio, proradici instar, malignas pustulas cum defecatione capitis imprimis, ad superficiem corporis expulit, & percepto rumore, quod scelerata illa famina, obplura alia & varia delicta publice flammis combusta fuerit, vultuosus patiens de sanitatis sua restitutione desperare cepit: Nihilominus tamen ne sibi ipsi deesse videatur, chirurgum alias exercitatum in consilium vocavit, qui re non satis ponderata solis externis unguentis eundem, sed inanis spe, restituere attentavit, usque dum, aliquoties in nostris observationibus citatum, Clarissimum Dominum meum Collegam, Doctorem Johannem Georgium Gockelium (ex cujus communicatione & hanc curationem habeo) summis precibus exoravit, ut hac in parte sibi gratificari, & extrema tentare velit.

Hic pro sua humanitate, & agro & chirurgo, solidis rationibus demonstrans, absque jugi internorum remedium usurpatione, sanguinea massa per preparantia, purgantia & vena sectionem exacta depuratione; communicata malignitatis mediantibus sudoriferis discussione; hepatis corroboracione, & vel tandem, externorum debita inunctione, huic, etsi nondum radica-

romalo, occurrere minime posse. Quare carnario illi omnem incurando assiduitatem, & diligentiam promisit, modo patiens se in omnibus morigerum prestare velit, quod dum sanctè sponderet, curam sequenti methodo aggressus est.

I. Ordinata victus ratione, prescribendo videlicet cibos optimi nutrimenti, a omni acedime destitutos, ut in morbi Gallici cura fieri debet; pro potu decoctum ligni Gujaci & Sassafras cum seminibus anisi & feniculi debite preparari curavit. Primo, ad sudorem movendum, reservato, altero vero tanquam debiliore ad fitim compescendam concessio.

II. Corpus per biduum digestivo hoc ad expurgationem preparavit:

℞. Syrup. de duab. radic. ʒjss.
Mell. ros. col. ʒʒ.
Crem. Tart. pulverif. ʒjss.
Aq. Asparag. ʒjss.
Fumar. ana ʒij.
M. pro dosi una.

III. vitiosam ventriculi saburram, per sequens medicamentum, vino assumptum, removit.

℞. Mercur. opt. dulcif. ʒj.
Croc. metall. gr. ʒj.
Gutt. Gamand. gr. viij.
M. F. Pulvis.

IV. Hinc medianam dextri brachij primum aperi-
 detrahitur ʒv. sanguinis, iussit.

V. per aliquot dies concessa quiete, rursus ad corpo-
 ris preparationem, quater in jusculo repetitam, accessit.

℞. Pulveris Tartari vitriol. ʒß.
 dentur doses quatuor & quolibet ad singu-
 larem chartam.

VI. Felicissime sanguinis mundificationem molitus
 est per appositas pilulas:

℞. Panchymag. Croll. ʒij.
 Mercur. dulcif. ʒj.
 Gutt. Gamand. gr. vij.)
 cum aq. ceras. nigr.
 Form. pilul. communes.
 pro una dosi.

VII. Accessit ad sudorifera, ubi ager maxime obe-
 diens quotidie in prioris decocti saffras haustu, dosi se-
 quentis hydrotici accepit:

℞. Sulphur. Aurat. diaphor. à gr. xij.
 usque ad gr. xv. F. pulvis ad chartulam.

Quare, ad quatuor septimanas, tempore matuti-
 no solum, in lecto per binas horas commorando, largissi-
 mum sudorem movit, excepto septimo quovis die, in quo
 superius notat as pilulas reiterando assumpsit.

VIII. Sinistri hinc lateris vena tacta sanguis ema-

nans prior longe purior inventus est. IX. Sordium recre-
 menta laconico absterfa, & caput appropriatis, alterato
 lixivio, mundificatum fuit.

℞. Radic. Bryon. ʒj.
 Lapat. acut. ʒß.

Herr. Marrub.
 Menth. Crisp.

Origan.

Bechon. ana Mß.

Flor. chamomill.

Rad. Afar. cum toto ana p. ij.

Agaric. crud. ʒß.

Crassiuscule l. a. concisa coquantur in lixivio
 communi.

X. Remanentes quedam pustula, in quibusdam cor-
 poris partibus & capite, depulsa, & omnia externa in-
 quinamenta sequenti unguento in fine sublata fuerunt.

℞. Unguent. alb. camphor. ʒj.

Mercur. dulc. ʒij

Terendo probè M. ad vasculum.

Sic divini favore, patiens mihi maxime notus, de-
 cem hebdomatibus felicissime restitutus, aliquandiu de-
 coctum saffras pro potu ordinario usurparvit, ita ut per
 dies vitæ non amplius malum hoc repullulaverit.

INDEX

INDEX OBSERVATIONUM.

A.			
A ngine periculosa curatio.	fol. 96.	Fistula thoracis subcutanea, acupertusa.	99
Anus non satis perforatus.	117	Fistula thoracis exedentibus curata.	101
Anthraxis pestilentis ab interioribus revocatio.	11	Fistula mammae dextra.	116
Apoplexia fortis ex dentitione	89	Fœtus mortui eductio.	117
Atheroma in fronte excisum.	43	Fractura fibulae & tibiae cum deperditione substantiae.	28
Atheroma in femore separatum.	123	Fractura & depressio cranij, laminae exterioris sal- va.	37. & 79
C.		Fractura femoris cum vulnere.	121
Calvaria lamina, exterior integræ, interior fissæ.	37	Fractura cruris cum vulnere.	122
Calvaria fissura capillaris, quam natura ampliavit.	33	G.	
Cancer labiorum per forcipem male abscissus.	61. E.	Gonorrhœa virulenta.	117
Cancer mamilla exulceratus felicissime resectus.	105	Gumma Gallicum chirurgia curatum.	113
Cancer mamilla oculus in puerpera male excisus.	107	Gutta serena seraceo depulsa.	91
Cancer mammae parvus & oculus pharmaca cura- tus.	107	Gutta serena incurabilis.	92
Cancer coli & uteri incurabilis.	112	H.	
Caruncula in meatu urinario extirpatio.	56	Hæmorrhagia narium enormis.	35
Cataracta consummata & depositio.	39	Hæmorrhagia post evulsionem dentis.	35
Concussio cerebri.	124	Hæmorrhoidum nimius fluxus chirurgia suppressus.	52
Contusio capitis puella topico curata.	36	Hæmorrhoidum dolor recidivus ex usu fol. seneæ & scam- mony.	117
Contusio capitis centesimo die mortem inferens.	75	Hernia carnosæ cura.	116
Contusio cerebri nona septimana lethalis.	76	Herpes miliaris & exedens.	114
Contusio capitis, cum vertigine & Apoplexia.	78	I.	
Contusio capitis instante novilunio totius convulsiones in- ducens.	80	Intertrigo ilium.	108
Contusio occipitis scalpris derasa.	93	Introcessio cranij & punctura dura matris interimens.	77
Convulsio oculi ex concussione cerebri	83	Introcessio cranij mollioris in adulta minime fissi.	92
Convulsio cubiti.	128	Inflammationes Erysipelatose & œdematose.	130
Cubitus rigidus	63	L.	
Cubiti os corruptum.	16	Lapillus in meatu urinario citra scalpelli aut specilli ope- ram exemptus.	113
Crus ex ganglio in genu contractum.	62. C. & 63	Leprosæ Græcorum.	128
D.		Leprosæ ex esu carniùm leprosarum.	130
Dolor dentium periodicus.	86. & 89	M.	
Dolor digiti majoris post abscissionem pedis	18	Meliceris in humero & genue resoluta.	113
Dolor canceri mitigatus.	108	Manus obstinam ventosam amputata.	125
Dolor ischiaticus fonticulo in sura curatus.	64. K.	N.	
E.		Nervi punctim vulnerati.	113
Enterocæles expertissima cura.	13	O.	
Empyema thoracis aperiitione curatum.	99	Ozæna Gallica cum corruptione ossis.	47
Empyematis materia diureticis expurgata.	100. & 103	Ozæna Gallica citra corruptionem ossis.	47. & 91
Erosiones ventriculi curatæ.	118	P.	
Erysipelata partium extremarum.	114	Partus tres monstrosi	60. & 51
Erysipelas utriusq. pedis exulceratum.	115	Palpebræ relaxatae propter glutinum contractio.	44
Excrecentia carnis in palato.	86	Palati citra malignitatem corruptio.	86
Excrecentia carnis in naribus Gallica.	91	Palatum virulentia Gallica erosum.	45
Excrecentia carniùm in digitis.	120	Penis extirpatio.	112
Excrecentia in femore magna.	126	Perniones exulcerati.	120
Exulceratio pectoris fonticulo pedis curata.	108	Punctura cranij utramque laminam penetrans.	81
F.		S.	
Facies pulvere tormentario ambusta.	91	Scapulae corruptio.	112
Fissura in cranio capillaris.	92	Scrofulæ collum occupantes.	90
Fistula thoracis cum erosione claviculae.	93	Spina	

INDEX OBSERVATIONUM.

<i>Spina ventosa.</i>	fol. 122 & 125	<i>calvaria.</i>	72
<i>Sreatomata utriusque manus.</i>	120	<i>Vulnus capitis os frontis dividens.</i>	72
<i>Sterilitas ex malè reposita hernia.</i>	114	<i>Vulnus capitis cum fissura cranij maxima.</i>	73. & 74
<i>Sinus in femore, forcipe deceptoria, malè incisus.</i>	63. E.	<i>Vulnus capitis cum incisione falcis lethale.</i>	78
<i>Sinus palati callosus.</i>	86	<i>Vulnus capitis 29. septimana per trepani operam curatum</i>	78
T.			
<i>Tibia corrupta.</i>	65. 118. & 130	<i>Vulnus capitis ex potu vini lethale.</i>	80
<i>Tumor in collo pendulus seraceo auricula in isto diminutus.</i>	41	<i>Vulnus capitis cum dedolatione cranij.</i>	80
<i>Tumor cum folliculo excisus in maxilla superiore, & 87.</i>	84.	<i>Vulnus capitis cum duobus fungis lethale.</i>	81
<i>Tumores œdematosi.</i>	115	<i>Vulnus carpi cum lésione arterie.</i>	123
<i>Tinea capitis</i>	128	<i>Vulnus oculi ex infixo fusi aculeo.</i>	82
V.			
<i>Variculi sectio infelix.</i>	65. O.	<i>Vulnus & fractura nasi.</i>	83
<i>Vertigo ex abscessu cerebri.</i>	78	<i>Vulnus sclopeti in maxilla inferiore.</i>	88
<i>Vinculum lingue unguibus & phlebotomo periculosè disruptum.</i>	89	<i>Vulnus sclopeti cum fractura pedis.</i>	127
<i>Umbilici prominentia monstrosa.</i>	51	<i>Vulnus sclopeti in inguine & pene.</i>	106
<i>Vomitus sanguineus lethalis.</i>	115	<i>Vulnus sclopeti in dorso.</i>	109
<i>Uvula corrupta amputatio.</i>	6	<i>Vulnus sclopeti in humero cum gangrena.</i>	114
<i>Vulnus capitis cum depressione & rima cranij.</i>	69	<i>Vulnus septi transversi & ventriculi.</i>	100
<i>Vulnus capitis cum inflammatione pericranij & fissura</i>		<i>Vulnus thoracis cum fractura costæ.</i>	94
		<i>Vulnus thoracis periculosum.</i>	95
		<i>Vulnus thoracis paracentesi requirens.</i>	97
		<i>Vulnera thoracis scalpello dilatata.</i>	101
		<i>Vulnus thoracis lethale.</i>	111

INDEX RERUM.

A.		
<i>Ægilopis cura. Tab. 33. Fig. 3. & 5.</i>	<i>Ceratum citrinum. fol. 63.</i>	
<i>Ani inspectio. Tab. 41. Fig. 6.</i>	<i>Ceratum adgummata Gallica. fol. 66.</i>	
<i>Anus recens natorum oclusus perforatur. Tab. 41. Fig. 6.</i>	<i>Ceratum divinum. fol. 75.</i>	
<i>Ancyloblephari cura. Tab. 33. Fig. 2.</i>	<i>Ceratum Hipp. rosaceum. fol. 20.</i>	
<i>Apparatus ad vulnera capitis dilatanda. Tab. 30. & 31.</i>	<i>Ceratum oxaleum. fol. 105.</i>	
<i>Apparatus ad cranium trepano perforandum. Tabul. 37. Fig. 1.</i>	<i>Clitoridis auct. diminutio. Tab. 41. Fig. 1.</i>	
<i>Apparatus ad parandum fonticulum in sutura coronali. Tab. 30. Fig. 1. & 7.</i>	<i>Clysterem ipse patiens applicat. Tab. 42. Fig. 8.</i>	
<i>Aqua calcis nobilissima. fol. 115.</i>	<i>Contusio capitis variae species. fol. 36. 37. & 38.</i>	
<i>Aqua hordei Magistralis. fol. 96.</i>	<i>Contusio capitis sine laceratione cutis, introcessione cranij & suspitione alicujus fissuræ. fol. 36.</i>	
<i>Aqua socialis. fol. 40.</i>	<i>Contusio capitis cum depressione, sed sine rima cranij, sub integracure, in adultis. fol. 37.</i>	
<i>Ardor urine mitigatur. Tab. 40. Fig. 4.</i>	<i>Contusio capitis in adultis cum depressione cranij & fractura laminae interna, citra vulnus cutis, & rimam laminae externa. ibid.</i>	
<i>Arteria aspera perforatur. Tab. 34. Fig. 3. 4. 5.</i>	<i>Contra fissura cranij. fol. 38.</i>	
<i>Articuli elongatio. fol. 22.</i>	<i>Cranij per modiolos perforatio. Tab. 31. Fig. 5.</i>	
<i>Ascia in circulum adducenda. Tab. 28. Fig. 10. in crure.</i>	<i>Cranij depressio elevatio. Tab. 32. Fig. 2. & 7.</i>	
<i>Ascia in circulum adducta. Tab. 27. Fig. 10.</i>	<i>Cranij fissi vel erosi derasio. Tab. 30. Fig. 10.</i>	
<i>Ascia in cruce adducenda. Tab. 27. Fig. 1.</i>	<i>Cruris fracti compositio. fol. 15.</i>	
<i>Ascia in cruce adducta. Tab. 28. Fig. 10. in femore.</i>	<i>Cruris fracti deligatio. Tab. 29.</i>	
<i>Astraguli luxati restitutio. Tab. 25. Fig. 1.</i>	<i>Cubiti luxati restitutio. Tab. 23. Fig. 2. & Tab. 24. Fig. 1.</i>	
<i>Atheromatis in fronte excisio. Tab. 35. Fig. 2. & 4.</i>	D.	
C.		
<i>Calculus in vesica exploratur. Tab. 40. Fig. 1. & 2.</i>	<i>Decoctum Divinum. fol. 38.</i>	
<i>Calculus è meatu urinario eximitur. Tab. 40. Fig. 3.</i>	<i>Decoctum Magistr. fol. 61.</i>	
<i>Calli circa partes fractas generatio. fol. 25.</i>	<i>Dedolatio cranij fol. 38.</i>	
<i>Ciruncula meatus urinarij extirpatur. Tab. 40. Fig. 5.</i>	<i>Deligatio partis mutilata. Tab. 28. Fig. 1. 2. & 3.</i>	
<i>Cataplasma Escharoticum. fol. 12.</i>	<i>Dentium extractio. fol. 3.</i>	
<i>Cataplasma contra ophthalmias expertissimum. fol. 84.</i>	<i>Dentis carioli adustio. Tab. 36. Fig. 1.</i>	
<i>Cataplasma ad gangrenam mirabile. fol. 114.</i>	<i>Dentis buccam offendentis excisio. Tab. 36. Fig. 2.</i>	
<i>Ceratum constrictivum. fol. 53.</i>	<i>Dentium constrictorum diductio. Tab. 36. Fig. 6.</i>	
<i>Ceratum diasinapios. fol. 62.</i>	<i>Depressio cranij simplex sub integra cute in pueris. fol. 38.</i>	

INDEX RERUM,

E.

Emplastrum ad hemorrhagiam narium. fol. 35
Extensionis in fracturis & luxationibus requisita. fol. 18.
 & 23.
Emplastrum ad hernias carnosas. fol. 116.
Electuarium dentifricium. fol. 115.
Electuarium ad scrofulas. fol. 90.
Electuarium ad Hernias intestinales & umbilicales probatissimum. fol. 54.

F.

Fascia fonticuli in capite. Tab. 30. F. 6. in brachio. fol. 64. H. in femore & sura. fol. 65. K.
Faucibus inhaerentium exemptio. Tab. 36. Fig. 9.
Femoris luxati restitutio. Tab. 23. Fig. 4.
Femoris fracti compositio. Tab. 26. Fig. 1.
Ferularum qualitates. fol. 23.
Ferula quando usurpanda. fol. 25.
Figura media rotius brachij & pedis. Tab. 26. Fig. 2. & 3.
Fistula thoracis subter costas reptantis in fundo perforatio. Tab. 38. Fig. 5.
Fistula thoracis externa inciditur. Tab. 30. Fig. 2.
Fistularum ani cura penetrantium. fol. 58.
Fistularum ani non penetrantium curatio. fol. 58.
Fetus mortui extractio. Tab. 41. Fig. 5.
Fonticuli in capite locus. Tab. 32. Fig. 2.
Fonticuli in brachio locus. Tab. 43. F.
Fonticuli in femore locus. Tab. 43. I.
Fonticulus in sura. Tab. 43. K.
Fracturarum generalis curatio. fol. 23.
Fractura simplex, transversa & obliqua. ibidem.
Fractura conformatio. fol. 23.
Fractura reposita conservatio per deligationem. ibidem.
Fracti membri depositio. fol. 24.
Fracti partis religatio. ibidem.
Fractura simplex asseralis. fol. 26.
Fractura cum vulnere simplici. fol. 26.
Fractura cum vulnere & osse minime nudato, ossis tamen frustulum expectatur. fol. 27.
Fractura eadem, in qua magna ossis portio abscessura est. fol. 27.
Fractura cum vulnere & osse simpliciter nudato. fol. 28.
Fractura cum vulnere & osse prominente. fol. 28.

G.

Gargarismus ad anginam. fol. 90.
Genu luxati restitutio. fol. 16.
Globulorum è vulneribus extractio. Tab. 43. N.
Gummata Gallica curandi modus. fol. 66.

H.

Hernia intestinalis chirurgià Nursinorum. Tab. 40. à Fig. 8 usq. ad 14.
Hernia intestinalis cura mitior. Tab. 39. Fig. 6. 7. & 8.
Hernia umbilicalis chirurgià Celsi. Tab. 38. Fig. 7.
Hernia umbilicalis cura mitior Fabricij. Tab. 38. Fig. 8. & Tab. 39. Fig. 1.
Hemorrhoides tumentes manuali opera curantur. fol. 59.
Hemorrhoidum nimium fluentium curatio. fol. 59.
Hemorrhoides exulceratae ferramentis sanantur. fol. 60.
Hymen integrum inciditur. Tab. 40. Fig. 15. & 16.
Humeri prolapsi restitutio. Tab. 21. Fig. 7. & Tabul. 23. Fig. 3.
Humeri fracti compositio. Tab. 23. Fig. 1.

I.

Iuguli luxati restitutio. Tab. 24. Fig. 3.
Intestini recti repositio. Tab. 41. Fig. 7.
Injectiones aurium periculosa. Tab. 36. Fig. 5.
Infundibili applicatio. Tab. 36. Fig. 3.
Introcessio cranij cum rima in medio depressionis lata. fol. 38.
Introcessio cranij cum rima in medio angusta. ibidem.
Introcessio cranij cum rima ad latus lata & angusta. ibidem.
Interstitium duorum foraminum serrula versatili interceditur. Tab. 32. Fig. 1.

L.

Linimentum ad carunculas in meatu urinario egregium. fol. 56.
Linimentum ad ambusta. fol. 91.
Linimentum simplex. fol. 105.
Linimentum ad pernioles exulceratos. fol. 120.
Luxationum cura generalis. fol. 18.
Luxatio simplex. ibidem.
Luxatorum extensio. ibidem.
Luxatorum Repositio. fol. 19.
Luxatorum deligatio. ibidem.
Luxatorum depositio. 20.
Luxatorum religatio. ibidem.
Luxatio cum inflammatione. fol. 21.
Luxatio cum vulnere & osse detecto. ibidem.
Luxatio cum convulsione. ibidem.
Luxatio cum callo. fol. 22.
Luxatio recidivans. ibidem.

M.

Manus luxata restitutio. Tab. 24. Fig. 2.
Mamma carcinomate affecta abscinditur. Tab. 38. Fig. 1.
Matricis inspectio. Tab. 41. Fig. 4.
Hic bene volum lectorem etiam atque etiam rogo, ut errorem qui ex descriptione hujus figurae elucescet, amica mente corrigere velint.
Maxilla inferioris depressio. Tab. 36. Fig. 7.

N.

Narium, in ozana & post excisionem polypi, adustio. Tab. 37. Fig. 1.

O.

Occipitis inustio. Tab. 34. Fig. 7.
Oculus firmatur. Tab. 33. Fig. 6.
Oleum Logadorum. fol. 90.
Oris leporini correctio. Tab. 35. Fig. 8.
Oris foraminis trepano facti levigantur. Tab. 31. Fig. 7.
Ossicula cerebri membranas pungentia forcipibus abrumpuntur. Tab. 32. Fig. 3. 4. 5. & 8.

P.

Palpebra superioris relaxata curatio. Tab. 35. Fig. 3.
Palpebra superioris contracta Cura. Tab. 35. Fig. 4.
Paracentesis abdominis. Tab. 39. Fig. 2. & 3.
Paracentesis thoracis. Tab. 37. Fig. 2. 3. & 4.
Papilla lactantium occulta provocantur. Tab. 37. Fig. 6.
Penis oclusus perforatur. Tab. 40. Fig. 6.
Pilula Herlicij ad dolorem dentium. fol. 89.
Pilula, quae menses promovent. fol. 125.
Pili oculos irritantes evelluntur. Tab. 35. Fig. 2.
Polypi exciso. Tab. 33. Fig. 7.
Pterygij cura. Tab. 35. Fig. 6.

Pulvis

INDEX RERUM.

Pulvis ad intertriginem expertus. fol. 108.
Pulvis ad excrecentias carnis optimus 120.
Pulvis dentifricius fol. 120.
Punctura cranij fol. 28. *abr aditur.* Tab. 33. Fig. 1.
Pulvis in Herniis puerorum gratus. fol. 54.
 R.
Refectio Manus extrema. Tab. 27. Fig. 11. & 12.
Refectio pedis extremi. Tab. 27. Fig. 15.
Refectio pollicis. Tab. 28. Fig. 12.
Repositio membri vel luxati vel fracti in canalem. Tab. 24. Fig. 2. & 3.
 S.
Setaceum auriculæ lobo inurit. Tab. 34. Fig. 6.
Setaceum nuclæ inurit. Tab. 34. Fig. 8. 9. & 10.
Sparadrappum ad conferuandos fonticulos. fol. 65.
Spiritus Mastichinus. fol. 87.
Spina ad exteriora prolapsa restitutio. Tab. 25. Fig. 2.
Spleniorum qualitates. fol. 23.
Sutura coronalis & sagittalis concursus quomodo inueniatur. Tab. 30. Fig. 2.
Suffusio perfecta. Tab. 33. Fig. 3 *acu deponitur.* T. 33. Fig. 4.
Staphylomatis cura. Tab. 35. Fig. 5.
Symptomatum fracturis superuenientium correctio. f. 25.
Symptomatum herniæ intestinali superuenientium correctio. fol. 53.
 T.
Tibia deraso. fol. 65. R. ubi notandum quod vulneris labialinteolis cooperiri debeant, velut in derasione & perforatione cranij. Tab. 31. Fig. 5.
Trochisci pectorales cum Ambr. & Mosch. fol. 97.
Tumor tunicatus adamante ruptus. Tab. 33. Fig. 7.
Tumorum tunicatorum & excrecentiarum magnarum generalis curatio. fol. 43.
 V.
Vasorum temporalium exploratio. Tab. 33. Fig. 2.
Verruæ penis Venereæ extirpantur. Tab. 40. Fig. 7.
Ulceræ intestini recti cannulis exiccantur. Tab. 41. Fig. 3.
Urina suppressa educitur. Tab. 39. Fig. 9.
Unguentum de Tutia. fol. 61.
Unguentum Ery. fol. 63.

Unguentum de Bethonica. fol. 75.
Unguentum calli generationem prohibens. fol. 101.
Unguentum callos fistularum exedens. *ibid.*
Unguentum ad nervos punctim vulneratus. fol. 113.
Unguentum citrinum. fol. 114.
Vulnerum abdominis species. fol. 49.
Vulnera abdominis dilatantur. Tab. 37. Fig. 5.
Vulnera abdominis consuuntur. Tab. 39. Fig. 5.
Vulnera intestinorum consuuntur. Tab. 37. Fig. 6. H.
Vulnera capitis dilatantur vel in triangulum. Tab. 31. Fig. 2 *vel in cruce.* Tab. 30. Fig. 9.
Vterus prolapsus reponitur. Tab. 40. Fig. 18.
Vteri injectiones fiunt metrenchyta. Tab. 42. Fig. 2.
Vulnerum capitis omnes species. fol. 31. & c.
Vulnus capitis simplicissimum. fol. 31.
Vulnus capitis cum offensione foliis pericranij. fol. 32.
Vulnus capitis cum alteratione cranij. *ibid.*
Vulnus capitis cum sede instrumenti. *ibid.*
Vulnus capitis cum rima capillari non penetrante. *ibid.*
Vulnus capitis cum rima capillari penetrante. fol. 33.
Vulnus capitis cum rima penetrante & evidente cranij, sed angusta. *ibid.*
Vulnus capitis cum fissura cranij penetrante & satis hiante. fol. 34.
Vulnus capitis cum latione duræ matris. fol. 35.
Vulnus capitis cum latione pia matris, & cerebri. *ibid.*
Vulnus musculi temporalis cum latione pericranij & vasorum. *ibid.*
Vulnus musculi temporalis superficiale. fol. 36.
Vulnus musculi temporalis cum cranij rima angusta. *ibid.*
Vulnus musculi temporalis cū rimæ cranij satis patente. *ib.*
Vulnerum thoracis species. fol. 49.
Vulnus thoracis dilatatur. Tab. 37. Fig. 5. E.
Vulneris in femore per fibulas adductio. Tab. 43. P.
Vulnus genæ Emplastico unitum. Tab. 35. Fig. 8.
Vulva clausa aperitur. Tab. 40. Fig. 17.
Vvula corrupta abscinditur. Tab. 34. Fig. 1. 2.

ERRATA GRAVIORA.

Prior numerus folium, alter lineam, littera intermedia columnam indicat.

FOL. 1. a. 26. quæ cauterium, b. 43. claviculæ. 2. a. 43. duos. 3. b. 11. dicto elevari modo. a. 33. ἀναίλιος. 4. a. 11. spatium. 5. a. 2. armato. adde. de quæ cauteriis, quibus inuritur occiput. 6. a. 39. pelicano. 7. a. 14. dentariarum. a. 17. plærumque tres. b. 7. altius quasi. b. 13. harum. 8. a. 2. unguis. b. 7. dele ea. a. 30. infundendum aliquid. a. 41. aliis etiam feminis. a. 48. καθήρησις. 3. herniæ Nurfini. b. 13. a medio 11. b. 9. Ex. a. 22. incurvato & convulso cruce. genu. a. 42. ani & penis. 13. a. 50. carpum vel cubitum. 14. a. 8. priapiscus. a. 6. transversos. a. 22. esse. a. 31. suspendere. b. 3. Rotulis. b. 36. sum. 15. b. 6. comm. 1. 16. a. 11. at inferior. a. 17. ossis, usque ad medullam tibie dextræ. a. 34. devenire. a. 45. Fig. 10. 17. a. 31. quæ in defectu serræ. b. 46. Tab. 27. 18. b. 7. veterum plærumque. 19. a. 14. facilitatem. a. 19. & in altis locis hydræzi. b. 6. circumgyrationem. b. 28. prima & reliquis. a. 37. deinde 20. a. 19. excludunt 21. a. 10. cessat. 22. b. 24. ana. q. s. b. 34. enim. b. 41. incurabilis. 23. b. 24. dele facta 27. a. 6. an ossis. b. 1. jam sit. a. 52. similiter adducatur. a. 8. b. 3. aliquando citra 29. a. 4. austero & a. 15. docet, quomodo 30. b. 7. vid. Tab. 31. Fig. 2. b. 24. ante. b. 14. Tab. 31. 31. a. 25. officula. b. 32. eximere. b. 40. præcedentis. 32. b. 46. Tab. 30. Tab. 31. 33. b. 7. Tab. 31. 34. a. 7. quandoque serum. a. 19. Tab. 31. a. 22. Tab. 32. a. 39. perforandi. b. 22. arcendam. 35. b. 44. consistente. 36. b. 2. arcendam phlegmonem. 37. a. 18. modiolis in hoc casu. a. 20. puerilis depressum & 37. b. 35. nullaque. b. 41. triploidis paulo altius. 38. b. 9. introcessit. b. 43. musculumque. 39. a. 11. ita ut. b. 9. ægilopem. 22. a. suffusione seu. b. 42. cui cubitus. b. 56. dele corneam. 40. a. 29. gossipium. b. 42. dextra. 41. a. 29. teneat vel potius spatula perforata) a. 4. dele in 42. a. 1. Fig. 7. a. 46. dimidiū. 43. a. 1. abhorrent. a. 3. rationem. a. 13. dele alias. a. 15. aliās considerabilem. a. 40. transigitur. b. 12. pronon. ponatur. dele. 44. a. 28. ana. 31. a. 42. adhibere. b. 56. longam habeat. 45. b. 12. invice. 11. a. 50. auditus famæque gravitas. 46. a. 6. nec. a. 25. excindi. b. 23. pro vero pone vel. b. 45. dele pectoris. b. 51. turundam. 47. b. 1. vicibus sit, ut sine 45. descriptam 48. b. 11. in sinistro vero vel. b. 39. eo quod. b. 49. usione musculorum, vel perforatione costæ. b. 55. deinde cutis. 49. a. 17. 57. vel 57. vel a. 49. vel non penetrat 50. a. 50. acus, sed non per. 12. b. 24. puncta. b. 15. pronexum (d). 53. a. 39. curandam phlegmonem. 56. a. 16. carunculā a. 25. oblita sit. a. 4. 1. mortario. *ibid.* Cannula igitur. a. 46. donec. b. 35. sanguinem. 58. a. 2. fascia. b. 7. Tab. 37. pone immediate post supra. a. 11. fistularum ani. b. 15. pro Arjenici præp. pone Mercur. præcip. 59. b. 27. quando una. a. 47. pertinax. 60. a. 2. adstantibus. b. 14. aggregatur. statisque. b. 37. Pharmacopœi. b. 5. capicitate. 62. b. 3. arteriæ. b. 11. genu vel cruris. b. 40. pro genu pone crus. 63. a. 5. latera. 64. a. 54. profundè. b. 23. Ichiatricum. 69. a. 34. vulnera. 70. b. 42. biliofi. 71. b. 23. bethon. 72. a. 43. empiricum. a. 51. pro ei. vi. b. 45. ut aliās 73. a. 13. pericranium læderet 74. b. 22. fabarum ana 75. 76. a. 18. metueret. b. 47. repositionem. 77. a. 32. cutis. b. 18. ut & ipsi. 78. a. 2. 4. pro gallina pone columbinum. a. 50. a. conjugæ. b. 43. evidenti. 79. a. 12. eminentiaque. 80. a. 6. quem a. 11. certissimum. a. 47. offi. 81. b. 3. tenuiore. b. pro sub supra. b. 31. dele. ita. 82. a. 13. tenuis. 82. a. 45. Fig. 2. 86. b. 9. mali. 82. a. 17. pro paulatim palatum. b. 26. morbi curationem. 87. a. 10. pro cute capite. a. 28. pro N. pone I. a. 33. cathartico 8. b. 34. Tab. 26. 89. a. pro pungit pupugit. b. 15. quædam olei. b. 18. sclopomachærio 90. a. 9. sub lingua dolore. b. 1. fœmella. a. 16. Sacchari. gingiberis. a. 18. remotoribus. b. 25. & 26. Mesenterium. 91. a. 21. pilulas. b. 28. detinui. 92. a. 19. pedetentim. a. 20. medicamentis repellentibus. a. 30. scala 95. a. 8. sacrum. a. 21. biliofa. b. 2. a. quibus etiam. b. 26. & Soltrati 96. a. 18. digitis, in macilento præsertim corpore. 98. a. 16. refinæ Terebinthinæ. b. 48. pro illa illud. 99. a. 19. dele in. 19. b. ex eo. b. 30. retraxi. b. 31. materia. 105. a. 21. Hippocropeus. b. 34. potioriore thoracis. b. 49. Tab. 38. 102. a. 47. Tab. 37. a. 49. sanguinis b. 8. extortit 33. b. 17. pro duabus 103. a. 46. in dextro. 105. b. 39. sequens 54. 106. b. 12. ancillis. 108. a. 34. octogenarius 110. a. 9. pus. a. 22. dele in. 111. b. 34. illud in. 114. a. 3. ceratum. 115. a. 2. dele lohan. Chunrad. a. 33. lato. a. 43. particeps. 116. a. 7. pro vertici pone dorso. 119. a. 33. deligavi 120. b. 8. seq. decocto. a. 27. Steatomata. 122. a. 5. & Tab. 28. Fig. 12. a. 19. Fig. 3. b. 31. capit. 123. b. 5. 2. cubiti. 145. a. 10. fortissimum. 130. a. 3. Erythelatos & œdematosi simul. a. 5. chirurgis. a. 27. pforadici 128. a. 1. curationem. b. 5. Fig. 1. a. 28. extenti. NB. 28. pro Hippocratico, pone Paulino, b. 31. pro Paulino, pone Hippocratico.